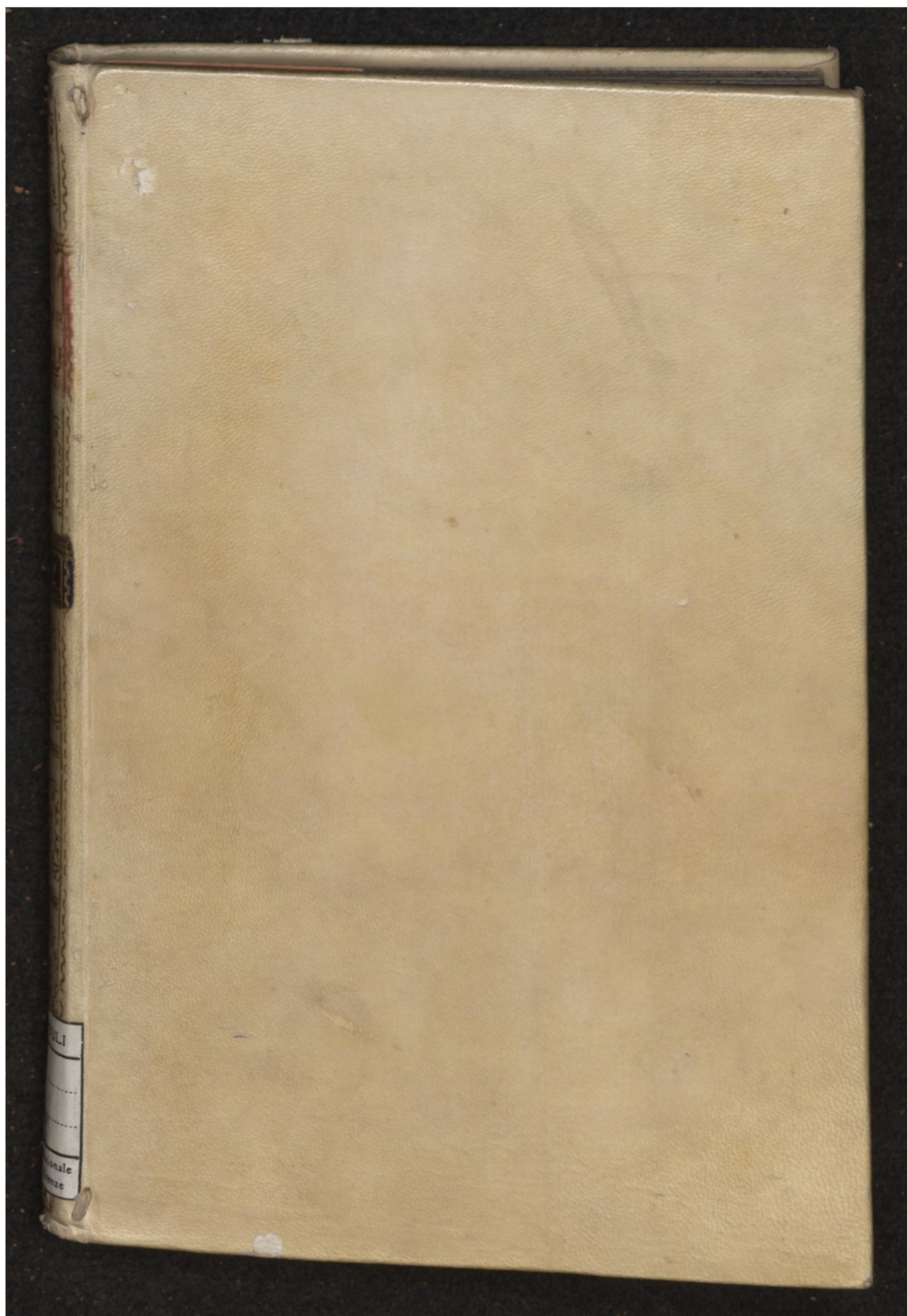
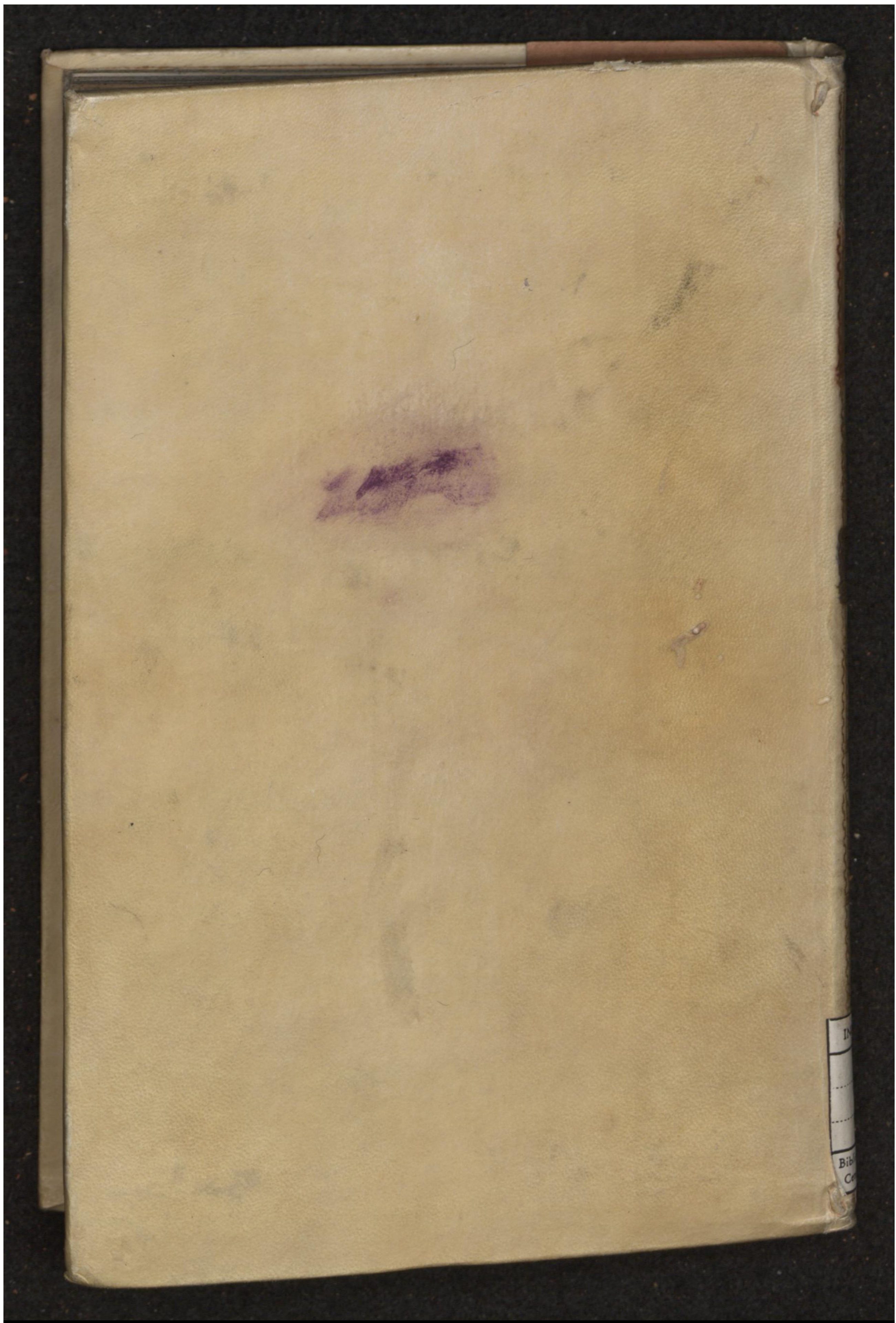
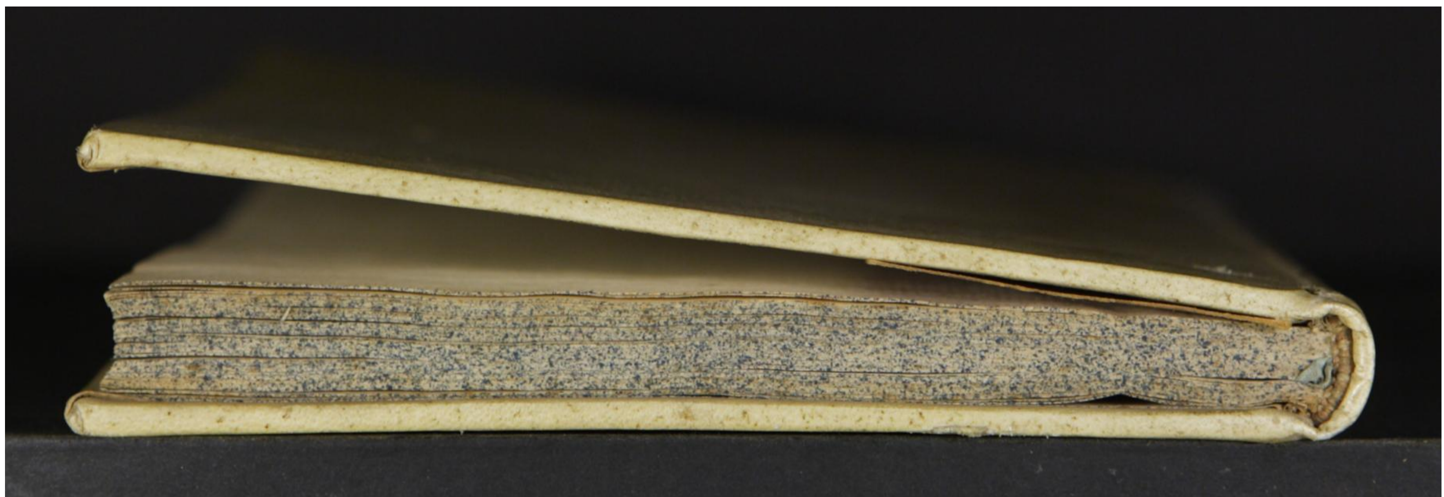
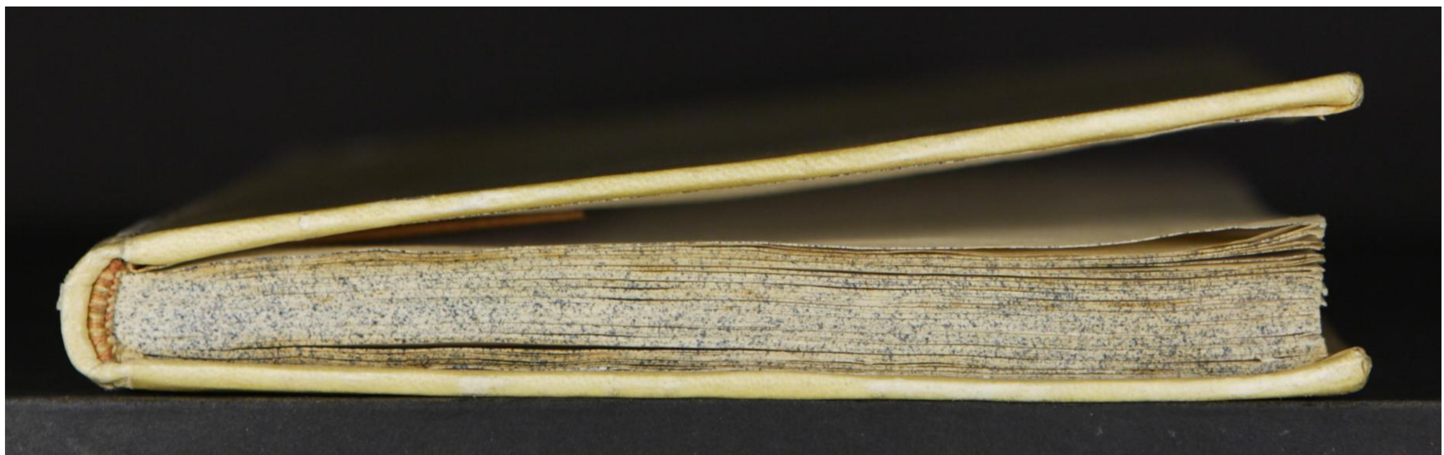
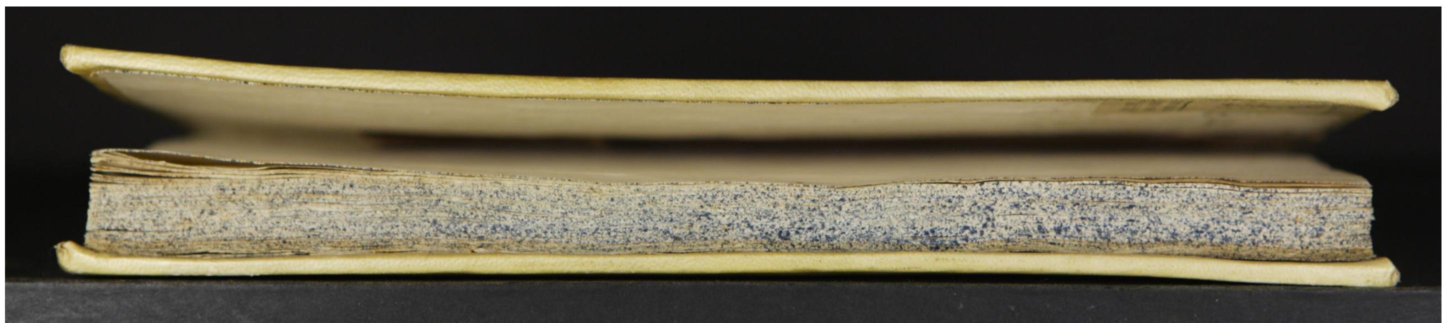

BOCCA
CIO
LABER
D'
AMORE
1487
INCUNABULI
5
23

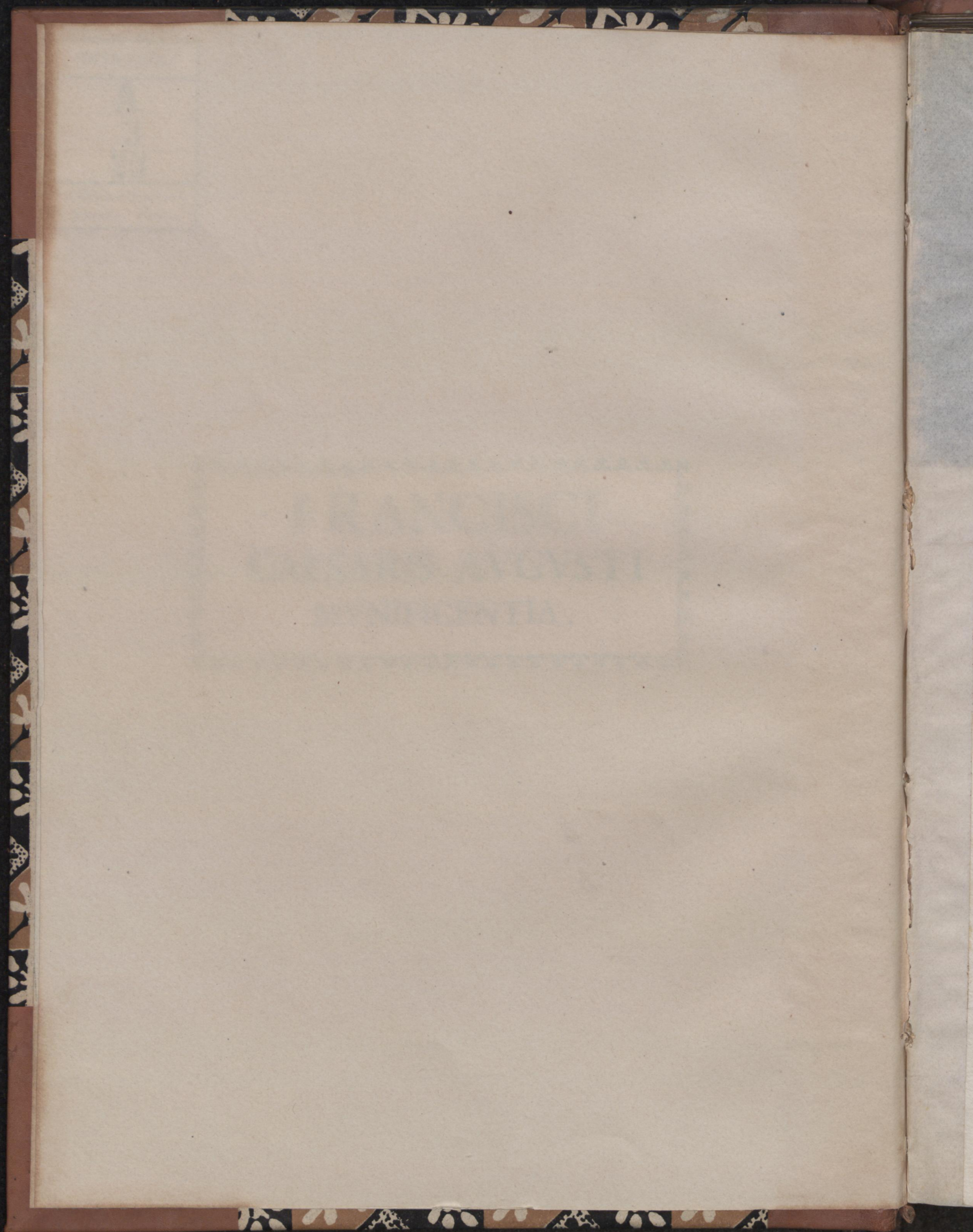

FRANCISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

Scoti, Joannis. Quæstiones in Aristotelem, una cum Quæstionibus super sex principiorum Antonii Andreæ absque ulla nota, sed Sec. XV. fol. parvo.

L'opera è a due colonne in carattere semigotico alquanto antico con molti nessi ed abbreviature senza paginatura ma col registro in carta solida colle iniziali piccole ma fatte grandi a penna. Vi sono molte postille a penna con inchiostro nero e rosso, e nella prima facciata leggesi: Iste liber est mei fratris Joannis Andreæ. Non vi è veruna sottoscrizione.

264

COTI Quæst.
ARIST.
NDREAE

oratio differt a ...
... differt a ...

Dum ego te video feriunt me mille sagitte

Iste liber est mei fratis Iacobi Andree

264

V

Io. SCOTI Quaest. in ARIST.

Io. ANDREAE Quaest.

14

[illegible] Non ē maior [illegible]

Clarissimi doctoris subtilis Johānis Scoti q̄stiones incipiūt sup̄ u'libꝰ porphirij ac libris ꝑdicamtoꝝ ꝑier menias Aristotilis. Quibꝰ sui discipuli Antōij Andree q̄ōnes sex ꝑncipioꝝ ɔnectuntur.

CIRCA logicalia diligēter itendēs ut ꝟitates q̄ i eis sunt dubie clariꝰ elucescant: mouēdo dubia: ꝑmo sup̄ librū porphirij. ꝙ Queꝛo utꝝ logica sit scia uidet̄ ꝙ nō: modus sciēdi nō ē scientia logica ē modus sciēdi ergo ⁊c. maiō patꝫ a sil'i: q̄a modus uidēdi nō est uisus: ꝓ bo miorem ꝑ Arī. secūdo metaphice: absurdū ē sil' q̄rere sciaꝫ ⁊ modū sciēdi ubi ɔiter expōit̄ modū sciēdi. i. logicaꝫ

Itē sexto metaphi. distinguit Arī. scias i mathemathicā: nālēꝫ: ⁊ diuinaꝫ siue metaphisicam sub q̄ꝝ nll'a ɔtinet̄ logica. Itē illō qō ꝓcedit ex cōibꝰ nō est scia: q̄a sciētia est ex ꝓꝑis sicut ⁊ demōstratio: ꝑ Aristo. ꝑmo posterioꝝ logica est ex cōibꝰ ergo nō est scia. Ad oppoituꝫ scia est effectꝰ demōstratiōis in logica aūt ml'ta dmōstratie ɔcludūt̄ ergo ⁊c. Itē hᵉ ē ꝑ se ꝟa logicꝰ ē sciēs ergo logica ē scia: q꞉ a ɔcretis ubi ē ꝑdicatō ꝑ se: tꝫ ɔña ad abstracta. Dicenduꝫ ꝙ logica est scia: q. n. i ea docent̄ demōstratōe ɔcludunt̄: sic̄ in alijs scientijs q̄ sciūt̄: q̄a demōstratio ē sill's faciēs scire sūt etiā in logica oia req̄sita ad demonstratōeꝫ ut subm ⁊ passio dmōstrabl'is d subō ꝑ mediū qō est diffinitō. Intelligendū ē tn̄ ꝙ logica dupl'r ɔsiderat̄. Unomō inq̄tū est docēs: ⁊ sic ex necessarijs: ⁊ ꝓꝑijs ꝑncipijs ꝓcedit ad necessarias ɔcl'ones: ⁊ sic est scia.

Aliomō inq̄tū utimur ea applicando eā ad illa in q̄bꝰ est usus: ⁊ sic non ē ex ꝓꝑis: ſ ex cōibꝰ: nec sic est scientia: sic̄ pꝫ in nālibꝰ ubi Aristo. adducit rōnes logicas q̄ ꝓcedūt ex medio cōi: ⁊ nō faciūt sciē ꝓꝑe loq̄ndo. Ad ꝑmū dicit̄ ꝙ modꝰ sciēdi nō est scia spāl' pōt tn̄ eē cōis. Contra hᵒ: si hec est uera aliq̄mō: modꝰ sciēdi est scia: cū sit ꝑdicatio in abstracto ergo erit ꝑ se ꝑmomō: ɔñs est fl'm ergo ⁊ añs: ɔña pꝫ: q̄a omnis ꝑdicatio i abstracto ē eēntial'r ꝟa: sed falsitas ɔñtis patꝫ: q̄a in itellectu subi nō icludit̄ ꝑdicatū. Itē modus sciēdi est posterioꝛ scire ergo posterioꝛ q̄ꝫ sciētia q̄a scire posteriꝰ est q̄ꝫ scia. Idō dicit̄ al'r ꝙ mioꝛ est falsa fōal'r loq̄ndo. Ad eiꝰ ꝓbōneꝫ dici pōt ꝙ illa expō debꝫ intelligi māliter: ⁊ ita hec ꝑdicatio modus sciēdi ē sciētia: ē ꝟa: q̄a logica docꝫ modū sciēdi ꝓ tāto: q̄a est de sill'o uel d argumēto ꝑ qō tm̄ hēt̄ scia. Alit̄ dici pōt ꝙ si expōat̄ modꝰ sciēdi. i. logicā copulatio nō dꝫ cadē iter sciam ⁊ modū sciēdi: lꝫ inter q̄rere sciaꝫ: ⁊ q̄rē modū sciēdi: nā hᵒ q̄rere est illō querē: ꝓpter ɔcōitātiaꝫ: sic̄ q̄rere aliq̄d ē querē illō qō est sibi necessario ɔiūctū: licꝫ unuꝫ nō sit reliquū. Ad secundū dico ꝙ distiguit ibi scias reales: cuiusmōi nō ē logica: ſ est scia rōnalis. Ad tertiū pꝫ ꝙ logica ꝑ ꝓꝑa ꝑncipia ōndit passiones: lꝫ eius usus sit circa cōia ⁊c.

Queritur utꝝ logica sit scia cōis. Quod nō uidet̄ q̄a cōitas scie est a cōitate subi. Subm autem .qª 2ª.

logice distinctũ est a subis aliaꝝ sciaꝝ
ḡ ⁊c. Ad oppoitũ arguit̃ p Boetiũ
logica est de secũdis itentionib applí
catis p̃mis: ille aũt sũt cões q̇ sũt appli
cabiles oib p̃mis. Dicendũ ꝙ scia
dicit̃ cõis a subo põt igit̃ itelligi cõis ł
q2 subm ei⁹ ẽ p̃dicabile de subis aliaꝝ
sciaꝝ. uel q2 ei⁹ subm cadit in usuz oim
aliaꝝ sciaꝝ. p̃mo⁰ nõ est cõis logica p
se nisi forte p accñs si subm eius sit ap
plicabile oib alijs sciẽtijs: secũdomõ
logica est cõis: q2 oẽs scie utunt̃ sill'o ⁊
alijs de quib est logica. ·q· 3·

Querit̃ de subo logice an sit si
logism⁹ ꝙ nõ uidet̃: q2 ois scia
ẽ per sill'm: si ḡ de sill'o sit scia:
hoc ẽit p sillogismũ: qȯ falsũ ẽ. Tũ q2
sill's de q̇ q̃rit̃ scia est ignotus. Sill's
aũt per quẽ habet̃ scia est notus: nã per
ignotũ nihil scit̃. Tũ q2 q̃ro ȯ sill'o per
quẽ habet̃ scia aut de illo est scia aut nõ
si nõ pari rõne nec de sillogismo in cõi
q2 quod scit̃ in cõi scit̃ de q̃libet pticulãi
si sic ḡ p aliũ sillogismũ ⁊ sic erit pce-
dere in ifinitũ in sillogismis ad hñduz
sciam quod est iꝯueniens q2 tũc nihil
sciret̃. infinitũ. n. est ignotũ p Aristo.
p̃mo posterioꝝ igit̃ idẽ notũ ⁊ ignotũ
¶ Itẽ nihil est subm totius ⁊ partis.
sillogism⁹ aũt est subm ptis logice. s.
libri p̃oꝝ ḡ. ¶ Itez sillogismus nũq̃
fuit in sensu ḡ nec in intellectu ꝯña pz
per Aristo. in de sensu ⁊ sẽsato. ¶ Ad
oppoitũ passiões. i. sillogismi in logica
p̃ncipalit̃ de eo demõstrãt̃ ⁊ de alijs pp
ip̃m ḡ ⁊c. ¶ Dicit̃ ꝙ subm logice est
cõceptus fomatus ab actu rõnis quia
ille cõis est õnib in logica ꝯsideratis
nã cũ actus rõnis sit triplex. ¶ Prim⁹
scz indiuisibiliũ itelligẽtia. ¶ Secũd⁹
ꝯpõ uel diuisio istoꝝ simpliciũ seu idi-
uisibiliũ. ¶ Tertius est discursus for
matus a noto ad ignotum. ¶ De con
cepto formato a p̃mo actu rõnis est li-
ber p̃dicamẽtoꝝ qui est de incõplexo.
¶ De cõceptu formato a secũdo actu
est liber piermẽias qui ẽ de enũtiatiõe

De cõceptu formato p tertiũ actũz
est tota noua logica q̇ est ȯ sillogismo
⁊ de eius ptib subiũctiuis. Aliter põit̃
ꝙ est de secũdis intẽtionib applicatis
p̃mis sic̃ dicit Boeti⁹ q2 ille sũt cões
oib in logica detminatis. Tertio⁰
ponit̃ ens esse subm q2 per Aristo. 4⁰
metaphi. circa idez laborãt metaphic⁹
dyaletic⁹ ⁊ sophisticus meta. aũt labo-
rat circa ens igit̃. Quarto⁰ ponitur
oratio q2 de ip̃a ⁊ eius ptib determiat̃
in ueteri ⁊ noua logica cũ sit gen⁹ enũ
ciatiõis ⁊ ponit̃ etiã in diffõne sillogis-
mi p̃mo p̃oꝝ. Quinto põitur argu⁰
q2 de eius sp̃ẽb ⁊ eius partib ẽ tota lo
gica. Sextomõ ponitur sillogism⁹
q2 oia alia que i logica ꝯsiderãt̃ pp̃ter
ip̃m ꝯsiderant̃. Ad uidendũ autem
que istaꝝ põnuz sit v'ioꝛ nõndũ ꝙ tres
sunt ꝯditões p̃cipue subiecti i sciẽtia.

Pria uidelicz ꝙ sit notũ q̇d ẽ ⁊ q̇a
est nã hec duo ut inq̇t Aristo. p̃mo po
sterioꝝ optz p̃supponere de oi subo de
monstratõis. Secũda est ꝙ p eius
quod q̇d est ȯmõstrent̃ in scia passiões
illi⁹ subi de eo. Tertia est ꝙ ad ip̃m
alia õnia in sciẽtia determiata reducãt̃
⁊ pp̃ter ip̃m ꝯsiderent̃ aliter. n. ab ei⁹
vnitate nõ eẽt vnitas scie. Hue prime
ꝯdicões ȯsũt trib p̃mis põnib quia
nulli⁹ eoꝝ suboꝝ ƀm rõnez gñalez ut
ponunt̃ suba hẽtur diffinitõ in logica:
nec pmittit̃ ut p̃ncipiũ scie nec passio
aliq̃ de eis demõstrat̃ in gñali ḡ q̇olibz
illoꝝ est nimis cõe subm. etiã nõ diffe
runt iste tres põnes inter se quod mãi
festũ est de p̃ma ⁊ secũda. de tertia autẽ
p̃bat̃ q2 aut ens reale est subm huius
scientie aut ens rõnis si p̃momõ ergo
hec scia ẽ realis qȯ falsũ est si 2⁰⁰. aut
ḡ tm̃ de ente rõnis. i. ꝯsiderato ab itel-
lectu aut de ente rõnis. i. cãto a rõne si
p̃momõ sic adhuc poterit eẽ realis nã
nihil est subm alicuius scie nisi ut con
sideratũ a rõne q2 non nisi ut est ul'e ḡ
optz dare ꝙ sit de ente cãto a rõne qȯ
est idẽ cũ alijs duab. Ad rõez q̇dẽ

ꝓ pma põne pꝫ argumtuꝫ nõ valz: qꝛ arguit ab isufficiēti dione. ꝛ facit fllaꝫ ꝯntis: pꝫ quia desūt alie due ꝯditões subi. Ad auctoritatē Boetij dico ꝙ logica est de illis: ſ3 illa nõ sūt pmū subiectū: ſ3 sunt cõiora subo sic dicimus ꝙ ois iciētia est de ente qꝛ nulla est de nõ ente. Ad rõnez põnis ẗtie dico ꝙ laborant circa idē nõ qꝛ idē sit subm ſ3 qꝛ i logica cõsideraẗ illud ꝑ qð circa oia ꝯuenit laborare nã circa mlta laboraẗ in scia nõ tñ ꝓpter hoc qðlibet illoꝝ ē pncipale subm illi⁹ scie. Quarto. s. orõni deficit secūda ꝯditõ ꝛ tertia ꝛ qð accipiẗ ꝯuenit syllo: dico ꝙ nõ ꝯuenit nisi equoce ei ꝛ enūtiationi ꝛ equiuocū nõ est subm i scia qꝛ nõ põt diffiniri. sumiẗ. n. in diffõne syllogismi ꝓ argumtatõe. Quito. s. argumētatõi deest pmū non. n. ab Aristotile nusq̄ diffiniẗ argumētatio in cõi nec poniẗ eius diffinitõ ut pncipiū scie lꝫ Boetius eam diffiniat i topicis suis. Secundū ēt deest sibi ut mãifestuꝫ est ſm rõeꝫ gñalē. Tertiū etiã ꝓbo qꝛ vlē ē equocū ꝛ tūc manifestū ē ꝙ ab eius vnitate nõ est vnitas scie nec scia vna: cū tūc non sit vnū scibile nec vnū itelligiblē uel ē analogū ad ꝯtenta sub eo ꝛ tūc scia nõ erit vna ab ipo: ſ3 ab vnitate pncipij ad quod oia alia atẗbuunẗ: ꝛ illud ē sylls sic vnitas metaphice ē ab unitate sube ad quã oia alia entia atẗbuūẗ. Dicēdū ergo ꝙ subm pmū ꝛ ꝓpuꝫ logice ē sylls: habet. n. pmã ꝯditionē qꝛ statim post determiatõeꝫ de eius ptibꝫ i veteri logica in pncipio poꝝ premittit ei⁹ diffinitõeꝫ: ꝛ secundã qꝛ i eodē mltas passiones de ipo oñdit Ar. ꝑ illã diffõeꝫ vt modū ꝛ figurã in illis de ineē ꝛ i modalibꝫ ut habere tres ẗmios in illo ca⁹ qm igiẗ nllis figurā ꝑ hoc ꝙ ē ex necessitate accidē ꝯcl'oni ꝛc. ꝛ tertiã hꝫ ꝑꝑ ipm. n. i veteri logica determiaẗ de ei⁹ ptibꝫ iteglibꝫ. s. de icõplexo ꝛ enūtiatõe ꝛ de ptibꝫ subiniis in lib⁹ topicoꝝ poꝝ posterioꝝ ꝛ de alijs spēbꝫ argumtatõis

qꝛ illa reducūẗ ad ipm sic ipfectū ad ꝑfectū ꝛ de syllo sophistico vt õ pruatiõe ei⁹ qꝛ eiusdē ē ꝯgnoscē habitū ꝛ ꝑuatõeꝫ sic g̃ penes eius dioneꝫ ꝛ atẗbuta illi pꝫ dio logice. Ad pmū argumentū ꝯcedo ꝙ scia ē de syllo ꝑ syllm aliquē pticlareꝫ. Ad pmū ꝯ h̃ dico ꝙ sylls iste ꝑ quē habeẗ scia not⁹ ē q̊ ad ṽitatē pmissaꝝ qꝛ sūt ꝓpões imediate illatie ꝯclusiõis ꝛ q̃tū ad illatõeꝫ ꝯclusiõis ex pmiss: q̇ illa ē ꝑse mãifesta cū sillogism⁹ ꝑfect⁹ sit qꝛ nullius idigꝫ ad hoc vt appeat necessari⁹ p⁹. poꝝ. i. ad hoc vt mãifestū sit ꝯclusiõeꝫ seq̇ ex premissis: ſ3 iste syllogism⁹ ꝑ quē hēẗ scia ē ignot⁹ q̊ ad passiõeꝫ illã q̇ dmõstraẗ de sillogismo i cõi ſm q̃ ipe syllogism⁹ i cõi ē ignotus. nõ. n. q̇riẗ ꝯgnitio de syllogismo i cõi nisi q̇ ad passiõeꝫ ꝛ ita nõ ē idē notū ꝛ ignotū ſm idē. Ad aliõ ꝯ hoc dico ꝙ scia est de sillogismo ꝑ quē ē scia ꝛ cū q̇riẗ ꝑ quē sillogismū d⁹ ꝙ ꝑ seipm qꝛ inq̃tū ꝑ ipꝫ oñdiẗ passio aliq̄ õ cõi sillogismo oñdiẗ de seipo inq̃tū ē sillogism⁹ nec aliter ē scia de pticulari.

Ad secūdū pncipale argumtū d⁹ ꝙ sillogismus q̇ ad ꝓpetates formaliter ipm ꝯseq̄ntes ē subm libri poꝝ: ē autē subm totius logice q̊ ad oēs passiões i se uel i suis ptibꝫ iteglibꝫ ꝛ subiectis ul' reducibilibꝫ ad ipm nec oꝫ subm p̄ri de oibꝫ in scia ꝯsideātis: ſ3 eē id ꝑꝑ q̇d alia ꝯsideranẗ vt pꝫ de subo nãlis scie qð ē cõpus mobile ṽmtñ ibi agiẗ de motu ꝛ nã q̇ nõ sūt corpus mobile: uel põt dici ꝙ maiõ ē falsa i sciētijs qñ subm totius multa req̇rit dtermiari ꝓpter eius ꝯgnitionē: tūc. n. de illis mulẗ oꝫ i illa scia ꝯsiderare ꝛ cū h⁹ õ ipo subo g̊ aliq̄ ps scie erit de illo subo ſm se ꝓprie q̇d est subm totius ita ē hec ut pꝫ õ libro phicoꝝ respectu totius scie nãlis. Ad ẗtiū dico ꝙ illa ꝓpõ Ar. nihil ē i intellectu q̇n pus fuerit i ſsu: ṽa ē de eo q̇d ē pmū itelligibile q̇d ē. s. qð q̇d rei mãlis nõ aūt de oibꝫ ꝑse itelligibilibꝫ quia multa ꝑse itelligunẗ nõ qꝛ spēꝫ faciūt:

ꝫ per reflexiõeȝ itellectus ⁊ ita de syllõ
in plus.n.ē pse q̄ꝫ p̄mo vt dicit̄ p̄mo po
sterioꝝ:ysocheles.n.perse hȝ tres an-
gulos:ꝫ nō p̄mo. Jn sp̄ali q̄rendū ē
de vl̄i ⁊ q̄ꝛ oēm q̄ōneȝ p̄cedit q̄d dicit̄ p
nomē. Jō nōndū q̄ vl̄e sicut cetera cō
creta tripliciter sumit̄: q̄nq̄ꝫ.n. sumit̄ p
subo.i. p re p̄me itentōnis cui applicat̄
intentio vl̄is:⁊ hoc mō vl̄e est p̄mum
obm itellectus: q̄nq̄ꝫ sumit̄ p forma.s.
pro re secūde intētiōis cāta ab itellectu
⁊ applicabili rebꝫ p̄me intentōis:⁊ sic lo
q̄tur logicus proprie de vl̄i. Tertio°
pro agregato ex subo ⁊ forma ⁊ illud ē
ens p acc̄ns q̄ꝛ agregat diuersas nās
ex q̄bꝫ nō fit unū p se ⁊ sic nō ē de ꝯside-
ratōne alic⁹ artificis q̄ꝛ ō ente p acc̄ns
nulla est sciētia per Arꝫ. 6° metaphice
q̄ꝛ nec diffinibile tm̄ igit̄ de ceťo de illo
fiet s̄mo.s.de vl̄i secūdo mō sūpto non
aūt de alijs ⁊c. Questio 4ª

PRimo q̄rit̄. Utꝝ vniuersale
sit ens. q̄ nō uidet̄ p Boetiuȝ
dñteȝ oē q̄d est iō ē q̄ꝛ unū nu-
mero ē vniuersale nō ē vnū nūero q̄ꝛ p
dicat̄ de pluribꝫ vniuoce g̊ ⁊c. Jtē p
Arꝫ.in p̄ntis oē quod est aliud a prima
suba aut dicit̄ de p̄ma suba aut ē in illa:
ꝫ vl̄e ē aliud a p̄ma suba ⁊ nō dicit̄ de p̄
ma suba:nec ē in illa g̊ ⁊c. Probō mio
ris:sole secūde sube dn̄t de p̄mis vt pȝ
per Arꝫ.vl̄e aūt cū sit acc̄ns nō ē secun
da suba nec ē i p̄mis:q̄ꝛ tūc p̄ma suba
eēt vniuersalis:sic illud i q̄ est albedo ē
albū. Jtē si uniuersale ē ens aut ē ex
nā aut ex itellectu:nō a nā q̄ꝛ tūc eēt sin
gulare ⁊ termius trāsmutatōis g̊ ab itel
lectu solo g̊ ē figmētuȝ ⁊ ita nō ens.
Ad oppoitū uniuersale diffinit̄ ab Arꝫ
p̄mo piermēias:ꝫ nō entis nō ē diffō.
Jtē per Boetiū secūde sube appli-
cant̄ p̄mis nō ens aūt nō applicat̄ enti.
Dōȝ q̄ vniuersale ē ens q̄ꝛ sub rōe
nō entis nihil itelligit̄ q̄ꝛ intelligibile
mouet itellectū. cū.n.intellect⁹ sit vt⁹
passiuꝫ p Arꝫ.3°.ō aia nō opat̄ nisi mo
ueat̄ ab obo nō ens nō pōt mouē aliq̄d
ut obm:q̄ꝛ mot⁹ ē actus entis in actu g̊
nihil itelligit̄ sub rōne nō ētis q̄cq̄d aūt
itelligit̄:itelligit̄ sub rōne uniuersalis g̊
illaꝝ rō nō ē oīno nō ens. Ad p̄mū
argumētū dico q̄ Boetius itelligit ō
illo q̄d ē p̄ter opatōeȝ itellectus cuius-
mōi ē vniuersale. Ad secundū dico
silr̄ q̄ Arꝫ.sic itellexit. Cōtra h̄ q̄ꝛ pbat
ꝯclusioneȝ illā p h°. q̄ꝛ secūde sube dn̄t
de p̄mis acc̄ntia sūt i p̄mis:secūde aūt
sube ut ibi loq̄t̄ de ip̄is nō sūt p̄ter intel
lect⁹ operatōeȝ g̊ nō tm̄ itelligit de his
q̄ sūt p̄ter operatōeȝ itellect⁹:ꝫ etiaȝ de
his q̄ sūt per operatōeȝ itellect⁹ pbatō
miōis q̄ꝛ diuiditi p̄ncipio capituli sub
stātiā i p̄maȝ ⁊ secundā:si g̊ illa diuisio
valeat seq̄t̄ q̄ m̄bra ut ibi itelligit oppo
nunt̄:ꝫ q̄d ē secūda suba p̄ter opatōeȝ
itellect⁹ nō oppōit̄ p̄me sube:ꝫ ē ideȝ g̊
nō itelligit de secūda suba q̄ ad illō q̄ō
ē ens p̄ter opōneȝ itellect⁹. Jō dicit̄ q̄
vl̄e dr̄ ō p̄mis ad illō q̄d ē. Cōtra h̄ q̄ꝛ
sole secūde substātie dn̄t ō p̄mis. Dico
q̄ secūde sube ut ibi loq̄t̄ sūt acc̄ntia nō
q̄dē realia de q̄bꝫ pōit aliud mēbꝝ.s. eē
i ꝫ itentōalia q̄bꝫ p se ꝯpetit dici de vl̄e
aūt ē q̄d cōi⁹ ad secundā subaȝ q̄ꝛ secū-
da suba dicit̄ vl̄e applicatuȝ ad aliq̄d in
gn̄e sube. Ad tertiā dico q̄ vl̄e ē ab
itellectu:⁊ cū dicit̄ g̊ ē figmētuȝ dicit̄ q̄
non seq̄t̄ q̄ꝛ figmēto nihil cōrn̄det in re
ex̄:vl̄i aūt aliq̄d ex̄ corn̄dȝ a q̄ mouet̄ i
tellect⁹ ad cāndū tale itentōeȝ:ē.n.s̄m
Boeciū sp̄s tenuis silr̄itudo singl̄ariū
⁊ genus magis tenuis suaꝝ sp̄ēꝝ. Dō
g̊ q̄ effectie ē ab itellectu: ꝫ mālit̄ siue
originaliter siue occasiōaliter a p̄peta
te i re figmētuȝ v̄o mime ⁊c. q̄stio 4.

QUerit̄ 5° an uniuersale sit p se
itelligibile. q̄ nō uidet̄ p Arꝫ.
de s̄su ⁊ s̄sato nihil ē i itellectu
q̄n p̄us fuerit i sensu:vniuersale auteȝ
nūq̄ꝫ fuit in sensu g̊ ⁊c. Jtē ois v̄t⁹ pas
siua p̄suppōit suū obm i actu ante eius
opōneȝ q̄ꝛ ab obo capit suū actū p q̄uē
pōt opari:uniuersale aūt non p̄suppōit̄
ab itellectu ꝫ cāt̄ ab eo p ꝯmētatorē 2°

de aia ꝙ ⁊c. Ad oppoitū ꝗcq̄d diffinit̃ ē ꝑse obcm itellect⁹ vl'e diffinit̃ ab Aristo. pmo piermenias ꝙ itelligitur Dōz ꝙ vl'e est ꝑse itelligibile ꝙ pꝫ sic pmū obcꝫ itellectus .s. qðq̄dest itelligitur sub rōe vl'is illa v'o rō nō ē idē eēntialiter cū illo qðq̄dest: ꝫ modus ei⁹ accidētalis ꝙ itellectus pōt ꝯgnoscē dr̃aꝫ iter suū obm pmuꝫ ⁊ illū modū q: pōt distiguē iter oia q̄ nō sunt eēntial'r eadꝫ ꝫ ois v'tus ꝯgnoscēs ꝑse dr̃tiaꝫ inter aliq̄ duo ꝯgnoscit vtrūqꝫ extremū sub ꝓpa rōne p A ꝑ. 2.º de aia p hoc. n. probat sensū cōeꝫ eē igit̃ itellectus pōt ꝯgnoscere modū siue rōeꝫ vl'is ꝑse ⁊ sub ꝓpa rōne hoc⁹ reflectēdo cognoscit itellectus se ⁊ suā opatōeꝫ ⁊ modū opādi ⁊ cetera q̄ sibi isūt. Ad pmū dictū ē sup̄ q: itelligit̃ de pmo obco qð ē qðq̄dest rei mālis. l'al'r qð itelligit̃ ꝫz nāꝫ ꝫsitiam. s. de sensibilibꝫ cuiusmōi nō est vl'e. Ad secundū dicit̃ ꝙ itellectus possibilis ē v'tus passiua ⁊ illa ꝑsuppōit suū obcm: ꝫ itellectus agēs nō ꝑsupponit q: nō ē v'tus passiua vl'e etiā nō est obcm eius ꝫ qðq̄dest i fantasmatibꝫ ⁊ vl'e est finis eius ⁊c. questio. 6.

q Uerit̃ vtꝝ vl'e habeat aliq̄s ꝓpetates ꝙ ñ videt̃ q̄a ꝓpꝫ ei⁹ nō pōt eē singl'are q: tūc nō cōuerteret̃ cū ipo igit̃ ē vl'e igit̃ nō ē aliud ab eo cuius ꝓpū pōitur quod ē icōueniēs q: ꝓpꝫ nō idicat eēntiā eius c⁹ ē ꝓpꝫ p Aristo. pmo topicoꝝ. Itē si habeat aliquā passionē illa ierit ei oi ⁊ soli ⁊ sp ꝙ erit ꝓpꝫ quod ē icōueniens q: tūc illa passio ꝯtinebit̃ sub ꝓpo q̄d ē ꝫpēs vl'is ⁊ erit ꝯuertibilis cū ipo vl'i qð ē icōueniēs ꝙ ⁊c. Itē accñs ñ est subm accñtis p A ꝑ. 4.º metaphice ꝫ vl'e ē accñs ꝙ ⁊c. Itē ois passio ē mīus ens suo subo ꝫ mīus ens ente rōnis ē nōens'. Ad oppoitū ē Por⁹ q̄ assignat aliq̄s ꝯuenientias oim q̄nqꝫ vl'iuꝫ. Uñ maīfestū ē ꝙ ꝯueniūt i aliq̄ ꝓpetate: si igit̃ illa isit eis vniuoce hoc erit p rōeꝫ cōeꝫ q̄ est i eis ⁊ i⁹ cōis erit pmo passio q: si passio vniuoca sit ⁊ ei⁹ subcm pmū ē vniuocū p A ꝑ. 2.º posterioꝝ igit̃ talis passio ē ipius vl'is pmo.

Dōz ꝙ sic q: diffō diffiniēs sufficiēter idicat eēntiaꝫ cuiuslibꝫ igit̃ cuicūqꝫ iest aliq̄d ꝯuertibilit̃ ꝑter ea q̄ ponunt̃ i ei⁹ diffinitōe illud hꝫ tale sibi iherēs ꝑ passiōe ⁊ sic iest aliq̄d vl'i: q: si diffo ipius vl'is v'a sit ꝙ ē ꝑdicabile de pluribus q̄ ponit̃ pmo piermēias tūc ꝯuertibile ꝑter eēntiā vl'is erit illud qð pōitur pmo posterioꝝ. s. eē vnū in multis ⁊ de multis ⁊ ecō⁹. Si hec sit diffinitō bona ⁊ v'a istud ēit ꝓpꝫ ⁊ ita alterutꝝ p diffinitōeꝫ vniuersalis de vniuersali dmōstratōe pōt ꝯcludi ⁊ ita sciri. Ad pmū āgumentū d⁹ ꝙ passio ipius uniuersalis ponat̃ ꝙ sit. a. a. ē vniuersale ñ ꝙ sit eēntialit̃ idē suo subo: ꝫ ꝙ vniuersale applicet̃ sibi vt mod⁹ eius ⁊ erit ꝑdicatio denoiatia dicēdo. a. ē vl'e. Cōtra subcm nō ꝑtur denoiatie de accñte nec dicit̃ mod⁹ eius ꝙ nec uniuersale dicit̃ mod⁹ sue passiōis. Dico ꝙ vniuersale pōt sumi vt q̄d uel ut mod⁹ vꝫ cōcludit pmo⁹. Per idē ad secundū dico ꝙ ē ꝓpꝫ denominatie: ꝫ nō ꝯtiet̃ sub ꝓpo possibile ē. n. ⁊ maxie i intētionibꝫ aliq̄d ꝯueīi cū gñe ⁊ denoiari a spē.

Ad tertiū dico ꝙ accñs nō ē subm pmū q̄d ē subsistēs ⁊ suppoitans ac vltimate determians depēdētiā eius nā tale ē sola suba: pōt tñ accñs eē ꝓximuꝫ ⁊ imediatū subm accñtis q: ē rō susceptiua p quā aliq̄d iest sube vt supficies ē subm albedis hoc⁹ ē i accñtibꝫ subm respectu sue ꝓpe passiōis. Ad q̄rtum argumentū dico ꝙ in ente rōnis sunt multi ꝙdus sic i ente nat̃e q: mod⁹ itelligēdi ē i vno ꝙdu ⁊ i alio ens itelligibile ⁊ mod⁹ itelligēdi ē mīus ens itelligibili. vñ ꝯcedo ꝙ illð q̄d ē mīus ens ēte rōis i ultio ꝙdu ē nō ens cuiusmōi nō ē ꝓpꝫ q̄d ꝯuertit̃ cū vniuersali. q̄stio. 7.

D Uso ꝙ vl'e hꝫ ꝯditōes req̄sitas ad subm scie q: vꝫ ē ens ⁊ diffinibile ⁊ passiōes habens de eo

demōstrabiles q̄rit̄ nūc an ip̄m vl'e sit
ip̄ius libri Porphirij subz q̄ nō videt̄
q2 aut' vl'e inq̄ztū ē itentio aut inq̄ztū est
applicabile rei nō p̄mo⁹ q2 sic itētio hz
a metaph̄ico ꝯsiderari ꝓbo q2 meta⁹
ꝯsiderat qōlibz inq̄ztū ens igit̄ ⁊ itentō
nez iq̄ztū ē ens igit̄ intētōez inquantū
ē itentio q2 idē ē intentō iq̄ztū intentio
⁊ inq̄ztū ens sic idē ē hō inquātum hō ⁊
hō inq̄ztū ens: nō z^m⁹ q2 sic ē illud totū
ens paccn̄s de q̄ nō ē scia . Itē ōis scia
realis ē de vl'i q2 singl'ariū nō ē scia: cuz
igit̄ hec sit scia rōnalis nō erit de vl'i.
Itē hic determiat̄ de istis q̄nq3 sub pro
p̄a rōne diuidēdo ⁊ diffiniēdo qōlibet
p ꝓp̄a sibi nullā faciēdo mētōez de vl'i
ſm se nec quo ad eius qōq̄dest nec q⁹
passiōes q̄ hec q̄nq3 erūt subm ⁊ nō vl'e
Ad oppoituz hec scia ē vna q̄ hz vnū
subm q̄ hec q̄nq3 nō sunt subm nisi ſm
q̄ ꝯueniūt i uno cōi quod erit p̄mū sub
iectū ⁊ illud est vniuersale. q̄stio · 8 ·

Sexta hoc q̄rit̄ ō vnitate istoꝝ
q̄nq3 i hoc q̄ ē vl'e an vz vl'e sit
vniuocū. Ad hec q̄nq3. Q2 nō
p̄mo q2 oē vniuocū multis se hz ad illa
sub rōne alic⁹ vlis vl'e nō ꝯpat̄ ad hec
q̄nq3 sub rōe vl'is q̄ ꝛc . ꝓbō mioris: q2
nō sub rōe alic⁹ istoꝝ q̄nq3 q2 nullū isto
rū ꝯuenit alijs ſ; qōlibz ē distictum ab
alijs si q̄ sub rōe alterius erit sextū vl'e
Dicit̄ q̄ ꝯpatur ad hec q̄nq3 sub rōne
gn̄is q2 p̄dicat̄ de istis in q̄d ⁊ hec inter
se dn̄t sp̄e. Cōtra hoc si vl'e ē genus
ad hec q̄nq3 q̄ qōlibz istoꝝ ē sp̄s q̄ ge⁹
ē sp̄s qō ē falsū q2 sp̄s oppoita nō p̄
dicat̄ de alia cū hoc v'bo ē: ſ; gen⁹ ⁊ sp̄s
sūt sp̄s dispate sub vl'i si vl'e ponat̄ ge
nus istoꝝ q̄nq3. Itē genus nō p̄tur
de sp̄eb⁹ ſm magis ⁊ mīus p Porphi.
ca⁹ de dn̄tia: vl'e p̄tur ſm magis ⁊ mi⁹
de istis q2 genus est vl'ius q̄ sp̄s l' dif
ferētia p̄tur. n. de plurib⁹. Ad oppo
sitū vl'e p̄tur ſm nomē ⁊ ſm rōnez igit̄
vniuoce ꝯn̄a pz p A ꝝ. i p̄ncipio p̄dica
mētoꝝ an̄s ē maifestū q2 qōlibz istoꝝ
ē aptū natū dici ō plurib⁹ p qō diffinit̄

vl'e p̄mo piermenias. Ad istā qōez
dicit̄ q̄ vl'e ē anologuz ad hec q̄nq3 per
p̄us. n. dicit̄ de gn̄e p posterius v'o de a
lijs vt pz p tertiā rōnez ad p̄mā ptez ⁊
ſm hoc r̄ndet̄ ad aliā qōez vz q̄ vl'e nō
ē hic subm ſ; q̄nq3 vlia ⁊ tn̄ scia ē vna ꝓ
pter unitatē p̄mi ad qō oia alia attribu
unt̄ quod ē genus. Cōtra hoc in oi
gn̄e ē aliq̄ sp̄s q̄ pfectius pticipat na
turā gn̄is q̄ alia iō dicit nālis q̄ in gn̄e
latēt equocatōes 7⁹ phicoꝝ: ſ; logicus
ponit genus uniuocū pp unitatē rōis
igit̄ logice loquēdo vl'e poterit eē gen⁹
istoꝝ q̄nq3 lz genus aliq⁹ sit perfectius
alijs. Itē quo ad sol'oez alterius q̄
stionis nō dicit̄ ꝯuenienter vt uidetur
q2 i p̄ncipio 7⁹ meta. ex hoc q̄ suba est
p̄mū ens ꝯcludit A ꝝ. q̄propter solum
⁊ maxie ⁊ p̄mū de suba speculanduz est
ex quo accipit̄ q̄ ad determinanduz de
multis dictis p attributōez ad aliqō p̄
mū suffic̄ determiare de illo p̄mo ſm h'
igit̄ sufficeret Porphirio determiare
de gn̄e tm̄. Itē rō sic ponētiū nō con
cludit q2 numer⁹ ē ml'titudo ex unita
tib⁹ agregata tn̄ nō dicit̄ anologice de
binario ⁊ trinario lz t'narius sit ex plu
rib⁹ vnitatib⁹ ſ; simpl'r uniuoce ꝓpter
hoc ⁊ ꝓpter rōnez suppoitā. Ad op
poituz qōis. Dōz q̄ uniuersale vniuo
ce p̄tur de oib⁹ istis q̄nq3. Ad p̄mum
argumentū dico q̄ itentō gn̄is sibi ap
plicat̄ respectu istoꝝ q̄nq3. Cū aūt dici
tur qōlibz istoꝝ est distictū ab alijs ve
rū ē iō nō p̄nt̄ de seinuicē p̄dicatōe eēn
tiali ⁊ exercita nec aliq̄d de uno istorū
sub rōe alterius ſ; p̄dicatiōe siḡta: q2 rō
gn̄is ē extnea vl'i qn̄ unit̄ istis p hoc uer
bū ē sic̄ ⁊ aliqn̄ dicit̄ hō ē aial. Ad p̄
mū argumentū ꝫ hoc ꝯcedo q̄ qōlibz
istoꝝ ē sp̄s nec est icōueniēs sp̄s eius
dē gn̄is in accn̄tib⁹ de seiuicē denoiatie
p̄dicari. Cōtra incōueniēs ē i sp̄eb⁹
eiusdem gn̄is. nā sic̄ hec ē falsa albedo
ē nigredo ita hec albū est nigꝝ. Di
co q̄ nō ē veꝝ vl'iter licet forte absolu
te ita sit nō tn̄ i relatis ut idez est pater

⁊ filius q̄ rōne.n.seq̄tur pater huius ğ
pater pari rōne seq̄tur filius huius ğ
filius sicut igitur añcedētia stāt simul
sic in ꝯña sil'r ⁊ relatia talia pñt dici de
eodē ⁊ de seiuicē nō tñ relatia oppoīta
q꞉ nō sunt oppoīta nisi respectu eiusdez
sūt aūt relatia fm cōez rōnez suā pater
eni ꝑmo referť ad filiū nō pater huius
ad filiū huius ita i ꝓposito genus est
spēs ꝫ nō respectu eiusdē. Aliter di/
ciť ꝙ tales ꝓpōes genus ē spēs possūt
eē v'e denoīatiua ꝑdicatione q̄libꝫ eniꝫ
istaꝝ itentionū pōt accipi ut q̇d vel vt
modus:qñ.n.est illud qȯ itelligiť tunc
est q̇d:qñ aūt ē rō sub q̄ aliquid itelligi
tur tūc accipiť ut modus vt genus est
spēs secūde igiť intētiones ñ opponūť
nisi ut utraqꝫ accipiť ut quid ul'utraqꝫ
ut modus hec aūt genus ē spēs vera
est ut genus accipiť ut q̇d q꞉ i ꝯpatiōe
ad v'l'e quod ē genus suū spēs uero ut
modus q꞉ sub tali mō itelligiť gen⁹ re/
spectu v'l'is ꝫ si iferať ğ ꝑdicať oppoitū
de oppoito fit fallacia figure dictōnis
ꝯmutādo modū in q̇d uel ecō°:v'bi ḡtia
plurale ē singl'are hec ē vera ut plura
le accipiť ut quid ⁊ singulare ut mod⁹
q꞉ qȯ sig̃tur ꝑ singulare ē modus eius
quod sig̃tur ꝑ plurale nec sic ē oppositō
Diciť tñ ꝙ ē singulare diċ quid q꞉ acci
piť ꝓ suo sig̃to respectu subi plurale di
cit modū q꞉ accipiť ꝓ suo mō respectu
ꝑdicati.nā ꝓ re sig̃ta ñ iest sibi ꝑdicatū
⁊ si vtroqꝫ mō sumať nō ē ad ꝓpoitum

Ad aliud dico ꝙ genus nō ē magis
v'l'e.q꞉ mag̃ diciť itenſōez fōme ei⁹ cui
adiūgiť:ꝫ ē q̇dāmodo maius v'l'e quia
extēditur ad plura queadmodū q̄ter/
narius ē maior numer⁹ binario nō ma
gis siċ etiā vna spēs specialissima nō di
ciť magis spēs licet plura sub se habe
at ꝯtenta. Ad ꝑmā qōnez dicenduꝫ
ꝙ vniuersale ē huius scie subm:cū.n.
tres sint ꝑncipales ꝯditiones subiecti
vniuersale ꝑmā hꝫ supponiť enim hic
q̇d est ⁊ quia est tāq̄ notū:nec eni esset
possibile aliquā spēꝫ eius scire ignoto
de ipo q̇d eēt ⁊ quia ē:hic aūt eius spēs
diffiniunť nec oportuit hic diffinitōez
v'l'is pōi quā suppōit auctor sufficiēter
assignataꝫ fuisse ab Aristo.ꝑmo pier/
menias uel ꝑmo posterioꝝ:vnde rōne
v'l'is.s.ꝑdicari de pluribꝫ vtiťi diffōne
istoꝝ uniuersaliū. Hēt ēt ƀam ꝯditōez
subi q꞉ sub q̄ passio vniuoca istis q̇nqꝫ
his oñditur ꝑ rōnez v'l'is illa ꝑ hoc oñ
ditur de uniuersali tanq̄ de ꝓꝑo ⁊ ꝑi°
subo ⁊ si de uno hic demōstrať ꝑ rōem
v'l'is q̇ ē ꝑri de pluribꝫ etiā in hoc oñdi
tur de uniuersali q꞉ mediū demōstratio
nis eq̄tur passioni aliter eēt cōius:ꝫ h°
fit hic ut pꝫ q꞉ differre ab īdiuiduo de/
mōstrať de gñe ꝑ hanc ꝑticl'aꝫ ꝑdicari
de pluribꝫ ⁊ ita suppòitur de aliȷs posse
ostendi. Tertia ꝯditio māifesta ē q꞉
qȯlibet istoꝝ ē eius spēs cū ipm diui/
datur a Pōphirio i hec q̇nqꝫ poita.n.
gñis diffinitione ad eius decl'aratōem
ponit diuisionē cuius unū mēbꝝ ē ꝑri
de pluribꝫ ꝑ quod itelligit v'l'e qȯ sub/
diuidit i hec q̇nqꝫ. Ad ꝑmū argumē
tū dico ꝙ hec diuisio nō ē ꝑ opposita:
q꞉ itentio fm ꝙ intentio est applicabi/
lis rei:vñ ꝯcedo utrūqꝫ mēbꝝ cū sit iȯ
Cū aūt obiciť. Cōtra ꝑmū mēbꝝ dici
pōt ꝙ methaphicus oē ens reale ꝯside
rat nō ens rōnis cuiusmōi est uniuersa
le vt hic loq̄mur uel si cōcedatur ꝙ cō/
siderat intentōem inquātuꝫ ens nō tñ
seq̄tur ꝙ itentionem iquātuꝫ intentio
quia nō sūt ideꝫ ꝙ v'l'iter accidit q̄ndo
termius seq̄ns reduplicatōem nō sig̃t
absolute eēntiam sicut nō est idē mobi
le iquātum mobile ⁊ mobile inq̄tū ēs
ꝑ hoc pꝫ ad exēplum de homine q꞉ nō
est simile quod obiciť ꝯ aliud mēbruꝫ
de ente ꝑaccñs.dico ꝙ nō est ens ꝑac/
cidens sicut agregatū q꞉ res nō cadit
i itellectu illi⁹ totius ut ꝑs ꝫ ut deťmi/
nās respectū hoc mō itelligiť accidēs
i dependētia ad subaꝫ nec tñ ut ens ꝑ
accñs. Ad secundū dicendū ꝙ scia
realis est de v'l'i ꝑmomō quod ē res ꝫ:
logica est de v'l'i 2°° quod est intentio.

5

4

q. 9 Ad tertiū pꝫ p dicta in solōne que
stionis ꝛc. Questio 9.
Q
Ueritur de vl'i cū sit accn̄s ut
hic loq̄mur i quo est ut i subo
vtꝝ in re uel i intellectu. Q꜡ ñ
in re ꝓbo oē accn̄s qᷓ est i re ē ꝓꝑum
uel cōe. si ꝓpriū iest indiuiduis lꝫ non
ꝑmo q꜡ propꝰū pse ꝑmo inē spēi pse pre
supponit de oi. si cōe ē ꝑmo idiuiduis:
si g̃ esset accidēs i re ineēt ꝑmi idiuidu
is ſ; hoc est falsū q꜡ tunc idiuiduū esset
vl'e g̃. Itē itellectus est v'tus passiua
p Aristo. 3º de aīa g̃ nō agit ex̄mittēdo
sicut ē de sensu p Aristo. ꝑmo topico.
cū ergo causet vl'e nō ex̄mittet illō nō
est g̃ in subo aliquo ex̄ ipm. Itē ex itel
lectu ⁊ intelligibili fit verius unum q̃ꝫ
ex mā ⁊ forma p ꝯmētatorem 3º de aīa
ſ; forma nō est ex̄ materiā nec ecōuerso
igit̃ nec itelligibile ex̄ itellectum ergo
nec modus itelligibil' ex̄ itellectū igit̃
nec vniuersale. Ad oppoitū mā ⁊ effi
ciēs nō coincidūt per Aristo. 2º phiꝝ.
itellectus est cā efficiēs uniuersal' g̃ ñ
est materia ergo nec sbm quia accn̄tia
nō habent aliam materiā nisi in q̃ que
dicit̃ sbm eoꝝ. Itē p ꝯmentatorem
sup 3º de aīa. Intellectus facit vl'itatē
in rebus ergo illa est in re nō in itellec
tu ergo ꝛc. Itē accidens est in illo
ut in sbo quod denomiat vniuersale de
nomiat rem nō itellectū igit̃ ꝛc. qstio x

q. 10 I
Uxta hoc querit̃ de veritate
istius ꝓpōnis hō est vl'e ⁊ cōsi
miliū vbi ꝑdicatur itētio de re
ꝙ sint false ꝓbo sbm sig̃t uerā naťaꝫ g̃
pro illa suppōit ꝑdicatum nō predicat
veram naturā q꜡ nō significat eā igitur
ꝑdicat̃ nō uera nā de v'a natura g̃ oppo
situ de oppoito. Itē si hō est spēs ⁊ spēs
est itentio g̃ hō est intentio ꝯclusio est
falsa ergo aliq̃ premissaꝝ non minor g̃
maior. Item ois ꝑdicatio vera i ab
stracto est uera pse ꝑmomō: hec nō est
uera pse ꝑmomō hō est species ⁊ ꝑtum
⁊ sbm sūt abstracta g̃ ꝓpō falsa. Ad
oppoituꝫ: de quocūq; ꝑdicat̃ diffinitio
⁊ diffinitū ſ; hō ꝑdicat̃ de pluribꝫ dn̄ti
numero ergo hō est spēs g̃ vl'e. qstio 11.

I
Uxta hoc querit̃ an tales sint
pse. Q꜡ sic uidet̃. Cui .n. pse in
est diffō pse inest ⁊ diffinitum
ſ; hō ꝑdicatur pse de pluribꝫ dn̄tibus
numero g̃ hō pse est spēs. Itē quod est
pse itelligibile est pse vl'e hō est pse in
telligibile ergo ꝛc. minor pꝫ q꜡ p suum
quodq̇dest quod est idē sibi. Itē vl'e
ꝯuenit homini ſm ꝙ abstrahit̃ ab omi
accn̄te g̃ nō ꝯuenit ei ut accn̄s an̄s est
veꝝ quia hō ut ꝯiungit̃ accn̄tibꝫ est sin
gulare. Ad oppoitum pse ꝑsuppōit
dici de omi ergo si hō est pse vl'e ois hō
erit vl'e ꝯn̄s est falsuꝫ ergo ⁊ an̄cedēs
Ad ꝑmam qōeꝫ dicendū ꝙ vl'e est i
re ut in sbo quia illaꝫ denomiat nō itel
lectū: ſ; i itellectu est veluti in efficien
te ⁊ ut cognitū in cognoscente. Sci
endū tamen ꝙ sig̃tum termini cōis sig
nificantis v'aꝫ naturā tripl'r pōt consi
derari. Uno q̇dem mō ſm esse in sup
positis quod dicit̃ esse materiale eius:
⁊ hoc mō insunt sibi accn̄tia cōmunia.
Secūdo mō ꝯsiderat̃ absolute ſm esse
q̇dditatiuū ⁊ sic insunt ei ꝑdicata eēn
tialia. Tertio mō ut p formaꝫ itelligi
bilem ab intellectu apprehenditur qᷓ
est eē cognitū ⁊ sic insunt ei itentōnes
Intellectꝰ .n. ꝯsiderās nāꝫ hois unā
i ml'tis ⁊ ō ml'tis ab aliq̃ ꝓꝑietate rep
ta in natura sic ꝯsiderata mouetur ad
causandū itentionē ⁊ illā causatā attri
buit illi nature cuiusmōi ē ꝓꝑetas a q̃
accipit̃. Ad ꝑmū argumentū dico
ꝙ procedit de accn̄te reali quod inest
nature ſm esse māle. Ad secundum
dico ꝙ nō attribuit aliquā ꝓꝑietatem
rei p eius tn̄smutatōeꝫ quia nō ē v'tus
factiua potest tamē aliquā attribuere
que dicit habitudinē rei ad intellectuꝫ
ꝑsertim si accipiatur a propꝰetate illius
rei sicut attribuit modos sig̃ndi ꝺcōni
sig̃tiue qui sunt in uoce ut in subiecto:
effectie tn̄ ab intellectu. Ad t'tiuꝫ
dico ꝙ illud dictum ꝯmentatoris non

potest itelligi ꝙ fiat unū ꝯpositū ex il
lis quia tūc intellectus eēt ꝯpositus ex
q̇dditatibꝫ omniū reꝝ sensibiliū ſ; itelli
gendū est ꝙ intellectus in actu verius
recipit ꝑdicationē unius cū itelligibl'i
in actu ꝙ̄ mā ꝛ forma quia itellectus i
actu ē intelligibile in actu quia ꝑ spēm
intelligibilē in actu pōt seipm itelligē
reflectendo: materia aūt nō est forma
ꝑ hoc ꝙ ꝯponit cū forma. Ad secun
dam qōem dōm ꝙ est uera eomō quo
nunc dictū est accidēs in esse rei quia
diffinitō intētionis inest rei istomodo
Contra hoc spēs inest hoi ſm ꝙ hō
dicit de pluribꝫ ꝛc. ſ; nō dicit de ill' nisi
ſm ꝙ est in illis ꝛ hoc est ſm eē māleg̊
ꝑmomō ꝓpō est uera. Ad hoc dico ꝙ
spēs inest hoi ſm ꝙ hō ꝑ̄tur de idiuidu
is loquēdo de ꝑdicatiōe sig̃ta nō de pre
dicatōe exercita. i. n̄ ſm ꝙ ē idē suppoi-
tis qō ē ꝑmū mēbꝝ distictiōis. Ad
ꝑmū argumentū dico ꝙ vera natura
pōt sumi tripl'r nō tn̄ ꝓpō distiguēda
ē quia diuersitas suppōnis stat cū uni-
tate ſbi ꝛ sig̃ti ſ; ē mag̃ ml'tiplicitas fi-
gure dcōnis siq̄ sit. Est igit ꝓpō sim-
pl'r uera q: ſm ꝙ ſbm suppoit uerā na-
turā ut tn̄ ꝯpat ad itellectū inest ei tale
accn̄s: multiplicitas. n. figure dcōnis
nō est uere ml'tiplicitas ſ; tm̄ fantastice
vn̄ hec n̄ distiguit soꝛ. est hō: ſ; eēt falsa
si accipetur hō ut accipit hic hō ē spēs.
Ad secundū dō ꝙ hec est falsa spēs
est itentio sic hec albū est coloꝛ, q: spēs
denomiatiue iportat aliud ꝙ̄ intentio i
abstracto. Cōtra tūc hec ē vā species
ē itentiōale ꝛ ita seq̇tur ġ hō est intenti
onale. Dici potest ꝙ hic ē fallacia acci
dētis q: spēs respectu hois accipit vt
modus respectu uero itentōis ut quid
quia q̇olibet i suo gn̄e est quid. Ad
tertiū dico ꝙ nō ē ibi ꝑdicatio i abstra
cto quia spēs est ꝯcretū ꝛ denoiatiue ꝑ
dicatur de re. Ad tertiā qōez dōm
ꝙ tales nō sūt pse qō pꝫ de ꝑmomō ꝑ-
dicat. n. in ꝑmomō diffō uel ps diffō-
nis de diffinito. Impossibile ē autem

aliquā rē secūde itentōis diffinire reꝫ
ꝑme itētiōis q: tūc illa res ſm suā eēn
tiā ꝑtim eēt a naꝛa ꝛ ꝑtim ab itellectu:
ꝛ ita a diuersis nō ordinatis q̄re nō eēt
unū essentialiter ġ ipossibile est aliquā
itentōez pse ꝑmo ꝑdicari de re: nec 2.°°
q: nō cātur itentio ex pse ꝑncipijs ſbi:
nec 4.°° quia res nō est cā efficiens in-
tentionis ſ; itellectus. nec vl'iter aliq°
aliomō q: tūc esset natura sufficiēs cā
talis accn̄tis: in quocūq; igit eēt illa nā
illi ineēt accn̄s quod falsū ē. Ad ꝑ
mū argumentū negat mioꝛ. Cōtra si n̄
ꝑ̄tur pse ꝑdicatur ꝑaccn̄s igit hec est
ꝑaccn̄s hō est aial ꝛ ista rn̄sio est cōtra
cōez modū loquendi. Jō dico ꝙ ly per
se i mioꝛi pōt determiare iherentiā hui⁹
ꝑdicati ꝑdicat de pluribꝫ uel iherēs. s.
ꝑ̄tum. Primo° est falsa ꝛ seq̇tur ꝯcl'o
falsa. Secūdo vero mō est uera nō tn̄
ifert tūc consequens sic sil'e patet hic
accidēs est pse ens quia si pse determi
nat inherentiā uera est si iherēs falsa.
Ad secundū ꝑ idem mior ē uera ut
pse determiat iherēs ꝛ sic maioꝛ falsa.
Ad tertiū dico ꝙ vl'e inest homini
ut abstrahit ab oi accn̄ti reali quod cō-
seq̇tur ipm ſm esse materiale nō autēz
ab accn̄te intentionali q̄re ꝛc. q̄stio. 12.
Queritur de numero vniuersa
lium. Vtꝝ sint tm̄ q̇nq;. Q
nō videtur quia predicari est
vl'i ꝓꝑuꝫ quot igit sūt ꝑ̄ta tot vl'ia ꝑ°
topi. nō ponūt nisi q̄tuoꝛ ꝑdicata igit
ꝛc. Per idem ostendit ꝙ sint tm̄
tria quia ibi nō ponuntur spēs ꝛ dn̄a
igit ista nō sunt vniuersalia. Et ꝙ sint
sex ꝓbat q: ibi pōit diffō igit ꝑt hec. v.
illō ē sextū vl'e. Jtē q̇t mōis dicit unū
oppoitoꝝ tot mōis dicit ꝛ reliquū per
Arꝫ. ꝑmo topico. vl'e et singl'are sunt
oppoita ꝛ singl'aria sūt ifinita ġ ꝛ vl'ia.
Jtē idiuiduū ē vl'e q: ꝑdicat de pl'ri-
bꝫ ꝛ nullū istoꝝ q̇nq; ē ut pꝫ iductiōe igi
tur ꝛc. Jtē ens ē vl'e ꝛ nō ē ge⁹ ꝑ Ar.
3.° meta. ꝑ̄tur. n. per se de dn̄tia nec est
species quia tūc habebit genus sup̄ se

necē aliq̄ȯ alioꝝ trium vl'iuz quia illa ꝑdicanᷣ in q̄le ens uero ꝑtur in q̇d ꝺe oib) ut pꝫ p Aꝝ.4º. meta. Ad oppositū est ꝑorᵒ ꝺicendū ꝙ sūt tm̄.v.vniuersalia ꝭ illud ꝺiuersimode pōiᷣ:vno q̇dē mȯ accipiᷣ eoꝝ sufficiētia sic vl'e ꝩ siḡt subaꝫ uel accn̄s si subam uel totū uel ptē:si ptē uel mālez ꝛ sic est genus uel formalē ꝛ sic ē ꝺr̄ña uel totā subaꝫ ꝛ sic ē spēs. Spēs.n.ꝺic̄ totū eē idiuiduoꝝ si accn̄s uel ꝯuertibile ꝛ sic ē proꝑum uel nō cōuertibile ꝛ siqꝫ est q̇ntum vl'e .s.accn̄s cū g̊ nō sit possibile siḡre aliquid ꝺicibile ȯ pluribꝰ nisi aliq̄ istoꝝ mōꝝ nō erūt nisi hec quinqꝫ vl'ia. Cōtra hūc modū vl'ia cū sint itentōes ꝭe accidūt rebꝰ ꝑme itentōis ꝭ nihil perse ꝺistiguiᷣ ꝭm illud cui accidit g̊ nec itētiones ꝺistiguūtur pse penes res:ꝭ logicus pse cōsiderat intentōes g̊ hec ꝺiuisio nō est logicalis. Itē oia vl'ia i ueniunᷣ i gn̄e accn̄tis g̊ male distingūtur p siḡre subam uel accn̄s:iō daᷣ aliter eoꝝ sufficiētia penes ordinari. Dicitur.n.ꝙ qꝛ hic liber imediate ordinaᷣ ad libꝝ ꝑdicamētoꝝ ubi ꝺeterminatur ȯ ordiabili i gn̄e. Iōqꝫ hic loquiᷣ ȯ uniuersalibꝰ ꝭm ꝙ in gn̄e sūt ordinabilia ꝛ daᷣ sic eoꝝ sufficiētia. Ordo.n.pōt eē eorū q̇ sunt in eodē gn̄e iter se uel eorū q̇ sunt in uno gn̄e ad illa q̇ sūt ialio genē i eodē genē pōt esse ordo ꝺirectᵒ ꝭm sub ꝛ supra ꝛ sic sūt ꝺuo uniuersalia scꝫ genus ꝛ spēs uel indirectus ꝛ sic ē ꝺr̄ña que ē idirecte sup̄ spēm ꝛ sub gn̄e Accn̄tiū aūt ad subam est ordo ꝯuertibiliū uel non ꝯuertibiliū ꝛ sic sunt alia ꝺuo uniuersalia. Cōtra hūc moduz arguitur qꝛaliq̄ ꝭm ꝙ sunt ordiabilia in genere ꝭm sub ꝛ supra sunt ꝑdicabilia ꝛ subicibilia g̊ hic ꝺetermiaᷣ ꝺe istis inquātū sunt ꝑdicabilia nō inquantuz sunt ordinabilia. Itē unūq̇dqꝫ ꝺiffinitur hic per ꝑdicari uel ei equiualens Itē si per hoc bene ꝺatur ꝺiuersitas inter hūc librū ꝛlibrum topicoꝝ:tunc ꝺr̄ña magꝭ ibi eēt enumerāda q̄ꝫ hic cū

magis habeat rōez ꝑdicabil' q̄ꝫ ordinabilis. Itē idiuiduū est pse ordinabile in genere ergo licet nō ꝑdiceᷣ ꝓꝑe tamē eēt ponendū hic sextū vl'e qꝛ p sic ꝺn̄tes hic nō agiᷣ ꝺe istis inquātuz sūt ꝑdicabilia ꝭ inquātuz ordinabilia. Itē sicut accidētia ordinē hn̄t ad subiectū eorum quod ē suba uel aliquod accn̄s ita subm ad accn̄s g̊ ex pte subi accipi possūt duo alia ul'ia penes eius ordinationē ꝺuplicē ad accidēs sic̄ est a parte accidēꝭ. Propᷣ istas tres rōes omittendus est iste modus ꝛ ꝺicenduz al'r ꝙ eoꝝ sufficiētia accipiᷣ penes ꝑdicari sic. Predicari enim ꝺiuidiᷣ in ꝑdicari in quid ꝛ in q̄le tāqꝫ in pse ꝺr̄ñas quia isti sunt ꝑmi mōi ꝑdicandi. Predicari i quid ē ꝑdicare eēntiam subi p modū essencie.i.p modū subsistentis ꝛ nō ꝺenomiantis.ꝛ hoc ꝯtingit ꝺupl'r uel ꝙ ꝑdicꝫ totā eēntiā subi ꝛ sic ē spēs:si.n. aliquid eēt in eēntia indiuidui preter essentiā spēi ꝺuo idiuidua essentialiter ꝺifferēt ꝛ p ꝺr̄ñas ab illo acceptas ab illo qȯ plus est in hoc ꝛ i illo ꝛ sic possꝫ spēs formaliter ꝺiuidi ꝛ in idiuiduum ꝺiffiniri qȯ est inꝯueniēs. Si vō ptē eēntie sic est genus. Si eniꝫ ipm geᵒ totā spēi eēntiam ꝺiceret sufficeret ad ꝺiffiniendū spēm ꝛ ꝺr̄ñtia supfluer et predicari in q̄le est ꝑdicari p modum ꝺenoiantis qȯ ꝯtingit ꝺupl'r uel ꝙ q̇d ꝑdicet subiecti eēntiā p modū ꝺenoiantis ꝛ tūc ꝑdicaᷣ in quale subale siue essentiale ꝛ sic est ꝺr̄ña. Est.n.ꝺifferētia sube q̄litas per Aristotilez 5º. metap. uel ꝙ ꝑdicet accn̄s p modū ꝺenoianᷣ: ꝛ tūc predicatur in quale accn̄tale uel ergo predicat accidēs ꝯuertibile egrediens a ꝑncipijs subi ꝛ sic est ꝓprium uel est accidens cōe ꝛ sic ē ultimū vl'e nā ꝺe tali accn̄te se expōit ꝑorᵒ itelligere ubi pōit ꝺiuisiōez ad ꝺeclarādum ꝺiffōez gn̄is cū igiᷣ ꝑri ꝺe pluribꝰ non ꝯtingat nisi aliq̄ istoꝝ quinqꝫ mōꝝ qui pse ꝺiuidūt ꝑri ꝺe plribꝰ qȯ ē rō ipius vlis seq̄tur ꝙ vl'e ꝺiuidiᷣ i hec q̇nqꝫ tm̄

hec diuisio uidet̄ ee̅ ↄueniēs qꝛ diuidit
rōez gn̄is ꝑ dr̄ias ꝑse. Et ex hoc etiaꝫ
nō tm̄ pꝫ sufficiētia vl̄iuꝫ: ꝫ etiā ordo ⁊
rō ordinis quē tꝫ Por⁹ i determiando
de istis. Cōtra hūc modū obicit̄ qꝛ si
hic determiat de istis ꝙnqꝫ fm ꝙ sunt ꝑ
dicabilia ⁊ ita loqtur Ar.ꝑmo topico
rū de eis: tūc uidet̄ ꝙ nō possit solui cō-
trouersia hic ⁊ ibi: ꝫ hoc patebit rn̄den
do ad argumēta. Ad ꝑmū argumē
tū dico ꝙ Ar.i.ꝑmo topicoꝝ diuersi-
ficat ꝑdicata ꝑnes hoc ꝙ ē ꝑdicare es
sentiā ↄuertibilit̄ uel nō ↄuertibiliter:
⁊ sic nō ↄtingit ee̅ nisi illa ꝙtuō q̇ ponit
ibi: hic aūt licet cōsideret̄ de vniuersali
bus ꝑnes ꝑri nō tn̄ quo ad illa que ibi
qꝛ istoꝝ ꝙnqꝫ tm̄ unū ꝑtur ↄuertibilit̄.
Tria ꝑdicant ee̅ntiā nō cōuertibiliter
ꝫ ꝑnes ꝑdicari in ꝙd uel i q̄le vt prius
dictū est nō ponit g̊ ibi dr̄iam qꝛ illa ut
ibi dicit̄ reducet̄ ad genus ꝑdicat eniꝫ
ee̅ntiam subi nō ↄuertibiliter. Vn̄ q̄r⁹.
topicoꝝ ubi docet̄ ↄstituere ⁊ iterimere
genus: docet̄ etiā hoc ď dr̄ia. Alia etiā
ē dr̄ia vltia ⁊ specifica q̇ ↄuertit̄ cū spē
q̇ ꝑdicat̄ de ea cōuersim q̇ reducēda est
ad diffōeꝫ ⁊ forte ꝓpter talē diuersita
tē dr̄iaꝝ nō posuit dr̄iam cū aliq⁹ uno
ꝑdicato diffinitiōeꝫ hic nō ponit qꝛ nō
hꝫ aliquē unū modū ꝑndi i quid uel in
q̄le. Spēm ibi nō ponit uel qꝛ reducit̄
ad diffinitōeꝫ cū diffō sit ꝓpꝛiuꝫ speciei
uel pocius ad genus qꝛ spēs .s. ꝑdicat̄
de quo ꝑdicat̄ ee̅ntialiter nō ↄuertibl̄r.
Et iō ex 4⁹ topicoꝝ hn̄tur ↄsideratio-
nes iterimēdi uel ↄstruēdi ꝓbleuma de
spē sic̄ de gn̄e: uel spēs nō ē ꝑdicatū ꝓ-
pōnis dyaletice qꝛ illa ꝓpō dyaletica n̄
ē cōiter singl̄aris: excludit .n. Aristo.
ꝑmo topicoꝝ ab itentōe dyaletica illa
q̇ sunt manifesta sensui ibi nō optꝫ aūt
oē ꝓbleuma nec oēꝫ pōneꝫ ↄsiderare
ꝫ quā dubitabit aliq̇s rōne idigentiuꝫ
dubitat̄ nō ꝑna uel sensu minimū aūt
cōe ē spēs ⁊ iō magꝭ subicit̄ i ꝓpoe dya
letica ꝙ̄ ꝑdicat̄. Ad secundū dico ꝙ
iste ē sensus illius ꝓpōis q̇t sunt sig̃ta

vni⁹ oppoiti tot alterius si fm oēꝫ sig
nificatōeꝫ alteꝝ sibi oppōat̄ nō q̇t sup-
posita: iō nō ē ad ꝓpositū. Ad tertiū
dico ꝙ idiuiduū ē spēs respectu itentō
nis ⁊ quō itentio dispata ꝑdicat̄ dictū
ē supius .q. 8. Ad q̄rtū dr̄m ꝙ ens
ē eq̇uocū iō non ꝑdicat̄ .i. ꝑ⁹ alio dicit̄
qꝛ qō ē ꝑus alio ē vniuocū: iō nec ē uni
uersale. Cōtra accipiat̄ ens i gn̄e subē
ibi ē uniuocū g̊ vl̄e ⁊ nulluꝫ istoꝝ ꝙnqꝫ
ut argutū ē ꝑus. Dicit̄ ꝙ adhuc in gn̄e
subē ē eq̇uocū ad tria ipossibile ē .n. ali
q̇d vniuocū ꝑdicari ꝑse ꝑmo⁹ de spēbꝫ
⁊ dr̄ijs uel de dr̄ia una ⁊ alia oppoita
nisi dr̄ia supioꝛ q̇ de dr̄ijs iferioribus
oppoitis ꝑtur vniuoce qꝛ tūc dicit̄ res-
pectu eius dr̄ie speꝝ ee̅nt spēs i recta
linea ⁊ ꝑ ↄn̄s dicit̄ respectu speꝝ quaꝝ
sūt dr̄ie ee̅nt gn̄a qō ē ipossibile: iō ens
i suba ē eq̇uocū ut dicit̄ de spēbꝫ i gn̄e ⁊
dr̄ijs ex una pte ⁊ de dr̄ijs oppoitis
⁊ iō cōcedit Auic. ꝙ tria sūt ꝑma entia
i quolibet gn̄e nō tn̄ tot ꝑdicata qꝛ due
coordiatōnes dr̄iaꝝ i oi gn̄e reducunt̄
ad coordinationē speciēꝝ. q̄stio · 13 ·

Q Verit̄ an loc⁹ sit gn̄onis ꝑn-
cipiū queadmodū ⁊ pater. Q̄r
nō uidet̄ qꝛ pat̄ ē ꝑncipiū ꝑse
locus v̓o paccn̄s qꝛ nō mouet. Itē si
sic igit̄ ⁊ tꝑs erit gn̄onis ꝑncipiū qꝛ est
mēsa extriseca sic̄ locus. Ad oppoi-
tum est Por⁹. Ad .q. ďdꝫ ꝙ ꝓpō ē v̓a
si attendat̄ sil̄itudo quo ad genus cāe
quia utrūqꝫ ē in gn̄e cāe efficiētis sic i-
telligit Por⁹ iō dic̄ ꝑncipiū ꝙ a ꝓpe-
tate ↄuenit efficiēti. Falsa ē aūt silitu⁹
si itelligatur quo ad oēꝫ modū cāe. nā
pater ē ꝑse efficiēs: locus v̓o tm̄ pacci-
dens .s. coadiuuās ad gn̄oneꝫ ⁊ ↄfuās
dr̄ia mēbroꝝ isti⁹ distictōis pꝫ secūdo
phicoꝝ ⁊ q̇nto metaphice. Ad argu
mēta. Ad ꝑmū pꝫ. Ad secūdū d⁹ ꝙ
tꝑs n̄ ꝑse coadiuuat ad gn̄onē nec sal-
uat gn̄atū ꝫ magꝭ ē cā corruꝑtōis ꝑse
vt ondit̄ur 4⁹ phicoꝝ. Questio · 14 ·

C Irca hanc diffinitōeꝫ genus
ē quod ꝑdicatur de pluribꝫ ⁊c.

7

Queriť ṗmo q̇d hic diffiniať an itē
tio an res ꝙ nō intētio videť qꝛ itentio
cū ſit accñs nō p̄tur i q̇d de re qȯ autez
hic diffiniť ṗdicaŕi q̇d de re. Itē itē-
tio nō ṗdicať in q̇d niſi de hac itentiōe:
ꝛ illa: q̇ tm̄ dr̄nt mălit ꝛ numĕal'r. dr̄ntia
aūt ſpecifica ē formal': q̇d aūt hic diffi-
niť ṗdicať de pl'ib' dr̄ntib' ſpē i q̇d aſſū
ptū pꝫ quia itentio gn̄is i aīali ꝛ colore
nō dr̄nt niſi p illud cui applicať itentio
accn̄talit. Itē ſi hic diffiniať itētō gn̄is
pari rōne itentio ſpēi: poſtea g̊ cū iſte in
tentōes ſint diſpate ꝛ diſpatū nō p̄tur
de diſpato ſeq̇ť g̊ ꝙ gen' nō p̄tur de ſpē
vt hic loquiť Por' c' oppoituꝫ dicit
Por' ca°. de ſpe. Itē Por' exponē
do diffōeꝫ exēplificat de aīali ꝛ hoīe g̊
de illis itēdit diffōeꝫ dare al'r exēplū n̄
eēt ad ꝓpoſitū. Ad oppoituꝫ logic'
tm̄ dꝫ diffinire qȯ pſe ꝯſiderat illud ē
intētio igiť ⁊c. maior pꝫ q̇a q̇cq̇d diffi-
niť ab aliq̊ cognoſciť ab eo ſm̄ ſuūꝫ qȯ
q̇d ē ꝛ ita pſe ꝓbatio mioris qȯ p°. ꝯſiȯ
raťa logico ē aliq̇d cōe hn̄s unū itellec
tū qꝛ ens paccn̄s n̄ ē ſcibile: aut g̊ illȯ ē
res ꝛ ſic a ṗmo ꝯſiderato diceret logi-
cus artifex real' aut itētio qȯ ē ꝓpoſitū

Ad q̇ōeꝫ diciť ꝙ res ſub itentiōe dif
finiť q̇a ſic res a logico ꝯſiderať ꝛ ſic pꝫ
ad argumēta ꝓ vtraqꝫ pte. Cōtra h̄
quod hic diffiniť vniuoce ꝯuenit reb'
oīm generꝝ vt aīali colori figure ⁊c. qꝛ
ſm̄ idē nomē ꝛ diffōneꝫ eandē: ꝭ ipoſſi-
bile ē aliq̄ꝫ rē q̄lēcūqꝫ ſub itentōe ꝯueni
re vniuoce reb' oīm generꝝ g̊. ꝓbō mi
noris: res. n. nō pȯt cōiori noīe ſig̃ri q̄ꝫ
p hoc nomē ens: ſi g̊ res aliq̄ ſub itenti
one oīb' eēt vniuoca ens ſub itentione
gn̄is poſſꝫ eē vniuocū illis ꝛ ita tm̄ vnū
eēt genus rerꝝ oīm. Diciť ꝙ res illa q̇
hic diffiniť nō ē vniuoca ꝭ tm̄ hꝫ ꝓpor-
tiōis vnitatē mōus tn̄ ſub q̊ diffiniť eſt
vniuoc' diuerꝭ gn̄ib'. Cōtra ſi res
ſub itentōe diffiniť tūc res paccn̄s dif-
finiť qꝛ per h°. ꝙ itentō ſibi accidit ꝭ oē
qȯ ē p accn̄s reduciť ad aliqȯ pſe a q°.
illud diciť paccn̄s: cū g̊ res non habeat
niſi ab itentōe ꝙ hic diffiniať ſeq̇tur ꝙ i
tentio pſe hic diffiniť. Itē ſi res pacci
dēs diffiniť qꝛ vt ſub itētiōe q̇ ſibi accit
g̊ nō diffiniť qꝛ diffō ꝯuenit diffinito p
ſe. Dōꝫ igiť ꝙ res nullo°. diffinitur
ꝓpter rōes factas nec agregatū quia
illud ē ens paccn̄s cuiuſmōi nō ē diffō
p Arꝝ. 6°. ꝛ 7°. meta. nec res ſub itenti-
one qꝛ illud uel erit agregatū uel res l'
itentio: ꝭ itentio ſola diffiniť: tm̄. n. illȯ
diffiniť cui pſe ṗmo ieſt diffō ꝛ illud eſt
ſola itentio qꝛ q̇ ponūťi diffōe ſunt iten
tionalia. ſ. ṗdicari de pluribꝫ ⁊c. qȯ eſt
ipoſſibile pſe ṗmo ꝯuenire niſi itentōi
tn̄ intētio pȯt ſig̃ri i ꝯcreto uel i abſtra
cto ṗmo°. ſig̃ť p hoc nomē genus ꝛ ꝓ-
ṗe ſm̄ ꝙ itētio qꝛ ſm̄ h' ē applicabile rei
ꝛ iȯ ſm̄ ꝙ ſig̃tur p hoc nomē gen' dif-
finiť hic vt. ſ. ē intētio tn̄ forte vt q̇d ē
hꝫ diffiniri a metaphico. Per argu
mēta ſciendū ē ꝙ ṗdicari cū ſit intentō
ē intētionū pſe: rei v'o paccn̄s eē v'o eſt
rei pſe. Aliud ſciendū ꝙ eē i reb' ṗ-
me itentōnis illud exercet qȯ ṗdicari
ſig̃t i ſcȯis itētōib'. Ex q̇b' ſeq̇ť ꝙ noīa
ꝯcreta ſcȯe itētiōis reſpectu h' q̇d ē p̄ri
ſupponūt ꝓ ſuis fūdamēti ſiue ſubis re
ſpectu eē. Ex q̊ ſeq̇ť ꝙ a ṗdicāi ſig̃to ad
ṗdicāi exercitū ſiue ad eē nō tꝫ ꝯn̄a pſe
i eiſdē tinis: ꝭ a p̄ri pſe i itentōib' ad eē
i fūdam̄tis bn̄ tꝫ ꝯn̄a ſic ge' p̄tur de ſpē
g̊ hȯ ē aīal hic. n. exerceť i ſecūda qȯ ſi-
gnificaťi ṗma dr̄a inter actū ſig̃tuꝫ ꝛ
exercitū pꝫ i ml'tis. p nō. n. exerceť ne
gatio: p nego v'o ſig̃ť. p tm̄ ſil'r exerceť
exclu°: p excludo ſig̃ť. ꝛ ita de p̄t ꝛ excipi
ꝛ alijs iȯ ſic ē āguēdū ad negatōeꝫ ſupi
oris ſeq̇ť negatio iferioris g̊ ſi nō ē aīal
nō ē hȯ vbi exerceť qȯ ṗus pſe ſig̃tum
fuit p hoc ꝙ dico ſeq̇ť ꝛ ita hec ꝓ itenti
onib' ſupiōis ꝛ iferiōis ponūť fūdamē
ta. ſ. hȯ ꝛ aīal. Cōtra h' qꝛ ſeq̇ť aīal p̄tur
ȯ hoīe g̊ hȯ ē aīal ꝛ tn̄ fit i eiſdē tinis: d°.
ꝙ ꝯn̄s pȯt eē verꝝ ꝭ n̄ pp an̄s qꝛ māife-
ſtū ē ꝙ ꝯn̄s ē pſe ꝛ an̄s paccn̄s: vi' aūt
ſuā v'itatē n̄ hꝫ a mius v'o vn̄ n̄ vꝫ ꝯn̄a.
Vel pȯt dici ꝙ nō ſūt idē tini an̄tis

ꝛ ꝯñtis qꝛ i añte sumit᷑ vt sig̃ta iformãt᷑
itenõtibꝫ q̇bꝫ ꝯuenit ṗdicari pse i ꝯñte
ꝓ sig̃tis absolute q̇bꝫ ut sic exñeat᷑ iste
itentões ꝛ ita nõ sũt idẽ termini qꝛ tãta
diuersitas suffic̃ ad fallatiã accñt igit᷑
ꝛ ad diuersificandũ t̃minũ qꝛ terminus
variatꝰ i fallacia accñtis ẽ duo t̃mini.

Ad ṗmũ argumentũ dico ꝙ itẽtio
nõ ẽ q̇d rei ṗdicat᷑ tñ i q̇d de re ita ꝙ in
q̇d sit determiatio iherẽtis nõ iherẽtie
qꝛ ṗdicari in q̇d ẽ accñs qꝛ itentõ sicut
ꝛ diffinitũ. Ad secundũ pꝫ p idẽ qꝛ
hec itentio genus nõ est q̇d nisi tm̃ nu
mero drñtiuꝫ ṗdicat᷑ tñ de drñtibꝫ spẽ.

Ad tertiũ p idẽ qꝛ genus ṗdicat᷑ de
spẽ lꝫ itentões sint dispate nõ tñ vnũ ẽ
alterꝝ. Ad q̃rtũ dico ꝙ illud quod si
gnificat᷑ p diffõnez i intẽtõibꝫ exercet᷑ i
rebꝫ: ꝛ iõ i illis exẽplificat tãq̃ꝫ i manife-
stioribꝫ nõ qꝛ de eis diffõnez dederit.

.q. 25. Q Uerit᷑ an diffõ gñis sit ꝯueniẽ
ter data. Q nõ videt᷑ qꝛ oẽ ac
cidẽs diffinit᷑ p subaꝫ: suba. n.
ṗcedit oẽ accñs diffinitiõe cognitõe ꝛ
tpe p Arꝫ. 7º. metaphice ꝫ nihil ponit᷑
hic ad subam ptinẽs g̊ ꝛc. Itẽ cõcre
tũ nõ diffinit᷑ 7º. metaphi. g̊ ꝛc. ꝓbõ añ
tis p Aristo. 7º. metaphi. i dictis ꝫꝫ ac-
cidẽs nõ est idẽ q̊d q̇d est cũ illo cuiꝰ ẽ: ꝛ
exẽplificat vt musicũ ꝛ albũ ꝫ q̇cũq̃ꝫ v̓e
diffiniunt᷑ hñt q̊d q̇d est idem sibi g̊ ꝛc.

Itẽ ꝓbat᷑ rõe q̇ȯ. n. diffinit᷑ ẽ in gñe
Sed cõcretum non est in genere per
Arꝫ. 3º. topicoꝝ vbi dicit ꝙ magꝭ ẽ eli-
gendũ q̇ȯ ẽ i gñe q̃ꝫ quod nõ vt iusticia
iusto. Itẽ diffinitõ tm̃ ẽ spẽi genus
nõ ẽ spẽs g̊. Itẽ hic nõ ponũt᷑ genꝰ ꝛ
drña q̇ ad v̓aꝫ diffõez req̇rũt᷑ p Arꝫ. 6º.
topicoꝝ. Itẽ p Arꝫ. 6º. topicoꝝ diffõ
dat᷑ inotescendi cã: iõ dari dꝫ p ṗora ꝛ
notiora spẽs nõ est tale qꝛ est posterius
gñe uel sil' nã ꝛ ita nõ ṗus uel notius.
Itẽ nugatõ ẽ dicẽ pluribꝫ drñtibꝫ ꝓbo
qꝛ drña ise includit multitudiez veluti
spẽs suũ genus ꝙ pꝫ p Arꝫ. 5º. ꝛ xº. me-
taphice g̊ ꝛ drñtia ꝯcretiue dicũt ml't a
g̊ ẽ nugatõ. dicẽdo multis drñtibꝫ: ꝛ ly

pluribꝫ põitur ꝓ multis uel si ꝯpatiue
adhuc idẽ sig̃t. Dicit᷑ ad hͦ ꝙ nugaꝰ
ẽ i ṗponẽdo iferius supiori ex eadẽ pte
orõnis nõ ecõuerso qꝛ iferius tũc ẽ spe-
cificãs supius. Cõtra Arꝫ. 6º. topi.
vbi docẽs iterimẽ diffinitões ꝓpter nu
gatõez dic̃ sic rursus si v'l'i dicto addat᷑
ꝛ pticulãe suple nugatõ ẽ ut iustũ expe
diẽs q̇d q̃re iustũ ꝯtinet᷑ i expediẽte sic̃
iferius i suo supiori hñdãs g̊ iustũ. i. su
pfluũ ẽ in diffinitõe ṗus habito expedi
ente. Itẽ dicit᷑ 7º. metaphice caº. de
vnitate diffõis ꝙ nugatõ ẽ i ṗponendo
drñtiaꝫ supiorẽ iferiori vt aial hñs pe-
des bipes q̇ȯ ibi ꝓbat᷑ dupliciť: vno mõ
ex pse mõ ꝯgnoscẽdi nugatõez q̇ȯ est
ponẽdo rõnes ꝓ noibꝫ nihil. n. aliȯ dix
erat q̃ꝫ aial habens pedes duos pedes
hñs. Aliť ꝓbat᷑ idẽ ibi sic ex trãspõe
t̃inoꝝ palã aũt erit si q̇s tñsponat tẽs
diffões dicẽs aial bipes pedes habẽs
dicto. n. bipes supfluũ est dicere pedes
habẽs: ṗus g̊ fuit nugatio hec duo me-
dia. s. de rõne ponẽda ꝓ noie ꝛ tñspõne
termioꝝ si vꝫ hic ꝛ vbiq̃ꝫ i ꝓbãt ṗdictaꝫ
rñsionez. Ad oppoituꝫ ẽ porphiriꝰ
ꝛ Arꝫ sic diffiniẽs genꝰ ṗmo topico.

Dicit᷑ ad qõez ꝙ est descriptio nõ v̓a
diffinitõ ꝙ innuit in littera ꝙ etiã descri-
bentes: ꝫ sic facile ẽ euadẽ pene i oibus
diffinitõibꝫ: nec illud ex littera ꝓdest qꝛ
in littera ẽ assignauerũt. i. diffinierunt
Itẽ iferius capº. de spẽ dic̃ necesse
ẽ i utrorũq̃ꝫ rõibꝫ vtrisq̃ꝫ vti: rõ aũt quã
sig̃t nom̃ ẽ diffõ 4º. meta. Itẽ hec rõ
ꝯuertit᷑ cũ diffinito: vt ꝓbat porꝰ ꝛ nõ p
dicat᷑ vt accñs de ipo qꝛ q̇ ponũt᷑ i ea sũt
eiusdẽ gñis cũ diffinito qꝛ itẽtões q̇ li
bet aũt eiusdẽ gñis quod ṗdicat᷑ pse de
alio eiusdẽ gñis ẽ superiꝰ ad ipm: quia
nec iferius nec dispatũ g̊ hec rõ ẽ diffõ

Itẽ p Arꝫ 7º. meta. rõ q̇ ẽ ex ṗtis pse
i q̊ꝝ diffõne nõ cadit pse subm: si sit cõ-
uertibilis cum diffinito est diffinitio:
hec est huiusmõi qꝛ in diffinitõe nulliꝰ
diffiniti cadit diffinitũ. Itẽ ṗdicat᷑ p
se ꝛ ꝯuertibiliter ꝛ nõ ut ꝓṗuꝫ qꝛ tunc

8

tota hec oratio posset diffiniri neq; ut
drīitia vltia:tūc.n.illi opterz addē ge⁹
ƀ addēdo ul'e qd est genus diffiniti in
hac diffinitiōe erit nugatio ǥ hec ē v'a
diffinitō. Dōm ergo ad qōnez ꝙ ē
vera diffō quod sic oñdiẗ rō ulis est ꝑ-
dicari de pluribꝫ p Ar.ꝑmo pierme-
nias:cū ergo in diffōne gñis ponatur
ꝑdicari de pl'ribꝫ poniẗ genus eius po
stea ponūẗ drñtibꝫ spē: ꝛ i quid: que sūt
pse drñtie gñis ꝓbatō qꝛ perse diuidūt
supius.s.ꝑdicari de pl'ribꝫ ǥ sūt pse cō-
stitutie iferioris ad quod supius p illa
aꝓpaẗ.diuidiẗ.n.ꝑdicari pse de plu-
ribꝫ in drñtibꝫ spē ꝛ drñtibꝫ numero qꝛ
de drñtibꝫ gñe inqᵹtū tl'ia non predicāẗ
pse diuidiẗ etiā in ꝑdicari in q̇d ꝛ i q̄le:
vt i ꝑmos mōs ꝑdicādi ꝛ p has drñti-
as diuisiuas māifestū est ꝙ ꝯtrabiẗ vl'e
ad gen⁹.fit eniz ratō ꝯuertibl'is ǥ ꝛc:

Ad ꝑmū argumentū diciẗ ꝙ illud
est veꝝ ò accñtibꝫ copulatis.i.que sibi
deṫmiant subiecta que vocāẗ copulata
7º metaphice:intētiones aūt sibi non
determiant rē alicui⁹ gñis qꝛ uniuoce
applicāẗ oibꝫ. Cōtra si passio sit vni
uoca ꝛ subm per Aristo.2º posterioꝝ:
ǥ si passio scz intētio sit in ml'tis gñibꝫ
vniuoca ꝛ subm eius: etiaz si actus sit
vniuocus qꝛ potentia perse ordinaẗ ad
actū subm est in potētia ad accñs sicut
mā ad formā qꝛ accidēs nō habet aliaz
materiā nisi i q̄. Dici pōt ꝙ propō Ar.
v'a est de passiōe reali q̇ egrediẗ ex ꝑn-
cipijs subi de q̄ loq̇tur ibi q̇ est de subo
demōstrabl'is cuiusmōi nō est intentio
qꝛ effectie est ab itellectu. Per h' idez
ad aliud qꝛ illud est veꝝ de potētia pse
ordiata ad actū cuiusmōi potētia nō est
in subo intentōis ad ipāz qꝛ illa nō est
rei ƀm nāz ƀ ut ꝯsideraẗ a rōne. Cō-
tra si nulla i hac re ꝛ illa ē vnitas ꝛ hec
itētio est illis vniuoca ǥ a nullo quod
ē i hac re ꝛ illa accipiẗ intētio ǥ ē figmē
tuz: Diciẗ ꝙ aliq̄ vnitas i re sufficit scz
vnitas ꝓportōis a q̄ moueẗ intellectus
hāc itentōez vniuocā huic ꝛ illi attbu-
ens sic.n.se hꝫ color ad albediez sicut
aial ad hoiez. Cōtra vnitas vniuo
catōis maior ē vnitate ꝓportōis ǥ hec
ab illa n̄ sumiẗ. Dici pōt ꝙ occasionalr̄
pōt accipi maior vnitas a mioꝛi nō to-
taliter.vnde vnitas i re tm̄ est occasio
vnitatis in itentōe inqᵹtū itellect⁹ mo
ueẗ ab ipā pōt tñ itellect⁹ mot⁹ maiorē
cāre vnitatē i itentiōe. Al'r pōt cōcedi
ꝙ hꝫ subm vniuocū qꝛ lꝫ nulla eadem
res sit i diuerſ gñibꝫ pōt tñ eē eadē ƀm
ꝙ ꝯsideraẗ a rōne ꝛ sic tm̄ est subꝫ intē
tionis. Al'r dici pōt ad ꝑmū argum̄
tū ꝑncipale ꝙ v'm est de accñtibꝫ q̇ hñt
suū eē a subo qꝛ nō pp aliud aliq̇d diffi
niẗ p subaz nisi qꝛ ē p illā sic.n.ē alicui⁹
rei ꝙ q̇d ē ꝛ diffinitō sic illud ē ens.in
tentō aūt nō est p suū subm ƀ hēt eē ab
itellectu. Ad secundū ꝑncipale dico
ꝙ ꝯcretū pōt diffiniri cuz aūt oñdiẗ ꝙ
nō p Ar.7º metaphi.dico ꝙ ibi vocat
dicta p accñs q̄ i se diuersas agregant
nās ut hō albꝫ qꝛ in ill' exēplificat i ꝑn-
cipio capitl'i ibi i dictis ƀm accñs alb⁹
hō iō oia posteri⁹ dicta sic sunt itelligē
da.vnde musicū suppōit ꝓ tl'i ut ꝓ ho
mine musico: musicū.n.nō hꝫ duplex
sigr̄e. Ad aliō de topicis dici pōt ꝙ
iustū nō ē i gñe v'tut' iō n̄ fac̄ hñtez bo-
nū sic iustitia est tñ in gñe ꝑdicabl'i:vl'
aliẗ ꝙ gñalissima accñtiuz sūt abstācta
ꝛ i ill' pse nō sūt nisi abstracta.i.q̇ recipi
unt pse ꝑtionē ipoꝝ tñ ꝯcreta inter se
sūt i gñe pse qꝛ iter se:se hñt sic supi⁹ ꝛ
iferi⁹ qō suffic̄ ad h' vt diffiniantẗ: ƀ sim
pliciẗ loq̄ndo nō sūt i gñe nisi p reduc-
tōez qꝛ.s.nō sūt i aliq̄ ꝑnto nisi qꝛ coor
diatio ꝯcretoꝝ reduciẗ ad coōdiatōez
abstractoꝝ. Ad ṫtiū ꝑncipale d°. ꝙ
ge⁹ ē spēs vl'is ut dictū ē sup.q.8. Ad
q̄rtū pꝫ p ꝑdc̄a in sol'one qꝛ diffō vl'is
pōiẗ p gñe ꝛ cū illa drā pse drñtibꝫ spē

Ad q̄ntū dico ꝙ absolutū pōt cog
nosci i se p eēntialia ꝛ notiora ꝛ iō i ei⁹
diffinitiōe alia poni nō debēt. Illō aūt
quod pse ƀm ꝙ est dependet ad aliud
sine illo cognosci nō pōt sicut dicitur i

// potētia est vniuoca

ꝑdicamētis capitl'o de relatis: ꝛ iō pōit
cōrelatiṁ n̄ ut noti⁹ ꝫ q꞉ sin̄ eo diffinitū
ꝯgnosci n̄ pōt. Ad sextū dico ꝙ dif
ferētibꝫ spē ē ex pō ꝛ n̄ pōitur ibi ut ꝑtes
diuerse ut dicēdo de pluribꝫ.i.de dr̄nti⁹
bus specie. Questio. 16.

Circa hāc ꝑticulaꝫ genus ꝑdi
caṫ ō spē. q̄ritur an gen⁹ ꝑdiceṫ
de spē loquēdo de ꝑdicatiōe ex-
ercita in fūdamētis istaꝝ intētionum.
Utꝝ uꝫ hec sit uera hō est aial ꝛ ꝯsil'es
ꝙ nō uideṫ q꞉ pars nō ꝑdicāṫ de toto ꝑ
Aristo. 4º. topicoꝝ. iō dicit eos peccāe
q̄ partē dicūt esse genus. ꝫ gen⁹ ē ꝑs
spēi ꝑ Aristo. 5º. metaphi. capitulo de
toto ꝛ ꝓbaṫ q̄d.n. est ꝑs diffinitōis est
pars diffiniti. ꝫ genus ē pars diffōnis
ġ est ꝑs diffiniti. Jteꝫ mā nō ꝑdicaṫ de
illo cuius est mā ꝫ gen⁹ ē mā spēi ġ ꝛc.
maior pꝫ q꞉ mā est ꝑse i potētia ad illud
cuius ē ꝯpoituꝫ aūt est ens i actu mior
ꝓbaṫ per Porphiriū in hoc ca°. diñteꝫ
genus eē ꝑncipiū spēꝝ: ꝛ dic ꝙ ꝯuenit
cū secūda significatōe nō ē aūt ꝑncipiū
formale q꞉ nō distiguit specieꝫ ab alijs
forma aūt distiguit specieꝫ ab alijs nec
efficiēs q꞉ non facit spēꝫ esse in actu nec
finis q꞉ ꝓpter ipm nō est species cū sit
iperfectius spē ġ est ꝑncipiū māle. Jdē
pꝫ ꝑ Porphiriū ca°. de drñtia ubi pro
bat diffinitōeꝫ secūdā differētie ꝑ hoc
ꝙ drñtia habeat silitudinē forme ġ nō
maṫie. Ad hoc secundū diciṫ ꝙ ge⁹
nō est mā ꝫ forma q꞉ per Aristo. 7º. me
taphice oēs partes diffōnis sunt sicut
forme. Et cū diciṫ forma distinguit ꝟꝫ
est de forma ultiata ꝛ ꝯpletiua gen⁹ aūt
nō est huiusmōi forma. Ad secūdū
dictū Porphirij diciṫ ꝙ ipe non dicit
genus eē māꝫ: ꝫ simile mē q꞉ ē īdetermi
natū. Cōtra forma nō ꝑdicaṫ de cō-
posito sic nec mā q꞉ repugnat ꝯposito
rōne mē rōne cuius est in potētia. Di-
citur ꝙ duplex est forma q̄daꝫ.n. ē alīa
ꝑs ꝯpoiti alia ꝟo ꝯñs ꝯpoituꝫ. ꝑma ut
aīa ꝛ hec nō ꝑdicaṫ de ꝯpoito. secūda ut
hūanitas q̄ resultat ex ꝯpōne mē cū for
ma huiusmōi forma est genus ꝛ hec ꝑ
dicaṫ de cōposito. Cōtra forma secūda
nō ꝑdicaṫ ō ꝯpoito nisi in cōcreto. hec
eniꝫ est falsa hō est hūanitas sic aūt. s.
in cōcreto mā pōt ꝑdicari de ꝯposito ġ
ꝑma rñsio nō valet negādo genus esse
maṫiaꝫ ꝛ cōcedendo ipm esse formā ad
saluandū ipm ꝑdicari de spē. Jō diciṫ
aliter ad utrūqꝫ argumentuꝫ ꝑncipale
ꝙ pars uel mā in abstracto nō ꝑdicaṫ ō
toto in cōcreto tñ potest ꝛ sic ꝑ genus
sigt̄ur. Contra ōne cōcretū est deno
minatiṁ si igiṫ genus ꝑdicaṫ in cōcreto
de specie ꝑdicabitur de ea denomiatiue
ꝓbatio ꝑme ꝓpōnis denomiatiua dñr
quecūqꝫ ab aliquo solo casu differētia
hñt denomiatōeꝫ huiusmōi sunt oia cō
creta respectu abstractoꝝ ꝯñs ē falsuꝫ
q꞉ genus vniuoce ꝑdicaṫ de speciebus
nō ġ denomiatiue q꞉ sunt disꝑati modi
ꝑdicandi. Similiṫ idē oñdiṫ i ꝑncipio
secūdi topicoꝝ. Jteꝫ ōne concretū
significat formaꝫ ut inheret subo: sed
nulla substātia est in subo per Aristo.
in ꝑdicamētis in capitulo de substātia
igiṫ nihil significās subaꝫ est cōcretuꝫ
Aliter diciṫ ꝙ licet maṫia uel pars
realis nō ꝑdiceṫ de toto mā tñ uel pars
rōnis pōt ꝑdicari cuiusmōi est genus.
Cōtra 7º. metaphice dic Aristo. sicut
ratio ad rem sic ꝑtes rōnis ad partes
rei ġ ꝑmutatiꝫ sicut ꝑtes rei ad reꝫ sic
ꝑtes rōnis ad rōnem ꝫ ꝑtes rei per te
nō ꝑdicanṫ de toto ergo nec partes rō
nis. Diciṫ ſm Boetiū ꝙ genus i diffi-
nitōe ē ꝑs in ꝑdicando ꝟo totū. Cō
tra secundū ꝙ cadit gen⁹ i diffinitione
spēi ꝑ̄tur ꝑse ꝑmo°. de spē q꞉ ꝑm⁹ mō⁹
ē qñ pars diffōis uel diffō ꝑdicaṫ de dif
finito ġ ſm eandē rōneꝫ se hꝫ ut diffi-
nit ꝛ ut ꝑdicaṫ. Jtē aut sic sic sūptum
est uniuocū ul' equocū si equocū ġ nō ē
genus nec diffiniēs si vniuocū ġ idem
vtrobiqꝫ sigt̄ ꝛ ita ul' vt vtrobiqꝫ ēit ꝑs
l' nusqꝫ. Ter°. ad itentū ꝑncipale seq̄t
hō ē aial ġ hūanitas ē aialitas ꝯñs flꝫ ġ
añs ꝓbō ꝯñe qñ.n. est ꝑtio ꝑse in ante

9

tūc tꝫ a ↄcretis ad abſtracta: q̇a ſi ſit ꝑ
ſe tūc eſt v̓itas in ↄcretis rōne eēntie
ſiḡte: ⁊ nō rōne illius qꝺ ↄcernit̄: q̇a in
ꝑſe ꝑmomō p̄dicatuꝫ p̄dicat eēntiam
ſubi: ꝫ ipa eēntia abſtracta ab eo quod
ↄcernit̄ ſiḡt ꝑꝑe ꝑ abſtractū g̊ v̓a eſt i
abſtracto. Itē pꝫ in exēplo: lꝫ.n. nō ſe
q̄tur muſicū ē albū g̊ muſica ē albedo
q̇a añs nō eſt ꝑſe: bñ tñ ſeq̄tur album
eſt ꝑſe coloratū ꝑmomō g̊ albedo eſt
colo: q̇a ex mō ſiḡndi tinoꝝ idē ꝑōit̄ i
ↄñte qꝺ ꝑſe exꝑmit̄ in añte ꝓbō falſi-
tatis ↄñe: q̇a ſi hūanitas ē aialitas ꝑāi
rōne hūanitas ē rōnalitas: nā eq̄ ꝑſe
p̄dicat̄ rōnale de hoīne ſic̄ ⁊ aial: ⁊ ſic ex
ill̓ duobꝫ ſeq̄t̄ in tertia figura g̊ ꝑ ſe rō
nalitas ē aialitas q̄ falſa ē igit̄ maiō: q̇a
ex maiōi ſeq̄tur mio: qꝛ ſi mio ē falſa
ſequit̄ ꝙ maio: qꝛ ſil̓is rō eſt de utraqꝫ
ꝙ illa ↄcl̓o ſit falſa: ꝓbō: oīs.n. p̄dicatō
v̓a in abſtracto ē ꝑſe ꝑmomō: ꝫ h̓ nō
ē ꝑſe rōnalitas ē aialitas: qꝛ genus nō
p̄dicat̄ ꝑſe de dr̄ñtia ꝑ Arꝫ. ſexto topi
coꝝ ⁊ 3º metaphi. g̊ ⁊c̄. ꝓbatō maiōis
qꝛ Arꝫ. 7º metaphi. uolens oſtēdere
dr̄ñtiaꝫ ſuꝑiorē eē de itellectu iferiōis
oñdit ex h̓ ꝙ fiſſio pedis ē pedalitas q̄-
dam: qꝛ.ſ. ē v̓a p̄dicatio ſuꝑiōis dr̄ñtie
ꝺ iferiori dr̄ñtia in abſtracto: ꝫ quod ē
de itellectu alti⁹ p̄dicat̄ ꝑſe ꝑmomō ꝺ
illo. Idē oñdit̄ rōne: qꝛ abſtracta ſi
gnificāt eēntiā ꝺm ſe: igit̄ ſi unū v̓e de
altero dicat̄: cū hoc v̓bo ē: hec eēntia ē
illa: ⁊ ita p̄dicatū p̄dicat̄ eēntial̓r ꝺ ſub
iecto q̄re ꝑſe ꝑmomō. Itē q̄rto ad
ꝑncipale ꝑōt argui ꝑ media cōia: quia
ubi ſpēs ſubicit̄ ⁊ gen⁹ p̄dicat̄: ꝓꝑō ē
falſa: qꝛ ſubꝫ ⁊ p̄dicatū accipiūt̄ ſub op
poſitis rōnibꝫ g̊ ꝓꝑō falſa: ↄña pꝫ: q̇a
nō ꝓpter aliud ē hec falſa: albedo ē al-
ba. Iteꝫ ſic̄ affirmatio aſini ſeq̄t̄ ad
affirmatōeꝫ aial̓: ſic negatō ad negatō
nem: ꝫ ſeq̄t̄ hō ē aſin⁹ g̊ hō eſt aial quia
oppoituꝫ ↄñtis ñ ſtat cū añte g̊ ſeq̄t̄ hō
nō ē aſinus g̊ hō non ē aial: añs ē v̓m g̊
⁊ ↄñs: ꝓbō ꝑme ꝑ Arꝫ. ꝑmo poſtēioꝝ
ſi affirmatō ē cā affirmatōis: g̊ negatō
ē cā negatōis. Itē ꝓbat̄ rōne: qꝛ ſic̄
affirmatio aſini ad ſuā negatōeꝫ ita af
firmatio aialis ad ſuā negationē g̊ per
mutati ſic̄ ꝑmū ad tertiū: ⁊ ſecundū ad
q̄rtū. Iſte mod⁹ arguēdi pꝫ eē bon⁹:
ꝑ Arꝫ. 2º ꝑoꝝ: in illo capitl̓o: quādo
aūt ↄuertūt̄ extremitates: ubi ꝑōit du-
as regl̓as manifeſte modū hūc arguē
di ↄtinentes: hoc etiā mō arguēdi utit̄
ꝑmo ꝑiermēias circa finē ad determi-
nandū illā qōneꝫ utꝝ aūt ↄ̄ria ⁊c̄. Itē
aut p̄dicat̄ de hoīne aial qꝺ eſt idē hoī
aut quod ē aliꝺ ab eo: ſi idē igit̄ idē ꝑ-
dicat̄ de ſe ipo ſi aliꝺ igit̄ illud aliud po
terit p̄dicari de hoīe. Itē ſi hō ē aial
tunc tota nā aialis eſt in homīe: al̓r.n.
nō eſſet aial niſi ꝺm q̇d: ꝫ totuꝫ ē ex̄ qꝺ
nihil ē ꝑ Arꝫ 3º phicoꝝ g̊ ex̄ homineꝫ
nihil ē nat̄e aialis g̊ aſin⁹ nō ē animal
Itē ſi hō eſt aial: ⁊ aial eſt genus g̊ hō
eſt genus. Dicit̄ hic ꝙ eſt fall̓a accñ
tis ꝓpter uariatōeꝫ mediȷ: qꝛ ut p̄dica
tur de hoīne accipit̄ ꝺm eē in ſuppoitis
ul̓ q̇dditatiuū: ut v̓o ei ↄuenit intentio
accipit̄ ꝺm eſſe quod hꝫ ut ↄꝑat̄ ad itel
lectū q̄ q̇dem faciūt ex̄neitatē in t̄mio.
Cōtra omē qꝺ p̄dicat̄: p̄dicatur ſub
ratiōe alicuius ul̓is g̊ hic hō eſt aial: ſi
ꝓꝑie p̄tur p̄dicabit̄ ſub rōne alicuius
vl̓is nō alteri⁹ q̄ꝫ genēis g̊ illa p̄dicatō
nō eſt ſibi extrāea ꝺm ꝙ accipit̄ hic hō
eſt aial de ſpē arguit̄ ſpāliter: q̇a in co-
ruptibl̓e nō p̄dicat̄ de coruptibl̓i indi-
uiduū ē cōruptibile ſpēs ē icōruptibil̓:
per Arꝫ. 7º metaphi. Ad oppoituꝫ
eſt porphiri⁹ capitl̓o de ſpē: ubi dicit ꝙ
omia ſuꝑiōa de iferioribꝫ p̄dicant̄: ⁊ hic
poſt diffōneꝫ datam exēplificat: ut aial
de homie g̊ de aliq̊ homie. Iteꝫ per
Arꝫ. in p̄dicamētis ſecūde ſubē p̄ntur
de ꝑmis qꝺ ꝓbat: qꝛ.n. aial predicatur
de hoīe g̊ ⁊ de aliq̊ hoīne. Itē ꝑmus
modus dicēdi ꝑſe: eſt qñ diffō uel ꝑs
diffōis p̄dicat̄ de diffinito g̊ hec ē ꝑſe
ꝑmomō hō ē aial g̊ neceſſario igit̄ uēa
ↄñe patēt ꝑ Arꝫ. ꝑº poſtēioꝝ ⁊ ꝑmuꝫ
añs ſil̓r. Itē ſeq̄t̄ hō currit g̊ aimal

currit ut dicit̃ in p̄dicamētis antequaȝ
ponat prop̃etates sb̃e ꝛ probat̃ ratione
quia oppoituȝ ꝯn̄tis nō stat cum an̄te ꝗ
ois ꝯn̄a enthimematica tenet uirtute
alic⁹ mediȷ̄ necc̄ȷ̄ p qȯ reduci potest in
syllogismū illud mediū in ꝓposito est
hȯ est aial ergo illud est necessariū qꝛ
ois ꝯn̄a bona est necessaria ꝛ ꝙ mediū
sit necessariū ad ꝯn̄aȝ patet p Aristo.
ṗmo poꝝ ꝛ posterioꝝ vbi dic̃ ꝙ ex vno
nihil seq̃tur.s.sufficienter nisi aliȯ sub
itelligatur. Dicendū ad qōneȝ ꝙ p̄
dicatio supioris de iferiori vniuersalit̃
vera est. Ad ṗmū argumentū soluē
dū nota ꝙ genus sumit̃ ab aliquo mā
li in specie ꝛ illud ṗmo iportat de suo i
tellectu determiato nō tn̄ per modum
ptis illud significat ꝗ p modū totius:
ꝛ ideo totū ex ꝯn̄ti iportat. Et ita dn̄a
primo sig̃t aliquid formale spēi a quo
accipit̃.ꝗ totū ex ꝯn̄ti quia illȯ formale
importat p modū totins. Si eniȝ vtrū
ꝗ idem ṗmo importaret non possȝ uita
ri nugatō in diffinitōibꝰ quia poitis dif
finitōibus pro noibꝰ ꝙ esset ȯ itellectu
vtriusꝗ illud idē bis diceretur si etiaȝ
alteꝝ significatum suum haberet per
modū partis p̄dicatio eius esset falsa
ꝓpter modū repugnantē. Dici igit̃
pȯt ad primū ꝛ ad secundū argumētuȝ
ꝙ materia uel ps itellecta per modum
ptis nō p̄dicatur de toto vere itellecta
tn̄ per modū totius pȯt vere predicari
vt Auic̃.exēplificat de manuato ꝛ capi
tato que diuersa significāt: ṗmo.s.ma
nū ꝛ caput vtrumꝗ tamen ex ꝯn̄ti sig̃t
totū ex h̃.s.ꝙ significat ptem p modū
totius ꝛ manuatū exponit̃ per habens
manū: vbi habēs nō ē de sig̃to manuati
ꝗ ȯ modo significandi p modū totius
nō.n.est ptis habere manū sed totius
ꝛ ita exponet̃ aial hn̄s sensū: rōnale ha-
bens itellectū quia vero rn̄siones ṗus
dicte possunt reduci ad istam p̄ter pri-
maȝ. Ideo rn̄dendū est etiam ad ea q̇
obiciunt̃ contra illas ꝛ quia secūda re
sponsio ꝯcedit genus significare pteȝ

mālez per modū cōcreti in quo ꝯueni-
unt iste due ꝓm ꝙ ṗoꝛ ualet iō dicenȯ
ad argumēta ꝯ̄ secundā rōneȝ. Ad
ṗmuȝ cū dicit̃ oē cōcretū est denoiatīm
distinguendū est ꝙ sicut est duplex ab
stractū vnū.s.quod abstrahit a sb̃o ali-
ud uero quod abstrahit a suppoito seu
a forma ut est in suo supposito. Ita
duplex est ꝯcretū p oppoituȝ.vnuȝ vȝ
quod ꝯcernit sb̃m qȯ est alterius nat̃e
a forma sig̃ta.aliud quod cōcernit sup
positū: de ṗmo vera est dicta ꝓpō de 2º
uero falsa. Per idē ad secunduȝ ar
gumentū dico ꝙ cōcretū ṗmomō sig̃t
formā ut ē in sub̃o ꝛ tale est tm̄ in acci-
dentibꝰ sicut albū respectu albedis. Se
cundo v̉o mō ut est in suppoitis ꝛ sic ē
in subiectis ut hȯ respectu hūanitatis.
Ad ꝓbationē cum dicit̃ oē cōcretū
habet diffinitionē denoiatiui. Dȯȝ
ꝙ concretū sb̃ale habet diffinitōeȝ qꝛ
nō differt solo casu.i.sola inclinatōne
forme ad sub̃m respectu abstracti sicut
sumitur ibi casus: ꝗ differt sola icliatio
ne forme ad suppoitū. Contra rn̄si-
onem q̇ cōcedit ꝙ materia i concreto
p̄dicat̃. Arguit̃ al̉r: nā sicut aial signifi
cat materiā hois in cōcreto sic lignum
māȝ arche i concreto g̊ sicut hec ē fal-
sa archa est lignū nō obstāte ꝯcretōne
illa sic ꝛ hec hȯ est aial ṗma ꝓpō patet
nam sicut aial est concretū respectu aia
litatis ita lignū respectu ligneitatis.
Ad hoc dicendū ꝙ aial est concretum
ad suppoituȝ respectu hois quia hȯ est
suppositū eius nō sic lignū respectu ar-
che quia licȝ sit cōcretū respectu lignei
tatis ꝛ iō de hoc ligno p̄dicatur nō tn̄
respectu arche quia archa rōne forme
quā ṗncipaliter significat ēst artificia
le: forma aūt artificialis se habet ad nā
lem sicut accn̄s ad subiectū ꝛ nihil q̄n-
tūcunꝗ cōcretuȝ est concretū respectu
sui accn̄tis. Unde nō est sil̃e hic ꝛ ibi:
qꝛ hic sig̃tur materia in cōcreto ꝙ ē cō
cretū māti ibi non. Ad aliud argu
mentū ꝯ̄ tertiaȝ responsionē sup̄dictā

dico ꝙ silitudo Aristotilis itelligēda est quo ad determinate impōtate non quo ad predicare: sicut. n. tota ratio exp̄mit totū diffinitū sic pars ratiōis tātum ptem rei sed nō sicut tota rō p̄tur de tota re, sic etiaȝ pars rōnis de parte rei. Hec. n. est falsa anima est ratiōale ꝑut rōnale est hois dr̄ia: si ergo fiat pmutatio quo ad disticte importare: ꝛ sic ꝯcedo ꝯcl'oneȝ nec quo ad aliud valet silitudo. Quāta r̄nsio Boetij sic itelligenda est genus vtrobiqꝫ pars ē ꝛ totū. i. ptem distincte importat p modū totius approp̄ate tamen p̄dicat̄ qꝛ totū. i. habēs modū totius approp̄ate diffinitur quia significat ptem nā diffinitio debet p̄ncipia diffiniti distincte exp̄mere: sed disticte nō exprimit ge⁹ nisi ptē ideo appropriate loquēdo diffinit ut pars utrobiqꝫ tn̄ inse est totum ꝛ pars ut oñditur per duo argumenta facta contra illā r̄nonez. Ad tertiū p̄ncipale negat̄ ꝯn̄a: ad ꝓbationē dicitur ꝙ tm̄ tȝ i cōcretis dictis a ꝯcretōe ad s̄bm in alijs vero nō. Ad quartū p̄ncipale dico ꝙ quidā sunt modi qui ꝓprie dicunt̄ mōi sig̃ndi qui ꝯueniunt dcōni ex impōne ꝛ illi sūt a significato insepabiles quia sig̃tum ut significat̄ tali dictōne nō potest itelligi sub opposito talis modi sig̃ndi sine repugnātia sicut homo ƀm ꝙ singl'are nō pōt itelligi sub mō plurali sine repugnantia. Alij vero sunt mōi magis ꝓprie dicti mōi intelligēdi qui tm̄ insunt significato ƀm ꝙ sub aliquo certo mō cōcipitur qui quidē sunt sepabiles qꝛ sig̃tuȝ ut significatur sub tali dcōne potest itelligi sub oppoito talis mōi sine repugnātia sicut se habēt iste intētiones ad illa quibus applicantur. Pōt. n. hō intelligi sub oppoito huius intentionis species sine repugnātia ul' iste hō. p̄mi mōi qui sunt isepabiles a significato ut significatur p talem dictōeȝ non relinquunt ipm respectu cuiuscūqꝫ p̄dicati ꝛ lȝ non sint illa que vniuntur sunt tn̄ formalia p̄ncipia seu rōnes sub quibꝫ significata v'niunt̄. Iō tales mōi repugnātes causant falsitatē q̄ndo sunt circa idē sig̃tū vt albedo est alba non qn̄ sunt circa diuersa vt hō est albus quia ibi non sunt oppoiti. Secūdi mōi ex̄nei sunt sig̃tis vt vniunt̄ p hoc v'buȝ est esse. n. est rei p se: iste aūt intentōnes nō insunt rebꝫ p se ƀ ut ꝯpantur ad itellectū: iō isti modi nō sunt vniti p se nec sūt p̄ncipia formalia sub q̇bꝫ significata formalia vniunt̄. iō eoꝝ repugnātia nō cāt falsitatē.

Ad q̇ntū negat̄ silitudo: quia iplicat fallaciaȝ ꝯn̄tis ad destructōeȝ añtis. Ad p̄maȝ ꝓbationē dicendū ꝙ Arꝫ. itellexit in causꝫ p̄cisis sicut exēplificat: si habere pulmoneȝ est cā respirandi ꝛ nō habere pulmonē est causa nō respirandi: ƀ affirmatio spēi nō est p̄cise cā iferendi affirmatōeȝ gn̄is. Ad aliō dicendū ꝙ p̄ma sil'itudo tenet quo ad opponi quo ad hoc g̊ solū tenet ꝯn̄a in pmutando: ƀ in pmutando ꝯcluditur esse silitudo quo ad añcedere ꝛ ꝯsequi

Ad sextū dōm ꝙ aial p̄dicat̄ de hoie quod ē indr̄ns ad idē hoi ꝛ ad aliud ab hoie: v'ificatur tn̄ ꝑ aiali quod ē idem hoi. Cōtra si aial p̄dicat̄ de hoie ut ē idifferens ad ml'ta g̊ quodlibȝ illorum de illo p̄dicari pōt. Dico ꝙ ꝯn̄a nō valȝ quia illa indr̄a est per modū disiūctōnis: ad aliquid aūt se hn̄s disiūctiē ad ml'ta nō seq̇tur aliquod illoꝝ quia pro quocumqꝫ poterit v'ificari sic i ꝓpoito

Ad septimū dicenduȝ ꝙ diffinitio totius sic est itelligēda cuius nihil est ex̄. i. cui nihil ē requisitū ad ipm sic nāe ailis nihil deest in hoie de natura aial' nō tamen est precise illa nā in homine

Ad octauū dicitur vt p̄us quod est fallacia accn̄tis. Ad argumen ꝯ ƀ oē qō p̄dicat̄ sub rōne alic⁹ vl'is ꝛ veꝝ est de p̄dicari sig̃to non aūt exercito qꝛ alicui iquātū p̄dicat̄ p̄dicatiōe exercito que fit p eē ex̄neatur rō vl'is. Ad nonū dicit̄ dupl'r vno q̇dem mō ꝙ perse suppoituȝ cōis tantū includit naturam sui cōis tn̄

sui cõis tñ signatam ⁊ nullũ accidens
ideo nec est corruptibile pse sicut nec
cõe ꝭ vtrũqꝫ ꝭm quid scꝫ peraccidens.
Alr̃ dicitur ꝙ species vt est in idiuiduis
est corruptibilis: ꝭm se vero est icorrup
tibilis ex hoc ꝙ semp ꝯtinuatur ꝑ succes
sionẽ in diuersis indiuiduis.

q 17 Q Ueritur de secũda pticula posi-
ta in diffinitiõe genẽis scꝫ dif
ferentib⁹ spẽ. Utrũ ꝯueniẽter
ponatur. Et nõ uidetur quia ponitur
ad distinguendũ genus a specie ꝙ nõ
contingit quia seq̃tur diñtib⁹ specie ergo
diñtib⁹ numero ꝑ Aristo. q̇nto meta.
ca° de vno: sed diñtibus numero pdicatur
in diffinitiõe speciei: añcedens autẽ ñ
distinguit a ꝯñte. Item in ista pticula
ponitur ad distinguendũ genus a pro
prio quod nõ contingit ergo frustra pdicatur
ergo ⁊c. mior patet quia alia genera i
termedia habent ppria vt numerus fi
gura triangulus ⁊c. aut ergo ista ppria ꝑ
dicantur õ diñtibus specie ⁊ sic seq̃tur
ppositum quia hec pticula tunc ꝯueni
ret proprio aut nõ ⁊ tunc non erunt ppria
quia propriũ cõuertitur cum eo cuius est
pprium. Itẽ si ꝯuenienter ponitur
tunc pdicari de pluribus diñtib⁹ specie
pse inest diffinito ⁊ si hoc ergo diñtia
spẽ pse subiciuntur generi: ꝭ hoc est falsũ
ergo ⁊ primũ añs: prima ꝯña patet ex rõe
pmi modi pse pbatio secunde per sile
in alijs relatiuis duplũ. n. perse refertur
ad dimidiũ ergo dimidiũ perse refertur
ad duplum. Idẽ oñditur rõne q2 nihil
dicitur pse relatiuũ nisi ad suum perse
correlatiuũ. Si eniꝫ ad correlatiuũ pac-
cidens cuꝫ illa contingant esse multa
idem pse diceretur ad multa quod est in
conueniens. Tũ ppter auctoritatem
q̇nti metaphice vbi Aristo. illud habꝫ
ꝑ incõuenienti in capitulo de relatiõe
Tũ etiã ex rõne relatiui quia eius esse
est habere se ad aliud ergo habitudo ẽ
de eẽntia relatiui ad diuersa aũt ẽ alia
⁊ aĩa habitudo ergo quod pse est ad duo
nõ est ad unũ eẽntialiter. Tũ etiaꝫ ex
ppietate relatiuoꝝ quia sunt sil' natura
ex libro pdicamentoꝝ ca° de ad aliq̃d:
si. n. a. perse dicatur ad. c. ⁊. b. ergo. c. ñ
existente non erit. a. ⁊. b. potest eẽ quã
tum est ex se ergo. a. erit ergo sil' erit
⁊ nõ erit: pbatio falsitatis pncipal' cõ
sequẽtis quia que pse subiciuntur gñi
sunt tantum intentões: subici. n. cũ sit
intentionale sicut ⁊ pdicari tm̃ cõpetit
intentõibus pse ꝭ ille itentões tantũ
differũt per materiam cui applicantur
igitur tm̃ numero ⁊ non specie q2 diña
specifica est differẽtia formaliter vni-
uersalitur aũt differẽtia accñtiũ per ꝭm
est tantũ materialis. Ad oppositũ
est Porphirius. Ad. q. dicendum ꝙ
conuenienter ponitur vt diñtia quia ꝑ
illam pticulam uniuersale descendit in
ipm diffinitũ tãqꝫ genus per differen
tiam. Est enim ratio uniuersalis pdi-
cari de plurib⁹ que pse diuiditur i pl'rib⁹
specie ⁊ numero ⁊ illud ponitur q2 dif-
finitũ est relatiuũ pse. Ad primum
argumentũ genus ⁊c. dicitur ꝙ genus i
quantũ genus nõ pdicatur de plurib⁹ nu
mero diñtibus nisi paccidens sicidẽ
ꝭm extraneam rõeꝫ põt eẽ gen⁹ ⁊ species
Cõtra inquãtuꝫ aliq̃d pdicatur de plu
ribus spẽ diñtibus pdicatur de pluribus
numero differẽtib⁹ ergo non extranee añs
pꝫ q2 ad differre spẽ sequitur differre nu
mero ⁊ ꝯñs ptur de añte cum redupli-
catõe. Iõ dici põt ꝙ diffõ speciei dꝫ
itelligi cũ precisiõe. s. diñtib⁹ tm̃ nume
ro ⁊ sic nõ seq̃tur ad differre spẽ differ
re numero uel põt dici ꝙ species pdica
tur imediate de diñtibus numero ge⁹
vero nõ quia mediãte specie. Ad se
cundũ dico ꝙ pprium nullius est iquã
tum est genus ꝭ inquantũ est species
⁊ ita conuertitur cum eo inquãtum pdi-
catur de pluribus numero diñtib⁹: rõ
assumpti est quia ppriuꝫ solũ est alic⁹
inquantũ est aptum natũ esse subiectũ
demonstratõis ⁊ hoc solum est iq̃tum
est species quia solũ inquantũ est spe-
cies diffinitur cum de subiecto oportcat

presupponere quid est ꝛ quia est per
Aristo. ꝑmo posterioꝝ inquantū autē
diffinit̄ habet genus ꝛ drñtiam ꝛ ita ē
spēs ⁋ Ad tertiū dicit̄ ꝙ sic itelligitur
illud drñtibꝫ specie. i. de speciebꝫ drñtibꝫ
que tamen nō differūt specie vt oñdit
ratō. ⁋ Aliter negat̄ ꝯseq̄ntia secūda
quia ad aliq̄d pse ꝯpatur in añte ꝛ i cō
sequēte ꝯcessa cōseq̄ntia ꝑma potest ꝯ
cedi ultimū ꝯñs cum hoc ꝙ illa que ꝑ
se subiciuntur gñi tantuz differant nu
mero quia drñtia specie nō drñt specie
ẜ numero tātū accipiēdo drñtia spē i
subiecto ꝓ suppoitis huiꝰ qđ ē differ-
re specie que sint differentia spē qꝛ cōe
in plurali ꝑdicatur de suppoitis mult̄
simul ꝛ tunc drñtia specie accipit̄ ut di
cit quid respectu superioris ẜ illa non
sunt drñtia specie ꝓut dfferentia spē
dicit moduz sicut genus est genus ut
genus dicit quid nō ut dicit modū sed
est species sicut drñtia nō est differen
tia ẜ species sic multa genera. i. multa
suppoita gñis nō sunt multa genera. i.
ml'ta quibus applicatur genus ut mo
dus nec est oppō modi ad quid nec eꝫ
Querit̄ an genus necesserio re
quirat multas species. ⁋ Et sic
uidet̄ quia illud ponit̄ in eius
diffōne ergo est de essentia eius. ⁋ Itez
capitulo de specie dicit̄ genere vno spē
bus aūt pluribꝫ quod probat semp. n.
i plures species fit diuisio gñis quod
potest ꝓbari quia genus de sua rōne di
uidit̄ per drñtias oppositas vtraq; aūt
adueniens generi speciem constituit:
Ex hoc ꝯcludit Boecius i libro diui
sionuz ꝙ sub uno gñe minus duabus
speciebꝫ esse nō possūt. ⁋ Itē 4º topi.
si spēs ꝑtur de eq̄libꝫ cū gñe iterimitur
qđ pōit̄ ꝑ gñe. ⁋ Itē i alia ꝯsideratiōe
dic q̄m ois gñis plures sūt spēs ꝛ ifra
si destructa spē destruit̄ ꝛ genus male
assignat̄ genus ꝛ ifra oꝫ. n. de paucioꝛi
bus spēm q̄ȝ genus ꝑri. ⁋ Ad hoc etiaꝫ
sūt multe alie auctoritates 7º metap. ꝛ
i libris logicalibꝫ Boetij ꝛ ⁋ Porphirij

⁋ Ad oppoituz sic se hꝫ spēs ad idiui
duū sic geꝰ ad spēz ẜ spēs nō req̄rit ml'
ta idiuidua ḡ nec genꝰ ml'tas spēs mi
noꝛ pꝫ de sole fenice ꝛ ꝯsilibꝫ spēbꝫ. ⁋ Di
cit̄ ꝙ nō ē sil'e qꝛ de rōe gñis ē diuidi ꝑ
drñas oppoitas q̄ cum gñe ꝯstituūt ad
mīus duas spēs nō sic aūt spēs descen
dit in idiuidua. ⁋ Cōtra eq̄ eēntiale ē
cuiq; ꝙ in eius diffōe pōit̄ ẜ drñtibꝫ nu
mero eq̄l'r pōit̄ i diffōe spēi sic drñtibꝫ
spē in diffōe gñis. ⁋ Ad qōez dicit̄ ꝙ
genus siue sumat̄ ꝓ intētione siue ꝓ
illo cui applicat̄ intētio nō req̄rit mul
tas spēs actu uel potētia. ⁋ Quod oñdi
tur de itentione gñis qꝛ illa refert̄ ad i
tentionem spēi: vna ḡ exñte spē erit ꝛ
genus qꝛ relatiua sunt simul nā silr̄ oñ
ditur de fūdamento intētionis qꝛ illō
ē q̄d māle i spē ipossibile ē aūt aliq̄d eē
sine suo māli ḡ ipossibile ē spēz eē nisi
genus sit illo mō tñ sic vl'e req̄rit mul
ta aptitudialiter quia diffinit̄ ꝑ aptum
natū ꝑdicari de pluribꝫ sic ad rationez
gñis req̄rit̄ ꝙ dicatur aptitudinaliter
de pluribꝫ specie drñtibus. ⁋ Per hꝰ
hoc ad argumēta in oppoituz oēs auc
toritates intelligēde sunt de aptitudie
non de actu uel potētia. ⁋ Differt autez
aptitudo a potentia nam aptitudo est i
clinatio alicuius ẜm se in aliquid uel
magis nō repugnātia: ⁋ Potētia autē
est oꝛdo ad actū. ⁋ Potest igit̄ potentia
esse sine aptitudie ut possibile est ḡue
eē sursum nō tamen est aptum ibi esse
quia repugnat ei ẜm se ꝛ aptitudo est
sine potentia ut cecus est aptus natus
ad uidendū nihil. n. dicitur priuatū nisi
cum est aptum natuz habere habitum
ẜm Aristo. in postꝑdicamētis capit'lo
de oppōne ꝛ 5º metaphice capit'lo de ꝑ
uatōne nō est aūt possibile cecū videē qꝛ
a priuatione ad habitū nō est natural'
regressus sic nl'li vl'i quantū est ex sua
forma repugnat dici de multis hec tñ
aptitudo impediri potest ut quia non
sunt multa de quibus dicatur. ⁋ Con
tra hic modus dicendi nō videtur eē

ad ꝓpositum quia procedit de itētōni-
bus ac si suponeret in q̄stione intentō
nem speciei unā esse que refert ad ge⁹
eēntialiter ⁊ dubitaret an intentio ge
neris sit quod nō videt quia genus p⁹
refertur ad speciē nō hanc uel illā vn̄
accidit sibi sic referri ad multa nec q̄ri
tur an natura generis sit si natura spēi
est ꝫ si nō sint multa quibus applicetur
sed tm̄ vnū.s.b. an illi nature.s.a. appli
cetur cui applicaretur si multis naturis
vt.b.c.d. applicaret intentio spēi respe-
ctu illius nature.s.a.⁊ sic intellecta que
stione neutꝝ mēbꝝ pōnis est ad propo
sitū. Itē nō uidetur vera quia ipossi
bile est aliquid esse aptum natum dici
de pluribus nisi illa plura ab itellectu
per diuersas species apprehēdi possint
ꝫ si sic possūt concipi g̊ plures species
generis sunt i actu quia iste ē actus na
ture inquantū dicitur spēs ꝙ actu con
cipiatur ab intellectu ꝑ speciem itelligi
bilem quia fm̄ hoc sibi attribuit itentō
speciei. Itē si aliquid est aptum natum
dici de pluribꝫ drn̄tibꝫ spē g̊ plura drn̄-
tia specie sunt apta recipe predicatōnē
illius igitur si illa aptitudo sufficit ad
genus ꝯsimilis aptitudo ꝑticipandi
suffic̄ ex parte spēi igit si aliquid sit ge-
nus actu ꝓpter talem aptitudinē illa
multa que ꝑticipāt ipm aptitudialiter
erunt actu spēs g̊ omne genus mltas
habet actu spēs. Assūptū patet qꝛ eq̄le
esse sufficit utriqꝫ correlatiuo cum sint
simul natura. Po test igit dici ad qō
nem ꝙ ad rōē gn̄is requiritur ꝙ mul
tas habeat actu species nō que existāt
actu uel potētia ꝫ ꝙ tm̄ actu cōcipiāt ꝑ
speciē intelligibilē ab idiuiduis accep
tam qn̄qꝫ exn̄tibꝫ ⁊ ꝙ actu habeāt apti-
tudinē ꝑticipandi genus quia talis ac
tualitas est illoꝝ inquantū dicunt spe
cies gn̄is. Ad argumentū in oppoi
tum dicit ꝙ silr spēs req̄rit multa idi-
uidua aptitudialiter sustinēdo pmā po
sitōnē dici pōt ad pmū argumentū ꝯ
illā ꝙ si huic nature tm̄ applicat itentio
spēi ꝙ illi nature que est in hac natura
adhuc applicatur intētio gn̄is vt prius
quia adhuc cū cōcipit mīus hꝫ de intel
lectu q̄ꝫ illud quod ē spēs ⁊ descendit i
illud ꝑ drn̄ā ⁊ ita est rn̄sio ad ꝓpositū
Ad secundū dicit ꝙ nō sufficit ad es
se speciei alicuius posse concipi ab itel-
lectu ꝫ ꝙ in eius intellectu sit genus
respectu cuius dici debet spēs qd nō ē
verꝫ de illis multis ad que est aptitudo
gn̄is ut ꝑdicat d illis tn̄ si sic sit genus
aptū dici de illis ꝙ aliqn̄ dicebat ⁊ illa
cōcipiūtur ab intellectu ꝑ eandē spēm
ꝑ quā etiā cū essent tunc sunt mlte spe
cies actu qui actus requiritur ad spe-
ciem in actu quia tunc in eoꝝ itellectu
cadit genus sicut ⁊ q̄ndo erant. Ad
tertiū negat pma ꝯn̄a quia forma sol
nata ē eē in alia mā q̄ꝫ in q̄ ē quantū est
de se nec tn̄ est aliq̄ materia alia nata re
cipe talē formā qꝛ si tt̄is argumt⁹ tene-
ret i aptitudie sp essꝫ aptitudo i utroqꝫ
extremoꝝ ⁊ ita potētia qꝛ aptitudo in
vno extremo nō ipedit a potētia nisi ꝓ
pter defectū aptitudis in alio extremo
Nota ꝙ simplr teneri pōt ꝙ genus
nō est aptū natū dici de multis nisi que
concipiūtur ab itellectu in q̊ꝝ intellec
tu.a.est genus ⁊ huiusmōi sunt species
actu siue existant siue possint existere.
uel nō ⁊ sic seq̄tur ꝙ genus sp multas
habet species actu.

Questio. 19[a].

Queritur de tertia ꝑticula diffīōis
gn̄is scꝫ in quid vtꝝ cōuenien
ter ponat. Et nō videt qꝛ illō
ꝑdicatur in quid per quod ꝯuenienter
rn̄detur ad iterrogatōnē factā per q̇d
ut patet ex ꝓbatione Porphiry tale
nō est genus hic diffinitū quia siue q̇ra
tur de rei siue de intentione spēi nō cō-
ueniēter rn̄detur ꝑ genus ut denotat
itentionē ⁊ genus sic sumptū diffinit
hic vt dictū est pus. Itē hec ꝑticu
la ponit ad distīguēdū genus a drn̄tia
ꝑ Porphiriū ꝫ h⁹ nō pōt igit frustra
ponitur ꝓbatur mioꝛ: drn̄tia.n. supioꝛ
predicat de drn̄tia inferiōi ꝑse pmomō

p Aristo. 7° meta. ꝛ nõ sicut differẽtia
qꝛ tunc perse ipm descẽderet supius in
hanc iferiorẽ drñiam ergo pdicat sup
ior de inferiori in quid. Itẽ ponitur
ad sepandũ genus ab accidẽte qđ nõ
ꝯtingit quia accidẽs pdicat in quid qꝛ
in oi gñe est repire quid p Ar. pmo to
picoꝝ: Ad oppoitũ ẽ Por. Sõz ꝙ
ꝯuenientẽr põit qꝛ pdicari diuidit in pri
in quid ꝛ in q̃le tanq̃ pmos pdicandi
modos igit p illa descendũt vl'e i spẽs
genus aũt non pdicatur in q̃le igitur
in quid. Intelligendũ ꝙ pdicari in
quid est pdicare eẽntiam p modũ eẽn
tie hoc ꝯuenit generi qꝛ genus accipi
tur a pte mãli ꝛ ideo pdicat eẽntiaz p
modũ substãtis qui est modus eẽntie
per oppoitũ aũt drña accipit a pte for
mali ꝛ ideo pdicat eẽntiam p modum
iformantis ꝛ q̃lificantis ꝛ iõ in quale.
Nota ꝙ qualitas que est pdicamẽ
tum pdicatur in q̃le absolute: Sed dif
ferentia sbalis pdicat in q̃le q̃d. Ex h
cinꝫ ꝙ iportat formã pdicat in quale ex
hoc ꝙ iptat subam pdicat in quid ideo
rõne totius dicit pdicari in quale q̃d:
vnde patet drñtia pndi inter q̃litatez
ꝛ drñtiam que diuersitas pdicandi su-
mitur a diuers modis eẽndi q̃litatis ꝛ
drñtie subalis vt pz. Cõtra solutio
nẽ q̃õnis si pdicari in q̃d est pdicari es
sentiã p modũ eẽntie g hec est pdica°
in quid hõ est lapis. Itẽ si pdicari i q̃d
est pdicare eẽntiaz p modũ eẽntie ꝛ il
lud nõ est uniuocũ reb diuersoꝝ gene
ruz quia nec eẽntia igit hec pticula in
quid nõ ꝯuenit reb diuersoꝝ generũ
g nec genus hic diffinitũ ẽ uniuocum
oibus illis gñibus. Dico ꝙ pdicari
in quid est predicare essentiaz subiecti
p modũ eẽntie ꝛ ꝙ lapis uel aliud dis-
paratũ nõ predicat essentiã hois p mo
dũ eẽntie quia nõ predicat de hoie naz
illo mõ tm abstractũ ptur de ꝯtẽtis sub
illo ꝛ de illis est uianifestũ. Ad secũ
dum potest ꝯcedi ꝙ pdicari in quid est
pdicare eẽntiaz p modum eẽntie ꝛ est

vniuocũ licet eẽtia non sit vniuoca qꝛ
sufficit eẽntiã simlr se habere hic ꝛ ibi
ad predicari vniuoce quia predicari di
cit habitudinem. Ad pmum argu-
mentum dico ꝙ duplex est questio de
spẽ sumpta pro intentione. s. quid est ꝛ
quid predicat quid pdicatur est propa
q̃stõ in intentionibus ꝛ sic cõuenientẽr
respondetur per genus ut hic diffinit
ut querenti quid predicatur de specie
bene rñdetur genus si fiat questio cuz
eẽ iste ẽ ppa fũdamẽtis ꝛ sic ptõne ex
ercita ptur fundamẽtũ gñis de funda-
mento spẽi in quid. Ad secundũ dico
ꝙ drñtia nõ predicat in q̃d de aliquo re
spectu cuius est differentia. Sed re-
spectu cuius est genus sed quia supior
drñtia est genus respectu inferioris.
Cõtra qꝛ si sic g ꝛ in oi gñe sunt tria
gñalissima scz specieꝝ ꝛ duaꝝ drñtiaꝝ.
Itẽ si drña iferior sit spẽs ergo hz
ppriaz drñtiaz supiorẽ i se ut genus ꝛ
aliam drñtiam supadditã ꝛ ita illa dif-
ferentia pari rõne erit spẽs respectu
supioris drñtie ꝛ ista habebit aliaz dif
ferentiã ꝛ illa alia drñtia nõ põt esse in
alio gñe qꝛ tũc n suba eẽt pus sba g sic
procedẽdo infinite erũt drñtie in gñe
sbe ꝛ ita nihil cognoscibile quia ñ erit
deuenire in pmaz illaꝝ drñtiaꝝ. Ad
hoc dõz sic dictũ est ꝙ tota coordiatio
drñtiaꝝ reducit ad coordinatõez spẽꝝ
Ad tertiũ pncipale dico ꝙ nihil pre
dicat in quid de illo respectu cuius est
accñs s respectu cuius est genus ut co
lor nõ pdicat de sba in quid sed de albe
dine respectu cuius est genus.

Queritur vtꝝ genus sit pncipiuz
spẽi. Q nõ uidet q̃a idẽ nõ est
pncipiũ ꝛ pncipiatũ q̃a pncipi
um ꝛ pncipatũ distiguũt. Sz ge° ẽ iõ
spẽi g nõ põt eẽ pncipiũ spẽi maior pz
pbõ mioris ẽ duplex. pma ẽ hec q̃a ge
nus fm philoso. nihil aliõ ẽ pter eas q̃
sũt gñis spẽs. Itez gen° ptur de spẽ p
se hec. n. est pse hõ ẽ aial s qđ ptur pse
de aliq̃ nõ ẽ distictũ ab illo g ẽ idẽ sibi.

Itē genus est totū respectu spēi ǧ nō ē pncipiū ei⁹ ꝯña ꝓbaṫ q̇a pncipiū est simplici⁹ pncipaito. ſꝫ totū ē ꝯpositius eo c⁹ ē ⁊ añs pꝫ p auctorem i littã vbi dic̄ ge⁹ ē totū respectu spēꝝ: Ad oppositū ē auctori l̄rã i ꝯpando tertiã significatõez gñis ad pmã vbi dic̄ ꝙ sicut genus 3ᵒᵒ. dictū ē pncipiū spēꝝ sic ge⁹ pmoᵒ. dictū ē pncipiū multitudinis.

Ad qõez dõꝫ ꝙ sic sumēdo ge⁹ pro nã i q fūdaṫ ipa intētio ⁊ nō p itētione qȯ declaraṫ sic ge⁹ ē eēntiale pncipiuꝫ ꝯgnoscēdi spēꝫ ǧ ē eēntiale pncipium spēi ꝯña ꝓbaṫ q̇a diffõ faciēs sciē diffinitū exp̄mit eēntialia pncipia diffiniti qȯ ē spēs solū ꝓpe loquēdo q̇a nihil ꝓprie diffiniṫ nisi spēs añs pꝫ p philo. 6ᵒ. topicoꝝ. Sꝫ sciendū ꝙ eēntiale pncipiū spēi ē duplex q̇ddaꝫ ſm rē qȯ est ps rei in existētia cuiusmȯi sūt materia ⁊ forma. Aliud ſm rõneꝫ qȯ iportat eandē rē sub mȯ idetminato quã spēs iportat mȯ detminato ⁊ h̄ si illȯ nom̄ iportaṫ ad signdū illã rõeꝫ ꝓut sumiṫ uel a mã uel a forma. Nūc aūt genus puta aial nō ē pncipiū spēi puta hoīs pmoᵒ. scꝫ ſm eē quia si sic tunc non v'e p̄retur de ea ǧ ē pncipiū spēi 2ᵒᵒ. ⁊ iō si hȯ debeat diffiniri cū diffinire sit actus rõnis i ei⁹ diffõe dꝫ poni aial tãq̃ pncipium spēi ſm rõeꝫ ⁊ eq̄ rõale ⁊ sic̄ i re nã materie extraneaṫ naṫe forme ita ꝙ neutꝝ ē dicibile de altero ita apud rõeꝫ itellectus gñis extraneaṫ itellectui drñtie lꝫ eadē res iporteṫ p utrūqꝫ. idē. n. sigt aial quod hȯ pter determiatõeꝫ ultīe forme ⁊ hoc sigt p modū q̇d ⁊ pse dictã ⁊ iȯo ſm Porbiriū p̄tur in q̇d. rõale aūt iȯ sigt cuꝫ determiatione vltīe forme ſ; tñ p modū q̄lis ⁊ denoiantis ⁊ ideo apud rõneꝫ cõceptus gñis ⁊ drñtie sūt exnei

Et ꝓpter rõnes ē sciendū ꝙ hec est drñtia inter ptes rõis ⁊ ptes ſm rem q̇a lꝫ utrūqꝫ significet ptes toti⁹ ptes tñ ſm rõeꝫ signt ptes totius p moduꝫ totius: ptes aūt ſm rē signt ptes p modū partis vbi ǧcia gen⁹ hoīs puta aial ē pars eius ſm rõneꝫ. Nã a sua pma ipõne iponiṫ ad signdū ptem hoīs puta hñs aiaꝫ sensitiuã q̇a tñ eam significat p modū totius ⁊ nō per modū ptis: iȯ vere p̄dicatur de hoīe. Sed non ē sic de pte ſm rē quia es qȯ ē ps mãlis statue significat ptez p modū partis ⁊ iȯ de statua nō potest p̄dicari. Per h̄ ad rõnes dicendū ꝙ nō est icõueniens idē eē totum ⁊ ptem diuersimode iȯo dicit Boetius libro diuisionū ꝙ gen⁹ in predicatione est totum in diffinitione vero ē pars.

c Irca capituluꝫ de spē queriṫ an hec diffõ spēi. s. species est que p̄dicaṫ de pluribꝫ numero drñtibus in eo ꝙ quid sit ꝯuenienter data. Qꝫ nō uideṫ p Porphi. qui dic̄ ꝙ genus ⁊ species sunt duo correlatiua ⁊ ꝓpter hoc necesse est in utrorūqꝫ rõibus vtrisqꝫ uti hic aūt nihil ponitur p quod habeatur correlatiuū. s. genus ǧ male diffinitur. Itē hec diffinitio conuenit gñi ut pꝫ qꝛ seq̇tur drñtibus specie ǧ drñtib⁹ numero ut sup̄. Itē nō sūt multe diffões eiusdē per Arꝝ. 6ᵒ. topicoꝝ sicut nec multe eēntie qꝛ si sic nō eēt diffinibile cum ergo species ꝯuenienter diffiniaṫ sic que ponitur sb̄ assignato genere non conueniēter diffinitur hac diffinitiõe. Item p hãc diffinitionem poni sub genere habeṫ ꝙ perse est subicibilis ergo non est per se p̄dicabilis igitur alia diffinitio falsa quia oppoita non insunt eidem perse.

Dicitur ꝙ vniuersale oppoita possunt inesse eidem ſ; non respectu eiusdem: quia sic sūt oppoita ſ; predicabile respectu indiuiduoꝝ est subicibile respectu generis. Contra si diffiniatur conuenienter per genus quia ad ipm refertur ergo perse refertur ad genus illud refertur etiam ad indiuidua per q̇ diffinitur in hac secūda diffinitione ergo idem bis dicitur relatie quod est cõtra Aristotilem 5ᵒ. metaphice. Item ad p̄icipale per hanc diffinitioneꝫ nō

ſepatur ſpēs a diffinitōe. Itē ſpēs
nō eſt p̄dicatū per Ariſto. p̄mo topico.
ḡ male diffinit̉ p p̄dicari. Ad oppo-
ſitū eſt Porphirius ꝯſilr̉ poſſet hic ar
gui ꝓ et contra ꝛ obici ſicut ſupra vbi
queſitū ē de diffōne gn̄is. Dōm ꝙ dif
finitio eius cōueniens eſt ſicut ſup̄ dic
tū eſt de diffinitōe gn̄is. Ad p̄mum
argumentū dicit̉ ꝙ ſpēs dicit̉ corelati
ue ad genus ꝛ iō neceſſe eſt aliquā dif
finitionē eius dari in qua ponatur ge-
nus ꝛ eſt iſta species ē que ponitur ſb
aſſignato gn̄e. Aliā aūt compatōez hꝫ
ſpēs ad indiuidua nō ſm quā eſt genꝰ
quia ſic negat Porꝰ extrema habere
duas habitudines ſ ſm quā eſt ſpēs ꝛ
ideo neceſſe eſt ip̄m habere aliā diffō-
nem in ꝯpatione ad idiuidua. Ad ſe
cundū dictū ē ſup̄ qōne. xv. Ad t̉tiuꝫ
dicit̉ ꝙ vnius abſoluti cuius eſt diffiº
indicans eius eſſe inſe nō ſunt multe
diffōnes. Spēs aūt perſe refertur ad
duo. Cōtra saltē nō habebit tūc niſi
duas diffōnes quia ſicut tm̄ hꝫ vnam
in compatōne ad indiuidua ſic tm̄ unā
in compatione ad genꝰ dat tū Porꝰ
duas in ꝯpatione ad genus. dicit eniꝫ
hec quidā aſſignatio. ſ. p̄dicari de plu-
ribus ⁊c. ſpēi ſpecialiſſime ē que ſoluꝫ
ſpecies eſt. Alie uero erūt ſpecieꝝ nō
ſpecialiſſimaꝝ ḡ ad minus ſunt due alie
p̄ter iſtam hoc cōceditur ꝛ dicit̉ ꝙ ſpe
cies pōt habere compatōez duplicem
ad genus vnā ut ordinat̉ ſub ipō aliam
uero ut genus enūtiatur de ſpēi ꝓpo-
ſitione. Primomō dat̉ hec diffiniº
ſpecies eſt que ſub aſſignato ponitur
genere ſecūdomodo hec ſpecies eſt ō
qua genus i eo qō quideſt predicatur.
Contra liber p̄dicamentoꝝ imedia
tius ordinatur ad librum piermenias
q̄ꝫ iſte ſed in p̄dicamentis non determi
natur de icomplexis inquantum unuꝫ
enūciatur de alio quia tunc in libro per
iermenias ſupfluer et determiare ō no
mine ꝛ verbo que ſign̄t icompleta ſb
illis rōibus ergo multominus diffinit̉
hic ſpēs vt de ea enunciat̉ genus hoc
poteſt ꝯcedi ꝛ dici ꝙ tm̄ ponit vnaꝫ dif
finitōez in compatōne ad genus ꝛ tūc
hec ratio ſcꝫ que ponit̉ ſub genere ex-
ponitur ſequēs ꝛ pro. i. de qua.
Q aūt dicit̉ alie erūt nō ſpālıſſima
rum. i. alie notificatōes nō diffōnes qꝛ
ſm quādā diuerſitatē tm̄ ſm quid no-
tificant ſpeciem ꝯſimilis enim diuerſi
tas poterit inueniri compando ſpeciē
ad indiuidua ſm q̄ꝫ ꝯpationeꝫ tantum
ponitur una diffinitō. Ad q̄rtū dictū
eſt ſupra. Ad argumentū cōtra hoc
pōt dici ꝙ ſpecies nō tm̄ ſm diuerſa ſi
bi accidentia refertur ad genus ꝛ idiui
dua quia tunc per neutꝝ diffiniret̉ ſic
nec homo licet ſibi accidat duplū ſed
eēntialiter ꝛ pſe compatur ad utrūq̄ꝫ.
Et ꝙ dicitur idē nō refert̉ bis itellexit
Ariſto. ꝙ accidēs nō refert̉ ad ſbm et
terminū ſicut innuit in littera ibi nō ē
aūt intellectus ad intelligentē ꝛ intel
ligibile ꝛ tunc nō eſt contra p̄dicta uel
optet dicere ꝙ ideꝫ nō refert̉ p̄mo ad
diuerſa perſe tamen pōt quia p̄mo ad
vnū p ſuam rōneꝫ perſe vero ad aliud
ſm rōnem ſui gn̄is relatiuū. n. ſm geꝰ
eſt relatīn pſe quia includit in ſua eēn
tia illud per quod refert̉. Impoſſibile
eſt. n. abſolutum in ſua eēntia eēntialr̉
includē relatm̄ ſic ſpecies ſm ſuam ꝓ
p̄am rōneꝫ dicit̉ ad genus ſm aūt rati
onē ſui gn̄is. ſ. vl̉e dicitur relatie ad il
la de quibꝰ p̄dicat̉ quia dici de cōuenit
ſibi inquantum eſt vl̉e: verbi ḡtia du-
plum ſm ſe refertur ad dimidiū ſ ſm
ſuuꝫ genus ad multiplex nō eſt tamen
oino ſimile quia ibi corelatm̄ generis
ꝯtinet corelatiuuꝫ ſpēi hic nō iō p̄ma
diffinitio eſt ſpēi ꝓpria ſm ſe quia dat̉
p eius p̄muꝫ corelatm̄. Secunda dat̉
per poſterius quia magis ē ad propo-
ſitum eſt enim ꝓpria ſpeciei inquantū
eſt vl̉e. Ad quintū poteſt concedi ꝙ
diffinitio non eſt diſtinctum vniuerſa
le a ſpecie ſm ꝙ hic de vlibus agitur t̉
aliter ꝙ nō predicatur i quid ſ in quid

⁊ in q̄le quia nō habet simplr̄ vnū mo
dum p̄dicandi sed duos sicut genus ⁊
drīa ex q̄bus est. Ad sextū dictuȝ
est q̄one .xij. in solutione p̄mi argumēti

q. Queritur de vitate istius plr̄es
boīes sunt vnus hō ꝙ sit vera
videt̄ quia seq̄tur participatōe
spēi plures hoīes sunt vnus hō ergo
plures ⁊c. añs est verū p Porphiriuȝ
ergo ⁊ ꝯñs p̄batio ꝯñe quia nihil di-
minuit ab alio nisi ponat̄ ex pte eiusd̄
extremi sed pticipatōe spēi ponit̄ i an
tecedēte a pte subiecti ⁊ vnus nō ergo
vnus nō diminuit i añte. Itē q̄n ali
quid se habet ad alia simplr̄ ⁊ ƀm quid
si addatur sibi aliquid determians ƀm
quid stat tantū pro illo sed vnus se hȝ
ad vnū numero simplr̄ ⁊ ad vnum spē
ƀm quid ergo cū sibi addat̄i proposito
nomē spēi .s. hō tantum stabit hic p vni
tate spēi ⁊ sic est vera p̄pō ergo simplr̄
est vera. Itē ƀm Aristo. 5° metap.
vlr̄ ƀm ꝙ aliq̄ hn̄t in aliquo indiuisio-
nē sic sunt vnuȝ plures homies i hoīe
habēt indiuisionē quia forma hoīs vni
uoce inest eis ergo sunt vnus hō. Itē
vterq̧ istoꝝ est vnus homo ergo plu
res hoīes sunt unus hō añs est veruȝ
quia vterq̧ istoꝝ est singularis p̄bō ꝯ
seq̄ncie quia oppōituȝ ꝯñtis .s. tantuȝ
unus homo ē unus hō nō stat cū añte
scȝ vterq̧ istoꝝ est unus hō quia ibi at
tribuitur unus homo ƀo ad mīus p
duobꝫ. Ad oppōituȝ si plures hoīes
sunt unus homo ḡ per ꝯuersionē seq̄t
unus homo est plures hoīes ꝯñs est
falsū quia sua ꝯdictoria est uera .s. nul
lus hō est plures hoīes. Itē in subō ⁊
p̄dicato accipitur idē sub oppōitis mo
dis qui nō sunt sepabiles a siḡto ƀm ꝙ
significatur p istas ocōnes iō p̄pōsitō
falsa. Ad .q. dōm ꝙ unus pōt acci-
pi cathegm̄atice ⁊ sic significat drīā
entis ⁊ sic de eo loquit̄ Aristo .5° ⁊ 4°
metaphice ⁊ tūc diuidit̄ ab Aristotile
ȝemeta. in multos modos vltio auteȝ
in capit°lo de uno ponūtur q̄tuor mōi

ad quos oēs p̄cedentes reducunt̄ scȝ
unū numero unū spēcie unū gn̄e ⁊ unū
p̄portione si unū cathegm̄aticū se hēt
equoce ad hec q̄tuor tūc sūpto uno sic
adhuc distiguenda est p̄pō penes eq̄
uocatōem unius cathegm̄atici ⁊ pro
tribus sensibꝫ est vera ꝗ pro q̄rto ē fl̄a
scȝ pro uno numero .si aūt sicut forte
uerius est unū se habȝ ad hec q̄tuor ut
ad simplr̄ ⁊ ƀm quid quod uidet̄ ex di
ctis Aristo. q̄nto metaphice dicitur ꝙ
ad unū numero sequitur unū spēcie ⁊
ulterius genere p̄portione ⁊ nō econ
uerso quasi sit mior unitas in uno spē
q̄ꝫ nūero ⁊ genere q̄ꝫ spē ⁊ tunc diceñ
est ꝙ p̄pō ē falsa ut unū ē cathegoreu-
maticū quia cū hoc nihil sibi additur
ꝯhens ad unitatē ƀm quid stat tamē
p uno numero quod est unū simplr̄.
Aliter sumitur unus ut est sincathe
gm̄aticū ⁊ sic dicit modū itelligēdi tm̄
p supposito determiato idetermiate tn̄
et homo sic sumptus p supposito non
inest subiecto ideo sic p̄pō est falsa ni-
hil eni ē in subō vtute cuius posset un⁹
hō ꝯfundi ⁊ accipi pro diuersis quia co
pulatio nō confunditur quia tunc hec
esset vera in sensu cōposito duo ⁊ duo
sunt duo quod falsum est i illo sensu ē
hec uera duo ⁊ duo sunt q̄tuor ex q̄bꝫ
seq̄tur ꝙ q̄tuor sunt duo quod ē iposs
bile ḡ altera p̄missaꝝ in sensu cōpoito
in quo inferūt illā cōclusionem. Ad
p̄mum argumentū nego ꝯñaȝ. Ad p
batōneȝ dico ꝙ illa determiatio intelli
genda est in p̄dicato sic plures hoīes
sunt unus homo participatione spēi
idest in pticipando speciem. Ad se
cunduȝ dico ꝙ determiabile non ꝯhit
determiatione ꝗ ecōuerso maxie nō ad
ƀm quid unde hic homo mortuus nō
stat mortuus ƀm quid licet aliq̄n ꝯhat
ip̄m ad supposita naȝ hic homo albus
stat album tantum pro albo in hoīe.
Ad tertiū dico ꝙ nō ualet ꝯña sunt
indiuisa in hoīe siue in forma homis
ḡ sunt unus homo uel hō indiuisus ꝙ

in an̄te significat̄ hō ut habens rōnem determiatōis respectu vnius ꝫ in ꝯn̄te vt determiabile. Ad q̄rtum dico negando ꝯn̄az. Ad ꝓbōnez dico ꝙ illō quod ponit̄ loco ꝯn̄tis si sit vnū ut hic iste ꝛ iste sunt vnus homo est vera in sensu ꝯpōnis licet n̄ diuisionis nō enim habet pro oppoito tm̄ vnus hō licet habeat nō plures quia bene stat cuz an̄te: quia hic negat̄ predicatū a pluribꝫ sūptis p modū plurium quod ibi affirmatur de pluribus sumptis per modū vnius quia ibi diuisim huic ꝛ illi est enim vtriqꝫ diuisum significatū hic ꝯiuncti ambobus uel potest cōcedi ꝙ stat simul tm̄ unus hō est vnus homo ꝛ vterqꝫ ē vnus hō quia. n. uterqꝫ distribuit ꝓ suppoitis diuisim nō excluditur aliq̄d suppoitum hic tantū vnus homo sub illa rōne quia ꝓ eis distribuit vterqꝫ.

Circa capitulū de diffin̄tia q̄ritur p̄mo an diuisio p̄ma diffin̄tie. s. diffin̄tiam cōiter prop̄e ꝛ magis proprie sit ꝯueniens. Q. non uidet̄ quia non est diuisio gn̄is in sp̄ēs gen⁹ enim eque prop̄e dicit̄ de sp̄ēbus nec totius in partes inteḡles quia totum non p̄dicatur de ptibꝫ talibus ꝫ diuisū hic p̄dicatur de diuidentibꝫ nec vocis in significatōnes quia tunc hec vox differētia p̄mo importaret illa tria ꝛ non sequeret̄ ad diuidētia: nec eēt diffinibile quia equoci nō est diffinitō nec ē aliqua diuisio paccidens, patet q̄r in omni mēbro diuisionis itelligit̄ pse diuisum quod vnq̄ꝫ accidit in diuisione paccn̄s. Itē hec diuisio nō est p oppoita tuz quia est trimēbris ḡ aliquod mēbroruz alteri nō oppoitur quia tm̄ unū vni opponitur. Tū quia ad vnū mēbꝝ sequit̄ aliud sequit̄. n. diffin̄t magis ꝓprie ergo diffin̄t cōiter. i. accn̄te aliquo seq̄tur etiā diffin̄t ꝓp̄e ḡ cōiter ꝛ etiā seq̄tur differūt magis ꝓp̄e ḡ ꝓprie ꝯsimilis dubitatō est de diuisione q̄ ponitur ad declarandū diuisioēz gn̄is ib .. coꝝ q̄ p̄dicant̄ ꝛc. quia qd̄ p̄dicat̄ de p libus p̄dicat̄ ꝓp̄e

quod de vno solo cōiter vnū etiā membꝝ videt̄ sequi ad aliud ꝛ vliter de diuisionibꝫ per prop̄e ꝛ cōiter datis. Ad oppoituz est Por⁹ dicendū ꝙ t̄les diuisiones sūt bone q̄r sūt uocis in significationes nō vocis eq̄uoce penes primū modū eq̄uocatōis quia sic eq̄uoca p̄mo iportant multa ꝫ penes secunduz mēbꝝ q̄r vox sit eq̄uoca siḡt unū ꝓp̄e: ꝛ ex impōne aliud tn̄sumptie ꝛ ex usu sicut dic̄ Arꝝ. p̄mo elencoꝝ: secund⁹ modus est ex eo ꝙ soliti sumus sic dicere.

Ad p̄mū argumentū pꝫ ꝙ nō sequitur ad diuidētia neqꝫ diffinit̄ vt eq̄uocatur sed sumpta i uno sensu vniuocū est ꝛ pōt diffiniri ꝛ eē p̄ncipiū cōe.

Ad secundū dico ꝙ mēbra sunt oppoita. Ad p̄mū ꝯ h̄ dōz ꝙ hꝫ reduci ad diuisioēz bimēbrē sic diffin̄aꝝ q̄dā magis ꝓp̄a q̄dā n̄ magis ꝓpria ꝛ ultra nō magis prop̄a q̄dam propria q̄dam cōiter ꝛ sic vliter ois diuisio nō bimēbris reducit̄ ad bimēbrem. Alia aūt membra poita sunt mēbra sub diuisiōis ꝛ ponunt̄ ꝓpter breuitatē loco diuisi in ea ex hꝰ. qd̄ diuisum est unū mēbꝝ p̄ncipalis diuisionis. Ad secundū ꝯ h̄ dico ꝙ mēbra debēt itelligi sub precisione ꝛ sic nullū sequitur ad aliud sic etiam in diuisione sequenti quedā facit alteratū q̄dam aliud que membra non sunt opposita nisi sumatur alteratum tm̄.

Queritur circa primū membꝝ diuisiōis diffin̄tie. An hec sit vera sor. senex differt a seipso puero. Q. nō videt̄ q̄r relatio requirit duo extrema in actu quia si sit suū sbm est ꝛ si hoc eius correlatiuū est quia relatiua sunt simul nat̄a ꝫ sor. senex ꝛ sortes puer non sunt simul natura in actu ergo differentia q̄ ē relatio q̄dam non est inter illa ut extrema cuius oppoitū notat illa propō. Itē si sortes senex differt a seip̄o puero ergo non ē idez sibi puero ergo nō est idem sibi prima ꝯsequentia patet quia idem ꝛ differēs opponūtur ergo ad vnū sequit̄ negatō

alterius ꝓbatio secunde ꝯñe negatio in añte negat idemptitatē vniuersal'r ergo sequitur negatio idēptitatis eiusdem a se sicut a supiori ad inferius negando. ⁊ hoc tm̄ significat cōsequens. ¶ Itē seqtur sor. senex differt a se puero ergo sor. senex et sor. puer differūt ergo sor. senex ⁊ sor. puer sunt multa ⁊ vltra ergo sortes ⁊ sor. sunt multa ꝯñs est falsū ergo ⁊ p̄mū añs: ꝓbatio p̄me ꝯñe sic eniȝ sequitur in oibus relatiuis eq̄perantie sequitur. n. sor. est silis pl'oi ergo sor. ⁊ plato sunt similes. Et ratio est hec quia relatm̄ equipantie eq̄liter denoiat utrūq; extremū: ꝓbatio secunde dr̄ñtia est spēs multitudis per Ar. 5°. ⁊ q̄rto metaphice. seq̄tur ꝙ differūt ergo sunt multa sicut seq̄tur album est ergo coloratū ꝓbatio tertie ꝯñe quia ab inferiori ad suuȝ supius tenet affirmando quēadmodū a determinatione nō diminuente sequit' ad determiabile sic arguit' ibi ꝙ ꝯña bona. ¶ Ad opposită est Por°. Iteȝ arguit rōne sic circa ens imediate opponūtur idem ⁊ diuersum p Aristo. x°. meta. aut ꝙ sor. senex ⁊ sor. puer sunt idē nel diuersum nō idem quia tunc hec affirmatia sor. senex est sor. puer eēt vera sed hoc est falsū est ꝙ diuersū ⁊ hic sumit' dr̄ñs vt est cōe ad oē diuersuȝ. ¶ Rñdeo dōȝ ꝙ ꝓpō distiguenda est ꝺm equocationē quia sumpto differre in cōi est vera ꝓpō q₂ istomō quodcūq; accn̄s ipedit diodam ydēptitatem accipiendo tam dr̄ñtiam pro ꝓpa uel magis propria est propō falsa ut patet ex ratione istarum dr̄ñtiaꝝ. ¶ Ad p̄mū argumentū pōt dici ꝙ oportet extrema relationis eē in actu quo ad rōnem referendi ⁊ ñ quo ad existentiam quia p̄us ⁊ posterius licet nō simul existant tñ simul sūt ꝺm rōnem q̄ referunt' nā qñ p̄us ē sub rōne p̄oris posterius est sub rōne posterioris licet tunc nō existāt. Al'r potest dici ꝙ sor. puer nō est pse extremū h⁹ relatōis ꝫ sor. puer dr̄ñs quia perse extrema relatōis eq̄pantie noiant' eodeȝ noie illius relatōis: illud aūt extremū ē pse sit' cū sorte sene dr̄ñte quia ꝓ eodeȝ tpre est hoc dr̄ñs ab illo ⁊ illud ab isto. ¶ Ad secundū dico ꝙ hec ꝯña nō ualet non est idem sibi puero ꝙ nō est idē sibi quia in p̄ma negat' ydemptitas respectu t'mini accn̄talis in secūda vo respectu termini s̄balis q̄ iportat' p sibi quod ē relatm̄ reci ꝓcū ⁊ in hoc fit fallacia ꝯñtis quia ad diuersitatē accidentalem nō sequit' diuersitas s̄balis ꝫ econuerso ꝫ siml' in ꝯñte referataňs cū determiatōne. s. hoc totum sor. senex tūc patet ꝯña nō valere quia in añte ⁊ consēqnte respectu diuersoꝝ termioꝝ accidentaliū negatur ydēptitas. Unde qd̄ hic assumit' in probatōne ꝙ in añte negat' ydemptitas vliter falsū est ꝫ tantū respectu hui⁹ termini sor. puer. ¶ Ad tertiū dico ꝙ negat' p̄ma ꝯña propter negatōeȝ inclusam in differt ut patet in alijs quia hec est uera sor. differt ab omni hoie sicut sor. ñ est idē oi homini hec tñ est fl'a sor. ⁊ ois hō differūt sicut hec sor. ⁊ ois hō nō sūt idē. ¶ Ad ꝓbōneȝ dicit' ꝙ tenet i relatis eq̄pācie ubi nō icluditur negatio ut de simili patet sic nō ē de dr̄ña ¶ Cōtra h⁹ negatio iclusa i differt nō tollit t'leȝ ꝯñaȝ nisi pp h⁹ ꝙ tin⁹ p̄cedēs ipȝ ⁊ s̄bseq̄ns diuersā habēt suppōeȝ: vñ obꝺuata eadē suppōe: tȝ tal' ꝯña cū differt ꝫ i singl'aribꝫ ñ refert p̄ponē uel postponē negatōeȝ p Ar. 2°. piermēias ꝙ i ill' cū differt bñ tȝ tal' ꝯña. ¶ Nō pōt ꝯcedi illō vltimū ꝯñs scȝ sor. senex ⁊ sor. puer sūt ml'ta ꝫ nō seq̄tur sor. ⁊ sor. sūt ml'ta q₂ illa detina° in añte respectu tl'is p̄ti diminuit a sor. absolute. iō nō seq̄tur ut supi⁹ ad iferius ꝫ ut ꝺm quid ad simpl'r sit'r in illo ꝯiūcto sumit' sor. ꝺm accidēs q₂ ꝺm rōeȝ alicuius quod ꝺm rōneȝ talis p̄dicati est sibi exneū absolute sumpto ⁊ in dictis ꝺm accn̄s siue p̄dicatis siue subiectis ñō tenet a coniunctis ad diuisa p Ar. 2°. periermenias.

15

.q.24

Q Ueritur de pma diffone dr̃n-tie.s. dr̃ntia est qua species ha-bundat a gñe an sit ꝯuenient data. Q nō videt̃ quia quod habūdat ab alio est in plus illo genus est in plꝰ ꝙ̃ species ⁊ nō econuerso p Aristoti. in pdicamentis vbi dic̃ aial plus ꝯple-ctitur ꝙ̃ hō ergo ꝛc. Itē si sic quero a quo spēs habꝫ dr̃ntiaꝫ nō a nullo qꝛ ex nihilo nihil fit nō a se quia nihil fa-cit se eē i actu si igitur habeat ergo hꝫ hoc a gñe ꝫ hoc est incōueniens ꝑpter duo. Primū est quia tūc nō habūda-ret in hoc a genere cum vtrūqꝫ habeat illud. Secūdo quia haberet tunc geꝰ in se ꝯria qua.n.rōne vna species habꝫ vnā drñaꝫ a genere pari rōne alia spēs habebit aliā dr̃ntiam sibi oppoitā ergo vtramqꝫ habꝫ ꝙ̊ oppoita sil'. Dicit̃ hic sicut Porꝰ in littera respondere vide-tur ꝙ species habet dr̃ntiaꝫ a genere ⁊ ita genus habet illā dr̃ntiaꝫ i potentia tantū: spēs aūt actu nec seq̃tur tunc p-mū incōueniens quia illud habūdare debet intelligi quo ad actu habere.

Ad secundū dicit̃ ꝙ nō est inconue-niens oppoita sil' ineē eidem i potētia

Cōtra pmū a nullo pōt aliq̇d uerius haberi ꝙ̃ ipm illud in se habeat igitur a gñe non potest spēs habere veriꝰ dif-ferenciam illam ꝙ̃ genus habeat illaꝫ sed spēs habet illam actu genus tantū i potētia ꝙ̊ spēs illā a gñe nō hꝫ. Cō-tra secundū ois potētia est reducibilis ad actū igit̃ si oppoita i potētia insunt generi poterūt inesse actu quod est im-possibile. Itē cōtra vtrūqꝫ sil' illō qō tm̄ iest alicui i potētia nō predicat̃ vere de illo cum hoc verbo est qꝛ eē denotat actualē vnionē extremoꝝ: ꝫ hec ē vera aial ē rōale ꝙ̊ pdicatū nō tm̄ inest subo i potētia. Ad oppoituꝫ est porphiriꝰ

Dicendū ꝙ spēs habūdat a genere in dr̃ntia quia diffinitō exp̄mit totū p se itellectū diffiniti quia aliter nō con-ueniret pmo diffinito ꝫ diffinitō ꝯstat ex gñe ⁊ dr̃ntia ergo dr̃ntia est aliquid de pse itellectu spēi ⁊ nō de itellectu ge-neris quia si sic genus pse pdicaretur de dr̃ntia uel ecōuerso quoꝝ utrūqꝫ est falsum ⁊ nugatō eēt in diffōne quia ex-ponēdo rōeꝫ gñis ⁊ dr̃ntie loco noim idem bis diceret̃ ꝙ̊ spēs habūdat a ge-nere. Ad pmū dico ꝙ esse in plus ē dupl'r.s.ꝭm ꝯtinentiā actualē uel potē-tialem siue ꝭm idr̃ntiam ⁊ isto 2ºº geꝰ ē i plus ut vult auctoritas adducta spe-cies vero aliomō ⁊ iō sic habūdat a gñe

Ad secundū dico sic̃ dictū ē quia sic̃ ꝯpoitum natale habet formā i potētia a materia inquantū mā est i potentia p se ad formā ⁊ iō qñ mā est: ē etiā forma cōpositi i potētia formā aūt hꝫ ꝯpositū i actu ab agente quod actu inducit for-maꝫ i materiā sic spēs i potentia habet dr̃ntiaꝫ a gñe quod est ꝑportionabile mãie. Ad pmū ꝯ hꝰ cōcedo ꝙ spēs nō hꝫ dr̃ntiam in actu a genere qꝛ nec genus illā habet actu. Ad secundū pōt dici ꝙ nō est incōueniens oppoita i actu inesse eidē gñe licꝫ sit iconueniēs de eodē numero. Vel al'r ꝙ potentia nō dicit̃ hic ordo ad actū sicut sumitur 9º metaphice ꝫ potētia dicitur hic ide-termiatio sicut p oppoituꝫ actus ꝑpe determiat aliud ⁊ tunc genus hꝫ dr̃nti-as i potētia.i.idetermiate ⁊ istomō nō i-telligit̃ ꝑpō illa ꝙ ois potētia reduci-bilis est ad actū. Per hoc ad aliud cō-cedo eniꝫ ꝙ hec eēt vꝰa aial est rōale nā sua cōtradictoria est falsa ꝫ nō est vera vl'iter nō est.n.incōueniens aliq̇d p̄ri-vere de eo quod ē i potētia ad ipm.i.in-determiate se habet ab ipm ⁊ hoc par-ticl'ariter non vl'iter.

.q.26

Q Uerit̃ an drña possit diffiniri Q ñ videt̃ qꝛ dr̃ntie nō ē dif-ferētia sic.n.eēt ꝑcedē i ifinitū oē aūt quod diffinit̃ hꝫ drāꝫ. Item sola species diffinit̃ dr̃ntia nō est spēs

Ad oppoituꝫ est Porꝰ. Ad.q.di-cendū ꝙ drña pōt diffiniri qꝛ hꝫ geꝰ.s. vl'e qō p aliq̄ꝫ pse drñaꝫ descēdit i ipaꝫ vt patebit in sol'one questiōis seq̄ntis.

A d oppo.m porph.

Dup^x ē drīa . s. ut quid . ꝛ drīa ut modꝰ . drīa ut quid . ē illa drīa ī cōi ꝛ sic nō diffīt hic drīa . s; drīa ut modꝰ . est illa . s. addita ī diuiduū ꝛ sic hic diffinīt . nō pnt ē indiuiduū s; res spēi

Ad primū concedo q̄ drītie nō est drītia respectu cuius drītia habet rōnem differētie ſ; potest habere drītiaʒ respectu cuius ipsa est species sicut hō quod est predicari in quale per quod ꝯstituitur drītia in sua specie sicut homo per rōnale. Cōtra tunc drītia respectu alicuius non est drītia quod ē fſm quia necessario ē drītia ꝛ pse ḡ respectus ad quodcūq; non poterit illud tollere. Cōcedo q̄ drītia ut quid inse nō est drītia ut modus tamen necessario ē drītia ut q̄dsic spēs est modus eius.

Ad aliud cōcedo q̄ drītia est spēs.

.4.27. Queritur an hec diffinitō sit cōueniens: drītia pdicatur de plribus drītibus specie in eo q̄ q̄le. Q. non uidetur quia diffinitū excedit diffinitōeʒ pdicatur.n. diffinitum de vltima drītia ꝛ ꝯpletiua speciei ꝛ nō diffinitio quia illa drītia tantuʒ inest speciei specialissime ꝛ eius suppoitis. Item diffinitio excedit diffinitum pbatur quia sensibile pdicatur de pluribus drītibus specie in eo q̄ quale et tñ nō est drītia quia drītia est abstractum significans aliq̄ intentōem secūdam. Impossibile est aūt aliquā secundam itentōeʒ in abstracto pdicari de re pme intentōis pbatio assūpti q̄r differens dicit denoīatiue a drītia denoīatiuū aūt tantū differt ab abstracto solo cāu ḡrc. aīs patet per Porphirium. nā vbi vult exponere mēbra diuisiōis drītie exponit sic differt.n.soz.senex a se puero ꝛ ꝯsimiliter i alijs. Itē hoc quod est pdicari de est rō relatiui vt pʒ de vlī drītia anteʒ nō est relatiuum q̄r
.4.26. relatio non refertur esset.n. pcedere i infinitum: drītia aūt est relatio q̄r fm ipsaʒ refertur drēs ad drēs est eniʒ relatō equipantie omne.n. differens differt a differente ḡ drītia nō refertur. hoc etiam pʒ inductie quia ad nullam rem pme intētionis referē quia nō est simul nā cum aliq̄ nec ad aliquā secundam intentionē quia nō ad genus uel spēm uel indiuiduū quia quodlibʒ illorum hʒ aliud correlatiuū ut pʒ ex pdictis nec ad propium uel accidēs quod ē manifestum. Itē oēe diffinitū differt specie ab alijs per suam diffinitōeʒ differētia aūt nō differt quia fm ꝛ ꝑtum signtur sub oppoitis mēis iseparabilibꝫ qui causant falsitatem. Iteʒ Porꝰ ponit alias diffōnes ḡ uel ille nō valet uel ista nō valet quia vnius tm̄ est vna diffinitō p Aristo. 6º topicoꝝ. Ad oppoituʒ est Porphirius. Dicēdū ad q̄ōneʒ q̄ drītia est duplex quedam vltima quedā itermedia hec diffinitio ꝯuenit drītie intermedie vl'iter ꝛ ē va diffinitio ponūtur eniʒ ibi genus ꝛ differentia ipius drītie quia drītia spēs est respectu vl'is sicut de gñe pus dictū est quia vl'e p drītias sibi additas in ipam descēdit quia ille pse diuidūt vl'e ꝛ ipm ad drītiam ꝯhunt. drītia auteʒ pse diuisiue supioꝝ perse sūt ꝯstitutie iferioꝝ quia p illas supius determinat ad iferius tñ non est diffō vl'iter quia nō drītie vltime. Sicut.n.est quedaʒ spēs specialissima ꝛ q̄dā subalterna ꝛ sicut est aliqua descriptio data de specie specialissima tm̄ sic est drītia quedam ultīa ꝛ q̄da iēmediā sic q̄ ē alia dscriptō ꝯueniēs drītie itermedie cuiusmōi est ista. Cōtra illa drītia vltia nō diffinitur nisi p drītibꝫ numero ḡ est aliud vl'e ab ista hic diffinita sicut species est aliud vl'e a gñe nō enim est alia drītia inter genus ꝛ speciem nisi in drītibus spē ꝛ numero q̄ duo ꝯsīr se habēt circa pri in q̄d ꝛ in quale cū igiē pdicari i quid faciat duo vl'ia ergo pdicari in q̄le alia duo. Itē fm nullā vnā diffinitōem drītia ꝯuenit differentie intermedie ꝛ vltime q̄r i illa diffōne opoʒtʒ habē pri de pluribꝫ in quale ꝛ nō poterit poni drītibus specie nec numero ḡ ēquoce ꝯuēit illis nec illō tm̄ de plrībꝫ in quale sufficit quia pluribꝫ equiuoce cōuenit pluribus specie ꝛ numero sic vnum equiuoce cōuenit vni spē ꝛ vni

16

in numero ut patet 5º metaphice capº de vno sed tunc uidetur q diffinitio vniuersalis in qua ponitur predicari de pluribus absolute et nõ pro aliquo significato nihil valeat l' si sic tũc poterit differentia diffiniri cõi p pdicari de plibus i quale itelligẽ quale p qli eẽnciali. Sz cõtra tunc genus et spẽs erũt vnũ vle sicut et differentia cuius unius vlis eẽt vna diffõ pdicari de pluribus in quid. Dici põt q genus et spẽs nõ tm dnt per hoc q ẽ pdicari de plribus numero et specie dñtibus sed in qd cõuenit eis equoce quia genus pdicat ptem eẽntie et spẽs vero totũ nõ sic aũt quale subale conuenit equiuoce dñtie vltime et iterme die quia vtraqz dicit partẽ formalẽ dif finitio igit ista ñ ẽ tm dñtie inmedie et ñ ultie. Differẽtie aũt in cõi ẽ sufficiens diffinitio pdicari de pluribus i qle q pueniut vtriqz dñtie predicari autez in quid vniuoce nõ cõuenit gñi et spẽi: tõ illa sunt duo vlia: dñtia vo unũ pro diffinitõe aũt vlis et differẽtie sic in cõi oz dicere plura eẽ uniuocũ ad plra spẽ et ad plra nũero et simplr icẽ lz vnum isit vni numero et specie simplr et fm quid sicut nõ hõ est vniuocũ ad mortuũ et nõ mortuũ licet hõ pueniat simpliciter et fm quid illis nec est unũ equiuocũ ad illa quia tũc suũ oppoitũ esset equiuocũ cũ sibi oimode oppoat s sigt simplr vnum numero et p alys nõ accipit nisi per determinatõez distrabentẽ sic nec hõ pro hoie mortuo nec est incõueniẽs vnũ lz nõ sic equocũ. Adhuc distingui in hec 5º meta. et pmo topicoz quia sic multa alia noia distiguũtur ibi nõ i eq uocata s in simplr et fm quid vt pz ibi de puatione. Ad pmũ argumẽtum patet. Ad secundũ dico q dñtia potest esse nomẽ pme itentõis uel secũde pmomõ ẽ nomen abstractũ et sigt relatione et ẽ spẽs multitudis ut multũ est dñtia entis. secũdomõ est pcretũ sicut et alia noia intẽtionũ de qbus hic agit et trãsumit dñtia ut est nomen pme i

tẽtionis sigt autem intẽtionẽ applicabilez ei quod est pncipium formale differentie ut est res pme intẽtionis cuz ondũtur q sit abstractum potest dici q differre tantum dicitur denominatiue a dñtia ut est nomen pme intentõnis et q dicit Porphirius q sor. senex differt a se puero non est quia differentia ut ẽ intentio sit i vno extremo et denominet ipsuz sic sor. differt sed sic est illud. Ad propositum si sor. senex differt a se puero g dñtia est inter extrema ut dñtia est nomen pme intẽtõnis g in altero extremo est aliqõ pncipiuz quod dicit dñtia ut dñtia est itentio illud est puericia ergo puericia ẽ dñtia cõis et sic est tielligẽdũ de extremis aliorz mbroz. Ad ttiũ põt dici q dñtia ut est res pme intẽtionis ẽ relatõ et sic nõ refertur ut aũt est secunda intentio refert et nõ est relatio. Cum aũt per inductõez ondũtur q nõ referẽ potest dici q fm rõez sui gñis refert ad illud de q dicit qõ vocari põt subiectũ qr pdicatũ refertur ad fm nec ad indiuiduum nec ad spẽz ut ad pmũ conelatm quia fm Aristo. 4º topicoz oportet spẽm dici ad illud ad qõ genus dicitur. Dicitur aũt i spãli q dñtia fm q diuisiua dicitur ad genus non q genus sit primum eius conelatiuum quia pmo est speciei sed ratõne diuisi ita q primo dicitur ad diuisum fm autem q est constitutiua dicitur ad speciem non iquantum species s inquantum constituta per differentiam. Per hoc patet ad quintum quia non sunt multe diffinitiones differentie fm se sed prima ẽ eius fm q est constitutiua speciei est enim sensus differentia est qua habũdat species a genere idest que cum genere constituit speciem ita q ibi ponitur species ut conelatiuum differentie inquantum species est constituta et differentia constitutiua habundat a genere põit p pstituere et p pa rõe pstituẽdi quia non ut genus constituit speciem

Secūda diffinitio est dr̃ntie iter me
die iquantū est vl'e ꝫ si sumat̃ gñalius
dempto hoc ꝙ est dr̃ntibus spē ē ꝓpa
dr̃ntie inquantū hic de illa agit̃. Alie
due diffinitōes sunt dr̃ntie inquantuꝫ
diuisiua est pma data diuisione actiua
in q̄ ponit̃ rō dr̃ntie diuisiue.s.nata di
uidere cū correlatio scꝫ diuiso ⁊ termi-
no diuisiōis.s.ea in que diuisū diuidit̃
scꝫ ea que sunt sub eodē gñe. Quar
ta nō multū ualet ut ipē dic̄ in littera ⁊
cū corrigitur tunc cōtrabit̃ magis ad
dr̃ntiam cōstitutiuam. Ad q̄rtū pōt
dici ꝙ dr̃ntia ut est nomen secūde intē
tionis est eq̄uocū uno enim mō.sigt̃ i
tentionē applicabileꝫ ei quod est pnci
piū dr̃ntie ut est relatō realis sic̄ rōale
dicit̃ dr̃ntia ⁊ sic ē vl'e hic aliomō signi
ficat relatōnem rōnis cuius spēs sūt
dr̃ntia numero ⁊ dr̃ntia spē a quibꝫ di
citur denoiatiue dr̃ns spē ⁊ differens
numero ⁊ sic est abstractū sicut quādo
est nomē pme itentiōis. Hoc uidetur
ꝓbabile quia dr̃ns spē est vniuoce i oi
gñe q̇ est denoiatiuū intētionale simil'r
dr̃ntia diffinita sic qua differūt a se sin
gula repitur in oi gñe quia tm̄ diuersi
ficat̃ p māꝫ accñtaleꝫ q̇ ⁊ dr̃ns cōcretie
dictū quod ponit̃ in eius diffōe nō est
enim diffinitio nec discretio ꝯueniēs
nisi cōuertat̃ cū diffinito uel descripto
q̇ aliquomō est dr̃ña abstractm̄ ⁊ nom̄
secūde intētiōis a quo possit denoiatie
dici differre ut ē intētōnale. Tunc
ad argumentū ꝯcedo ꝙ differētia dif
fert ab alijs vlibꝫ diffōne ⁊ spē nec sig
nificat̃ idē p sbm ⁊ pdicatū sub dispad
rōibꝫ. Cōtra videt̃ ꝙ dr̃ntia ut ē vl'e
sit abstractū tū quia ē q̄ dr̃nt a se singu
la p q̄rtā diffōneꝫ quo.n.aliq̄d ē albuꝫ
illud est albedo tū etiam quia si sit con
cretū ⁊ denoiatiuū a quo abstracto di
cet̃ dnoiatiue videt̃ ꝙ a nullo. Ad p
mū dico ꝙ diffinitio sic itelligi dꝫ dr̃n
tia est q̄ nō ut forma informāte vt ē de
albedine ꝫ q̄ ut itentōne applicabili ad
pncipiū dr̃ntie specie singula differūt
a se differentia specie quia differre de
nominatiue dicit̃ de dr̃ntia ut est rela-
tio rōnis. Ad aliud dico ꝙ eius ab
stractū n̄ sigtur uno noie sicut nec ab
stractū generis spēi ⁊ accñtis ul' ꝓpꝛ
omnia constāt esse concreta ꝫ pōt exp
mi ꝑ circūlocutione sic intentio dr̃ntie
⁊ illud nō pdicatur de rationali. Juxta
dicta potest dici ꝙ multū cum omnibꝫ
speciebus suis ⁊ ita unuꝫ p oppositum
possunt eq̄uoce esse res uel intentōes
pmomodo loquitur de eis metaphisi-
cus 2º. logicus ⁊ sic faciliter saluat̃ eoꝝ
vniuocatio in omni genere tamē pōt
esse equiuocum ad plura specie ⁊ nume
ro saluatur etiam quomō pluribꝫ non
sit equiuocum in diffinitione vl'is.
q Ueritur de ultima particula .q.28
secūde diffinitōis differentie
.s.an differentia predicetur i q̄
le. Q. non videtur quia quid dicitur a
quidditate differentia predicat quiddi
tatē eius cuius est aliter nō poneretur
in diffininitione eius igit̃ predicatur i
quid. Jtē si p̄tur in q̄le igit̃ ē q̄litas
consequēs est falsum quia accidens ē
posterius substantia differentia est p
or speciei. Jtem si predicatur in qua
le predicatur dnomiatiue consequens
est falsum quia quod predicatur deno-
minatiue predicat aliam essentiam a su
biecto. Jtem predicatio denomina
tiua distinguitur contra predicationē
vniuocā per Aristotilem in pdicamē-
tis differentia auteꝫ pdicatur vniuoce
sicut species ⁊ genera per Aristotilem
in predicamentis capitulo de substan-
tia in secunda proprietate ergo nō de
nominatiue. Ad oppositū est Por
phirius. Dicendum ꝙ differentia
predicatur in quale quod ostendit auc
tor dupl'r. Prio q2 ad qōeꝫ factā p q̄le
ꝯueniēter rñdet̃ p differētiā. Secūdo
quia sic̄ ē i ꝯposito reali ita ꝓporcōabili
ter est in composito rationis in compo
sito autem reali est aliquid habens ra
tionem materie aliquid rōnem forme

17

igit̃ i ꝯposito rõis erũt aliq̃ istꝰ ꝓportio
nabilia: nã oĩa ex q̇bꝫ fit vnũ pse alterꝝ
ẽ vt potentia alterꝝ ut actus ꝑ Aristo.
8º metaphice dr̃ntia aũt nõ hꝫ moduꝫ
materie quia nõ est idetermiata nec in
potẽtia q̇ ꝓpria sunt materie g̊ hꝫ mo-
dũ forme forma ꝛ q̃litas ꝛ actus idem
sunt g̊ habꝫ in modũ q̃lis respectu spẽi
ꝛ hoc est p̄dicari in q̃le. Intelligen
duꝫ tamen ꝙ sicut est actus duplex pʳ
qui facit ens simpl'r in actu ꝛ secundꝰ
qui presuppõit ens in actu ꝛ tantũ facit
ens in actu tali sic est forma duplex ꝛ q̃
litas duplex ꝛ ita a q̃litate duplici du-
plex est modus qualis dr̃ntia sumitur
a primo actu.s.a forma specifica que est
q̃litas eẽntialis ꝛ ideo p̄dicat̃ in quale
eẽntiale non accidẽtale sicut aliã scd̃o
v'lia sequẽtia. Ad p̄mũ argumẽtuꝫ
dico ꝙ ad p̄dicari in quid nõ sufficit ꝙ
p̄dicet quid ꝫ ꝙ p̄dicet quid ꝑ moduꝫ
quid differentia aũt p̄dicat eẽntiaꝫ per
modũ informantis nõ ꝑ modũ subsistẽ
tis. Ad secundũ dico ꝙ ẽ qualitas
ꝫm ꝙ dicit̃ 5º metaphice. ꝫ nõ ut qua-
litas est unũ gñalissimũ sed equoce ut
forma qualitas ꝛ actus sunt eadẽ trãs-
cendẽtia. Ad tertiũ dico ꝙ ꝯña ñ
valet quia optet addere in ãnte ꝙ pre-
dicet aliã materiã ꝛ illud est falsum ꝛ si
ne illo nõ sequit̃ ꝯñs. Uel al'r ꝙ excep
to quali accñtali in ãnte vꝫ ꝯña sed sic
nõ ponitur ãñs verꝝ nã denoĩatiuuꝫ dif
fert a p̄ncipali solo casu.i.cadẽtia ad su
biectũ ꝛ illud tm̃ cõuenit his que p̄di-
cantur in quale accidẽtale quia quod
p̄dicatur i quale eẽntiale nõ habꝫ ip̃m
pro subõ ut accidens dicit̃ esse in subõ
Cõtra rñsionem ad p̄mũ argumen
tum si p̄dicꝫ quid ꝛ nõ ꝑ modũ q̇d igit̃
illud quod p̄dicat ꝛ modus sub quo p̄
dicat sũt oppoĩta dico ꝙ oppoĩta debẽt
fieri circa idẽ iõ quid ut res ꝛ quale vt
modus nõ opponunt̃ sed res rei ꝛ mo-
dus modo ut plurale significatum et
singl'are ut modus nõ opponũtur sũt
enim simul in hac dictõe plurale ꝛc.

c Irca q̃rtã diffinitionẽ dr̃ntie
querit̃ an mõtale sit dr̃ntia aĩa
lis rõalis diuisiua ꝛ hominis
ꝯstitutiua. Qꝫ sic videt̃ ꝑ Porphi.
hic in caº de spẽ. Itẽ rõale nõ ẽ ultima
homis dr̃ntia g̊ p̄ter illã optet addere
aliam illa aũt non est nisi mortale ꝓbõ
ãñtis ultima drña cõuertitur cũ diffini
to sed rõnale nõ cõuertit̃ cum homine
quia iest itelligẽtijs vt hic dicit Porʳ
ꝛ Aristo.pº ethicorꝝ. Dicit̃ ꝙ equo
ce inest illis ꝛ nobis. Cõtra ꝑ Arꝝ.
2º.de aĩa potẽtie distiguũt̃ ꝑ actus ꝛ ac
tus ꝑ obiecta obm̃ aũt actus itelligen
di eorꝝ ꝛ nostri idẽ ẽ.s.quodquidest rei
m̃alis saltẽ idem genere g̊ potẽtia nãl'
vniuoca. Itẽ si rõnale sit ultima hois
dr̃ntia g̊ irrõnale erit dr̃ntia ultima cõ-
stitutia alterius spẽi tm̃ quia dr̃ntie di
uisiue addite generi simpl'r spẽs cõsti
tuunt. Ad oppoituꝫ aĩal rõale nõ p̄-
dicatur in quid de dr̃ntibꝫ spẽ g̊ nõ est
genus ãñs patet quia itelligẽtie cum
nõ sint sꝫ aĩate sensibiles non erunt
aĩalia per locum a diffniitione ꝛ preter
nos ille sunt tantũ ratiõales ergo aĩal
rõnale non habet dr̃ntias diuisiuas.
Item mõtale nõ constituit speciẽ pro
batio dr̃ntia sumit̃ a forma vnde inest
speciei rõne forme mortale tm̃ rõe ma
terie quia materia est p̄ncipiũ qua res
põt eẽ ꝛ nõ esse ꝑ Arꝝ.7º. metaphice ꝛ
hec itelligitur tantum de materiis in
diuidualibus que non pertinẽt ad spe-
ciei essentiam. Item differentia pri
mo inest speciei postea vero indiuidu
is quia per formam speciei: mortale v'o
ecõuerso quia ꝑ Aristo.p̄mo metap.
actus ꝛ generationes omnes pse sũt
circa singularia ut callias sanatur per
se homo vero peraccidens mortale di
cit aptitudinem ad transmutationem
aptitudo autem ad aliquid est eius p̄-
se cuius est terminus aptitudinis.
Iem differentia est prior specie vel
simul: sed mortale est posterius homi
ne secundũ naturaꝫ quia prius natura

eſt homo ꝙ ſit aptus ad diſſolutiōem.
It ē ultima dr̄ia ꝯuertit̄ cū diffinito
mortale nō ꝯuertitur cū homine. Itē
differētia ꝓducit ad eſſe ⁊ eſt ps rei per
Porphiriū mortale non ꝓducit ad eē
hoīs. Ad qōeꝫ dicēduꝫ ꝓpter iſtas
rōnes ꝙ aīal rōnale nō eſt genus nec
mortale drn̄tia diuiſiua eius uel cōſti-
tutiua hoīs. Ad Porphiri. dicit̄ ꝙ
loquit̄ ſm opinionē Platōis q̇ dicit i
telligētias aīalia eſſe ratōnalia diffinit
aīal quod ē ſuba ſe mouēs motu volū
tario ⁊ hec rō ꝯpetit itelligētijs: Cō
tra hoc Porphiriꝰ n̄ loquit̄ hic de aīa
li ſm hanc diffōneꝫ ꝫ ſm hanc ſba aīa-
ta ſenſibilis quia apponēdo coordiatio
nem eoꝝ que ſūt i gn̄e ſube diuidit cor
pus aīatum in iſenſibile: ⁊ ſſibile ⁊ ſub-
corpe aīato collocat aīal per hoc inuēs
geꝰ deſcēdere i hāc ſpēꝫ ꝑ alteraꝫ drn̄
tiaꝝ diuiſiuaꝝ ſic autē collocat Arꝫ.
aīal ⁊ ſilr̄ diffinit ꝑ illud genus ⁊ illas
differētias ergo loq̇tur ſm opiniōeꝫ
Arꝫ. ⁊ poteſt cōcedi ꝙ nō loquit̄ de aīa-
li ſm opiniōeꝫ Platōis quia ſm illaꝫ
rōeꝫ nō loquit̄ quā pōit Plato de aīa-
li ꝫ loquit̄ ſm opinionē uulgi: nihil. n.
ꝯmuniter ꝯcipit̄ niſi per aliquā ſpecieꝫ
ymaginatiam ⁊ ideo cōiter ymaginatō
circa inſenſibilia decipit iō dicit̄ 3º phi-
coꝝ ꝙ fatuū eſt credere ymaginatōni
⁊ ideo uulgꝰ ſeq̄ns ymaginatōeꝫ con-
cipit de itelligentijs q̄ſi de ſbīs corpo-
reis ⁊ ita cēnt ponēda aīalia rōnalia ſꝫ
verā rōneꝫ aīalis ſic aūt loq̇t̄ Porꝰ q²
loq̇t̄ minꝰ ꝓuectis q̇ n̄ itelligūt multū
remota a ſenſu. Ad rōeꝫ dico ꝙ rōa
le eſt eq̇uocū nob̄ ⁊ itelligētijs ipe. n. i
telligūt per ſpēs inatas nō acquiſitas
iō nō egent ſſibꝫ ad ſciam nos v̓o indi
gemus ꝑ Arꝫ. p̊mo poſterioꝝ q² omis
noſtra ꝯgnitio ortū hꝫ a ſſu. Pretēa
ipe itelligūt ꝯplexa ſine diſcurſu: nos
uero cū diſcurſu vt dicit̄ 3º de aīa omē
noſtꝝ itelligē ē cum cōtinuo tempore.
Cōtra quia tūc eodēꝰ irrōale erit e-
q̇uocū q² q̇t mōis dicit̄ vnū oppoitoꝝ

tot ⁊ reliquū ꝑ Arꝫ p̊mo topicoꝝ ergo
hec eſt uera vnomō itelligētia ē irrōna
lis quod uidet̄ incōueniēs. Itē eq̇uo
ca ſunt quoꝝ ſolū nomē cōe eſt g̊ ſi rōa
le ſit eq̇uocū illis ⁊ nob̄ ſeq̇tur ꝙ tm̄ ſit
cōe ſm nomē ꝫ nos ſumus itelligētes
ſm rē g̊ ipe tm̄ ſm nomē. Ad p̊muꝫ
iſtoꝝ dici pōt ꝙ nō eſt incōueniēs hāc
multiplicitatē ꝯcedere ſm eq̇uocatio-
nem itelligēcia eſt irrōalis ⁊ uera eſt in
vno ſenſu vel al̓r ꝙ ē ſimpl̓r vera q²
irrōale tm̄ opponit̄ rōnali vt eſt drn̄tia
aīalis nō aūt ut eſt drn̄a ꝯſtituens ſpēꝫ
ſbe incorporee ſicut ꝯuenit itelligētijs
⁊ tūc hec hō eſt ratōalis eſt oīo falſa
⁊ hec bos eſt irrōalis oīo v̓a. Con
tra p̊uatiuū nihil ꝓprie dicit̄ niſi hoc
ꝙ eſt aptū natū habere habituꝫ bos nō
eſt natus eſſe rōnalis g̊ nō eſt irrōalis
Poteſt dici ꝙ in compōne irratōalis
debet accipi negatiue nō p̊uatiue. Cōtra
tūc nō eſt drn̄a aīalis diuiſiua quia ex
cedit aīal nec p̊dicat̄ de ea pſe drn̄tia ſu
perior ſcꝫ ſenſibile quia nō eſt de itelle
ctu eius ſi tm̄ iportat negatōeꝫ rōalis.
Dici poteſt ad utrūq; ꝙ hoc eſt tan
tum negatio in genere nō extra genꝰ
vt eſt differentia aīalis. Uel poteſt
cōcedi propter ſecundū iſtoꝝ ꝙ non ē
differentia ꝓprie loquēdo quia drn̄tia
quelibet accipitur a forma ⁊ ideo diuer
ſarum ſpecieꝝ diuerſe ſunt drn̄tie ⁊ ꝓ-
prie. Aliter poteſt dici. Ad p̊mam
obiectōeꝫ ꝙ priuatiue oppoſitum actū
uel alicui ſignificanti actum priuat ac
tum ⁊ relinquit aptitudinē ſed p̊uatiue
oppoſitum alicui ſignificanti aptitudi
nem priuat actum ⁊ aptitudineꝫ ⁊ ſi q̇d
relinquit hoc eſt tantum ſm genus ra
tionale autem tantum ſignificat apti-
tudinem ⁊ irrōnale hoc priuat eſt tam̄
irrationale aptum habere rationem
ſm genus quia inquantuꝫ animal ſibi
nō repugnat ſicut nec talpe uidere.
Ad aliud de ratione equiuocorum dº
ꝙ equiuocum in utroq; ſenſu eſt vniuo
cum ſignās aliquid ⁊ nō tm̄ vox tamen

18

nihil est cōe sigtis nisi tantū vox: ꝫ in h̄ sensu accipitur vox cum uno sigto in isto ⁊ cū alio significato in alio sic ratō nale ꝑm uocem ⁊ significationeȝ pfectiorem in se inest illis q̄ȝ nobis. Ad illud quod p̄mo obīm est ⁊ contra rn̄sioneȝ illam pōt dici ꝙ dictū Aristotil' veꝝ est ꝫ nō dicit p̄cise potētias distingui p obiecta ꝫ possunt distingui p modos opandi aliter nō esset sensus cōis distincta potentia a sensibus pticulari bus quod est contra Arꝝ .2°. de anima distinguit' eniȝ a sensib9 pticularib9 ꝓpter diuersum opandi modū circa idē obiectū quia quod pse ɔgnoscit' ab ali quo sensu particulari pse cognoscitur a sensu cōi. Ad aliud p̄ncipale pōt dici ꝙ nō optet ꝙ si una dr̄ntia cū gn̄e ɔstituit spēm specialissimaȝ ꝙ alia sil'r: licet utraqȝ cōstituat specieȝ vnde aial irrōale si irrōale sit drn̄a v'a potest esse genus intermediū ⁊ animal rationale diffinitio cōpleta hōis ⁊ hoc maxie ē veꝝ q̄ndo ē oppositio ipfecti ad pfectum in quolibet.n.genere vno pfecto existēte sunt multa iperfecta p recessū ab illo ꝑm diuersum g̃dum vt patȝ i coloribꝫ rōale aūt est pfectissimū in gn̄e aialis Circa capituluȝ de ꝓpo.

·9·31·

q Verit' vtꝝ propꝰum sit vniuersale. Q' nō uidet' quia oppoituȝ nō p̄dicatur de oppoito ꝓpꝰum ⁊ cōe opponūtur g̊ hec est falsa propꝰuȝ est cōe ꝫ cōmune ⁊ vniuersale idē sunt g̊. Itē nulla intentio p̄dicat' vere in abstracto de re p̄me intentōis hec est uera risibilitas est ꝓprietas g̊ propꝰum nō est itentio. Itē p Aristo.in q̃rto topicoꝝ si genus est adaliq̄d ⁊ species vniuersale est adaliquid ꝓpriuȝ non g̊ ⁊c. p̄ma pars minoris patet quia vniuersale cum sit essencialiter p̄dicabile dicitur ad illō de quo p̄dicatur siue ad subicibile. Secunda probatur quia ꝓpriū nō refertur ad illud cuius est propꝰum nam nullū accidens refert' ad suum subiectum quia tunc omne accidens esset relatiuum sil'r illud cuius ē propriū prius naturaliter est ꝓprio relatiuū aūt simul est natā cū correlatiuo nec ad aliq̄ȝ aliam refertur itentiorem vt patet inductiue sicut argutū est supra de drn̄tia. Itē ꝓpꝰum manet nō existente itellectu quia nō existente itellectu adhuc sicut p̄us habere tres inest oi triangulo ⁊ soli ⁊ semp. Ad oppositū est Por° ⁊ Aristo.p̄mo topicoꝝ ponens ꝓpꝰum eē p̄dicatū g̊ vl'e. Ad qōneȝ dicendū ꝙ propꝰum ē vl'e quia p̄dicat' de pluribꝫ est eniȝ ꝑm Arꝝ .p̄mo topicoꝝ p̄dicatū conuersim.i.cōuertibiliter de illo cuius est ꝓpꝰuȝ illud aūt ē vl'e q2 pōt eē demōstratōis sb̄m qa oē propꝰuȝ pōt demōstrari de eo cuius est ꝓpꝰum p diffōneȝ vlium aūt est demōstratio p Aristo.p̄mo posterioꝝ ergo si ip̄m sb̄m p̄dicatur de pluribus ⁊ suū ɔuertibile p̄dicat' de pluribꝫ quod ē ꝓp̄mū. Intelligēdū tn̄ ꝙ ꝓpꝰuȝ ē eq̄uocū quia pōt esse nomē p2me itentionis ⁊ sic opponitur cōi ⁊ pōt aliq̄d dici propriū indiuidui sicut ⁊ spēi ⁊ sic ē cōcretū ⁊ a propꝰetate dictū: aliomō propꝰum est nomen secūde itentiōis sign̄s itentōem .s.predicatum cōuertibile nō predicans essentiā ut diffinit' p̄mo topicoꝝ ⁊ sic est species vniuersalis quia vl'e descendit in ip̄m per drn̄tias perse diuisiuas eius.s.p̄dicari cōuertibiliter in quale accn̄tale. Ad p̄mū argumētum dici potest ꝙ propꝰum opponit' cōi ut est res p2ie itentōnis nō aūt ut est secunda itentio uel aliter ꝙ sunt relatia ⁊ unū relatiuū dicit' de alio non tamen oppositū de oppoito quia non sūt opposita nisi respectu eiusdem. Propꝰuȝ ·9·32·
aūt in respectu speciei cōe est respectu indiuiduoꝝ sub specie contētoꝝ quia de illis dicit' ut de pluribus non de spē cuius est proprium. Ad aliud patet quia proprietas est abstractum propꝰꝝ vt ē nomē prime intentiōis nō secūde.

Contra risibile est proprietas risibile est proprium ergo proprium est

propetas premisse sunt uere ergo conclusio ꝫ res pme intentionis sic non pdicatur de re secunde intētionis in abstracto sicut nec ecōuerso. Itē si ut est nomē secūde intētionis est cōcretum qd est eius abstractū. Ad pmū dico ꝙ est fallacia accñtis quia ex͂ nec insūt accidētia realia ⁊ intētionalia ipi sbo.

Ad secundū dico ꝙ eius abstractū nō significat̃ vno noie sicut nec i alijs q̃tuor ꝫ per circūlocutōez sicut exp̄mit̃ itentio proprij. Ad tertiū pncipale dici pōt ꝙ si genus sit ad aliquid optet spēm esse ad aliquid pse sed nō primo ꝫ ẜm genus sicut ꝓprium ẜm suū gen⁹ quod est vniuersale dicit̃ ad aliquid. s. ad illud de quo dicitur uel ad subiectū quia pdicatū dicitur ad sbm. Al'r pōt dici ꝙ ẜm propam rōez refertur pmo ad spēm non inquãtum species ꝫ iquã tū habēs propuz cū dicitur ꝙ nō quia accidens non refertur ad sbm dico ꝙ sbm propi ut est intentio nō est species ꝫ res aliqua pme intentionis ut risibile ut de vniuersali supdictum est tamē illud cui applicatur intentio ꝓprij pōt esse in eo cui applicatur intētio speciei ut risibile in hoīe. Ad secundã probationem cum dicitur ꝓprio prius est illud cuius est ꝓpum dico ꝙ sbm ẜm se est prius ꝫ nō inquantū habēs ꝓprium nō est aūt correlatiuuz ꝓprij nisi inquãtum habens propum. Ad q̃rtū dico ꝙ nihil prope accidit alij ut ibi sumitur accidit nullo ex͂nte intellectu similiter nec accidit cōi quia nihil ē cōe cui possit accidere aliquid nullo intellectu existente.

Questio 32

Queritur ō diffōne propi q̃rto mō dicti an hec diffinitio. s. qō accidit omni et soli ⁊ semp sit ꝯuenienter data. Qꝫ nō videtur quia non ponitur ibi genus ꝓprij quod est vl'e nec ratio eius loco sui. Itē illa ratio cōpetit dr̃ñtie vltime ⁊ completiue speciei quia illa conuertit̃ cum diffinito p Aristo. 7º metaphice ꝫ ꝛc. Item proprietas sic ꝯuenienter diffinit̃ non ergo propum nisi paccidēs. Item accñs est disticta spēs a ꝓpo ꝫ incōuenienter ponitur in eius diffōne. Itez datur p copulatōez ergo est increpanda p Aristo. 6º topicoꝝ. Itē diffinitum cum sit intentio pōt esse vniuocum in gñe ꝫ accides non est vniuocū quia tunc tantū essent duo gñalissima suba. s. ⁊ accidēs. Ad oppoitum est Porphirius. Ad qōem dicendum ꝙ ista diffinitio est conuenienter data qꝛ per pmã pticulam. s. accidit habetur rō pdicati ⁊ modus pdicandi. s. in quale accideutale p omni ⁊ soli ⁊ semper habetur conuertibiliter ⁊ per has dr̃ñas descendit vl'e in proprium vt patet in diuisione vl'is est etiam hec rō eadem illi que ponit̃ ab Aristo. pmo topicoꝝ propum est pdicatum non predicans eēntiam ꝯuertibl'r. Sciendū ē autē ꝙ accidens eq̄uoce est nomen pme intentōnis ⁊ secunde: pmo. n. significat nãm extra aiaz ẜm ꝙ Aristo. 5º meta. diuidit ens in sbam ⁊ accidēs. secūdo mō adhuc est eq̄uocum: vno. n. mō idē est quod pdicatū nō eēntiale ⁊ sic ē idē ꝙ esse in ẜm ꝙ eē in distinguitur cōtra dici de in pncipio pdicamentoꝝ qꝛ qō dicit̃ ō est pdicatū eēntiale quod est in nō est essentiale: aliomō est intentio q̄dam sumpta a ꝓprietate in re sub quo ⁊ eius oppoito itelligi potest cuius est accidēs sine repugnãtia de accidēte pmomō nō loq̄tur logic⁹ nisi paccidēs secūdomō ponitur in diffōne propi tertiomō est vnū vniuersale distinctū cōtra alia q̃tuor. Ad pmū argumentū patet p accidit enim itelligitur pdicari p omni de pluribꝫ sub spē contentis illa eniz pticula in hoc ꝙ est vna ex quo habetur ꝯuertibilitas eius cū specie dicit vl'itatem eius ad oia quibꝫ inest species cuius est propriū. Ad secūduz patet ꝙ dr̃ñtia nō accidit quia pdicat essentiam licet nō p modum essentie.

Ad tertium dico ꝙ propetas ut est

nomē pme intentōis nō sic cōuenient diffinitur sunt eniꝫ que diffiniūt ꝭm intellectum ergo ibi sumūtur itentōnes que nō diffiniunt rem pme intentiōis quia sunt naturaliter posteriores ea si sit nomen secūde intentionis significans idem ꝙ intentio propꝛij illa non ꝯuenienter diffinit sic quia illa sigtur sub modo oppoito ei quo cōuenit accidere actu. Ad q̄rtum patet quia procedit de accidēte tertiomō dicto. Ad q̄ntū dico ꝙ per omnia illa copulata oi ꝛ soli ꝛ semper debet intelligi vnū circūlocutum scꝫ conuertibiliter ꝛ nō est incōueniēs ponere copulationeꝫ ad circūloquendū aliquid in diffinitione.

Ad sextū patet qꝛ procedit de accn̄te pmomodo. Questio 33.

¶ Uerit de hac pticula diffōnis ꝓpꝛij .s. semper vtrū propꝛiuꝫ necessario semper insit. Qꝛ non uidetur quia risibile nō sp iest homini nō eniꝫ hō semper ridet. Dicit ꝙ risibile semp inest ꝭm aptitudinē sed nō sp ꝭm actum. Cōtra semper inest hoi actu cā efficiens huius propꝛij sciliꝫ forma hois igitur ꝛ iste effectus semp est in actu. Itē ad pncipale sba precedit omne accidēs tēpore ergo tēpore est q̄ndo nullū sibi inest accidens ut de accidente Arꝫ. ibi loquit sed illomodo ꝓpꝛiuꝫ est accidēs ergo sba est sine ꝓprio. Itē ois potentia passiua ē potentia ꝯdicens p Aristo. 9º metaphi. sbm est i potentia passiua ad ꝓpꝛiuꝫ qꝛ est materia eius in qua ergo potest sb propo ꝛ eius oppoito ergo nō est necessarium ꝙ propꝛium semp insit. Ad oppoituꝫ est Por⁹. Ad qōneꝫ dicenō ꝙ propꝛium semp inest ut patet ex pdictis quia propꝛiuꝫ egredit ex pncipijs sbi ꝛ maxie a forma nō est aūt possibile causam necessariaꝫ ꝛ imediataꝫ alicui⁹ pōi nisi ponat effectus ꝛ ideo quia semp iest sbo sua forma quia non est id quod est nisi p illam ideo sp sibi inerit propꝛium. Ad pmū argumentū dico ꝙ risibile semp iest actu licet ridere non sp insit quia ridē est cōe accn̄s hois nec i est hoi tantū aptitudialiter quia illa aptitudo non est nisi inherentia risibilis ad actū sed est ex pte ipius propꝛij inse nec est incōueniēs ridere aptitudialit semper iesse actu hoi. Ad secundū dico ꝙ illa ꝓpō est intelligenda pse qꝛ sbe quantuꝫ est ex sua rōne sibi non repugnat tpre pcedere omne accidēs cū sba ꝭm se ab aliquo accidente nō depēdeat est tamen paccidēs semper accn̄s quādo sba est quia cōseq̄tur imediate esse sbe nec est icōueniēs ꝓpōnem pse veraꝫ esse ipossibilē paccidēs sicut dicitur 6º phiꝛ ꝙ omni motu cōtingit accipe motū uelocioreꝫ quod veꝛ est respiciendo ad motuꝫ ꝭm ei⁹ rōneꝫ gn̄alem sicut ibi loquitur Aristo. de motu sed in octauo eiusdē dicitur ꝙ ois motus est dtermiate velocitatis ꝛ tarditatis quod veꝛ est compando motū ad determiata mouētia ꝛ mobilia ꝭm quā rōneꝫ loquit ibi Aristo. de motu simlr q̄rto phicoꝛ ca⁹ de vacuo suppoitur in illa demōstratione p ipossibile sit enim vacuū ꝙ quocūq; corpe repleat spaciū contingit accipe spaciū repletū corpe subtiliori quod ueꝛ est ꝭm rōneꝫ gn̄alem corpis inquātū replens locū cui⁹ oppoituꝫ est manifestū respiciendo determiatas naturas nāliuꝫ. Ad tertium dicitur ꝙ omne quod est tm̄ in potentia passiua ad aliquid est i potentia contradictōis ad illud. Subm autem respectu ꝓpꝛij nō est solū i potētia passiua ꝫ i potētia effectiua quia effectiue est propꝛium a subiecto. Cōtra materia ꝛ efficiens nō coincidūt p Arꝫ. 2º phiꝛ. igit nō est sbm respectu ꝓpꝛij mā ꝛ efficiens. Dicit ꝙ ueꝛ est dictum Arꝫ. de mā ex q̄ ꝛ efficiēte p trāsmutatōnem nō de mā in q̄ ꝛ efficiēte sine trāsmutatione cuiusmōi mā ꝛ efficiēs est sbm respectu passionis. Contra oē efficiens est in actu respectu cuius est efficiens ois materia est i potentia: sed

idē nō ē i potētia ⁊ actu respectu eiusdē
Pōt dici ꝙ idē potest esse i potētia
⁊ in actu rōne diuersoꝝ.s.materie ⁊ for
me ⁊ nō sunt opposita nisi accipiantur
ꝭm idem ⁊ respectu eiusdē. Al'r dici
tur ꝙ potētia ante actū opponit᷑ actui
nō que est cum actu ⁊ ista potētia sola
est in subiecto respectu passionis.
·q·34· q Ueritur an ꝓpriū sit distictū
vl'e ab accidēte. Et nō videtur
quia ꝓprium uel est substātia l'
accidens nō substantia quia oīs suba ē
eēncialiter eadem aliȷ̄ uel eētialiter
diuersa ꝓprium non est suba eential'r
diuersa a specie quia tunc ipossibiliter
predicaret᷑ de specie nec eēncialitēr ea
dem quia tunc poneret᷑ in diffinitione
speciei cū diffinitio totā exp̄mat eēnti
am diffiniti nō autē pōitur quia potest
demonstrari de specie per eius diffinitō
nem. Itē oē quod est in composito
p̄ter materiā ⁊ formaz est eius accidēs
quia hec sola subam rei constituūt ꝓ
priuz est in compoito p̄ter hec ĝ ⁊c.
Itē omne resultans ex ꝯpōne forme
cum materia est accn̄s ꝓpriuz est hui⁹
modi ĝ ⁊c. Itē ecōuerso ꝙ omne ac
cidēs sit ꝓpriuz ꝓbatur omne accidēs
diffinit᷑ per subiectū p Aristo.7º meta
phice ergo enūciatur perse secūdomō
de illo sbo per quod diffinitur quia hec
est ratio secūdi mōi pse q̄ndo i rōne p̄
dicati ponitur subiectum ergo illud ac
cidens de illo subiecto pōt demonstrāi
quia sic sunt oēs cōclusiones demōstra
tionis pse ergo illō est ꝓpriū respectu
subiecti. Itē sumpto aliquo accn̄te
quero de illo aut inest huic sbo perse et
erit propūm aut nō ꝭ paccidens p hoc
ꝙ inest aliȷ̄ aut igit᷑ illi aliȷ̄ inest perse ⁊
sic est propūm uel si sp peraccidens ꝓ
cedetur in ifinitum in sbis. Itē ad
p̄ncipale propū diffinit᷑ paccidit ergo
nō diffirt cēntialiter. Itē accidens
diuidit᷑ p sepabile ⁊ isepabile ꝓprium
videtur eē accidēs insepabile. Ad
oppoituz est Por⁹ ⁊ Aristo.p̄mo to-
picoꝝ ponens propriuz ⁊ accn̄s duo
disticta p̄dicata. Ad qōez dicendū
ꝙ sūt disticta vl'a quia accn̄tiū quedā
sunt ab intriseco ⁊ hoc uel rōne matie
ut quātitas uel q̄litatum actiuaꝝ sicut
q̄litates sensibiles posteriores q̄dā ab
extriseco ⁊ hoc dupliciter uel manent
ammoto illo extriseco ut nigredo ab e
stu uel non manent ut calor uel figura
aq̄ q̄ sibi derelicta redibit ad ꝓpaz nāz
nullum istoꝝ est propūm quia nulluz
istoꝝ conuertit᷑. Est eniz defectus i
aliqua trium particl'aꝝ req̄litaꝝ ad cō-
uertibilitatē uel in oībus est preter h⁹
accidens quod iest spēi ratione forme
ita ꝙ forma speciei est eius pse ⁊ imedi
ata causa poita aūt causa necessaria et
precisa ⁊ imediatā ponit᷑ ⁊ effectus et
āmota āmouetur ideo omni habenti
formā speciei inest tale accidēs ⁊ semp
⁊ nō habēti formā spēi n̄ iest tale ergo ē
simpl'r cōuertibile cum spē ⁊ potest p
diffōnem de ea demōstrari propuz igit᷑
ut hic sumit᷑ est intentio applicabilis tā
tuz accn̄tib⁹ vltimis ꝭ accidens ut est
q̄ntum vl'e applicat᷑ tm̄ aliȷ̄s p̄us enu-
meratis que dicuntur accn̄tia cōia uel
quia cōmuniter insunt sbo ⁊ aliȷ̄s uel
cōiter.i.indiffn̄ter insūt ⁊ nō insunt siue
sic siue sic nō sunt conuertibilia sic igit᷑
pz diffn̄tia istaꝝ intentionū pse ex diffi
nitōibus eaꝝ quia propuz est p̄dicatū
non eēntiale cōuersim. Et iō sub eius
oppoito nō potest itelligi illud cuius ē
sine repugnātia quia itelligeretur ime
diata pse causa ⁊ necessaria sub oppoi
to sui effectus p̄mi ꝭ accidēs est quod
adest ⁊ abest uel quod cōtingit eidē icē
⁊ n̄ iesse ut dicit᷑ p̄mo topicoꝝ.i.sub q̄ ⁊
eius oppoito pōt itelligi illō cuius est
sine repugnācia quod dicit Por⁹ de
accidente insepabili de quo minus vi
detur quō abest uel adest quia subiectū
pōt intelligi sub opposito dicens pōt
eniz coruus intelligi albus ⁊ ethiops
nitens candore. Ad primū argumē
tum dicit᷑ ꝙ procedit de accidente ut ē

res ꝑme intentionis sil'r secundũ ⁊ ter
tium. Cõtra tũc omne ꝓꝑum est ac
cidens isto modo quia cum nullum ꝓ
priũ sit suba videtur ꝙ omne sit accñs
quod nõ uidet̃ verꝫ quia accidẽs ꝑme i
tentionis uel est concrecũ uel abstrac
tum. Si abstractũ nõ ꝑdicatur v'e õ se
cunda intentione quia nec pse primo
mõ. Si cõcretũ Cõtra res ꝑme itẽtio
nis nõ denoiant rem secũde intẽtõnis

Ad hoc dicit̃ ꝙ accidẽs ut ē nomẽ
ꝑme intentõis est equocũ ad. 9. gene
ra in hac. n. omne ꝓꝑuꝫ est accidẽs tã
tum põt accipi ꝓ accñte vnius generi
⁊ nullũ istoꝝ vliter inest ꝓꝑo quia pro
ꝑum cũ sit vniuocũ ad propũm in hoc
gñe ⁊ in illo ꝓ omibꝫ distribuit̃ ⁊ acci
dens stat tm̃ pro accñte vnius generis
sigtur ergo ꝙ omne propũ cuiuscũqꝫ
generis sit accidẽs accipiẽdo accidẽs
ꝓ uno sigto tamen hec est vera omne
ꝓpriũ in hoc gñe est accñs accipiẽdo
ꝑdicatũ ꝓ uno sigto ⁊ est hec ꝑdicatio
reducibilis ad denoiatiuaꝫ sic vl'r quã
do subiectũ ꝑdicatur de accidẽte quia
ꝑmuꝫ ut est intẽtio est accidẽs intentõ
nale applicabile ei quod ꝑdicatur de ip
so ꝓ aliquo iferiori sicut albũ est anial
si albũ insit alicui aiali. Uel põt dici
ꝙ ꝑdicatio denoiatiua vniuoca ⁊ equo
ca diuidunt predicationẽ ꝭm se quãdo
subicitur quod natum est subici ⁊ pre-
dicatur quod natuꝫ est predicari cuius
modi ꝑdicatõ non est qñdo concretũ
subicit̃ respectu sui subiecti. Contra
hoc accidẽs diuiditur i intẽtõnale ⁊ re
ale ⁊ accidẽs intẽtionale ꝑtur de oibꝰ
istis qñqꝫ pse. Põt dici ꝙ ista ꝓꝑũ est
accidens nõ est vera sumẽdo accidẽs
ut est qntum vl'e ut patet in solutione
qstionis nec ut est res ꝑme intẽtiõis
nisi ꝑdicatione paccidẽs i uno sensu e
quiuocationis ⁊ hoc sumpto proprio
partic'lariter ut dictũ est in ultima re
spõsione est autem vniuersaliter vera
sumẽdo accidẽs ꝓ accidente itẽtiona
li pro accidente quod ē idem ꝙ ꝑtum
nõ predicans eẽntiam sed vniuersalit̃
falsa est hec propũꝫ est accidens ut hic
est ꝭmo de accidẽte quod est qntũ vl'e.

Ad qrtum dicitur ꝙ accidẽs deter-
minãs sibi subiectũ diffinit̃ ꝑ subiectũ
quod accidẽs nõtur 7°. metaphice acci
dẽs copulatũ ut symũ respectu nasi. ñ
aũt quodlibet accidẽs est tale ut albũ
ul' alia accidẽtia cõia Cõtra i 7° meta.
ꝓbat Ar. ꝙ sba ꝑcedit om̃e accidens
diffõne necesse est enim in vniuscuius
qꝫ rationẽ sbe eẽ quod nõ uidet̃ itelligi
tantũ de copulatis quia tũc nõ oñderꝫ
ordinẽ sbe ꝭm se ad accñs ꝭm se quod
tamen ibi intẽdit ut̃ pꝫ ex eo ꝙ ꝯcludit
postea qꝛ sufficit determiare de sola sba
ad determiandũ de ente ut diuiditur i
x. ꝑdicamẽta. Itẽ vnuiscuiusqꝫ sicut
est quod qdest sic est diffinitio ğ si ali-
quod accidẽs habet diffinitioneꝫ abso
lutã sine subiecto habet quod quidest
absolutũ igit̃ est ens absolutũ ğ ē suba
quod est iconueniẽs. Jdõ dicendum ꝙ
oẽ accidẽs reale diffinit̃ ꝑ sbm quia ē
ens ꝑ illud nõ tamẽ quodlibet ꝑdicat̃
secũdo mõ pse de illo sbo eo ꝙ subiectũ
ponitur in eius diffinitõe sicut in diffi
nitione symi ponit̃ nasus nõ tamẽ hec
est pse nasus est symus quia nec vere
vliter sed sufficit ad hoc ꝙ subiectum
ponatur in diffõne accñtis ꝙ illud acci
dens nõ possit repiri nisi in illo tali sub
iecto plus aũt reqritur ad ꝑdicationẽ
pse siue ad ꝓprium. s. ꝙ egrediatur ex
pse principijs sbi ⁊ de tali subiecto in-
telligit̃ ratio secundi modi dicendi per
se. Ad qntum ergo dico ꝙ accidẽs
quodlibet inest alicui pse. i. sine medio
⁊ ad aliud sbꝫ est status ꝭ nõ quodlibꝫ
inest pse ita ꝙ egrediatur ex perse ꝑn
cipijs illius subiecti sicut accipitur per
se in secũdo modo sicut album si inest
homini paccidens inest superficiei per
se. i. imediate ꝭ nõ ut perse dicit causaꝫ

Ad sextum patet ꝙ accidens ut po
nitur in diffinitione proprij significat
idem quod predicans non essentiam.

Ad ultimum dico quod accns iseparabile habet rationem generalem accidentis scilicet adesse et abesse etc. quia sub eius oppoito potest subiectum intelligi sine repugnantia intellectus ut dicitur in littera de coruo et ethiope: sed sub oppoito proprij non potest. Ideo proprium est accidens iseparabile.

·q·34· q Queritur utrum proprium et accns possint dici de aliquo eodem.

Quod sic uidetur de omibus proprijs qualitatibus elementorum quia quelibet istarum consequitur formam elementi igitur est proprium respectu elementorum et accntia sunt in mixtis ut manifestum est nec potest dici quod equoce sunt in his et in illis quia hec et illa sunt compabilia secundum talem qualitatem ut patet per Aristoti. 2° metaphice ubi dicitur puta ignis calidissimus et enim alijs causa huius calor. Similiter ista propositio quam intendit ibi per illam litteram non habet ueritatem nisi in uniuocis. Item lux in corpore lumioso et medio est uniuocum quia utrumque est accidens lucidi inquantum lucidum: sed in corpore lumioso est proprium in medio accidens igitur etc. primum patet quia sequitur imediate formam corporis luminosi. unde ad diuersitatem forme consequitur diuersitas lucis ut patet in corporibus supra celestibus minor patet quia adest et abest preter etc. Ad oppoitum proprium et accns sunt due intentiones oppoite oppoita non possunt eidem inesse. Ad questionem dicitur quod que sunt oppoita respectu eiusdem non insunt eidem ideo idem non est proprium et accidens respectu eiusdem quia sic sunt oppoita non est tamen incouueniens respectu diuersorum sicut idem habet respectum generis et speciei respectu diuersorum.

Contra si respectu alicuius est proprium respectu illius non est accidens quia tunc illi inesset per se et non per se nec est accidens alteri probatur quia si sic ergo primo non insuit conuertibiliter quod non fuit proprium respectu primi. Ideo dicendum quod impossibile est istas duas intentiones proprium et accidens eidem rei prime intentionis applicari respectu eiusdem uel diuersorum quia quod alicui est proprium illi non est accidens nec alicui alij quia conuertitur cum eo cuius est proprium et ita alij non inest. Ad primum argumentum dici potest quod nulla qualitas actiua siue passiua est proprium alicui elemento ut hic dicimus proprium accidens per se consequens formam speciei quia alteratio in illis qualitatibus precedit generationem et corruptionem forme substantialis ut manifestum est eo quod agens elementum suas inducit qualitates adhuc manente forma subalterni elementi corrumpendi quia illa manet in tota transmutatione ergo illa potest manere sub oppoito contrario qualitatis que ponitur sibi propria sed hoc est contra rationem proprij. Uel potest dici quod licet semper inessent huiusmodi accidentia elementis et necessario non tamen consequuntur formam speciei sed magis materiam quia sunt principia actionis et passionis que non sunt primo speciei sed indiuidui per Aristo. primo metaphice et ideo respectu elementorum possunt dici accidentia insepabilia cum quo tamen stat quod eadem specie sint accidentia sepabilia respectu elementorum sicut nigrum respectu corui a quo non sepatur: et respectu alterius a quo sepatur. Ad secundum potest dici quod si lux uniuoce sit in corpore luminoso et medio aliqua qualitas eadem specie non tamen eundem modum essendi habet utrobique: concretum autem significat formam secundum quod est in subiecto et ideo nullum concretum dictum a luce uniuoce inest huic et illi quia nec corpus illuminosum dicitur illumiatum sed lucens: medium uero non lucens sed illumiatum nunc autem iste intentiones proprium et accidens non sunt applicabiles rebus prime intentionis nisi ut significantur in concreto ideo nihil est uniuocum hic et ibi cui attribuuntur iste intentiones proprium et accidens. Contra hoc concretum et abstractum idem significat quasi abstractum uniuocum et contretum. Item risibilitas respectu hominis non est genus

nec spēs nec dr̄ia nec accidēs ergo
ꝓprium. simlr̄ albedo respectu homis
non est genus nec spēs nec dr̄ia nec
ꝓpum ergo accidēs nec est dicere ꝙ
nō sunt vl'ia quia p̄dicantur de pl'ib
ergo iste intētiones possūt applicari a
liquibus p̄me intētionis ut significan
tur in abstracto cuius oppoitū dictū
est. Ad p̄mū pōt dici ꝙ si concretū
sit equocū rōne forme significate ⁊ ab
stractū erit tamen si concreta dicantur
ab eadē forma p diuersam habitudiez
forme ad subiectū non seq̄tur illud ab
stractū esse equiuocū sicut sanatiuum
dicit̄ multipliciter. s. effectiuū conser
uatiuū uel significatiuū sanitatis ex di
uersa habitudie eiusdē forme ad diuer
sa subiecta ⁊ tamen sanitas vniuocū
est. Ad illud quod obicit̄ quia idē sig
nificat: ue ē est eandē formā tā abstrac
tū absolute ꝙ cōcretum ut inheret sbo
Ad secundū dicit̄ ꝙ risibilitas respe
ctu hois nō est vl'e quia nec risibilitas
respectu eius p̄tur de pluribus ʒ si ar
guatur absolute de ipsa est genus uel
species ⁊c. Dico ꝙ est spēs respectu
huius risibilitatis ⁊ illi⁹ quia respectu
istaꝝ p̄dicatur de plurib sic ex alia pte
de albedie cuius signū est ꝙ Porphi.
in omnib modis ꝓprij ⁊ toto capit'o
de accidēte tantū exēplificat de ꝯcretis
Circa capitulū de accidente. q. 36

q Uerit̄ vtꝝ accn̄s sit de nume
ro vl'iū. Q nō uidet̄ quia qd
est in singl'ari est singulare nā
receptū est in recipiēte p modū recipi
entis ʒ accidens est in singl'ari ut ha
betur 5° metaphice ca° de eodē ḡ acci
dens cōmune est singulare ⁊ illud acci
dens est illud de quo hic agitur vt pʒ p
Porphiriū ca° de genere i diuisione
quā ponit ad notificandū diffinitiōem
gn̄is dicētez ⁊ accidētia cōiter ʒ nō ꝓ
pria alicui. Itē ens 5° metaphice di
uidit̄ in sbāʒ ⁊ accidēs. Ista diuisio si
ualeat est p oppoita ʒ res p̄me itentō
nis nō opponit̄ rei secūde intētionis ḡ
cum sbā quod est alteꝝ mēbꝝ diuisio
nis sit res prime itentionis accn̄s nō
erit res secūde intentionis igitur nec
species vniuersalis. Itez nulla res
secunde intentionis p̄dicatur pse de re
p̄me intentionis sed hec est predicatō
pse qualitas est accidens ut patet per
Aristo. 3° ⁊ q̄rto metaphisice sed ens
nō habet alium itellectum nisi substan
tie ⁊ accidentis ḡ cū substantia non p̄
dicatur pse de qualitate ⁊ ens predicat̄
seq̄tur ꝙ accidens p̄dicatur perse de il
la. Item nulla species ipius vniuer
salis vere inest singl'ari ut patet induc
tiue hec enī est falsa hoc animal ē ge
nus iste homo est species sed hec ē v'a
hec albedo est accidens quia diffinitō
accidentis scʒ quod adest uel abest ⁊c.
dicit̄ de hac albedine ergo accidens
hic diffinitum nō ē species vl'is. Ad
oppoitū est Por⁹ ⁊ Arī. p̄mo topi.
ponens accidens q̄rtū predicatum.
Ad qōnez dicendū ꝙ accidēs ē de nu
mero quinq; vl'iū ut hic sumitur sed in
telligendum ꝙ hoc nomen accidēs su
mitur multipliciter vnomodo est no
mē p̄me intentionis ⁊ sic est equocū
ut dicitur 8° metaphice in fine. Alio
modo dicitur idem ꝙ cōtingēs in pau
cioribus Aliomō est idem quod adue
niens enti in actu post eius esse cōple
tum ⁊ hoc modo loquitur metaphic⁹
diuidēs ens in subām ⁊ accidēs ⁊ illō
ens sic sumptū est equocum ad decem
p̄dicamēta. Aliomodo est nomen se
cūde intentionis ⁊ sic vno modo sigt
idem quod extraneum pro ut sumitur
in elencis in fallacia accidentis. Alio
modo significat idem ꝙ secūda inten
tio scʒ quodlibet quod causatur a sola
consideratione itellectus ⁊ istomodo
omnia q̄nq; vniuersalia sunt accidētia
Aliomodo significat idem quod pre
dicatum non essenciale ⁊ sic distingui
tur contra predicatum essenciale ⁊ est
cōmune duobus vltimis vl'ibus ⁊ sic
ponitur in diffinitōe ꝓprij. Aliomodo

dicit idē quod predicatū nō ēenciale nec perse nec cōuertibile ꝛ sic est q̄ntuȝ vniuersale ꝛ pȝ ꝙ sic sumptū p̄dicatur de pluribus ꝛ habet modum p̄dicandi distinctuȝ ab alijs sicut enim preter materiā ꝛ formā que sunt ď essentia rei et accidētia egredientia ex illis p̄ncipijs pse est reperire aliqua ꝯña essentiā nō perse nec conuertibiliter sic preter predictos modos p̄ndi in quid ꝛ in quale essenciale ꝛ accidētale conuertibiliter est alius modus predicādi in quale accidentale nō conuertibiliter sumptus a modo essendi in re ꝛ tale p̄dicatum dicitur accidens ut hic sumitur in quō descendit vniuersale per istum moduȝ p̄dicandi sicut in alia vl'ia per alios modos p̄dicandi. Ad p̄mū argumentū dico ad minorē ꝙ hec intētō accidens est in subiecto cōi ut in albo uel in aliq̄ cōsimili cui applicatur sicut spēs i hoc cōi subiecto homo ꝛ simili' dictū Ar. 5° metaphice est de illo cui applicatur hec intentio accidēs quia illud primo iest singulari quia nō ꝯsequit' principia speciei ƀm se. Cōtra si illud cui applicatur hec intentio sit in singl'ari p̄mo ergo est singulare ergo ꝛ hec intentio que est in illo est singularis ꝛ sequitur idē ꝙ prius. Dico ꝙ cui applicatur hec intentio ut albū ƀm esse materiale est in singulari p̄mo sed sic non est subiectum intentionis ƀ ƀm ꝙ consideratur ab intellectu sic est ei exneū ēe i singulari vnde in argumēto est fallacia accidentis Ad secundū ꝛ tertiū patet q: procedūt ut accidens est res p̄me intētionis nā sumendo accidēs sic ꝓ vno nouē sigtoꝝ hec est pse qualitas ē accidens sumēdo aūt pro intentōne est tm̄ vera denoiatiue sicut hec homo ē spēs nec inest istomō accidēs vl'iter q̄litati quia nō singular ib; nec cuilibet speciei quia aliq̄ spēs q̄litas est cui applicetur hec intētio ꝓpriū ut risibile. Ad q̄rtum dicitur ꝙ hec est falsa hec albedo est accñs ut hic sumit' accidēs ƀ ē vera ut ly accidēs est res p̄me intentionis. Ad ꝓbationem dico ꝙ Porphirius p̄ hec verba adest ꝛ abest circūloq̄tur p̄dicatū accidētale nō pse uel nō cōuertibile ut dicetur infra ꝛ illud nō cōpetit huic albedini quia hec albedo nō est p̄dicatū ƀ album. Q̄uestio 37 · q 37 ·

q Ueritur vtꝛ hec diffinitio sit cōueniēs accidēs est quō adest ꝛ abest ꝛc̄ ꝙ non uidetur p̄mo gn̄aliter quia per copulationē: sil' quia nō est ibi genus ꝛ dn̄tia. Itē cōtra p̄maȝ pticulaȝ adest ꝛ abest quia adeē ꝛ abeē est rei ex aiam quia adesse est c⁹ est esse sed hic debet itētio diffiniri igit' ꝛc̄. Sil'r hec intentio accidens potest vniuoce cōpetere reb; diuersoꝝ generū sed ista ad esse ꝛ abesse non quia q̄bus esse non est vniuocū nec ad esse ƀ esse nō est vniuocum diuers p̄dicamētis. Itē intentio cui inest necessario inest quia nō inest alicui nisi vt ꝯsideratur ab intellectu ƀ sic est ipermutabl'is Sil'r ƀ pȝ iductiē q: si hō ē spēs necio est spēs ꝛ aial necessario ē genus ergo hec intentio accidens si inest alicui subiecto inest ei necessario ꝛ ita non adest ꝛ abest. Itē contra secundam particulam aliquod accidēs cōmune necessario inest ut quātitas homini ꝛ nigredo coruo ꝛ albedo cigno ergo non possunt non inesse subiecto preter eius cōruptionē. Q̄ accidens ut hic sumitur dicatur de istis patet per Porphiriuȝ qui diuidit accidens in accidens sepabile ꝛ accidēs insepabile. Similiter ratione quia omne p̄dicatum non eēnciale uel est proprium uel accidens ut hic sumitur quando dicitur homo est quātus quantum est predicatum non essenciale ꝛ nō pro p̄uȝ ergo accidens Itē corruptio non adest preter sibi corruptionem quia oppoitur sibi. Itē accidens abest ergo non est quia non manet sepatum a subiecto ꝛ si accidēs nō est subiectum non est quia sunt correlatiua probatur omnis spēs ipsius

22

vniuersalis ē relatiuum ergo accidēs
⁊ non uidetur ad aliud dici nisi ad illō
cuius est accidens ⁊ illud est subiectū
ergo ⁊c. Similiter si diffinitio sit con
ueniēs relatiuis ergo in ea ponitur cō
relatiuuz nihil uidetur hic poituz pro
corelatiuo nisi subiectū ergo illud est
corelatiuum diffiniti. Ad oppoituz
est Por⁹ ⁊ Aristotiles ꝑmo topicoꝝ
ponens consimilem diffinitionez acci
dens est quod contingit eidem inesse
⁊ non inesse que eēncialiter uidetur ea
dem isti. Ad qōnem dicendū ꝙ dif
finitio si congrue intelligatur satis cō
uenienter est assignata. Ubi sciendu
est ꝙ adest ⁊ abest siue inesse uel nō in
esse que ponit Aristo. in sua diffinitōe
sunt equiuoce ꝑme intentionis ⁊ secū
de intentionis ut sunt nomina prime
intentionis dicitur 7º. metaphice acci
dentis eē est inesse ⁊ hoc de accidente
reali de quo loquitur ibi sic etiam sumi
tur adesse ⁊ abesse 8º. phiꝝ vbi dicitur
ꝙ īpossibile est idem simul adeē eidem
subiecto ⁊ abesse ab eodem. Aliomō i
esse uel abeē est nomen secunde inten
tōnis ⁊ significat ꝑdicationem eorum
que sunt ex̄ essenciam sibi uel alterius
gn̄is a subiecto. sicut ꝑdicari de dicit ꝓ
ꝓpriam ꝑdicationem eēncialez eorum
que sunt in eodem genere cum subiec
to ꝫ adhuc inesse secundomō sumitur
dupliciter ꝓꝑe ⁊ sic non inest nisi acci
dentibus cōibus uel cōiter ⁊ sic inest
singlāribꝫ accidentibꝫ ⁊ isto modo ge
nerali sūitur esse in in diuisione quarti
mēbri quam ponit Aristo. in ꝑncipio
ꝑdicamentoꝝ ⁊ adhuc cōmuni⁹ sumē
do inesse dicimus cōiter in omni pro
pōne ꝑdicatū inesse subiecto uel non
inesse sicut generaliter dicimus in oī
ꝓpōne est ꝑdicatum ⁊ subiectum qua
liscūqꝫ fuerit ꝑdicatio. Prima distinc
tio videtur ꝓbabilis incōueniens eni
est logicum diffinire ⁊ diuidere p res
ꝑme intentōnis presertim quando dif
finitum est secūda intentio uel diuidē

si aliqua m̄bra diuisionis sint res secū
intentionis ꝫ illius diuisionis quadri
mēbris māifestū est duo mēbra .s. dici
de ⁊ nō dici de esse intētiones secūdas.

Secūda distictio de .s. ineē scʒ ꝓꝑe
ut accidēs cōe cōmuniter vt accidens
quodlibet cōmunissime ut omne ꝑtum
de subiecto patet ex diffinitione Aꝝ.
ꝑmo topicoꝝ ⁊ diuisione eius in prin
cipio ꝑdicamentoꝝ ⁊ cōi modo loquē
di. Consimilr̄ triplicitr̄ dicitur ꝑdicāi
de proprie ꝓ his que sunt supiora in eo
dem genere cōiter pro omni quod est
cōe cōissime pro omni eo quod specifi
cat rem huius uerbi est in ꝓpōne. Pri
momō sumitur in ꝑncipio ꝑdicamēto
rū. Secūdomō in diffinitione vniuer
salis in libro piermenias. Tertiomō
in diuisione Porphirij quam pōit p⁹
diffinitionē generis ⁊ in diffinitione
indiuidui sumendo igit̄ adesse uel ineē
ꝑmomodo per illud intelligitur genus
accidentis cū una drn̄tia scʒ predicatū
non essenciale uel genus intermediū
inter vniuersale ⁊ accidens sicut intel
ligitur in diffinitione proprij p accidit
residuum hoc est abesse ⁊c. ponitur lo
co differentie ⁊ corelatiui ipsius diffi
niti. Similiter in diffinitōe Aristotil'
contingit inesse ⁊ nō ineē .i. nō necessa
rio inest subiecto. Sed tunc est dubiū
qualiter de accidētibus inseperabilibꝫ
dicitur accidens ⁊ multis alijs ut q̄to
⁊ huiusmodi que necessario insunt nō
tamē sunt propria. Potest dici ꝙ illō
est verꝝ de illis sicut de alijs pse loquē
do sicut enim perse substantia precedit
accidens tempore sic accidēs cōmune
quodcūqꝫ cum nō habeat perse causam
in subiecto non inest necessario uel p
se quantū est ex parte subicti sicut pro
prium abest quia substantia precedit il
lud accidens sicut ⁊ accidens cōmune
ut Aristo. itelligit de accidente 7º. me
taphice si uero dicas pse quantum est
ex parte accidentis falsuz est aliquod
enim accidens cōe licet nō habeat cām

p̄se in subiecto tamen habet causaȝ ne
cessariam ut quantitas ⁊ ita sibi repug
nat quantum est perse nō ineē subiecto
in quo habet talem causam necessariā
ideo exponitur illō aliomodo sic abest
ſm intellectum p̄ter subiecti corruptō
nem idest destructōeȝ eēntialis itellec
tus subiecti. Cōtra sic ꝓprium abest
quia spēs cum sit ṗor natura ꝓṗo com
plete potest intelligi sine ꝓprio. Di
citur ꝙ accidens abest ſm intellectum
ꝑ pōnem sui oppositi preter subiecti cō
ruptionem nō sic propᷓum.i. accidens
est p̄dicatū nō eēnciale subiecto sub cᵘ
opposito potest subiectū intelligi com
plete sine repugnantia intellectuuȝ ñ
sic ꝓprium abest ⁊ hoc breuius exṗmit̃
sic accidēs inest nō perse uel nō conuer
tibiliter intelligendo inest ut prius dic
tum est ⁊ iste est intellectus diffinitōis
Porphirij ⁊ Aristo. ⁊ sic itelligendo
vtraq; est conueniēs. Contra istud
si hec diffinitio sit conuenienter data
ergo inest diffinito p̄se ergo accidens
p̄se adest ⁊ abest ergo perse adest ⁊ si hᵒ
ergo nō potest abeē. Secūda ꝯña pȝ
quia a copulatia tȝ ad alterā partē. Cō
similiter pōt argui ꝙ omne accidēs ab
ē ꝑ hᵒ. mediū oē accñs p̄se adē ⁊ abē ǧ
p̄se abē ⁊ sic ñ adē. Itē oē accñs nec̃cio
iē q̄ ineē ē de eēntia accñtis ſ oē accñs
nec̃cio ē accñs ǧ oē accñs nec̃cio inē mi
nor patet q̄ hec ē necessaria omne ac-
cidens est accidēs quia p̄tur idem de
se ergo est vera cū modo necessitatis.

Ad ṗmum istoꝝ dicitur ꝙ nō sequi
tur p̄se adest ⁊ abē ergo perse adē ſ est
fallacia a ſm quid ad simpliciter sic̃ nō
tenet cōtingens necessario ē ꝯtingēs
ergo contingens nec̃cio ē. Contra a
genere poito sub dr̃ntia tenȝ ad genus
simpliciter ut seq̃tur animal rōnale ǧ
aial sed istud totū abē ꝫc. est loco diffe
rentie respectu huius adest ergo ꝯña
bona. Pōt igitur dici ꝙ ꝯña ē aliquo
modo bona ſ añcedens ⁊ cōsequens
ē distiguendū ſm ꝯpōneȝ ⁊ diuisionē
quia p̄se pōt determiare inherentiā et
sic ē vtraq; vera uel inherēs ⁊ sic utra
q; falsa. Et istomō nō ponit̃ p̄se in diffi
nitione accidentis hoc est dictu ꝙ illō
p̄dicatū adē ꝫc. p̄se inest huic subiecto
accidēs sed idē p̄dicatū.s. adest dtermi
natum ꝑ p̄se nō inē illi subecto Ad
secundum dicitur similiter ꝙ tā mior
q̄ ꝯclō est v̄a ut necesse determiat inhe
rentiā: al'r nō. Ad ṗmū argumentū
ṗncipale patet q̄liter ibi ponit̃ genus
⁊ dr̃ntia ⁊ q̄liter ꝑ totū copulatū ē aliō
circūlocutū. Ad secundū patet qua
liter sumitur ibi adest ut ē nomē secū
de itētiōis. Ad aliud ṗncipale patet
ꝙ qōlibet accñs qō ñ ē ꝓṗuȝ adē ⁊ ab
ē ſm intellectū ita ꝙ ſbm pōt itelligi ſb
eiᵘ oppoito. Ad aliud de corruptōne
dicit̃ ꝙ adē p̄t cōrruptōeȝ iᵘ ſbi q̄ ē i eo
qō manȝ i trñsmutatōe vt i ſbo ⁊ illō nō
corrūpit̃. Cōtra si sit i illo ut i ſbo tūc
ē cōrupᵒ. iᵘ ſbi igit̃ ñ adē p̄ter cōruptōeȝ
ſbi. dicit̃ ꝙ si adē mē tūc ē fōmale accñs
eiᵘ ſ ñ oȝ ꝙ sit cōrupᵒ. eiᵘ q̄ eiᵘ dicit̃ cō
rupᵒ. qō denoiat̃ ab ea ⁊ illō ñ ē eiᵘ ſbȝ
et vl'r ita ē i accñtibꝫ ſbm ñ denoiantibꝫ
ſ alia a ſbis sic̃ locus ē corpis locāti vt
accñs ſ ñ est locᵘ corpis locantis ſ est
locus corporis locati passio vero locan
tis ut dicit̃ 4ᵒ phiꝝ sic actō ē paciēs ut
ſbi ſ nō ē actō paciēs q̄ nō denoiat ſbȝ
suū ſ aliud. Al'r dicit̃ ad ṗmū ꝙ adē ꝑ
ter ſbi corruptōeȝ.i. ſbm pōt itelligi ſb
eo ⁊ eiᵘ oppoito sñ destructōe sui itelle
ctᵘ l' sñ repugnātia itellectuū. Ad ul
timū dicit̃ ꝙ si accñs abē sic̃ hic sūit̃ nō
seq̄t̃ ipm ñ eē q̄ illō sic itelligit̃ ꝙ ſbm
pōt itelligi ſb oppoito accñs. vñ ex hᵒ ñ
seq̄t̃ ꝙ ñ sit. Cōtra ꝑ Arī. liᵒ. p̄toꝝ unū
correlatioꝝ ñ pōt diffinite sciri sñ altō
ſbȝ ⁊ accñs sūt correlatia vt dicit̃ s̄ i op
ponēdo igit̃ ſbm ñ pōt ꝯplete itelligi sñ
accñte igit̃ nō pōt itelligi ſb oppoito ac
cidētis. Itē itellectᵘ solū v̄oꝝ ē ſ ñ
ē veꝝ ſbm eē ſb accñte ⁊ eiᵘ oppoito ǧ
nō ē itelligibl'e mior pȝ q̄ v̄itas est ade
q̄tio rei ad itellectum ſ nō est ita in re.

Ad primū istorꝫ dicitur ꝙ subiectū est relatiuum peraccidens quia aliud dicitur ad ipsum ⁊ de illis non intelligitur dictum Aristotil' ſ tantū de ralatiuis perse quia scibile potest ꝯgnosci ñ cognita scientia cum sit naturaliter ꝑus ea. Si diceretur preter subiecti corruptionē idest eius cui talis intentio inest illud nō valet quia illud est res ꝑme intentōis ⁊ ita incōuenienter ī dif finitione alicuius secunde intētionis poneretur. Ad aliud dicit' ꝙ prima ꝓpositio vera est de habitu ꝑncipiorū qui dicitur intellectus qui distinguit' contra scientiam que est prope habit' ꝯclusionuꝫ demonstrationis. Aliius potest dici ꝙ itellectus intelligens sb iectum esse sub oppoito talis accidenti insepabilis est falsus sed nō intellect' intelligens sbm sub oppoito talis accidentis qui est simplex non ꝯponēs uel diuidens ⁊ tantum circa cōpositioneꝫ ⁊ diuisionem est veritas uel falsitas.

Tertio mō dicit' ꝙ sbm nō vere pōt intelligi sub oppoito acci tis insepabilis tñ vere pōt sic intelligi sine repugnātia intellectuum quia ſi sic itelligat' nō est repugnantia intellectuū Ad quoddā argumentū supius factuꝫ scꝫ intentio cui inest necessario inest. Dico ꝙ illō ꝯcludit ꝙ accidēs necessario inest ut necessario determiat inherentiam nō inherēs.

Expliciunt vniuersalia.

¶ VERITur vtꝝ liber predicamentoꝝ sit de. x. vocibus decem ꝑma genera reꝝ significantibus Q. sic quia hoc dicit Boecius. Item hic determinatur de vniuoco equiuoco ⁊ de nominatiuo que tantū sunt dñtie vocis sigñtis quia nulla res nullus etiam ꝯceptus est equiuocus quia ubi dicitur cōceptus ibi est vniuocatio. Item hec omnia diffiniuntur per dicuntur. Itē in prima diuisione dicit' coruꝫ que dicuntur. similiter iferius dicitur ꝙ singulū incomplexoꝝ aut significat sbam ꝛc. ſ dicibile incōplexū significare est propum uocis significātis ergo illud est subꝫ ⁊ ita maxime decē voces decē genera reꝝ significantes quia tātum hic de illis agitur. Itē uel logica est scientia realis uel ſmocinalis non realis manifestū est ergo ſmocinalis igitur quelibꝫ eius ps est de voce sigñua ⁊ ita ista ps eius que est prima ē de voce sigñte cōceptū simplicē sicut lib periermēias est de uoce significāte conceptum ꝯpositū. Ad oppoituꝫ logica est de secundis intētionib' applicatā ꝑmis ergo de uocib' nō est aliqua ei' pars. Item illud de q̄ hic agitur ē pse pars subiecti ꝯsiderati in libro periermenias ⁊ illud est pars eius quod consideratur i libro prioꝝ quod est sylogismus sed illud omnes suas ꝓpas passiones habet sibi inherentes ut manifestū est nulla uoce existente nec possibili esse igitur similiter enunciatō habet suas ergo vtrumq; illorum est naturaliter prius voce significatiua ⁊ qō hic consideratur est naturaliter prius vtroq; istorum sicut pars integralis toto ꝯ quod hic p° ꝯsiderat' nālit' ē p°

quacunq̃ voce significatia ergo nõ est
hic s̄bm vox sig̃tiua ḡ ⁊c. Itẽ nulla
ꝓprietas uocis significatiue hic osten
ditur de ea nec in aliq̃ pte logice ḡ ⁊c.

Ad ista duo põt dici ꝙ esse ex trib⁹
termis est passio syllogismi ut ẽ in uo
ce sicut veꝝ uel falsum significare est
passio enũciationis ⁊ sic de ceteris pas
sionibus huiusmõi. Cõtra aut syllo
gismus i mente est syllogismus ⁊ enũ
ciatio in mẽte est enũciatio aut non si
sic ergo habẽt passiones sylli ⁊ enũcia
tionis absq̃ hoc ꝙ proferant̃ si nõ ergo
habẽs demõstrationez i mente nõ hẽt
demõstrationẽ nisi proferat ⁊ ita non ẽ
sciens nisi ꝓferat quod manifeste est
falsum. Ad q̃stionem dici potest ꝙ
iste liber nõ est de decez vocibus ut de
p̄mo s̄bo nec aliqua ps logice ẽ de uo
ce quia oẽs passiões silli ⁊ oẽs partes
eius possunt sibi ineẽ s̄m esse quod ha
beat in mente ⁊ si nõ proferantur ut in
ductiue patet ꝟ ẽ de aliquo p̄ore qđ res
pectu vocis significatiue tm̃ habet rõez
significati. Ad auctoritatẽ Boecij
dici põt ꝙ intellexit passiuã p actiuam
sic de decẽ uocib⁹ decez gñ̃a reꝝ signifi
cantibus .i. de decẽ generibus p decez
voces sig̃tis ⁊ quõ illud sit veꝝ in solu
tione sequẽtis q̃õnis dicetur. Ad se
cundũ põt dici ꝙ vniuocũ ⁊ denoiatm̃
p̄mo sunt drñ̃tie p̄dicati quod s̄m se i
est cõceptui non p̄mo uoci significãti
de eq̃uoco aũt determiat propter oppo
sitõem eius ad uniuocũ uel quia equi
uocũ eq̃uocatũ est conceptus licet nõ
eq̃uocũ eq̃uocans uel quia est concep-
tus inquantũ significatur. Ad ter-
tiũ dico ꝙ ibi ponit dicũtur ut oñdat
se nõ assignare veras diffõnes istorũ
eq̃uocoꝝ ⁊c. que ẽ p genus ⁊ drñ̃tiam
ꝟ tantũ p rõnem exprimentẽ quid dici
tur p nomen. Ad aliud dico ꝙ in se
cunda diuisione dicit Aꝝ. eoꝝ que sũt
sicut igit̃ ex illa nõ seq̃tur s̄bm huius li
bri eẽ aliquid reale cui pse cõuenit esse
sic nec hic seq̃tur subiectũ esse vocem
cui perse conuenit dici. ideo dico dicũ
tur .i. concipiũtur ⁊ sunt in secunda di
uisione sumit̃ p eodẽ sunt s̄m rõnez.

Ad aliud de icomplexo dico ꝙ illõ
p̄mo cõuenit conceptui simplici voci
uero significatiue ex cõseq̃nti si ḡ sub͛z
hic sit incõplexũ magis stat ꝙ sit con
ceptus q̃ȝ uox. Ad aliud de signifi-
cat dico ꝙ ad illud non sequitur s̄ubm
huius libri esse litterã ut nec vl̃t Boe
cius littera tamen inter q̃tuor que nu
merant̃ i p̄ncipio piermenias est tm̃ si
gnũ ⁊ nõ signatũ. Ita nec seq̃tur s̄bm
hic eẽ uocem ex hoc medio significat
quia illud est nimis cõe mediuz passio
eniz sig̃t rem tantũ vñ̃ stat s̄bm hic eẽ
cõceptum. Ad aliud dico ꝙ logica
nõ est scientia realis nec s̄mocinalis
quia nec s̄monem nec s̄monis passio
nes considerat nec suũ subiectuz s̄b ra
tione s̄monis imo ꝙ ista diuisio sit in
sufficiens sic ostenditur medium inter
rem ⁊ s̄monẽ uel uocez est passio ergo
sicut est aliqua scientia pse de rebus a
liqua pse de vocib⁹ significatis ut ḡma
tica rethorica que cõsiderant passiões
vocis inq̃ntũ uocis .s. congruũ ⁊ orna
tũ. Ita põt aliq̃ scia eẽ perse de cõceptu
⁊ hec ẽ logica vñ̃ pse debet dici sciẽtia
rõnalis nõ tantũ quia tradit̃ p rationẽ
sicut q̃libet alia scia ꝟ cũ hoc est de con
ceptibus formatis ab actu rõnis si ab
aliquo dicatur logicã eẽ sciam s̄moci-
nalẽ ut uidet̃ ex interp̄tatõe nois itelli
gẽdũ est quod multum conuenit cum
sermone propter duo primo quia con
ceptus est imediatum significatum p
vocem de quo conceptu est logica. se
cundo quia passiones conceptus isũt
voci significatiue sicut incomplexum
⁊ complexum significare veꝝ uel fal-
sum ut signo per naturam significati.
Ad aliud quod tangitur respondẽdo
ad argumñ̃ta in contrarium facta deter
minis ⁊ significare verum uel falsum
potest dici ꝙ terminus uel est idem ꝙ
vox significans conceptum simplicez

24

⁊ tunc non est syllogismus ex trib⁹ ter-
minis nisi prolatis uel uerius termīus
significat idem ꝙ conceptus simplex
quia transmutatur a geometria ad lo-
gicam ad significandū ut īdiuisibile in
ꝓpositionibus quod potest esse ī mēte
⁊ tūc oīs syllogismus ꝓlat⁹ ⁊ ñ ꝓlat⁹
est ex tribus terminis . Similiter sig
nificare verꝫ uel falsum conuenit enun
ciationi ꝫ nō ut est vox significans cō
ceptuꝫ ꝫ ut conceptus significat rem
Item hic in cōmento super ꝑncipium
huius dicit Boecius ꝙ voces signifi
catiue vnomodo considerantur ut im
ponuntur ad signādum. secundomodo
ut eis significātib⁹ insunt propetates
cāte ab intellectu. ꝑmomō consideran
tur in logica. secūdomodo in ḡmatica
fm hoc igit̄ ꝑmuꝫ subiectū logice esset
ponendum voceꝫ significatiuam ⁊ sic
subiectuꝫ primū huius libri est vox sig
nificans cōceptum simplicem ⁊ maxie
decem voces decem reꝝ genera signi
ficātes quia ad illas omnes alie redu
cuntur . Contra hoc cognito vno
correlatiuoꝝ diffinite necesse est cog
noscere alteꝝ per Aristotileꝫ in predi
camentis capitulo ď relatōe ergo si lo
gicus considerat vocē inquantū est sig
nificatiua rei optet eū diffinite cogno
scere rem quod nō uidet̄ ꝯueniens.
Item omnis vox significatiua in gñe
vocis significantis est singularis ergo
nullius ad alium est ordo ergo nō ma
gis alie voces significatiue ad ista re
ducuntur ꝗ̄ ista ad alias. Ad ꝑmū
istoꝝ potest dici ꝙ vox nō est ꝑmo sig
nū rei ꝫ cōceptus quē oportet logicuꝫ
considerare nō ut ꝑmum subm ꝫ ꝓpt̄
cognitionem primi subiecti. Cōtra
cōceptus est vlterius signum rei igit̄
adhuc sequitur ꝙ oportet rem ꝯgnosci
Istud argumentū nō est tantū contra
Boetium sed etiam contra dicētes lo
gicam esse de conceptib⁹ . Et ideo pōt
dici ꝙ non optet propter vnius relati
ui cognitionem alteꝝ cognosci quan
tum ad omnia que sunt in se sed tantuꝫ
quantum ad illa que insunt ei inquan
tum refertur ad aliud h° autem modo
nō est inconueniens rem cognosci in
logica inquantum est significatum p
conceptum. Ad secundum dici pōt
ꝙ licet in genere vocis nō sit aliquis
ordo inter voces significatiuas tamē
inquantum significant cōceptus inter
illas est ordo sicut omnis propō in ge
nere propōnum est singularis tamen
alia est singl'aris alia vniuersalis rōne
cōceptus significati ⁊c .
Queritur vtꝝ iste liber sit de . x .
predicamentis ut de subiecto
ꝙ non videtur quia scire est rē
p causam cognoscere p Aristotilem ꝑ
mo posterioꝝ ergo omne scibile habꝫ
causaꝫ: ꝫ ista decem non habent causaꝫ
ergo de eis non est sciētia probatō mi
noris quia causa naturaliter prius est
illo cuius est causa sed istis nihil natu̇a
liter est ꝑus cum sint prima . Item
vnius scientie est vnū subiectuꝫ ista de
cem nō sunt vnum subiectuꝫ quia nec
vnū diffinibile cum ergo hec scientia
sit vna nō erit de istis decem ut de subo
Item de istis est scientia realis nō
ergo logica cōsequentia patet p Aꝝ .
3° de anima scientie secantur ut res ꝫ
logica est diuersa ab omni scientia rea
li ergo subiectuꝫ eius a subiecto cuius
libet scientie realis est diuersum pro
batio añcedentis. tum quia de istis de
terminat metaphicus vt patet quinto
⁊ septio metaphice tunc quia ista sunt
res prime intētionis probo quia īpossi
bile est aliquid secūde intētionis predi
cari perse de re ꝑme intentionis ꝫ ista
decem genera gñalissima ꝑdicantur p
se de reb⁹ prime ītentionis. Est enī hec
vera perse homo ē substantia ergo ista
sunt prime intentiones ergo oīs scien
tia de istis est scientia realis. Ad op
positū est Aristo. determīans hic de . x .
generalissimis ītitulatur similiter liber
ꝑntoꝝ. Ad questioneꝫ dicit̄ ꝙ ꝑnta

dupl'r possunt considerari. vnomodo inquantū sunt entia. aliomō inquātuʒ considerātur a ratione siue inquantū aliqua ꝓprietas ab intellectu causata eis attribuitur. Primomō de eis cōsiderat metaphi. sbm. n. pmū eius ē ens inquantū ens. Secūdomodo hic de eis cōsideratur ondūtur enim de eis passiones sibi inherētes inquā tum sunt gnālissima ut de sba vniuoce pdicari ꝛ non esse in subiecto ꝛ videri hoˀ aliquid sigre. Similiter de alijs generibꝰ determinaꝛ ſm taleʒ rōnem quia inquantū talia in suas diuidūtur species ꝛ ille ulterius in alias ꝛ nihil ē super ea quod descēdit in illa p diuisionem patet in istis inquantū sunt generalissima inee has passiones. s. diuidi i species ꝛ multas habere spēs subalternas ꝛ non habere genus superueniens quare tales ꝓprietates determiantur hic si vero de aliqbꝰ alijs que istis gnālissimis insunt inquantum sunt entia hic determiatur hoc nō est pncipale ad ꝓpositū sed ad maioreʒ manifestationeʒ istoꝝ qꝫtum ad pdicata intētōnalia ꝫ cū ista decē nō sint vnū sbm vniꝰ sciētie realis. s. metaphice nisi inquātū est in istis vnū pmū ad quod oia alia attribuunꝛ ut habetur qrto metaphice ꝫ inquantū a rōe ꝯsiderantꝛ nullū est ad qd attribuantꝛ quō sunt vnū sbm ꝛ oʒ dicere ꝙ maior est vnitas eoꝝ i aliqua ꝓpetate ab itellectu cāta qꝫ iquātū sūt entia ꝛ ita cū hec scia nō sit vna vnitate anologie oʒ assignare aliqd itētōnale qd sit istis cōe ꝛ pmū sbm qꝛ de solo tali pse ꝯsiderat logicꝰ illō aūt a qbusdā pōitur ens icōplexū dicibile ordiabile in gn̄e oibus cōcessis pus narratis i pōne. Cōtra hoc ultiuʒ pōt argui sic ens non ꝯuenit vniuoce oi enti extra aiaʒ g̊ multomagis nō est vniuotuʒ enti ex̄ aiaʒ ꝛ enti a ꝯsideratōe itellectus cāto qꝛ illa plus dn̄t g̊ uel hic accipitꝛ ens ꝓ ēte ex̄ aiaʒ uel pro ente rōis: si pmomō seqntur duo iconueniētia. s. ꝙ sbm qd ponitur nō sit vniuocū. x. pn̄s q̄ hic ꝯsiderantꝛ cꝰ oppoitū sustinē itēdit. Secūdū ꝙ sbm hic sit ens paccn̄s qꝛ ꝯpoitū ex re pme itentōis ꝛ re secūde q̄ nō faciunt vnū pse. de ente aūt paccn̄s nō est scia p Arꝫ. 6ˀ meta. Si v'o ꝓ ente rōnis seqtur ꝙ est nugatio qꝛ alia addita icludūt ens sic sūptū ꝛ ita ē nugatio.

Itē ut dicibile itelligitꝛ ꝓ significabili p ſmonē on̄suʒ ē in sol'oe qōnis pcedētis illud accidē sbo hꝰ libri aut dicibile sumitꝛ ꝓ pdicabili ꝛ tūc addēdo i ꝯplexū fit nugatō ꝛ iteꝝ fit nugatō addēdo ordiabile i gn̄e ꝓbaꝰ pmi qꝛ ꝓpō nō ptur nec aliqd ꝯplexū iqꝫtū cōplexū ꝓbatō secūdi pbile icludit ordiabile in gn̄e uel ecōuerso qꝛ ex hꝰ ꝙ aliqd ē predicabl'e ut hic Arꝫ. loqtur ordiaꝛ ad aliud ſm sub uel sup̄. Ad hoˀ ultimū ꝙ idiuidua i gn̄e sūt ordiabilia n̄ tn̄ pbilia ꝛ gn̄alissima dicūtur pbilia nō tn̄ i gn̄e ordiabilia iō neutꝝ istoꝝ reliquū includit. Cōtra tūc ens ordiabile ꝛc. nō ꝯuenit gn̄alissimis de qbꝰ tn̄ maxie hic agitur g̊ illud nō ē sbm si ponitꝛ pro sbo tm̄ ens icomplexū uel tm̄ ens dicibile uel tantum ens in gn̄e ordiabile. Cōtra qōlibet ē pma rōnuʒ factaꝝ contra poreʒ pōneʒ ꝛ ꝯ pmā pōem simul ꝛ contra oēs istas tres qꝛ qdquid istoꝝ ponatur sbm illud excedit oia decē pdicamēta quod uidetꝛ incōueniēs. Si etiaʒ ponatꝛ tm̄ pdicabile illō idē est ꝙ vl'e g̊ idē ē sbm huius libri ꝛ Porphirij qd est incōueniēs ꝛ excedit decē pdicamēta. Jō dici pōt ꝙ hic ꝯsideratur de decē pdicamētis iquantū aliquid a ratione cātuʒ eis attribuitꝛ quia al'r nō possunt a logico considerari: ꝛ illomodo non habēt tm̄ vnitatē anologie: sed etiā vniuocationis ꝛ illud vniuocum istis illo modo est aliquod intentionale quod est hic primuʒ subiectum ꝛ illud potest nominari predicamentum uel generalissimum quia omnes propetates que perse de istis determinantur hic determinantur de eis in quantum habent

25

babēt rōez generalissimi uel p̄dicamti
Contra tunc determiaretur hic de
sb̄a quantitate 7c. tantū paccidens: q2
tantūmodo fm aliquid ei inest pacci-
dens. s. fm aliquod intētionale q2 nul-
lū tale potest eis inesse perse. Item
nulla passio est hic ōnsa de p̄dicamēto
uel gn̄alissimo fm suam rōnez ergo il
lud nō est sb̄m. Itē subm hic nō cō-
uenit omni cōceptui formato a primo
actu rōnis sicut subiectū libri pierme-
nias cōuenit oi cōceptui formato a 2°
actu rōnis quod uidetur incōueniens:
quia simlr videt iste liber esse de cōcep
tu simplici icomplexo sicut ille de com
plexo. Itē cū gn̄alissimū uel p̄dica
mentuz sub vlī contineat seq̄tur hanc
sciam libro Porphirij subalternari q2
sicut subm ad sbm ita sciētia ad sciam:
s3 illud uidet incōueniens. Ad p̄mū
illoꝝ dico q nō est incōueniēs illa tm̄
paccidens a logico ꝯsiderari quia me
taphicus pse considerat. Ad secūdū
dico q inquantum aliq̄d intentionale
vniuocū hic determiatur de sub̄a 7 quā
titate inquātuz habēt rōnez gn̄alissimo
ruz intantū illud ōnditur de p̄dicamē-
to siue gn̄alissimo p̄mo vt diuidi i spēs
nō habere genus supraueniens 7 vni
uoce p̄dicari qd ōnditur de sub̄a 7 sup
ponitur cognitū de alijs i hoc q aliq̄d
vniuoce ōnditur de multis subiectis n̄
p̄mis in hoc ōnditur de p̄mo subiecto.
Ad tertiū potest dici q enūciatio ē
p̄mū subm libri piermenias que nō di
citur formali p̄dicatione de omni con
ceptu formato a secūdo actu rōnis sed
alia reducuntur ad ip̄m ut oratio impa
tiua sic ois conceptus simplr reducit
ad aliquod p̄dicamētoꝝ. Ad q̄rtuz
pōt dici q licet subm sit sbo nō tamen
hec sciēcia sumit sua p̄ncipia ex illa 7 iō
alteꝝ deest quod req̄ritur ad subalter
nationē scienciaꝝ. Ad p̄mū argum
tū p̄ncipale dico q licet istoꝝ inse non
sit causa aliq̄ tamen respectu suarum
passionū habent causaz precipue respe
ctu passionū intentionaliū que insunt
eis inquantū a ratione considerantur
7 cū dicitur nihil est nāliter p̄us veruz
est in se tn̄ rōne inherentie passionis i
tētōalis pōt nāliter eis aliq̄d esse p̄us.
Ad secundū patet q p̄mū subiectū
hic est aliquid vniuocū istis decem vt
p̄dicamentuz. Ad tertiū patet quia
que metaphicus pse considerat hic p
accidēs ꝯsiderantur quia hic pse consi
deratur aliquid intētionale applicabl'e
eis que metaphicus pse considerat.
Ueritur de suppoito in dicta
solone. s. an aliquid istis gn̄a
lissimis sit vniuocū 7 p̄mo q̄ri
tur an aliquod p̄dicamentū itētionale
sit istis vniuocū. Q2 nō uidetur quia si
sic tunc illud esset p̄us 7 cōi9 istis 7 ita
hec nō essent generalissima 7 p̄ma ge
nera quod est contra Boetiū. Itē
si aliquid eēt eis vniuocū cū sint diuer
sa iter se essent aliquid idest entia ergo
drn̄tia ꝯn̄a patet p diffōnez drn̄tiuz 5°
metaphice poitaz ꝯn̄s est falsuz quia p̄
dicamēta sunt fm se diuersa 7 nō inter
se drn̄tia q2 tūc essent species. Itē
intentio causatur a re igitur vnitas in
tentionis ab vnitate rei sed nulla res
vniuoce cōuenit istis ergo nec aliqua i
tentio p̄ma propositio patet quod eniz
est in intellectu 7 nō est a re est figmē
tum cuiusmodi non est aliqua intentō
Item nulluz vniuocum est denomi
natiuuz s3 predicamentū intentionale
tantum denoiatiue dicitur de istis decē
que sunt res p̄me intentionis ergo nl'
lum predicamentum intentionale est
istis vniuocū probatio maioris. tum q2
vniuocum distinguitur hic contra de
nominatiuum sicut contra equiuocuz
tum quia inferius dicit Aristotiles ca
pitulo de substātia q quedaz predican
tur fm nomen 7 nō fm illius nominis
rationem puta concreta siue denoiati
ua exemplificando de albo. Ad op
positum aliquod intentionale dicitur
de istis. x. fz noīn 7 eād rōez q̊ vniuoce

ꝯña pꝫ ꝑ diffõez vniuocoꝝ ꝓbõ añtis
qꝛ ſba ẽ genus q̃ꝫtitas ẽ geꝰ. Item
ſba ꝑdicatur õ pluribus ſpẽ dr̃ntibꝫ in
q̇d ⁊ quãtitas ſilr̄ quare genus de iſtis
ſm nomen ⁊ diffõnez ꝑdicatur. Ita
põt argui de multis intentiõibꝫ inherẽ
tibus iſtis ⁊ ſub eis contentis ut ſpẽs
homini ⁊ albedini. Itẽ ſola diuerſi-
tas in mã accidentali nõ diuerſificat il
lud cuius eſt ſpecies quia dr̃ntia ſpecifi
ca eſt differencia formalis ſ intentio
applicata rei vnius gñis ⁊ alterius tm̃
habet dr̃ntiam penes materiaꝫ per acci
dens ergo nõ differt a ſpecie ex hoc ꝙ
ineſt iſtis ergo nec tollitur propter il-
lud vniuocatio quia quod nõ tollit vni
tatẽ ſm ſpeciẽ non tollit vniuocationẽ.
ꝑma ꝓpoſitio patet quia circulus aure
us ⁊ circulus eneus nõ differũt ſpecie ⁊
ratione patet quia talis dr̃ntia cum eo
cui addit nõ facit niſi ens per accidens
quod nõ eſt natũ eſſe ſpecies generis
mioꝛ patet quia nulla intẽtio ineſt rei
ꝑme intentionis per ſe ut oſtenſum eſt
ꝑus ſed ſola diuerſitas hic ⁊ ibi penes
res ꝑme intẽtionis ergo tantũ penes
materiã accñtaleꝫ. Ad q̇ſtioneꝫ di-
cendũ ꝙ aliquod intẽtionale vniuocũ
poteſt applicari rebꝫ omniũ geneꝝ qꝛ
diuerſitas in rebus ꝑme ĩtẽtiõis inter
ſe nõ ĩpedit ĩpas ab ĩtellectu poſſe con
cipi ꝑ eũdẽ modũ cõcipiẽdi. Intẽtões
autem omnes eis attribuuntur inquã
tũ ab intellectu concipiunť ⁊ ideo intẽ
tiones eedeꝫ ſpecie poſſũt diuerſis re
bus attribui. Ad ꝑmũ argumentũ
dici poteſt ꝙ ſunt ꝑma ⁊ cõiſſima reꝝ
genera non intentionũ. Ad ſecunduꝫ
ſimiliter dicõ ꝙ nõ ſunt differentia qꝛ
nõ ſunt aliquid idẽ entia.i.aliqua res.
Vel alr̄ ad utrũq꜄ ꝙ licet ſint cõiſſima
⁊ prima põt tamen aliq̄d idẽ ineẽ omni
bus illis denoiatiue quod nõ debet dici
ꝑus uel cõius illis niſi eſſencialiter de
eis diceretur. Sic ad ſecundũ ꝙ nõ
ſunt eẽntialiter aliquid idẽ ideo nõ ſe-
quitur ipa eſſe dr̃ntia hoc quodãmodo
apparet ubi minus videť.ſ.in accñtibꝫ
realibꝫ quia albũ vnuꝫ ſignificãs diciť
de ſupꝑficie ⁊ de hoĩe que ſunt duoruꝫ
geneꝝ ſ nõ eſt oĩno ſimile accñs eniꝫ
reale tantũ habet aliquid vnũ pro pro-
ximo ſubiecto ita ꝙ nulli aliȷ̃ ineſt niſi
ꝑ naťaꝫ eius vnde aliud tm̃ eſt eius ſu
biectũ ꝑ accidens mediãte ꝑmo ſubiec
to ſ accidens intentionale poteſt eque
ꝑmo ineſſe rebꝫ oĩm geneꝝ ⁊ nulli per
aliud. Ad tertiũ dico ꝙ res nõ ẽ to
ta cauſa intentionis ſed tm occaſio in-
quantũ.ſ.mouet intellectũ ut actu con
ſideret ⁊ intellectus eſt ꝑncipalis cã.
ideo mioꝛ unitas ſufficit in re q̃ꝫ ſit vni
tas intentõnis quia ſufficit intellectui
ab aliquo extrinſeco moueri ad cãndũ
multa ꝑ conſiderationeꝫ quibus non
correſpõdent in exiſtẽdo aliqua ĩ re ſim
pliciter ſicut albedo ſignificat ꝑ modũ
ꝑ ſe ſtãtis ⁊ per moduꝫ habitus ſm q̇d
utrũq꜄.n.attribuit ĩtellectus modum
ſcꝫ habitus ⁊ per ſe ſtantis ſimpliciter
ſicut hoĩni ⁊ vtrũq꜄ eſt ſimpliciter no-
men ſ tamen vtrobiq꜄ eſt aliquid corre
ſpondens illi modo ſ nõ ita vere ſicut
cauſate intentõni ab ĩtellectu moto ab
illo extrinſeco. Silr̄ intellectus con-
ſiderans rem per illam vnam ſpeciem
põt milleſies reflectere ſe ſupra ſuam
oꝑationẽ ꝯſiderãdo ⁊ quelibet ꝯſidera
tio eſt aliquid nihil habẽs extrinſecuꝫ
ſibi correſpondens niſi tantũ primũ ob
iectum ꝓ occaſione inquantũ illõ mo
uet ꝑmo intellectũ ad conſideranduꝫ
ſ de hoc dictuꝫ eſt in libro Porphiry
Ad quartũ dico ꝙ aliud eſt dicere
aliquid vniuocũ predicari de multis ⁊
eſſe vniuocũ predicatuꝫ de multis de-
nomiatiuuꝫ eniꝫ ꝑmo modo eſt vniuo
cum. ſecundo vero mõ nõ vt oſtendit
ratio vnde cõcedenda eſt cõcluſio ſcꝫ
ꝙ nulluꝫ ꝑdicatum intẽtionale eſt vni
uocum ꝑdicatũ de rebus ꝑme intentõ
nis ſed aliquod intentionale vniuocũ
in ſe ꝑdicatur de iſtis licꝫ nõ vniuoce ſ
de hoc magis poſtea diceť.

26

Verũ ꝟtꝝ ens sit.x.ꝑdicamẽtũ
ꝟniuocũ videtur ꝙ sic ꝑ media
logicalia. Et hoc sic i equiuo-
cis nõ est contradictõ ꝑ Aristo. in elẽ-
cis ſꝫ hic est ꝯdictio sor. est ens sor. nõ
est ens ergo ens est ꝟniuocũ. Item
nullũ eq̃uocũ est determiabile ꝑ aliqḋ
additũ ad aliquod equiuocatoꝝ quia
quodlibꝫ illoꝝ actu i portat ſꝫ ens ꝑ ali
quid additũ est determiabile ad ꝟnum
ꝑdicamentũ ut cum dicit̃ ens absolu-
tum uel ens ꝑse contrahit̃ ad sbaꝫ g̊ ñ
est equiuocũ. Item seq̃tur hõ est sba
g̊ homo est ens quia añs non põt esse
veꝝ sine ꝯñte sed in equiuocis non est
ꝯña ergo ⁊c. Item si ens est eq̃uo
cũ ergo aliquo modo hec est vera sba
est nõens ⁊ seq̃tur ergo substãtia non
est aliquid q̃r aliquid nõ est cõi⁹ ente ⁊
sequit̃ ergo substãtia est nihil g̊ hoc ꝯ
seq̃ns aliquomõ est veꝝ quod videtur
incõueniens q̃r tunc nõ peccaret ratio
ꝑmenidis in ꝑmo ꝑhicoꝝ in hoc ꝙ ac
cipit istã nonens est nihil quod videt̃
eẽ cõtra Aristo. Itẽ ꝑdicari i quid
est ratio ꝟna ꝯueniens enti ut dicit̃ de
oibus istis ergo illḋ quod dicitur istis
est ꝟniuocũ quia rõ sub qua aliq̃d dicit̃
nõ est magis ꝟna eo quod dicit̃. Itẽ
possibile est uniuocũ tũ quia habens ꝯ
tradictõem tũ quia est ꝯñs ad necesse
quoꝝ ꝟtrũq; patet 2º ꝑiermenias sed
possibile nõ videtur cõius ente ſꝫ mius
cõe cum ens diuidatur per actum ⁊ po
tentiam ergo multomagis ens ẽ ꝟni-
uocum. Itẽ ois diuisio incipit ab ꝟno
ſꝫ ens diuidit̃ in hec decẽ 5º metaphice
ergo est aliquid ꝟnũ in istis. Item
ois multitudo debet reduci ad ꝟnitatẽ
ꝑ auctorẽ de causis ſꝫ sba ⁊ accidẽs sũt
mul a q̃r diuersa ut patet ꝑ Aristotilẽ
4º metaphice, dicentẽ ꝙ oẽ ens suffici
enter diuiditur in idem uel diuersum
ergo ista mlṫitudo reducitur ad aliqḋ
ꝟnuꝫ sed illud nihil uidetur nisi ens g̊
⁊c. Itẽ ſm Arꝝ. 7º. ꝑhicoꝝ ois com
patio est ſm aliquod ꝟniuocũ ſꝫ ſm ẽs
est compatio g̊ ⁊c. probõ mioris tuꝫ q̃r
dici⁹ ꝙ accidẽs est minus ens ⁊ posti⁹
ens sba tũ q̃r dicit̃ 2º meta unũq̃ḋq; si
cut se habet ad esse sic se habet ad veri-
tatem ⁊ ibideꝫ probãt̃ principia sem-
piternoꝝ esse verissima siue maxie vʼa
ex quo sequitur ꝙ sint maxime entia
ergo ſm ens est compatio. Item
ꝟnius scientie ꝟnũ est subiectũ ꝟniuo
cũ sed ens inquantũ ens est metaphi-
sice subiectũ ut determiat Aristo. q̃rto
illius ergo est ꝟniuocũ probatio maio
ris tum quia de sbo fiunt demonstrati
ones in demõstrationibꝫ aũt oꝑtet esse
aliquid cõe ꝟniuocuꝫ per Aristotilem
ꝑmo posterioꝝ ⁊ paꝝ infra i demõstra-
tionibus non accidit equiuocatio tũc
quia de sbo oꝑtet precognoscere ante
demonstratõeꝫ quid est equiuocũ non
habet quid est quia nec diffinitionem.
Itẽ in scḋo metaphice arguit̃ prin-
cipia sempiternoꝝ esse verissima quia
sunt causa effectus ꝟniuoci ꝟt veritatis
in aliis tunc veritas uniuoce inest cau
sis omibꝫ ⁊ causatis ergo entitas per
Aristo. ibideꝫ unũquodq; sicut se hẽt
ad esse sic ad ueritatẽ ſꝫ omnia uel sunt
cause uel cãta ergo oibus est ens ꝟni-
uocũ. Item 4º metaphice ponitur
istud esse primũ principiũ scꝫ non con
tingit idem siṁl esse ⁊ non esse ⁊ certissi
mũ oiuꝫ ꝑncipioꝝ ſꝫ si ens eẽt eq̃uocũ
esset hoc ꝑncipiũ dubiũ propter multi
tudinem terminoꝝ ergo aliquid aliḋ
certius eo cuius termini nõ essent mlṫ
tiplices hoc est incõueniens ergo ens
nõ est equiuocũ. Itẽ unius potentie
cognitiue est unũ obiectuꝫ ꝑmũ i gñe
ſꝫ ens inquantuꝫ ens est obiectũ ꝑmũ
intellectus per Auicennã igitur ẽ uni
uocuꝫ maior patet inductione ⁊ rõne
quia potẽtia cognitiua nata est perfici
perse per formã sui perse obi sed ꝟnius
potẽtie non sunt perse diuerse forme
gñe ꝑse ꝑfectiue g̊ eidem potẽtie cog-
nitiue non corespondẽt diuersa genẽ
pro obiecto. Item Auic. dicit ꝙ ẽs

nec dicit sb̃am nec accñs sed qui dicit
equocuʒ dicit alteꝝ significatoꝝ quia
equocũ nullũ intellectũ ꝯstituit nisi al
terius sig̃toꝝ igit̃ ens nõ est equocum
Itẽ ens iponitur ab una ratione ut ab
actu eẽndi g̊ significat vnũ. Ad oppo
sitũ est Por⁹ dicens si quis oia entia
vocet equoce nũcupabit. Itẽ Ar.
in pncipio pdicamentoꝝ singulũ incõ
plexoꝝ aut significat subam aut q̃titã
tẽ ꝛc. sed si ens significaret aliqd cõe
istis nullũ illoꝝ significaret quia quod
significat supius nõ significat inferius
sub ppa rõe g̊ nõ esset ens icõplexum
quod est incõueniẽs ergo ꝛc. Item si
ens sit vniuocum istis tunc esset gen⁹
istoꝝ ꝛ ita hec nõ erunt decẽ genera p
ma ß eẽt unũ gñalissimũ primũ probõ
pme ꝯñe oẽ vniuocũ dictũ de mltis di
citur de illis sub rõne alicuius vlis al'r
illa quinqꝫ vniuersalia nõ sufficienter di
uiderent pdicare de multis sed ens si
eẽt vniuocũ nõ posset dici sub rõne spe
ciei spãlissime quia hec nõ sunt singl'a
ria nec sub rõne drñtie quia nullũ eoꝝ
distinguit drñtia aũt est qua differunt
a se singula nec ppriũ nec accidẽtis qꝛ
ens predicatur in quid p Aristo. q̃rto
metaphice hec duo nõ igitur si sit vni
uocũ erit genus respectu illoꝝ ꝛ ex hoc
ꝯñte nõ tantũ seq̃tur incõueniens sup
positum. s. ꝙ illa nõ sunt gña pma ß etiã
est contra Aristo. 3⁰ metaphice qꝛ ens
est de intellectu cuiuslibet ꝛ genus non
est de itellectu drñtie g̊ ꝛc. Sil'r si hec
x. haberent aliqd vniuocũ p̃tũ i quid d
eis per illud nõ distingueret̃ ꝛ manife
stũ est igit̃ ꝙ aliquid supadditũ vnũqd
qꝫ differt ab alio quidq̇d sit illd seq̃tur
hec eẽ drñtia ꝛ nõ ꝟm se diuersa qꝛ sũt
aliquid idẽ entia qd ẽ ꝯ Ar. 4⁰ meta.
seq̃tur etiã hec spẽs eẽ quia oẽ ꝯpoituʒ
ꝟm rõneʒ ex aliquo cõi dicto de se i q̇d
ꝛ ex aliquo formali supaddito ẽ prope
diffinibile per illa diffinitio aũt pprie
solius spẽi est p Ar. 6⁰ topicoꝝ. Itẽ
si sit cõe istis cũ hec differãt ꝛ ñ p ens

quero de addito in hoc ꝛ isto aut ẽ ens
aut nõ ens si ens igit̃ ens est de eius in
tellectu ergo addẽdo illud enti erit nu
gatio ꝛ ens ꝛ illud sunt de itellectu c⁹
libet pdicamti g̊ in itellectu simplici c⁹
libet pdicamẽti est nugatio ergo in itel
lectu cuiuslibet est nugatio quia in itel
lectu cuiuslibet includit̃ aliqd pdicamẽ
toꝝ etiaʒ in oi diffõne erit nugatio sp
resoluendo usqꝫ ad genus gñalissimũ
ponendo rões p noibus quod Ar.
habet p in cõuenienti 7⁰ metaphi. hec
pbatio est generalis ad probandũ oẽʒ
determinationẽ facientẽ vnũ pse cum
determiabili esse ex itellectuʒ determia
bilis ꝛ ecõuerso de determiatõe nõ faci
ente vnũ eẽncialiter est hoc magis ma
nifestuʒ: si illud additũ in quolibet pre
dicamento sup̃ ens sit nõ ens sequunt̃
duo incõuenientia. Primũ est quod
quodlibet pdicamẽtũ sit nõ ens forma
liter ꝛ ita oia inferiora erunt pse nõ en
tia quia d omni iferiori pdicat̃ aliquod
istoꝝ. Aliud est ꝙ de itellectu cuius
libet pdicamẽti sit repugnancia ꝛ ita d
intellectu cuiuslibet ut prius deductuʒ
est. Iteʒ Ar. q̃rto meta. dicit ꝙ sic
sb̃e sepate sunt statim idẽ ꝙ sunt. i. non
p formã aliquã aduenientẽ materie sic
ens est statiʒ aliquod p̃ntoꝝ ergo non
p drñtiaʒ additam igit̃ nõ est cõe. Itẽ
si ens sit vñiuocũ istis hec erit nugatõ
substãtia quãta hõ albus ꝛ vl'r addẽdo
accidẽs subo qꝛ aliquid idẽ icludit̃ pse
in intellectu vtriusqꝫ ergo faciẽdo reso
lutionẽ ponẽdo ratiões p noibꝫ aliq̇d
idẽ bis diceret̃ ꝛ ita erit nugatio. Sil'r
in oi diffõne erit nugatio ppter idem
quia in utriusqꝫ diffõnis itellectu iclu
dit̃ idẽ. Propter hoc dicendũ ẽ ꝙ
ens nõ ẽ vniuocũ. x. p̃ntis ß quõ se ha
beat ad hec dubiũ est utꝝ p̃tur equiuo
ce uel anologice. Põit̃ aũt anologia
in uocibus propter uel quia significat
unã rõneʒ pmo que in existendo diuer
simode cõuenit duobus uel pluribus
que dicunt̃ anologata sicut hoc nomẽ

27

causa ⁊ hoc nomē ꝑncipiū ⁊ multa alia noīa distinguūtur in q̄nto metaphice sig̃nt vnā rōez ꝑmo tñ illa ē i diuersis ƀm ordinē. Aliomō ponit̄ anologia in uocibꝫ q꞉ unū sig̃t ꝑ ꝑus ꝑ uocē ⁊ reliquū ꝑ posterius cuius cā ponit̄ quia significare sequit̄ itelligē quod igitur ꝑ ꝑus itelligit̄ alio si significet̄ ꝑ eandez uocē ꝑ quā ⁊ illud aliud ꝑ ꝑus sig̃bit̄. Tertiomō quia uox vni iponit̄ ꝓprie ⁊ propter aliquā sil'itudinē ad illud cui ꝑmo iponitur tr̄sfert̄ uox ad sig̃ndū aliud sic est i secūdomō eq̄uocatōis ubi ēt est quodāmō ordo in sig̃ndo q꞉ nunq̄ꝫ vox tr̄sfert̄ ad significandū aliq̄d nisi supponat̄ ipaz ipoitaz eē ad significandū aliquid ꝓpe ⁊ hec ƀz significat solū propter aliq̄ꝫ sil'itudiem eius ad illō cui ꝑmo iponit̄. Voces anologice ꝑmomō uidentur esse apō logicū simpl'r vniuoce q꞉ genus ƀm logicū ē simpliciter vniuocū licet ratio quam ꝑmo significat diuerƀ spēbꝫ ƀm ordinē conueniat. In oī eniz genere ē vnū ꝑmun quod est mēsura oīuz posterioꝝ ꝑ Ar. x.º metaphice forte tñ nō ē oīno sil'e de vocibus sic anologicis ⁊ de gñe respectu spēꝝ quia licet generis spēs interse habeāt ordinē ƀm ꝑfectius ⁊ iꝑfecti⁹ in eēndo tñ in ꝑticipādo rōez generis nō hñt ordinē q꞉ eq̄ ꝑmo oēs ꝑticipāt nām generis nā eq̄ imediate ꝑdicatur genus de ꝑmis spēbꝫ ꝯdiuidētibꝫ ipsuz tūc nulla ē dr̄ntia i ꝑmitate iter istas ꝑdicatōes albedo ē color nigredo ē colō licet ꝯpando albedinē ⁊ nigredinē int̄ se albedo sit ꝑfectior. Sed i vocibꝫ q̄ ponūtur anologice ꝑmomō ē ordo inter ꝑticipantia i ꝑticipando illud sicut nō est eque ꝑmo finis cā et mā nec forte eque ꝑmo ꝯrietas ⁊ cōtradictio oppositio. Secūdus modus anologie supdictus videt̄ iponibilis quia cōtingit ignorare simpliciter ꝑus qñ nom̄ iponitur posteriori q꞉ posterius simpl'r pōt eē nob̄ prius ⁊ ita ꝑus itelligi ⁊ ꝑ⁹ sig̃ri Si ergo secūdo vox ista ipōat̄ ꝑori simpl'r manifestū est ꝙ nō sig̃bitur ꝑ posterius illō cui prio iponitur quia illō semel sig̃uit ꝑmo igitur semꝑ vox eni postq̄ꝫ iposita est nō imitatur in significando illud cui iponitur igit̄ ordo reꝝ nō cōcludit ordinē in significatiōe vocū. Rō poita ad hoc nō videtur valere q꞉ significare nō seq̄tur intelligē necesseria ꝯn̄a sicut effectus necessariam cāz q̄a aliq̄d pōt intelligi prius alio tꝑe ⁊ natura nec tamē tūc sig̃ri nō .n. necesse est ut intelligēs uocē imponat ei quod itelligit sed adhuc est ad placitū ut iponat uel nō sed ista ꝓpō significare seq̄tur itelligē itelligēda ē ut illō sine quo nō quia nō potest aliquid significari nisi intelligatur sed nec sequit̄ ncc̄io nec quo ad cōsimilē ordinē i itelligēdo ⁊ significādo ƀ quō debeat vox poni anologica apud logicuz. Terti⁹ mod⁹ uidet̄ probabilissimus quia al'r nō uidetur dr̄ntia inter ꝑmū modum eq̄uocationis ⁊ secundū nā si uel vtrobiq̄ꝫ vox significaret pl'a eque ꝑmo uel si i secūdomō sig̃ret ⁊ illud cui cōuenit ꝓprie tunc ille modus nō uidetur esse eq̄uocatōnis quia illa vox esset simpliciter vniuoca quia tantum vnum significans sed q̄litercūq̄ꝫ sit de mō ponēdi anolagiā nullus istoꝝ mōꝝ videtur ꝯuenire enti respectu .x. ꝑdicamtoruz ꝙ nō ꝑmus ꝓbāt oēs rōnes ad oppoitū. Similiter nō videt̄ ista hebē ordiez i participando ens quia de quolibz ꝑdicat̄ in q̄d ⁊ ꝑse ꝑmomō ⁊ imediate. secūdus mod⁹ nō ē possibil' apō logicū Tertius modus nō ē i ꝓpoito quia h.º nomen ens nō uidet̄ trāsferri a sb̄a ad accidēs ꝓpter aliq̄ꝫ sil'itudinē accñtis ad substantiā cū de utroq̄ꝫ ꝑdicetur in quid ꝑ Ar. 4.º metaphice ⁊ ita de neutro i ꝓpe. Similiter accidētia ꝑus sūt in sensu q̄ꝫ substantia igit̄ ⁊ in itellectu igitur possibile est eis imponi nomen significās ipa nō ꝑ habitudinē ad sb̄az ⁊ si accidēs significaret̄ ꝑ hoc nomen ens ut attributū sb̄e igit̄ significaret̄

ſub ꝓpͣa rõne quia ratõ attributi eſt
ꝓꝑia ratio accidentis igiᷓ ſimpliciter
eſt ens eq̇uocū ſbe ⁊ accn̄ti quia utrū-
ꝗꝫ ſigt ſub ꝓpͣa ratione. Propter
hoc dicendū ꝙ hoc nomē ens ſimpl'r
eſt eq̇uocuꝫ ꝑmomõ eq̇uocationis ad
hec .x. genera pͥa ꝑcipue ꝓꝑ hoc vlti
timū quia certū eſt ſubaꝫ ſigri ſub pro
pͥa rõne ⁊ accidēs alio mõ quia ſi ſub
rõne ꝓpͣa ſignificeᷓ accn̄s ꝑ hoc no
men ens hoc eſſet ſibi proprium ſi ſub
rõne q̈ attribuiᷓ ſube uel ſb aliqua alia
ꝯſimili illa eſt ꝓpͣa rõ accn̄tis adhuc
ſequiᷓ utrūꝗꝫ ſigre ſub ꝓpͣa rõe. Intel
ligendū tn̄ eſt ꝙ vox apud logicū ſim
pliciter equiuoca eſt qꝛ .ſ. eq̇ pͥo ipor
tat multa apud autē metaphi. uel natu
ralem qui nõ ꝯſiderāt vocē in ſigndo
ſꝫ ea q̇ ſignificanᷓ ſm id qͦ ſunt ē ana
loga ꝓpter illud ꝙ ea que ſignificanᷓ
licet tn̄ iquantū ſignificanᷓ tn̄ inquan
tū exiſtūt habēt ordinē iter ſe ideo ens
a metaphico i q̈rto metaphice ⁊ 7. po
nitur analogū ad ſubam ⁊ accn̄s quia
ſcꝫ hec que ſignificātur in eēndo hn̄t
ordieꝫ ſꝫ apud logicū ē ſimpl'r eq̇uocū
qꝛ inquantū ſignificanᷓ ꝑ vocē eq̇ pͥo
ſignificātur. Ad ꝑmū argumentuꝫ
ꝑncipale dico ꝙ circa ens nõ eſt ꝯ̈dic
tio niſi facta diſtictõe uel ſupponendo
ens accipi i affirmatia ⁊ negatia ꝓ eo
dē ⁊ hoc mõ eſt ꝯ̈dictio in eq̇uocis qꝛ
tūc ſumūtur ut vniuoca qꝛ tm̄ ꝓ vno ſi
gnificato. Ad ſecūdū dico ꝙ q̈ntū
ē de ui ſmonis nõ ꝯ̈hitur ens ꝑ aliqͦ
additū niſi eq̇uocū poſſit cõtrahi tamē
ꝑ aliquid additū põt fieri uel eē ꝯ̈ctio
quo ad utentes ut referant intellectꝰ
ad idē ſicut noia ꝓꝑia cõtrahuntur ꝑ
cognoia ſuꝑaddita quo ad uſū loquē
tiū nõ quo ad ſignificatõeꝫ vocis inſe.
Ad tertiū nego oēm ꝯn̄aꝫ ab ente
ad aliquid ⁊ ecõuerſo niſi ꝑfecta diſtin
ctiõe ⁊ ſumpto ente ꝓ illo ſignificato
⁊ tunc nõ eſt ꝓpͤe ꝯſeq̈ntia ſubſtātia
igitur ens ſꝫ illatio eiuſdem ex ſe. Ad
ꝓbatõem ꝯn̄e dico ꝙ an̄s qꝛ ē ſimplex
põt eē veꝝ ſine ꝯn̄te multiplici vbi cõ
ſequēs ſumaᷓ i uno ſenſu quia ipm̄ vt
multiplex nec eſt veꝝ nec falſū ſꝫ diſti
guendū. Ad q̈rtū dico ꝙ hec eſt ml'
tiplex ſuba eſt nihil ſicut hec ſuba ē nõ
ens ⁊ eſt vera in aliquo ſenſu quia ſba
eſt nulla q̈litas uel nõ q̈litas qꝛ aliquid
cuius negatõem iportat nihil nõ videᷓ
eſſe cõius ꝗꝫ ens cuꝫ exponaᷓ aliq̈d. i.
aliq̈ res ⁊ res nõ eſt cõius ente. Ad
q̇ntuꝫ patet quia pͥ in quid de ſubſtā
ita ⁊ quātitate ineſt enti ſūpto eq̇uoce
nec ſequitur ꝑdicatū ita eſſe idē ſic mo
dus ꝑndi ut ſepe dictū eſt quia ad vni-
tatē ſpēi mõi ꝑdicandi ſufficit vnitas
ꝓportõis in his quibꝫ ineſt talis modꝰ
Ad ſextū dico ꝙ poſſibile eq̇uoce ē
nomen ꝑme intētõnis ſiue ipõnis ⁊ ſe
cunde ꝑmomõ ſignificat potētiam ul'
ordinē ad actū ⁊ diuidit ens ⁊ eſt equi
uocū ſicut actus in diuerſis generibꝫ
Secūdomõ ſignificat modū ꝯpõis
⁊ iſtomõ ē eq̇uocū ⁊ nõ ē mīus cõe ente
quod diuidiᷓ in .x. ꝑdicamēta ⁊ ē vniuo
cū ſicut cetera intētionalia hoc mõ ꝓ
cedūt probatões de ꝯn̄a ⁊ cõtradictõe
hec diſtictio pluries põt haberi q̇nto
metaphice capitulo de potētia. Ad
ſeptimū dico ꝙ diuiſio icipit a ſic uno
quali mõ unius eſt diuiſio. diuiſio aūt
entis in .x. genēa eſt diuiſio vnius nõ
generis ſed uocis in ſignificationes ⁊
ideo incipit ſic ab uno ſcꝫ vna voce.
Ad octauū dico ꝙ nõ ois multitudͦ
reduciᷓ ad unū quod nihil ſit illius ml'
titudis ſicut multitudo ꝑme cāe ⁊ cau
ſatoꝝ nõ reduciᷓ ad aliquod unū ex illā
multitudinē quia ſic ſeq̈reᷓ aliquid eſſe
ꝑus ꝑmo ſed tota illa multitudo redu
citur ad vnū quod eſt aliq̈d illius mul
titudis cui alia attribuunᷓ vt ad primā
cauſā ita i ꝓpoſito ml'titudo ſube ⁊ acci
dentis reducitur ad vnitatē ſube non
aūt alicuius quod ſit extra hanc multi
tudinē. Ad illud de ſeptio phicoruꝫ
dico ꝙ Ariſto. intelligit ibi de ꝯpatõe
que eſt ſm aliquā naturam participatā

ab vtroqꝫ extremo ꝫm magis ⁊ minꝰ quia magis ⁊ minus nõ faciũt equiuocationem sed talis comparatio nõ est ꝫm ens sed compatio que est ꝫm ordinem aliquoꝝ adinuicẽ est enim accñs minus ens suba.i.in essendo habet ordinẽ ad sbam ⁊ hec compatio non requirit vniuocationẽ. Ad aliud argumentũ de subiecto metaphice dico ꝙ ad unitatem scie sufficit vnitas analogie in subiecto ut determiatur, q̈rto metaphice.s.ꝙ omnia quibꝫ ꝯuenit subiectum sciẽtie habeant pse attributõnez ad unũ primũ in eẽndo ⁊ ꝯgnoscẽdo. Cum ostendit̃ sbm esse necessario vniuocuꝫ dico ꝙ omnes ille auctoritates ⁊ ꝓbationes procedũt de subiecto demõstrationis q̈ndo aũt sbm scientie ẽ analogũ de illo ꝫm se ñ fiũt demõstratiões sed non de p̈mo ad quod omnia alia attribuũtur quia ad determianduꝫ de multis analogitat̃ sufficit determiare de p̈mo ad qͦ oia alia attribuuntur ut dicit̃ in p̈ncipio septi metaphi. nec est incõueniens de sbo scie ꝫm se nullã passionẽ ostendi qñ est analogicũ si tamen passiões ostendantur de p̈mo ad quod alia attribuũtur. Ad aliud dico ꝙ Arꝫ.inuit in rõne veꝝ esse vniuocũ in p̈ncipiis sempiternoꝝ ⁊ ipis sempiternis ⁊ cõcedo etiam ꝙ veꝝ quod ꝯseq̈tur entitatẽ rei inse sit vniuocũ oibus substantiis ⁊ ens esse vniuocũ ill̃ ꝫ ex hoc nõ sequitur ens esse vniuocũ decẽ gñibus quia oẽs substãtie sunt in vno genere quod accipit̃ in argumento ꝙ oia sunt cause uel cãta ⁊ illis ens est vniuocũ ergo oibus. Dico ꝙ causa ⁊ cãtuꝫ vl̃e ⁊ pticulare ⁊ multe huius modi dr̃ñtie nõ tantũ ꝯsequntur ens ꝫm rõnem eius cõeꝫ sed i pticulari, ut in eodẽ gñe uel in eadẽ spẽ sicut in generatione vniuoca causa ⁊ cãtum sũt eiusdẽ spẽi. Unde ad formã argumenti dico quod dicitur de causa ⁊ causato est uniuocũ veꝝ est quãdo sũt eiꝰdem gñis nõ aũt de oi causa ⁊ causato quia nõ de suba ⁊ accidẽte. Ad aliõ dico ꝙ principia cognoscimus inquãtum termios cognoscimus ut dicitur p̈mo posterioꝝ ⁊ ideo illud p̈ncipiuꝫ põt esse notissimũ cuius v̓itas est notissima cognitis terminis. vñ certitudini pricipii nõ repugnat multiplicitas terminoꝝ nec est aliquid certius habens termios nõ multiplices quia aliud nõ est ita manifestũ cognitis termis. Ad aliud cõcedi põt maior quia primũ obiectũ itellectus põt vnico actu itelligẽdi itelligi qͦ nõ ꝯtingit de eq̈uoco q2 i eq̈uoco nullꝰ ꝯceptus ẽ idẽ ꝫ sola vox Ad miorẽ dͦ. ꝙ p̈mũ obiectũ itellectus est sba quia ut dicit Arꝫ.in p̈ncipio 7. metaphice sba est p̈mũ oim entiuꝫ cognitiõe quod nõ itelligitur de prioritate temporis sed nature scꝫ ꝙ cognitio eius est pfectissima. Ad auctoritatem Auic̃ põt cõcedi vera sic ꝙ accipit ens pro uno significato qͦ est primũ.s. sba Uel dicit̃ forte ꝙ duplex est ratio a q̈ hoc nomẽ suba iponitur scꝫ subsistẽdi ⁊ substãdi ens aũt iponitur ab actu essendiꝰ sed actus eẽndi uidetur ratio simplicior q̈ꝫ actus substandi ⁊ ideo ens p̈mũ occurrit intellectũ quo ad rõnem a qua est nois impõ q2 ẽ simplicissima sed quo ad essentiã sig̃tam suba intelligitur quando ens p̈mo itelligit̃ hoc patet in aliis noibus synonimis quia illam essentiã eandẽ significãt tamen iponuntur a diuersa rõne sicut lapis ⁊ petra ⁊ q̈ndo intelligitur eẽntia sig̃ta p unũ itelligitur eẽntia sig̃ta p aliõ q2 eadẽ est sed nõ optet ea coitelligi quãtũ ad rõnes a quibus est ipositõ nominum nõ dicit subam nec accñs si illõ est ueꝝ tantũ itelligit̃ quantũ ad rões a quibus noia imponũtur nõ aũt quo ad essentias sig̃tas. Ad aliud dico ꝙ illa ratio a qua iponitur ens non est vna sꝫ equiuoca i diuersis sicut ⁊ ens

Contra ratio entis nõ est eadeꝫ rõni substãtie per prius dicta neqꝫ ratõi a qua imponitur nomẽ accidentis sed

ſimplicioꝛ utraqꝫ igitur cū in utraqꝫ in
cludatur vtraqꝫ habet illā cū illa addi
to ergo illud eſt cōe vtriqꝫ. Dici pōt
ꝙ rō eſſendi ſimplicioꝛ rōne ſubſtādi
⁊ equiuoce ſūpta eſt ſimplicioꝛ rōne ac
cidendi ⁊ ita eq̈uoce ſūpta cōuenit vni
⁊ alteri ⁊ ita pōt eſſe equiuocū illis licꝫ
neuter ſit oīno idē ꝫ ſimplicius vtro
qꝫ quia nō eſt vniuoce ſūptuꝫ ſimplici
cibus vtroqꝫ. Cōtra rñſioneꝫ datā
ad argumētū ante penultimū .ſ. de ob
iecto intellectus arguitur ſic nihil co
gnoſcitur ab aliqua v'tute niſi quod ꝑ
ticipat rōeꝫ ꝓmi obiecti illius virtutis
ſi igitur ſubſtātia ſit ꝓmū obiectū itelle
ctus cū accidēs nō ſit ſubſtātia nō ꝑſe
itelligeret quod ē manifeſte falſuꝫ qꝛ
accñs eſt ꝑſe ſenſibile igitur intelligi
bile maioꝛ patet quia nihil ꝑſe videtuꝛ
niſi coloꝛatū uel lux nihil ꝑſe auditur
niſi ſonus ⁊ ſic de ceteris. Pōt dici ꝙ
nō optet omne ꝑſe cognoſcibile ab a
liq̄ virtute ſuſcipe ꝑdicationē ꝓmi ob
iecti illiꝰ virtutis in rēo ꝫ ſufficit ꝙ ha
beat ꝑſe habitudiem inquantū cogno
ſcitur ad ꝓmū obiectū illius virtutis
ſēnſibilia.n.cōia ꝑ Ariſto.2º. de aia ſūt
ꝑſe ſſibilia ab oibꝫ ul' pluribꝫ ſenſibus
nec tamen ꝓpꝛiuꝫ obiectū alicuiꝰ ſen
ſus ꝑdicatur ð eis in recto quia nume
rus vt figura nō eſt coloꝛ uel ſonus.
Sed iō ꝑſe ſentiūtur qꝛ habent ꝑſe
habitudinē ⁊ attributionē in quantuꝫ
ꝯgnoſcūtur ad ꝓpꝛia ſenſibilia quare
faciūt diuerſitatē in mō ſentiēdi ⁊ imu
tandi ſenſus a ſenſibili ꝓpꝛio ſic accñ
tia inquantū ꝯgnoſcuntur ab intellec
tu habent ꝑſe attributionē ad ſubaꝫ lꝫ
nō ſint ſubē ideo ſtat ꝙ ꝑſe intelligāt.

Queritur de diffinitione equiuo
coꝝ an ſit ꝯuenientē data hic.ſ.eq̄
uoca dicuntur quoꝝ ſolum nomen cō
mune eſt ratio aūt ſbē eſt diuerſa ꝙ n̄
videtur primo ex parte diffiniti quia ē
cōcretum ⁊ illud nō habet diffinitōem
quia nec genus ꝑ Ariſto. in tertio to
picoꝝ igitur ⁊c. Itēꝫ plurale nihil
aliud eſt q̄ꝫ ſignificare geminatum ꝑ
Priſcianū igit' eq̈uoca nō eſt aliud q̄ꝫ
equiuocū ⁊ eq̈uocatū ꝫ totū copulatū
nō eſt vnū diffinibile ergo nec illud i
plurali numero patet quia totū copu
latū nō eſt vnū quia copulatio uult po
ni inter diuerſa ſic poteſt argui gn̄ali'r
nullā diffinitionē datā de aliquo i plu
rali eē ꝯuenientē. Itē hic nō ponū
tur genus ⁊ dr̄ntia ergo n̄ eſt diffinitō
ꝯñа patet ꝑ Ariſ.ſexto topicoꝝ ⁊ Bo
etiū libro diuiſionū. Itē cōtra par
ticulas ſingulas arguitur primo ſic ſi
eq̈uoca dicuntur igitur ſunt voces qꝛ
uocis eſt dici ꝑſe ꝫ uoces ſunt nomia
ergo nō ſunt quoꝝ ſunt nomia ꝙ ꝓma
ꝑticula ⁊ ſecūda.ſ.quoꝝ ⁊c.repugnāt
Itē ſi ſolū nomē eſt cōe ergo nihil
aliud hoc ſeq̄tur ex intellectu excluſio
nis ergo ſuperfluit poſtea addere ⁊ ra
tio ſbē eſt diuerſa. Itē equiuoca n̄
diffiniūtur ergo nō habent rōneꝫ ſbē
ideſt diffinitōeꝫ eēntialē igitur nec eſt
eoꝝ ſubſtantie ratio eadem nec diuer
ſa quia nulla ⁊ hoc ſꝫm illud nomē ſꝫm
ꝙ ſunt equiuoc acuius tamen oppoitū
ponitur in diffōne. Itē cōtra exem
plum ſi animal equiuoce cōueniat ho
mini picto ⁊ hoī vero pari ratione no
men quodlibet erit eq̈uocatū vere na
ture ⁊ eius ſilr'itudini ⁊ ita oīs ꝓpō di
ſtinguenda et nulla vera ſimpliciter.
Similiter hic uidetur eſſe fallacia ſꝫm
quid ⁊ ſimpliciter homo pictus ergo
hō: ⁊ nō equiuocationis Itē homo
ut de eo dicitur intentio ſpēi ⁊ ut dicit'
de ſuppoito ſolū habet nomē cōe ⁊ nō
eſt equiuocū igitur ⁊c. probatio ꝓme
ꝓpoſitiōis ponendo diffōneꝫ pro no
mine aliter eſt falſa quia animal rōale
nō eſt ſpecies ſed diffinitio ſpecies aūt
⁊ diffinitio ſunt oppoite intētiones ꝙ
⁊c. ꝓbatio ſecunde ꝓpoſitionis ſi eēt
equiuocum tunc hic homo eſt ſpecies
ſoꝛ. eſt homo ergo ⁊c. nō eſſet fallacia
figure.d. nec accidentis quoꝝ vtrūqꝫ
eſt falſum ꝯñа patet quia vbi ē actual'

multiplicata ibi ratõe illius eiũſdem
nõ eſt fantaſtica m̃ltiplicitas ſic.n.idẽ
vere ſignificaret multa ⁊ tantũ appen
ter quod eſt dicere icõpoſſibilia. Sil̃r
in fallacia accidẽtis termius variatus
eſt vnus ſm ſignificationem quia lo-
ci ex̃ dictionem nõ ꝑccant cõtra ꝯdic
tionẽ ⁊ aliter nõ eſſet accidẽs locus ap
tiſſimus ad decipiendũ inter locos ſo
phiſticos extra dictõez ꝙ̃ nõ ſunt in eo
dẽ palogiſmo rõne eiuſdẽ equiuocatõ
⁊ figura dictõis nec equiuocatio ⁊ fal
lacia accñtis ⁊c̃. igitur nõ equiuocatõ.
Ad oppoitum eſt Ar. Ad qõnez di
cendũ ꝙ iſta notificatio ſatis cõueniẽ
ter datur de ẽquocis ẽquocatis vbi in
telligendũ eſt ꝙ equiuocatio dicta ac
tiue dicit habitudinẽ vnius in ratione
ſignificatoꝝ ⁊ paſſiue ecõuerſo ⁊ ita eq̇
uocũ includit duplicẽ rl'onez ⁊ actiue
ſumptũ ⁊ paſſiue ſcʒ habitudinẽ ad eq̇
uocans que relatio eſt ſuppõis ⁊ habi
tudinẽ ad aliud equiuocatũ que relaº
eſt eq̇pantie nõ eniʒ dicitur celeſte ſy
dus equiuocatũ ad canis niſi ꝑ reſpec
tũ ad aĩal latrabile que duo ſunt equi
uocata hec duplex relatio patet reſol
uẽdo nom̃ ẽquocatũ.i. eque uocant rõ
ne prime partis dicitur ad aliud quod
eſt eque cuʒ eo rõne ſecũde dicitur a d
vocans ꝓpter ergo relatõem equipar
antie datur notificatio in plurali ſicut
cetera huiuſmõi relatia diffiniuntur ĩ
5º metaphiſice ſil'ia diſimilia ꝯria ⁊c̃.
Propter relatõez aliã põit̃ correlatiñ
diffiniti in habitudine qua dicit̃ ad ip
ſum quoꝝ ut ſignificatoꝝ ſolũ nomen
cõe eſt ut ſignum ⁊ ꝑ ſequẽs ſcʒ ⁊ ratõ
ſubſtãtie eſt diuerſa ponitur dicta equi
uocataꝝ ⁊ nõ ſumitur ibi ratio ꝓ diffi
nitione ex gñe ⁊ differentia quia ṗma
genera que nõ habent rõnez talez ſunt
equiuoca in hoc nomine ens ſed ratõ
ſbe.i.eſſencialis intellectus eſt diuer
ſus ⁊ quia equiuocata in vno nomine
poſſũt ĩ alio vniuocari ⁊ ibi habere rõ
nẽ eandã ideo adiungit̃ ſm illud nom

ideſt eẽntialis intellectus equiuocato
rũ eſt diuerſis inquantũ de eis dicitur
equiuocãs licet in alio vniuocante ſit
eſſentialis intellectus eoꝝ idẽ. Si aũt
dicatur ꝙ dicuntur ponitur ꝓ cõcipiũ
tur.i.ſũt conceptus ⁊ ꝙ ꝯceptus ſit de
eſſentia equiuocatoꝝ poteſt dici ꝙ eſt
vera diffinitio ⁊ ꝑ illam ṗmã ꝑticulã
dicunt̃ ponitur genus ꝑ reliquas corre
latiuũ diffiniti ⁊ differentia. Ad pri
muʒ argumentum dico ꝙ cõcretũ ha
bet genus ⁊ dr̃ñtias reſpectu quoꝝ eſt
quid licet reſpectu ſubẽ ſit denoiatiuũ
⁊ cõcretum quia in oĩ genere eſt repire
quid ꝑ Ar. ⁊ ſic per illa ſui generis po
teſt diffiniri. uel põt dici ꝙ eſt notifica
tio ⁊ conceptꝰ qui itelligitur ꝑ dicunt̃
nõ eſt de eſſentia equiuocati ſed ſubm
eius. Ad ſecundũ dici põt ꝙ omnia
relatiua equipantie ꝯueniẽter diffini
untur in plurali ut patet ĩ q̇nto meta.
vbi multa huiuſmõi relatiua diffiniun
tur ⁊ oĩa in plurali quia ſic eoꝝ intelle
ctus eſt magis finitus inquantũ deno
minat vtrumqꝫ extremũ. Qꝫ aũt dicit
ṗſcianus de plurali intelligendũ eſt q̊
ad naturã ꝯſtructionis nõ quo ad vni
tatẽ forme ſig̃te. Ad tertiũ ꝯcedendũ
eſt ꝙ nõ ſit uera diffinitio uel põt dici
ꝙ in diffõne accidẽtis cõcreti ṗmo dʒ
poni ſubm ut hic nomen eſt uox ſic eſt
in ꝓpoito. Ad quartum dico ꝙ dif
finitio datur de equiuocatis ⁊ non ſe-
quitur illa dicuntur igitur ſunt uoces
cõceptus enim dicitur ⁊ per vocem.
vnde ſi duo ꝑ diuerſas voces exṗmãt
eundẽ cõceptũ dicemus ꝙ idẽ dicunt
uel exponatur dicuntur.i.cõcipiuntur
Ad q̇ntum poteſt dici ꝙ ex hoc ſo
lũ nomen cõe eſt nõ ſequitur igitur rõ
ſbe eſt diuerſa quia ⁊ ſi ſequitur nõ eẽ
rõnem ſubſtãtie cõez non tñ eẽ diuer
ſaꝝ rõnũ ſubſtãtie. Vel aliter lʒ ſeq̇ret̃
põt dici ꝙ ſolũ refertur ad equiuocãs
ad quod diffinitũ refertur ſm relatio
nem ſuppõnis ⁊ ſequens ſcʒ ratio ſbe
eſt diuerſa refertur ad ẽquocata in ſe

⁊ ita nō pertinet ad idem. Aliter dōm magis ad ꝓpositū ꝙ equiuocata habēt rōnē diuersam ſm nomē equocās .i. inquantū equiuocantur in illo ſ equiuocantia nō habent aliā rōnē. Ad sextū dicitur ꝙ hec itētio equiuoca ut sumitur ꝓ equiuocatis vniuoca est et ita diffiniri pōt licꝫ illa quibꝫ inest hec intentio nō sunt vniuoca nec diffinibilia sicut hec intentio gn̄alissimū est diffinibilis ⁊ diffinita Porphirio lꝫ sba uel aliud cui inest hec intentio nō diffiniatur. Ad septimū pōt dici ꝙ nō intelligit hoc nomen aial esse equiuocū ad hoiem veꝝ ⁊ pictū sed si eēt manifestū esset illi ꝙ solum nō est cōe ⁊ nulla ratio sicut cōiter de exēplis nō multuꝫ curat nisi ꝙ sint uera ut sunt ad ꝓpositū hoc est ꝙ ars sua sit vera in eis. Ad vltimū potest dici ꝙ termius non est equiuocus ad diuersas acceptōes quia nō significat nec cōsignificat illas neqꝫ est simpliciter vniuocū ut sumitur sub illis quia nulla est ratio hois una ſm quā vere ꝑdicatur de eo species ſꝫ quā ipe predicatur de sorte. Contra hoc oē ꝑdicatū est vniuocū uel equiuocum uel denoiatiuū ſ hō non ꝑdicatur de intentione ⁊ suppoito vniuoce nec equoce pse igit̄ denoiatiue quod falsū est quia ꝑdicatur in quid de suppoito. Ad hoc dici pōt ꝙ quodcūqꝫ predicat̄ de aliquo vno est respectu eius vniuocū uel equiuocū uel denoīatiuū ſ non quodcūqꝫ ꝑdicatum ō multis est respectu multoꝝ aliquo istoꝝ triuꝫ modoꝝ se habens sed respectu vnius vnomō ⁊ respectu alterius aliomō ut coloratum ꝑdicatur de corpore ⁊ albo non vnomō ſ de albo uniuoce ⁊ in quid ⁊ de corpōe denoiatiue sic quodlibet nomen ꝑdicatur de suppoito vniuoce de intentione vero nullo dictoꝝ modorum quia est ꝑdicatio per accidēs uel saltē reducitur ad ꝑdicationē denoiatiuaꝫ.

Queritur de diffinitōe vniuocoꝝ an sit conueniens hoc .s. vniuoca sunt quoꝝ nomen cōe est ⁊ ratio substāe eadē ſm illud unde uidet̄ ꝙ nō ⁊ potest argui per tria pina argumēta facta ad ꝑcedentē qōnē ⁊ cū similiter soluunt̄ sicut ibi sunt soluta. Itē albū ꝑdicatur de homie ⁊ de equo ſm eandē rōeꝫ aliter enim esset equicocū ⁊ tamen nō est uniuocū ꝑdicatum respectu istoruꝫ quia est denoiatm̄. Similiter arguitur de oi predicato dnoiatiuo ⁊ maxime de intentōibus q̄re hoc predicatū genus dicitur ſm eamdem rōneꝫ de substātia ⁊ quātitate ⁊ tū nō est vniuocū quia est denoiatiuuꝫ ⁊ vniuocū ⁊ denoiatiuum sunt oppoiti modi ꝑdicādi sicut vniuocum ⁊ equiuocū. Iteꝫ omnia equoca habent idē nomen .s. hoc nomē equiuoca ⁊ eandē rōeꝫ substātie .i. eēntiale ſm illud nomē .s. rōneꝫ equiuocoꝝ igitur si dicta diffō eēt cōueniens oīa equoca essent vniuoca quod falsum ē qꝛ oppoitum ꝑdicatur de oppoito. Itē quoꝝ substātia .i. ratio eēntialis eit eadem ipsa sunt eadē eēntialiter ſ vniuoca vniuocata habent eandē rōnem sbꝫ vniuocantis ḡ oia vniuoca eēnt eadeꝫ eēntialiter quod falsum est quia sic hō ⁊ asinꝰ eēnt ideꝫ eēntialiter. Ad oppoitum est Aristo. dicendū ꝙ est notificatio cōueniens ⁊ pōt cōuenienter intelligi de vniuocatis sic uniuoca sunt q̄rū non ut significatoꝝ est nomen vniuocantis cōe quia illud nomen nō significat aliquod vniuocatoꝝ ſ quoꝝ ut contentoꝝ sub uniuocante est nomen uniuocantis cōe ⁊ ratio substantie vniuocatoꝝ eadem ſm illud nomen vniuocans ⁊ tūc nullū nomen vniuocum vniuocās est denoiatiuum respectu eiꝰdem quia denomiatiui rō non est ratio substātialis denoiatoꝝ. Similiter pōt intelligi de uniuocātibus sic uniuocantia sunt quoꝝ nomen ut pars totius cōmune uniuocātis ⁊ ratio substantie vniuocantis eadem uniuocatis ſm illud nomen nō aūt potuit diffinitio equiuocoꝝ itelligi de equiuocātibus quia

30

illoꝝ nõ est nomen cũ nihil sit equiuocans nisi sola vox. Similiter non hñt aliquã diffõnez ergo nec diuersaꝫ nec eandẽ sed neutꝝ istorum impedit hãc diffõnez intelligi de uniuocantibꝰ quia ꝛ istoꝝ est nomen quia nõ solũ nomẽ vniuocat ꝛ ista habent eandem rõnem sube. Aristo. tñ magis videtur intelligere de vniuocatis dicit enim ut aial hõ atq; bos cõi. n. noie vtraq; animalia nũcupantur quod manifestũ ẽ dici de vniuocatis ꝛ subdit de rõe eadem si q̃s assignꝫ vtriusq; rõeꝫ q̃d utrũq; sit quo sunt aialia eandẽ assignabit vtriusq; rõnem quod silr manifeste refertur ad vniuocata. Ad pmũ argumentum dicitur ꝙ nullũ denoiatiũ habet rõneꝫ substãtie respectu illius respectu cuius est denoiatiuũ licet in suo genere possit habere rationẽ sube ꝛ iõ nullũ denoiatiuuꝫ pdicatur fm eandẽ rõem. Cõtra hoc denoiatiuũ nõ recipit magis ꝛ mĩus nisi respectũ sbi respectu cuius ẽ denoiatiuũ fm Aristo. in tertio. topi. ad cõcludendũ accidens de aliquo fm magis ꝛ minus doceꝫ cõsiderare ad diffinitõeꝫ accñtis quod magis suscipiat ꝑpositi. i. accñtis rõnem ut albius q̃ꝺ est coloratũ magis disgregatiũ visus ergo denoiatiuũ respectu illius respectu cuius est denoiatiuũ habet rõeꝫ sbe ꝓbatio pme ꝓpõis. Poꝛ9 capitulo de diñtia dicit esse aũt vniciq; unũ et idẽ est neq; suscipiens intẽtioneꝫ neq; remissionẽ hoc est eẽntia cuiuslibet cõsistit in indiuisibili illã eni ꝓpõnem adducit ad probandũ diñtiam nõ suscipe magis ꝛ mĩus respectu cuius est per se diñtia ĝ denoiatiuũ in suo genere in q̃ꝫ tum est quid in se ex suo genere ꝛ sua diñtia nõ recipit magis ꝛ minus igiť tñ in coiꝫ põne ad obiectũ quod denoiat. Potest dici aliter ad pmum argumtuꝫ ꝙ hõ ꝛ equus ñ sũt vniuoca sub albo nec quecũq; alia sub aliq̃ predicato denoiatiuo quia vniuoca sunt q̃rũ est nomen cõe ꝛ rõ sbe vniuocantis eadeꝫ que ratio ẽ etiam eis substantie ratio licet non ꝓpria ratio autem albi uel cuiuscũq; denoiatiui nõ est rõ substãtie denoiatorum. Sed ratio sic est de denoiatiuo q̃ꝺ pdicatur fm illud nomẽ et eandeꝫ rõneꝫ substãtie denoiantis: Ideo dicendũ ꝙ diffinitio d vniuocãtibus sic debet intelligi ꝛ ratio substantie eadem que ratio est essentialis vniuocatis ꝙ nõ est ueꝝ de denoiatiuo nã fm Aristo. inferius capitulo de substãtia albũ pdicatur de corpore rõnem vo albi pdicari de illo ipossibile est quod ẽ intelligenduꝫ ita ꝙ illa ratio sit rõ corporis. Ad secundũ argumentũ põt dici dupliciter. Unomodo cõcedẽdo cõclusiõeꝫ ꝙ omnia equiuoca sunt vniuoca nec pdicatur oppoitum de oppoito nisi forte in respectiuis. Uel aliter dicitur ꝙ nõ sequitur equiuoca habent hoc nomẽ cõe equiuocũ ꝛ rõnem sbalem huius eandẽ igiť habẽt idem nom ꝛ eandẽ rõneꝫ sed est fallacia fm quid ꝛ simplr quia habere hanc rõnem eandẽ est simpliciter habẽ diuersam rõeꝫ ꝛ fm quid eandem sicut cõuenire i differentia est cõuenire fm quid ꝛ differre simplr. Ad tertiũ dico ꝙ quorũ est ratio sube propa ꝛ cõpleta eadem ipa sunt eadem ꝭ uniuocatoꝝ non est ratio eadẽ propa licet ratio vniuocantis sit eadeꝫ eis q2 illa nulli vniuocato est propria.

Ueritur de exẽplo quod Arꝫ. ponit ad manifestandũ rõem vniuocoꝝ ut aial hõ atq; bos vtrũ genus sit vniuocũ speciebus. Q. non uidetur quia per Aristo. 7° phiꝫ. fm uniuocũ potest fieri cõpatio ꝭ fm genus nõ fit compatio fm ipm ibideꝫ ergo ꝛc. Itẽ si genus esset vniuocũ tanta esset unitas generis quanta speciei ꝯñs est falsum p Aristo. q̃nto metaphice capitulo de uno qui dicit ꝙ unũ specie ifert unũ genere ꝛ nõ econuerso igitur añs falsum probatio ꝯñe species nõ est unũ in existendo ꝭ tot q̃t

suppōita quia non existit nisi i supposit
sed tantū ē unū ẜm diffinitionē ⁊ unū
obiectū intellectus sed utraq̄ʒ unitatē
habet genus dato ꝙ sit uniuocū igitr
⁊c. Item quod est uniuocū in mul
tis nō est ẜm se diuersū in illis ẜ gen⁹
est ẜm se diuersum in diuersis spēbus
⁊ nō ẜm accidēs ꝑ Aristo. q̇nto meta.
ca⁹ diuersa autē specie ẜm se igitr maiō
patet quia tunc ẜm idem esset genus
unū ⁊ multū in spēbus. Itē genus
predicatum de quacūq̄ʒ specie p̄dicat il
lud totū quod illa species igitur sicut
nulla species est uniuoca diuersis spē
bus ita nec genus. Et confirmatur ꝑ
Arꝫ. vii⁹ metaphice genus nihil ē pre
ter species aut si est ē ut materia igitur
nō predicat aliud ab illis. Ad oppo
sitū est Aristo. Item aliter nō ponere
tur genus i diffinitiōe alicuius speciei
sicut nec equiuocū ponitur in diffōne
equiuocatoꝝ cum dicat Aristo. sexto
topicoꝝ ⁊ 7⁹ metaphice in oi diffinitōe
ponendū est genus. Itē in equiuo
cis nō est prius nec posterius quia sola
uox est cōis sed genus prius est spēbꝫ
igitur ⁊c. Ad q̄ōnē dicendū ꝙ ge⁹
est p̄dicatū uniuocū speciebus quia p̄
dicatur ẜm idē nomem ⁊ ẜm eandem
rationem de ipis que ratio siue diffō
est ratio substātie illis speciebus licet
nō propa quia genus p̄dicatur de illis
in quid ꝑ Porphiriū sed cū oi uniuo
co corespōdeat in re aliqua vnitas alr
substātie ⁊ accidēti essꝫ aliquod uniuo
cū sed dubium est quid sit illud unum
in re a quo sumitur vniuocatio gn̄is.
Et potest dici ꝙ oia unius generis ali
quā interse conuenientiam hn̄t in sba
ꝗ̃ nō habent cū alijs alioꝝ generum
quod cognoscitur ex ydemptitate op
ationis uel passionis in singularibus
illud est in speciebus impfectum ⁊ po
tentiale quia diuerse species habent
diuersas formas perfectiuas aliquid
igitur materiale in omnibus speciebꝫ
siue sit materia siue forma incompleta
existens i omnibꝫ huiusmodi generis
⁊ nō alterius quod est principium ali
cuius opationis cōmunis uel passio
nis in eis est illud vnuʒ in re quod cū
intellectus considerat non ut in hoc
consideratr ipsum secundum se essen
tialiter esse in dn̄tibus specie ⁊ ei atē
buit intentioneʒ generis ⁊ quanto ge
nus cōius tanto eius in re minor ē vni
tas ⁊ ita nomē generis de suo primo i
tellectu importat aliquid quod est ma
teriale in speciebus tum ꝑ modū toti⁹
ut dictū est prius. Ad p̄mū dico ꝙ
nō ẜm omne vniuocuʒ fit cōꝑatio sed
ẜm specieʒ athomā tantū idest specia
lissimā ut ibi dicitur. Vel aliter ꝙ vni
uocū apud logicum dicitr omne illud
q̇d per unaʒ rōnem deuenit apud intel
lectū ẜm ꝗ̃ dicitur de multis apud vl'e
nō est omne tale ẜ tantū quod est unū
ẜm ultimaʒ formam completiuam vn
de dicitur septio phisicoruʒ in genere
multe latent equiuocationes quod ta
men logicus non concedit. Unde si
dicatur ẜm omne vniuocuʒ fieri com
parationeʒ intelligendum est tantum
de vniuoco ẜm naturalem quod est tā
tum species specialissima non de omni
vniuoco quo ad logicuʒ quomodo ge
nus est uniuocum. Ad secundum
dico ꝙ maior est unitas in re a qua su
mitur vniuocatio speciei ꝗ̃ a qua gene
ris quia ibi est vnitas forme completi
ue hic tantum alicuius materialis ⁊ in
cōpleti. Unde ad formaʒ dico ꝙ dua
bus speciei vnitatibus ibi enumeratis
est genus unum sed tertia omittitur i
qua species excedit genus. Ad ter
tium dico ꝙ ibi est equiuocatio quia se
cundū se potest sumi effectiue siue so
litarie ut sumitur perse in tertio modo
siue excludendo aliaʒ causam ⁊ oibus
his modis maior est vera ⁊ mior falsa
Aliomodo sumitur secundum se pro
ut sumitur quinto metaphisice ut sci
licet opponitur secundum accidens
quod agregat i se diuersas essentias.

31

nt hō albus ⁊ tūc ens fm se est quod libet habēs unā essentiam istomodo ē maior falsa ⁊ minor vera ⁊ sic itelligit Aristo. 5° metaphice quia genus est diuersum p dr̄ntias que dr̄ntie non accidunt sibi quia dr̄ntie nō faciunt unū fm accidens cum genere sed unū eēntialiter. Ad quartū patet quia p̄ma ppō. s. gen⁹ predicat totū sic itelligenda est scilicz materiale permodū toti⁹ quod fm se est vniuocū ⁊ tamen in speciebus formaliter diuersificat̄ ⁊ ita maior est unitas generis in se q̄ specierū iquantū differūt p dr̄ntiam quia nulla dr̄ntia est i itellectu generis sed ecō°.

Circa diffōnem denoiatiuoꝝ.

Ueritur vtꝝ dr̄ntia ut solo casu. i. sola cadentia ad subiectū a p̄ncipalib⁹ a quibus habent denoiationem an etiam differant in significato ⁊ hoc est querere vtꝝ denomiatiuū idē significat ꝙ abstractū scz formā tantū uel aliud ut subiectuz ⁊ ꝙ significet sbm uidetur quia significāe est intellectū constituere p Aristo p̄° piermenias capitulo de verbo ꝫ nom cōcretum platuz ꝯstituit itellectū subiecti ergo illud significat pbatō minoris cōstituit itellectū accn̄tis ⁊ illud impossibile est itelligere sine subiecto tuz quia ipossibile est ipm esse sine sbiecto ⁊ unūquodꝙ sicut se habet ad eē sic ad veritatē. i. ad cognitōnē verā secundo metaphice. tū quia substātia est p̄muz oim cognitōe p Aristo. 7°. metaphice ergo nihil significatur sine illa p hoc etiam pbatur ꝙ subiectū p̄mo significatur quia illō p̄mo intelligitur plata uoce quia accidens nō potest sine illo itelligi ⁊ illud est prius cognitione accidente p Aristo. septio metaphice. Itē termius idē significat quod supponit ꝫ termius accn̄talis cōcretus supponit subiectū ergo maior patet quia termi⁹ supponēs ex hoc ꝙ supponit nō habet nouū significatum pbatio miōris per Aristo. p̄mo piermenias hec est pacci

dens album est lignū quia significatur ꝙ illud cui accidit albū est lignū igitur illud cui accidit album ut subiectū ibi supponitur p album. Itē idē significat nomen ⁊ diffō 7°. metaphice ratio quā significat nomen est diffinitio sed diffinitio cōcreti habet in se subiectuz ⁊ accidens igitur nomē hoc significat mior patet per Aristo. in septio dn̄tem quia accidens diffinitur per subam. Item dictō exclusiua excludit quodlibet quod est ex̄ perse significatuz termi sed talis dictio exclusiua addita termino cōcreto nō excludit subiectum igit̄ ⁊c. pbatio miōris si dico tantū album currit nō excluditur corpus currere qꝛ includitur pbō sequitur tantuz album currit igitur albū currit ⁊ ultra igitur corpus currit igitur a p̄mo ad ultimū ⁊ ita corpus nō excluditur. Itē hoc videtur per auctoritatē ꝯmentatoris super p̄mo phicoꝝ ubi dicit ꝙ nomen ꝯcretū significat formā ⁊ susceptm̄ ⁊ xii. metaphice dicit ꝯmēta tor ꝙ significat ambo. Itē Aristo. in septio meta. dicit ꝙ in dictis fm accidēs nō ēidem quodq̊dest cū illo cui⁹ est propter duplex significare ut musicū ⁊ albuz igit̄ huiusmōi sign̄t duo. Ad oppoitū ē Ari. Hic dicit̄ ꝙ dnoiatia dn̄t solo casu a p̄ncipalib⁹ q̊ n̄ sig̃to ꝫ abstracta nō sign̄t sbaz qꝛ tūc n̄ eēnt i aliq̊ gn̄e q̊ nec denoiatiua. Itē iferius ca° de sba dicit ꝙ albū solā q̄litatē sig̃t. Itē ꝯmētator 7°. meta. dic̄ Ari. velle ꝙ tm̄ significet formā ⁊ rō h⁹ est qꝛ al'r eēt nugatō addēdo accn̄s cū sbo qō uidet̄ icōueniens ꝯn̄a pz qꝛ ponēdo rōez ꝯcreti loco nois idē sbm bis diceret̄. Itē si cōcretū significet sbm igit̄ hec albū ē lignū eēt fm se qꝛ sbz q̊ ad suū sig̃tū natū eēt supponē ꝯn̄s tn̄ est falsū p Arꝝ. p°. posterioꝝ. Itē si albū significet sbz ⁊ accn̄s sic̄ homo albus igit̄ eēt fm accidēs qō uidet̄ eē cōtra Arꝝ. v°. meta. qꝛ diuidit ibi ens fm se in decem gn̄a.

Item si concretū significaret sbm

tunc nō diffiniretur p additamentum
ꝯña patet quia tunc q̄dquid poneretur
in eius diffōne eēt de rōne essentiali e⁹
ꝯñs est contra Aristo. 7º metaphice.
Itē īpossibile est reb⁹ diuersoꝝ ge-
neꝝ gñalissimoꝝ esse aliquā rōnē sᵐ
cōmunē igitur nomē significans talia
duo nō potest esse vniuocū ſ subiectū
ꝛ accedens sunt diuersoꝝ generꝝ ergo
si concretū vtrūq; significaret eēt sim
pliciter equiuocū quod nō uidetur cō
ueniens quia tunc nulla ꝓpositio sim
pliciter esset uera in qua ponitur cōcre
tum nulla etiam in eis esset contradi
ctio nulla conseq̄ntia passio etiam nō
posset demonstrari de suo subiecto cū
sit concretū ꝛ in demōstratione nō est
aliquid eq̄uocū per. Aristo. pmo poste
rioꝝ hec oia uidentur incōuenientia ꝛ
ꝯ Aristo. ꝛ q̄rtū spāliter pmo posteri.
Ad qōēz dicendū q̄ si cōtingat sub
iectū ꝛ accidens vnico actu itelligere
ꝛ cōposito ex eis unū nomē iponere sic
toti hystorie troyane hoc nomē ylias
illud nomē nō significat utrūq; sub ꝓ
pa rōne nec est cōcretum cōcernens a
liud a suo significato nullū aūt nomen
potest utrūq; significare sub ꝓpa rōne
nisi sit equiuocū. Incōuemens aūt est
cōcedere oñe nomē cōcretū eē equiuo
cū quia piret finis ſmōis quia vix pos
set aliquis determiatum cōceptū expri
mere. Ideo dicendū q̄ nomē cōcretū
nō significat ꝓprie subiectū ſ tantū fō
mā. Dicētur forte q̄ nō essꝫ equiuo
cū quia nō significat utrūq; sub ꝓpa
rōne sed formā inquātum iformans ꝛ
subiectū inquātū informabile. Cō
tra quod nō significat aliquid sub pro
pa rōne nō significat illud sicut qui nō
intelligit aliquid sub ꝓpa ratione ei⁹
nō intelligit illud ergo eēt dicere sim
pliciter nō significare subiectū. Itē
ꝓpa ratio subiecti est ratio iformabil'
igitur nomē significans illud sub rōe
iformabilis significat illud sub ꝓpa
rōne ꝛ ita duo oppoita dicerent in illa
ſmone verūtamen ꝓpter argumenta
intelligendū q̄ licet accidens non sit
sine sub ecto est tamē in se quedā essen
tia disticta ab eēntia subiecti licet non
adeo perfecta nā per Aristo. pº topi.
in omni genere est repire quid simil'r
nisi esset eēntia distincta inse non esset
perse in alio genere a subiecto quod
manifeste falsum est quālibet autem
essentiam contingit sub ratione ꝓpa
intelligere ꝛ etiaꝫ significare ꝛ tali mō
intelligendi cōrespōdet modus signifi
candi abstractus. Aliomodo cōtingit
intelligere istam eēntiam inquantum
informat sbm ꝛ huic modo itelligendi
corespōdet modus significandi cōcre
tus sicut igitur eadē eēntia intelligitur
sub utroq; modo intelligēdi sic idem
significatur per nomen cōcretum ꝛ ab
stractum sed sub diuerso mō significā
di sed ꝓpter istū moduꝫ significādi fō
te dicitur sbm cointelligi nō tanquaꝫ
intraneū illi intellectui perse sed tanq;
ad quod dependet intellectus sub tali
modo intelligendi. Ad pmū argu
mentum pncipale dico q̄ sicut aliquid
ꝯstituit intellectum alicuius sic illud si
gnificat nomen aūt concretū nō pnci
paliter cōstituit intellectū subiecti sed
tantū ex hoc q̄ illud cuius pmo intelle
ctū constituit sub tali modo intelligēdi
ad subiectū depēdet ꝛ ita significat ipꝫ
hoc est ex tali modo significādi datur
intelligere q̄ nō est significare ut nūc
loquimur de significatione que est rep
sentatio alicuius ex impositōne. Ad ꝓ
bationē mioris cū dicitur impossibile
est accidens intelligi sine subiecto dº
q̄ ipossibile intelligi accidēs eē sine su
biecto ita q̄ sine sbo dicat modū itelli
gēdi. aliomō pōt accipi ut dicat modū
act⁹ itelligēdi sb quo ſsu ipossibile ē in
tellīgē accñs sñ sbo. i. sñ h̄ q̄ sbm itelli
gat ꝛ tūc ꝯcedē⁹ illō pōt rñderi ſm pdi
cta nisi sbm itelligat ñ ut pse itra itelle
ctum accidentis sed ut illud ad quod
dependet intellectus ꝛ sic significatur.

32

Aliomõ potest dici ꝙ accidens nõ
potest intelligi sine subiecto.i.comple
te cognosci quia ex eisdẽ est aliquid ⁊
cognoscitur tamen potest cognosci ⁊ i
telligi qȯ dicit̃ per nomen nõ cognito
sbo sicut species ñ cognoscitur quid ẽ
simpliciter nõ cognito genere tamen
cognoscitur quid dicitur ꝑ nomen sñ
cognitione generis ut exẽplificat the
mixtius supra libꝝ posterioꝝ ꝙ si dicat̃
puero adduc equuz nõ adducit bouẽ
ſ; equuz ⁊ ita cognoscit quid dicitur ꝑ
nomen sed quid est per genus ⁊ diffe
rentiã nõ cognoscit ⁊ idez habetur ab
Ari.in ṗncipio ṗmi phicoꝝ ꝙ diffini-
tũ prius cognoscitur diffinientibus sic
in ꝓpoito potest accidẽs cognosci ea
cognitione quid dicitur per nomen ñ
cognito subiecto ⁊ ista cognitio cõfusa
sufficit ut significetur hoc modo dȯo
posset saluari ꝙ nomen abstractũ sig
nificat subiectũ etiã eomodo quo con
cretũ de quo est dubiũ videtur tamen
ꝓpter probationes mioris supra poi
tas ꝙ nomen abstractũ det itelligere
subm sed nõ similiter quia cõcretum i
recto abstractũ in obliquo sicut subm
diuersimode ponitur i diffinitõne vni
us ⁊ alterius ⁊ tunc nõ est modus sig
nificandi cõcretus ṗncipiũ itelligẽdi
subiectũ sicut supra dictuz est sed ipm
quod significatur ꝓpter dependentiã
eius ad subiectũ. Si obiciatur contra
hoc quia abstractũ significat formam
sub propa rõne igitur nõ inquantum
dependet ad subiectũ ergo nõ dat itel
ligere subiectũ dici potest ꝙ propa rõ
forme accidẽtalis est esse sibi ⁊ ita stãt si
mul ꝙ significetur sub propa rõne et
sub modo ut est sbi hoc uidet̃ ꝓbabili⁹
ꝙ; dr̃ñtie ⁊ modus significãdi cõcret⁹
sit principium intelligendi subiectum
quia aliter in diffinitiõe accidentis ab
stracti nõ opteret ponere subiectuz ꝙ
est cõtra Aristo.7º metaphice ubi dic̃
ꝙ substãtia est primũ oim diffinitione
q: i diffõne oim ponitur ⁊ nõ ecõuerso

Et cũ obicitur ꝙ subiectũ primo signi
ficatur quia illud ṗmo itelligitur ꝑ uo
cem dici põt ꝙ aliquid ṗmo itelligi ꝑ
vocẽ est dupliciter aut sine quo nõ aut
ṗmo ex itentõne iponẽtis ṗmomodo
põt subiectũ primo intelligi ⁊ sine quo
nõ intelligitur accidẽs. Secũdomõ ñ
itelligitur subiectũ ṗmo sicut ṗmo in
telligitur ꝑ hanc uocẽ homo aial tãꝙ;
sine quo nõ intelligitur hõ sed nõ ṗmo
quo ad intentionẽ iponentis uel profe
rentis. Aliter põt dici ut supra ꝙ non
optẽt subiectũ intelligi ad intellectuz
accidẽtis quid.s.dicitur ꝑ nomen licz
opteat quo ad cõpletã cognitionez ac
cidentis. Ad secundũ ṗncipale cõ
cedo ꝙ termius illud supponit quod si
gnificat sed nõ semꝑ pro eo supponit
quod significat ſ; tantũ supponit signi
ficatuz ꝓ significato quãdo est suppõ
simplex sicut in suppõne personali cõe
supponit ꝓ suppoitis ⁊ nõ suppositum
q: non significat suppoitum. Ad mi-
norẽ dico ꝙ termius concretus suppo
nit ꝓ subiecto sed nõ subiectũ. Ad pro
bationẽ dico ꝙ hec est ꝑaccidens albũ
est lignũ nõ quia albũ supponat subm
quia illud est natũ supponere ⁊ tunc si
illud supponẽtur eẽt predicatio perse
q: supponẽt qȯ natũ est supponẽ sed ẽ
ꝑaccidẽs q: sigtũ albi qȯ est accñs non
est natũ supponẽ ꝑse ⁊ respectu talis ṗ
dicati ſ; suppõit ꝓ eo cui accidit. Cõ
tra hoc uidetur ꝙ cũ dicitur albũ ẽ lig
nũ hoc significat ꝙ cui accidit album
est lignũ qȯ nõ esset veꝝ nisi illud cui
accidit albũ eẽt illud qȯ supponitur et
nõ tm̃ pro quo nõ.n.põt uere dici hãc
hõ currit sigre sor.currere licet hõ sup
põat ꝓ sor. Ad hoc dicit̃ ꝙ hec ꝓpõ
albũ ẽ lignũ sigt lignũ ineẽ albo nõ tñ
ꝓ se ſ; ꝓ eo cui accit ⁊ ita dz itelligi au
ctoritas Arꝝ.sigt.n.ꝙ cui accit albũ ẽ
lignum non tamen quod suppõit sed
pro quo sicut cõmuniter dicit̃ qñ sbz
non est natum pro alio supponere res
pectu predicati ꝙ; ꝓ hoc dici⁹ ꝙ ṗtum

significatur huic iesse ut hic hõ currit quod currere significatur iesse supposito licet hoc non habeatur ex prima significatiõe sermonis sic cum album respectu talis ꝓdicati lignũ nõ sit natũ supponere nisi pro subiecto dicitur ꝓdicatum significari ei i esse. Ad tertiuz dicitur ꝙ est duplex diffinitõ una simpliciter que est habẽtis quodq̇dest simpliciter ut sube ⁊ ista diffinitio tm̃ habet genus ⁊ dr̃ntiam que sunt intra perse intellectuz spẽi/ ⁊ de illa est maior vera ⁊ probatio eius de q̃rto metaphi.

Alia ẽ diffinitõ p additamentũ vbi scilicz aliquid addit̃ ꝓter eẽntialia diffiniti ⁊ talis est accñtiuz quia eniz accidentia nõ cognoscunt̃ ꝯplete sine sbo ⁊ diffinitio datur cã cõplete cognitõis habende ideo nõ diffiniunt̃ sine subiecto ꞩ quia talis diffinitio agregat inse aliquid nõ de eẽntia diffiniti ideo plus significat q̃ȝ nomẽ diffiniti ⁊ de tali nõ ẽ maior v̓a nec ei⁹ ꝓba°. Ad quartũ dico ꝙ maior est falsa qñ quod icludit̃ ꝯpatur ad reale ꝓdicatum tunc .n. nõ excluditur nisi diuersuz ab eo respectu predicati quia sincathegoremata disponũt sbm i ꝯpatõne ad ꝓdicatũ respectu aũt predicati realis non est sbm diuersuz ab accñte cõcreto ideo nõ excluditur vñ dicitur cõiter ꝙ excludẽdo ñ semp excludit aliud ꝑm eẽntiaz ꞩ ꝑz eẽ quod maxie est uerꝫ respectu realis predicati. Ad auctoritates cõmentatoris intelligendũ est sig̃re extensiue pro dare itelligẽ quia aliter essz ꝯ̃rius sibi q̇nto metaphice. Ad auctoritatem Aristo. intelligit ꝺ̓ homie albo ⁊ hui⁹ modi de quibꝫ ꝓposuit dubitatõnez in ꝓ̇ncipio capituli illa .n. sũt entia ꝑm accidẽs ꝑm ipm i q̇nto metaphice. Cõtra põnez sic arguitur si albũ idem significet ꝙ albedo ꞩ sub mõ cõcernentis uel denoiantis g̃ de quo dicitur album ut de hoie de eo dicetur interꝓ̇tatio ei⁹ scz albedo ut cõcernẽs quod nõ uidet̃ verꝫ. Hic põt dici ꝙ illa nõ est interꝓ̇tatio albi quia albũ tantuz significat formã sub unomodo significandi ꞩ hꝰ totũ albedo ut ꝯcẽrẽs significat formã sb duobus modis oppositis qꝛ albedo significat formã sub unomodo ⁊ ut cõcernens dicit alium oppoitum moduz si aũt queretur que est iterpretatio h⁹ nominis album nõ est possibile dari nisi per aliquod nomen posset forma tantum significari sub vno modo significandi quod non est possibile forte addito hoc modo ut cõcernens ⁊c.

E prima regula Arꝫ. querit de veritate. s. quando alterꝫ de altero predicatur ut de subiecto quidquid ꝓdicatur de ꝓdicato predicatur de subiecto. Qꝛ sit falsa uidetur qꝛ animal est ꝓdicatũ de hoine ⁊ albuz de animali ergo albũ de homine ꝑm istaz ergo rationem teneret hec ꝯña aial ẽ albũ ergo homo est albus videtur eẽ fallacia ꝯ̃ntis sil'r añcedens potest esse verꝫ sine cõseq̇nte. Item ꝑm hãc regulam sequeretur substantia est gña lissimuz igitur animal ẽ generalissimũ Itẽ si q̇dquid ꝓdicatur de predicato ꝓdicatur de subiecto sed predicatum predicatur ꝺ̓ predicato quia predicatũ est predicatũ igitur predicatũ predicat̃ de subiecto igitur subiectum est predicatum. Ad oppoitum est Aristoti.

Ad questionem dicendũ ꝙ regula est uera quãdo illa tria sumũtur in eodem gñe essentialiter ordiata quidq̇d predicatur essentialiter sicut hic sumitur ꝓdicari de predicato essentialiter ꝓdicatur de subiecto cum hoc etiam itelligenda est regula quando predicatuz intermedium non uariatur in compatione ad predicatum de ipso ⁊ ad subz de quo preditatur per primaz conditionem soluuntur duo prima argumẽta quia album ⁊ generalissimum nõ predicantur de animali ⁊ substantia essentialiter. Similiter secundum fallit penes uariationez predicati itermedij qꝛ sic arguendo ut ibi est fallacia accñtis

33

Ad tertium dicitur ꝙ regula debet
intelligi de predicari significato in in
tentionibus in fundamentis de predi
cari exercito arguuntur autem in in
tentionibus cum esse per quod exer
cetur predicatio. Ideo non tenet.
Contra hoc ſm oẽs ꝯditõẽs istas
hec ꝯña aial est suba igitur hõ est suba
esset bona quia hic sumũᵗ tria eẽntialʳ
ordinata in eodẽ genẽ nec variatur ꝑ
dicatũ intermediũ ⁊ arguitur in ꝑmis
intẽtionibꝫ de ꝑdicari exercito sed ista
ꝯña nõ valet igiᵗ oẽs ꝑdicte cõditiões
nõ saluãt veritatẽ regule ꝓbaᵒ miʳ. qa
sequitur asinus est substãtia ꝙ animal
est suba ⁊ nõ seqᵗur igiᵗ hõ ẽ sba igitur
iste homo est suba ẽ añs nõ cõuertibilʳ
isti aial est sba igitur ecõuerso arguen
do est fallacia cõseqñtis a põne ꝯñtis
⁊ a ꝓpõne habente plures causas veri
tatis ab unã illaꝝ. Itẽ nulla cõseqn
tia tenet nisi i vᵗute syllogismi ꝫ si hec
reducatur i sillʳm cũ homo ⁊ substãtia
faciant cõclusionẽ erũt extrema ⁊ aial
mediũ facto igitur añte ꝑᵒ nũc maiõe
erit syllogissmus in ꝑma figura hñs
maiorẽ pticularẽ que nõ valet in quibꝫ
cũqꝫ termis quia forma arguendi i oi
bus est eadẽ igitur nec cõseqñtia prius
valuit. Itẽ forma arguẽdi eadẽ est
i eẽntialibus ꝑdicatis ⁊ nõ eẽntialibꝫ
quia ꝯña tenꝫ ex significatõne ꝓpõnũ
sicut et syllogismus p hãc aũt aial est
suba nõ sigᵗur maior ydẽptitas extre
moꝝ ꝙ p hanc aial est albũ igiᵗ ex sig
nificatione ſmonis nõ plus significa
tur ꝑdicatum unũ eẽ idẽ homini ꝙ ali
ud. Si dicatur ꝙ eẽ est unio extremo
rũ ⁊ ideo talẽ unionez dicit qualis de
betur extremis ⁊ ita maiõ ydẽptitas si
gnificatur hic aial est suba ꝙ hic aial ẽ
albũ hoc nõ videtur eẽ veꝝ quia tunc
ois ꝓpositio de inesse simplʳr significa
ret se esse talẽ ⁊ ois ꝓpõ de ineẽ ut nũc
significaret se eẽ de ineẽ ut nũc. Et ita
exponẽdo esset nugatõ ut hic homo ut
nunc est albus ⁊ hic eẽt repugnãtia in
tellectuuz homo simplʳr est albus vel
nccĩo quod non videtur probabile.
Similiter hic esset nugatio homo ne
cessario est aial vel sp est aial ⁊ hic eẽt
repugnantia itellectuũ hõ ut nũc ẽ aial
⁊ si hoc igiᵗ oppositũ unũ diminueret
alteꝝ ⁊ ita in hac ꝯña hoc nunc est aial
igitur hõ est aial eẽt fallacia ſm quid ⁊
simpliciter ⁊ hic similiter aial nccĩo est
albũ ⁊ ita ad illã de necessario nõ seque
retur illa de ineẽ in oibꝫ termis ꝙ ꝯña
nõ valeat aial nccĩo est albũ igiᵗ aial est
albũ patet p Aristo. 2ᵒ piermenias qꝛ
qñ est oppõ in adiecto nõ tenet a ꝯiun
ctis ad diuisa silʳr si valet ergo ꝯñs nõ
põit itellectũ oppoituz añti. Propter
tres rões ꝑncipales põt dici ꝙ nõ seq
tur formaliter aial est suba igitur hõ ẽ
sba sicut nec seqᵗur sba est alba igitur
aial quia ex sigᵗione ſmonis vtrobiqꝫ
añs eodẽ modo se habet ad ꝯñs. Sꝫ
ad qõnez tunc est dicendũ ꝙ rglʳa est
vẽa quia pse daᵗ de secũdis intẽtõibꝫ si
cut logicus dꝫ loqui ⁊ sumẽdo ꝑdicãi
ꝓprie ꝙ est pre alio dici tũc tm̃ ⁊ ñ plꝰ
significaᵗ p rglʳaz quod est ꝑus ꝑore
ẽ pꝰ posteriore lʳ qõ ẽ supiꝰ supiõe ẽ su
piꝰ inferiore cꝰ veritas nulli dubia est
⁊ ita ꝯuenienter poniᵗ ut regula qꝛ eiꝰ
vitas oibus est nota. Si autẽ dicaᵗ ꝙ
A. exẽplificat õ rebꝫ ꝑme itẽtõis. quõ
igitur arguendũ est in illis ſm hãc re
gulã dico ꝙ Aꝝ. sic exẽplificat ut hõ
de qdã hoie ꝑmo aial vᵒ de hoie ꝙ ⁊ de
qdã hoie ubi significaᵗ aial eẽntialʳ ꝑ
õ hoie si aũt debeat exerceri ista ꝑtio cũ
hoc verbo est oꝫ ad arguendũ ſm re
glʳaz modificare ꝯpõez p aliqd qõ no
tet ꝑdicatum ꝑdicari de subiecto sicut
hic sumitur predicari ⁊ tũc sic est argu
enduz homo perse primomodo est ani
mal quidam perse primoᵒ ẽ homo vel
essentialiter igitur quidam homo per
se est animal si autem absolute arguaᵗ
animal est substantia igitur homo ni
hil exprimitur in antecedente ꝙ notet
ibi virtutem huius regule qꝛ per esse

absolute non significatur ꝓdicatum ꝓ
dicari.i.eē subiecto ꝑus uel supius ipo
Si aūt dicatur ꝙ Aristo.sumit ab
solute ꝓpōni quidam eniz hō ⁊ homo
est ⁊ aial est dico ꝙ itelligit ꝑse quia sic
expressit ꝑus in secūdis itentōnibꝫ aial
ꝓdicatur de hoie vnde seq̄ns est itelli-
gendū ſm ꝑcedens. Ad duo argu
menta ꝯ rn̄sionē patet. Ad tercium
dico ꝙ respectu subiecti ꝓdicatū ē ꝓtuz
tm̄ ꝓdicatione significata sed ꝓdicatuz
respectu ꝓdicati est ꝓtum ꝓdicatiōe ex
ercita tm̄ regula autē est intelligenda
utraqꝫ ꝓdicatione vniformiter sumpta
Si arguat̄ hic tenz aial ꝓdicatur de ho
mine vbi est ꝓdicatio significata ⁊ q̇dā
hō ꝑse est hō vbi est ꝓtio exercita ergo
q̇dam hō ꝑse est aial dico ꝙ hec aial ꝓ
dicat̄ de homie est ꝑaccidēs nō tamen
aial ꝓdicatur ſm accidēs ⁊ est vera ꝓ
ꝓdicatione exercita ⁊ ita vtrobiqꝫ ē ve-
ritas sumēdo vniformiter ꝓdicationē
exercitam ⁊c.

Queritur de veritate huius re
gule diuersoꝝ generꝝ ⁊ nō sb
alternatim poitoꝝ diuerse sūt
spēs ⁊ differētie vtꝝ aliquid possit eē ī
diuersis generibꝰ. Et sic videt̄ cōpus
est in genere sube ꝑ Porphiriuz ⁊ in
gn̄e q̄ntitatis ꝑ Arꝫ.caº de quantitate.
Itē figura est in genere quātitatis
quia geometer qui ꝑse tantū ꝯsiderat
quātitates ꝑse cōsiderat figurā ⁊ figu
ra est in gn̄e qualitatis ꝑ Arꝫ.capitulo
de q̄litate. Itē scia ꝑse est in genere
qualitatis quia est in prima spē ⁊ ē ꝑse
relatiuū ꝑ ipm capitulo de relatione ⁊
5º metaphice siliter. Itē duplum ⁊
dimidiū sunt q̄titates ꝑse ⁊ relatia sil'r
ꝓpriū est q̄litati simile uel dissimile d
ci ⁊ ſm quātitatē eq̄le ⁊ ineq̄le ḡ hec sūt
in illis generibꝫ ⁊ sunt ꝑse relatiua per
Arꝫ. Consil'r arguit̄ de multis aliȷs
relatiuis. Itē motus uidet̄ eē i gn̄e
quātitatis ⁊ in gn̄e actionis uel passio
nis ꝑmo probat̄ per Ari.5º metaphi.
capit'lo de q̄nto tempus est quātitas ꝑ
motū igit̄ motus magis ⁊ tempus est
ꝑse spēs q̄ntitatis quia est quinta spēs
quantitatis continue ꝑ Aristo.igitur
magis motus est spēs quātitatis ꝓba
tio secūdi quia omne vere ꝓdicatū i ab
stracto de aliquo est idē eēncialiter illi
hec est uera passio est motus ⁊ actio ē
motus igit̄ ⁊c. ꝓbatio mioris hec per
se est uera paciēs mouetur ergo passio
est motus. Itē per Aristo.5º phiꝝ
motus accipit speciē a termino ad quē
igitur sil'r ⁊ genus sed ꝑse terminꝰ mo
tus est in tribus gn̄ibꝫ ꝑ Aristo.ibidē
scz quātitate q̄litate ⁊ vbi igitur motꝰ
est ꝑse in illis tribꝫ gn̄ibus. Si dica
tur ꝙ motus eq̇uoce est in illis tribus
generibus. Cōtra motus dicitur de
alteratione et augm̄tatione ⁊ locimu
tatione ſm idē nomē ⁊ eandē rationez
essentialem.s.actus entis in potētia in
quantū ipotentia que est ratio eius per
Aristo.3º phiꝝ.igitur vniuoce. Ad
oppoituz est Aristo. Itē que differūt
in ꝑore differunt in posteriore igitur q̇
differūt gn̄e differūt in quolibet poste
riore ⁊ nihil est in generibus diuersis
gn̄alissimis. Ad qōnez dicit̄ ꝙ idez
dicitur multipliciter ut dicit̄.i.topico.
genere spē ⁊ numero ⁊ idē numero tri
pliciter accn̄te ꝓprio ⁊ diffōne in q̇nto
metaphice dicitur ꝙ idem ſm se dicit̄
tot modis quot modis vnuz ſm se scz
numero specie genere ⁊ ꝓportiōe ⁊ iō
ꝓportōne ⁊ eidē numero quo ad duos
modos scz idē accidente ⁊ ꝓṗo pōt eē
in diuersis generibus quia animal et
color sunt idem proportione quia huiꝰ
modi idēptitas est in similiter se habē
sicut.n.color se habet ad albedinem ita
aial se habet ad hoiez. Sil'r soꝛ.⁊ albꝰ
idē sunt accidente soꝛ.⁊ discipline per
ceptibile l' risibile sūt idē ꝓṗo ⁊ sic eaō
manifestum est.ꝙ sunt in diuersis ge-
neribus. Idem specie uel genere nul
lo modo est in diuersis generibus ge
neralissimis ut' q̇buscūqꝫ nō subalt̄nis
ut spēs l' dn̄a nisi forte iō gn̄e supiore

34

i diuerſ generibus inferioribus quod
sũt idẽ ſpẽ uel genere inferiore nõ ſit i
diuerſis generibꝫ ſupioribus nõ ſubal
ternis ut ſpẽs uel dr̃ia uidetur mani
feſtũ quia ad eẽtiam ſpẽi ꝑtinet ge
nus ergo ſi idẽ ſpecie uel genere iferi
ore eſſet in diuerſis generibus ſupiõi
bus illa ambo gñ͠a eſſent de eius eſſen
tia igitur illud nõ eẽt idẽ eẽtialiter qꝛ
duo gñ͠a nõ ſubalterna diuerſã eẽtiã
ꝑdicant. Similiter dr̃ia cũ genere
facit unũ eẽtialiter. ſed cũ diuerſ ge
neribus nõ ſubalternis nihil idẽ facit
eẽtialis igit̃ ꝛc. Ad ꝑmũ argumẽ
tũ dicit Albertus ꝙ corpus ut dicit na-
turam aptam ad recipiendũ tres dim̃
ſiones eſt in genere ſubẽ ut noiant ip
ſas tres dimẽſiones eſt in genere quã
titatis ꝑmũ patet quia natura in cõpo
rea dicitur ſbã cui repegnat recipere di
mẽſiones. Ad ſecundũ dico ꝙ hoc
nomẽ figura eſt uno mõ ſignificãs ſu
ꝑficiem termiatã lineis ꝛ ſic eſt in gñe
quantitatis. Aliomõ ſignificat ipſam
clauſionẽ lineaꝝ ſiue termiationez et
ſic eſt i q̃rta ſpẽ q̃litatis. vñ qualitates
q̃rte ſpẽi dicunt̃ q̃litates circa quanti
tatẽ. Ad aliud dicit̃ ꝙ relatiões ſũt
ꝑſe in genere relationis relatia uero
poſſũt eẽ res alioꝝ geneꝝ quia illa ſũt
relatia in q̇bus fundat̃ relatio ꝛ illa ſũt
res alioꝝ geneꝝ ꝑ hoc dicitur ad oia
illa ꝙ licet ſint relatiua tamen nõ ſunt
in genẽ relationis ſed in alijs gñibus.
Contra concretũ ꝛ abſtractũ ſig͂nt
idẽ eſſentiater igitur ſunt in eodẽ ge-
nere ğ ſi relationes ſunt ꝑſe in genere
relatiõis ꝛ relatiua erunt ꝯñ͠a patet qꝛ
eadẽ eſt eẽtia eiuſdẽ gñis cũ ens ſm
ſe diuidatur in. x. genera Itẽ ſi rela
tiua nõ eẽnt in gñe relatõis nihil det̃-
minatũ in caº de adaliq̃d in ꝑdicamẽtis
cõueniret alicui in illo gñe ꝛ ita ad de
terminandũ de illo genẽ eẽnt oia inꝑ
tinẽtia que determiantur ibi ꝙ uidet̃ i
cõueniens ꝑma ꝯñ͠a patet nec eñ pri
ma diffinitio adaliquid nec ſcđa quaꝫ
Ariſto. approbat nec aliqua ꝓprietas
quã ponit cõueniret relationibꝫ ſ; tm̃
relatiuis que ꝑ ypotheſim nõ ſunt i ge
nere relatõis. Iõ põt dici ꝙ ꝑſe rela
tiua ſunt in gñe relationis ſicut cõcre
ta alioꝝ ſũt i alijs gñibus de quo dicet̃
poſt ꝛ ita nihil idem eẽtialiter eſt ꝑſe
relatiuũ ꝛ ſpẽs alterius gñis ſcientia
ergo equiuocũ eſt ad ſignificandũ ha
bitũ mentis ꝛ ad ſignificandũ ymagi
nem ſcibilis que duo eẽtialiter ſunt
diuerſa. ꝑmomodo eſt ſpecies quali-
tatis. ſecundomõ eſt ꝑſe relatiuũ. Ad
aliud dicitur ꝙ duplũ ꝛ dimidiũ ſunt
ꝑſe in gñe relatiõis nõ quãtitatis nec
hoc dicit Arꝫ. licet illud cui inẽ duplũ
ꝑſe ut duo ſit ꝑſe quãtitas quia non
oꝑtet accidens eſſe ineodem genẽ ut
ſpeciẽ cũ ſuo ſubiecto. Similiter de eq̃
li ꝛ ineq̃li ſimili ꝛ diſſimili dicenduz ꝙ
ſunt relatia ꝑſe ſed in gñe quãtitatis
uel q̃litatis ſunt nõ ut ſpecies ſ; ut pro
pria ut patet ꝑ Ariſto. ultima ꝓꝑetate
quãtitatis ꝛ q̃litatis. poſſibile autez eſt
de multis eẽ in vno gñe vt ſpẽs in alio
ut propꝛa quia riſibile eſt in gñe ſbẽ ut
ꝓpriũ in qualitate vt ſpẽs. Ad arꝫ.
auctoritatẽ dico ꝙ dicit ſi contingit idẽ
eẽ relatiuũ ꝛ quale nihil ꝓhibet hoc ſic
idẽ anumerari i diuerſ generibus qd
nõ ẽ idẽ eẽtialiter. Ad aliud de mo
tu dicetur poſtea. Cõtra põnez per
Ariſto. q̇nto metaphice unũ numero
infert unum ſpẽ accidens ꝛ ſbm ſunt
vnũ numero ꝑ reſponſionẽ ꝛ ſunt idi-
uerſis gñibus igitur idẽ ſpecie poteſt
eſſe in diuerſis gñibꝫ. Itẽ arguitur
per ſill'm expoitoriũ in tertia figura ſcꝫ
iſte aſinus eſt nõ qualitas iſte aſinus ẽ
nõ hõ ğ nõ homo eſt nõ qualitas sum-
do in ꝑmiſſis vtrũqꝫ extremũ ut eſt ter
minus infinitus ꝛ ſic cõcludẽdo. Sꝫ
ſi oppoituz de oppoito ꝛ ꝓpoſitũ de ꝓ
poſito ꝑ Ariſto. ſecũdo topicoꝝ ergo
hõ eſt qualitas ſ; q̃litas in abſtracto de
nullo ꝑdicatur niſi quod eſt eiuſdẽ ge
neris igitur homo eſt in genere q̃litas

⁊est substantia igitur ꝛc. hec ratio pōt fieri cōiter ad ostendendū oēꝫ affirmatiuā esse verā. Ad pͥmū istoꝝ potest dici ꝙ Aꝝ. prius distiguit modos vnius pаccidēs ⁊ postea unū pse distinxit in illos modos numero ⁊ specie ⁊ cuꝫ subdit̃ vnū numero inferre vnū specie itelligit tm̄ de uno numero ut prius illud posuit. s. ut est modus vnius perse sm̄ aūt ⁊ accidēs si sint unū numero hoc est pаccidēs ⁊ nō pse ⁊ ita de illis nō intelligit istā ꝯñaꝫ tenere. Ad aliō dicit̃ ꝙ regula si oppoituꝫ ꝛc. tenet de cōtrarijs in seipis de ꝯdictorijs eꝯ̄rio. ut dicitur 2° topicoꝝ vnde nō ē arguendū eodē ordine affirmatie ⁊ negatie sine fallacia ꝯñtis ꝰ est arguēdū ex oppoito ꝑdicati ad oppoituꝫ subiecti arguitur aūt sic nō homo est nō q̃litas ǧ q̃litas est hō que ꝯña nō ualet. Contra arguo ecōtrario sic nō hō est nō q̃litas ǧ q̃litas est hō ⁊ si hec est uera igit̃ ⁊ hec hō est q̃litas p cōuersionē. Silr tn̄sponēdo ꝑmissas igit̃ nō q̃litas ē nō homo ⁊ ulterius igit̃ hō est q̃litas ecōtrario igit̃ ꝛc. Ideo dicitur alr̃ ꝙ hō ⁊ nō homo nō opponūtur ut sunt termi infiniti ⁊ finiti ꝰ ut nō hō est terminus negatus ⁊ istomō ꝯclusio nō sequitur in syll'o expoitorio. Cōtra ut est termius infinitus de quolibet dicit̃ hō uel nō homo ⁊ de nullo eodē ambo ergo subiecto cōtradicūt. Itē negatio infinitans ⁊ negās terminꝫ nō differūtq̃ ad sig̃tuꝫ quia vtrobiq̃ negatur sig̃tuꝫ quia vtrobiq̃ negat̃ significatū termi finiti. Aliter dicit̃ ꝙ in palogismo expoitorio est fallacia accñtꝰ quia mediuꝫ uariatur qꝛ ꝑmo sumit̃ iste asinus q̃ tū ad dr̃ñtiaꝫ ꝯpletiuā p quā est in specie quā distiguitur ab homie in alia iste asinus est non q̃litas sumit̃ sm̄ formam sbe in qua cōuenit cū hoie ⁊ distinguit̃ ab oī quod est altius gñis. Contra ꝯsimiliter pōt alibi argui ubi nō potest defectꝰ assignari talis ergo nec est hic pse ꝯña patet per Aristō. 2°. elēcoruꝫ

oīm orationū que ꝑpter idem eadem solutio est añs patet quia si arguatur sic albedo est nō hō albedo est nō asinꝰ igitur nō asinꝰ est nō homo igitur hō ē asinus. Aliter pōt dici cōcessa ꝯcl'one syllogismi expositorij ꝙ nō sequitur ulterius igitur homo est qualitas nec ēt igitur q̃litas est homo quod aūt dicit̃ in 2°. topicoꝝ in cōtradictorijs tenet e cōtrario manifeste dicitur de ꝯña non de ꝑdicatione. Item ista regula si oppoitum de oppoito ꝛc. tantū itelligēda est in contrarijs uel si in cōtradictorijs intelligatur de ꝑdicatione ecōtrario hoc totuꝫ veꝝ est si in añte est predicatio perse uel ad minus vl'iter si sint termini cōmunes hoc dico ꝑ ꝯuersione vniuersal' affirmatiue p ꝯpōnem. nunc aūt quecūq̃ cōclusio sit illata per syllogismū expositoriū neq̃ ꝯcluditur esse uera pse neq̃ vliter ⁊ ideo nulloꝰ sequitur oppoitum ꝑdicari de oppoito neq̃ in seipo neq̃ in cōtrario ꝛc.

Singulū incōplexoꝝ aut sig̃t substantiā ꝛc. Circa hoc q̃rit̃ vtꝝ tantū sūt. x. gñalissima. Qꝛ nō uidetur ens diuiditur in subaꝫ ⁊ accidēs in absolutū ⁊ respectiuum in ens pse ⁊ in ens in alio sed tantum est unū generalissimū ens absolutum uel ens pse uel substātia igit̃ tm̄ est vnum ꝑdicamentū quod est accidēs igit̃ ꝛc. negatur ꝯña quia ens pse est vniuocū oībus de quibus dicitur ⁊ ita potest eē genus ens paccides uel i alio nō ē vniuocū illis quibus cōuenit. Contra si unū oppoitoꝝ dicitur multipliciter ⁊ reliquū per Aristo. ꝑmo topicorum ⁊ verificat illud in omni genere oppositoꝝ si igitur ens in subiecto sit equocū ad nouē nō ens in subo erit equocū ad tot ⁊ ita erunt. 18. generalissima. Itē dato ꝙ accidēs sit equiuocū. ix. generibus sequitur ꝙ nō plus cōueniāt accidentia inter se q̃ unū eoꝝ cū suba quia utrobiq̃ est tantū cōuenientia in aliqua uoce equiuoca igitur non erit

35

cõuenientioꝛ diuiſio entis in ſubaꝫ et
acc:dens ꝙ̃ in quãdo ⁊ in ens nõ quan
do quia utrobiqꝫ vnũ diuidẽs ẽ unum
gñaliſſimũ ⁊ reliquũ diuidens equiuo
cũ ad alia nouẽ genera. Seq̃tur etiaꝫ
ꝙ nõ ſit ſufficiens diuiſio entis in ſub
ſtantiã ⁊ accñs quia accidens cũ ſit eq̃
uocũ ſumitur pro aliquo ſignificato ⁊
ita fiet diuiſio tantũ in duo generaliſ
ſima. Jtẽ ad principale quod per ſu
pbabundantiã dicitur uni ſoli conuẽit
p Priſcianũ huiuſmõi eſt gñaliſſimũ
igitur tantũ unũ eſt gñaliſſimũ. Jtẽ
omnis diuiſio ⁊ multitudo reducitur
ad unũ quod eſt prius illa multitudie
igitur ſi ſint multa generaliſſima igiť
aliquod eſt vnuꝫ prius illis ſ; gñaliſſi
mis nihil eſt prius ergo nec ſunt mul
ta. Jtẽ album eſt unũ aliquid eſſen
tialiter quia per ꝑdeterminata nihil aliõ
ſigt̃ ꝙ̃ albedo igitur eſt in aliquo gñe
pſe ⁊ nõ in genere qualitatis quia qua
litas vere predicatur de omĩ qđ ẽ perſe
in gñe qualitatis qualitas nõ uere pre
dicatur de albo igiť albũ pſe eſt in alio
genere gñaliſſimo. Jta cõuenit arguẽ
de cõcreto cuiuſcũqꝫ generis accidens
igitur ſunt .18. genera accñtiũ. Jteꝫ
quale predicatur de albo quero ſub rõ
ne cuius vlĩs nõ proprij quia nõ cõuer
titur non accñtis quia nõ adeſt ⁊ abeſt
⁊c. nõ drñe quia rõ diſtiguit album ab
alijs nõ ſpeciei ſpãliſſime quia ꝑdicatur
de drñtibus ſpecie igitur ſub rõne gñis
⁊ nõ habet ſupueniens genus igitur q̃
le eſt gñaliſſimũ ⁊ non idem quod qua
litas quia nec habet eaſdẽ ſpecies quia
nec ꝑdicatur de eiſdem igitur eſt aliud
gñaliſſimũ. Q2 etiam quale ſit genus
patet p Ariſto. 4º topicoꝝ docẽs con
ſiderare genus in abſtractis per hº ꝙ
concretuꝫ eſt in concreto uel non eſt.
Similiter ſicut albedo ad albũ ita co
lor ad coloratuꝫ ergo permutando ſiẽ
color ad albedinem ita coloratum ad al
bum ſed color uel qualitas eſt genus
albedinis ergo quale eſt genus albi.

Q2 etiam quale ſit aliud genus a qua
litate patet quia intentiones attribuũť
rei nõ abſolute ſed ut conſideratur ab
intellectu ſed albũ ſub alio modo con
cipitur ab itellectu quã albedo licet ſit
eadem eẽntia igitur põt eſſe aliud hñs
intentionem aliã ab albedine. Jteꝫ
intentõnes ſunt perſe intelligibiles qꝛ
diffinibiles ⁊ in eis manifeſtum ẽ eſſe
aliquid ſupius ⁊ inferius igitur aliq̇d
ſupremũ illud nõ habet ſuperueniens
genus aliquod iſtorum quia ens ſ̃m
ſe diuiditur i hec .x. in q̇nto metaphice
eſt igitur ens in anima igitur eſt vnuꝫ
gñaliſſimũ intentionũ preter hec õnia
Jtem contigit intelligere non ens
quia ⁊ ſignificare per Ariſtotilẽ ſecũº
poſterioꝝ ⁊ in eis eſt ratio ſuperioris ⁊
inferioris ergo aliquid ſupremũ illud
nõ continetur in aliquo iſtorum decẽ
quia nullũ iſtoꝝ de illo predicať ergo ẽ
diſtinctũ generaliſſimũ nõ entium et
ita plura genera ꝙ̃ decẽ. Jtẽ figmẽ
ta concipiũtur ab intellectu ⁊ in eis eſt
ſuperius ⁊ inferius ergo ſupremum ĝ
aliquod gñaliſſimum. Jtẽ de omibꝫ
iſtis ſcꝫ intentionibus nõ entibus fig
mentis ſic poteſt argui intellectus cõ
ponens facit ꝯpõnes de eis quaꝝ ueri
tatẽ uel falſitatem iudicat ut patet igiť
⁊ intellectus ſimplex ea concipit igiť
ſub aliqua ratione concipiendi nõ ſin
gularis igitur uniuerſalis igitur gñis
uel ſpeciei ⁊c. igitur eſt in eis genera
liſſimũ. ꝯſequẽtia auteꝫ ſuppoita in oi
bus his rationibus ſcꝫ ſi eſt ſuperius i
eis ⁊ ſupremuꝫ patet per Ariſtotilem
q̃rto metaphice ueꝝ eſt quod eſt ꝑmo
uero propiquius ⁊ q̇nto eiuſdẽ prius
eſt quod eſt principio propinquius et
ratione quia aliter nõ eſſet ſtatus aſcẽ
dendo ſed proceſſus in infinitum.
Jtem arguitur ſimiliter de priuatõibꝫ
Diceretur ad hoc ꝙ concreta intẽ
tiones non entia figmenta ꝑuatiões
⁊ queuis huiuſmodi ſunt in genere per
reductionem ad abſtracta res prime

intentionis entia quoꝝ sunt figmẽta ꝛ ꝑuationes quia cuꝫ cõmuniora intel ligantur prius minus cõmunibus oꝫ generalissima esse ꝑmo intelligibilia hec aũt non sunt intelligibilia nisi per attributionẽ ad illa quibus dicta sunt habere habitudinẽ ideo nõ possunt pȯi generalissima sed ponuntur in genere ꝑ reductionẽ. Similiter ponitur de po tentia ꝙ est in genere ꝑ reductionem ad actum cuius dicitur potentia. Cõ tra hoc in oibus istis est perse ꝑdicatõ supioris de inferiori ergo sub rõne ali cuius vniuersalis quia ꝑdicari prope est propium vniuersalis nõ alterius ꝙ generis Arguatur de singul' sicut sup argutũ est de cõcretis igitur si nõ sit ꝓ cedere i ifinituꝫ in eis erit aliquod ge' nõ habens supraueniẽs genus igitur generalissimũ quia sic diffinitur gene ralissimũ a porphirio illud nulli istorũ decẽ est idem quia nõ habet easdẽ spẽs quia nec de eisdem ꝑdicatur perse ꝑmo modo igitur est aliud generalissimum ab istis .x. Etiã per ratiõeꝫ nullius isto ruꝫ decẽ ꝑdicatur de suis in quid ergo ꝑ nullũ istoꝝ .x. habet rationeꝫ generi sed cũ eque ꝑmo dicatur quodlibet ď suis speciebus sicut aliquod istoꝝ decẽ de suis sequitur ꝙ erũt eque primo ge nera ꝛ nõ per reductõeꝫ ad aliquod isto rũ decẽ. Similiter ꝙ inter quelibet ꝑ numerata sit genus ꝛ spẽs ostenditur ꝑ duo argumenta ꝑfacta de concreto. Etiaꝫ ꝑ hoc ꝙ de quolibet istoꝝ cõtin git querere quid ꝛ respondere ꝑ aliqȯ vniuocum quod est in plus illo cuius queritur quid. Omne predicatuꝫ vni uocum in quid quod est in plus subie cto est genus ꝑ Aristo. q̈rto topicoꝝ. Q: etiam in responsione dicit ꝙ optꝫ generalissimũ esse primo intelligibile manifeste falsum est nisi itelligatur re spectu illoꝝ quoꝝ est generalissimum. quãtitas enim nõ est ꝑmũ intelligibile simpliciter ẜ in suo genere ita potest i tentio ꝑmum intelligibile respectu in teutõnũ spãliũ ꝛ nõ ens respectu non entium ꝑticulariũ ꝛ priuatio respectu ꝑuationum ꝑticulariuꝫ quia si contra dictio nõ entis uel oppositũ priuatõis prius occurrat intellectui ꝑticulari en te ꝛ particulari habitu sequitur ꝙ non ens ꝛ priuatio preintelligãtur suis ꝑti cularibus quia ens primo ducit in cog nitionẽ nõ entis ꝛ habitus primo in co gnitionẽ priuationis nõ primo huius nõ entis ꝛ huius priuationis. Sic etiã potest argui de potentia respectu actus de concretis ꝛ intentõibus nõ est dubi um quin sint ꝑse intelligibilia. Possꝫ responderi spãliter de non ente priua tione ꝛ potentia ꝙ licet sit predicatio i quid in eis ꝛ superioris nõ tamen ratio generis ꝛ speciei quia nullũ predicat' ď pluribꝰ differentibus specie uel nu mero quia nõ entium uel priuationum uel potentiaꝝ ẜm suam ratõneꝫ nulla est distinctio sed tantũ in habitudine ad eorum opposita. Contra tunc ali quid predicatur proprie de aliquo imo in quid ꝛ sub ratione nullius vniuersa lis quod non uidetur cum predicari de pluribus sit conuertibile cum vniuer sali. Itẽ hec est uera cecitas non ẽ surditas precise ratione sigtoꝝuꝫ ergo priuationes distinguntur licet earum distinctio sit ab alio hoc non prohibet eas esse species sic enim species q̇ sunt in gñe ſbe differunt per formã q̇ forme nõ sunt ipse species. Item cõe mul tis nũq̄ ex se distinguitur in illis igit' priuatio non distinguitur in cecitate ꝛ surditate nisi ꝑ aliqua addita que cuꝫ priuatione constituunt ista in sua ratõ ne ergo in illis additis habundãt hec a genere hec igitur addita sunt drñe licet nõ ita cõplete in essendo sicut dif ferentie substantie ergo iste sunt due species drñtes. Ad omnia obiecta de istis quinq̄ concretis intentõibus secundis priuationibus nõ entibus et potentijs posset responderi ꝙ licet hec possint intelligi sub aliqua ratione in

36

telligendi ⁊ ꝑdicari inter se sub rõne alicuius vniuersalis ⁊ statũ esse ad aliquod vlissimuȝ quod inquantum attribuitur ei ista intentio est diuersum ab illis decem tamen stat tantũ esse deceȝ generalissima reꝝ qꝛ nõ quodlibet itelligibile sed ens ẜm se diuiditur in hec 5º metaphice ⁊ ita nulluȝ istoꝝ est ens ẜm se distinctũ ab illis deceȝ. Cõtra tunc uidetur ꝙ logicus considerãs ꝑse intentiones ⁊ numeꝝ gñalissimorũ tantũ sub hac ratione.s.qua eis hec intentio generalissimũ possit applicari deberet dicere plura esse generalissima q̃ decem quia plura istis sunt itelligibilia quibus inquantũ intelligunť potest intentio attribui licet metaphi.ꝯsiderãs ens inquantuȝ ens diceret ea tantum esse deceȝ cuius oppoituȝ videtur Arꝭ. dicere dicens singulũ sig̃re substantiã uel quantitatẽ ⁊c̃.nõ tantum singuluȝ ens significare ſbam ⁊c̃. Ad oppositũ est Arꝭ. Ad q̃oneȝ dõm ꝙ tantuȝ sunt q̃tuoꝛ generalissima reꝝ quorum distictio non sumitur penes aliquid logicũ tm̃ sed penes ipsas eẽntias Ipsa eniȝ intentio gñlissimũ est tantum varista numero in istis vnde quo ad id qd difficultatis q̃stio ẽ ẽ magis metaphisica q̃ logica ideo sufficienter hic sciť qꝛ ita est q̃uis forte metaphicus dẽbeat uel possit scire propter quid. Ad ꝑmũ argumentũ dico ut supra. Ad ꝑmũ cõtra hoc dico ꝙ ens perse ⁊ non ens ꝑse uel ens in subiecto ⁊ nõ ens i subiecto sunt contradictoria ⁊ ideo cũ negaº nõ neget solã uocẽ sed significatuȝ ⁊ nõ põt vnico actu quodlibet significatuȝ negare erit equiuocũ sicut affirmatio ẜ nõ ens in subiecto nõ est ideȝ quod substãtia nã nõ ens est nõ ens in subiecto neq̃ nõ ens ꝑse est accidens: quia nõ ens ẽ nõ ens perse sed ens nõ ꝑse idem est quod accidẽs ⁊ ens nõ in alio idem quod substantia ⁊ ꝑmũ non contradicit enti ꝑse nec secundũ enti i subiecto. Ad aliud potest dici ꝙ accidentia cōueniunt in aliquo intentõnali ut attributuȝ substãtie uel posterius suba in quo nõ cõuenit accidens cũ substantia uel põt cõcedi si esset nulluȝ equiuoce significans subaȝ ⁊ quia alia generalissima ut .a.eque conueniens diuisio esset entis in.a.⁊ quando sicut in substantiam ⁊ accidẽs quia utrobiq̃ equiuoci i equiuocũ ⁊ vniuocũ. Ad tertiũ cõtra illõ dico ꝙ equiuocũ actu importat omnia sua significata ⁊ ideo actu ponit accidẽs omnia nouẽ genẽa cũ diuiditur ens in subaȝ ⁊ accidens. Cũ dicitur equiuocũ nõ accipitur sil' nisi ꝑ uno significato.veꝝ est ab eodẽ intelligente sed non minus ipm ẜm se omnia sua significata sil' ponit ⁊ eomõ sumitur nõ autẽ ut itelligiť ab vno.

Ad scõm ꝑncipale diciť ꝙ suplatiuũ tantũ uni conuẽit in uno genere ⁊ ita tantũ unũ est gñalissimũ in uno genere sed nõ simpl'r tm̃ vnũ. Uel aliter ꝙ suplatiuũ dupl'r dicitur ⁊ exponitur vnomõ positiue ꝑ excessuȝ oĩm alioꝝ aliomodo priuatiue ꝑ nõ excedi ab aliquo alio ꝑmomõ nullũ est gñalissimũ simpliciter ẜ tantũ in aliquo genere.i. generalius oĩb aliis in suo genere:2º modo quodlibet illoꝝ est generalissimũ quia nullũ eo generalius ⁊ illa propositio quod ꝑ suꝑhabundantiã diciť ⁊c̃.vera est ut suplatiuũ exponitur positiue nõ ut exꝑõitur ꝑuatiue quia multa possũt eẽ ꝑ̃ma ita ꝙ quolibet illoruȝ nihil est prius. Ad tertiũ dictum est prius. Uel põt dici ꝙ multitudo predicamentoꝝ reducitur ad vnũ quod est prima causa que prioꝛ est eis nõ ꝑdicatione ẜ entitate ⁊ causalitate ⁊ ita põt aliquid esse prius eis. Ad aliud de cõcretis dico ꝙ eẽntia significata per albũ est in genere qualitatis sed illa ſb hoc modo intelligendi uel significãdi nõ est perse qualitas uel in genere qualitatis sed ꝑ reductionẽ quia scꝫ est idẽ eẽntialiter albedini quod est ꝑse i illo genere. Est aũt in aliquo gñalissimo

perſe ſcȝ in quali ſed non in alio quale
enim a qualitate tãtum differt modo
ſignificandi que differentia licet probi
beat predicationẽ vnius de altero non
tamen ſufficit ad diſtinguendũ genẽa
uel ad faciendũ aliquid eſſe in diuerſ
generibus. Ad aliud cõcedo quale
eſſe generaliſſimũ propter probatiões
illas ſ; nõ aliud ꝙ qualitas cuȝ dicitur
habet alias ſpecies dico ꝙ falſũ eſt cuȝ
dicitur predicatur perſe de aliys dico ꝙ
falſuȝ eſt quia ſpecies perſe vnius ⁊ al
terius differunt tantũ in modo ſigñdi

Cõtra quale eſt gñaliſſimũ ⁊ q̃litas
eſt generaliſſimum ⁊ hec nõ ſunt idem
generaliſſimuȝ igitur aliud ꝯſequẽtia
pȝ qꝛ circa ens idẽ ⁊ diuerſũ includũt
cõtradictõeȝ p Ariſto. q̃rto metaphi.
ſecunda pars antecedentis patet quia
ſi eſſent idem generaliſſimũ tunc vnũ
predicaretur de altero ſic qualitas eſt
qualis ⁊ unum de ſpeciebus alterius.

Dici poteſt ꝙ ſunt idm generaliſ
ſimũ cum oſtenditur ꝙ non quia vnuȝ
nõ predicatur de altero dici poteſt ꝙ a
liquid eſt idem aliȷ ⁊ non predicatur de
illo propter diuerſum modũ predican
di que diuerſitas licet prohibeat predi
cationẽ unius de altero nõ tamen ſuffi
cit ad diſtiguendũ generaliſſimuȝ uel
ſpecies diuerſas. Similiter propter
iſtuȝ modũ ſignificandi nõ predicatur
unuȝ de ſpeciebus alteruis nec tamen
de aliys ſpeciebus p̄dicatur hoc ⁊ illud
ſ̄m hoc neganda eſt hec albedo ẽ ſpẽs
qualis quia ⁊ hec albedo eſt qualis et
concedendũ eſt ꝙ albuȝ nõ eſt albedo
ſed nõ eſt concedendũ ꝙ ſunt ſpecies
alterius generis nec alie ſpecies quia
plus requirẽtur ad concedendũ taleȝ
diuerſitatem ꝙ ad ĩpediendũ mutuam
predicationeȝ de ſeinuicem cũ probat
ſupius ea eſſe diuerſa genera quia nõ
p̄dicantur de eiſdeȝ poteſt negari quia
eedem ſunt ſpecies vtriuſ ꝗ ſed nõ hic
eſt illud. Ad aliaȝ probationẽ cũ dr
intẽtiones attribuuntur eſſentie ut in
telligitur dico ꝙ ſ̄m modũ intelligen
di abſtracti uel concreti non variatur
ſ̄m genus uel ſpeciem licet hoc nõ ſit
illud ⁊c.

Circa cãpitulũ de ſubſtantia q̃
ritur utruȝ aliquis homo ſit p̄
ma ſuba. Q; ſic videtur aucto
ritate Ariſto. qui ſic exemplificat de p̄
ma ſubſtãtia ut aliquis homo aliquis
equus ⁊ inferius ubi intendit quodli-
bet aliud a primis dici de primis uel eẽ
in eis arguit ſic animal predicatur de
homine igit̃ de aliquo homie p aliquẽ
hominẽ intelligẽs primã ſubſtantiaȝ.

Itẽ nõ eſt ſecunda ſubſtantia ⁊ iter
illam ⁊ p̄mam non eſt medium igitur
eſt prima ſubſtãtia probatio prime pro
põnis ſi eſſet ſecunda ſubſtãtia nõ eſſȝ
niſi ſpecies ſed hoc eſt falſuȝ quia hec
eſt vera nullus homo eſt ſpecies igitur
ſua contradictoria falſa. Item ſi ali
quis homo non eſſet prima ſubſtantia
poſſet predicari de multis ⁊ ita hec ui-
detur eſſe uera omnis homo eſt aliq̃s
homo quia nõ poſſȝ eſſe cõmune ad a
lia ꝙ ad ſuppoita hoĩs ſed illa nõ ẽ va
p̄batio tũ quia p̄dicatũ vlĩs affirmati
ue cõfunditur tantũ cõfuſe ⁊ ita p acci
dens ad confuſioneȝ alterius ut ſubie
cti igitur põt cõfundi perſe ſ; hoc quod
dr̃ aliq̃s hõ nõ põt cõfundi pſe ſic dõo
oĩs aliquis homo tũ quia omne p̄dica
tum uniuerſalis affirmatiue poteſt eẽ
ſubiectũ pticularis conuertentis illã
uniuerſalem tale non eſt hoc quod eſt
aliquis homo. Si dicatur hanc oĩs
homo eſt aliquis homo conuertendã
eſſe in hanc aliquis homo eſt homo

Contra iſte differũt oĩs hõ ẽ homo
⁊ oĩs hõ eſt aliquis homo ergo caruȝ
conuerſe differunt. Ad oppoitum
aliquis homo predicatur de pluribus
ergo nõ eſt p̄ma ſubſtãtia añcedẽs pȝ
quia iſte homo eſt aliquis homo ⁊ iſte
homo ẽ aliquis homo. Itẽ ſequit̃
iſte homo currit ergo aliquis hõ cur-
rit ⁊ nõ ecõuerſo ergo aliq̃s hõ ẽ p̄us

37

⁊ ita ꝯñs ergo nõ est ꝑma suba. Itẽ hec est uera õnis homo est aliquis hõ tũ quia sua cõtradictoria est ipossibilis aliquis homo nõ est aliquis hõ tũ quia quelibet singularis est uera igit᷑ aliq̃s homo ꝑdicatur de oi hoie igitur nõ est prima suba. Dicitur ad q̃õnez ꝙ aliquis homo est ꝑma suba nec dicitur ð multis nisi equiuoce. Ad secunduz dicitur ꝙ ꝯña non ualet in se distincto ꝯñte. Ad tertiũ dicitur ꝙ illa v̾lis ẽ falsa ⁊ sua ꝯ̃dictoria vera sumendo aliquis homo in predicato pro ꝑma suba ut.s.falso affirmatur ð hoie quia aliq̃s homo nõ est aliquis homo ut sortes ñ est plato inductio nõ ualet sed ẽ figura dictõis ꝓcedendo a pluribus determinatis ad unã ⁊ ita ꝯmutatur qualeq̃d i hoc aliquid. Cõtra istud ex hoc seq̃tur ꝙ ad v̾l'em non sequitur ꝑticularis nisi ꝑfata distictione ⁊ ꝙ ad singl'arem nõ sequitur ꝑticularis nisi ꝑfata distictõne ẽt ꝙ ꝑticularis ꝓpositio nõ habet cõtradictoriã nisi perfecta distictione etiam tunc non v̾l'is sibi contradicet ẜ particulari affirmatie in hoc sensu singularis negatiua sufficiẽter cõtradicẽt quia in eis est affirmatio ⁊ negatõ eiusdem de eodẽ ⁊ ꝙ particl'aris ꝓpositio ñ sit simpl'r sillogizabl'is ⁊ absolute l' nõ nisi sicut singularis ⁊ ꝙ nullus syllogismus absolute ualeat quia nullus ꝯuersus absolute ualet quia in omni syl'o uel in suo cõuersiuo est aliqua ꝓpositõ ꝑticularis que absolute nõ ẽ syllogizabilis ⁊ ꝙ particularis ⁊ idiffinita nõ cõuertuntur quia una vt indiffinita hẽt singulares pro causis v̾itatis quas hꝫ ꝑticularis ꝓ sensibus multiplicatis ⁊ ꝙ equiuocatio nõ sit in dictione quia nec homo multiplex in se est nec aliq̃s homo nec in se ut manifestũ est nec ut alij additur ꝓbatio quia additio alic⁹ nõ confert sibi nouũ significatuz. Oz ista uidentur magis incõuenientia cõtra Ar̃l.in tota logica ⁊ cõtra cõmunẽ naturã syllogismi ⁊ cõtradictõis q̃ꝫ ex

ponere unã auctoritatẽ Aristo. Videt᷑ ergo pocius dicendũ ꝙ aliquis homo nõ est ꝑma sb̃a.i.nõ significat tm̃ vnuz suppoitum hois sicut iste homo ꝑp icõuenientia predicta. Sed ꝓpter auctoritatem Ar̃l.intelligendũ ꝙ homo ð se indifferens est ad multas acceptiones.s.pro uoce intentione ꝓ suppoitis signa ergo ut ois aliquis sibi addita in differentiam ad intentõnes ⁊ ad uocẽ tollunt ⁊ determiant ipm' ad acceptõez tantũ ꝓ suppoitis ẜ adhuc in illa acceptione est indifferens ad quodcumqꝫ suppositũ igitur Aristo.volens ꝑmam sb̃am exꝑimere ut distinguitur cõtra secundã uidelicet ut ei inest itentio secũde sube ⁊ tamen quodãmodo in gñali dixit ut aliquis.i.quodlibet quod ẽ iste hõ. Aliomõ põt dici ꝙ ꝑ aliquis hõ ponitur ꝑma sb̃a determiata indetermiate tamen ⁊ tũc exemplificauit Ar̃l. de ꝑma sb̃a determiata licet indetermiate ut de hac uel illa sed forte aliquis homo nõ significat ꝑmã subam determinatã neqꝫ determiate nec indetermiate licet pro illa supponat quando ẽ sb̃iectũ ꝑticularis ꝓpõnis ꝙ nõ significet patet ꝑ veritatẽ huius ois homo ẽ aliquis homo ꝑma enim sb̃a determiata siue determiate siue indeterminate sumpta nõ predicatur vere de omni homine ita ⁊ homo quãdo est subiectum indiffinite supponit ꝑmã subam determinatam indetermiate nõ tamen illaz significat ideo posterior modus dicẽdi uidetur ꝯueniẽtior. Ad ꝑmũ argumentũ pꝫ quia Ar̃l.noiat primã subaz quodãmodo in cõi ꝑ cõe sumptũ pro acceptione pro suppoitis. Ad aliud dico ꝙ aliquis hõ ẽ ens ꝑaccidens cõpositũ ex re ꝑme intẽtionis ⁊ secunde ⁊ nec est ꝑma substãtia nec secũda sed mediũ accidentale inter illa ⁊ tale mediũ iuenitur inter speciẽ specialissimaz ⁊ indiuiduũ ut homo albus licꝫ nõ mediũ ẽentiale. Contra aliq̃s hõ ꝑdicat᷑ de pluribus differẽtibus numero

in quid ßm predicta igitur est species.
Itē ens paccidens est cōpoitū ex
rebus diuersoꝝ generꝝ huiusmōi non
est aliquis homo qꝛ modus intelligē
di homiez nō est res alicuius generis
Ad pmuz pōt dici ꝙ aliquis homo
de nullo predicatur in quid quia ens ꝑ
accidens nō habet quid. Contra hꝰ
tunc pari ratione pdicatio hec non est
in quid aliquis hō est aial. Itē pmo
liº elencoꝝ dic̄ Arī. eadē ē diffō ꝓpōis
ꝛ vniꝰ solius ꝓpōis ꝛ rei ꝛ vniꝰ rei ista
tamē vna sola res est cōpoitū ex re p
me intentōis ꝛ secūde igit̄ tale ꝯpositū
potest habere diffōez in quid. Itez
aliquis dicit tātūmodo modū itelligi
gendi hoiem ꝓ suppoitis ꝛ tm̄ in illa ac
ceptione dicit quid suppoitoꝝ igitur
aliquis nō prohibet hoiem predicari i
quid de illis imo magis cōfert ad hoc.
Pro respōsione istoꝝ oportet itelli
gere ꝙ ōne sincathegoreumaticū in p
dicato est pars predicati cuius probaº
ē ꝑ ipossibile alr ex ueris seq̄ret̄ falsū
sic nullus homo ē ois hō iste hō ē hō si
signū in maiori nō esset pars predicati
posset inferri in cōclusione ergo iste hō
nō est homo quia ad habenduz ydem
titatē maioris extremitatis nō opteret
ipm sumi in maiori ꝛ cōclusione cū eo
dem signo si illud nō esset pars predi
cati sicut manifestū est in secūdo modo
secūde figure qꝛ maior extremitas nō
sumitur cum eodem signo in cōclusio
ne ꝛ maiore ꝛ ita ex veris seq̄retur fal
sum. Itē ōnditur ostensiue magis
ꝓpter q̄d quia sincathegoreumaticū
nūq̄ȝ habet respectū ad precedens alr
negatio subseq̄ns ꝯpōez posset ꝓpōez
facere negatiuā sicut ꝛ negatio prece
dēs igit̄ sincathegoreumaticū additū
pdicato nō determiat ipm in ꝯpatiōe
ad subiectū ꝛ ita nō inq̄ntū extremū
quia iq̄ntū est extremū respicit aliud
extremū sed oē sincathegoreumaticū
determinat extremū iquantū est extre
mū igitur nullum additū termino in
pdicato est sincathegoreumaticū ß ps
pdicati tm̄ absolute intellectū termini
cui additur determinat ꝛ ita est sinca-
thegoreumaticum respectu ptis pdica
ti sed nō respectu predicati quia ipm ē
alia ps pdicati sed sincathegoreumati
cū additū sbiecto non est pars subiecti
quia determinat illud cui additur in cō
pōne ad predicatum. His uisis patet
ad rationez quia sic dicendo aliquis hō
est animal est aliquis tantū sincathegō
maticū ꝛ homo tantū subiectū ꝛ ideo
potest ꝓpositio esse per se sed nō est ita
vbi aliquis hō predicatur. Ad aliud
dico ꝙ unus ꝛ solus possūt esse cathe
gōmatica uel sincathegōmatica pmomō
itelligit Arꝫ. i pº elēcoꝝ qꝛ eadē ē diffō
rei ꝛ vnius soliꝰ rei. i. rei in se indiuise ꝛ
ab alijs diuise quia illud est res ꝑ suaȝ
eēntiam nō aūt intelligit ut vnus ꝛ so
lus sunt sincathegōmatica. Ad terti
um cōcedo ꝙ aliquis dicit modū intel
ligendi hoiez pro suppoitis tamē sub
tali modo itelligēdi nō potest homo p
dicari nisi ille modus sit pars predicati
ꝓpter ratōnem supradictā ꝛ illud totū
nō pdicatur in q̄d ꝙ si posset hō pdicāi
sub tali mō tm̄ manēte mō posset predi
cari in quid ꝛ quia nihil dicitur spēs ni
si inquantū aptum natū est pdicari hō
sub ista modo non potest esse species.
Ad aliud supius quod fuit contra rōn
sionez. Ad secundū pncipale cū dr̄
ens per accidens est cōpositum ex rebꝰ
diuersoꝝ generꝝ illud pōt negari quia
quicquid nō est essentialiter idem cum
aliquo siue sit res generis siue nō con-
positū cū illo aliquo facit ens paccn̄s
Ad tertiū pncipale concedo hanc
esse uerā ois homo est aliquis homo
cū ostenditur primo ꝙ nō quia pdica
tū nō est cūfundibile pse nego nam in
contradictoria predicte vlis erit idez
predicatum quod ꝛ in ista ꝛ cōfusuz cō
fuse ꝛ distributiui nec aliter oportet cō
fundibile paccn̄s eē pse cōfundibile l'
aliter potest concedi ꝙ inquantū ptur

aliquis homo itelligitur specificare rē
huius verbi est ita ꝙ predicatū est hoc
totū ens aliquis homo ⁊ illud pōt con
fundi p signuz vniuersale affirmatiuū
imediate additū. Per hᵒ. dico ad aliā
proboēz quia illa vl'is cōuertitur i hāc
aliquod ens aliquis hō est hō.

Substātia est que prope ⁊ pncipali
ter ⁊c. Nota ꝙ diuisio sbe in primā et
secundā nō est diuisio gn̄alissimi i spēs
sed subiecti in accn̄tia quia sba sm ꝙ in
telligitur sm quā consideratōez ptinz
ad logicū diuiditur i itentiones sibi ac
cidentes. Alia ergo omnia aut de sub
stantijs dicūtur pmis aut in eis sūt ⁊c.

Q Uerit de ꝯn̄tijs q̄s facit Arī.
ad pbandū istam cōclusionez
scz aial pdicatur de hoie ergo
de aliquo homie ⁊ color est in corpore
ergo in aliquo corpe. Utꝝ huiusmōi
ꝯn̄e teneant formaliter ꝙ non uidetur
quia nec alibi tenet species predicatur
de hoie ergo de aliquo homine ubi est
eadem forma arguendi. Itē videt
esse fallacia ꝯn̄tis a supiori nō distribu
to ad inferius ⁊ ita pō ꝯn̄tis que conse
quētia nō ualet. Itē termius de se ē
indifferēs ad oēz suppōem igitur si ar
guatur ab ipo sumpto absolute ad ipz
sub una suppōne itm arguitur ab idiffe
renti ad determiatuz ⁊ ita fit fallacia cō
sequētis sic est in pposito. Itē eadē
rōne qua illa ꝯn̄a tenet uidetur ista te
nere aial predicatur de oi homie igitur
aliquod aial sed nō valet ista igitur nec
illa pbatio maio. utrobiqꝫ fit similis d
scensus nisi ꝙ hic in subiecto ibi in pre
dicato que diuersitas nō impedit cum
ois vl'is possit conuerti sumptis termi
nis vniformiter probatio mioris quia
an̄s uerꝝ cōsequens falsuz. Itē pari
rōe sequeretur aial est ois homo ergo
aliquod aial quod nō est uerꝝ quia an̄s
verꝝ cōseq̄ns falsum quia sua contradic
toria uera ꝙ an̄s sit uerꝝ patz quia aial
est homo inquātuz homo igitur omis
homo an̄s istius patz quia aial p natu
rā hois est homo igitur inquantuz hō
⁊ cōsequētia per Arī. patet pmo prioꝝ
capitulo de reduplicatione. Itē de
structis pmis aial predicatur de homie
⁊ nō de aliquo hoie quia nullus est igit
ꝯn̄a nō ualet. Ex hoc etiam sequitur
aliā cōclusionē Arī. eē falsā scz destru
ctis pmis ⁊c. quia eis nō existentibus
possunt secunde substātie pdicari de se
inuicē pse igitur ⁊ manere quia hoc se
cunda substātia eē est esse predicatum
eēntiale in genere sbstātie. Ad op
positū est Arī. ⁊ probat vtramqꝫ ꝯn̄am
inferendo ex oppoito cōsequentis op
poitum an̄tis. Dicendū ꝙ hec ꝯn̄a est
bona aial predicatur de hoie ergo de a
liquo sumēdo pdicari ut hic sumit Arꝫ.
scz supioris de inferiori i genere decur
rit eni super hanc regulā quādo alterꝝ
de altero predicatur ⁊c. que ualet hāc
ꝙ est prius priore in genere est pus po
steriore. Intelligendū etiā ꝙ hec con
sequentia tenet descēdendo ad istū ho
minē ubi est pma sba determiata ⁊ deter
miate quia sequitur si aial est pus hoie
igitur isto s Arꝫ. inferēdo infert de pri
ma suba determiata indeterminate tam̄
sicut ponitur p hoc ꝙ est aliquis homo
quia sic sumitur oppoituz ꝯn̄tis. Sed
de alia cōseq̄ntia color est in corpe igit
i aliquo est magis dubiū quia nō tenet
p regulā supradictā. Dicitur ꝙ tenet
de accidentibus coibus p locū a maiōi
quia illa prius insunt pmis subiectis q̄
secūdis licet ecōuerso cōuenit de ppo

Contra hoc tunc nō probat vl'iter
oia alia a pmis dici de primis aut esse i
eis quia nō sunt accidētia ppria potest
dici ꝙ secūda cōsequētia tenet de omi
accn̄te reali quia nullū tale inest cōi ni
si mediāte suppoito aliquo igitur si cōi
inest inest suppoito ideterminate tamē ⁊
sm hoc intelligendū ꝙ secūda cōseq̄n
tia nō tenet descēdendo ad primā sbaz
determiatam ⁊ determiate sed ē fallatia
ꝯn̄tis nec sic descendit Arꝫ. quia nec su
mitur oppoitum ꝯn̄tis sed descēdit ad

determiatam indetermiate tm̄. Adhuc hec ꝓbatio nõ uidetur sufficiens quia ꝓpriũ inest cõi ꝛ nõ inquantũ inẽ suppoitis quia inquãtum ꝓpriũ inest ṗmo cõi ꝛ ẜm hoc cõe est extraneuꝫ suppoitꝭ quia sumẽdo cõe pro medio ut de eo dicitur ꝓpriuꝫ ṗmo ꝛ in miore ut est i suppoito ẽ fallacia accñtis sic homo ṗmo est risibilis iste est homo ergo iste est ṗmo risibilis igitur nõ oẽ accñs reale inest cõi inquantũ est in suppoitis. Jõ dicitur ꝙ utraqꝫ ꝯña tenꝫ tantũmodo sumẽdo cõe ut habet suppõem ꝑsonalẽ ꝛ tunc secunda ꝯña tenet ꝑ hanc regulã nihil iest alicui supponenti disiunctiue pro multis nisi alicui illoꝝ in determiate sumpto insit sed tamẽ ṗma ꝯña videtur tenere absolute sine tali specificatione suppõnis quia sigũtum supiõis ṗus est inferiori igitur quicquid est ṗꝰ illo sigũto ẽ prius suppoito ꝛ ẜm hoc tꝫ ṗma cõseqñtia. Põt dici ꝙ i suppositione simplici sumitur sigũtuꝫ ꝓ sigũto ꝛ nõ quicquid ẽ ṗus significato supioris illomõ est prius iferiore quia superioris sigũtuꝫ illomõ nõ est ṗus inferiore sed est ei extraneũ ut patet cõiungẽdo premissas vbi in maiori stat terminus simplr̃ ꝛ in miori dicitur de suppoitis.

Ex istis cõseqñtijs probatis ex oppositis infert Ar̃. alia igitur oia aut ð subiectis ṗncipalibꝫ sbĩjs dicũtur aut sunt in eis que cõclusio ita itelligenda ẽ sicut sequitur ex añte ꝓbato ꝛ hoc ẽ sic oia alia que dicũtur de secũdis sbĩjs uel sunt in eis ut habẽt acceptõeꝫ ꝑsonalẽ dicũtur de ṗmis uel sunt in eis.

Ex hac secũda cõclusiõe infert Arꝫ. tertiã destructis igitur ṗmis ipossibl'e est aliquod alioꝝ remanere que sic exponitur quo ad illud esse quod alia habẽt in ṗmis quãuis possint remanere quo ad aliud esse ut quidditatiuũ l' eẽ intelligibile. Contra hanc expõneꝫ secũda sbĩtãtia inquantũ hic fit sermo de ea oppoitur ṗme quia diuidunt substantiaꝫ ꝑ oppoitum ꝛ ꝑ accidẽs vtriqꝫ illoꝝ nullũ aũt oppoituꝫ habet eẽ i suo oppoito igitur nullũ esse habet secũda substãtia in ṗma ẜm igitur istam expõneꝫ absolute dicetur destructis ṗmis nullũ alioꝝ destrui. Hoc cõfirmatur ꝑ hoc ꝙ Arꝫ. loquens de secũda sbĩtãtia ꝛ accñtibus dicit oia alia a ṗma ẜ hec inquãtũ habẽnt esse i ṗma nõ sunt alia igitur nõ loquitur de illis in quãtũ habent esse in prima substãtia. Jõ põt dici aliter ꝙ hec tertia conclusio logice sumpta scꝫ de ipsis intentionibus est manifesta. Sic secũda sbã dicitur relatiue ad ṗmaꝫ sicut dictũ ad aliud de q̊ dicitur igitur si ṗma nõ est scðã nõ est quia relatia sunt simul natura ꝑ Arꝫ. inferius capitl'o de ralatione. Iteꝫ accidens relatiue dicitur ad subiectuꝫ loquẽdo de itentionibus ꝛ intẽtio sbĩ uel fũdatᷣ in ṗma substãtia uel secũda si in prima ergo destructa ṗma non est sbã illius accidentis si nõ est subiectuꝫ igitur nec accidens per hanc regulam relatiua sunt simul natura si intentio subiecti fundetur in secunda substãtia arguatur sic destructa prima substãtia secunda non est per locum a relatiuis ꝛ si secunda nõ est subiectum talis accidentis non est ꝛ si hoc igitur tale accidens non est per locum a relatiuis.

Dicetur ꝙ itentio subiecti respectu accidentis potest fundari in alio accidẽte quod nec ẽ secunda substãtia nec prima. Contra illud accidens habꝫ subiectum aut accidens aut substãtiaꝫ si substantiam arguatur ut prius si accidens illud habet subiectum uel procedetur i infinituꝫ in accidẽtibus quoruꝫ quodlibet sit subiectum alteriꝰ qð habet Aristo. pro inconuenienti q̃rto metaphice aut stabit ad substãtiam sẽcundã uel ṗmã ꝛ de oibus arguatur a ṗmo ad ultimũ. Nõnduꝫ aũt ꝙ hec ꝓpõ destructꝭ pmis ⁊c. ñ põit ṗmas posse ðstrui qꝛ ablatiꝰ absolutꝰ ꝑ Prisci. zº ꝯstructõuꝫ expõitur ꝑ si. qꝛ l' dũ. põt igiᷣ iste eẽ sensus si ðstruanᷣ ṗme sbẽ

39

ꝺeſtruūtur alie uel quia uel ꝺum ꝛ que
libet exponēs eſt uera quia pō alicuius
in ꝯpatione ad aliud nō requirit ipſuꝫ
poni abſolute ſꝫ eſt falſ'a ſm quid ꝛ ſim
pliciter ꝓdicta etiā cōcl'io.ſ.ꝺeſtructis
ꝑmis ꝛ poteſt intelligi ꝺe ipis que ſub
ſunt intentionibus quia ſecūda ſbſtan
tia nō habet aliud eſſe ꝙ̃ aliqua prima
ſba ſil'r eē accn̄tis eſt a ſubiecto ſi a pri
ma ſubſtātia illa nō exn̄te accidens nō
eſt ſi a ſecūda illa nō eſt ſi ꝑma nō ſit igi
tur ſi ꝑma ſuba nō ſit nulla ſba eſt neqꝫ
ullū accidēs. Hec etiā tertia cōcluſio
forte gn̄alius vera eſt ꝙ̃ ꝑma licet non
inquantū ex eis infertur. Ad ꝑmuꝫ
argumentū ꝺico ꝙ ſpecies nō ꝓdicatur
ꝺe hoīe ut hic ſumitur ꝓdicari quia nō
eſt ſupius eo in genere. Cōtra hec
eſt uera hō eſt ſpecies igitur ſpecies v'e
ꝓdicatur ꝺe hoīe Itē ſi ſpēs ē i hoīe
arguetur ꝙ ſecūda ꝯſeq̄ntia non ualet
quia nō ſequitur igitur eſt in aliquo ho
mine. Ad ꝑmū ꝺico ꝙ verbū ē pōt
notare qualēcūqꝫ vnioneꝫ extremoruꝫ
ꝛ nō optet ꝙ ſemper notet ꝓdicatuꝫ eē
ſupius ſubiecto ſꝫ ad exercenduꝫ illud
quod ſignificat' hic optet addere ad cō
poſitiōeꝫ huius uerbi eſt aliquā ꝺeter
minationē ut eſſentialiter uel aliquid
huiuſmodi. Secūda ratio cōtra rn̄
ſionē probat illud quod eſt in hoīe nō
ſm acceptionē pſonalem ſed ſimplicē
nō eſſe in aliquo hoīe quod bene eſt cō
cedendū. Poteſt etiā ꝺici ad rationē
ꝑncipalem ꝙ ſpecies ſi ꝺicatur ꝺe hoīe
nō tamen ut homo habet acceptōeꝫ p
ſonalē ꝛ neutra ꝯn̄a ualet niſi ſic ſumē
do cōe. Ad ſecundū argumentum
ꝑncipale ut eſt contra utrāqꝫ ꝯn̄aꝫ pōt
ꝺici generaliter ꝙ nō eſt fallacia ꝯn̄tis
quia nō arguitur ad primā ſubſtantiaꝫ
ꝺetermiatam ꝛ ꝺeterminate ſꝫ idetermi
nate ꝛ illomodo eſt eque cōe cum ter-
mino cōi ſumpto pſonaliter ſed inquā
tum eſt cōtra ꝑmaꝫ ꝯn̄am pōt ꝺici ſpā
liter ꝙ cum huiuſmōi prius uel ſupius
ꝛc. licet arguere a ſupiore terminante

talem reſpectū ad iferius quia q̄cquid
eſt priꝰ hoīe eſt prius iſto cuius cauſa
eſt quia ſuperius inquantū terminans
talē reſpectū habet virtutem vl'iter ſūp
ti quod.n.prius ē ſupiore ꝺicitur ꝺe eo
vniuerſaliter ꝛ a ſupiōi ꝺiſtributo licꝫ
ꝺeſcēdere ad inferius. Ad tertiū ꝺꝰ
ꝙ termius in una ꝓpoſitione nō habet
niſi vnā ſuppōnem quia una ꝓpō eſt ſi
gnum vnius intellectus cōpoſiti ꝛ ꝺi-
uerſe ſuppōes termini ſunt ꝺiuerſe rō
nes intelligendi termiuꝫ reſpectu ter
tij ꝛ oēs ꝺiuerſe ſuppōnes in ſuo genē
ſunt oppoſite cuꝫ igitur impoſſibile ſit
idem in eodeꝫ itellectu cōpoſito reſpe
ctu tertij intelligi ſub ꝺiuerſis uel op-
poſitis rōibus intelligendi. Impoſ
ſibile eſt idē i vna ꝓpōe habe' ꝺiuerſas
ſuppōes idifferēs eſt igitur terminus
ad ꝺiuerſas ſuppōes licet nō in vna ꝓ-
poſitōe loquimur aūt ꝺe ꝯn̄a ut an̄s ē
propō una ꝛ ſic nō eſt maior inꝺꝛn̄tia i
an̄cedente ꝙ̃ in cōſequente. Ad q̄r
tum argumentū ut eſt contra ꝑmaꝫ ꝯ
ſequentiam poteſt ꝺici ꝙ nō eſt ſimil'
ratio ꝺeſcendendi quia ꝺeſcendēdo ſb
ſubiecto arguitur per hanc regulā qō
ꝓdicatur ꝺe ſupiori ꝛ ꝺe inferiori q̄ ne
ceſſaria eſt ut hic ſumitur predicari.
Deſcendēdo autem ſub predicato ar
guitur per hanc regulam ꝺe quo pre-
ꝺicat' ſuperius ꝛ inferius que facit fal
laciam ꝯſequentis. Notandum ꝙ
licet hec poſſet cōcedi vera oīs homo
eſt aliquod aīal non tamen inquantum
animal eſt ꝑma ſbſtantia. ꝑma eniꝫ ſb
ſtantia ꝺetermiata ſiue ꝺetermiate ſiue
idetermiate ſumpta nō ꝺicitur ꝺe omi
hoīe. Sed tunc videtur illa rō plus
valere contra ſecundā conſequētiam
quia arguēdo ſic in omni corpore ē co
lor igitur i omni corpore eſt aliquis co
lor ut aliquis color ꝺicit ꝑmam ſubſtā
tiam eſt antecedēs verum ꝛ conſeq̄ns
falſum ꝛ tamen illa cōſequentia videt'
tenere p eandē regulā p ꝙ̃ ꝛ ꝯn̄a Arꝰ.
Dico ꝙ nō p eandem regulaꝫ quia

scđa ꝯña Arī. tenet ꝑ hanc regulā q̄ꝺ inest alicui stanti disiūctiue pro multis inest alicui illoꝝ indetermiate sed terminus stans confuse tantū nō stat pro multis disiūctiue. Ex hoc sequitur ꝯñam tantū tenere a cōi habēte suppositōez ꝑsonalē ⁊ nō quamcūqꝫ sed determinatā ⁊ illā dico qñ termius stat pro aliquo determiato indetermiate tamē sicut subiectū indiffinite uel particlarī

Cōtra hoc si nō sequitur aial predicatur de oi homine ergo aliquod aial quod predicatur de oi homie nō est aliquod aial ⁊ si hoc nō dicitur de ꝑma sbstātia nec est in illa ut manifestū ē igitē aliquod nec dicitur de ꝑma suba nec ē in ea quod est contra Aristo. sequitur igitur incōueniēs cōtra Arī. nisi descēsus teneat sub termino stante confuse tm̄. Eodē modo potest argui de ista in omni cōpore est color. Ad hoc dico ꝙ i ꝑma ꝯña ē fallā ꝯñtis q2 ad hoc se qui illud infertur hoc esse illud ⁊ non ecōuerso multa enim de seinuicem ꝟe dicuntur ꝑ hoc verbū est quoꝝ nullū infert aliud. Arguendo igitur eodem ordine negatiue est fallacia ꝯñtis a destructione añtis ulterius cū dicitur si nō est aliquod aial nō dicitur de prima sbstantia ista ꝯña nō ualet quia aliquid inquantuꝫ est secunda substantia dicit de prima ut hic sumitur dici de ⁊ fm̄ h̄ est exneum alicui aiali vnde in ista ꝯña inuitur fallacia accidētis. Ulterius cū dicitur si aial ut dicitur de oi hoīe ñ dicitur de aliqua ꝑma sba nec est i ea igit̄ aliqd nec dr̄ de ꝑma substantia nec est in ea ibi est fallacia figure dictōis ꝯmutando q̄le in quid debet. n. sic iferri igitur aliquid sub aliquo modo accidēdi nec de ꝑmis dicitur nec est in ꝑmis ⁊ hoc est cōcedendū tanq̄ neciuꝫ quia ois homo nec dicitur de nec est in.

Cū dicitur i q̄rto argumēto principali ꝙ nō est diuersitas hic ⁊ ibi nisi quia hic fit descēsus ex parte subiecti ibi ex ꝑte predicati. Dico ꝙ illuꝫ descensum cōcomitat̄ diuersitas supp̄ōnuꝫ que ꝓhibet cōsequentiā quia nō tenet nisi termino vnomō supponēte. Cū dicitur ꝙ uniuersalis cōuertitur sine figura dictionis veꝝ est ꝙ uariatio supp̄ōnuꝫ circa vnū termiuꝫ nō est respectu reliqui termini supponentis eodēmodo ⁊ nisi eēt nō esset figura dictōis. Ad aliō dico ꝙ nō sil̄r sequeretur vtrobiqꝫ quia ꝓpō ista aial est ois homo a nullo ponitur vera ut aial habet suppōez determinatā ⁊ aliter nō tenet illa ꝯña. Uel alr̄ quia ois homo nō predicatur ut hic sumitur ꝑdicari licet ꝓpō ponatur vera nō enim est uera ꝑmomo ꝑse. Ad vltimū dico ꝙ loquēdo de intentiōibꝫ destructis ꝑmis nulle sunt secunde sbstātie quia uno relatio destructo destruitur ⁊ reliquū nec est etiaꝫ aliquod ꝑdicatum in genere sbe nec istomodo sūt ꝑme sbstantie magis corruptibiles q̄ secūde. Similiter est de rebus que sbsunt inquantum eis attribuūtur tales intentiones sed si loquemur de esse reruꝫ forte potest concedi homineꝫ esse aial licet nō hūc uel illum sed hoc non fm ꝙ homo habet suppōeꝫ ꝑsonalem determiatam illā. n. nō habꝫ nisi cū sint eius aliqua supposita ſ; quia cuiuslibet cōmunis siue exn̄tis siue nō existentis est suppoitum accipe ꝑ additōem ꝓnominis demōstratiui sic sicut ip̄m est cōe

Propterea melius dr̄m ꝙ siue aliqs homo sit siue nō sit semꝑ sequitur aial ꝑdicatur de homine igitur de aliquo ⁊ ꝙ ꝑpidē ꝯñs ē ueꝝ ꝑp q̄ꝺ ⁊ añs. s. ꝑp īsepabilē uniōeꝫ extreoꝝ lꝫ neutꝝ existat. Cōtra ꝯcl'oeꝫ ēciā arguit sic destructo posteriōi nō oꝫ ꝑus destrui ſ; secūda sba est ꝑo2 ꝑma q2 seq̄t̄ ad ꝑmā et nō ecōuerso ⁊ tl'e ē ꝑus ꝑ Arī. ca° ō ꝑus ḡ destructa ꝑma sba nō oꝫ secūdā destrui. Dici pōt ꝙ loq̄ndo de itētionibꝫ sūt sil' nā q2 correlatia loq̄ndo de rebus licet hō forte sit ꝑus isto hoīe nō tamē aliquo homie quia secūda substātia nō habet aliquod eē q̄ eē alic° ꝑme subē.

40

Cõe est omni substãtie in subiecto nõ esse hoc autem nõ est ꝓprium sube sed etiam drñtie.

Q Ueritur circa hoc an differẽtia de genere substãtie sit sbstãtia loquendo de eo quod sbest intentioni. Q nõ uidetur ꝑ litteram hic quia nõ inest soli substãtie sed drñe ꝑma ꝓpetas ꝫ si drñtia esset substantia posset ei inesse ꝛ tamen soli sbstãtie. Itẽ nec est pria sba quia dicit̃ de sbiecto nec secũda quia nec spẽs nec ge⁹ in gñe substãtie hec sola sunt secunde sbe ꝑ Aristo. Itẽ habet contrariuꝫ quia habet aliquid a se maxie distans i codẽ genere ꝛ talis distãtia ꝑ Aristo. x⁹ methaphice est contrarietas sube aũt nihil est contrarũ ꝑ Aristo. in ferius. Itẽ per Arl. qnto metaphice ꝑmus modus q̃litatis est drñtia sube. q̃litas autez nõ est substãtia si dicatur ꝙ Aristoti. intelligit ꝙ habet modũ predicandi in quale hoc nõ uidetur veruꝫ quia metaphicus a logico differt i hoc ꝙ metaphicus ꝯsiderat ens inquantũ ens logicus inquantũ consideratur a ratione quod ergo habet solũ moduꝫ ꝑdicandi in quale quãuis a logico posset aliquo modo dici qualitas nõ tamẽ a mataphico nisi sit eẽntialiter q̃litas.

Ad oppcituꝫ nõ substãtia nõ est ꝑor sba quia suba est ꝑmũ ens drñtia est nãliter prior specie que est substãtia. Itẽ nõ sba interemta nõ interimitur sba: ꝫ drñtia interemta interimitur species q̃ est substãtia ꝫ. Itẽ drñtia est pars diffõnis speciei igitur indicat aliquid essentie eius nihil aũt pertinet ad essentiam substãtie nisi sba. Itẽ si esset accidens faceret unũ ens ꝑaccidens cũ genere ꝛ cũ addita generi faciat speciẽ igitur oĩs species in genere substantie esset ens ꝑaccidens ꝛ ita nulla est spẽs

Ad questioneꝫ potest dici ꝙ drñtia in genere substãtie ẽ substantia quare est idem ꝑse ei quia est perse substantia nõ tamen est species uel indiuiduum in genere substantie nec perse suba dior ẽ tamen talis ꝑdicatio rõnale est suba ꝙ ista quantũ ẽ substantia quãuis vtraqꝫ necessaria ꝛ utraqꝫ ꝑaccidens ꝑma enim est ꝑaccidens nõ ideo quia aliq̃d ẽ suba cui accidit rõnale sed cui ꝑse inẽ rationale sed secunda ẽ per accidens quia aliquid ẽ substãtia cui accidit quãtum. Ad ꝑmũ argumentũ dico ꝙ intelligit nõ ẽ hic ꝓpuꝫ substantie. i. ei quod directe ẽ in genere substantie ut spẽs uel genus sed etiã drñtie que nõ est sic substãtia. Secundũ idem oñdit

Ad tertiũ dico ꝙ contrarietas vno modo dicitur cõiter pro maxima distãtia ꝛ hoc modo ꝑuatiue oppoita dicuntur contraria vt in ꝑmo phicoꝝ dicuntur principia scꝫ forma ꝛ priuatio contraria hoc est in omni genere inter differentias generis de qua dicitur decio metaphisice ꝙ omnis differentia ꝫm specieꝫ cõtrarietas est. Aliomodo sumitur ut ẽ maxia distantia formaruꝫ mutuo circa ideꝫ se expellẽtiuꝫ ꝛ sic sumitur hic ꝛ 8⁹ phicoꝝ ꝛ vbi est ista contrarietas ibi est motus ꝓpe dictus.

Ad quartũ dico ꝙ Aristoti. ut in pluribus diuidit uoces in significationes ꝛ in modos diuersos accipiendi quod admin⁹ facit de qualitate nõ eniꝫ eã diuidit ut est generalissimũ in spẽs ponens drñtiam specie esse primaꝫ speciem eius. Sed diuidit hanc vocem q̃litas in significata ꝛ unũ significatum eius ẽ drñtia substãtie quia sicut forma equiuocatur ad substantialem que tribuit esse simpliciter ita actus ad actũ primum ꝛ actum secundum ꝛ ita qualitas ad qualitatem essentialem ꝛ accidentalem equiuocatur ꝛ differẽtia sbstãtie est qualitas essentialis nullomõ qualitas ut ẽ generalissimũ.

Nõ vos cõi bẽt subaꝝ ꝑtes.

Q Ueritur circa hoc an partes substãtie sint sube. Q nõ non uidet̃ qꝛ sba ut ẽ gñalissimũ ẽ ꝑse ens nll'a ꝑs sbe ẽ ꝑse ẽs diũ ẽ ꝑs sbe

quia tunc esset hic aliquid ꝛ una suba
esset ex multis hoc aliquid quod nõ ui
detur verꝫ. Jtẽ si quecũqꝫ pars sbe
sit substantia sit.a.illa substãtia ꝛ argui
tur sic si.a.sit sba descẽdẽdo diuisiue a
gñalissimo oportet concedere ꝙ uel sit
illa substantia cuius est pars uel spẽs
distincta contra illã uel ꝙ contineatur
in aliqua spẽ distincta ab illa quia õne
quod est in genere est in aliqua specie
eius p Aristo.scdo topicoꝝ non est il
la cuius est pars quia illa de ea nõ pre
dicatur nõ aliq̃ alia species nec in alia
specie quia tunc differret a suo toto spe
cifice ꝛ ita p differentiaꝫ essentialem ꝛ
etiam ab omni alia parte sed hoc non
est possibile tum quia omnis pars ha
beret formaꝫ specificam quia ois diffe
rentia sumitur a tali forma ꝛ ita nulla
pars esset pars totius nec constitueret
eius eẽntiam nec unũ essentialiter cũ
alia parte tum quia tunc omnis pars
p propaꝫ formam eẽt ens in actu ꝛ ex
duobꝫ in actu nõ fit vere unũ per Ari.
7º metaphice ꝛ ita nullũ totũ esset ver
vnũ. Jtẽ quelibet pars substãtie est
substantia ꝛ nulla pars hominis est hõ
sequitur igitur nullus homo est suba
cõclusio est falsa ꝛ nõ mĩor igitur maiõ
forma arguendi patet per Aristo.4º
phicoꝝ quia tali forma arguendi vtit̃
cõtra ponẽtes tẽpus esse circulationẽ
sic quelibet pars temporis est tempus
ꝛ nõ quelibet pars circulationis ẽ cir
culatio igitur tempus nõ est circulatõ
vnde si forma arguendi ibi ualet ꝛ hic
Jtem de materia dicitur 7 meta.ꝙ ñ
est quid nec quale ꝛc.igitur nõ suba.
Jtẽ forma nõ est substãtia quia ẽ in
subiecto ꝛ quia adest ꝛ abest pter subi
corruptionẽ ut in trãsmutatione subali
patꝫ. Ad oppoitꝫ põt argui p tres
rõnes factas ad oppoitꝫ pcedentis q̃
stionis. Jte diuisum pdicatur de di
uidentibus ipm secundo de anima sba
diuiditur in formaꝫ ꝛ materiã ꝛ cõposi
tum igit̃ quodlibet istoꝝ ẽ sba. Jtẽ

7º metaphice dicit Aristo.ꝙ forma ẽ
magis ens q̃ materia ꝛ ideo est magis
ens q̃ ꝯpoitꝫ in qua ꝯña inuit̃ mãm
eẽ magis ens q̃ cõpositꝫ tunc arguo
sic substantia est maxie ens si igit̃ illud
quod mĩme ẽ ens ut ꝯpoitꝫ sit sba ut
pꝫ multomagis materia ꝛ forma que
sunt magis entia cõposito erunt sube
Jtẽ hic in littera uidetur Aristo.i
nuere ꝙ partes substãtie sint sbe aliter
nõ opteret phibere illud q̃si icõueniẽs
ne sequeret̃ ex dicta ppetate. Ad q̃
stionẽ põt dici ꝙ duplices sunt partes
scꝫ eẽntiales ut matiria ꝛ forma que.s.
eẽntiam sube constituũt alie partes q̃n
titatiue que non sunt sbe inquãtꝫ sub
stãtia est ꝫ iquantũ est quãta ꝛ extensa
ꝫ tã de his q̃ de illis põt dici ꝙ nõ sunt
sbe pse.i.ꝙ generalissimũ sbe nõ ptur
de eis perse nec uere i abstracto ppter
pmã rõneꝫ ꝛ scdaꝫ prius poitas ad illã
ptem questiõis verꝫ tamen suba est eq̃
uocũ ut dicitur ens pse ꝛ istomõ ẽ ge
neralissimũ ꝛ ut dicitur de pncipijs en
tis pse ꝛ istomõ partes sbe possũt dici
sba. Sil'r i gñe sbe ut est gñalissimum
sũt nõ ut spẽs ꝫ p reductõeꝫ i pse pnci
pia speꝝ ꝛ de illis que sũt i gñe p redu
ctõeꝫ nõ optet genus in abstracto v'e
pdicari. Ad argumẽta pcedẽtis q̃õ
nis ut hic ualent. Ad pmũ nõ suba
nõ est prius substãtia dico ꝙ si itelligat̃
nõ sba.i.illud de quo nõ predicat̃ perse
gñalissimũ in genere substãtie falsa est
ppõ ꝫ v'a sic nõ sba.i.nullomõ sba neqꝫ
ut suba est generalissimũ neqꝫ ut dicit̃
de pncipijs sube. Ad probationẽ cum
dr̃ suba ẽ pmũ ens dico ꝙ hoc est verꝫ
ꝯpando generalissimũ sube ad alia ge
nera idest entiuꝫ pse in genere est sba
pmum ens nõ tamen est verum de sub
stantia pncipiata simpliciter quia prin
cipia talis substantie sunt priora illa
ut dicitur septimo metaphice ꝙ fõma
ꝛ materia sunt magis entia ꝯposito fõ
te tamen põt concedi absolute ꝙ suba
est pmũ pfectione lꝫ nõ uia gñationis.

41

Ad secundū nō substātia iteremta nō interimit substātia dico q si maior intelligitur nō substātia idest eo interemto quod nō sit substantia pse in genere sube nō interimitur suba falsa est quia pncipijs substātie que nō sunt sic sube interemtis substātia interimit vera tn̄ potest esse sic q nullomodo est substātia nec gn̄alissimū nec ut dicitur de pncipijs substātie. Ad tertiū per idem nihil ptinet ad essentiaʒ substātie nisi substātia si intelligitur nisi quod pse ē in gn̄e sube falsa est alio° v'a ꝛ illo° ps substātie ē substātia. Ad aliud de secundo de aia dico q illa diuisio substātie n̄ ē diuisio generis in species quia tunc materia haberet differentiaʒ distinguentem ipam a forma ꝛ esset ens actu de se distinctū a forma quod non est veꝝ sed est illa diuisio equiuoci in equiuocata s'm logicum uel analogi in analogata s'm naturalē ꝛ sic pdicatione substātie de diuidētibus cōcedo s' hoc nō est ut substātia est gn̄alissimuʒ

Ad aliud dico q forma ꝛ matia sūt magis entia cōposito entitate pncipij ꝛ ita sunt substātie nō tamen ut substātie species. Ad auctoritatē Aristo. dico q Aristo. nō dicit nec innuit ex littera hic partes substātie eē substātias sed dicit q propter pmaʒ ppuetatem substātie nō oportet eas cōcedere non esse substantias quia nec partes sube sunt in subiecto idest in aliquo actu ꝯpleto existentes ut forme licet sint i toto quia alius est modus essendi i toto ꝛ alius in subiecto. Tūc ad duo argumenta ad aliam partē questionis q̇ probant formā nō esse substantiaʒ per hoc q est in subiecto. Dicendum est q materia a propetate est tantum illō quod est in potētia ad suscipiendaʒ formā nō habēs ex se actū aliquem cōpletum cui forma tribuit esse simpliciter ut est in substātijs subiectū dicit quod licet sit i potentia ad formā tamen est in actu cōpleto ꝛ ideo forma adueniēs tribuit ei tm̄ eē s'm quid forma igitur substantie licet sit in materia nō tamē est in subiecto. Per idē patet ad aliō quia non adest preter subiecti ꝛc. quia nullū est eius subiectū. De quinta ppetate substātie sciendū q generalissimū substātie nō dicitur de aliquo magis ꝛ de aliquo minus neq aliqua sba s'm suam essentiam suscipit mag' ꝛ minus tamen quo ad actū substandi qui est una pprietas eius. s. substātie dicit magis substātia alia ut species magis substātie genere quia pluribus substat sicut dicitur genus eē vniuersali° spē. quia de pluribꝰ pdicatur licet vniuersale eq̄liter pdicetur de genere ꝛ de spē ut de speciebus eius. Multa ēst circa hanc propetatē difficultas que phico relinquā. De sexta propetate sube que est cum sit una ꝛ eadē numero est susceptiua ꝯrioꝝ s'm sui mutatiōeʒ hec est propria substātie ꝛ cōuertitur cū sba quia nulla substantia ex rōne substātie phibet suscipe ꝯtraria licet alia ex sua ppria forma determinetur ad vnū ꝯriū Sili' intelligenduʒ est substātia suscipit cōtraria nō sibi sed alia que sunt inter se contraria alioquin hec propetas repugnaret q'rte pprietati.

Quātitatis aliō discretū aliō ꝯtinuū

Uerit' pmo an quātitas sit genus. Et nō uidetur qꝛ nulluʒ genus predicat denoiatiue de spē s' hec ē vera linea est quāta ꝛ sic de alijs que ponūtur de gn̄e quātitatis igitur nullū istoꝝ ē e° spēs igit' nullā speʒ hʒ igit' nō ē ge° pbō mioris nullū ptū uniuocū ē dnoiatīn igit' oē ge° r'spectu spēi ē ptū uniuocū p Ari. p° q̊ ꝛc. pbō h° maꝛ qꝛ rō pti uniuoci ē rō sibi qō māifeste ē veꝝ ō gn̄e r'spectu spēi s' nllius denoiati rō ē rō sibi ut dr' i ca° ō sba qꝛ albū ptur de cōpe rōeʒ v'o albi ipossibile ē pri. Itē q̇titas n̄ hʒ spēs qꝛ de ꝯtiua ꝛ discreta nō ptur eq̄liter ꝛ ge° eq̄liter pdicatur de spebꝰ pbatio assūpti quia quantitas continua est naturaliter

prior sua diuisiōe quia iquātuȝ ꝯtinuū
est diuisibile ⁊ nāliter ꝑus sua diuisiōe
igitur ⁊ ꝯtinuuȝ ē prius numero q͛ nu
merus ē posterior diuisione continui
cū causetur ex illa per Aristo. 3º phiꝝ.
Ad oppoituȝ ē Arl.

Uerit vtꝝ quātitas sit genus
unū. Q. nō uidetur q͛ p Aꝝ.
ꝑmo posterioꝝ ⁊ xº meta. In
oi gñe uno ē vnū ꝑmū ⁊ mimuȝ quod
ē mensura alioꝝ sed in quātitate nō ē
unū ꝑmū ⁊ minimū ꝫ duo. s. vnitas et
pūctus igitur q̄titas ē duo gña. Iteȝ
cuiuscūqꝫ generis oēs species sūt op-
poite quia uel prias dr̄ītias includunt
uel differētias oppositas diuidentes
aliud genus intermediuȝ si sub aliquo
eodē genere intermedio cōtineāť ⁊ in
cludēs unū oppoituȝ nō predicatur de
alio includente alteꝝ eomō quo drn̄e
diuisiue generis debēt esse oppoite igiť
nulla species unius generis de quacū
qꝫ specie illius generis predicatur ꝫ
aliqua species quātitatis predicatur ō
alia denomiatiue ut liea est numerata
igitur ⁊c. Itē passio ⁊ subiectū nō
sunt in eodē genere ut species tū quia
passio ꝑdicatur denoiatiue de subiecto
igitur ⁊ genus passionis ꝫ genus sub
iecti nō predicatur denoiatiue de subie
cto g̊ nō est idē genus subiecti ⁊ passio
nis ꝑma ꝯña patet ab inferiori ad su-
perius. Tū quia tunc passio de subiec
to nō ꝑdicaretur ut patet ex precedēti
argumēto quod ostēdit nullā speciem
cuiuscūqꝫ generis posse ꝑdicari de alia
ꝫ lōgitudo ē passio linee que ē in genē
quantitatis ⁊ longitudo est in genere
quantitatis ergo genus quātitatis nō
ē vnū. Ad oppoituȝ est Aristo. Ad
qōneȝ dicēdū ꝙ q̄titas ē genus quia
ꝑdicatur de pluribus dr̄ībus specie
in quid ut de quātitate cōtinua ⁊ discre
ta quia quesito quid de utroqꝫ eoꝝ cō
uenienter respondeť quātitas ⁊ est ge
neralissimū quia nō habet genus super
ueniens nihil. n. de eo predicatur in q̄d
nisi ens quod nō ē genus quia nec vni
uocū ⁊ est unū genus quia ꝫm vnaȝ ra
tioneȝ dicitur ō omnibus suis spēbus
Sȝ que sit illa vna ratio duplex ē mo
dus ponēdi. vno mō ponitur ratio mē
sure. Tū quia ꝓbat hic Aꝝ. orōneȝ eē
spēm quātitatis ꝑ hoc ꝙ ē mensuratū
q͛ ꝫm diuersitatē huius rōnis variant
spēs quātitatis quia mensura ꝯtinua
quedā est intrīseca mēsurato quedam
extrīseca. intrinseca uel meusurat ꝫm
unā dimēsionē tm̄ ⁊ sic ē linea ł duas
⁊ sic est superfecies uł tres ⁊ sic cōpus
Extrinsecū duplex ꝓpa ⁊ sic locus uł
cōis ⁊ sic tempus ⁊ dcitur locus men
sura ꝓpria quia unus tm̄ ē vnius men
surati tempus cōe quia ē idem multo
rū mensura nō aūt cuiuslibet tempalis
suum tempus propa mesura. Ma
nifestū ē etiam numeꝝ ⁊ orōnem esse
mēsuras. Cōtra istud ratio generis
eq̄liter inuenitur in onibus speciebus
nō sic ratio mēsure in cōtinuo ⁊ discre
to quia vni maxime ꝓprie ꝓprium est
esse mensurā ⁊ cū illud pse sit pricipiū
numeri ab illo ꝑmo deriuatur ratō mē
sure ad numeꝝ ⁊ ō numero ad ꝯtinua
ut māifeste habetur. xº. metaphice caº
secūdo. Si dicatur ꝙ discretum est ꝑ
us continuo in se nō comparando ad
suum genus hoc concedit prositum:
quia neutrum participat rationem ge
neris per alterum: ꝫ continuū non ha
bet rationem mensurandi nisi a discre
to ut docetur vbi supra ergo ratio mē
sure non est ratio quātitatis ut est ge-
nus. Ideo dicitur aliter ꝙ licet per
se mensura conueniat quantitati non
tamen est illa ratio essentialis quantita
tis ꝫm ꝙ ei attribuitur ratio generis
sed ratio diuisibilitatis ⁊ hec de illa di
uisione que est in partes eiusdem ratō
nis quod ostenditur tripliciter primo
in quito metaphice vbi diffinitur quā-
tum secundum ꝙ potest habere diffi-
nitionem saltem exprimenteȝ quid di
citur per nomen ibi sic notificatur.

42

Quantũ est quod ē diuisibile in ea
que insunt quoꝝ singulũ natũ est esse
hocaliqd.i.in ptes eiusdez diuidi igiẗ
quãtitas est perse diuisibilitas in huiꝰ
modi ptes nã ubi est ꝑdicatõ pse ꝑmo
mõ tenet a concretis ad abstracta. Se
cundo oñditur quia quãtitas cõtinua
ꝛ discreta nõ diffiniunẗ hic p mensuraz
ſ3 p hoc quoꝝ ptes copulantur ꝫc igiẗ
de eoꝝ essentia est eē ptibl'e. Tertio qꝛ
p rõnez diuisibilitatis sumunẗ species
quãtitatis in 7º metaphice quia diuisi
bile in nõ ꝯtinua est numerus uel ora
tio in continua ſm diuisionē vnã linea
ſm duas supficies ſm tres corpus et
ſm alias drñtias diuisibilitatis possũt
sumi tempus ꝛ locus. Cõtra hunc
ſm modũ quãtitas cõtinua est in potē
tia diuisa discreta actu que sunt actu ꝛ
potētia aliquid nõ sunt equaliter illud
ergo diuisibilitas nõ equaliter cõuenit
cõtinuo ꝛ discreto assumptũ patz quia
ptes numeri actu sunt diuise abiuicez
cõtinui nõ. Item cuius est potentia
pse eius est actus, si igitur quãtitas cõ
tinua sit perse diuisibilis potest eē perse
diuisa igitur cõtinua põt eē pse nõ con
tinua quod nõ uidetur dandũ. Itē
Aristo. ꝓbat orationem quãtitatē esse
quia est mensura igitur illa est ratio es
sentialis quãtitatis. Ad ꝑmũ pẜ test
dici ꝙ quãtitas discreta est una ꝛ indi
uisa.i.dum manet in sua specie vndecũ
ꝗ sit eius unitas ꝗuis materialia que
subsunt illi forme sint diuersa v'bi gr̃a
quinarius in sua specie manens est for
maliter indiuisus quia diuisio eius pi
mit formã quinarij quia diuisiõe facta
in ternariũ ꝛ binariũ nõ ampliꝰ manet
quinarius licz materialia ut vnitates
sint sicut diuise unde negandũ est qõ
sumitur de discreto. Ad secundum
dici põt ꝙ actus huiusmõi potentie cõ
tinuũ est diuisibile nõ est iste cõtinuuz
ē diuisum sed iste continuũ diuiditur
idest in fine diuisionis ꝛ illud põt perse
inesse continuo. Ad tertiũ quia nõ
negatur illud quod pse ē mensura eē
quantitatē sed ꝙ illa ratio nõ est eēnti
aliter quãtitatis ut ē genus quare nõ
eq̃liter inest speciebus eius. Ad ꝑ
mũ argumentũ ꝑme qõnis põt dici ꝙ
de linea absolute nõ dicitur quantitas
denoiatiue nec de aliqua sui spē absolu
te sumpta ſ3 in abstracto ꝛ in quid sed
denoiatiue dicitur ḋ linea in mã ꝛ alijs
spēbus ꝛ sic sumitur species eius ut cõ
creta ꝛ nõ ē mirũ cõcretũ generis pre
dicari de cõcreto spēi vñ quantũcũqꝫ
vsus loquendi sit dicere linea est quã
ta siue diuisibilis ꝛ ita de alijs spēbus
hoc simpl'r ē falsum de eis ut sũt spēs
quia tunc essent subiecta quãtitatis ul'
diuisibilitatis talis enim modus ꝑdi
candi cõuenit oibus accñtibus respec
tu sboꝝ. Aliter dicitur ꝙ maior est v'a
in oi alio genere a quãtitate ꝛ nõ ḋ illa
spãliter quia quantitas nõ tantuz alijs
est ꝑncipiuz mensure uel diuisionis ſ3
etiam sibi ꝛ ideo se denoiat ꝛ suas spēs
ꝙ nõ est veꝝ de alijs. Ad secundũ
dico ꝙ in oi genē põt aliqua spēs esse
ꝑor alia in essendo compando illas in
terse sed nulla est ꝑor alia in pticipan
do rõez gñis sic continua quãtitas na
turaliter est ꝑor discreta ut ostendit rõ
licet nõ in suscipiēdo ꝑdicatõez quãti
tatis quia neutri spēi iest diuisibilitas
p alteram. Ad ꝑmũ argumentũ se
cunde qõis dicitur ꝙ pũctus ꝛ vnitas
nõ sũt duo simpliciter ꝑma quia punc
tus ad unitatez reducitur ut ad prius
se est eniz pũctus unitas habens posi
tionem ut diciẗ ꝑmo posterioꝝ ꝛ ita tã
tũ vnitas est ꝑmũ. Cõtra sicut prin
cipiũ ad ꝑncipiũ sic ꝑncipiatũ ad prici
piatũ igiẗ si vnitas sit materiale ul' for
male in pũcto quoꝝ alteꝝ optet si pũc
tus sit unitas põez habens ꝛ discretũ
erit sil'r uel formale uel materiale in ꝯ
tinuo nõ materiale manifestũ est quia
ꝯtinuũ nõ cõponitur ex discretis igiẗ
formale qõ negat Aristo. 7º meta. re
ꝑhendēs Platonē qui ita posuit. Iõ

dicendū q̄ sicut magnitudo nō est mł titudo neq̄ mãliter neq̄ formaliter. sic punctus nō est unitas neq̄ mãliter neq̄ formaliter quia pūctus est indiuisibilitas magnitudinis vnitas multitudinis nec est hec diffinitio Ar. pūct° est unitas ꝛc. ꝭ si alicubi dicatur de pūcto hoc est ꝭm Platonē qui posuit numeros esse formalia in continuo ꝛ ita unitatē in pūcto ꝭ nec ꝭm Ar. nec ꝭm Pla. habetur p°. posterioꝝ illa diffini° ꝭ sic vnitas est sba sine pōne punctus aūt sba posita quod manifeste falsum est ꝭm Ar. ꝭ ꝭ rēꝝ ꝭm Platōeʒ ponē teʒ quãtitates esse dr̃ias reꝝ. Alr̃ ad argumentū pōt dici q̄ maior. s. in oi gñe nō est uera de omni genere gñalissimo posset aliquod unuʒ pmū assigri mensura oīm alioꝝ uel in nullo sed intelligitur illa ꝓpō de genere nãli ꝛ dicitur illud genus natale cui rñdet vnitas suscepti hec est q̄ tantū dicitur vnitas de formis hñtibus idem suscepti ʒ pmo ꝛ de huiusmōi exemplificat Ar. vbi illã ꝓpōneʒ dicit nō tale genus est quãtitas. Aliter pōt dici q̄ licʒ sint duo pma ꝛ mima in genere quãtitatis tñ tantuʒ est ibi vnū pmū ꝛ mimuʒ qd est mēsura alioꝝ punctus enim nō est mēsura continui quia tūc aliquotiēs sumptus redderet ꝯtinuū ꝛ esset continuū ꝯpoituʒ ex indiuisibilibꝫ: ꝭ vnum eēntialiter est mensura numeri. vnū aūt applicatū alicui parti ꝯtinui est mensura cotinui ut dicitur x°. metaphice vnde tñ est vnū mensura in hoc gñe. Ad secundū argumentū concedo q̄ nulla species generis predicatur de alia i abstracto ꝭm quod icludit dr̃ias oppoitas tamen possibile est hoc in cōcreto ꝭm q̄ species que e sbicitur sumitur ut est in materia ꝛ nō ut est spēs oppoita

Ad tertiū dico q̄ longitudo latitudo magnitudo multitudo ꝛc: sunt equiuoca ut notant quantitatē ꝛ excessum in quãtitate pmomō sunt spēs quãtitatis secūdomō passiones pmomō sunt idē qd linea superficies ꝛc. nec hñt oppoita breue uel strictū quia linea quantūcūq̄ breuis est longitudo illomodo secūdomō nō sunt in gñe quãtitatis ꝭʒ se ꝭ pmomō. i. ut species sed nō secūdo mō. i. ut passiones quod mãifestum est de multitudine cui ut ē spēs oppōitur vnitas ꝛ paucitas ut est passio ꝛ eideʒ uniuoco nō sunt duo oppoita p Ar. pmo topicoꝝ. Adhuc pōt argui q̄ q̄ntitas non sit vnū genus quia vnius generis est tantū vna diuisio pma per duas dr̃ias quia tm due prie species ꝭ quãtitas diuiditur eque pmo dupli ci diuisione. s. p cōtinuū ꝛ discretū ꝛ p cōstare ex partibꝫ hñtibus pōneʒ ꝛ nō habentibꝫ ꝛc. ꝓbatio maioris p Ar. pmo topicoꝝ si ꝓpositi sūt diuerse differentie ut coloris in uoce ꝛ in corpore ipm est equiuocū ꝛ p Boetiū libro diuisionū ois diuisio generis fit p duas dr̃ias ꝓbatio mioris neutra diuisio est subdiuisio alteri° quia tunc ambo mēbra alterius diuisionis continerentur sub aliquo mbro relique diuisiōis q̄ nō est veꝝ ut patet inducēdo. Ad istud pōt dici q̄ nō est duplex diuisio pma generis p dr̃ias formales ꝯstituentes species pōt tamen una eē p dr̃ias formales alia p materiales que diuisiones nō sunt subinuicē sic corpus in gñe sbe pter diuisionē eius formalē i aiatū ꝛ i inaiatū pōt diuidi i corruptibile i icorruptibile ꝛ utroq̄ mō dr̃ie se habent ut excedentia ꝛ excessa ita ꝛ in ꝓposito pma diuisio est formalis secūda matialis penes partes quantitatis Ad ꝓbatōeʒ maioris Boetius ꝛ Ar. intelligunt de diuisione formali p dr̃ias constitutias speꝝ.

Queritur an oratō sit quãtitas

Uidetur q̄ nō quia nō oratio i scripto illa enim est sba non in mēte quia illa est in nō quantitate ꝛ neutra mensurat pse ꝛ Aristo. exponit se de neutra haꝝ intelligere nō oratio in uoce quia illa est perse sensibilis q̄a

43

uox igitur est in tertia specie qualitať.
Ad oppositum est Aristo.

Ueritur utꝝ oratõ sit q̃ntitas discreta. Q: nõ uidetur quia breue ꝛ longuz sunt dĩe quãtitatis cõtinue oratio mensurať ẜm has p Arꝝ. ilľa mensuratur. n. syllaba breuis ꝛ lõga igitur ꝛc. dicitur ꝙ syllaba est breuis ꝛ longa nõ oratio. Cõtra tunc continuũ est perse pars discreti. Itẽ sumatur maior sic oẽ perse mensurans ẜm has dr̃ntias breue ꝛ longũ ẽ continuũ oratio est huiusmõi licet non sit longa. Item si esset quãtitas discreta non uideretur differre specie a numero quia in nulla dr̃ntia specifica.

Dicitur ꝙ quantitas discreta ut est in materia pmanente est numerus q: numerus causatur ex diuisiõe cõtinui ut in successiua est oratio quia oratõis nulla pars permanet. Contra hoc cõcedit ꝓpositũ quia dr̃ntia ẜm spẽm est dr̃ntia formalis hec si sic tantũ differant in nullo formali differunt igiť nõ specie. Itez falsũ dicitur quia successio ꝛ pmanentia sunt dr̃ntie posteriores motu ꝛ quiete igitur ꝛ ente naťali inquan tũ naturale ẜ quãtitas quantum ad totũ genus est naturaliter ṗus ẽte naturali inquãtum naturale igitur successio ꝛ pmanentia sunt multo posteriora toto genere quãtitatis igitur ñ sũt dr̃ntie specieꝝ in hoc genere. Item numerus applicatur materie successiue sič pmanenti igiť nõ ois numerus est quãtitas in materia pmanente añs pꝫ ex.º ut dicimus duo tẽpora duo dies et ratione quia ꝯtinuũ aliquod ẽ successiuuz igitur ex eius diuisiõe cãtur numerus. Itẽ tunc nõ differret oratio a tẽpore quod est numerus motus ꝛ ita q̈ntitas discreta in materia successiua

Ad oppoituz est Arꝝ. Dicẽdũ ṗmo ad quesitũ ꝙ oratio ẽ quantitas ꝓpter rõnem Arꝝ. q: syllaba mẽsurať breuis ꝛ longa igitur huius est mẽsura alia p se illud est oratio que fit cũ uoce ꝓlata illã aũt dico habere discretõez approṗatam orationi per eius dr̃ntiam specificã que dr̃ntia ñec scripta est nec prolata nec in mente nec actus ꝓferẽtis quia ille mensuratur tẽpore nec partes discrete ẜ discretõ nõ cõis numero ꝛ orõni ẜ orõni approṗata. Ad secundũ quesitũ dicẽdũ ꝙ est quãtitas discreta quia partes eius ad nullũ cõem terminuz copulantur quelibet. n. syllaba est ab alia diuisa nec actus ꝓferentis nec sig̃tum eas cõtinuat quia terminus p se continuans partes quãtitatis nõ est essentialiter extra illas sed hec duo sũt ẽentialiter extra ptes orationis simľr hec oratio potest esse ubi sig̃tum nõ est ut cõiungendo uoces nõ significatias ꝛ ibi nullũ est sig̃tum. Ad ṗmum argumentũ pt̃ dici ꝙ longũ ꝛ breue eq̄uoce conueniunt continuo ꝛ discreto huic scꝫ continuo ꝓprie illi trãsumptiue omne igitur mensurans perse ẜm hoc proṗe sumptuz est continuũ huiusmõi nõ est oratio equiuoca enim est longitudo sillabe ꝛ mẽsurati a linea. Ad secundũ dico ꝙ oratio ẽentialiter differt a numero ꝛ a quacũq; specie quãtitatis nõ tãtum dr̃ntia materiali sed formali ꝛ specifica. illa tñ nõ ẽ nota imo vix alicuius speciei specialissime est nob̃ dr̃ntia nota quia si eẽt non posset esse verꝝ quod dicitur secũdo posterioꝝ ꝙ quelibet pars diffõnis debet eẽ in plus oẽs autez in eque hoc aũt non cõtingeret si ultima dr̃ntia esset nota illa eniz cũ sumatur a proṗa forma speciei nllõmõ est in plus specie igitur illud dictuz ẽ verꝝ quia differentie ultime fere oĩm diffiniendoꝝ ignote sunt.

Ueritur an Aristo. sufficienter enumeret species quãtitatĩ. Q: nõ uidetur per Aristoti. in 5.º metaphice tempus est quantum peraccidens sed de nulla specie predicatur genus peraccidens igitur tẽpus non est species. Item per ipm ibidẽ tempus est quantũ per motum igitur

motus magis quantus. vnde Aristo. pmo posterioꝝ ppter quod vnūquodqꝫ tale ⁊ illud magis igitur sunt plꝰes species q̄ꝫ hic enumeret. Itē tēpus est numerus p Aristo. 4° phicoꝝ igitur nō est alia species. Itez locus non enumeratur q̄nto metaphice inter species quātitatis igitur uel est isufficiēs ibi uel locus nō est quātitas. Simil'r cōmentator ibi assignat causam quare Aristo. omittit ibi locū dicens q̄ locꝰ nō est quātitas ſm opinionem Aristo. ſ tantū famose. Itē locus nō videt̄ alia species a supficie quia illud primo ponitur in diffōne loci in abstracto et quando accidens in abstracto diffinit̄ quod primo ponitur in diffōne eius ē de eius essentia. Ad oppositum est Aristo. ꝛc.

Ueritur iuxta hoc an locꝰ sit quātitas. Q nō uidetur qꝛ oē quod ponitur in diffōne accintis est subiectū eius uel de eius eēntia ultimū corporris continentis ponitur in diffinitōe loci ⁊ nō est de eius eēntia quia tunc eēt eadez species cū supficie igitur ultimū est subiectū loci ſ ipossibile est passionem ⁊ subiectū esse species eiusdē generis igitur locus nō ē spēs quantitatis ⁊ rō confirmat̄ p cōmētatorem 5° metaphice qui dic̄ locū esse passionē in ultimo ut imobilitatē. Itē ad quantū inquātuz quātuz nihil mouetur naturaliter sed ad locū pprium quodlibet mouetur nāliter p Aristo. 4° phicoꝝ igitur probatio maioris nihil mouetur ad aliud nisi ppter conuenientiā in natura sed quantū iquantuz quātum cū nullo cōuenit in natura ſ ē natura que est pncipium motus ⁊ q̄es quia nāliter prius istis inest substātie.

Itē quātum iq̄ntū q̄tum nō saluat aliquid nāliter quia nec cōuenit cū aliquo in nat̄a ſ locus inq̄ntuz locus saluat locatū p Aꝛ. 4° phicoꝝ. Item locus pse dicit̄ ad locatū igitur est in genē relationis. Ad oppoitum est Aristo. Itē locus ē pse mēsura igit̄ quātitas an̄s patet cn̄a etiā p Ari. qui sic arguit de oratione. Itē prope pprium non inuenitur extra illud cuius est. Sed ppe pprīū est quātitati ut ſz eam aliquid eq̄le uel ieq̄le dicatur hoc aūt cōuenit loco igitur est quantitas.

Itē locus est pse diuisibilis igitur locus est quātitas ꝛc.

Uxta hoc querit̄ an sint quantitas continua Q nō uidetur figatur uirga aliqua cōtinua i terra cuius pars sit in terra ps in aere tunc arguo locus est ultimū corpis cōtinētis ſ ultimū aeris ⁊ ultimū terre q̇ locāt hoc locatū nō sunt cōtinua ſ tm̄ contigua igitur locus huius virge nō est cōtinuus. Ad oppoitum ē Aꝛ.

Ueritur iuxta hoc an pticule corporis ⁊ loci copulētur ad eūdem terminuz. Q nō uidet̄ qꝛ pticlꝰe corporis copulantur ad supficiē pticule loci non quia locus est superficies ⁊ particule supficiei nō copulant̄ ad superficiem. Item locus est diuisus a locato per Aristo. q̄rto phicoruz igit̄ nō ē idē termians cōtinuās partes vtriusqꝫ cōseq̄ntia patet qꝛ termius ab eo cuius est nō est diuisus igitur non est idem duoꝝ diuisoruz. Ad oppositū est Aristo. Ad secūdū q̇sitū dicendū q̄ locus nō est species quātitatī ppter primā rōem ibi ⁊ propter dictū cōmentatoris supradictū in questione pcedenti. Similiter pro pma ratione.

Ad tertiam questionem dico q̄ locus nō est necessario continuus sed nihil differt ad vnitatem eius supficies esse cōtinuatas si idem locetur a diuersis corporibꝫ contiguis uel supficiem vnius continentiaz quando locatū locatur in uno locante. Siliter ad q̄rtam q̄ nullo modo possunt partes loci copulari ad eundem terminuz numero ad quē partes corpis quia locus diuisus est a locato locus enim est unde et ad quez locatū mouetur ⁊ nō mouetur

44

cū locato nec ad eundem terminuꝫ spe cie quia ille termius corporꝭ est super- ficies que nō est termius loci nisi locꝰ esset corpus imo ad nullū terminū eū dem oꝫ eas copulari cuꝫ nō oporteat eas esse continuas. Ex hoc sequit̄ solutio ꝑme q̄ōnis quia nō sufficienter enumerat species quātitatis saltem q̊ ad hanc speciem locus. Ad auctori tates Aristo. in oppositum ad omnes q̄ōnes dōm ꝙ nō loquitur hic de loco ſm ꝓpriam opinionē sꝫ ſm opinionē ponentiū locū eē spaciū equale locato ⁊ ſm illam eēnt hec oia vera de loco. Sed illa opinio improbatur ab Ari stotile. q̄rto phicoꝝ ita frequenter qñ loquitur de aliquo ubi nō est ꝓꝑus lo cus determiandi veritatem de illo vtit̄ cōmuni sententia alioꝝ usqꝫ alibi vbi locus est de illo veritatem determiare dūmodo ars possit dari ſm sentētias alioꝝ sicut ⁊ ſm ueritatē propꝛiam ita ē pene de oibus exemplis in logica qꝛ si sic sit uel nō nō curat sed ꝙ ars sit vera in istis si hec sint talia sicut hic sufficiē ter manifestatur quantitatē esse genꝰ quia habet sub se multas species inter medias ⁊ specialissimas siue locus sit a liqua istaꝝ siue non. Ad primuꝫ ar gumentū prime questionis potest dici ꝙ aliquid esse quantum peraccidens siue ꝑ aliud ē dupl'r effectiue ul' fo̅al'r formaliter nō est tempus quātitas per aliud idest nihil aliud est per quod reci piat quantitas predicationem quanti tatis sed predicatur de eo perse primo modo effectiue quodāmodo pōt tem pus dici quantum per aliud quia effec tiue suam essentiam ⁊ suam quātitateꝫ q̇ est sua essentia habet ab alio ut a mo tu nō tamen efficit aliquid ꝙ tempus sit quantitas. Ad secundum dico ꝙ ꝓpositio Aristotilis tantū est uera ubi aliquod vniuocum dicitur ꝺ causa ⁊ effectu quod natum est recipere magꝭ ⁊ minus ⁊ q̄ndo causa est perse ⁊ total' ꝑma conditio deest hic ⁊ scd̄a sil'r ꝓbat̄ quia tempus est quātitas motus non est quātitas quia ratio eius tota potest intelligi cōuenire idiuisibili nec vniuo cantur in quanto quia illud dicitur de motu perse scd̄omodo nullomō de tem pore ut tempus est species quātitatis.

Ad tertiū dico ꝙ numerus aliquā- do tñsumitur ut generaliter sumatur ꝓ mēsura forte ꝓpter hoc ꝙ ratio mensu re in quātitatibꝫ ꝑmo conuenit nume ro ⁊ ita ponit̄ in diffinitōe tēporis non aūt ut est quantitas discreta ⁊ est equi uocatio penes scd̄m modū. Alia cōce- denda sunt de loco preter vltimum ad quod dōm ꝙ hec est ꝑ̄dicatio tantum materialis locus est vltimuꝫ ⁊ formali ter propō est falsa ſꝫ formaliter locus ē est imobilitas in ultimo ſm ꝯmētato- rem forte tamē in diffinitōe loci ꝑmo ponitur vltimuꝫ quia illud est notius i mobilitate loci. Ad argumēta in op posituꝫ secūde questionis dicendum.

Ad ꝑmū dici pōt ꝙ locus nō est mē sura ꝑse sed per naturaꝫ sui materialis quod est suꝑficies vnde ſm eandeꝫ di mensionē mensurat ſm quā ⁊ superfici es ⁊ si arguatur cōtra hoc quia aliam rationē mensure habet a suꝑficie ē. n. mensura extrinseca suꝑficies intriseca dici pōt ꝙ intrinsecū ⁊ extrinsecū perse nō variant rationeꝫ mensure iō nec lo cus perse habet aliam rationē mensure a suꝑficie ideo. n. est extrinseca quia est vltimū corporis continētis mālıter et vltimū contenti quod tamen mēsurat̄ a loco. Ad scd̄m dico ꝙ ſm locū for maliter nō dicitur aliquid perse equale alij sed forte materialiter ſm suꝑficieꝫ continentis imo magis locus dicitur equalis locato ſm Arist. q̄rto phicoꝝ ⁊ non illud ſm ꝙ alia dicūtur equalia.

Ad tertiū dico ꝙ locus ꝑaccidens est diuisibilis per naturā materialis sui sicut cetere forme perse fundate i quā titate sunt ꝑaccidens diuisibiles ꝑ na turam quātitatis ⁊ locus forte plus ce terꝭ eo ꝙ est ꝓꝑa passio suꝑficiei ⁊c.

Ueritur an quãtitati sit aliqd contrariũ. Q. sic videtur ꝑmo ꝑ rõnes generales aliq̃ quãtitas magis distat ab alia aliqua minus igitur aliqua maxime distat ab alia sed contrarietas est maxĩa distãtia i eodez genere ꝑ Aristo. 4° metaphice igitur aliqua quãtitas alij contrariatur ꝑma ꝯña oñditur prius auctoritatibꝫ ꝛ rõne supra in hoc genere ꝛ in oi alio est dr̃a ſm spẽm ꝛ illa est contrarietas ꝑ Arĩ. x°. metaphice igitur ꝛc. Itẽ hoc arguitur ꝑ rõnes ꝓpas quia ꝑ Aristo. q̇nto phicoꝝ ois motus est a cõtrario in cõtrariũ uel a medio in medium sed in gñe quãtitatis est motus ꝓpe dictus ꝑ ipm ibidẽ igitur ibi sunt cõtraria uel media inter cõtraria ꝛ si media igitᷣ ꝛ cõtraria. Itẽ suscipe magꝭ ꝛ mius ꝛ recipere cõtrariaꝫ sunt ꝓpetates conuertibiles respectu cuiuscũqꝫ generis sed quãtitas suscipit magꝭ ꝛ minus igitᷣ etiã contraria maior patet inductie probatio mioris magnuꝫ ꝛ ꝑuũ sunt perse passiones quãtitatis ꝛ eius solius sed magꝭ ꝛ minus nõ fiunt nisi vbi magnũ ꝛ paruũ ꝛ alicubi igitur in solo genere quãtitatis. Silr̃ oẽ totũ est maius sua parte sed quãtitas aliqua est ꝑse pars alterius quãtitatis igitur in quãtitate est ꝑse magis ꝛ minus. Similiter isũt ꝑse equale ꝛ ineq̃le sed ineq̃le ẽ magis uel minus igitur ꝛc. Itẽ magnum ꝛ paruum uidẽtur quãtitates cõtrarie silr̃ sursuꝫ ꝛ deorsum igitur ꝛc. Ad oppoituꝫ est Aristo. Ad q̃oem ẽ dr̃m ꝙ cõtrarietas sumitur equiuoce. s. proprie ꝛ tr̃suͤptiue transũptiue dicitur absolute maxĩa distantia in genere ꝛ extẽditur ad oppõem ꝑuatiuã sicut i ꝑmo phicoꝝ dicitur ꝑncipia eẽ contraria ꝑ forma ꝛ priuatione oppõ in hoc modo est contrarietas in omni genere quia ois diuisio generis est ꝑ differentias oppositas hoc modo contrarias contrarietas ꝓpe est maxĩa distantia formaꝝ que nate sunt mutuo siue circa idẽ susceptĩ hoc negatur a sb̃stantia et q̃titate ꝛ est hoc intelligendũ i deffinitis idest in spẽbus quãtitatis ut dicit Arĩ. nõ forte in passionibꝫ. Silr̃ intelligẽdũ est de quantitate ſm se nõ ſm esse naturale quia forte illomõ habet cõtrarium ut dicetᷣ rñdendo ad argumẽta. Ad ꝑmũ dicitur ꝙ in quãtitate nulla ẽ maxima distantia sicut diuisio continui ꝓcedit in infinitũ ita etiã infinitas in cõtinuis ꝛ numeris causatis ex diuisione eoꝝ. Cõtra hoc est quod dicᷣ Porꝰ ꝙ spẽs specialissime sunt finite ſm nãz licet nõ quo ad nos hoc etiam videtur ꝑ rationẽ quia quelibet species est pars eẽntialis vniuersi ꝛ in illis partibꝫ non uidetur possibilis infinitas quia hec repugnat ordini qui est bonum uniuersi põt igitur dici ꝙ quãuis essent infinite species in potentia quãtitatis licet nulla infinitaꝝ alij contrarietur quia nec maxime distat tamẽ species itermediabis cõius potest maxime distarᷣ ab alia specie intermedia cõmuni illis ut continuũ maxime distaret ſm formaꝫ continuitatis a discreto licꝫ continua eẽnt infinita ꝛ discreta silr̃ potest igitur dici ꝙ due prime rõnes veꝝ concludunt de contrarietate ꝑmomodo dicta transunptiue quia tantũ de ista ẽ utraqꝫ auctoritas Arĩ. intelligenda. Ad tertiũ dico ꝙ ad quantitatẽ ſm se non est motus sed ut subest naturali ꝛ illomodo habet contrarietatem ut iperfecta quãtitas perfecte ad quas ꝛ de quibus sunt argumentatio ꝛ diminutio iste drñtie nõ sunt quantitatis ſm se sed quantitatis naturalis imperfecta enim dicitur que nõ est debita speciei ſm suaꝫ formã naturalem perfecta ꝑ oppoitum nam ut dicitur in secundo de anima omniuꝫ natura constantiũ est determiata ratio magnitudinis ꝛ augmenti nõ enim aliqua quantitas imperfecta absolute est in genere quantitatis sed imperfecta tl̃i enti naturali ꝛ ſm hoc mouetᷣ q̇d ab imperfecta quantitate ad perfectam ulᷣ

⁊ ꝯuerso. Contra motus est ad rez
alicuius generis nõ ad ens ꝑaccidẽs
ꝑ Aristoti. in tertio phicoꝝ tot sunt
species motus quot ⁊ entis addit cõ-
mentator acquisiti ꝑ motuz sed quã-
titas sub esse naturali nõ est species ge
neris sed ens ꝑaccidens quia cõposi-
tum ex duobꝫ quoꝝ unũ alteri accidit
igitur ad quantitatez sic nõ est motus
sed ad illud quod ꝑse est in ginere quã
titatis est motus igitur illi est aliquid
contrariuz. Potest dici hic ꝙ ad quã
titatem est motus ita ꝙ acquisitum ꝑ
motũ ut terminus est ꝑ se in genere
quantitatis sed nõ acquiritur ut ẽ quã
titas sed sub tali modo essendi ⁊ sub ta
li modo essendi habet contrariuz tunc
oportet dicere ꝙ nõ oportet illi forme
que est ꝑ se terminus motus esse ali
quid ꝓpe contrariuz sed tantũ ei ut
acquiritur per motuz. Tunc ad formã
dico ꝙ quãtitas sub esse naturali si in
telligatur vnũ cõpoituz ex his est ens
ꝑaccidens sed ipa quantitas non licet
sumatur sub tali modo essendi quando
modus non intelligitur esse pars entꝭ
cõpositi ex duobus ⁊ ita ad quantitatẽ
est motus. Ad quartũ argumentũ
dico ꝙ aliud est suscipere maius ⁊ miꝰ
⁊ aliud est suscipere magis ⁊ minus quia
maius ⁊ minus dicuntur ꝛm quanti-
tatẽ sed magis ⁊ minus dicunt intenti
onem ⁊ remissionẽ in forma cui addũ
tur concedenduz est tunc ꝙ quantitas
suscipit maius ⁊ minus sed nõ magis

Ad quintuz de magno ⁊ paruo re-
spondet Aristo. ꝙ non sunt quantita
tes quia dicuntur in sola habitudine
ad aliud aliter nũquam diceretur mõs
paruus ⁊ miliũ magnum. Similiter
respondet ꝙ si sint quantitates nõ sũt
contraria tum quia ei quod dicitur in
sola habitudine ad aliud nihil est con
trarium huiusmodi sunt magnuz ⁊ par
uum tũ quia tunc contraria dicerẽtur
de eodez quia aliquod idez est magnũ
ad hoc ⁊ paruuz ad illud igitur est mag
nũ ⁊ paruum. Contra primã respõ
sionez Aristo. in q̇nto metaphice po-
nitur magnitudo ꝑse species quantita
tis ⁊ concretũ nõ est in alio genere ab
stracto. Item ibidez in quinto dicũ
tur magnuz ⁊ paruum esse quantita-
tes ꝑse. Contra secundã responsi
onem ꝓbantur dupliciter magnum
⁊ paruũ nõ esse contraria ṗma ꝓbaꝰ
nõ videtur valere quia relationi aliq̇d
est contrariuz ut dicit Aristo. inferius
⁊ virtus vicio ⁊ scientie ignorantia.
Secunda ꝓbatio nõ uidetur valere
quia omnia opposita inferunt contra
dictoria igitur ad illa ad que nõ sequũ
tur cõtradictoria nõ sequuntur alia op
posita. Sed ad ꝓmissas in quibus ẽ
respectus ad diuersa nõ sequũtur con
tradictoria sed est ignorantia elenchi
ut ẽ duplũ ad hꝰ ⁊ nõ duplũ ad illõ igiꝛ
nec aliqua oppoita sequuntur ad tales
ꝓmissas. Ad ṗmuz istoꝝ potest di
ci ꝙ magnitudo sumitur equiuoce ut ẽ
species quantitatis ⁊ ut est passio secũ
domõ dicitur magnũ denominatiue a
magnitudine q̄ndo Aristo. negat ma
num esse quantitatẽ. Ad aliud dico ꝙ
sunt quantitates ꝑse secundo modo
idest passiones quantitatis nõ ꝓmo
ꝑse ut species. Ad aliud dico ꝙ nihil
dicitur contrarium eius cuius est re-
latiuũ quia contraria relatiue opposita
in multis distinguũtur magnũ autez
dicitur relatiue ad paruuz igitur nõ est
eius contrarium ita intelligit Aristo.
tamẽ cõtrariũ vni potest esse relatiuuz
alteri ⁊ scientia est relatiuũ ad scibile
⁊ ei nõ est contrariuz ꝛ ignorantie ita
in aliis. Ad aliud dico ꝙ relatiua pos
sunt ꝓdicari de eodẽ ⁊ de seinuicẽ sed
nõ relatiue oppoita ⁊ ita possunt rela-
tiua absolute inferre ex se sumptis re
spectu diuersoꝝ igitur magnuz ⁊ par-
uũ possunt inferri absolute ex se sump
tis respectu diuersoꝝ ⁊ ex ypotesi sũt
contraria igitur cõtraria de eodẽ con
cedo etiã ꝙ nõ possunt inferri oppoita

relatiue ex se sumptis respectu diuersorum sed magnū et paruum posse et ex ypotesi illa sunt contraria de eodem. Ad sextū dico de sursū et deorsum quod uel sumitur simpliciter sursū pro circūferētia celi et deorsum uel sumitur gñaliter ut quod libet dicitur sursū respectu inferioris primo nō sūt contraria quia nō sunt nata fieri circa idem nec maxie distant in natura licet forte maxime distēt secundum locū secundo non sunt ad aliquid et est vtraque rñsio de eis que de magno et paruo pōt tamen dici quod siue sint cōtraria siue nō nihil ad propositū quia si sunt species uel differentie loci non sunt in genere quantitatis quia nec locus ut predictū ē.

Ad aliquid vero talia dicuntur.

Queritur primo an genus relationis sit genus unū. Quod nō uidetur enti et nō enti nō ē genus unū cōe uniuocum sed alique sunt relatiōes entes et alique nō entes etc. probō prime partis minoris inter ens et non ens est contradictio que videtur relatio media quae videtur nō ens tum quia inter cōtradictoria nihil est mediū et talis relatio est mediū inter cōtradictoria igitur nō est aliquid. tū quia illa oppō potest eē in nō ente ut in subiecto sed accñs quod est in nōente ut in subō nō potest esse ens.

Dicitur ad hāc scōam probatōem quod hec oppō tn̄ est in ente ut in subiecto secundum quod videtur haberi ex commētatore 6º metaphi.

Contra relatīn eqparātie equaliter denoiat vtrūque extremū in compatiōe ad aliud quod manifestū est in proposito quia eq verum ē de se nō ens oppōitur ēti sic ēs oppōitur nōenti ergo talis relatō eqliter pōt eē in vtroque extremo vt in subiecto

Ad principale enti rōnis et enti nature nihil est uniuocū sed quedā relatōnes sunt entia nature vt paternitas et filiatio que essent intellectu nō exñte quedam vero sunt entia rōnis probatur tū quia relatio nō habet verius eē quā subiectū sup quod fundatur et multe relatōnes fundātur super res rōnis ut relatio generis ad speciem etc. huiusmodi igitur huiusmōi relatōes sunt tantū entia rōnis. Tum quia ois relatio reqrit duo extrema igitur cuiusmōi relatōis extrema nō sunt duo nisi secundum rōem est tātum ens rōnis talis relatio ē ydemptitas secundum quod dicitur 5º metaphice capitulo de eodem intellectus in illa relatōe vtitur vno vt duobus. Item ad principale ad aliqd sunt secundum Ari. quorum esse est ad aliud se habere istud iest oibus que sunt ad aliquid pse primo modo igitur per naturā alicuius vniuoci eis illud nō est nisi gñalissimū relatōis igitur gñalissimum relationis hoc ipm quod est ad aliud se habet non ad aliqd prius nec posterius quia relatia sunt simul nā non ad eqle quia si essent duo gñalissima quod etiā gñalissimū se habet ad aliud patet ex ipo noie dicitur enim ab Aristo. ad aliud et nō potest concipi aliqd nō esse ad aliud nisi contradicto r ū dicatur de cōtradictorio. Item ad principale cuiuslibet vnius gñis sunt tātum due species prime sed generalissimi relatōnis nō sunt tātum due prime spēs igitur gñalissimū relationis nō est vnū probatio mioris quia si sic sint. a. et. b. relatia aut igitur refertur. a. sibi et. b. sibi et tunc ambo sūt relatia eqparātie igitur et omnia iferiora et ita relatiuū suppōis et suppositōis erunt in alio genere gñalissimo aut. a. refertur ad. b. et ecōuerso et si hoc igitur species eorum referuntur ad inuicem quia per Aristo. in 4º topicorum si genus ad genus et species ad spēm et simili in scdo si ad ppositū sequitur propositū ad relatiue oppōnem añtis seqr relatiue oppoitum cōseqntis et non est intelligendū nisi de cōseqntia supioris ad inferius si aūt. a. et. b. referantur sibi mutuo igitur oia relatiua sunt relatiua suppōnis et suppositōis igitur relatiua equipantie erunt in alio genere generalissimo. Aut tertiū quod refertur ad aliud et non ad. b. vt ad. c. et. b. refertur ad aliud et nō ad. a. ut ad. d. et tūc sequitur quod. c. et. d. non sunt priores nec

posteriões q̄̃.a.ꝛ.b.quia vtrūq̃ ē eque
p̄mu3 cu3 suo corelatiuo quia sunt sil'
natura igitur erunt quatuoꝛ p̄me spēs
vni⁹ generis: Aut q̄rto.a.referť sibi ꝛ
b.alij uel .b.sibi ꝛ.a.alij ꝛ vtroq̃ modo
erunt tres p̄me species huius generi:
quia illud aliud ad quod refertur.a.uł'
b.est eque primu3 cum suo corelatiuo
nullo igitur istoꝝ q̄tuoꝛ dato erit hoc
genus vnu3. Ad oppoitum est Ar'.
dicendū q̃ gñalissimu3 in genere relō
nis est vnū quia s̄m vnā ratione dicit'
de omnibꝫ suis inferioribus que ratio
est habitudo vnius ad aliud ꝛ q2 ōnes
relationes habent eundem modu3 de
noiandi substantiam videlicet in com-
paratione ad aliud ut accidentia quia
eodemmō denoiant sb̄stantia3 sūt vni⁹
generis. Ad primū argumentū ad
mioꝛe3 dico q̃ nulla relatio est nō ens
cū probatur oppoitum de contradictio
ne. Ad prima3 probatōem q̃ inter cō
tradictoria nō est mediū intelligendū
est de his que subsunt intentioni cōtra
dictōis ut de cōplexis sicut de quolib3
subiecto vno est predicatū affirmare l'
negare ꝛ nō est mediu3 de icomplexis
ꝛ sic alteꝝ illoꝝ dicitur de quolibet ꝛ n̄
est mediu3 s̄ alia ꝓpō sc3 q̃ talis rela°
est media inter contradictoria intelli-
genda est ratione intētionu3 ꝛ tunc cū
cōcluditur cōclusio fit fallacia accn̄tis
quia mediū sumitur extranee in p̄mis-
sis hoc sc3 quod est medium esse inter
cōtradictoria. Istud patet i exemplo
ens ꝛ nō ens referuntur pse adinuicē
ꝛ inter ista absolute nihil est medium
sed ista inquantum contradictoria re
feruntur ꝛ sic inter illa est contradictō
media sicut inter similia est similitudo
media ꝛ inter quecūq̃ relatiua est rela
tio media. Ad aliam probationem
concedo q̃ illa relatio potest esse in nō
ente ut in subiecto sicut ꝛ in ente non
ens tam en inquantum est subiectum
illius relationis est ens rationis ꝛ ita
talis relatio potest esse ens rationis.

Ad secundū principale nego maio
rem ꝛ cōcedo q̃ relatio dicitur ens rō
nis uel quia vtrūq̃ extremu3 uel alte
ru3 est solūmodo ens rationis uel q2
extrema eius nō sunt duo nisi s̄m rati
onis consideratione ut est in ydēptita
te potest tamen maioꝛ vtriusq̃ ratōnis
sic probari non omni enti est aliquid
vniuocum nec etiam omni enti nature
est aliquid vniuocū igitur multomagis
nec aliquid erit vniuocum enti ꝛ non
enti siue enti rationis quia si illis que
magis videntur cōuenire nihil est vni
uocum nec illis que minus ꝛ ad hanc
probationem s̄m q̃ est pro secūda rōe
dicendu3 q̃ ꝯsequētia nō valet nec est
ibi locus a maioꝛi quia nō omnia entia
nature plus conueniunt in aliquo vni
uoco q̄̃ ens nature ꝛ ens rationis nisi
forte in pluribus dictis de eis equiuo
ce. Sed quia de oppositōne que est
inter ens ꝛ nō ens est absolute veru3
dicere q̃ est nō ens quia aliter ess3 me
dium inter ens ꝛ nō ens ꝛ quia est i nō
ente simpliciter ut in subiecto ideo nō
videtur ponenda in genere relationis
cū ens s̄m se diuidatur in decem gene
ra gñalissima quia etiam licet aliquid
sit vniuocum enti nature ꝛ enti ratōis
hoc est enti quod est in ratione ut scie
ꝛ virtuti est aliquid vniuocum tamen
enti quod est ex sola cōsideratione ra
tionis ꝛ enti nature nihil videtur vni
uocum quia tunc haberent oppōnem
quia omnia vniuoce contēta sub aliq̄
eodem ut species differunt differen-
tijs contrarijs ꝛ ita nō possunt talia en
tia rōnis applicari cuilibet enti nature
quod est falsum ideo videtur dicendū
ad duas p̄mas ratiōes aliter. Ad p̄
ma3 cōcedo q̃ contradictio inter ens
ꝛ nō ens est nō ens simpliciter sed nō
est species in genere relationis. Ad
secundam similiter concedo maioꝛem
dicēdo ad mioꝛe3 q̃ nulla relatio rōis
ē species in genere relationis nec ydē
ptitas nec relationes fundate super i

tentiones secũdas neq̀ alie ꝯsimiles.
Contra ista ad aliquid sunt quorũ hoc ipm esse est ad aliḋ se habere hec est vera notificatio relatiuoꝝ ſm Ari. ista inest contradictorio quia hoc ipm quod est est contradictorij cõtradictoriũ ⁊ eidem quia idem hoc ipm quod ẽ ẽ eidẽ idem ⁊ sic de relatiuis intentionalibus ⁊ consimilibus ut genus hoc ipm quod est est speciei genus quod ḋ omnibꝫ ostenditur per hoc quia in diffinitionibus eoꝝ ponenda sunt sua cõrelatiua ut manifeste dicit Porphiri. de genere ⁊ specie ꝙ nõ oporteret nisi ḋpenderent adinuicẽ essentialiter õnia igitur predicta sunt vere relatiua igiᷓ ⁊ forme ſm quas dicuntur talia sũt vere relationes ꝙ negatum est. Itẽ ista in nullo alio genere videntur esse nisi in genere relationis ⁊ incõueniens videtur cõcedere illa esse in nullo genere
Item si cõtradictio inter ens ⁊ non ens nõ sit in aliquo genere relationis Quero de aliqua contradictõe que est inter alia extrema vtꝝ illa sit in genẽ relationis si sic contradictio nõ inest omnibus vniuoce quod est icõueniẽs cum contradictionis vniuersaliter sũpte assignetur eadem diffinitio i pmo posterioꝝ scꝫ contradictõ est oppositõ cuius nõ est medium ſm se si aũt cõtradictio inter alia extrema nõ sit i genere relationis ⁊ ita nulla contradictio ⁊ cõtrarietas est i genere relationis ut manifestũ est quia ẽ pse habitudo vꝫ duorum entiũ igitur oppõ nõ erit vniuocũ contradictõi ⁊ cõtrarietati quod videᷓ contra Boetiũ in illo capitulo iferiꝰ
Quotiens aũt solet opponi qui diuidit oppõnẽ in has q̃tuor species oppõnis sicut genus i species imo sequitur maius incõueniens ꝙ oppositio icõuenienter ponatur in diffõne cõtradictionis i pmo posterio. quia oppõ sumpta ſm illam signifitationẽ ſm quã conuenit cõtradictioni aut est idẽ contradictioni aut supius ea si idẽ frustra addiᷓ illud in diffinitõne cuius nõ est mediũ ſm se quia oppõ ſm illũ modũ accipiẽ di pse determinatur ad cõtradictionẽ si superius nõ habet sub se alia inferiõa a contradictõe nisi alias species oppõnis sed alie sunt entes ⁊ cõtradictio nõ ens ⁊ tunc aliquid erit vniuocũ enti et nõ enti quod negatum est. Ad primũ istoꝝ potest dici ꝙ vera notificatõ relatioꝝ quã ponit Aristo. nulli illoꝝ conuenit quia nullius eoꝝ eẽ ẽ ad aliḋ se habere aliud.n.est dr̃ntia entis ⁊ dr̃ tantũ in ꝯpatione ad ens nõ enim dr̃ aliquid aliud a nõ ente nunc predicta lꝫ eoꝝ correlatiua sunt nõ entia simpliciᷓ loquẽdo ⁊ ideo nullius illoꝝ eẽ est ad aliud se habere nisi forte ſm rationem sicut ista ⁊ sua correlatia sũt entia. Et si arguatur ꝯdictorij esse est ad aliud ſm rationẽ scꝫ ad ꝯdictoriũ se habere igiᷓ est ad aliud se habere est fallacia ſm q̇d ⁊ simpliciter quod dicitur ꝙ in diffõnibus istoꝝ põnũtur sua correlatiua. dꝰ ꝙ nullũ istoꝝ habet verã diffõẽ exprimentem quid est res licet habeat rationẽ exprimẽtẽ quid diciᷓ per nomen uel illud qḋ itellectus concipit de istis que ratio licet sit diffinitio eoꝝ simplꝛ nõ tamen est diffinitio simplr. Ad secundũ dico ꝙ nõ est inconueniẽs cõcedere illa nõ esse in aliquo gñe generalissimo ut species si tñ debeant poni in genere per reductionẽ maxime ponenda sunt in gñe relatiõis quia plus speciebus eius assimulantur sicut forte omnia intẽtionalia sunt in genere per reductõem ⁊ hoc in illo cuius speciebꝫ maxime assimulantur, in modo predicãdi. Ad tertium concedo ꝙ oppositõ nõ sit vniuoca contradictioni ⁊ contrarietati cum assumitur a Boecio ꝙ diuisio oppõnis in ista q̃tuor est diuisio gñis in spẽs hꝰ põt intelligi gñis .i. generaᷓ q̄ diuisũ ſm aliquẽ modũ pdicaᷓ de diuidẽte ⁊ iõ p hꝫ distiguiᷓ hec diuisio a dione totiꝰ i ptes. lꝫ sic ꝙ illḋ sic itelligaᷓ ꝑ aliq̄bꝫ diuidẽtibꝫ nõ ꝑ oībꝫ

47

quia contrarietas ⁊ oppoſitio relatiua
ſunt ſpecies oppõnis ſumpte ſm vnaz
ſignificatõem ſm quã eſt genus inter
mediũ in genere relationis licet cõtra
dictio nõ ſit ſpecies eius ut ſic ſumitur
ꝑ hoc ad illud de libro poſterioꝝ dico
ꝙ diffinitio contradictõnis eſt bene aſ
ſignata ⁊ ꝙ oppoſitõ ſz illã ſignificatõ
nez ſm quã conuenit cõtradictioni nõ
eſt oio idez illi ſed ſupius ⁊ habet aliõ
inferius uidelicet ꝓuatiuam oppõez qꝛ
taz illa quam contradictio uel eſt non
entis ut ſubiecti uel ut termini quorũ
vtrũqꝫ oportet eſſe ens ad hoc ꝙ rela-
tio eſſet ens. Ex his ſequitur ꝙ oppõi
vno ſenſu ſumpta dicitur de cõtrarie-
tate ⁊ relatiua oppõne uniuoce in alio
ſenſu dicitur vniuoce de contradictõe
⁊ priuatiua oppõne. Ad tertium dr̃
ꝙ generaliſſimuz relatõnis nõ eſt ad a
liquid nec aliquid quod eſt in illo gñe
perſe ſed ipm generaliſſimuz eſt habi
tudo vnius ad aliud ⁊ ita õnia que ſũt
in genere relationis. Ad illã probõez
in contrarium dicitur ꝙ illa diffinitio
nõ datur de relatione. Sed de relatis
ſimlr̃ hoc nomen adaliquid eſt cõcreti
ue dictũ a relatione ⁊ nõ relationis ni
ſi ſic intelligatur ad aliquid eſt habitu
do ad aliquid. Per hoc ſilr̃ ad quar
tam rõnem principalem ꝙ prime ſpẽs
relationis nõ referuntur adinuicẽ ſibi
nec alij ſed ſunt principia referendi ſic̃
⁊ omnia alia que ſunt in genere relatõ
nis. Cõtra iſtas duas reſpõſiones
ex his ſequitur ꝙ neutra diffinitõ quã
ponit Ariſto. eſſet eoꝝ que ſunt in ge
nere relationis nec etiam aliqua ꝓpe
tas quã ipſe aſſignat ⁊ ita omnis deter
minatio Ariſto. eẽt ipertinens ad ge
relationis ꝯña ꝓma patet inducendo
in ſingulis proprietatibus quas ponit
Ariſto. quaꝝ nulla conuenit relatiõni
bus ſed relatiuis. Item oppoitum
nõ ẽ principiũ ſui oppoiti igitur forma
abſoluta nõ eſt ꝓncipium ſm quod ali
quid dicit̃ cõparatuz ad aliud ſ relatõ
eſt huius forma igitur nõ eſt abſoluta i
ſe igitur eſt ad aliud. Item cõceſſo
eo quod dicitur nõ vitatur difficultas
argumentoꝝ pricipaliũ quia ſi genera
liſſimuz in abſtratto ſit relatio aliquid
ſm eam dicitur relatiue ad aliud ꝓba
tio huius tum quia ſm qualitatem ſm
quod eſt generaliſſimũ dicimur q̃les
ſm Ariſto. quia ſic notificat qualitatẽ
igitur ſm relationẽ ut ẽ generaliſſimũ
dicuntur aliqua relatiua. tum quia ſm
relationes inferiores in genere relatõ
nis dicũtur aliqua relatiua omne aũt
inherens perſe ꝓmo cuilibet ſpeciei vni
uoce inheret per naturam generis et
ita generi primo igitur ſm generaliſſi
mũ dicitur aliquid relatiue. Ex hoc
arguo aut relatiuuz dictum ſm formã
generaliſſimi dicitur ad aliquid ſm ali
am formaz aut eandem ſi eandem igit̃
relatiuum equiparãtie igitur ⁊ relatio
illa eſt relatio equiparantie igitur oẽs
inferiores relationes. Si dicatur ad
aliud ſm aliam formaz igitur ⁊ illi alij
correſpondet alia forma ſm quam dici
tur relatiue ad iſtud illa eſt eque prima
cum relatione que eſt generaliſſimuz
quia relatiuum illud eſt eque primum
cũ illo igitur due relationes generaliſ
ſime eque prime. Similiter manet
difficultas quarte rationis quia ſi pri-
me ſpecies ſint relatiões quero an ſũt
relationes equiparãtie ⁊ ita omnes re
lationes inferiores erunt tales relatõ
nes. Aut. a. eſt principium referendi
aliquid dictũ ſm eum ad aliquid deno
minatum. a. b. ⁊ ita erunt. a. ⁊. b. relatio
nes ſuppõis ⁊ ſuperpõnis aut. a. eſt ꝓn
cipiũ referendi denominatuz ab eo ad
aliquid denoiatum ab alia forma ut ad
c. ⁊. b. principiũ referendi ad aliquid ſe
cunduz eandem formaz ⁊ tunc erunt
tres prime ſpecies aut. a. eſt principiũ
referendi ad aliquid dictum ab alia fõ
ma et. d. ſimiliter ⁊ tunc erunt quatu-
or prime ſpecies ⁊ vniuerſaliter cuz om
ni relationi correſpondeat relatiuum:

⁊ ecõuerso nulla diuersitas erit in nu-
mero relatõuz ⁊ relatioꝝ. Ad ꝑmũ
istoꝝ dici põt ⁊ cõcedi ꝯñs ꝑmũ ꝙ illa
diffõ non est generalissimi relationis
nec alicuius specieꝝ sed eius quod de-
noiatiue dicitur ab ea. Silr̃ de proprie
tatibus nec tamen sequitur vlterius ꝙ
determiatio Arĩ. nullomodo sit cõue-
niens generalissimo relatõnis quia re
latio inter omnia entia est debilissimũ
ens cum sit sola habitudo duoꝝ ⁊ ita
mĩme est cognoscibilis ĩ se noscibilior
aũt est ſm ꝙ iformat ea quoꝝ est habi
tudo ⁊ ad determiandum de relatione
conueniens fuit determiare de relatis
presertim cum ex eoꝝ cognitione siue
diffinitione siue quoad ꝓprietates eo
rum possit haberi cognitio relationis
quia ⁊ si relatiui esse est ad aliud se ha-
bere proportõnablr̃ relatio ẽ forma ſm
quã hoc sic se habet ad aliquid. Consi
militer quo ad ꝓꝑetates si relatiua di-
cantur ad conuertentiam relatio ẽ for
ma ſm quam aliqua dicuntur ad ꝯuer
tentiã ⁊ sic de ceteris ꝓprietatib₉. Ad
aliam rõnez dico ꝙ ꝯpatio ⁊ absolutio
nõ sunt opposita nisi circa idem ⁊ ideo
absolutio circa formaz ⁊ compatio cir
ca subiectũ iformatuz forma non sunt
oppoita. Aliter põt dici ꝙ relatio nõ ẽ
forma cõpata nec absoluta quia .n. est
forma ſm quã aliquid dicitur compa-
tum alteri ideo nec est nata dici absolu
ta nec compata sicut nec absolutio sibi
oppoita est absoluta nec compata. Si
dicatur absolutũ ⁊ compatuz esse con
traria imediata circa ens quod est natũ
ea recipe sicut sanũ ⁊ egꝝ sunt contra
ria imediata circa corpus aialis sed nõ
circa sanitatem uel egritudinez nec .n.
sanitas neqꝫ egritudo est egra vł sana

Ad alias rationes dicitur ꝙ neqꝫ ſm
generalissimum relationis aliquid re
fertur neqꝫ ſm eius ꝑmas species sed
solũmodo ſm eius species inferiores.
Ad secundã ꝑus positam contra hoc
cõceditur ꝙ ſm omnes relationes infe-
riores aliquid refertur igitur ſm gen₉
ꝛc. conceditur ſm ipm genus ut est in
inferiorib₉ non in se. Contra illud
secundum Aristotilem. in quarto to
picorum. si species sit ad aliquid ⁊ ge
nus erit ad aliquid igr̃ si species sit ꝑn
cipium referendi ad aliquid ⁊ genus
erit principium referendi ad aliquid.

Item incõpossibilia includuntur ꝙ
generalissimũ sit relatio siue habitudo
ad aliud ⁊ ꝙ iformando subiectum nõ
faciat sbiectũ se habẽs ad aliud. Itẽ
probatio secunda nõ soluitur quia ſm
species omẽs specialissimas aliquid re
fertur igitur ſm aliquod vniuocũ illa
sunt genera infima intermedia sed ſm
omnia illa aliquid refertur igitur per a
liquod vniuocuz eis quod genus vni
uocũ est superius eis ⁊ ita semper ascẽ
dendo ad generalissimũ tandem opꝫ
cõcedere ꝙ ſm generalissimũ aliquid
refertur nec solũmodo ſm quod habꝫ
esse in inferioribus quia sic nec est aliõ
a suis inferioribus ⁊ ꝑ cõsequens nom
vniuocũ illis. Ad secundam istarũ
rationuz diceretur ꝙ generalissimuz
nõ informat substantiaz nisi in suis ife
riorib₉ quia nõ informat substantiaz ni
si inquantum est ens nõ est aũt ens ni
si in suis inferioribus. Contra hoc
saltem potest concedi ab intellectu re
lationem informare substantiam non
concipiẽdo aliquã iferiorem relationẽ
iformare sbstantiam quia potest prius
concipi ab intellectu non concipiẽdo
posterius ⁊ ita conceduntur opposita
scꝫ ipsum informare substantiam ⁊ ta-
men non esse relatiuuz relatum per ip
sum quod est impossibile. Ad tertiã
igitur rationem principalem dicendũ
ꝙ generalissimũ in genere relationis
est principium referendi ad aliud sed
non ad aliud relatiuum ſm aliam for-
maz in genere. Consimiliter relati
uum dictum a generalissimo denomi
natiue dicitur relatiue sed non ad ali-
quid relatum ſm aliam formaz genẽ.

Contra hoc si relatio sit principiũ
referendi ad aliquid relatum ſm eandẽ
formaꝫ igitur ẽ relatio equiparãtie ⁊ re
latiuũ denominatuꝫ ab eo relatium e-
quiparãtie ⁊ ita omnes relatões ⁊ re
latiua iferiora erunt equipantie quod
est incõueniens. Ad istud dicendũ
ꝙ relatiuũ equipantie est equiuocum
quia ppe sumptũ est aliquid relatũ
ad aliud ſm eandem formam specie a q̃
impõitur vnũ nomẽ quod de utroqꝫ ex
tremo relatiõis talis dicitur cuiusmõi
sunt simile ⁊ equale ⁊ huiusmodi tran-
sumptiue dicitur relatiuũ equiparãtie
omne illud quod eodem nomie deno-
minat vtrũqꝫ extremũ licet illud nom̃
non imponatur ab una forma specie et
hoc secũdomodo concedo relationeꝫ
que est generalissimũ esse relationem
equiparantie ⁊ relatiuũ ab ea dictũ eẽ
simplr̃ relatm̃ equiparãtie dicitur eniꝫ
relatiuũ relatiui relatm̃ ſ relatõ pmo
sumpta est species huiusmodi generis
Contra quocũqꝫ modo gñalissimũ
sit relatio equipãtie sequitur relatiões
oẽs inferiores esse illomodo tales qȯ
uidetur incõueniens cum paternitas
⁊ hꝰ relatõis suppõis ⁊ suppõis nulloꝰ
sint relatões equipantie quia non de
noiant utrũqꝫ extremũ aliqua eodem
noie. Ad hoc dici potest ꝙ ois relatio
inferior est equipantie idest pncipium
referendi ad aliquid dictũ ſm eandem
formaꝫ genere ubi etiam vtrũqꝫ extre
mũ eodẽ noie generis noiatur licꝫ nõ
quelibet sit pncipiũ referẽdi ad aliq̃d
ſm eandem formaꝫ specie nec ubi utrũ
qꝫ nomiatur nomine speciei dicitur. n.
pater ſm formaꝫ sui generis relatiuũ
relatiui ⁊ si nõ dicatur ſm ppriam for-
maꝫ patris quia ſm ppriam formaꝫ pa
tris dicitur pater. Ad quartã rõem
pncipalẽ cancedo ꝙ tam. a. q̃. b. ẽ prin
cipiũ referendi ad aliquid dictum ſm
candem formam puta sit. a. hoc qȯ est
relatio equiparantie. b. hoc quod est re
latio suppõis ⁊ suppõnis. d. ⁊ relatiuũ
denomiatum. a. b. quod est relatiuũ sup

põnis ⁊ suppositionis dicitur ad relati
uũ suppõnis ⁊ suppõis sed non seq̃tur
ex hoc ipm esse relatm̃ equiparantie ni
si sumendo secũdomodo sicut dictum
est prius. Et si forte queratur diuisio
hꝰ generis qȯ est. b. quomõ eius pme
species se habent potest concedi ꝙ refe
rantur mutuo inter se ut si unũ sit rela
tiuum ſm potentiaꝫ actiuam ⁊ reliquũ
ſm potentiam passiuam ⁊ vlterius põt
concedi ꝙ species eoꝝ referantur iter
se ut pater qui est species ⁊ calefactiuũ
que sunt species pmi generis ad filiũ
⁊ calefactibile que sunt spẽs secundi et
pportionabiliter est dicendũ de relatõ
nibus correspondẽtibus. Ex his pa
tent tot qualiter relationes rationis
se habeant ad genus relatõnis ⁊ iuxta
hoc quomȯ entia rõnis sunt in genere
⁊ quomȯ illud sit intelligendum inter
cõtradictoria nõ est mediũ ⁊ quõ oppõ
se habet ad illa quatuor in que diuidit̃
inferius in hoc libro ⁊ quõ ſm relatio
neꝫ ut est generalissimũ aliquid refert̃
⁊ ad que referatur ꝙ ab eodem deno-
minatiue dicitur ⁊ quomõ equiuoce di
cuntur aliqua relatiua equiparantie ⁊
qualiter determinatõ Aristotil' sit con
ueniens que est de relatiuis cuꝫ sole re
lationes sint in hoc genere ut species
⁊ quomõ huiusmõi generis sunt tantũ
due prime species ⁊c. que patent inspi
cienti.

Queritur an secunda notificaꝰ
relatiuoꝝ quam ponit Aristo.
sit conuenienter data. Qꝛ nõ
videtur quia illa nulli in genere relatõ
nis conuenit igitur non conuenit ge-
neralissimo relationis probatio ante-
cedentis quia si esse relationis eẽt ad
aliud se habere hoc esset per aliam rela
tionem illius igitur alterius esse esset
ad aliud se habere pari ratõe ⁊ sic in in
finitum quarum semper posterior esset
relatio priõis quod est inconueniens.
Itẽ illa diffinitio aut est forme rela
tõis in se qȯ ad argumtuꝫ pcedẽs est i
pbatũ aut subiecti in se qȯ falsum est

quia eius esse nō est ad aliud se habere quia ipm ꝺm se est res alterius generis ⁊ absolutū aut subiecti iformati tali forma ⁊ tunc est entis paccidens quod ē incōueniens quia eius nō est diffinitō ꝺm Aristo. 6° metaphice nullius igitur est notificatio illa quod est incōueniēs.

Itē gñalissimū est predicabile de qlibet sui specie sed hoc nō potest eē nisi ꝺz ꝙ significatur in singlari illa aūt notificatio datur de aliquo ꝺm ꝙ significatur in plurali igitur nō de ipo generalissimo. Itē hec notificatio nō videtur ꝯuenire oibus que sunt in genere relatōis multa .n. dicuntur ad aliud quorum esse essentiale nō est ad aliō se habere essentialiter. Ad oppoitum est Aristo. Dicitur ad qstionem ꝙ duplicia sunt relatiua quedam ꝺm esse ⁊ alia ꝺm dici pma notificatio Aristo. datur de relatiuis ꝺm dici .s. adaliquid dntur quecūqꝫ hoc ipm quod sunt aliorꝫ dicūtur uel quōlibet aliter ad aliud. Secunda notificatio quam magis approbat scꝫ adaliquid sunt quorꝫ hoc ipm esse est ad aliud se habere datur de relatis ꝺm esse. Contra hanc distictionē aut diuisio datur per oppoita aut nō si nō nō ualet si sic igitur relatiua ꝺm dici non sunt relatiua ꝺm esse igitur nō sunt relatia. igitur relatiua male diuiduntur i illa. Similit̄ si sint oppoita sequitur ꝙ relatiua ꝺm esse nō sunt relatiua ꝺm dici quod est falsum Si dicatur ꝙ mēbra debent intelligi cū precisione sequitur ꝙ relatiua ꝺm dici sunt tantuꝫ ꝺm dici ⁊ ita illa nō uerius eēnt relatiua qꝫ nigrꝫ dictum album est album. Itē alterꝫ mēbrꝫ diuisionis cōuertitur cuꝫ diuiso idem enim est homo absolute ⁊ homo ꝺm eē. Itē illa notificatio q ponitur relatiuorꝫ ꝺm dici nulla est tū quia illa cōpetit sbstātijs que nullomō sunt adaliquid ꝺm Aristo. qui hoc habet p iconuenienti. tum qꝛ ꝺm illā disciplina dicitur relatiue ad disciplinatuꝫ quia eius ⁊ pari ratione albedo ad albu m ⁊ pari ratione omnia accidentia ad subiectū quia eorꝫ dicunt̄ ex illa igit̄ notificatione nullū eorꝫ potest ꝯcludi esse in genere relatōnis. Dicendū igit̄ ꝙ relatiua nullomō diuiduntur in relatiua ꝺm eē ⁊ relatiua ꝺm dici quia sumdo mēbra precise relatiuuꝫ ꝺm dici non est magis relatiuuꝫ qꝫ homo mortuus est homo forte tamen entia sic diuidūtur ꝙ quedam sunt relatiua ꝺm esse ut illa que denoiatiue dicuntur a relatiōibus quedam aūt sunt relatiua ꝺm dici ut que sunt in alijs generibꝫ ⁊ ꝺm aliqꝫ habitudinē dicuntur ad alia illa tamē simpliciter loquēdo nō sunt relatiua. Sed vere relatiuorꝫ quedam dicunt̄ ꝺm suam propam formā ad aliud ut q sunt pmo ⁊ ꝓprie relatiua alia sunt ve relatiua ⁊ nō dicuntur ꝺm propam formā ad alia ut sunt relatiua ꝺm genus. Illa .n. sunt pse relatina ꝫ non pmo ⁊ dicuntur ad alia ꝺm formā sui generis: ut si scientia sit perse relatm̄ ipossibile ē illud quod est eius species ꝺm illam significatōeꝫ nō eē relatiuū quia tūc ge⁹ ⁊ species nō essent in eodem genere ꝫ nō est pmo relatiuū quia non ꝺm illud quod supaddit suo generi ⁊ ideo dicit̄ ad corelatm̄ generis ꝺm ipm genus.

Dicendū igitur ꝙ notificatio Aris. scōa est conueniēs de relatiuis quia indicat rōem eorꝫ inquantum sunt relatiua ut patebit respōdendo ad ratiōes.

Ad pmaꝫ igitur dicendū est concedendo ꝙ illa notificatio non datur de relatione sed de relatiuis dictis denominatiue ab eis quare aūt illa diffiniat ⁊ nō relatiōes ⁊ eorꝫ ꝓprietates ponat dictum est in precedenti questione. Ad aliam dico ꝙ illa notificatio non est relationis absolute ut significatur in abstracto neqꝫ subiecti absolute neqꝫ totius agregati sed forme ut informant subiectum eomodo quo significatur per nomen concretum dictum a generalissimo relationis ita ꝙ ly ut n̄ dicat ptē eius qō sig̃tur sed modum.

49

Ad tertiũ dictũ est ꝑus q̃re relatia
equipantie diffiniantur in plurali con
uenientius q̃ȝ in singulari cũ huiusmõi
sit illud quod hic diffinitur sicut patet
ex ꝑcedenti q̃ōne. Ad q̃rtũ dicendũ
ꝙ illa ratio cõuenit oĩbus eẽntialiter q̃
sunt in genere relationis ut denoĩatiue
dicta a relatõibꝫ si aũt sint que dicanꝭ
ad aliud ⁊ non habent hanc rationem
non sunt relatiua nisi secundm quid.

De ꝑma ꝓꝑetate ⁊ secũda que sũt
recipe contraria ⁊ suscipe magis ⁊ mi
nus. Notandũ ꝙ ille nõ insunt ꝑse re
lationibus neqȝ forte relatis ꝫ tantum
mõ rõne eoꝝ in quibus ꝑse fundatur
relatio vnde que fundanꝭ in formis su
scipiẽtibus magis ⁊ mĩus uel ꝯrietatẽ
recipiũt hec sicut silr̃itudo ꝫm albedinẽ
recipit magis ⁊ minus ⁊ ꝯtrariuȝ quia
⁊ albedo in qua fundatur silr̃itudo autẽ
que est ꝫm aliqua que sunt in q̃rta spẽ
qualitatis nõ suscipit contrarium nec
magis ⁊ minus quia nec illa suscipiũt
in quibus illa similitudo fundatur et
hoc loquendo de prima proprietate de
contrarietate ꝓꝑe dicta. Tum quia
si ille due ꝑse inessent relatõibus pos
set esse motus in genere relationis q̃ꝛ
posset esse acquisitio partis post partẽ
alicuius forme in genere relationis ⁊
talis acquisitio est motus ꝫm ꝯmenta
torẽ super tertio phicoꝝ sed cõsequens
est incõueniens .s. motum eẽ ꝑse in ge
nere relationis quia est contra Arꝫ. in
q̃nto phicoꝝ tum quia si in forma rela
tionis esset suscipe magis ⁊ minus re
latiuũ dictum ꝫm magis ꝑse referre
tur ad duo scȝ ad aliquid dictũȝ ꝫm mi
nus ꝫm eandem formam ⁊ preter hoc
ad illud ad quod tale relatm̃ absolute
dicitur verbi gratia silr̃ius diceretur ꝑ
se ad minus simile ⁊ preter hoc ad illõ
ad quod tale relatiuũ absolute dicitur
verbi gratia similius diceretur ꝑse ad
minus simile ⁊ preter hoc ad illud ad
quod suuȝ positiuũ refertur .s. simile ꝫ
cõsequens uidetur incõueniens quia
contra Aristo. q̃nto metaphice qui hȝ
ꝓ incõuenienti quod idẽ bis referatur
idest ad duo. Propter hoc uidetur
dicendũ ꝙ ille ꝓꝑetates ꝑaccidẽs
insunt relatiuis nec obstat auctoritas
Aristo. in cõtrarium quia nihil uideꝭ
ꝫm ꝓꝑam opinionẽ determĩare de re
latiuis ante illam partem vbi incipit i
probare primam notifitatõeȝ relatioꝝ
sed ad mĩus nullũ relatm̃ dicitur ꝓꝑe
contrarium ei cuiusmõi est relatiuum
licet accidat aliquid idem uni esse rela
tiuum ⁊ aliȷ contrarium ut scientia cõ
trariatur ignorantie ⁊ ad illud non re
fertur sed ad scibile.

E quarta ꝓꝑetate queritur
vtꝝ relatiua sint simul natura
ꝙ non uidetur quia ꝫm Por
phiriũ genus refertur ad speciеȝ ⁊ ecõ
uerso sed hec sunt simul natura quia il
lud est prius naturaliter a quo nõ con
uertiꝭ subsistendi ꝯseq̃ntia huiusmõi ẽ
genus quia a specie ad genus tenet cõ
sequẽtia ⁊ nõ ecõuerso igitur ꝛc. Con
similiter potest argui fere in omnibꝫ
intentionibus relatiuis adinuicẽ ut de
ꝑma substãtia ⁊ secunda de vniuersali
⁊ particulari. Itẽ ꝫm Porphiriuȝ
sortes senex dicitur differre a se pue
ro ꝫ differẽtia estꝰ quedam relatio igiꝭ
sortes senex ⁊ sortes puer referunꝭ ad
inuicem sed hec non sunt simul natura
ita ꝑ test argui de oĩbus que non sunt
eadẽ ꝫ ordinata ad inuicẽ quo ad istas
relatões dr̃ña ⁊ diuersitas. Itẽ scibr̃e
⁊ scia referũtur adiuicẽ ⁊ nõ sũt silr̃ nã
q̃ꝛ destructo scibili dͤstruiꝭ scia ⁊ nõ ecõ
uerso. Slr̃ de ꝫsu ⁊ sensibili ut arguit
Arꝫ. q̃ꝛ dͤstructo ꝫsibili dͤstruiꝭ corpus
aĩalꝭ lȝ nõ corpꝰ ut geꝰ in gñe sbe uel ut
ut ẽ in gñe q̃ȝtitatis q̃ꝛ destructo corpe
aĩalis destruitur sensus quia sensus est
i corpe ut in sbo ⁊ si sit i aĩa ut i ꝑncipio
l' cã igiꝭa ꝑmo destructo ꝫsibli destruiꝭ
ꝫsus ꝫ ñ eꝯ? q̃ꝛ ꝫsus destruiꝭ destructo
aĩali ꝫ dͤstructo aĩali nõ oȝ ꝫsibr̃e dͤstrui
ꝑssũt eniȝ illa manẽ adhuc ex quibus

est aial quia sunt naťaliter priora aiali.
Istomō cōtingit arguere de oibus
relatiuis ꝺm tertiū modū qui ponitur
in q̇nto metaphice.s.que referūtur ut
mēsura ⁊ mensurabile ⁊ ecōuerso. Itē
pater dicitur relatiue ad filiū ⁊ pr̄ pōt
manere destructo filio igitur non sunt
simul natura ꝓbatio mioris tū quia ḋ
structo isto filio potest alius filius ma
nere ad quē pōt pater dici tum quia ḋ
structo filio possibile est nullā mutatio
nem fieri circa subiectuȝ pr̄nitatis sed
impossibile uideť a materia formā talē
ṗus existentem in subiecto postea nō
esse in subiecto nisi subiectū mutetur
ergo ipossibile est paternitatem prius
exn̄tem in isto postea nō esse in isto ꝓ
pter solā destructionē filij igitur destru
cto filio manebit iste pater sicut prius
Tum quia pater dicitur eo ꝙ genuit
impossibile aūt est eum quia genuit n̄
genuisse quia ois ꝓpō uera de preteri
to est necessaria igitur impossibile est
eum qui aliq̄ndo est pater postea non
eē patrē nccio igitur pater manet etiā
destructo filio. Itē prius inquantū
prius refertur ad posterius inquantuȝ
posterius ⁊ causa iquantū cā refertur
ad cātuȝ ꝫ prius inquātuȝ ṗus non est
simul naťa cū posteriori neqȝ causa cuȝ
cāto igitur neqȝ oia relatiua sunt simľ
natura. Itē relatia ꝺm genus sunt
ꝑse relatiua qꝛ i eoꝝ ꝑse intellectu sūt
eoꝝ gn̄a ꝺm que referuntur ⁊ nō hn̄t
alia correlatiua quā correlatiua ꝺm cor
relatm̄ geneꝝ ꝫ correlatiuū gn̄is est siľ
natura cū gn̄e quod est ṗus naturalr
specie igitur ⁊ illud correlatm̄ est prius
nāliter spē igitur ⁊c. Ad oppoitum
est Arꝝ. Itē oia relatiua dn̄tur ad ꝯ
uertentiā ꝑ ipm in tertia propꝛietate.i.
ꝺm mutuam dependentiā igitur neutꝝ
est prius altero quia q̄ rōne hoc eēt pꝰ
illo eadē ratione ⁊ ecōuerso illud priꝰ
isto cū mutuo depēdent ⁊ ita idē respe
ctu eiusdē ṗus ⁊ posterius quod est in
cōueniēs. Ad qōem dicendū ꝙ illa
relatiua que mutuo ꝑse referuntur ita
ꝙ vnius eē sit ad aliud se habere ⁊ ecō
uerso sunt simul natura ꝑ rōeȝ Arī.
qꝛ poito uno pōiť reliquū ⁊ ecōuerso et
destructo vno destruitur reliquū ⁊ ecō
uerso si tn̄ sint ralatia ꝑaccn̄s uel nō ꝑ
se relatia mutuo nō oȝ ꝙ sint siľ nā per
accn̄s relatia sūt q̄ nō ꝺm suas formas
dn̄tur ad iuicē ⁊ nō mutuo depēdent q̊
rū unū ꝺm suā ꝓṗaȝ formā depēdȝ ad
aliud ⁊ reliquū ecōuerso ꝺm suā formā
nō dependet ad ipm cuiusmodi sūt que
referuntur ut mēsura ⁊ mēsurabile ad
iuicem scia.n.ꝑse dicitur ad scibile sed
nō scibile ad sciaȝ nisi qꝛ scia ad ipm ꝺm
Aristo.5º. metaphite capitulo de adali
quid. Ad rōnes ad ṗmaȝ dōȝ ꝙ in
tentōes gn̄is ⁊ spēi referūtur ad iuiceȝ
⁊ sunt simul natura ꝫ quod subest iten
tioni gn̄is nō iquantū ei attribuiť illa i
tentio sed iquātū existit ṗus est eo cui
attribuitur intētio spēi ⁊ iter illa q̄ sub
sūt ē ꝯn̄a nō mutua ꝫ iter itentōnes est
ꝯn̄a mutua de ilľ.n.sequiť si geꝰ ē spēs
⁊ ecōuerso sba aūt haꝝ itētionuȝ sūt re
latia ꝑaccn̄s huiusmōi relatia nō optȝ
siľ eē nā. Ad secūdā sor.puer ⁊ sor.
senex sūt relatia ꝑaccn̄s qꝛ i relatis eq
ꝑantie utrūqȝ ꝑse extremū est aliq̄d no
miatuȝ eodē noie vn̄ hec ꝑse extrema
sūt differēs ⁊ drn̄tys ⁊ illa sūt simľ na
tura cū.n.sor.est puer ē differēs a sor.
sene ⁊ cū sor.ē senex est differēs a sor.
puero qꝛ vtrūqȝ est siľ drn̄s ab alio licȝ
non utrūqȝ simul. Ad tertiam illa
ratio verum concludit de relatiuis q̄
non dependent ad se mutuo. Ad q̄r
tum dico ꝙ licet sola substantia patris
possit manere destructo filio tamen pa
ter non potest manere. Cum probať
oppositum ad primam probationeȝ di
co ꝙ pater nō refertur ad hunc filiuȝ
nisi peraccidens ad filiuȝ aūt ꝑse ⁊ iō
destructo hoc filio dūmodo manet ali
us filius potest ⁊ pater manere quia
non oportet relatiuum esse simul na-
tura cum suo correlatiuo peraccidens.

Ad aliā ꝓbationē dico ꝙ possibile est formā realem inesse subiecto uł nō inesse sine mutatione subiecti in se q̄a quod inest subiecto tantū in cōpatōe ad aliud pōt illi nō inesse tantū altero trāsmutato. Ad tertiā ꝓbationem si cōcedaꝛ aliq̄n p̄rē ñ posse ñ eē p̄rē cōcedendū est aliq̄ndo filiū nō posse ñ eē filiū quia sicut de eo qui genuit sp̄ ē verꝫ dicere ꝙ genuit ita de eo qui genitus est semp verꝫ est dicere quia genitus est licet nō sp̄ existat ⁊ p ɔ̄ñs semp manet filius sicut ⁊ pater. Si dicatur patre exñte ⁊ nullo exñte qui est filius verꝫ est dicere ꝙ pater est ⁊ filius nō ē quia esse q̄ndo predicat ẜm adiacēs ꝑdicat esse existere ẜm Boetiū igiꝛ non sunt simul natura. Dici potest ꝙ relatiua sūt simul natura ẜm illud eē quod est eis propꝛiū inquantū sūt relatiua ẜ illud nō est eē existere quia hoc accidit eis inquantū referūtur ⁊ ideo vnū relatiuū potest sic eē nō existēte alio vnde hec ɔ̄ña nō tenet pater est hoc ē existit igitur filius est.i.existit licet teneat sumēdo eē ut est ꝓꝓꝛium patris inquātuꝫ refertur ⁊ cōsimile eē filij ⁊ ita itelligēda est ɔ̄ña Arꝫ.q̄ probat relatia simul esse natura. Ad q̄ntū dico ꝙ iste intentiones ꝑus ⁊ posterius causa ⁊ effectus referuntur adinuicē ⁊ sunt simul natura sed nō res que subsunt. Contra hoc quod est simul cū posteriore inquantū posterius est posterius si igitur prius iq̄ntū priꝰ referꝛ ad posteriꝰ iq̄tū posteriꝰ ⁊ ita eēt silꝛ cū posteriori prius iquantū prius esset posterius sed hoc ē icōueniens loquēdo de intētionibus qꝛ ꝑdicatur oppositū de opposito. Ad hoc potest dici ꝙ maior ꝓpō uera ē sumendo simul eodēmodo quo sumitur prius ⁊ posterius sic nō est in proposito quia prius ⁊ posterius sumitur ꝓ ip̄is intētionibus ⁊ simul sumūtur pro simlꝛtate nature. Vel aliter ꝙ ꝑus ⁊ posterius sumūtur ẜm rē simul aūt ẜm ratōneꝫ. Sed tūc uidetur sequi ꝙ relatio prioris ⁊ posterioris sint tantū ẜm ratōnem si extrema sint tantū ẜm rarionē.

Ad sextam dicendū ꝙ illa ratio cōcludit uerꝫ de corelatis generꝫ ad que dicuntur aliqua alia relatiue ẜm genꝰ inter illa enim non est dependentia mutua perse.

Veritur utrꝫ in diffinitōe vnius relatiui necessariū sit ponē suū corelatm̄. Q ꝛ nō uideꝛ q̄a oē ponendū in diffinitōe est priꝰ ⁊ notius ⁊ genus uel drñtia respectu diffiniti ẜ respectu relatiui diffiniti nullo istorū modoꝝ se habꝫ suū cōrelatiuū ergo ⁊c. minor patet quo ad duo p̄ma membra p argumētū ad oppoitum ad precedentē qōem. Itē ois diffinitō indicat eēntiam diffiniti sed unū relatiuuꝫ nō est de essentia alterius quia relatiui eē est ad aliud se habere aliud aūt dicit diuersitatē eēntialē igitur ⁊c. Item in diffōne unius oppoiti nō debet poni alterꝫ relatia sunt oppoita ergo ⁊c. probatio maioꝛ tum quia ad omnia opposita sequūtur cōtradictoria ⁊ in diffōne vnius cōtradictorij nō dꝫ poni alterꝫ ergo nec in alijs oppoitis ɔ̄ña patꝫ qꝛ ad cuius diffōneꝫ nō pertinet ɔ̄ns nec añs tum quia q̄libet ps diffōis potest ꝑdicari de eo de quo ⁊ diffinitū ꝑdicaꝛ p Aristo.in cōsideratione tertia scōi libri topicoꝝ ergo si in diffōne vnius oppoiti poneretur alterꝫ duo oppoita ꝑdicarentur de eodem quod est inconueniēs mioꝛ patꝫ i illo capitulo. Quociēs aūt solet opponi ubi Aristo. enumerat unā sp̄ēm oppōnis relatiuā oppōneꝫ ⁊ exēplificat ut duplū dimidiuꝫ dans intelligi ꝙ hoc sequitur in oībus relatiuis. Si dicatur maiorē esse v̄am tantū in alijs oppoitis a relatiuis: Cōtra ɔ̄ria ⁊ ɔ̄dictoria sunt relatie opposita quia cōtrariū dicitur cōtrario ɔ̄trariū igitur si unū ɔ̄riū nō diffiniatur p alterꝫ nō oē relatm̄ diffinieꝛ per suuꝫ corelatm̄. Itē ois differētia ẜm speciē est ɔ̄tractas ẜm Arꝫ.in 4º. metaphice

ꝫ relatiue oppoita dr̃nt specie igit̃ sunt ꝯ̃ria igitur si vna sit v̉a de cõtrarijs ⁊ de relatiue oppoitis erit vera. Itẽ idẽ sig̃t nomen ⁊ diffinitio ꝑ Aristo. in 4º metaphice ꝫ nomẽ relatiui nõ sig̃t suũ correlatiũ quia tunc eẽt nugatio expri-mendo vnũ cũ alio igit̃ nec in diffõne debet poni reliquũ. Itez aliq̃ ẽ bona diffinitio relatiui vbi nõ ponitur suuz correlatiũ vt hec sp̃es est que p̃dicatur de pluribꝫ dr̃ntibus numero ꝛc. vbi nõ ponit̃ genus ad quod dr̃ species rela-tiue igit̃ nõ sꝑ opter relatiuũ diffiniri ꝑ suũ correlatiũ. Itẽ oẽs rões facte ad precedentẽ qõnez que ꝓbant vnum relatiuũ posse esse sine altero probant vnũ non esse diffiniendũ ꝑ alteꝝ nihil eniz diffinitur ꝑ illud sine quo põt eẽ.

Ad oppoituz est Porphiri⁹ in caº de spẽ. d. ꝙ genus dicitur ad speciez et ecõuerso iõ necesse ẽ in vtroruꝫ rõnibꝫ vtrisꝫ vti. Itẽ Arĩ. hic dicit ꝙ ipos-sibile est vnũ relatiuũ diffinite cogno-scere nisi cognoscat̃ alteꝝ ꝫ quodlibet incõplexũ diffinite cognoscit̃ cũ ꝯgno-scatur ꝑ suã diffinitõez igit̃ ipossibile ẽ vnũ relatiũ cognosci ꝑ suam diffinitõ-nem nisi cognito altero igit̃ vnũ nc̃cio est ponendũ in diffõne alterius. Hoc põt cõcedi quia eẽ eẽntiale relatiui est ad aliud se habere: diffinitõ aũt indicat esse eẽntiale diffiniti igitur diffinitõ re-latiui debet indicare suũ esse se habere ad aliud quod nõ põt nisi in ea ponatur correlatiũ ip̃ius diffiniti igit̃ ꝛc. Istud aũt veꝝ est nõ tñ de relatiuis mutuo dependentibꝫ ꝫ de q̇buscũꝫ que eẽntia-liter dependẽt ad alia ꝙ illa alia ponen-da sunt in eoꝝ diffõne ꝫ nõ mutuo se diffiniũt nisi que mutuo adinuicẽ ꝑse depẽdent ꝙ nõ est veꝝ de relatis ꝑacci-dẽs neꝫ de relatis tertiomõ relatiuis ut mẽsura ⁊ mensurabile neꝫ de relatiuis ꝫm genus. Ad p̃mã rõnez ma. ẽ v̉a de diffõne que datur tm̃modo ꝑ essen-tialia cuiusmõi est diffinitio sb̃stantie l̃ adminus absoluti nõ respectiui qꝛ eniz respectiua eẽntialiter mutuo dependẽt iõ mutuo se diffiniũt licet neutꝝ sit p̃⁹ altero. Ad secundũ maioꝛ est vera tantũ de diffinitiõe que dat̃ sine addita-mẽto cuiusmõi nõ est diffõ relatiui ne-ꝫ alicuius accñtis tñ in diffõibꝫ aliq̃ꝝ accñtiuz tm̃ addit sb̃m p̃ter esse etiam diffiniti in diffõibus relatiuoꝝ est sb̃m ⁊ correlatiũ ⁊ hoc quia relatiũ ad plura depẽdet q̃ꝫ aliud accñs quod dr̃ absolu-te. Ad tertiũ põt negari maioꝛ de re-latiuis ⁊ cõtrarijs trãsumptiue dictis ⁊ p̃uatiue oppoitis que in his oibꝫ possibi-le est vnũ oppoitum diffiniri ꝑ alteruz

Ad p̃mã ꝓbatõez ma. forma argu-mẽti nõ valet pz in alijs ad sb̃am seq̃t̃ nõ q̃litas ⁊ ad diffõem hois nõ ꝑtinz nõ q̃litas g̊ nõ sb̃stantia non valet neꝫ illa trñsumpta scz ad cuius diffõnez nõ ꝑtinet ꝯñs nec añs vera est nisi de ꝯña supioris ⁊ inferioris in eodẽ genere q̃l' ꝯña nõ est inter ꝯ̃dictorie oppoita et re-latiua quia negatio ex parte ꝯ̃dictorio-rũ nõ est supius in gñe ad alteꝝ relati-uũ sic̃ nõ pater nõ est supius ad filium.

Ad aliã probatõem põt dici ꝙ õnis ꝑs diffõnis eomodo quo ponit i diffõ-ne põt p̃dicari de diffinito ⁊ ita vnũ re-latiue oppoituz nõ ponitur in diffõne sui correlatiui in recto ꝫm ꝙ ei oppõit̃ ꝫ in obliquo vt huius uel huic ⁊ sic de eo p̃dicatur licet. n. pater nõ sit filius ẽ tñ filij põt etiã negari mioꝛ quia nõ oĩa relatiua sunt relatiue oppoita ꝫ tm̃mõ si ambo oppoitomõ sumãt̃ r̃spectu eius-deꝫ. Ad quartũ maioꝛ est vera de dif-finitõe sb̃e que datur tm̃ ꝑ eẽntialia.

Cõtra saltẽ si relatiũ diffiniatur per correlatiuũ optet correlatiũ saltez esse de intellectu relatiui quia nihil diffinit̃ ꝑ aliquod sine quo põt ꝯplete intelligi ꝫ ꝯñs est falsuz quia pari rõe daret̃ suũ correlatiuũ itellligi qñ exp̃meretur cũ eo ⁊ tũc esset nugatio quia idem bis di-ceret̃. Dicit̃ ꝙ relatiuũ quãdo exp̃mi-tur cũ suo correlatiuo nõ amplius itel-ligitur ꝑ ip̃m licet ĉtur intelligi q̃ndo

non exꝑmitur quod videtᷣ Arl'.inuere
vbi dicit ꝙ in relatiuis non est danduz
idem significari.i.dari intelligi per ipa
relatiua relata sepata ⁊ ꝑ ipsa unita cū
suis correlatiuis ⁊ per hoc docet uitare
nugatōem in aliis. Cōtra quero de
nomie imposito uni relatiuo si dat itel
ligi aliud correlatiuū. aut hoc est ex im
positōe aut a nā siue sic siue sic sequitᷣ ꝙ
nō sit uariatio circa ipm sumptuz abso
lute ⁊ iunctū alij correlatiuo quo ad al
teruz istorū.nec etiā erit uariatio ad ip
sum effectuz qn equaliter semp detur
correlatiuū intelligi correlatiuū nō da
tur itelligi ꝑ hanc uocē nisi per hoc ꝙ
relatiuū significatᷣ ꝑ eā sed circa hanc
causam non est uariatio qn h' relatiuū
vniformiter significetᷣ siue exꝑmatur
aliud cū eo siue nō.ergo nec erit uaria
tio quo ad hoc ꝙ aliud relatiuuz detur
intellligi. Ad primuz istorū dicitᷣ ꝙ
uox imposita ad significandū unū rela
tiuum nullo modo est signum alteri
us neq; a natura neq; ad placitū sed qꝛ
relatiuū quod ꝑ ipam significatᷣ nō po
test intelligi sine suo correlatiuo iō opz
intellecto isto correlatiuo per hāc uocē
correlatiuū eiusdē intelligi qḋ fit quan
do aliud correlatiuū ꝑ aliā uocē exꝑmi
tur ⁊ etiā quādo nō exꝑmitᷣ ſ nō qꝛ hec
uox aliquomodo sit signum illius.vn
de cōcedo ex parte uocis significantis
nullā accidere uariatōem exꝑsso corre
latiuo uel nō. neq; ex parte eius quod
significatᷣ ꝑ uocē quoniā semp ad eius
intellectū oporteat correlatiuū intelligi
sed sola uariatio ē ex hoc ꝙ correlatiuū
exꝑssum uel nō exꝑssum ꝑ ꝓpā uocē
datur intelligi ꝑ hoc relatiuū.⁊ illa di
uersitas est ualde accidētalis relatiuis
Ad secundū patet quia ꝑ hāc uocē
impositā relatiuo nullomodo datᷣ itel
ligi correlatiuuz sed ꝑ ipm cui hec uox
iponitᷣ intelligitᷣ aliud correlatiuū qñq;
exꝑssum ꝑ ipam uocē qñq; nō exꝑssuz
Cōtra hoc quidq̇d est signum signi
ē signū signati. ſ hec uox iposita huic
relatio ē signū hui⁹ relatiui ⁊ h' relatiꝫ
est signū correlatiui.igitᷣ hec uox impo
sita huic relatiuo est signū sui correlati
ui licet nō imediatū. Ad hoc dicitur
ꝙ maior est uera. quidq̇d ē signū signi
est signū signati:ita ꝙ signū intmediū
nō uarietᷣ in ꝯpatōe ad primū signuz ⁊
vltimū signatū qḋ nō accidit i ꝓposito
quia extraneū est relatiuo inquātū dat
intelligere suū correlatiuuz significari
ꝑ hāc uocē ⁊ ecōuerso. Ad q̇ntū dᷣ
ꝙ eiusdē pñt esse multa per se relatiua
⁊ ẜm hoc pōt esse alia diffinitio conue
niens ubi ponitᷣ unū correlatiuū q̃uis
nō ponatᷣ reliquū. Queritᷣ utrū idez
possit ꝑse referri ad diuersa.ꝙ nō uide
tur quia Aristo.q̇nto metaphi. caplō
de relatōe.habet ꝓ incōueniēti ꝙ idem
de his dicatᷣ.i.referatᷣ ad duo correlatia
Itē si aliquod relatiuū sit a. possꝫ re
ferri ad duo ꝑse.s.ut ad b c.sequitur ꝙ
idē possit simul esse ⁊ nō esse. cōsequēs
falsum igitᷣ añs.ꝓbatio cōsequētie.q̇a
illa duo correlatiua ei⁹ ut b ⁊ c.referūtᷣ
sibiinuicē igitᷣ unū pōt esse sine altero.
vt b poterit esse c nō exñte. sed b exñte
est a.c nō exñte nō est a. ergo idez ut a
poterit simul esse ⁊ nō esse. Itē relati
eē est ad aliud se habere sed ad duo nō
est eadē habitudo ideo esse unū unius
relatiui nō est se habere ad duo. Itē
si sic eiusdē relatiui possent eē due dif
finitōnes ⁊ ita idē relatiuū simul possit
esse cognitū ⁊ incognitū. quod uidetᷣ
incōueniēs cū uni⁹ incōplexi sit tantuz
vna cognitio. Ad oppositū omnes
spēs relatiui dicūtur ad illud ad quod
suū genus ꝑ Aristo. quarto topicorū
⁊ ꝓpter hoc pōt habere suū correlatiuuz
aliud a correlatiuo sui generis. igitᷣ re
fertur ad duo ꝑse.ad correlatiuum eni
generis refertur ꝑse qꝛ ad quodcunq;
eētialiter depēdet gen⁹ ⁊ spēs. Itē
spēs refertᷣ ad genus ⁊ ad indiuidua.
igitur ad duo aliter nō assignaret por
phiri⁹ tres uel duas eius diffinitōnes
igitᷣ ⁊c. Itē simili⁹ ꝑse refertᷣ ad min⁹

simile pter hoc referꝭ ad illud ad quod simile absolute referꝭ igitꝭ ad duo. ita cõtingit arguere de omni relatiuo dcõ ꝫm magis ⁊ minus ꝙ magis referꝭ ad minus ⁊ ecõuerso. et pter hoc ad illud ad quod relatiuũ simpl'r refertur. Ad istud dici põt ꝙ ideꝫ pmo nõ referꝭ ad duo. i. ꝫm ppriã suã ratiõem. quia tunc nõ esset vnũ eẽntialiter. sic pbat una rõ in cõtrariũ. pse tamẽ põt aliqõ referri ad duo nõ omnino diuersa sed quoꝝꝫ vnũ includit alterũ aliquomodo. sicut probãt ratões ad oppositũ. qa aliqd ꝫm ppriã formã põt dici ad unũ et ꝫm formã sui generis ad aliud ad qõ non dicitꝭ pmo quia nõ ꝫm eius ppriã rõeꝫ ꝫm quã distinguitꝭ ab alijs spẽbus licꝫ pse. quia ꝫm gen⁹ quod est de eius pse intellectu. Ad argumẽta patet fere.

Ad primaꝫ Arl. hꝫ p incõueniẽti ꝙ aliquid pmo referaꝭ ad duo sicut ad intelligentẽ ⁊ intelligibile ꝫm ꝙ ibi loqꝭ vel forte ad duo omnino diuersa cui⁹ modi sunt alia duo. Ad aliud dico ꝙ b ⁊ c. existẽtibus duobus ad q referꝭ a perse uel nõ est possibile unum illorũ esse altero nõ exñte sicut si unuꝫ includat alteruꝫ uel nõ sequitꝭ eius esse ad eẽ vtriusqꝫ sed tantũ ad eẽ sui pmi conelatiui cũ eius esse nõ stat non esse alteri⁹ quod est eius pse conelatiuũ ꝫ ñ pmo.

Ad tertiuꝫ dico ꝙ ad duo omnino diuersa nõ est eadẽ habitudo eq̃ pmo. licꝫ posset esse ad duo includẽtia se ad vnũ pmo ad reliquũ pse ⁊ si non pmo.

Ad quartũ patet qꝛ nõ habet duas diffinitões ꝫm ppriã ratõem sed vnaꝫ talẽ ⁊ aliã ꝫm ratiõem sui generis ⁊ forte nõ sunt simpliciter dicẽde due diffinitões. quia illa que est eius ꝫm rõem sui generis est pars diffinitõis que est eius ꝫm ppriã ratõnem suã. iuxta hoc patet ad secundã rõnem pcedẽ qõnis

Ad primã ratõem in oppositũ cõcedẽdũ est spẽm relatiui referri ad conelatiuũ sui generis sed nõ pmo neqꝫ eẽ est conelatiuũ generis diuersuꝫ simpl'r a pmo conelatiuo speciei sed forte i eo includitur quia ꝫm Aristo. 2° topicoꝝ in relatiuis est cõsequẽtia in seipso ita ꝙ si ad relatiuũ ex una parte sequatur relatiuũ ad conelatiuũ pmi sequitꝭ cor relatiuũ secũdi. ex quo videtꝭ seq̃ ꝙ cor relatiuũ primũ generis sit supi⁹ ad cor relatiuũ spẽi sicut ⁊ genus ad speciem. quod manifeste dicitur in 4° topicoꝝ septima cõsideratõne de relatiue oppositis. Ad aliud dicenduꝫ ꝙ species pmo referꝭ ad genus sed p ratõem sui generis quod est vniuersale referꝭ ad indiuidua. sicut omne vniuersale dicitꝭ ad illa de quibus pdicaꝭ ⁊ ita non pmo ad utrũqꝫ ⁊ illorũ conelatiuoꝝ alteruꝫ vt genus includit conelatiuũ primum alteri⁹ ut vniuersale. ⁊ ita nõ potest esse nõ exñte reliquo conelatiuo pse uel eẽ primũ conelatiuũ ad non pmũ sed pse vel depẽdet uel ipm includit uel aliqd includit quod ad ipm dependet. vnde nunqꝫ pmũ potest esse reliquo non existente licet quãdoqꝫ sit ecõuerso. pmo autẽ conelatiuo nõ existẽte reliquo qõ perse sed nõ pmo est eius conelatiuuꝫ existẽte nõ oportet primũ esse. quia posito pmo pse conelati ⁊ nõ pmario icludit raõem reliqui. Ad aliud dico ꝙ similius referꝭ pmo ad minus simile et omne magis ⁊ minus ꝫm illã formam sed perse ⁊ nõ pmo referꝭ ad conelatiꝫ sui positiui ⁊ conelatiuoꝝ eius alteruꝫ vt minus simile icludit reliquũ ut silẽ per Aristotilẽ secũdo topicoꝝ. in fine quod ꝫm magis uel minus inest ⁊ simpliciter inest. Cõtra quedã suppositа in hac questõne. videtꝭ eni ꝙ nihil sit perse pmo relatiuuꝫ ad aliud ꝫm illud quod supaddit generi. quia nulla dria in genere relatõnis est perse relatio. sicut nec in alijs generibus pdicaꝭ gen⁹ de aliqua dria pe re. igitꝭ nulla dria in genere relatõnis dicitꝭ ad pse relatiuũ quia relatiuũ perse nõ dicitꝭ nisi a relatione perse. igitur nec spãlia relatiua per differẽtias pprias quas superaddunt

generi ⁊ ita nō ꝑmo ſed oīa ſꝫm genus
Ad hoc pōt dici cōcedendo ꝙ nulla
differētia pſe ſit relatio . tamē ſpecies
cōſtituta per differētiā eſt pſe relatio ⁊
ita denominatiue dictuꝫ a ſpecie poteſt
referri ad aliquod ꝓprie relatiuū ꝑmo
licet nullū denominatiue dictuꝫ a dria
ſit tale . Notandū pro qōne ꝓcedēti
ꝙ ſicut in diffinitōe unius pſe relatiui
debet poni alterū ita in diffinitōne rela
tiōis a qua dicit̄ illud relatiuū dꝫ poni
alia relatio ſibi correſpōdens ut relatiꝫ
dictū ab alia relatiōe. ut in diffinitione
paternitatis debet poni filiatio. quia re
latio eſt eēntialiter habitudo ad aliud.
⁊ impoſſibile eſt ꝯcipe habitudinē ſine
termino ad quē eſt ⁊ omne illō oportꝫ
poni in diffinitōe ſine quo diffinitū nō
pōt cōcipi. quia diffinitio exꝑmit ꝯple
tū intellectū diffiniti ergo i diffinitiōe
relatiōis oportet terminū ad quem eſt
poni. magis tamē uidet̄ relatiōꝫ ut filia
tionē ponendā eſſe in diffinitiōe relati
onis ut paternitatis ꝙ̃ relatiuū ut filiꝰ
quia filius eſt ſimul natura cum patre
⁊ pater eſt naturalit̄ poſterius paterni
tate ſed nulluꝫ poſteriꝰ uidet̄ ponēdum
in diffinitōne prioris. Sed ad iſtud
poſſet dici ꝙ pater non eſt poſteriꝰ pat̄
nitate poſterioritate oppoſita illi ſimul
tati que eſt in relatiuis. ſicut eīm illa re
latiua ſimul ſunt ⁊ nō ſunt. ita pater et
paternitas ſimul ſunt licet paternitas
ſit ꝑus patre quia ſimpliciꝰ ⁊ formale ⁊
quod ē poſteriꝰ aliquo oppoſito modo
iſti poſterioritati nihil prohibet poni in
diffinitōne ꝑoris hoc modo. ſꝫ hic eſſꝫ
hic dicēdū ꝙ correlatiuū ſicut filius cō
ueniētius ponit̄ in diffinitōe relatōnis
vt paternitatis ꝙ̃ relatio ut filiatio. qꝛ
correlatiuū immediate ſignificat termi
nū habitudinis. Contra iſtud eſſen
tia relatōis eſt abſoluta in ſuo genere
Tum quia quodlibet uidet̄ eſſe abſolu
tū in ſuo genere. quia quodlibet in ſuo
genere habet modū quid ⁊ modus qd
eſt modus abſoluti. Tum quia omne

ens aut eſt abſolutū aut ꝯpatū. ille eni
videntur eſſe differētie immediate diui
dentes ens ſꝫm ꝙ deſcēdit in ꝑdicamē
ta. x. ſed relatio nō eſt compata qa non
refertur igitur ē abſoluta. igit̄ ad nihil
aliud in ſuo genere depēdet . Conſi
militer arguit̄ de relatiuis quia eēntia
relatiui eſt a relatōne formaliter. et ita
ſi relatio abſoluta ⁊ eēntia relatiui eſſet
abſoluta ergo nō depēdet ad aliquid i
ſuo genere igitur nō debet diffiniri per
aliud. Itē ſi relatio depēdet ad aliud
vt ad relatiuū illud aliud erit terminuſ
depēdentie iſtius ſed terminꝰ eſt poſte
rius eo cuius eſt ſed hoc eſt falſum qa
relatiua ſunt ſimul natura et etiā rela
tiones a quibus relatiue dicuntur .
Ad primū iſtoꝝ pōt dici ꝙ relatiuū eſt
abſolutū in ſuo genere hoc eſt in ꝯpa
ratōne ad ſuū genꝰ. quia ſuū genus di
citur de eo abſolute ſed non oportet ꝙ
ſit ita abſolutū i ſuo genere ꝙ ad nihil
aliud in genere depēdeat. Cū oſten
ditur ipam eſſe abſolutā ad primā pro
batōem dicēdū ꝙ quodlibet habet mo
dum quid in ſuo genere hoc eſt genuſ
eius ꝑdicat̄ de eo in quid ⁊ ita abſolute
ſed ex hoc non ſequit̄ ipm eſſe omnino
abſolutū. Ad aliā probatōnem dico
ꝙ abſolutū ⁊ compatū ut diuidūt ens
ſunt id quod ens in ſubo ⁊ non ens in
ſubiecto. ⁊ ſic cōcedo relatiōem eſſe cō
paratū quia eſt ens in ſubiecto non tn̄
comparatū ut relatiuū dicit̄ compatū
ad terminū ſed eſt cōparatū ad t̄minuꝫ
cū hoc tamē ſtat ꝙ in diffinitōne eius
oporteat terminū poni. quia cōparatio
ad terminū nō poteſt ꝯcipi ſine t̄mino
De relatiuo autē manifeſtū eſt ꝙ eiꝰ
eſſentia nō eſt abſoluta niſi reſpectu ſui
generis quia eius genus ꝑdicat̄ de eo
abſolute ⁊ in quid ſimpliciter autē eēn
tia eius eſt ad aliud ſe habere nec ſeqt̄
eius eſſentiā eſſe abſolutā etiā ſi relatō
eſſet abſoluta quia quod ineſt pricipio
formali non oportet ineſſe compoſito
cuiuſmōi illud ē terminꝰ ſicut ſi forma

sit simplex non sequit᷑ essentiã cõpositi que est ꝑ formã esse simplicẽ uel aliter cõcesso ꝙ relatio sit absoluta. ut ꝓbat᷑ supius dupliciter et ꝙ nõ depẽdeat ad aliud in genere relatõnis nõ sequitur ipm nõ esse diffiniendũ ꝑ aliud in suo genere quia est cõparatio ⁊ depẽdẽtia ad aliud quorũ neutrũ diffinit᷑ sine ter mino. Ad aliud dico ꝙ non omnis terminꝰ depẽdẽtie est posteriꝰ eo cuius est ꝑcipue quãdo est mutua depẽdẽtia sicut est in relatiuis ꝑse. Notanduz ꝙ solutio illiꝰ questõnis uera est de re latiuis equipantie quãdo diffiniũt᷑ in singulari. quia eorũ esse est ad aliud se habere. diffinitio eni debet indicare eẽ diffiniti sed quãdo diffiniunt᷑ i plurali nõ oportet in eorũ diffinitõibꝫ eoꝝ cor relatiua poni. tũc eni tã sꝫm relatõnis q̃ꝫ eius correlatiuũ exprimũtur ꝑ idem nomẽ sumptũ in plurali. Si argua tur cõtra hoc igit᷑ aliquid diffinitur ꝑ idẽ sibi specie nõ uidet᷑ incõueniẽs hoc cõcedere ut ꝑ additamẽtũ quando est relatio ꝭm eandẽ formã specie. sic nec est incõueniẽs de alijs relatiuis ꝯcedẽ aliquid diffiniri per aliud specie qꝺ tñ nõ est ꝑus diffinito. vel diceret aliquis ꝙ simile differt a simili cui refert᷑ spẽ quia opponit᷑ sibi ⁊ omnis oppositio ẽ ꝭm formã licet similitudo in hoc et in illo sit eadẽ specie. sed hoc nõ uidet᷑ ꝙ forma existente eadẽ specie sint aliqua diuersa ꝭm illã formaz.

Qualitatẽ autem dico ꝭm quã quales ⁊c. Queritur ꝑmo vtrũ spẽs qualitatis cõuenien ter assignẽtur. Q nõ uidet᷑ nullũ mul tiplex habet spẽs. sed qualitas est mul tiplex ꝑ Aristo. in littera. q̃litas ẽ eoꝝ que multipliciter dicũtur. maior patet quia genꝰ ꝑdicat᷑ uniuoce per Aristo. in diffinitõe uniuocorũ. Itez cuiusli bet unius generis sunt tm̃ due species ꝑme. qualitas est unũ genꝰ. igit᷑ nõ hꝫ quatuor ꝑmas spẽs. nec uidẽt᷑ iste spẽs sꝫalterne. quia nulla sꝫaltera cõtinet᷑.

maior ꝓbat᷑ sic. omnis diuisio generis est ꝑ differẽtias cõtrarias per Aristo. in. xº metaphi. ⁊ boetiũ in libro diuisio nũ. sed tantũ unũ vni est cõtrariũ. ut ꝓ bat Aristo. in eodẽ. xº igit᷑ tantuz sunt due ꝑme differẽtie diuerse cuiuslibet generis. igit᷑ tantũ due spẽs cõstitute per illas. Itez impossibile est duas spẽs eiusdẽ generis ꝑdicari de eodem sed habitꝰ ⁊ dispõ que assignãt᷑ ꝓ prima specie. ⁊ passio ⁊ passibilis qualitas que assignãtur ꝓ tertia ꝑdicat᷑ de eadẽ qua litate ut de calore ⁊ frigore et ꝯsimilibꝫ que Aristo. enumerat in ꝑma specie ⁊ tertia. igit᷑ ꝑma spẽs ⁊ tertia non sunt due. ꝓbatio ma. omnis differẽtia ꝭm spẽm est cõtrarietas ꝑ Aristotilẽ in. x metaphi. ⁊ cõtraria nullomõ ꝑdicãtur de eodẽ. minor etiã ꝓbat᷑ ratõe. q: eadẽ qualitas ꝭm eẽntiã põt inferre passiõz sensui. ⁊ ita esse passibilis qualitas ⁊ eẽ faciliter ⁊ difficulter mobilis a subo. ⁊ ita esse habitꝰ uel dispõ. Ad oppo sitũ est Aristo. ut manifeste pꝫ in lr̃a.

Iuxta hoc querit᷑ an ꝑma spẽs qualitatis sit habitus et dispõ Q nõ uidet᷑ quia aut hec sunt duo aut nõ. si sic igit᷑ nõ sunt tm̃ q̃tuor spẽs Etiã nõ omis habitus eẽt dispõ quod est cõtra Aristo. hic ⁊ in quinto metaphi. si nõ igit᷑ incõueniẽter ponit᷑ copulatio inter illa. quia copulaº uult esse int̃ diuersa. Etiã incõueniẽter po neret᷑ eorũ differẽtia ꝑ facilit᷑ mobile. ⁊ difficulter mobile. quã ponit Aristo quia illa cũ sint opposita nõ sunt eadẽ. Itẽ habitus est unũ genꝰ gñalissimũ igit᷑ nõ spẽs qualitatis. Itẽ q ponũt᷑ in hac specie ut sciẽtia uirtꝰ ⁊ hꝰ modi. sunt relatiua per Aristo. sup in caplo de relatõe. ⁊ in quarto topicorũ in mlꝭ cõsideratõibꝫ de relatiue oppositis. ⁊ si illa sint ad aliquid igitur genus eorum quod est habitus est ad aliquid. conse quẽtia patet per Aristo. q̃rto topicorũ ꝑma consideratõe de relatie oppositis igitur non est spẽs qualitatis. Itẽ

quinto metaphi. dicit Aristo. ꝙ dispõ
est ordinatio partiũ in habẽte partes.
sed ordo partiũ nõ est spẽties qualitat̃.
igitur nec dispositio est species eius.
Ad oppositũ ẽ aristo.

Uxta hoc querit̃ an secunda
species qualitatis sit naturalis
potẽtia uel impotẽtia. Qꝛ non
videt̃ quia potẽtia perse refert̃ ad actũ
quelibet species qualitatis est aliq̃ for
ma absoluta. ⁊ patet ad minus de hac
specie. q̃a duricies ⁊ mollicies que hic
enumerãtur sunt forme absolute. Itẽ
ꝑ aristo. quarto topicorũ. ꝑma cõside
ratione de ꝑuatiue oppositis. priuatõ
autẽ aut nõ est in eodez genere aut nõ
est in eodẽ genere ꝑximo cũ potentia.
Item potẽtia est transcẽdens quia ẽ
ꝑma differẽtia entis igit̃ nõ est species
qualitatis. Itẽ potẽtia et impotentia
nõ sunt subalterna manifestũ est quia
neutrũ de neutro ꝑdicat̃. igit̃ sunt due
ꝑme species. ⁊ ita non ambo in secũda
specie. Ad oppositũ ẽ aristotiles

Uxta hoc querit̃ an tertia spe
cies qualitatis sit passio l' pas
sibilis qualitas. Qꝛ nõ uidet̃
quia passio est unũ generalissimuz.
Itẽ aut hec sunt duo passio ⁊ passibil'
qualitas aut nõ. si sic igit̃ nõ sũt unica
species qualitatis ut tertia. si nõ sequũ
tur incõuenĩẽtia. ꝑmuz ꝙ aristo. male
assignat eorũ driam dicẽs illas eẽ pas
siones que cito trãseũt ⁊ permanẽtes
esse passibiles qualitates. secũdo seq̃t̃
ꝙ male copulãtur adinuicẽ. ostẽditur
etiã ꝙ sint idẽ quia oĩs passio est q̃litas
quia ꝫm eã quales dicimur ꝑ q̃litatis
notificatõnem ⁊ infert passionẽ sensui
igit̃ omnis passio est passibilis q̃litas.
⁊ ecõuerso. ꝓbatõ quia q̃nto metaphi.
dicit aristo. ꝙ passio dicit̃ qualitas ꝫm
quã aliquis dicit̃ alterari. sed oĩs passi
bilis qualitas est talis quia ꝫm eaz est
alteratio ꝑse igit̃ omnis passibilis q̃li
tas est passio ⁊ ecõuerso. Itẽ ꝓbatur
ꝙ nulla sit qualitas passibilis eomodo

quo Ari. intelligit. dicit eni qualitatẽ
nõ esse passibilẽ quia subiectũ aliquod
ab ea patiat̃ sed quia facit passiõem in
sensu. ꝓ utrũq; est falsum. ꝑmuz quia
ꝫm qualitates tertie speciei est ꝑse alte
ratio ꝫm aristo. septimo phisicoꝝ. igit̃
ad hoc ꝙ subiectũ recipiat talẽ q̃litatẽ
oportet ipm alterari ⁊ ita pati ab agen
te habẽte eandẽ qualitatẽ specie. igitur
talis qualitas infert passionẽ sbiecto
recipiẽti ipam. Qꝛ secũdũ sit falsũ ꝓbõ
Tũ quia omnis passio est mot⁹ ⁊ õnis
motus est in tẽpore. Tuz quia omnis
passio est cũ abiectõe cõtrarij qꝛ ⁊ õnis
motus ꝑ aristo. in quĩto phisicorũ. sed
in mutatõe sensus a sensibili nõ est ab
iectio cõtrarij. quia sensus est summe
disposit⁹ ad recipiendũ spẽs sensibiles
Utrũq; assumptũ patet ꝑ locũ a ma
iori. quia mediũ immutat̃ in instanti et
sine abiectõe cõtrarij quod tamẽ min⁹
videt̃ dispositum ad spẽm sensibilis q̃
sensus. Ad oppositũ ẽ aristotiles.

Ueritur iuxta hoc de quarta
specie vtꝝ forma ⁊ circa aliq̃d
constãs figura. sit quarta spẽs
qualitatis. Qꝛ nõ uidet̃ quia forma ꝫm
ꝙ patet ꝑ diffinitiõem eius q̃ assignat̃
in ꝑncipio sex ꝑncipiorũ cõis est omni
accidẽti. igit̃ nõ est spẽs qualitatis.
Itẽ forma nõ est ꝫm se ens ꝫ ꝑncipiuz
eius. ens autẽ ꝫm se diuidit̃ in. x. gñã ꝑ
aristotilẽ in q̃nto metaph. ergo forma
in nullo genere est ut species. Item
figura est quãtitas quia est superficies
igitur nõ est species qualitatis. Itez
aut hec sunt idẽ aut nõ. si non male po
nũtur una species qualitatis cum sint
due. si sic male copulãtur adinuicez.
Ad oppositũ est aristotiles

Uxta hoc querit̃ an iste q̃tuor
species cõuenĩẽter ordinẽtur.
Qꝛ non uidet̃ quia inter oĩa
accidentia quãtitas ꝑmo inherz sube
igitur ille qualitates que immediati⁹
consequũtur quãtitatem sunt priores
naturaliter cuiusmodi sunt qualitates

quarte speciei. igitur ille debêt eẽ pme
naturaliter. Itẽ sm Aristo. tertio
topicorũ. pus est illud quod ẽ a nã eo
quod nõ est a natura. sed qualitates se
cũde speciei sunt a natura q̃litates alia
rũ specierũ nõ igitur secũda spẽs debz
esse pma. Itẽ qualitates elemẽtorũ
dicũtur pme qualitates quia eas cõse
quũtur omnes alie qualitates sed ille
qualitates sunt tertie spẽi. igit̃ tertia
spẽs deberet esse pma. Itẽ habit⁹ et
dispositio psupponũt oẽs alias quali
tates ut patet inductiue. pus eni natu
raliter est homo figurat⁹ habẽs quali
tates sensibiles τ potentiã naturalẽ ul'
impotentiã q̃z sciẽs uel uirtuosus. igit̃
pma spẽs deberet esse ultima. Itez
potẽtia naturalis est pncipiuz opandi
immediate cõsequẽs formã sbstãtialẽ
habitus autẽ mediate s3 qd ppiquius
est pori est pus sm Aristo. tertio topi
corũ igit̃ potẽtia por habitu. hoc etiaz
patet quia potẽtia naturalis est imme
diatũ sbiectũ habitus uel dispositõnis
vt potẽtia intellectiua sciẽtie subiectuz
prius naturalit̃ est accidẽte cui⁹ ẽ sbm.
Ad oppositũ est Ari.

Queritur iuxta hoc an species
qualitatis sufficiẽt enumerẽt̃
Qz nõ uidet̃ quia potẽtia aie
videt̃ esse qualitas quia sm eandẽ aia
dicitur qualis sed illa in nulla spẽ alia
potest esse q̃z in secũda et nõ est in ipsa
Tũ quia sm qualitates in secũda spẽ
dicit̃ aliquid posse faciliter agere uel
difficulter pati sed potẽtia anime non
est ad agere faciliter l' difficulter pati
s3 ad agere absolute. Tũ qz impossibile
est aliquã spẽm alicui⁹ generis eẽ sbm
alteri⁹ spẽi illi⁹ generis. sed potẽtia est
sbm habitus q̇ est in pma spẽ. igit̃ zc.
maior pbat̃. Tũ quia dicit Ari. quarto
topicorũ. quarta cõsideratõe post consi
deratõem de oppositis q in eodẽ sbo
nata sunt fieri gen⁹ τ spẽs. s3 gen⁹ nõ ẽ
natũ esse in alia ei⁹ specie ut in sbiecto
p ipm in. xi. cõsideratõe sequẽti s3 natũ
est tantũ dici de specie. igit̃ nec aliqua
spẽs generis nata est fieri in alia eius
dem generis ut in sbiecto. Tũ q̇a dic
Ari. 13. cõsideratõe quarto topicorũ. q
si aliquod supi⁹ pdicat̃ de sbiecto in q̇d
τ inferi⁹ pdicet̃ de illo sbiecto pdicabit̃
de eo ut gen⁹ igit̃ cũ gñalissimũ pdicet̃
de qualibet sua specie in quid si aliqua
spẽs ei⁹ dicat̃ de hac specie dicet̃ de ea
vt genus igit̃ nulla alia est in hac ut in
sbiecto. Itẽ ira τ demẽtia τ h⁹ modi
sunt qualitates qz sm eas aliquis dici
tur qualis τ in nulla alia specie sunt nisi
in tertia. s3 ibi nõ sunt qz sm qualitates
tertie spẽi põt fieri alteratio s3 sm istas
nõ qz iste sunt in aia p Ari. in lr̃a. s3 aia
nõ alterat̃ qz nõ est quãta τ oĩs motus
sm qualitatẽ psupponit quãtitatem.
Itẽ pulchritudo aut decor uidẽt̃ quali
tates p rõem qualitatis τ in nulla ista
rũ spẽꝝ igit̃ sunt plures. pbõ mi. quia
magis uidẽt̃ esse in quarta specie et ibi
nõ sunt quia suscipiũt magis τ minus
quod negat aristo. de qualitatibꝫ q̃rte
spẽi. Ad oppositũ ẽ aristotiles. Ad
primã potest dici q aristo. nõ assignat
species qualitatis propt̃ tertiã ratõem
ad primã questõem que cõfirmatur sic
quia iste species. 4. non sunt sbalterne
nam de nullis duabꝫ earũ potest uere
dici q quidquid est in una est in alia ul'
ecõuerso. ergo si iste eẽnt species eẽnt
nõ subalterne τ tales diuersas pdicãi
de eodẽ est impossibile sed has possibi
le est pdicari de eodẽ. quia possibile est
eandez qualitatẽ essentialiter esse radi
cataz in subiecto τ ita habitũ τ esse pn
cipiũ naturale faciliter opandi uel nõ
faciliter τ esse pse obiectum sensus. et
ppter primã rõem ad tertiã questõez
est assignare modos eius quod patet
per lrãm eius antequã hec enumeret.
dicit eni qualitas eorũ que multiplici
ter dicũtur. i. multis modis. et in fine
his enumeratis dicit τ fortasse quidã
alij apent modi sed qui maxime dicũt̃
hi sunt. Est autẽ differẽtia int̃ spẽz

54

ꝛ modū. quia ſpecies ſup illud cuius ē addit differentiā eſſentialē mod⁹ diffe rentiā accidentalē. ꝛ ita licet iſti modi dicant diuerſam habitudinē qualitaꝭ ad ſubiectū penes hoc quod eſt eſſe p manenſ uel non. eſſe a natura uel non eſſe ſenſibile uel non. que tamē omia non uariāt qualitatē eſſentialiter quia oēs iſte habitudines uel plures pn̄t eſſe in eadem qualitate ſm eſſentiā
Ad primū argumentū in ↄtrariū mul tipliciter nō intelligiᷓ .i. equiuoce ſed multis modis ꝛ eſt manifeſta differē tia iter ſignificata que faciūt multipli citatē ṗmomodo ꝛ inter modos q̇ ſūt differētie accidētales ꝛ faciūt mltipli citatē ſecūdomodo. Ad ſecundū et tertiū patet. Ad auctoritatē ariſto. in cōtrariū ſumendū eſt quotiēs dicit ſpecies pro modo ſpāli. ꝛ quotiēs dic̄ genuſ pro modo generali. ꝛ hoc forte dicit quia iſti modi nec ſunt generaliſ ſimi nec ſpāliſſimi ſed generales ꝛ ſpe ciales in cōpatōne ad diuerſa. nec iſta expoſitio multū extorquet litterā. quia itermedia intelligēda ſunt ſm ea que ponūtur in prohemio ꝛ epilogat mul tipliciter ꝛ alꝗ modi. Ad ſecundaꝫ queſtiōem dicēdū ꝙ habit⁹ unomodo ſignificat aliquid trāſcendēs ſm ꝙ ab eo diciᷓ habere denominatiue qđ diſti guitur inferius in fine libri. Secun do ſignificat habitudinē mediā inter habentem ꝛ rem habitā que eſt velut actio media inter agens ꝛ patiēs ꝛ ſic eſt decimū generaliſſimū. Aliomodo ſignificat idem quod forma poſitiua. ꝛ ſic ſumiᷓ inferius in oppoſitiōe ṗuatia nullo iſtorū modorū fuit hic ſermo de habitu. Sed quartomō ſm ꝙ bitus ſignificat q̄litatē radicatā in ſbiecto ꝛ difficulter mobilē. diſpoſitio autē aut ſumitur abſolute. et tunc eſt ſuperius ad habitū hic ſm ꝙ dicitur ubi poniᷓ conueniētia inter diſpoſitiōem et habi tum in quito metaphiſice. capitulo de habitu. Aliomodo ſumitur cū ṗciſiōe ꝛ tunc diſtinguiᷓ contra habitū primo modo poſſet ṗm⁹ modus poni diſpoſi tio. ſecūdomodo ſumēdo oportet ſiml̄ ponere habitū ꝛ diſpoſitōnem. Alio modo diciᷓ ꝙ diſpoſitō ſignificat qua litatē que de ſua natura eſt faciliᷓ mo bilis a ſubiecto ꝛ habitus illā que ſm ſuā naturā eſt difficulter mobilis. ſed iſtud eſt cōtra ariſtotilē. qꝛ tūc nullus habit⁹ eēt diſpō. Aliter diciᷓ ꝙ diſpō ſe habet ad habitū ſicut imꝑfectuꝫ ad ꝑfectū. Cōtra aut iſta imꝑfectio eſt in eſſentia qualitatis aut informando ſubiectū neutromodo eſt. nō in eēntia quia eſſentia mēſuraᷓ inſtāti igiᷓ eque ꝑfecta eſt ſiue diu maneat in ſubiecto ſiue nō. nec informādo ſubiectū quia ſi eſſentia breuiter manēs ē eq̄ ꝑfecta in ſubiecto ſicut diu manēs ſicut nunc oñſu ꝫeſt. igiᷓ eque ꝑfecte denominat ſubiectū. Jdeo dicendū eſt ut prius. ꝙ diſpō ſm unuꝫ ſignificatū forte ē ita generale ſicut qualitas ſm aliud ſigni ficatū ſicut ṗmus modus qualitatis ſꝫ ṗciſe ſumptū ipm cuꝫ habitu cōſtituit primū modū qualitatis. Exempluꝫ eſt in porphirio. porphiri⁹ diuidit diffe rentiā in faciētē alteratū ꝛ aliud. et tñ dicit omnē differētiā facere alteratuꝫ igiᷓ in diuiſione oportet intelligere al teratū ṗciſe ꝛ in ſecūda ꝓpōe alteratū abſolute. Ad primuꝫ argumētū pꝫ qualiter ſunt duo ꝛ qualiter nō. Ad ſecūdū patet equiuocatio habitus.
Ad tertiū dico ꝙ nullū quod eſt i hoc modo ſm illā ſignificatōem ſm quā ē eſſentialiter qualitaſ eſt ꝑſe in genere relatōis ſiue ut relatio ſiue ut denomi natiue dictū a relatōe ſed ſi ſic hoc eſt ſm aliā ſignificatōem. Ad quartuꝫ diſpō eſt equiuocū ſm ꝙ ſignificat idē quod poſitio quod eſt generaliſſimuꝫ ꝛ ſm ꝙ ſignificat ſpēm qualitatis.
Ad aliā queſtōem dico ꝙ potentia vel impotētia nō ſignificāt aliqua que eēn

tialiter ſunt in genere qualitatis ſ; po
tẽtia tantũ ſignificat modũ qualitatis
abſolute ſm ꝙ eſt ꝑcipiũ opatõnis et
impotẽtia ſignificat moduȝ qualitatis
ſm ꝙ illa eſt ꝑcipiũ difficulter agẽdi
vel patiẽdi faciliter. qualitates autem
que ſbſunt ſunt forme abſolute ⁊ non
nominant̃ nominibꝫ nominãtibꝫ eas
abſolute ſed in cõpatõne ad opatões
quarũ ſunt ꝑcipia ſm ꝙ dicit ariſto.
inferiꝰ qualia autẽ ꝙ ualitudinibꝫ non
ſunt noĩa impoſita qꝛ forte nõ concipi
mus illas niſi ꝑ ꝯpatõem ad opatões
Ad argumẽta ꝓma ratio eſt conce
denda ꝙ potẽtia ⁊ impotẽtia nõ ſignt
ſpẽs qualitatis ſ; modos eẽntie ꝑ ꝯpa
tionẽ ad opatõem. Ad ſecũdũ patȝ
ꝙ impotẽtia nõ eſt ſpẽs qualitatis illa
etiã qualitas q̃ ſbeſt impotẽtie ut hic ſu
mitur eſt forma poſitia ſicut mollicies
Ad tertiũ cõcedendũ ꝙ iſti duo ſũt
eque ꝓmi modi quorũ neutrũ ſb altẽo
continet̃ ⁊ ita de quolibet aliomodo. ⁊
ita loquẽdo ꝑciſe ꝑñt ꝯcedi octo ꝓmi
modi qualitatis ſed ſm aliquã unã ra
tionem generalẽ cõueniũt inter ſe illa
duo que enumerãtur i aliquo unomõ
ſm quẽ nõ cõueniunt cũ alijs que enu
merãtur in aliomodo ut naturalis po
tẽtia uel impotẽtia in hoc ꝙ ẽ cẽ inatũ
⁊ eſſe ꝑcipiũ opandi unde illud poſſȝ
poni ſecũdus modꝰ generalis ⁊ ita in
omnibꝫ alijs modis. Ad aliã rõem
patet quia potẽtia equiuoce ſumit̃ ſm
ꝙ eſt differẽtia entiſ ⁊ ſm ꝙ ſignificat
ꝑcipiũ faciliter agẽdi. Ad quartã
queſtõem dicẽdũ ꝙ paſſio eſt eq̃uocũ
ſm ꝙ diſtingſtiguit̃ in q̇nto metaphi.
in multa ſignificata ſed hic ſumit̃ ſm
ꝙ ſiguificat qualitateȝ ſm quã eſt alte
ratio ⁊ tũc uel ſumit̃ abſolute uel cum
ꝑciſione abſolute ſumptũ eſt ꝯuertibi
le cũ paſſibili qualitate uel ſuperiuſ ad
ipm. ꝑciſe ſumptũ diſtinguit̃ ꝯtra paſ
ſibilẽ qualitatẽ ꝓut paſſibilis qualitaſ
dicit̃ illa a. qua aliquis denõiat̃ denõia
tione ſignificãte ꝑmanentiã forme in
ſubiecto. abſolute igitur tertiꝰ modus
eſt paſſio que dicit ꝯpatõeȝ qualitatis
ad ſubiectuȝ natũ alterari ſm eam vel
compationẽ qualitatis ad ſenſum cui
infert paſſionẽ ut patebit rationando
ad argumenta. Ad primũ igitur ar
gumentũ dicendũ ꝙ paſſio equiuoce
eſt effectus actõnis ſm ꝙ dicit auctor
ſex principiorũ ⁊ ſm ꝙ eſt qualitas ſm
quã eſt alteratio. Ad ſecũduȝ dico
ꝙ paſſio diſtiguitur preciſe cõtra paſſi
bilem qualitatẽ ⁊ ſic intelligenda ẽ illa
diſtinctio ⁊ differẽtia quaȝ ponit Ariſ
⁊ tamen poſſunt poni unus modus qꝛ
habẽnt certam ratõnem generaleȝ ſic̃
predictũ eſt de ſecũdomodo. ⁊ abſolu
te loquẽdo de utroqȝ ſunt cõuertibilia
quia omis paſſio eſt qualitas ⁊ ita ſm
eam dicimur quales. ſed tũc ad dictũ
Ariſtotilis quando dicit ſm paſſionẽ
non dicimur quales. hoc intelligẽduȝ
eſt uel quia non illo denominatiuo qȯ
ſumitur in paſſibili qualitate quod de
nominat ſubiectũ per modũ diſtãtis.
vt a rubore cauſato per uerecũdiaȝ nõ
dicitur aliquis rubicũdus. quia illud
denominatiuũ notat permanentiaȝ hu
ius forme cum ſubiecto pro tempore
tamen pro q̇uo ineſt ille rubor poteſt
dici rubeus uel rubens que notant ab
ſolute talem formam ut eſt in ſbiecto.
Vel dictum Ariſtotilis ſic eſt intelli
gendum ꝙ non dicimur quales a paſ
ſionibus. quia ab illis non ſumuntur
cõmuniter denominatiua ſed ſi ſume
rentur poſſet habens paſſionem deno
minari ab illa ſicut habens paſſibilem
qualitatem denominatur ab illa Ad
aliud dico ſicut dicit Ariſtotiles. ꝙ q̃
litates tertie ſpeciei non dicuntur paſ
ſibiles. quia inferunt paſſiones ſuis
ſubiectis. nulla enim forma nata eſt
agere in ſuum ſubiectum. ſed dicũtur
paſſibiles. quia aliquomodo inferũt
paſſionem ſenſui.

Cum arguit᷑ cõtra primũ mẽbrũ dico ꝙ passibilis qualitas inducit᷑ ꝑ alterationẽ ⁊ ita subiectũ patit᷑ ab aliquo alterãte sed nõ a forma quã recipit sed ab aliquo habẽte eandẽ formaȝ specie.

Cum arguit᷑ cõtra secũdũ mẽbrũ dico ꝙ passibilis qualitas efficit quandam passionẽ in sensu nõ uerã sicut dic̃ Ari ⁊ qualis sit illa passio distiguit᷑ in secũdo de anima. Notandũ etiã ꝙ iuxta hoc ꝙ inferre passionẽ sensui nõ est de essentia qualitatis ſm q̃ᵒ h̃r in secũdo de anima. capl'o de uisibili. in pricipio. ꝙ esse uisibile nõ est de essentia coloris sed passio eius. igit᷑ passio uel uidetur passibilis qualitas que denomiat qualitatẽ inquãtũ infert passionẽ sensui nõ nominat essentiã uel spẽm qualitatis sed modos. ⁊ hoc ualet ꝓ solutõe ꝑme questõnis. Ad quitã q̃õem dicẽdũ ꝙ forma unomodo est trãscendẽs ſm ꝙ sumit᷑ in ꝑncipio sex ꝑncipiorum. Aliomodo est exterior dispõ rei aiate vel decẽs lineatio. similiter figura uno modo significat supficiẽ inclusam uel terminatã lineis. Aliomõ ipam terminatõem uel clausionẽ supficiei. h̃ duo ſm duo significata nõ pertinẽt pse ad genus qualitatis sed ſm alia duo ⁊ ſm illa sunt subalterna ita ꝙ ois forma est figura ⁊ nõ ecõuerso. uel ꝑcise loquendo sunt duo dispata. Qȝ forma hẽat secũdã significatõem pȝ ꝑ porphiriuȝ capitl'o de specie. qui dicit ꝙ spẽs vno modo dicitur forma uniuscuiusq;. ubi forma significat ideȝ ꝙ decor siue exteriorẽ dispositõem rei aiate ꝑ exẽplũ eiꝰ .s. Spẽs ꝑami digna est impio. ⁊ ſm ꝙ dicitur in quarto ethicoruȝ. ꝙ perui pñt esse formosi ⁊ cõmẽsurati. i. decent᷑ lineati. Ad prima duo argumenta patet ꝑ equiuocatõem illaruȝ duaruȝ formarũ. scȝ forma ⁊ figura que dicta est ꝑus. Ad tertiũ dicendũ ꝙ si forma est decẽs lineatio ⁊ figura clausio ł terminatio supficiei. tũc absolute sumpta sunt sbalterna sed cum precisione sumpta sunt diuersa. si autẽ figura sit exterior dispositio rei inaiate sunt omnino diuersa. cõuenięter tamẽ possũt poni unusimodus qualitatis. quia supꝑaddunt essentie qualitatis hãc rõnem vnã generalẽ quod est exterius disponere uel cõstare circa aliq̃d ⁊ nõ uidet᷑ que ratio si accidat essentie qualitatis nõ mirũ est hec duo nõ cõstitue᷑ spẽm qualitatis sed modũ. Ad oẽs istas quiq; q̃õnes sustinẽdo ꝙ Aristo. enumeret spẽs qualitatis ⁊ nõ modos tñ põt dici ꝙ iste differẽtie facilit᷑ mobile vel difficulter esse ꝑncipiũ opandi uł nõ inferre passiõeȝ sensui exteriꝰ dispo nere sbiectũ sunt due accidẽtales gñi qualitatis quibꝫ tamẽ Aristo. utitur ꝓ differẽtῇs eẽntialibꝫ. quia differentie essentiales sunt ignote ⁊ ita ille forme que sbsunt ꝑmo istis differẽtῇs sunt quatuor species qualitatis. ⁊ iste modꝰ dicẽdi nõ multũ differt a ꝑori nisi in h̃ ꝙ ſm ꝑorẽ modũ nõ oportet cõcedere istos q̃tuor modos cõseq̃ pse distictas spẽs qualitatis q̇n plures possint iesse eidẽ qualitati ſm spẽȝ. ß secũdo modo dicẽdo oportet ad minꝰ cõcedere has dr̃ias quãuis accidẽtales esse ꝓprias quatuor distictis spẽbꝫ qualitatis ita ꝙ sicut illaꝝ spẽꝝ una ñ dicit᷑ de alia neq; ambe de aliquo eodẽ. ita ⁊ istaꝝ dr̃iaꝝ nulla dicat᷑ de alia neq; duo de aliquo eodẽ. qr ꝓpriũ dicit᷑ uliter de eo cuiꝰ est ⁊ tñ. Dicendũ est hic secũdo modo sicut ꝑus ad 4. q̃õnes ꝑcedẽtes concedẽdo has dr̃ias esse accidẽtales q̇ hic assignãt᷑ tñ forme quas iste dr̃ie consequũt᷑ tanq; ꝓꝑetates caꝝ sunt eẽntialiter qualitates. Sed ad distiguẽdum has dr̃ias ab inuicẽ põt dici ꝙ taȝ forma q̃ȝ figura est exterior dispositio rei taȝ passio q̃ȝ passibilis qualitas est pse immutari sensus tam potentia naturalis q̃ȝ impotentia uniuersaliter est naturale principiũ agendi uel patiendi. et iste tres differentie dicuntur ita distincte ꝙ nulli qualitati eidem insint.

Prima autē species nō videt̄ sumi per aliquā differentiā positiuā distictaȝ ab his trib⁹. sed p priuatōnem cuiuslibet istoꝝ ita ꝙ illa qualitas que sibi inest nulli istarū differētiarū sbest que ē.q. tantū qualitas. quia nulla differentia nota quā supaddit qualitati est neqȝ essentialis nec ꝓprie accidētalis dicta in prima spēcie qualitatis. Iste ei differentie facilit̄ mobile a subo l' difficult̄ nō sunt distincte ab alijs quin possint dici de eadē qualitate de qua aliqua illarū differentiarū dicit̄. Sed adh qualitati existēti in pma specie iste differentie accidūt ⁊ p has distingūt̄ habitus ⁊ dispō pcise sumpta ab inuiceȝ. Istō pȝ i exēplo sciētia uirt⁹ ⁊ sanitas radicata uel nō radicata in subiecto et huius neqȝ sunt exteriores dispositiones rei neqȝ pse sensibilia neqȝ innata pricipia opandi uel patiēdi neqȝ ē alia dria positiua nota quā ita supaddunt qualitati ergo uidētur tantū esse qualitates ut p illā pcisionē distinguant̄ ab alijs specieb⁹ que supaddūt differētiā notā ⁊ tamē inter illas que sunt prime speciei radicatas ⁊ nō radicatas ē dria. p faciliter mobile ⁊ difficulter. Cōtra distinctiōem specierū arguit̄ sic. aliqua qualitas in tertia specie est innatū pricipiū opādi uel patiēdi ut caliditas in igne frigiditas in aqua. igit̄ eadem qualitas est in tertia specie ⁊c. Iteȝ a naturali potētia pugnādi ul' currēdi dicit̄ aliquis pugil uel cursor et etiam ab arte currēdi dicit̄ talis ꝫ a diuersis qualitatib⁹ non dicit̄ denominatie ideȝ quale igitur qualitates secūde speciei ⁊ pme non differūt. Itē figura que ponitur in quarta specie est perse sensibilis ꝫm aristotilē in secūdo de anima igitur infert passionē sensui ⁊ sic passibilis qualitas igitur quarta species ⁊ tertia nō differūt. Ad hoc pōt dici ꝙ differūt species que distinguūtur p accidētales hic assignatas differētias sed nec ille sunt differētie ꝓpe spēruȝ nisi sumātur cū pcisione. Qualitas sic diuidit̄ alia ē dispositio interior alia exterior extēior figura ⁊ sic ē qrta spēs interior autē passio sensibilis et sic est tertia species. si interior dispositio et n̄ passio sensibilis aut est innatū pncipiū opandi et sic secūda species. aut interior dispositio non innatū pricipiū opandi ⁊ sic prima species. Intelligēdū ē semp p istas differētias accidētales differētias essentiales specierū. sic pȝ qualiter una species includit differentiam puatiuā respectu alterius speciei ⁊ sic semp una pfectior species debet sumi cum pcisione respectu inferioruȝ
Ad primā igitur ratōnem dicendū ꝙ calor ignis est in tertia specie qualitatis quia passio sensibilis est. ⁊ nō in secūda quia non est tantū innatū pricipium opandi nisi cuȝ pcisione differētiarū tertie speciei ⁊ quarte. sic autē est prope secūde speciei. Ad secūdū dico ꝙ pugil uel cursor ⁊ uniuersalit̄ oia qualia dicta a qualitatib⁹ pme speciei ⁊ secūde equiuoce dicūt̄. quia de eodē pōt affirmari ut dicit̄ a q̄litatib⁹ pme spēi ⁊ negari ut d̄r a q̄litatib⁹ secunde spēi ⁊ ecōuerso. ⁊ idē uniuoce sumptū nō pōt de eodē affirmari ⁊ negāi quod pȝ exēplariter in alijs. q: aliqs sanatus ꝫm naturalē potētiam pōt eē eger ꝫm habitū. Ad tertiū dicēdū ꝙ figura est de numero sensibiliū cōiū ⁊ illa sūt pse sensibilia nō tn̄ inferūt passiōȝ sensibus ꝫ tm̄mō diuersificāt modū imutādi sensus a sensibili ꝓpo qō sēsibile solū infert passionē sensui ⁊ cetera in tertia spē sunt sola sensibilia ꝓpa ꝭ z° mō dicēdo pōt aliq̄modo saluari ordo spērū. q: pma spēs est cōissima. q̄cūqȝ ei q̄litas nō hn̄s aliquā driam alicuius aliā spēꝫ pōt poni in hac prima specie post hāc secūda por ē alijs q: cōsequit̄ naturā rei tanq̄ suā cām ⁊ tertia post hanc quia quāuis de eius rōne non sit inesse a natura cōmunius tn̄ disponit subiectū in ꝓfundo ⁊ in supficie qrta ē

vltima p p̄uationē omniū istarū nec ei est cōior i genere qualitatis ceteris spe ciebus.i.plures species qualitatis con tinens licet forte plurib⁹ sbiectis insit nec est innatū. quia figura pōt uariari circa subm nulla facta uariatōe in natu ra nec est dispositio in ꝓfundo ẜ tantū exterior ideo rōabiliter ponit̄ postrema sed ẜm hāc uiā dicendū ꝙ conuenieter distiguūtur species qualitatis nō p̄me forte quia sunt tantū due sed proxime p̄mis ⁊ h̄ sumēdo intelligēdo per istas differētias illas qualitates quarū iste sunt ꝓprie licet accidētales ẜm h̄ patet ad secundā ratōem p̄me questōnis.
Ad primā uidet̄ dicendū sicut dictū ē p̄us. Ad tertiū dicenduz est ꝙ nulla qualitas eadē est in una specie ⁊ in alia nec etiā alique duarū spērū dicunt̄ de eadē qualitate cū arguit̄ ꝙ eadē q̄litas pōt inferre passionez sensui ⁊ eē facilit̄ mobilē ⁊ difficulter. dico ꝙ facilit̄ mo bile ⁊ difficulter nō sunt differētie ꝓp̄e p̄me speciei nec eētiales nec accidēta les nisi determinētur ad qualitates que nō habēt aliquā differētiā alteri⁹ spēi. cuiusmodi prius dicte sunt qualitates prime spēi esse. p̄nt autē ille differētie faciliter mobile uel difficulter ineē ali cui qualitati habēti' aliā differētiā alte rius speciei.sed ⁊ ex hoc nō sequit̄ illam qualitatē esse in p̄ma specie nisi ille dif ferētie essent ad min⁹ ꝓprie p̄me spēi.
Ad argumenta sexte qōis que sunt cōtra ordinē spērū. Ad p̄mū dicēduz ꝙ spēs qualitatis nō ordinant̄ ẜm hoc ꝙ est imediatius cōsequi quātitatē uel substantiā sed ẜm alias rōes p̄dictas. scz ẜm maiorē cōitatē in genere quali tatis ⁊ ẜm naturaliter inesse ⁊ disponē in supficie ⁊ ꝓfundo ⁊ eorū opposita et ẜm oēs has ꝯditōes debet q̄rta species eē postrema. Ad secūdū dico ꝙ illa spēs que est cōior in genere qualitatis idest addēs sup rōnem qualitatis licet nō sit a natura debet poni p̄or species al tera que nō est ita cōis. Ad tertium dico ꝙ qualitates tertie speciei nō sūt tantū qualitates elemētoꝝ sed omēs q̄litates q̄ sunt pse imutatiue sensus. quarū q̄dā sunt elemētorū ⁊ nō insunt a natura.vnde ex p̄oritate qualitatum elariuz uel ex inherētia naturali earū in elemētis nō pōt cōcludi generalis p̄oritas omniū qualitatū tertie speciei ad alias.quia oportet mediū sufficiens esse ad cōcludendū idē esse rōem cōez omniū qualitatuz tertie speciei. Ad quartū dico ꝙ qualitates p̄me speciei licet nō p̄mo insint sube sz alie p̄cedēt eas tamē hec species cōior est ceteris minus supaddēs qualitati ⁊ forte plu res spēs inferiores cōtinēs. Ad q̄n tum patet p hoc ꝙ licet illa q̄litas que dicit̄ naturalis potētia imediatius ꝯse quit̄ formā substātialē q̄z illa que dicit̄ habit⁹ non tamē est ita cōis sicut illa ⁊ ideo nō debet poni p̄or species. Ad aliā questōem pōt dici ꝙ nō enumerāt̄ hic omnes species qualitatis sic̄ ⁊ Arl. dicit in littera.sed species magis famo se quia nec iste sunt p̄me spēs nec forte due diuidūt idez gen⁹ p̄mo ⁊ alie due aliud gen⁹. Sustiuēdo tamē ꝙ suffici enter enumerētur potest respōderi ad rōnes. Ad primaz pōt dici ꝙ potētia anime est in secūda specie qualitatis lo quēdo de qualitate cui attribuitur illa ratio ẜm ꝙ est pricipiū opandi. Ad primā ꝓpositōem in cōtrarium dico ꝙ nō tantū potētia q̄ est in secūda specie ē tantū ad faciliter agēdū sed et illa que est ad agendū absolute dūmodo sit in nata. Ad aliā ratiōem dici potest ꝙ ira et dementia. et huiusmodi sunt in prima specie et forte omēs qualitates anime. Cum dicitur ꝙ ista enume rantur in tertia specie dico ꝙ passio et passibilis qualitas sumpta precise dif ferūt penes has differētias accidenta les faciliter mobile et difficulter penes quas etiā differūt habit⁹ ⁊ dispositio ⁊ iō que sunt i p̄ma spē p̄nt nūerari i t̄tia quia participāt illā differentiā que nō

est ꝓp̃re tertie. sicũt ecõuerso in prima
specie enumerãtur calor ⁊ frigus que
tamẽ uere sunt in tertia specie ut ꝑ hãc
mutuã enumeratõnem spẽrũ insinuet
Aristotiles has differẽtias facilit̃ mo
bile ⁊ difficulter nõ tñ nõ eẽ ẽẽntiales
ƀ nec esse ꝓprias alteri aliarũ speꝝ sed
accidẽtaliter distinguerẽt passionem a
passibili qualitate ⁊ dispõem ab habitu
Ad tertiũ dico ꝙ decor ⁊ pulchritu
do loquẽdo de pulchritudine corporali
que est cõueniẽs membrorũ dispositio
sunt in quarta specie qualitatis. Cũ
arguit̃ cõtra hoc quia qualitates quar
te speciei nõ suscipiũt magis et minus
⁊ hec suscipiũt. dico ꝙ nõ ab omnibus
qualitatibꝫ quarte speciei negat Arist.
suscipe magis ⁊ minus sed a quibusdã
sufficit eni hoc ad ꝓpositũ suũ quod est
hãc ꝓprietatẽ suscipe magis et minus.
non inesse omni qualitati illis autẽ in
quarta specie nõ inest que sunt q̃litates
mathematicorũ q̃r ille sunt priores mo
tu ⁊ magis et minus nõ habẽt fieri nisi
ubi ⁊ motus. Notandũ ꝙ raꝝ ⁊ dẽsũ
asperũ ⁊ lene unomodo significãt extẽ
sionẽ partiũ qualitatiuarũ. ⁊ sic idẽ cor
pus compssum ⁊ nõ compssum potest
esse rarũ ⁊ dẽsum ut patz de lana ⁊ spõ
gia Aliomodo significãt extensiõem
partiũ materie prout raruz dicit̃ quod
multũ habet de forma ⁊ parũ de matẽia
⁊ dẽsuz ecõuerso. p̃momodo hec forte
significat positionẽ quia dicũt ordinez
partiũ in toto ⁊ in loco. secundomodo
forte significãt qualitates. et sic patet
solutio cõtrouersie que est de istis inter
autorẽ hic ⁊ in quarto phisicorũ. caplõ
de uacuo. ⁊ autorẽ sex pricipiorũ quõ ꝫ
sunt qualitates ⁊ quõ passiones. Cir
ca notificatõem qualiũ uidet̃ ꝙ ⁊ in no
tificatõne qualitatis sit circulus. p̃mo
eni dicit̃ ꝙ qualitas est ƀm quã quales
esse dicimur. ⁊ secũdo qualia dicuntur
que denominatiue dicũtur a q̃litatibus
⁊ sic mutuo utrũqꝫ ꝑ alterũ notificatur
sed forte p̃ma notificatio est per nobis
notius secũda ꝑ noti⁹ simplicit̃ neutra
tamẽ notificatio est diffinitio. Notã
dum etiam ꝙ Aristo. dicit qualia dici
denominatiue a qualitatibus ubi non
sunt nomina imposita qualitatibus ut
est de qualitatibꝫ secũde speciei. uel ubi
nominibꝫ existẽtibꝫ impositis nõ sumũ
tur directe ab eis denõiatiua ut a uirtu
te dicit̃ aliquis studiosus. ubi tñ istud
quale ab alia qualitate directe sumitur
ex quo patet ꝙ denõiatiua in nullo par
ticipãte ad significatũ debẽt differre a
suis pricipalibꝫ sed tãtũmodo forte in
modo significãdi et in fine uocis.
Juxta p̃mã ꝓprietatez que est recipere
cõtraria notandũ ꝙ in q̃litatibꝫ medijs
inter cõtraria est unũ extremũ cõtrariũ
cõtrarietate trãsumptiue dicta que est
differẽtia ƀm speciem ⁊ similiter cõtra
rietate ꝓp̃e dicta sed diminuta. Tũ q̃a
aliter nõ posset esse motus ab extremo
in mediũ uel ecõuerso. cuius oppositũ
habet̃ ab Aristo. in quito phisicorũ. q̃a
mediũ aliquid participat utriusqꝫ extre
mi ⁊ ita utriqꝫ extremo contrariat̃ incõ
plete pro eo quod habꝫ in se de reliquo
sed nihil est eis ꝯtrariũ cõtrarietate cõ
pleta ⁊ ꝓp̃rie dicta. q̃r eodẽmõ ꝯtrariat̃
utrũqꝫ extremũ medio ⁊ nõ pñt contra
riari duo eidẽ cõtrarietate completa ⁊
ꝑfecta quod dicit̃. x. metaphi. Juxta
secũdã ꝓprietatẽ que est suscipe magis
⁊ minus Notandũ ꝙ ẽẽntia q̃litatis q̇
significat̃ in abstracto nõ suscipit mag̃
⁊ minus ƀm ꝙ dicit̃ in littera ꝙ iusticia
non dicit̃ mag̃ iusticia nec grãmatica
grãmatica. ⁊ hoc q̃r essentia qualitatis
sicut ⁊ cuiuslibet forme est indiuisibilis
ꝑ auctorẽ sex pricipiorũ in pricipio. ⁊ idi
uisibile nõ suscipit magis ⁊ minus ƀ de
nõiatiue dc̃a a q̇busdã q̃litatibꝫ suis susci
piũt magis ⁊ min⁹. vñ aliq̃s dr̃ iustior
vel grãmaticior altero ut dr̃ i lr̃a. ⁊ ita
ip̃a forma in informãdo subm̃ suscipit
mag̃ ⁊ mi⁹ lꝫ nõ i ẽẽntia q̃r unũ sbm̃ pl⁹
ꝑticipat formã q̃ꝫ aliũ. Cõtra hꝰ a mag̃
⁊ mi⁰ põt aliq̃d mutari ꝑ Ari. 5⁰ phisi.

57

sed nulla mutatio est ab eodē specie in
idē speciē. igitur magis ꝛ minꝰ nō sunt
in qualitate eiusdē speī ꝛ nō sunt nisi in
qualitate eiusdē speī. quia nō est cōpa
ratio nisi ſm aliquā formā candē speciē
ſm Aristo. in septio phisicorū. igitᷣ ab
solute in qualitate nō sunt magis ꝛ mi
nus. Itē hoc mō uidetᷣ eē ꝯcedēdū
ꝙ quātitas suscipit magis ꝛ minꝰ quia
ſm esse eius in sbiecto naturali pōt eē
pfectū, ꝛ impfectuȝ licet nō ſm suā essē
tiā ꝛ eomodo ponitᷣ ꝺe qualitate. ergo
ambo ꝯsimiliter suscipiūt magis ꝛ mi
nus. ꝛ hec ꝓpetas negāda est a quanti
tate ſm Aristo. ꝓus igitᷣ a qualitate.
Itē si simpliciter seqᷣt simplʳ ꝛ magis
sequitᷣ magis p Aristo. secūdo topico
rū. sed ad albuȝ sequitᷣ ꝙ sit albedine al
bū igitur ad albū sequitᷣ ꝙ sit magis al
bedine albius. igitᷣ si forma in subiecto
suscipit magis ꝛ minus ꝛ in se suscipit
magis ꝛ minus. Iteȝ omne magis
ſm aliquā formā est pse relatiuū ad mi
nus ſm candē formā igitur forma ſm
quā iste referūtur est perse relatio igitᷣ
ſm nullā qualitatē ꝺicūtur pse magis
ꝛ minus. ꝯsequētie patēt qꝛ relatiuū n̄
ꝺicitᷣ pse nisi a relatōe ꝛ quia nulla qua
litas est pse relatio. Itē albiꝰ ꝛ minus
albū sunt relatiua suppositiōis ꝛ suppo
sitōnis quia nō cōparātie ut māifestuȝ
est. ſꝫ relatiua suppōnis ꝛ suppositōnis
ꝺifferūt specie quia sunt oppōita. ergo
nulla qualitas eadeȝ specie suscipit ma
gis ꝛ minus nec ꝺiuersa specie ut pro
bat ꝑma ratio igitᷣ ꝛc. Itē probo ꝙ
si qualitas suscipiat magis ꝛ minus ali
quomodo ꝙ suscipiat ſm eēntiā. si eni
suscipiat magis ꝛ minꝰ ſm esse eius in
sbiecto uel ſm quodcūqꝫ aliud. sit illō
a. aut igitᷣ a est ꝺe eius eēntia uel nō. si
sic ꝛ a est aliquod essentie eius. igitᷣ ſm
eēntiā suā suscipit magis ꝛ minꝰ. si nō
ꝛ a suscipiet magis ꝛ minꝰ. quia aliter
nō posset qualitas ſm ipm suscipe ma
gis ꝛ minus. aut ergo a suscipit magis
ꝛ minus ſm eēntiā ꝛ habetur ꝓpositū

quia pari rōne pmū suscipit magis ꝛ
minus ſm eēntiā quia quātum ad hec
idē iudiciū uidetᷣ esse ꝺe omni forma ac
cidētali. si a suscipiat magis ꝛ minꝰ ſm
aliquid aliud a sua eēntia sit illud b. et
sic ꝓcedēdo uel infinite erūt forme ac
cidētales quarū una suscipit magis et
minus ſm aliā uel stabitᷣ ad aliquā for
mā accidētalē que suscipit magis ꝛ mi
nus ſm eēntiā. igitur pari ratōe uidetᷣ
standū in pmo, quia idē iudiciuȝ est in
oibꝰ. Si ꝯcedatᷣ ꝓpē has rōes ꝙ q̄litas
speciei ſm eēntiā suscipit magꝫ ꝛ minꝰ.
quia subiectū aliquod ſm perfectioreȝ
graduȝ participat candē eēntiā specie
ꝛ aliud subiectū ſm minus pfectū ğdū
Cōtra aut iste gradꝰ ꝛ ille sunt inter
eēntiā aut nō. si sic ꝛ iste gradus est ꝺi
uersus ab illo igitᷣ hec essentia ꝺiuersa
ab illa, p aliquid quod est inter eēntiaȝ
igitᷣ magis ꝺiffert a minꝰ specie. hec ul
tima cōsequētia patet. tū quia omis ꝺi
uersitas essentialis ꝺiuersificat specieȝ
tū quia essentia pmo est speciei nō indi
uidui. alioquin indiuiduū posset habē
ꝺiffinitōem specialiorē ꝺiffinitōne speī
igitur ꝺifferētia in essentia nō est sola
ꝺifferētia numero sed specie. Sex ra
tionū positarū ꝯtra ꝓprietatē si secūda
ꝛ tertia ꝛ sexta cōcedātur. quia iprobāt
nō ꝓprietatē absolute sed ſm modum
intelligēdi eam tūc intelligendū est ꝙ
sicut similitudo est relatio ꝓprie funda
ta sup essentiā qualitatis. ita magis et
minus. fundamentū autē magis est eē
speciei sub perfecto gradu qui gradus
est aliquid absolutū ꝺe genere q̄litatis
licet ipsum cōsequatur respectꝰ ſm ma
gis ad aliū impfectuȝ in eadem specie
quē consequitᷣ relatio minus. quando
igitᷣ ꝺicūt Aristo. ꝛ boꝰ. in contrarium
ꝙ iusticia nō ꝺicitᷣ magis ꝛ minꝰ a iusti
cia sed aliquis ꝺicitᷣ iustior altero intel
ligendum est ꝙ essentia speciei in se cō
siderata abstrahendo a suppositis non
habet in se magis et minus. qꝛ ipsa sic
ꝯsiderata est indifferēs ad oēm gradū

sed ipsa in vno supposito ē pfectior se ipsa in alio supposito ⁊ ut est in supposito sic denominat aliud quia pse suppositū eius nō est subm sed qualitas in h̕ subo nō igitur iusticia abstracte intelligendo sed iustū.i.hec iusticia ut denominat istud subiectū est maior alia.
Ad primū argumētū de motu respondeo inter duo supposita eiusdē speciei esse motus pse nō inquātū eiusdē spēi sed inquātuz aliquomodo opposita. ⁊ hec oppō in ꝓposito nō est p relatiōes tantū. quia motus nō est pse ad relationē ſm Aristo.quito phisicorū. sed ē per aliquos gradus absolutos in hoc illi qui sunt de genere qualitatis q̇ opponūtur inquātū minus habet ratiōez mediȷ respectu alterius nec tamen ista relatio mediȷ est causa mot⁹. sicut nec relatio minus sed illud quod subest sicut fuscū est extremū motus nō fuscū inquātū mediū sed inquātū extremuz a quo opponitur termino ad quē ⁊ nō opponit̕ nisi aliqua relatōe. Rndeo ṗma ppō est uera prout inquātū correspōdet secūdomō pse nō ṗmo. Ad quartū ⁊ quitū de relatiōibus pz. q̈rtū etiā argumētū pōt fieri de tertia ꝓprietatē qualitatis eodem modo sicut hic vnde cōcedēdū est cū magis refert̕ ad minus loquēdo de istis formis nō de illis que subsunt ergo forme ſm quas dicūtur magis ⁊ minus sunt relatōes verū est ſm quas pse ṗmomodo non secūdo. Similiter ad quitū. iste relationes maioritas intēsionis ⁊ minoritas remissionis que sunt ꝓprie qualitates opponūtur specie sed non fundamenta sicut simile ⁊ dissimile fundant̕ in eadē qualitate specie. cōfirmat̕ totū hoc q̇a tota pfectio absoluta in magis albo.s. quicūq̧ gradus albedinis i ipo pōt remanere destructo respectu magis posito ꝙ nō sit ad minus ad qō posset dici sicut tota albedo est in sbiecto que ṗus fuit licet nulli dicatur similis ſm eaz sicut ṗus dicebat̕. vñ ista ꝓprietas debet intelligi inesse qualitati ſm aptitudinē. Sed de quito argumēto nūquid albius est in genere relatiōis. vr̄ ꝙ nō q̇a tūc albius nō significaret idez qō albū. Itē magis uidet̕ eē modus significādi in albiore. Itē q̇d t̄miaret motū pse in eadē specie a miori i mag̃.
Cōtra aliquid est albius cū ṗus nō fuit p solā mutatiōem in alio ergo dic̄ relatōem tantū. Itē magis albū dicit formaliter relatōem tamē fundatā i h̕. ergo albius. Rndeo sig̃t essentiaz sub tali gradu qualitatis vñ ē.q.spēs albi qō ē indrn̄s ad omnē gradū rel'o est pa⁹.huius nec est de significato nec forte de mō significādi nomis sed cum gradus ponit̕ de significato tunc rel'o potest ꝯsequi ess e de modo significādi Querere rn̄sionē ad argumēta. De tertia ꝓprietate qualitatis que ē ꝙ ſm eā dicit̕ aliq̇d sil'e l' dissil'e. Notādum ꝙ sil'e ⁊ dissil'e licet sint ꝓpria generi q̈litatis sunt tn̄ ut spēs in gn̄e rel'onis. h̕ ē ut denōiatiue dicta a spēb⁹ relatōis quia silitudo est perse rel'o ⁊ simile per se relatiuū. sic intelligendū ē de ꝓpriȷs aliorū generū que nō sunt in illo genē vt spēs. Cōsimiliter sunt intelligenda ſm aptitudinē. licet ei aliq̇d ſm aliquā qualitatē quā habet nō dicat̕ silis non eo minus cōuenit hec ꝓprietas illi q̈litati. quia ſm illā qualitatē aliq̇d natuz est dici sil'e alteri.

Recipit autē facere ⁊ pati ⁊c

Notanduz ꝙ recipere cōtraria ⁊ magis et minus non insunt actioni et passioni nisi ratōe termiorū ad quos cum tam actio q̧ passio spēm accipiat a termino ad quē ſm ꝙ habet̕ in quinto phisicoꝝ. ab eo etiā accipiet contrarietatē. ⁊ similiter magis et minus. Notandū ꝙ de istis duobus ⁊ de aliȷs quatuor subsequētibus breuiter pertrāsit Aristotiles. uel quia species eorum in quas essent diuidenda ſm ꝙ sūt gn̄a nō sūt note nec passiōes eoꝝ q̄ insunt eis ſm ꝙ ꝯsiderāt̕ a rōne

De his aũt passionib⁹ que insũt eis ꝺm eē nãle eoꝝ plenius determiat̃ in libris nãlibus ⁊ metaphice de actione ⁊ passione in 3º phicoꝝ ⁊ in de gñatione de qñ ⁊ vbi in 4º phicoꝝ in hoc.n.ꝙ ȯ terminat̃ ibi de loco ⁊ tẽpore inotescunt enim ꝓpetates loci ⁊ temporis. de pȯne ⁊ habitu aliq̃ntulũ 5º metaphice et ita determiatio hic habita de istis sufficiẽs est quãtuꝫ ad logicũ ⁊c.

Ociens aũt solet oppȯi ⁊c.

Circa istud querit̃ an oppȯ sit accñs reale uel itentionale ꝙ reale videt̃ quia metaphice est tm̃ cȯsiderare ens ⁊ accidentia realia ens accidentia.n. entis ut ꝯsiderãtur a rȯe pertinẽt ad cȯsideratȯeꝫ logici ꝫ metaphicus ꝯsiderat oppȯeꝫ ut pꝫ 5º metaphi. igit̃ oppȯ est passio realis. Itẽ oppȯ est spẽs dr̃ntie ⁊ dr̃a diuersitatis ⁊ diuersitas est passio realis ergo oppȯ q2 genus nȯ est verius ens suis spẽbus.

Itẽ oppȯ eẽt nȯ exñte itellectu igit̃ nȯ est accidẽs itentȯnale añs pꝫ inductiue eẽt.n. mutua actio inter calidũ et frigidũ ⁊ motus inter illa nȯ exñte intellectu igitur ⁊ ꝯrietas. Simili eẽt aliquis pater ⁊ aliq̃s filius nȯ existẽte itellectu q2 genuisse ⁊ genitũ eẽ nȯ dependẽt ab intellectu igit̃ ⁊ r̃latie opposita. Sil'r eẽt carẽtia habitus i apto nato habere habitũ igit̃ ⁊ p̃uatie oppoita. Sil'r ⁊ ꝯdictio q2 illa sequit̃ ad q̃mcũq3 oppȯem igitur illa pȯt eẽ sine itellectu q̃cũq3 alia sic manẽte. Ad oppoituꝫ accñs nȯ habet v'ius eẽ q̃3 suũ sbiectuꝫ ꝫ oppȯes fundãtur in itẽtionib⁹ ut i sbiecto igit̃ nȯ sunt realia ꝫ tm̃ intẽtȯnalia mior patet inductie. Referũtur.n. spẽs ⁊ genus adiuicem ꝯdicũt genus ⁊ nȯ genus ⁊ sic de aliis oppoitis. Itẽ in solis accidentib⁹ possibile est aliq̃d p̃dicari de seipo denoiatiue ꝫ hoc possibile est in oppȯib⁹ igitur ⁊c. pbȯ maio. p̃dicatio denoiatiua de aliquo ẽ p̃dicaº accñtis de subiecto ꝫ nullũ accñs nisi itentionale pȯt esse in aliq̃ sui ut in subo ꝓbatio mior ꝗ ois diuisio ẽ inter oppoita ꝫ oppȯ diuidit̃ in ꝯrietateꝫ oppȯem p̃uatiuã ⁊ huius igit̃ hec opponũtur g̊ ⁊ oppȯes opponũtur. Itẽ nihil reale inuenit̃ in oib⁹ gñalissimis ꝫ oppȯ et eius spẽs inueniũtur in oi gñe igit̃ ⁊c. mior patet ꝙ ꝯdictio ꝺm eandẽ ratȯeꝫ inuenitur inter hoiem ⁊ nȯ hoieꝫ ⁊ iter albũ ⁊ nȯ albũ q2 ꝺm hanc rȯeꝫ cº mȯi nȯ est mediũ ꝺm se. Consil'r videt̃ de ꝯrietate que in diuers̃ gñib⁹ repitur ꝺm hanc rȯem maxima distãtia formarũ que nate sunt fieri mutuo circa idẽ

Uxta h̃ q̃ritur vtꝝ diuisio oppȯnis in hec q̃tuor scꝫ relatiaꝫ oppȯem contrariã cȯtradictoriam p̃uatiuaꝫ sit cȯueniens videtur ꝙ nȯ quia omis diuisio est per oppoita p Bocciũ libro diuisionũ hec nȯ igitur ⁊c. probatio mioris quia hec diuisio ẽ inter oppȯnes ⁊ nulla oppȯ oppȯitur ꝓbatio quia si sic igitur opponitur per aliã oppȯem ⁊ sic erit procedere in infinitũ in oppȯibus igitur diuisio est isufficiẽs cũ nȯ fiat in illas oẽs oppȯnes.

Itẽ ubi vnũ videtur sequi ad aliud diuisio est isufficiẽs ꝫ ꝯdictoria sequũt̃ ad omia alia oppoita igitur ⁊c. mior pꝫ q2 oia alia oppoita includunt ꝯdictorie oppoita. Itẽ relatiue oppoita dñtur de eodẽ igitur nȯ sunt oppoita añs pꝫ quia sicut arguitur capitulo de quãtitate hoc est magnũ ad hoc ⁊ hoc est p̃uũ ad hoc igitur hoc est magnũ ⁊ paruuꝫ igitur si ille modus arguendi valeat possunt duo relatiue oppoita iferri absolute ex seipis positis in ꝯpatione ad diuersa intelligit.n. Aristo. p magnũ ⁊ paruũ relatiue oppoita ut ibi patet.

Itẽ p̃uatiue oppoita dñtur de eoḋ igitur nȯ sunt oppoita probȯ añtis q2 p Aristo. in secũdo tȯpicoꝝ in p̃uatie oppoitis tenet ꝯña i seipo igitur si ad uisum sequitur sensus ad cecitatẽ seq̃t̃ isensibilitas ꝫ sequitur uisus igit̃ ꝺsus igitur ois uidens est sentiens quia ab abstractis tenet ꝯña pse ad concreta

quia sequit̃ si surditas ē insensibilitas
igit̃ surdus est insensibilis igit̃ si idem
sit uidēs ⁊ surdus igit̃ idē erit sensibil̃
⁊ insensibilis ⁊ ꝓuatiue opposita de eo
dem. hoc idē patet in alio exēplo. quia
sequit̃ iste ē similis huic igit̃ ē similis ⁊
dissimilis illi igit̃ est dissimilis. patet
ꝯñtia quia relatiuū positū respectu cu
iuscūq; infert seipm simpl'r q̃a nullus
t̃minus distrahit a rōe relatiui simpl'r
Itē cōtraria dicūt̃ de eodē igit̃ non
sunt opposita. añs pȝ Tū q̃a in medio
dicto p ꝑticipatiōem ē natura utriusq;
extremi alit̃ nō differrȝ a medio dicto
p abnegatōem etiā aliter nō eēt mot⁹
ab utroq; extremo in mediū sicut me
diū dictū p ꝑticipatiōem denōiatur ab
vtroq; extremo. Tū quia scutū cuius
medictas est alba ⁊ medietas nigra est
coloratū igit̃ albū ul' nigrū uel mediū
ꝯñtia patet p Ari. secūdo topicoꝝ. q̃d
quid ē in genere uel denōiat̃ a genere
necesse ē esse in aliqua specie uel deno
minari ab aliqua. nō ē mediū ut mani
festū ē. si albū pari rōe nigrū igit̃ cōtra
ria dicūt̃ de eodē. Ad ꝑmā ꝓbatōeȝ
diceret̃ ꝙ natura extremorū imꝑfecte
ē in medio ⁊ iō mediū a neutro extrēo
denōiat̃. Cōtra utrūq; extremū ē ali
qua forma ergo simplex p auctorē sex
ꝓncipioꝝ in ꝓncipio. simplex ubi ē ꝺm
se totū est. ergo si utrūq; extremū ꝺm
aliquid sui ē in medio ꝺm se totū est in
medio. Dicit̃ ad secūdā ꝓbatiōeȝ ꝙ
scutuȝ non ē coloratū sed colorata.
Cōtra igit̃ est hoc coloratū ⁊ illud. q̃a
p ꝓscianū pl'e nō ē nisi singulare gemi
natū ꝫ ꝯñs ē falsum quia tūc eēt multi
plicatio ſbiecti ⁊ accidētis. Itē ꝯtra
dictoria opposita dicūt̃ de eodē. igitur
nō sunt opposita. ꝓbatio añtis q: ꝯtra
dictorie opposita sequūtur ad quecūq;
alia ꝫ oīa alia dicūt̃ de eodē sicut oīnīū
est igit̃ ⁊ ꝯtradictoria. Itē si opposi
tio ꝯueniēter diuidat̃ igit̃ ē oppō ſbm
diuisiōis ⁊ ꝓter hoc diuisio ē ſbiectuȝ
oppōnis quia diuisio opponit̃ alicui ut
indiuisiōi vel collectōi igit̃ idē respectu
eiusdē ē ſbm ⁊ accidēs quod ē icōueni
ens ergo ⁊c. Ad oppositū ē aristo.
⁊ boetius in ꝯmēto sup aristo. in libris
topicoꝝ. quotiēs ei docet ꝯsiderare de
oppositis docet inspicere tantū ad hoc
Ad ꝑmā qōem pōt dici ꝙ oppositō
equiuoca ē q: in uno sensu sumpta dr̃
equiuoce de cōtrarietate ⁊ oppositōne
relatiua. in alio sensu dicit̃ uniuoce de
ꝯtradictōe ⁊ ꝓuatiua oppositōne. ꝑmo
modo est ens ⁊ spēs in gñe relationis
si aūt inueniat̃ in aliȷs gñibꝫ hoc nō est
vt spēs ꝫ ut passio. 2º modo ē intentio
quia ⁊ alteꝝ extremū eius ē tantū ens
ꝺm ꝯsideratōem ratiōis. Ad primū
argumētū dicēdū ꝙ metaph. distiguit
multa multiplicia in q̃nto. nō quia ꝺm
oēs sensus sunt entia uel passio realis
entis ꝫ ꝺm alios ⁊ alios sensus. forte
ponit ut excludat a ꝓposito ita ⁊ de op
positōe cui⁹ una spēs ē ens ⁊ species re
latōis ⁊ alius sensus adiūgit̃ ut a ꝓpo
sito forte excludat̃. Ad aliud dico ꝙ
oppō in uno sensu ꝓut scȝ dicit̃ de con
trarietate ⁊ oppōe relatiua ē spēs drie
nō aūt ꝓut dicit̃ de ꝯtradictōne ⁊ priua
tiua oppōe q: ens ⁊ nō ens cōtradicūt
⁊ tamē nō differūt nec sunt diuersa. q:
diuersitas ē dria entis ⁊ dria similiter
Ad tertiū ꝯcedendū ꝙ cōtrarietas
⁊ relatiua oppō eēnt intell'cu nō exñte
nō autē ꝓuatiua oppō nec cōtradictio.
quia alterū extremū in illis oppōibus
puta negatio ⁊ ꝓuatio ꝺm quod est ex
tremū negatōis est tm̄ ens ꝺm rōnem
quod de negatōne patet. quia licet illa
dicat̃ de aliquo ente ut nō homo dicit̃
de asino tamē ꝺm rōem qua cōtradicit
homini nō ē ens nisi rōis. p hoc patet
ꝙ licet cōtraria maneāt nō exñte intel
lectu nō oportet ꝯtradictoria manē ꝺm
ꝙ sunt ꝯtradictoria. quia negatio albi
prout cōtradicit albo non est in nigro
quia ut cōtradicit est dicibilis de ente ⁊
de nō ente. si dicat̃ q⁹ ad nigrum salteȝ
sequat̃ negatio albi ut cōtradicit albo.

⁊ ita cõtradictoria sunt si cõtraria sunt.
Dico nõ exn̄te intellectu nõ ē ꝯn̄tia
Similiter ꝓuatio licet sit negatio ha
bitus in subiecto tn̄ tm̄modo opponit̄
habitui rõe negatõis ⁊ illa non est ens
nisi tantū ẜm rõem. Ad argumēta
in oppositū ad ꝓmū dico ꝯtrarietas
⁊ relatiua oppõ sumpta in illo sensu in
quo sunt spēs oppõnis nõ sunt in sub
iectis intētionalibꝫ licet forte cõtrarie
tas ẜm aliū sensuȝ ꝓut dicit̄ eē in ꝓpõi
bus ẜm qualitatē ⁊ quātitatē earuȝ sit
intētionale ⁊ in sbiecto intētionali ut i
ꝓpõne. alia autē duo ut cõtradictoria
⁊ ꝓuatia oppõ pn̄t esse in sbiectis intē
tionalibꝫ. Ad secūdū dico maior
põt negari quia etiā i accn̄tibꝫ realibꝫ
cõpatis uidet̄ aliquid ꝑdicari de seipo
denõiatiue cuiusmodi sunt oppositões
Cõtra impossibile est in rebꝫ aliqd
esse in eadē specie ut in sbiecto et predi
catio denõiatiua est ꝓprie de subiecto.
Uel põt dici cū dicit̄ oppõnes oppo
nūtur illud quod denominat oppõnes
nõ est oppõ realis sed intētionalis. et
ita nõ idē denominat se. Cõtra con
trarietas ⁊ relatiua oppõ diuidūt oppo
sitionē ut genꝰ ergo sunt spēs oppõite
igit̄ oppõ eaꝝ est aliqua realis quia et
vtrūqꝫ extremū est ens. Ad tertiuȝ
dico cõtradictio ⁊ ꝓuatiua oppositõ
pn̄t uniuoce inueniri in omni genē et
simplr̄ cõtrarietas ⁊ relatiua oppõ for
te ut passiões nõ ut spēs. Ad secun
dā, qõem dicēdū diuisio oppositõnis
in illa quatuor est cõueniēs quia oppõ
real' eoꝝ que sunt in eodē gn̄e aut igit̄
vnū illoꝝ depēdet ad aliud ⁊ sic ē oppõ
relatiua. aut nõ ⁊ sic est oppõ cõtraria.
Oppõ hn̄s alteꝝ extremū non ens
quod dicit̄ de oppõe ꝓuatiua ⁊ cõtradi
ctoria. aut habet extremū nõ ens quod
nullū sbm sibi determiat. ⁊ sic est cõtra
dictio. aut qõ determinat sibi aliqõ sbm.
⁊ sic est ꝓuatia oppõ. ⁊ sic pȝ sufficiētia
Ad primū argumētū põt dici nõ
omnis diuisio est inter opposita proprie

loquēdo quia nõ diuisio gn̄is in spēs.
vt in gn̄e sbstātie. ⁊ ita cõtraria ⁊ relati
ua diuidūt oppõem ut spēs ⁊ alia licet
in alio sensu oppõnū ut spēs ⁊ spēs di
uidentes nõ oportet nisi esse cõtrarias
trāsumptiue q cõtrarietas nõ est oppõ
vt hic loqmur sed forte intētio cõis oi
bus dispatis. diuidētia aūt multiplex
nullomodo ꝓprie oportȝ opponi ⁊ ita
nec cõtrarietatē cõtradictõi. Uel alit̄
hoc nõ ualet ad ꝓpositū q nulla oppõ
harū põt determinare hec oia diuiden
tia nec aliqua seipaȝ in ꝯpatõe ad aliā
in uno sensu diuidit in cõtrarietateȝ ⁊
relatiuā oppõem in hac diuisiõe lȝ oia
dicātur dispata ⁊ ita cõtraria trn̄sūptie
Intelligēdū tamē diuisio oppõnis
in hec absolute ē diuisio uocis i signi
ficatiões. ẜ oppõ sumpta in uno sensu
diuidit̄ in cõtrarietatē ⁊ relatiuā oppo
sitõem ut genꝰ in spēs in alio sēsu sum
pta silr̄ est gn̄ale. ꝓptēa diuidētia ipaȝ
in utroqꝫ sensu sunt oppõ ut cõtrietas
et relatiua oppõ sunt forte cõtraria lo
quēdo de cõtrarietate trn̄sūptie sumpta
que ē dria ẜm spēm ẜ nõ oportȝ diuidē
tia in uno sensu opponi diuidentibꝫ op
positõem in alio sensu. Ad aliud di
co diuisio oppõis ē in istas intētões
vt unū mēbrū illoꝝ nõ sequit̄ ad aliud
q nõ sequit̄. hec sunt cõtraria igit sunt
cõtradictoria sed ꝯn̄tia ē inter illa que
sbsunt ut sequit̄ albū ⁊ nigrū igit̄ albū
⁊ nõ albū ⁊ in illa nõ est diuisio nisi per
accidēs. Cõtra hoc loquēdo de intē
tionibꝫ oia sunt relatiue opposita quia
cõtradictoriū dr̄ cõtradictorio contra
dictoriū. ⁊ cõtrariū cõtrario cõtrariū ⁊
sic de alijs. Rn̄. cõtradictoriū ē rela
tiuū ꝑ accidēs sicut homo est albꝫ. con
tradictio aūt nõ est relatiua oppõ diui
sio aūt sic oppõis in abstracto ul' in cõ
creto sumpto eēntialit̄ nõ ꝑ oi illo qõ
potest denõiare. quia tunc quale nõ di
uideret̄ in denomiatiua specierū suarū
cuȝ illa possint de eodē ꝑdicari et de se
mutuo licet ꝑ accidēs. Ad alõ dico

ꝙ relatiua nõ sunt relatiue opposita ni
si in cõpatõne ad idẽ ⁊ sic nõ pñt iferri
ex seipis positis in cõpatõne ad diuar
sos termios licet relatiua absolute pos
sint inferri. qualiter aũt rõ aristotilis
valeat de magno ⁊ de puo dictũ ẽ sup̃.
Cõtra hoc aristotiles in p̃nᵒ huius
capl'i ubi dat dria᷑ inter cõtraria ⁊ re
latiue opposita. dicit ꝙ in relatiẽ oppo
sitis unũ ꝫm se dicit᷑ ad aliud ⁊ nõ in cõ
trarijs. ⁊ idẽ dicit assignãdo driam int᷑
relatiuã oppõem ⁊ cõtrariã ⁊ duo rela
tiue sumpta in cõpatõe ad idẽ ut pater
huiꝰ ⁊ filiꝰ huiꝰ nõ dicũtur adinuicẽ sed
ip̃a absolute sumpta igit᷑ intelligit rela
tiue opposita esse relatiua absolute.
Ad hoc põt dici ꝙ in relatiue opposit̃
sunt duo oppõ ⁊ relatio supaddita rõe
oppõis oportet sic opposita accipi in cõ
paratiõe ad idẽ q̇a hoc ẽ gñale oibꝫ op
positis sumi in cõpatõe ad idẽ rõe drie
supaddite oppõni que est relõ oportet
illa ꝫm que est oppõ referri adinuicez.
Dictũ igit᷑ aristo. est itelligẽdũ de ip̃is
formis inter quas est oppõ qꝛ ille refe
runt᷑ adinuicẽ quia in hᵒ differũt forme
hic opposite a formis oppositis in alijs
gñibus oppõnis. in oibꝫ tamẽ oportet
opposita referri ad idez ⁊ iõ aristo. qñ
debuit distiguere hãc oppõem ab alijs
nõ posuit illã cõditõnem in q̃ hᵒ cõuenit
cũ alijs in rõe oppõis in gñali ꝫ illaz in
qua hec distinguit᷑ ab alijs. Ad aliõ
põt dici ꝙ in ṗuatiue oppositis nõ tenz
ꝯñtia in seip̃o nisi in cõpatõe ad subm
proximũ. uerbi gr̃a si seq̃t᷑ hoc ẽ uidẽs
ergo hoc est sentiẽs. nõ sequit᷑ eodem
ordine in ṗuatiue oppositis hõ est cecꝰ
igit hõ est insensibil'. qꝛ si sic cũ ulteriꝰ
sequat᷑ igit᷑ hõ est nõ sensibilis ab affir
matiua de p̃to ṗuato ad affirmatiuã de
p̃to infinito. ꝑ aristotilẽ ⁊ boeciũ in 2ᵒ
piermenias. ⁊ ꝑ aristotilẽ i ṗmo ṗorũ.
⁊ ulteriꝰ sequit᷑ est nõ sensibilis igit᷑ nõ
est sensibilis ꝑ ip̃os ṗus seq̃ret᷑ a ṗmo
ad ultimũ est cecꝰ igit᷑ nõ est sensibilis.
vbi manifeste est fallacia ꝯñtis. põt tñ
dictũ Arĩ. in 2ᵒ topicoꝝ intelligi de sb
iecto ꝓximo habitꝰ inferioris ⁊ sue pri
uatõis ut forte si seq̃t᷑ oculꝰ est uidens
igit᷑ oculus est sentiẽs. silr̃iter sequitur
oculꝰ est cecꝰ uel homo cecꝰ ꝫm oculuz
igit᷑ oculꝰ ul' homo ꝫm oculũ est insen
sibilis. ℞õ drie est quia ṗuatio est ne
gatio habitꝰ in apto nato ad negõnez
inferioris absolute uel in sb̃o remoto
nõ sequit᷑ negatio habitꝰ supioris abso
lute uel in sbiecto remoto ꝫ ẽ fallacia
cõsequẽtis a ꝓpositõne habẽte plures
causas ueritatis ad unã tamẽ ad nega
tõem habitꝰ inferioris in sb̃o ꝓprio illiꝰ
habitꝰ sequit᷑ negatio habitꝰ supioris i
eodẽ sbiecto quia in illo sbiecto nõ est
habitꝰ supior natus haberi nisi qꝛ hitꝰ
inferior nec mirũ est respectu alicuius
sbiecti ṗuatiuũ habitꝰ inferioris iferre
ṗuatiuũ habitꝰ supioris respc̃u alteriꝰ
nõ quia cõsequẽtia nõ est int᷑ icõplexa
sed inter ꝓpões. Tũ quia omis illatio
ptinet ad tertiã opatõem intellectus.
sicut igit᷑ scõa opatio intellectus q̇ est
compõ ⁊ diuisio supponit ṗmã que est
indiuisibiliũ itelligẽtia ⁊ nõ est compõ
nisi in talibꝫ. ita tertia opatio ṗsupponit
secundã ita ꝙ in illa nõ erit aliqua illa
tio nisi in cõpositis uel diuisis. Tũ q̇a
omnis ꝯsequẽtia est reducibilis i silo
gismũ nihil autẽ est añs uel cõsequẽs
in silogismo nisi ꝓpõ igit᷑ nihil ẽ extre
mũ in ꝯsequẽtia nisi tale. Ad aliud
dici põt sicut dicit aristo. in 4ᵒ metaph
capitulo de medijs. ubi probat pricipa
liter ꝙ mediũ cõponit᷑ ex cõtrarijs. q̇a
mediũ est magis unius extremi et mi
nus alterius. quia mediũ dictũ ꝑ parti
cipatiõem paticipat utrũqꝫ extremum
impfecte ⁊ uirtualiter neutruz tamen
simpliciter ⁊ ideo denominat᷑ a neutro
simpliciter. Ad primũ in cõtrariuz
dico ꝙ sicut est cõpositio essentialis ex
materia ⁊ forma cõpositio quãtitatiua
que est ex partibꝰ integralibꝫ ⁊ compo
sitio ꝫm gradus pfectonis. ita ꝑ oppo
sitũ ẽ simplicitas ⁊ siplicitate oppoita

p̄mis duobꝫ modis cōpositiōis est for
ma simplex. sed nō omnis forma ē sim
plex simplicitate tertiomodo. quia in
aliqua eadē forma sunt diuersi gradus
pfectōnis ⁊ uirtutis que cōpositio nō
repugnat simplicitati essentie forme.
Ad exemplū de priuatiue oppositis
si concedat̄ hec cōsequētia dissimil' illi
igit̄ est dissimilis quod uidetur ꝑpter
relatōnis ratōem in dissimili. Dicēdū
est tūc ꝙ dissimile absolute sumptum
nō opponit̄ simili absolute p̄uatie. sed
vtrūq; si nō ſm idem ad idē ut similis
⁊ dissimilis eidē in albedine. ⁊ sic non
possunt ista duo dici de eodē uel aliter
negāda est ista cōsequētia est dissimilis
illi igit̄ est dissimilis quia ad cōsequēs
sequit̄ igit̄ non est similis quod non se
quit̄ ad aňs. tūc ad ꝑpōez illā relatiuū
respectu cuiuscūq; termini infert scip̄z
absolute. cōcedat̄ quātū est ex ratione
relatōnis sed pōt ꝓhiberi ratōe negati
onis quādo in eodē cōiungit̄ negatio
cū relatōe. sic est in relatiuis p̄uatiuis
cuiusmodi est dissimilis Ad secūdā
ꝓbatōem de cōtrarijs si cōcedat̄ scutū
huiusmodi est coloratū pōt dici ꝙ non
sequit̄ igit̄ est albū uel nigrū. q̇a in illa
consideratōe que accipit̄ dicit Aristo.
ꝙ quidq̇d denōiatiue dicit̄ a genere ul'
habet genus oportet denōiatiue dici a
specie uel habere spēm. ⁊ per hoc inuit
duplicē modū denominādi in acciden
tibus. vnū ſm esse aliū ſm inesse. quez
duplicē modū tetigit i p̄ncipio secūdi
quod igit̄ genus denominat aliq̄ spēs
denominabit uel ſm esse uel ſm inesse
⁊ ita est uere concedendū ꝙ scuto inest
albedo uel nigredo uel color medius.
sed non sequit̄ ergo scutū est albū. q̇a
in accidētibꝫ non tenet ab inesse ad eē
ſm Aristo. in p̄ncipio secūdi. Aliter
potest dici ꝙ scutū non est coloratum.
quia uerū est dicere ꝙ nullo colore est
coloratū. quia illi⁹ uniuersalis quelibꝫ
singularis est uera quia opposita que
libet est falsa. nec tamē est concedēdu3
ꝙ sit colorata quia forte sicut coloratū
dicit unitatē in forma ⁊ in subiecto. ita
colorata dicit pluralitatez in utroq; et
neq; ē unitas in utroq; neq; pluralitas
in utroq; sed unitas in sbiecto plurali
tas in accidēte. Ad aliud dico ꝙ nō
est incōueniēs duorū accidentiū inten
tionaliū utrūq; esse in utroq; ut in sub
iecto quia quodlibꝫ intētionale preter
hoc ꝙ est modus intelligēdi alteri⁹ est
intelligibile pse quādo est mod⁹ intel
ligēdi habet ratōem accidētis quando
est intelligibile est quid ⁊ potest intelli
gi sub aliquo quod est modus itelligē
di eius cuius tamē p̄us fuit mod⁹ intel
ligendi. ⁊ ita potest respectu eiusdez eē
intellectū ⁊ modus itelligēdi. et hec ē
causa quare in accidētibꝫ intētionalibꝫ
pōt idem predicari de se denominatiue
quia idez potest esse intellectū ⁊ mod⁹
intelligēdi sub extranea rōne sumptū
⁊ ita sub extraneis ratōnibꝫ pōt signifi
cari in cōcreto ⁊ in abstracto. sic patet
ꝙ hec diuisio tantū est oppositōis que
est in incōplexis. quia unomodo inten
dit aristo. de oppōe in libro piermēias.
vbi distiguit oppōem in enūtiatiōibus
Patet etiā eius diuisio sic. quia p̄mo
est equiuoci in equiuocatā. 2° uniuoci
in utroq; sensu in uniuocata. Notā
dū ꝙ cōtrariorū quedaz sunt imediata
quoꝝ alteꝝ necesse ē inesse omni susce
ptibili. alia sunt mediata quoruz nō ne
cesse est alterū inesse. ⁊ mediatoꝝ q̇dā
habēt media p participatōem que me
dia aliquid hn̄t utriusq; extremi. q̇dam
habēt tantū media per abnegatōnem.
Mediatorū etiā quedā habent plura
media quedā tantū unū. ⁊ q̇daz media
nomiata quedā innomiata. Pro se
cūda diuisiōe tamē itelligēduz ꝙ nulla
dicūtur cōtraria mediata ꝓp̄e nisi que
habēt mediū p participatōem. mediuz
eni p abnegatōem inuenit̄ in omnibus
preterq; in cōtradictorijs. sed forte in
aliquibus cōtrarijs mediatis medium
non nomiatur nisi per abnegatōnnem

extremoꝝ. vt in bono ⁊ malo ⁊ cōsimi
libus. Tertie diuisionis ⁊ q̄rte cā assi
gnat̃ in quarto metaphisi. capitl'o q̄m
autē unū uni cōtrariū ⁊c. que est ꝙ ali
quā̄do negatōes cōtrarioꝝ cadūt sup
aliquid unū determinatū eiusdē gn̄is
cū extremis ⁊ tūc pōt esse unū mediuz
nominatū sicut negatio maioris ul' mi
noris determinate cadit sup bn̄s eādē
quātitatē ⁊ ideo illoꝝ est unū mediuz
nominatū quia est equale. quādo autē
negatōes cōtrarioꝝ nō cadunt sup ali
quod unū susceptiuū tūc nō est unum
mediū sed uel omnino remanet inno
minatū uel plura media innōiata quā
do negatio extremoꝝ cadit sup plures
formas eiusdē gn̄is ut ē in coloribꝰ.

Querit̃ utrū aliqua sint contra
ria immediata. Et nō uidetur
quia si aliqua essent talia igit̃
eoꝝ nō essent media ꝭm se igit̃ essent
cōtradictoria. probatio ṗme ꝯsequētie
quia si eoꝝ esset mediū ꝭm se eēnt me
diata. probatio secūde cōsequētie quia
cōtradictoria sic diffiniūt̃ ab Aristoti.
in ṗmo posterioꝝ. Cōtradictio est
oppositio cuius nō est mediū ꝭm se igi
tur que habēt hanc diffinitōnem sunt
cōtradictoria. Itē ꝭm Aristo. in l'ra
cōtrarioꝝ immediatoꝝ nc̄cāriō unuz
iest susceptibili sed nulla sunt talia. igi
tur ⁊c. probatio minoris. quia de q̇bus
cunq̧ cōtrarijs oportet ubi alterū non
inest a natura arguat̃ sic. nō necessario
est hoc inesse susceptibili nec necesse
est illud igit̃ neutrū necesse est inesse.
ambe singulares sunt uere igit̃ ⁊ ulis.
quia illa vniuersalis sufficiēter induci
tur per duas singulares. igit̃ eius con
tradictoria est falsa alteꝝ necesse inest
⁊c. Item inter cōtraria imediata si q̄
sunt pōt esse motꝰ sed mobile dum est
in motu sub neutro terminoꝝ ē ergo
possibile est subiectū esse sꝫ neutro cō
trarioꝝ immediatoꝝ. probatō secūde
propositōis. Tūz per Aristotilē sexto
phisicoꝝ. mobile dum est in motu ꝑti

est in termino a quo. parti in termino
ad quē. Tū quia si mobile esset in ter
mino a quo simpliciter nō moueretur
quia tunc incipet motus. si esset simpli
citer in termino ad quē nō esset motus
quia tūc terminaret̃ motus. Item si
possibile esset fieri mutatiōem inter cō
traria immediata ut manifestū est mu
tetur sortes a sanitate in egritudinē cū
durātiōis sanitatis in sorte sit aliquis
terminus sit ille ultimꝰ terminꝰ a. ⁊ pri
mus terminꝰ initialis egritudinis b.
aut igit̃ b. ⁊ a. sunt unū instās ⁊ tūc idē
in uno instāti esset sub duobꝰ ꝯtrarijs
aut sunt duo instātia. igit̃ inter illa est
tēpus mediū in quo non est sanus nec
eger. igit̃ illa sunt cōtraria mediata et
sic de quibusdā alijs. Ad oppositū ē
Aristo. Ad. q. dicendū ꝙ aliq̄ sunt
maxime distātia in eodē genere quoꝝ
alterum necesse est inesse susceptibili
ergo aliqua sunt cōtraria immediata.
cōsequētia per locū a diffinitōne. quia
questio si est nō scit̃ demōstratiue nisi ꝑ
quid est per Arist. in secūdo posterioꝝ.

Ad primū argumentū dico ꝙ illud
non ē mediū ꝭm se pōt intelligi dupli
citer. uel ꝙ sit negatio medij simplicit̃
vel modus negatiōis. ṗo cōuenit cōtra
rijs immediatis. secūdo mō cōuenit cō
tradictorijs ⁊ ponit̃ in diffinitiōe eoꝝ.
quia sola cōtradictoria nullomodo ha
bent mediū quia ꝭm se inest ei non ha
bere mediū. omnibꝰ autē alijs opposi
tis aliquomodo cōuenit habē̄ mediū.

Ad secundū cōcedo hāc ꝓpositōez
esse falsam. necesse ē alterū ꝯtrarioꝝ
immediatoꝝ inesse susceptibili prout
alterū ē signū particulare. quia ꝑticu
laris nunq̧ est uera nisi singularis sit
vera. Pro cōi tamē modo loquēdi in
telligendū ꝙ alteꝝ cōiter sumitur pro
hoc uel illo. ⁊ illud ē distinguēdū ꝭm
cōpositōem ⁊ diuisionē cum sic dicitur
necesse ē hoc uel illud inesse subiecto
in sensu cōpositōnis ē ꝓpositio uera et
est propositio de disiuncto predicato.

in sensu diuisionis ⁊ est fallatia ⁊ sic su
mit̃ quãdo li alteꝝ sumit̃ ut est signum
ꝑticulare ꝑmo intelligit Arĩ. ⁊ est cõis
intellectus quãdo dicimus necesse ẽ al
teꝝ cõtradictorioꝝ eẽ veꝝ ⁊ huiusmõi.
ẜm tñ ꝙ ꝑtẽdit virt⁹ ẜmonis est ꝓpõ p
ticularis Ad tertiũ dico ꝙ toto tem
pore motus est subm̃ sub forma ꝑori ⁊
in vltimo t̃mino motus sub forma pos
teriori ⁊ ita semꝑ sub altero. Ad pri
mam ꝓbatõem dico ꝙ forma ẜm quã
est mot⁹ suscipit magis ⁊ minus ⁊ ẜm
illũ graduꝫ ẜm quem est terminus a q̊
motus nõ manet in motu quia in toto
motu remittit̃ magis ⁊ minus ꞅ semꝑ
essentia termini a quo manet. ⁊ ideo in
telligẽdũ est dictum Arĩ. sic hoc ẽ t̃mi
num a quo ꝑticipat ẜm aliquẽ graduꝫ
remissum ⁊ cõtinue accedit ad terminũ
ad quem. Similit̃ patꝫ ad aliam ꝓba
tionem q̇a dum subm̃ est in t̃mino a q̊
ẜm illũ graduꝫ ẜm quẽ est terminus a
quo nõ icipit moueri quãdo subiectũ ẽ
in t̃mino ad quẽ ẜm illũ gradũ ẜm quẽ
ẽ termin⁹ ad queꝫ tunc finitur motus
Ad q̄rtam dico ꝙ impossibile ẽ acci
pere vltimũ instans sanitatis seu alic⁹
forme ꝑmanentis in subiecto in q̊ t̃mi
no illa forma habeat esse ꞅ vltimus ter
minus duratõis forme ꝑcedẽt ẽ ꝑm⁹
terminus forme subsequent̃ in q̊ t̃mio
ẽ forma subseq̃uẽs ⁊ nõ ꝑcedens vt de
terminat̃ in octauo phisicoꝝ Prio
vero ⁊ habit⁹ ⁊c̃ Notãduꝫ ꝙ spẽalis
ratio istoꝝ oppositoꝝ nõ est fieri circa
idem q̇a hec conuenit alijs oppositis
nec est ratio eorum fieri circa idem or
dine quodam. quia non conuenit om
nibus ꝑuatiue oppoitis nisi itelligatur
ẜm nãꝫ scilicꝫ ꝙ sit aliquod sbm aptuꝫ
natũ ꝑus natuã habẽ habitũ q̃ꝫ dicatur
ꝑuari et ita forte est de cõtrarijs. quia in
omnibus subiectum naturaliter prius
ordinat̃ in extremũ ꝑfectius q̃ꝫ ipfecti⁹
sed ratio generalis istorũ oppoitoruꝫ
ẽ forma ⁊ carẽtia forme i sbiecto apto
nato. ⁊ per hoc p̃cipaliter distinguit̃

a cõtrarijs vbi neutruꝫ extremũ ẽ sola
carẽtia reliqui sed aliqua forma positia
Notandũ est etiã illa ꝯñtia Arĩ. si
priuari ⁊ ꝑuatio idem essẽt de eodẽ pre
dicarẽt̃. quia ex hoc sequit̃ uniuersalit̃
denominatiuũ ⁊ abstractũ nõ esse ideꝫ
Similiter notandũ ẽ illud dictũ ꝙ
eadem ẽ oppositio in concretis ⁊ in ab
stractis. Notandũ ꝙ differẽtia quã
assignat Arĩ. inter ꝑuatiue opposita et
relatine ꝙ nõ omnia relatiue opposita
dicunt̃ reciꝓce ẜm eundẽ moduꝫ refe
rendi sed solum ea que ꝑ se mutuo re
ferũtur vñ illa differẽtia ẽ forte q̇rũdã
relatiuorũ ad ꝑuatiue opposita sed ꝑor
differẽtia est uniuersaliorũ. hoc ualet
pro intellectu tertie ꝓꝑetatis relatiuo
rum. que est omnia relatiua dici ad cõ
uertentia hoc est mutuo adinuicẽ. que
proprietas in aliq̄bus relatiuis uera ẽ
ẜm eãdem ratõem referẽdi ubi utrũqꝫ
extremũ est ꝑ se relatiuuꝫ ad aliud in
alijs nõ sic ubi unum extremũ ꝑ se re
fertur ad aliud ⁊ aliud nõ ad ipsuꝫ nisi
ꝑ accidẽs. Uel aliter potest dici q̃ꝫtũ
ad propositũ ꝙ licet nõ omnia relatiua
dicãtur recipꝛe tamẽ omnia relatie op
posita dicũtur recipꝛe. quia illa relatiua
vbi nõ utrũqꝫ dicitur ꝑ se ad aliud nõ
sunt relatiue opposita q̇a nõ sunt ãbo
in eodẽ genere. scibile enim non est in
genere relatõis nec ut relatiuũ nec ut
relatiue ꝑ se. ⁊ ita de alijs relatiuis ad q̊
alia dicũtur ꝑ se ⁊ nõ ecõuerso. et ẜm
hoc hec differẽtia inter relatiue oppo
sita ⁊ priuatiua est generalis. Quo
niam autẽ neqꝫ ut cõtraria ⁊c̃. Notã
dum ꝙ duplicẽ assignat Arĩ. differen
tiã inter cõtraria ⁊ priuatiue opposita.
vnã sumptã. q. a diuisione cõtrarioruꝫ
talẽ. cõtrariorũ immediatorũ nũquam
necesse est alterũ inesse susceptibili sed
ꝑuatiue oppositoruꝫ semꝑ necesse ẽ al
terum inesse postq̃ꝫ subiectũ natum est
ea suscipꝛe. ergo priuatiue opposita
nõ sunt cõtraria mediata. Immedia
torum necesse est semꝑ alterũ inesse

susceptibili. qa semp susceptibile eorū est natum ea suscipe puatiue opposito rū non est necesse alterꝝ inesse quia nō semp subiectū natū est ea suscipe. ergo puatiue opposita nō sunt cōtraria imediata. pter hec adiūgit unū membrū ꝙ in utrisqꝫ cōtrarijs accidit aliqñ unum extremū inesse a natura quod nō accidit in puatiuis.

Ex hoc potest queri utruꝫ possibile sit aliquorū cōtrarioꝝ unū determinate inesse a natura alicui subiecto. Q. nō uidetur quia dicit Aristo. in secūdo topicorū. ꝙ si alicui subiecto assignatur aliquod predicatum inesse si cōtrariū predicati nō possit inesse nec ppositū inest igitur nulli subiecto inest unū cōtrariū immediate. Item cōtraria nata sunt fieri circa idē. ergo non inest alicui nisi quod natum est suscipere alterū igitur neutrū determiate inest. Item hoc uidetur spāliter in illis quibus exemplificat aristo. ignis eniꝫ nō uidetur determinate calid⁹ neqꝫ aqua frigida quia omnē generatōeꝫ pcedit alteratio igitur generatōem ex igne precedit alteratio ignis per quā inducuntur qualitates aque sed in tota alteratōne manet forma ignis. quia per aristo. in octauo phisicorū. in tota trāsmutatiōe manet subiectū sub forma priori. ergo ignis pōt manere ignis ꝛ nō esse calidus ꝛ ita de omnibus trāsmutabilibus sm illas qualitates quas habēt. quia generaliter sm cōtraria uidetur posse fieri mutatio. Ad oppositū ē aristo.

Ad. q. dicendū ꝙ possibile est in aliquibus extremis unuꝫ cōtrariū inesse a natura alicui subiecto quod ad min⁹ patet de speciebꝫ cōtrarijs in genē ubi est pprie cōtrarietas que cōstituūtur p differētias pprias cōtrarias et utriqꝫ determinate inest sua differētia ita ꝙ non est possibile oppositaꝫ inesse sicut patet in passionibꝫ ꝙ aliquod subiectuꝫ sm suā naturā est pricipiū perse alicui⁹ passiōis habētis cōtrariū cui⁹ passiōis cōtrariū nō pōt inesse cum ipsa passio sequatur forma subiecti. Ad primum argumentū dicēdū ꝙ cōsideratio Arist intelligenda est sm aptitudinē nō sm potentiā quia si unū cōtrariuꝫ insit reliquū aptū est inesse. nō tamē oportet ꝙ possibile sit reliquū inesse. Ad secūdū dicendū ꝙ illa diffinitō est uera sm generalē ratōem cōtrariorū qꝛ quātuꝫ est ex hoc cui inest unū cōtrariū natuꝫ est ei inesse reliquū sed nō oportꝫ ꝙ sit idem de quibuscūqꝫ cōtrarijs cōpatis ad quodcūqꝫ subiectū. nisi forte loquēdo de illo subiecto sm gen⁹ qꝛ subiectuꝫ aliquod sm suā ppriā rōnem determiat sibi cōtrariū unū hoc nō est ex ratione cōtrariorū nec ratōe generis talis subiecti. forte hec secūda pticula additur pro speciebꝫ que determināt sibi aliqs differētias cōtrarias determinate qō licꝫ forte sit ꝛ a pte specierū ꝛ differētiarū nō tamē inest speciebꝫ p nām gnis.

Ad tertiū potest cōcedi ꝙ qlitates elemētorū nō insunt eis a natura neqꝫ determinate qa forme sbstātiales eorꝫ pñt manere sub oppositis qualitatib⁹ vt patet in alteratōe pcedēti corruptionē elementorū. in illis tamē exemplificat aristo. quia sm cōem conceptiōem ille uidētur cōsequi insepabilr formas elemētares. Uel aliter pōt dici ꝙ quelibet qualitas sm aliquem gradum determinate inest suo elemēto ꝛ sm illuꝫ nunqꝫ amittitur in trāsmutatōe licet sm pfectissimū gradū possit amitti qa sm illū gradū nō cōseqt insepabilit formā ignis. Uel aliter ꝙ iste qualitates cōsequūtur formā ignis in suo pfectissimo esse quale esse nō habet in trāsmutatione cum tēdit ad corruptōnem.

Ampli⁹ ꝛ in cōtrarijs. Secūdā differentiā ponit Aristo. inter cōtraria et priuatiue opposita. inter cōtraria ē mutua trāsmutatio inter puatiue oppōita non. quia ab habitu pōt fieri trāsmutatio in priuatōem ecōuerso nō.

Uxta hoc potest queri. Utrū
a priuatōne possit fieri regres
sio in habituin. Q sic uidetur
quia ꝫm Aristo. primo phisicorū. ꝓua
tio ⁊ forma sunt duo pricipia trāsmuta
tionis ita ꝙ priuatio est terminus a q̇
⁊ forma terminus ad quē. sed a t̄mino
a quo ad terminū ad quē est trāsmuta
tio igitur ⁊c. Itē hoc patet in exem
plo. tenebra enī opponit̄ luci priuatiue
alioq̇n illuminatio medij eēt cū motu
⁊ successione. quod improbat̄ secundo
de anima. cōsequētia patet quia unum
cōtrariū non abicitur ⁊ reliquū nō acq̇
ritur sine motu sed a tenebra ad luceʒ
possibilis est regressio manifestum est
igitur ⁊c. Item omniū cōtrariorūʒ
alterū includit ꝓuatiue oppositū alteri
us per Aristo. decimo metaphi. ⁊ hoc
non obstāte inter cōtraria est trāsmu
tatio igitur ⁊ inter ꝓuatiue opposita.
Ad oppositū est Aristo. Ad istud
dici potest ꝙ loquēdo generaliter de
ꝓuatiue oppositis non est impossibile
vniuersaliter a priuatōe esse regressuʒ
ad habitū. quia sic loquēdo priuatio di
citur esse carētia forme in subiecto q̄n
aptum natū est habere ⁊ a tali ꝓuatiōe
possibile est esse regressum ad formaʒ
Unde illud dictū Aristo. est ueruʒ de
aliqua priuatōe p̄ticulariter. ideo p̄ma
differētia quā ponit Aristo. inter con
traria ⁊ ꝓuatiue opposita est generalis
Ista secūda est p̄ticularis. Ad saluan
dum igitur dictū Aristo. distinguitur
priuatio tripliciter. vnomodo sic. q̇daʒ
est priuatio que est carentia forme ad
quā non ordinat̄ subiectū nisi mediāte
habitu. Alia ad quā ordinat̄ nō mediā
te habitu. Aliomodo sic. quedā ꝓua
tio priuat habitū ꝫm hubitū ⁊ ꝫm potē
tiam. alia priuat tantū actuʒ. Tertio
modo sic. priuatio quedā est cuius ha
bitus inest a ꝓncipio innato cuiusmōi
est cecitas. quia uisus est a pricipio in
trīseco. Alia est priuatio cuiꝰ habitus
inest a pricipio extriteco ut tenebra in
medio. De priuatōe quocūq; istorūʒ
modorū p̄mo modo dicta itelligit Ari
secūdo modo nō. videtur tamen p̄ma
distinctio esse minus cōpetēs. q2 nullū
subiectū uidetur ordinari in ꝓuatōem
mediāte habitu. uel intelligetur sic ꝙ
subiectū non est natū recipe ꝓuatōem
nisi ꝓus recipiat habitū. hoc eniʒ est
manifeste falsum. quia aliquis nō ꝓus
vidēs pōt esse. uel sic intelligitur nisi
prius natus sit cecus recipere habituʒ
⁊ sic distinctio nulla. quia sic omne sub
iectū ordinatur in priuatōem mediāte
habitu. ratio autē quare Aristo. intel
ligit de primo membro ⁊ nō de secūdo
est manifesta ex ipsis uerbis diffinitio
nis. quare autē possit intelligē de p̄mo
mēbro tertie diuisiōis ⁊ nō de secundo
causa est quia quādo habitus qui est a
ꝓncipio itriseco nō inest tūc i subiecto
non est pricipiū sufficiēs illius habitꝰ
⁊ cum natura trāsmutabilis semꝑ ten
dat in nō esse nō est possibile illud ꝓnci
pium recuꝑari in subiecto ⁊ ita nec ha
bitū illum induci. si igit̄ priuatio talis
habitus aliquādo insit impossibile est
postea habitū illum inesse. sed quādo
habitus est a ꝓncipio extriseco ut lux
in medio a corpore luminoso tunc liceʒ
priuatio aliquādo insit possibile ē tamē
ab illo extriseco habitū induci. Ad
argumēta patet. quia argumēta ꝓma
procedūt de priuatōne unomodo. ⁊ ar
gumenta ad oppositū de priuatōe alio
modo. quare sicut dictū ē illa differen
tia non est generalis inter ꝓuatiue op
posita ⁊ cōtraria. multa eniʒ sunt oppo
sita ubi unū est tantū carētia alterius
in apto nato que nō possunt aliter op
poni nisi ꝓuatiue ⁊ tamē nō habēt hāc
ꝓꝑetatē puta lux ⁊ tenebra que si eēnt
cōtraria nō posset alterū expelli ⁊ alteꝝ
induci sine motu ⁊ ita nō possʒ mediuʒ
in instāti illuminari. cuius oppositum
habetur in secūdo de anima. possibile ē
enim iniustū facere alia opera iustitie.
quia iniustitia nō necessitat ad faciēdū

iniuste licet inclinet et p frequēter iuste agere pōt acquirere habitum iustitie. igitur pōt ab iniustitia transmutari ad iustitiā. Aliter pōt dici ad questiōez q̄ inter cōtraria mutuo ē motus ppie dictus quia utrūq̄ ē aliqua natura positiua nec pōt expelli nisi in tempe. sed a priuatōne in habitū nūquā ē motus ratōne priuatiōis quia materia sbiecta priuatōni tātum habet carentiā forme et cū hoc tamē stat q̄ summe sit disposita ad suscipiendū formā. et ita nō opz illā moueri ad illā sed statim presente agente recipere illā sine motu. fm hoc est dicēdū q̄ hec differētia est uniuersalis inter cōtraria et puatiue opposita

Ad primū argumētum pōt dici q̄ a priuatōne que est pricipiū in formam non est motus proprie dictus nisi quādo priuatio coniūgitur contrario.

Ad secundum patet ex illis exemplis qualiter non est motus a priuatōne in habitū. Ad tertiū non sequitur nō esse motum inter cōtraria quia nō est inter priuatiue opposita quia extremū ignobilius cōtrarietatis non tātum ē priuatio reliqui sed cum hoc est aliqua forma positia. et ideo nō pōt expelli sine motu.

Uecūq̄ uero tanquā affirmatio et negatio &c. Hic assiḡt Aristotiles differentiā inter contradictorie opposita et omnia alia. quia in omnibus alijs non oportz alterum extremū esse uerum alterū falsuz in his aūt oportet uel quia nullū aliorū necessario uē inest et aliud false. fi in cōtradictorijs alteruz uere inest alterum false. et sic loquitur de cōtradictorijs in cōplexis. uel q2 nullum aliorū oppositorum est uerum uel falsum quia incōplexum et cōtradictoria sunt complexa fm istum sensum magis uidetur intelligere ibi omnino antē que sine cōpletione dicunt uerum neq̄ falsuz ē. et omnia alia que dicta sunt sine cōplexione dicunt alia. i. a contradictorijs. et tunc intelligendū q̄ cōtradictio de qua hic loquit non tātum sit in cōplexis q̄uis hic loquat principaliter de oppositōne incomplexorū quia contradictio forte vniuoce inuenit in propositiōibus et in terminis. non sic forte in alijs oppositionibus q2 ista ē magis intentionalis. est enim simplicit intētionale. Adiūgit postea q̄ licz subiecto existēte oporteat alterum cōtrariorū immediatorū esse uerū de illo non tn̄ hoc oportz subiecto non existente. sed in contradictorijs siue subiecū sit siue non sit semper alterum ē uerum de subiecto et alteruz falsum. quia siue sor. sit siue non semp hec ē uera sor. languet uel sor. non languet.

Uxta hoc queritur. Utrum in negatiua subiectū stet pro ente et pro non ente indifferēter. Q sic uidetur quia ista sor. non languet non esset uera sorte nō exn̄te nisi subiectum staret pro nō ente. quia aliter sensus esset sortes qui ē non languet. et eius contradictoria est falsa sorte non existente. et sic duo contradictoria essent simul falsa. Dicet ad istud q̄ quando terminus supponit non habens plura supposita sicut termin⁹ discretus possibile est tale subiectū stare pro non ente sed hoc non est possibile de termino cōmuni. Contra hoc ponatur unum hominez esse hec est falsa omnis homo languet. Ad solutionem huius questionis oportz prescire quid significatur per terminuz et que sunt eius perse supposita. quia ex hoc esset concludēdum pro quibus perse supponit terminus in oratione. in omni enim propositione affirmatiua siue negatiua supponit pro eius perse suppositis. et ideo de hoc forte fiet intētio in libro periarmenias. ubi illa sunt magis propria.

Cōtraria uero &c.

Notandum q̄ quatuor ponit Aristotiles. proprietates

63

cõtrariorũ. Prima est ꝙ semp bono
ꝯtrariat̃ malũ sed malo quãdoqꝫ malũ
quãdoqꝫ bonũ que intelligẽda est non
solũ de istis formis bonũ ⁊ malũ. quia
ista sola inter se cõtrariãtur et nũquaꝫ
malũ malo ratõe forme mali sed de his
que subsunt quia aliquãdo illud quod
est malũ cõtrariat̃ ei quod est malum.
sicut ⁊ in ꝓpositõnibus aliquãdo illud
quod est falsum cõtrariatur ei quod ẽ
falsum. quia ambo cõtraria possunt eẽ
simul falsa. Secũda est. vno contra
riorum existẽte nõ oportet reliquũ esse
vt omnibus existẽtibus sanis sanitas
est ⁊ non egritudo. uel si forte absolute
sumpte nõ sint cõtrarie nisi in cõpositi
one ad idem subiectũ ut sanũ et egruꝫ
circa fortẽ cum impossibile sit ipa simt̃
inesse eidem sbiecto. impossibile ẽ uno
existẽte reliquũ esse. primũ forte est ue
rius quia forte inter se sunt contrarie.
probatio. quia ex se maxime distant in
eodẽ genere. Cõtra hãc ꝓprietateꝫ
in de celo ⁊ mundo. habet̃ si unuꝫ cõtra
rioꝝ est in natura ⁊ reliquũ igitur uno
existẽte oportet reliquũ esse. Ad hoc
potest dici ꝙ illa ꝓpositio non est uera
de esse in actu tantũ sed de esse in actu
vel esse in potẽtia. ⁊ de contrarijs que
mutuo se expellũt circa idem subiectũ
quia tũc si unũ cõtrariũ est sbiectũ eius
est ⁊ si subiectũ eius est igitur reliquũ
cõtrariũ ẽ in potẽtia quia illud sbiectũ
est in potẽtia ad alterum contrariũ.
Tertia ꝓprietas est. ꝙ hñt fieri circa
idem specie uel genere. que notãda ẽ.
quia licet alicui in specie repugnꝫ unũ
contrariũ ut albedini cõgregatiuũ. tñ
illa cõtraria habẽt fieri circa idẽ genẽ.
vt circa colorẽ qui est in diuersis specie
bus quia sic tãtum est idem genere. et
hoc ualet pro eo quod ꝑus dictũ est q̃
lit̃ diffinitio cõtrarioꝝ sit intelligẽda.
Quarta ꝓprietas est. ꝙ contraria uel
sunt in eodeꝫ genere uel in contrarijs
generibus ul' sunt genera alioꝝ. ⁊ istõ
est intelligendũ de generibus primis

semp enĩ cõtraria sunt in eodẽ genere
primo nisi sint forte trãscendẽtia. ⁊ tũc
equiuoce sunt in diuersis generibꝫ. ut
forte bonũ ⁊ malũ prout sunt transcen
dentia sunt hꝰmodi. ꝓut autẽ accipiũt̃
in moribus sunt genera moꝝ. Intel
ligendũ tamẽ ꝙ ꝑmomodo ꝓut scilicꝫ
bonũ cõuertitur cum ente nihil dicit̃
simpliciter malũ nec sic bonũ ⁊ maluꝫ
cõtrariãtur sed tãtũmodo dicit̃ bonũ
⁊ malũ in cõpatõe ad aliud. q2.s. deficit
a pfectõe entitatis alteriꝰ.

Prius aũt alteꝝ altero dicit̃ ⁊c.

Ueritur utrũ Aristo. cõuenienter assignet modos ꝑoris. Q2 nõ uidetur quia multo plures
assignat in quĩto metaphi. puta prius
in loco. prius ẜm cognatõem. ꝑus ẜm
motũ. ⁊ plures alios igitur ⁊c. Itẽ
quot modis dicitur unũ oppositorum
tot ⁊ reliquũ sed simul opponit̃ ei quod
est prius ⁊ non habet quiqꝫ modos sed
tantũ quatuor p. r Aristo. ibidẽ igit̃ ⁊c
Item nihil est prius ẜm tẽpus igit̃
ꝑmus modus incõuenienter ponitur.
probatio antecedẽtis. quia prius ẽ qꝺ
est ꝑncipio ꝓpinquiꝰ per aristo. quinto
metaphi. sed nullũ est ꝑncipiũ in tpe.
quia est infinitũ per Aristo. in octauo
phisicorũ. Itẽ secũdus modus incõ
uenienter assignat̃. probatio quia cõse
quẽtia est inter ꝓpositões sed prius de
quo hic loquitur est in incõplexis igit̃
cõsequẽs a quo nõ cõuertit̃ cõsequẽtia
non debet dici prius aliquomodo. ⁊ ille
tamẽ ponitur secũdus modus prioris
Item a parte integrali non cõuer
titur consequẽtia ad totũ ut patet in ex
emplo Aristo. duo sunt igit̃ unum est
⁊ nõ ecõuerso. ergo pars integralis ẽ
ꝑor toto secũdomodo prioris. ẜ hoc ẽ
falsum. quia ẜm Aristo. septimo me
taphisice. in diffinitione aliquarũ par
tiũ integraliũ cadit totum. sed diffini
ens ꝑus ẽ diffinito p Arĩ. 6º topicoꝝ.
Itẽ videt̃ ꝙ ad totum integrale non
sequit̃ pars cuius oppositũ dicit̃ in lr̃a

Tū quia omnis bona cōsequētia est reducibilis ad silogismuꝫ sed illa nō. probatio quia si ista cōsequētia domus est igitur paries est reducet̄ in silogismuꝫ hec ꝓpositio domus est non posset esse minor. quia predicatū eius nō debet eē predicatuꝫ cōclusiōis igit̄ oporteret ꝙ esset maior sed paries cum sit subiectū cōclusionis directe est minor extremitas ⁊ domus cuꝫ sit subiecū maioris est medius terminus oporteret igitur ad reductōnem illius ꝯsequētie assumere talem minorē paries est domus. et ita vniuersaliter in alijs totis integralibꝫ ⁊ partibus. sed omnis talis minor est impossibilis. qꝛ per Arī. in quarto topicorum. nullomodo pars de toto predicatur. igit̄ omnis talis consequetia tenens uirtute talis minoris ē inutilis.

Tum quia cōsequētia alicubi tenens vbiqꝫ tenet sed totū integrale respectu alicuius predicati non infert ꝑtē puta respectu huius quod ē maius parte uł componi ex ꝑtibus uel esse talis figure uel talis igitur nusqꝫ infert. Itē hoc secūdomodo dicit Arī. genus eē prius specie ⁊ hoc est falsum. probatio Tum qꝛ i ꝓmo de anima. vł'e aut nihil est aut posterius est. Tum quia genus ⁊ species sunt corelatiua ꝑ porphiriuꝫ igit̄ sunt simul natura. Item quitus modus uidet̄ male poni ubi causa dicitur prior causato ⁊c. ⁊ esse rei ꝓus ueritate sermonis quia causa ⁊ causatū referunt̄ signū ⁊ signatū referunt̄ igitur causa ⁊ causatū sunt simul natura. et similiter esse rei quod est signatū ⁊ ueritas sermonis quod est signum. Ad oppositū est Aristo. Ad. q. dicendū ꝓm aristo. quito metaphi. caplo de ꝓus inprincipio. generalis ratio prioris in omnibus modis est esse ꝓpinqui⁹ principio. quotcūqꝫ igit̄ modis potest sumi ꝓncipiū cuius distictio pꝫ in principio quito metaphi. ⁊ quotcūqꝫ modis pōt aliquid esse propinquius ꝓncipio quocunqꝫ modo sumpto tot diuersis modis dicit̄ prius. sed hoc pōt pluribꝫ modis accidere ꝙ̄ hic enumerēt̄ ut manifestum est ibidē in quito. igitur hic nō ponūtur omēs modi ꝓoris sed quātuꝫ sufficit ad ꝓpositū. sed forte sol⁹ secūd⁹ modus qui est in cōsequēdo est hic ad propositū ꝓm quē modū genus dicitur ꝓus specie in uno predicamēto. ⁊ forte quitus qui est in causando q̇a sbstantia est causa omniū accidentiū. Alij tres modi qui sunt tēpore ordine ⁊ honore ponūtur nō ut ꝓncipaliter intēti sed ut per illos manifestētur modi ꝓncipalit̄ intēti. Ad primū argumētum dico ꝙ in quinto metaphi. distinguit̄ prius inquātū est differēria entis. hic autem ꝓncipaliter ꝓm ꝙ est passio eoruꝫ que sunt in generibꝫ predicamētorū iquātū cōsiderant̄ a ratōne ⁊ sic sumptū habet omnino diuersos modos. unde q̇ ꝓncipaliter intendūtur hic ibi omittūtur ⁊ ecōuerso. cōcedo igitur ꝙ non ponit hic omēs modos ꝓoris nec forte illos ad quos omnes sunt reducibiles sufficientes tamē ad ꝓposituꝫ enumerat et quosdā alios ad illorū manifestatōem

Ad secūdum dico ꝙ oio tot modos habet simul quot ⁊ ꝓus. sed non ponit aristo. omnes eius modos uel qꝛ sufficiētēr habēi possunt ꝑr modos ꝓoris vel quia sufficit sibi ponē illos modos simul qui sunt ad ꝓpositū que sunt int̄ que est cōsequētia mutua cū neutrū sit causa alteri⁹ ⁊ ut species condiuidētes ex opposito idem genus quorū utrūqꝫ opponit̄ secūdomodo ꝓoris qui est pricipalit̄ ad ꝓpositū ⁊ adiūgit simul tēꝑe ꝑt per hoc reliqui innotescant. Ad aliō dici pōt sicut dicit Arī. q̇nto metaphi. ca.º de ꝓ⁹. ꝙ ꝓus ⁊ posteri⁹ sumūt̄ in tꝑe ꝑ ꝯꝓōem ad ꝓn̄s nūc signatū ꝭ ecōtrario in preteritis et futuris. quia in preteritis remotius ab hoc nūc ē ꝓus in futuris ꝓpinquius huic nūc ē ꝓus.

Ad quartū dico ꝙ aliquādo est consequētia inter ꝓpōnes tamē ratōne incōplexorum et tunc illud incōplexum in

ꝯsequēte rōe cuiꝰ sequit̄ ad antecedēs ꝛ nō ecōuerso est ꝓus illo in antecedēte ratōe cuiꝰ antecedēs infert ꝯsequēs

Ad q̇ntum pōt dici ꝙ pōt cōcedi ꝙ omnis pars integralis sine qua totuȝ non pōt esse est ꝓor toto secūdo modo ꝓoris. Et cū arguit̄ aliqua talis pars diffinit̄ ꝑ suū totū igit̄ ē posteriꝰ toto. cōcedo ꝙ sit posterius toto alio modo vt forte quīto qui est in causando ꝫ nō secūdo modo qui est ī cōsequēdo sicut ad p̄ricipiū speciale sequit̄ cōclusio in terminis generalibꝫ ꝛ nō ecōuerso ut ad hāc omnis triangulus habet tres angulos sequit̄ hec figura habet tres angulos. ubi ꝓncipiuȝ est ꝓus quinto modo. i. in causando. sed ꝓncipiatum ꝓus secūdo modo. i. in cōsequēdo. vn̄ secūdus modus nō debet poni prius. ꝫm naturā sed ꝫm cōsequētiā. ꝛ q̇ntus modus priꝰ ꝫm naturā uel ꝫm cālitatē vn̄ uersus. Tempe quod sequit̄ priꝰ ordine dic ꝛ honore. Causando quorum quartꝰ modus est alienꝰ. Ad aliud pōt dici ꝙ totū integrale infert parteȝ integralē esse de illa parte sine q̄ totū nō potest esse ꝛ ita forte totū infert ptē respectu illoruȝ ꝓdicatorū que nō p̄nt inesse toti nisi insint parti. ut domus ē alba igit̄ paries est albus. sed respectu predicatorū que ꝑtinēt ad diuersitatē totiꝰ ꝛ partis omnino tenet talis cōsequētia ut domus est ꝯposita ex talibus nō sequit̄ igit̄ ꝛ paries. cū arguit̄ de reductione talis ꝯsequētie in silogismū pōt sic reduci. omne illud sine q̊ domꝰ nō pōt eē uel oīs pars integralis domꝰ est. si domus ē paries ē huiꝰ igit̄ paries est si domꝰ est intelligēdo maiorē esse de cōditionato ꝓdicato ꝛ conclusiōem similiter ubi sumit̄ pro medio illud. vn̄ tenuit cōsequētia entbimematica. Et cū arguitur ꝙ talis ꝯsequētia nō tenet vbiqꝫ patet quia totū integrale infert ptē vbiqꝫ respectu esse ꝛ respectu aliorū predicatoruȝ que nō ꝑtinēt ad diuersitatē totiꝰ ꝛ partis sed nō oportȝ ex hoc ꝙ inferat ip̄m respectu cuiuscūqꝫ predicati. sicut si sor. inferat hominē nō opȝ istā ꝯsequētiā tenere si sor. ē indiuiduū homo est indiuiduū. qꝛ respectu huius ꝓdicati sunt extranea. ꝛ ita est de toto integrali ꝛ parte respectu ꝓdicati ꝑtinētis ad diuersitatē eorū. sed ꝓma probatio nō soluit̄. nō eni reducit ꝓdictuȝ entbimema in silogismū. sed cōcludit propositionē differentē ab entbimēte tantū in ordine. quia quādo reducit̄ in silogismū oportet antecedēs entbimematis esse aliā ꝓmissam in silogismo ꝛ cōsequēs entbimematis esse cōclusioneȝ in silogismo. ¶ Potest igit̄ dici ꝙ sic reducit̄. domus est paries est domꝰ genitiue igit̄ paries est. quia qn̄ ꝓtum debet cōcludi de aliquo ꝑ hoc qd̄ inest alij debȝ in minori notari idēptitas illorū sbiectorū adinuicē ad minus tanta quāta sufficit ad illatōem cōclusionis. idēptitas aut partis integralis ad totū ꝙ sit eius sufficit ad inferēdum eē qd̄ predicat̄ de toto esse uerū de parte. et ita de alijs ꝓdicatis que non p̄nt inesse toti integrali nisi parti nec impedit uariatio medij ꝑenes rectuȝ ꝛ obliquum formā silogismi. ut patet ꝑ Aristotilē. ꝓmo ꝓorū. Ad aliud dictū est prius caplo de relatiōe. quarta ꝓprietate. Ad octauū dico similiter uariatio est de istis intētiōibus causa ꝛ effectꝰ signū ꝛ signatū ꝛ de his que subsunt. intētōes eim referūtur ꝑ se ꝛ simul sunt sed ea q̇ sbsunt nō referūt̄ nisi forte per accidēs ꝛ ideo illa nō sunt simul ꝛc.

Motus autē species sunt sex ꝛc.

Querit̄ vtrū Aristo. ꝯuenieter distiguat species motꝰ. Et nō videtur. quia illa in que distinguit̄ sunt in diuersis generibꝫ ut alteratio in qualitate ꝛ augmētatio in quātitate. igitur nihil est eis uniuocū igit̄ non sunt species motus. quia omne habens species est uniuocuȝ eis. Item Ari. ꝓbat in q̇nto phisicoꝝ ꝙ gn̄atio nō est motꝰ pari rōe nec corruptō ꝛc

Item Aristo. ostēdit hic istos motus
esse distictos. quia nō fiūt simul circa
idem. cuius oppōitū uidet quia semp
cum augmentatōne coniūgit alteratō
nec ē uera instātia quā ponit in littera
de quadrato ꝛ gnomone. multe enim
conditōnes alteratōnis nō possunt ibi
saluari quia nō quelibet ps aucti auge
tur ex tali additiōe. Similiter talis ad
ditio est sola iustapositio. quam dicit
Aristo. nō esse alteratiōez in primo de
gene. similiter cū omni generatiōe ul'
corruptōne cōiungitur alteratio. quia
forma substātialis non est immediatū
pncipiū agēdi sed tātū qlitates actiue
ꝛ passiue ꝛ sm illas est alteratō ad quā
consequit trāsmutatio sm formā sbstā
tialem cuius forme ille qualitates sunt
prope. Itē omne auctū occupat ma
iorē locū q̄ prius quia ipsuz est maius
ꝛ locus est equalis locato. ergo omne
auctū mutat locū. Itē in genē quali
tatis est tantū unus motus ut altera?
ꝛ in genere ubi tantū unus. igitur cēt
tantū unus in genere quātitatis ꝛ tm̄
vnus in genere substātie igit nō erunt
nisi quatuor species motus tantuz.
Contigit etiā arguere q in alijs gene
ribus a quatuor sit mot⁹ pse sm quod
videt haberi p unū dictū Ari. in tertio
phisicorū. q tot sunt species mot⁹ quot
entis igitur motus est i omni genere
Ad oppositū est aristo. Ad. q. dici
potest q motus sm illam ratiōem que
assignat in tertio phisicorū. q est actus
entis in potētia inquantuz in potētia
cōuenit omnib⁹ istis sex equiuoce sicut
ꝛ diffinitio ipa ꝛ diffiniētia q̇ sunt act⁹
ꝛ potētia equiuoce eis conueniūt. Sz
magis pprie sumit motus in q̇nto phi
sicorū. q motus est a cōtrario in cōtra
rium et in tempe. ꝛ istomodo distigui
tur cōtra mutatōnem subitā que est in
instanti nec pōt sic sumptū cōueniēter
diuidi in istos sex modos sed tantū in
quatuor eorū. igit pmomodo sumitur
hic ꝛ sic est diuisio cōueniens ut uocis
in significatōes. Ad pmū argumētū
dico q species ibi sumit non ut sumit
porphiri⁹ sed pro modo uel significato
speciali sicut in illa auctoritate Aristo.
in tertio phisicorū. ubi dicit q tot sunt
species motus quot ꝛ entis. ens enim
non habet illas tanq̄ species pprie sed
tanq̄ significata. Ad aliud cōcedo
q generatio ꝛ corruptio nō sunt mot⁹
vt arist. loquit ibi de motu ut distiguit
cōtra mutatiōez. sunt tamē motus put
loquit de motu in tertio phisicoruz.
Ad aliud dico q licet isti motus fiāt
circa idē uel simul uel ordine quodam
nunq̄ tamē sunt simul hoc est ad eūdē
terminū perse. ꝛ hoc sufficit ad eorum
distinctōem. Cū arguit de augmen
tatione ꝛ alteratōne cōcedo q omnis
augmētatio naturalis prope dicta pre
supponit alteratōem cuiusmodi nō est
augmētatio in mathematicis. s nulla
augmētatio est ad illū terminū ad quē
est alteratio. ꝛ satis pōt cōcedi q instā
tia Aristo. nō est ad ppositū de augmē
tatōne pprie dicta sed de iusta positōne
que aliquomodo augmētatōni assimu
latur. ꝛ pro tāto est illa instātia ad ppo
sitū Cū arguit de alteratōne ꝛ gene
ratōne cōcesso q oēm gnatiōem prece
dit alteratio nō sequit hoc esse perse ad
eundē terminū quia alteratio est perse
ad qualitatē generatio ad formā sbalē
Cū arguit de augmētatōe ꝛ loci mu
tatōne cōcedo q auctū maiorē locū oc
cupat q̄ prius sed tamē nō mutat locuz
sm totū. unde quia totū nō habz locuz
aliū ideo nō dicit moueri sm locuz uel
si cōcedatur q moueatur sm locū loci
mutatio ꝛ alteratō perse sunt ad diuer
sos terminos. Ad aliud dico q in
genere quātitatis est unus motus ge
nere. sic in genere qualitatis et in ge
nere ubi sed non est nominatus in ge
nere. sed tantum in speciebus proxi
imis. que sunt augmentatio et dimi
nutio. Et consimiliter dicendum de
generatione et corruptione.

Ad aliud dico ꝙ in solis tribus generibus. s. quãtitate qualitate ⁊ ubi est ꝓprie motus ut distinguit̃ ꝯtra mutationem subitã sicut ꝓbat̃ quito phisicoꝝ.

Cũ arguit̃ in cõtrariũ tot sunt spẽs mot⁹ quot ⁊ entis. Cõmentator addit acquisiti ꝑ motũ ⁊ illa ꝓpõ sic ꝑticulariter sumpta satis est vl̃is ad ꝓpositum Arĩ. ibi ⁊ tm̃ res istoꝝ triũ generꝝ ꝑse acquirũt̃ ꝑ motũ ꝓprie dictũ. Item iuxta hoc põt argui ꝙ incõueniẽt distiguit hic motũ cuȝ mot⁹ sit passio nãlis ⁊ ita imꝑtinens logico. Ad qđ põt respõderi ꝙ mot⁹ inquãtũ ei⁹ ꝑncipiũ est mã uel forma siue inquãtũ egredit̃ a principijs corꝑis nãlis sicut passio a ꝑncipijs sui sbiecti ꝑtinet ad ꝯsiderationẽ naturalis. ſ inquãtũ est qđ trãscẽdẽs reꝑtũ in diuersis gñibꝰ ꝑ reductionẽ ſm ꝙ est ad res diuersorũ generꝝ sic ꝑtinet ad cõsideratõem logici consiterãtis gñalissima.

Est aũt simpl'r ⁊c. Notãdũ ꝙ quot sunt species mot⁹ tot ⁊ quietis ⁊ sumendo ambo ut differũt in codẽ gñe opponũtur ꝑuatiue. spãli autẽ motui priuatiue opponitur quies specialis non illa que est in termino ad quẽ quia illa est salus ⁊ ꝑfectio mot⁹. sed que est in termino a quo ut dealbatõni ꝑuatiue opponit̃ quies in nigredine. Motui aũt ad unũ terminũ cõtrariat̃ mot⁹ ecõtrario qui ẽ ad terminũ cõtrariũ. ⁊ quieti in cõtrario uno cõtrariat̃ quies in alio cõtrario ita ꝙ mot⁹ spãlis habet ꝓ contrario aliuȝ motũ ⁊ ꝓ ꝑuatie opposito quietẽ. similiter quies hȝ ꝓ contrario aliã inqetẽ ⁊ ꝓ ꝑuatiue opposito motũ. Qꝛ si quis ponat quietẽ cõtrariã motui nõ eẽt possibile uitare incõueniẽs scilȝ plura cõtrariari eidẽ uniuoco quod ẽ ꝯtra Arĩ. ꝑmo topicoꝝ ⁊ 4º metaphi. nõ est aũt incõueniẽs eidẽ unũ cõtrariari ⁊ aliud eidẽ ꝑuatiue opponi.

Habere aũt multis modis dicitur ⁊c. Notãdũ ꝙ quotcũqꝫ modis aliquid dicit̃ esse in alio tot modis põt dici illud aliud habere idem quod in eo est. Sed tamen octo modi habere hic et octo modi eẽndi i. in quarto phisicoꝝ nõ sunt idẽ nec forte omnes isti reducibiles ad illos nec ecõuerso. Pro hac distinctõe intelligendũ ꝙ sicut quecunqꝫ genera accidentiũ equiuoce sunt in sbstãtia ita sbstantia ea habet equiuoce. Duos igitur modos ꝑmos ponit Arĩ. quib⁹ sbstãtia dicit̃ habere qualitatẽ l' quãtitatẽ ⁊ alios duos iuxta ꝑdicamẽtũ decimũ quod est habit⁹ ut habere ea que circa corp⁹ sunt ſm totũ uel ſm ꝑtẽ. per hos quatuor modos ꝑmorũ generũ accidẽtiũ ⁊ ultimi generis dans intelligere modos alios habere ſm alia gñia intermedia. ⁊ adiũgit alios quatuor modos habere. ut partẽ. ꝯtẽtũ. possessioneȝ. et cohabitationẽ. per quos pñt alij modi ꝑores innotescere. nec enumerat oẽs modos habere sed famosiores ⁊ precipue de numero illoꝝ qui sunt ad ꝓpositũ. Pro his oĩbus notandũ de equiuocatione habit⁹ ꝙ habet quatuor primos sensus qui dicti sunt ꝑus. ⁊ i qrto sensu sumpt⁹ habet hãc totã distictõeȝ

Notandũ etiã ꝓ tertio modo ꝙ habitus ut est gñalissimũ nõ habet̃ ut dicitur quito metaphi. qꝛ tũc eẽt ꝓcessus i infinitũ. ſ est habitudo media inter habẽtẽ ⁊ adiacẽtia corꝑi que habẽt̃ ꝑ illũ habitũ. si eni habit⁹ ut est gñalissimum haberet̃ hoc esset ꝑ aliũ habituȝ ⁊ pari rõne ille haberet̃ ꝑ aliũ ⁊ sic in infinita eẽnt entia qđ est incõueniẽs. quia tũc nullũ eẽt ꝑmũ ens cui⁹ oppositũ ꝓbat̃ in quito metaphi. ⁊ aliqͣliter ꝑsuadet̃ i fine. xij. metaphi. sicut entia nõ uolũt male disponi. nõ est autẽ bonũ pluralitas ꝑncipatuũ. vn⁹ igit̃ ꝑnceps qui est deus benedictus in sclã scl'oꝝ Amen.

Expliciũt qões Johãnis scoti suꝑ libro ꝑdicamentorũ Aristotilis.

Primū oportet cōstituere quid sit
nomē quid verbū ꝛc.
Irca sbiectuz hui⁹
libri notādū ꝙ boe
tius ponit illō esse
interpͣtatōnem qͦ
etiā indicat interp̄
tatio hui⁹ nominis
piarmenias ꝫ si rō
interp̄tatōis sit hec uox articulata ꝑla
ta cū imaginatōe significādi tūc inter
p̄tatio dicit̄ de incōplexis ꝛ cōplexis ꝛ
nō est ꝓprie sbiectū hui⁹ libri cum liber
iste mediū teneat ordinē inter librum
predicamentorū ꝛ librū ꝓorū quorum
alter est de his q̄ ꝑtinēt ad ꝓmā opati
onē intellect⁹ alter de his que ad tertiā
Iste liber ergo est de his que ꝑtinent
ad mediā. siue autez ratio ꝓdicta sit rō
interp̄tatōis siue ꝫm alios alia spālior
scz uox articulata ꝑlata cū imaginatio
ne significādi esse aliquid uel nō esse.
nō erit interp̄tatio ꝓpriū subiectū hic
cuz nulla pars logice sit de uoce ut de
subiecto sicut dictū est in ꝓnͦ. predica
mentorū. quia oēs passiōes sbiectorū
in logica eis eq̄liter inessent nulla, etiā
voce exn̄te. ergo enūtiatio hic cōueni
enter pōt poni subiectū ꝛ hoc enūtiaͦ.
in mēte. quia illa causat̄ ex secūda opa
tione intellect⁹. quia oia que hic deter
minant̄ ꝓpter ip̄am determināt̄. puta
ꝓmo de partib⁹ eius integralib⁹ nōie ꝛ
verbo. 2ͦ. de eius genere qͦ est oratio.
deinde quid ip̄m est. ꝛ de diuisiōe eius
in suas ꝓmas spēs ꝛ cōsequēter de ei⁹
ꝓprietatib⁹ oppōne scilz ꝛ habitudine
ꝛ ceteris huiusmodi. Si autē iste ꝓp̄e
tates insunt enūtiatiōi in uoce hoc nō
est primo sed inquantū est signuz eius
enuntiatōnis que est in mēte. Con
tra hoc subiectū debet esse cōe omnib⁹
que determinātur in sciētia. nō sic est
enūtiatio cum hic determinet̄ de nōie
ꝛ uerbo de quibus enūtiatio non predi
catur. Item auctoritas boecij est in
contrariū qui dicit hunc libruz esse de
interpretatōne. Item ꝙ nō est enun
tiatio in mente. probatio quia illi⁹ non
sunt partes scilicet nomē ꝛ uerbū cuz
vtrūq; sit uox sed enūtiatōnis sunt ille
partes de qua hic determinatur. Ad
primū si intelligatur illa maior de vni
uersalitate predicatōnis qualis est to
tius vniuersalis in suas partes falsa ē
in omni nāq; sciētia cuiusmodi sbiectū
est compositū necesse est determinare
de partib⁹ subiecti de quib⁹ tamen sub
iectū non predicat̄ sed si aliquomodo
sit uera maior debet intelligi subiectuz
sic esse cōmune quia eius cognitio ꝓn
cipaliter querit̄ in sciētia in cognitōne
omniū aliorū inquātum illa alia deter
minātur ꝓpter cognitiōem ꝓncipalis
subiecti. Ad secundū dico ꝙ de mł
tis dicitur sciētia esse quoꝝ non quod
libet est ꝓncipale subiectū ut dictū est
in porphirio. Ad tertiū dico ꝙ sicut
nomen ꝛ uerbum in uoce sunt partes
enuntiatōnis in uoce sicut ip̄a in mēte
sunt partes enuntiatōnis in mēte que
enim ꝑcipiūtur ab intellectu in prima
ei⁹ opatiōe cōponūtur in secūda lz nec
hec nec illa exꝓmant̄. Deinde cū dr̄
ꝙ tā nomē q̄ uerbū est uox uel ē uerū
de his ꝫm ꝙ nobis magis inotescunt.
quia sic debuerūt eoꝝ descriptiōes assi
gnari ꝛ ꝑ illas patet descriptio eoꝝ ꝑ
ut sunt in mēte. vel aliud ē dicē nomē
esse uocē ꝛ esse in uoce. quia uox forte
pōt esse eētialiter nō in uoce hoc est
nō exp̄ssum sicut ꝛ ip̄m exp̄ssuz ꝛ ꝓmo
modo ponit̄ in diffinitōe nōis.
Sūt ḡ ea que sunt i uoce. hic p̄mittit
Arī. breuē tractatū de uocib⁹ significa
tiuis. ideo pōt queri.
Etꝝ nomē significet rem uel
spēm in anima. ꝛ intelligitur
questio nō de nominib⁹ ipositꝭ
ad significāduz similitudines uel spēs
sed de quocunq; alio nomine cuicunq;
imposito. ut de isto nomine homo. ani
mal. ꝛ huiusmodi. utruz homo signifi
cet naturam humanam uel speciem.

66

Dico aũt spẽm intelligibiliũ similitu-
dinẽ intelligibilẽ que ẽ in intellectu ut
in subiecto sicut species sensibilis ẽ simi
litudo rei sensibilis q̇ est in sensu ut in
subiecto ꝙ spẽm significet uideť hic in
lr̃a. dicit eniꝫ Arſ. ea que sunt in uoce
sunt note. i. signa passionum in anima
ille passiones nõ sunt / quia res nõ sunt
in aïa. Itẽ parũ post dicit passiones
aïe sunt oibus eedẽ quorũ ṗmorũ hee
voces sunt note ⁊ res etiã sunt eedem
quaꝝ ⁊ hee passiões sunt similitudines
hec littera manifeste exponit q̇d intel
ligat ꝑ passionẽ qꝛ siľitudinẽ ⁊ eã dicit
significari ṗmo ꝑ uocẽ q̇a est siľitudo
rei ⁊ res nõ est siľitudo suiipi⁹ ergo ꝛc̃

Itẽ tm̃ ueritas ⁊ falsitas sunt in ser
mone ut in signo ergo enũ⁹. ꝓlata illõ
significat in quo est ueritas ⁊ falsitas.
illud est ꝯpõ intellect⁹ ut dicit Aristo.
cito post in lr̃a. ergo enũtiatio ꝯposita
significat illud quod ẽ in itellectu cõpo
sito tm̃. ergo ⁊ ꝑtes enũtiatiõis signifi
cant tãtũ ea que sunt in intellectu sim
plici cuiusmodi est spẽs. Item mani
feste dicit boeci⁹ frequẽter in cõmẽto
hoc ꝙ uoces significãt siľitudines. et
dicit hãc esse aristo. opinionẽ. Item
ṗscianus dicit ꝙ ois pars orõnis signi
ficat mẽtis cõceptuꝫ ꝭ iste cõcept⁹ nõ ẽ
res sed similitudo ut uideť ergo ꝛc̃.
Itẽ tm̃ illud significať qḋ intelligitur
ꝭ qḋ ṗmo intelligiť nõ est res ergo ꝛc̃
probatio minoris. oẽ intelligibile ẽ in
intellectu res aũt nõ ẽ huiusmõi quia
lapis nõ ẽ in aïa sed species lapidis ter
tio de aïa g̊ ꝛc̃. ꝓbatio maioris. quia ex
tertio de aïa ex intellectu ⁊ intelligibili
fit uerius unũ q̃ꝫ ex mã ⁊ forma g̊ ꝛc̃.
Itẽ nihil intelligiť nisi ꝑ spẽm g̊ nihil
significať per aliquã uocẽ nisi ꝑ speciez
ergo species magis significatur. quia
omẽ ꝓpter quod ⁊ illud magis. Ad
oppositũ inferius in fine capľi de v̈bo
dicit aristo. ꝙ v̈bũ significat aliq̇d. ꝯsti
tuit ei intellectũ q̇ dicit ex quo seq̇ť ꝙ
significare ẽ alicuius itellectũ cõstituẽ

illud ergo significať cuiusmodi intel
lectus ꝑ uocẽ cõstituiť ꝭ ꝓlata uoce nõ
ꝯstituiť intellectus spẽi ꝭ rei ut patꝫ in
quocũqꝫ audiẽte uocẽ significatiuã.
Itẽ in primo elenchoꝝ dicit aristo. ꝙ
ꝓ rebꝫ utimur nõibꝫ q̇a non possumus
ferre res ad disputãdũ ꝭ spẽs intelligi
biles possumus nobiscũ ferre. g̊ illarũ
nõ sunt uoces note ꝭ reꝝ. Itẽ ibidẽ
paulopost quia res sunt infinite nomia
aũt finita ideo necesse ẽ unũ nomen et
vnã oratõem plures res significare.
Itẽ aristo. q̈rto metaphi. dicit ꝙ ratõ
quã significat nomẽ est diffinitio. sed
diffinitio indicat uerã eẽntiã rei. ergo
illa eẽntia ꝑ nomẽ significať. Qꝫ autẽ
spẽs nõ significeť pꝫ. Tũ qꝛ tũc omne
nomẽ significaret accidẽs qꝛ illa spẽs
ẽ in aïa ut in sbiecto sicut spẽs uisibilis
in oculo. Tũ quia ois ꝓpõ affirmatia
esset falsa in qua sbiectũ ⁊ predicatum
cognoscũtur ab intellectu ꝑ diuersas
species ut illa homo ẽ animal cuꝫ alia
sit spẽs hois ꝑ quã intelligiť ⁊ alia ani
malis. ⁊ manifeste oẽs ꝓpões essent
false i q̇bꝫ enũtiať act⁹ realis de aliquo
sbo cuiusmõi sunt hõ currit ꝛc̃. cuꝫ hec
nõ insint spẽi. hec aũt ꝓpõ tertio de aïa
lapis nõ ẽ in aïa ꝭ spẽs lapidis icludit
ꝯtradictõem. quia ṗmo remoueť eẽ in
aïa a specie lapidis que significať per hꝰ
nomẽ lapis ꝑ ṗmã partẽ ꝓpõis lapis
nõ ẽ i anima ꝑ secũdã partẽ illõ predi
catũ eidẽ sbiecto attribuereť. Tum qꝛ
omis ꝓpõ esset uera in qua ṗdicať esse
ꝭm adiacẽs ut hic sor. ẽ uel antixp̃s est
quia spẽs cuiuscũqꝫ sbiecti de qua enũ
tiamus eẽ est. Tũ qꝛ nullus silogism⁹
eẽt ꝑfect⁹. qꝛ si ꝑ terminũ mediũ signi
ficeť spẽs in aïa siue sumať res siue spe
cies nõ erit illõ sumptũ sb suppositũ
medij. Tũ qꝛ nihil significať nisi quod
intelligiť spẽs intelligibilis nõ itelligiť
quod oñdiť. Primo ꝑ siľe quia spẽs
visibilis nõ uideť. Secũdo quia est id
quo intelligibile intelligiť ꝭ in oibus
citra ṗmuꝫ differũt quo est et quid est

p boeciū. Tertio. quia si spēs intelligitur intelligit' p aliā spēm intellect⁹ cū sit uirtus passiua nihil cognoscit nisi sit in actu per spēm sui obiecti. Ad questōnem dicit' φ spēs intelligibilis immediate significatur p uocē sed illa dupliciter cōsideratur. aut inquātū est quid in se accidēs scilȝ informās aiam aut inquantū repsentat rē. pmomodo nō significat' p uocē ppter ratōnes ad oppositū sed secūdomodo. cū ei omne signū inquantū signū sit signū signati sequit' φ uox significās similitudinem inquātū signū rei significat ipam rem sed mediate qꝛ. s. imediate significat id quod est signū rei inquātū est signum

Cōtra nulla rō sbalis est eadē sbstātie τ accidēti cū nec etiā habeāt ideȝ genus gnalissimū sed rei que est sbstātie silitudo est accidēs. ergo si hec significent' p quodlibet nomē istis duob⁹ erit solū nomē cōe. ergo τ rō sbstantie est diuersa. ergo omne nomē ē equocum Cōfirmat' rō p Aristo. in pncipio pdicamentoꝝ ubi exēplificat de equiuocis vt aial homo τ qd pingit'. intelligēs p hoc φ si aliquod nomē significet rem τ similitudinē eius esset equiuocū. Ad istud dicitur φ equiuocū diuersis actib⁹ significādi significat multa. sed vox significat rē τ similitudinē eodeȝ actu. quia eodē actu est aliquid signuȝ signi τ signati p hoc ad ɔfirmatōnem Aristo. intēdit si diuersis actib⁹ significandi significaret utrūqȝ τ diuersa impositōe. hec etiā patent in simili nō ois dictio scripta est equiuoca. τ tamē sm Ari. illa sigt dictōem in uoce τ cū hoc rem ideo nō est equiuocatio. qꝛ primū sigtū inquātū est sigtū ē signū signati.

Ad rōes pricipales ɔtra hāc pōem cōcedunt' oēs que pbāt rē significari. Ad pmā respōdet' φ nō est icōueniēs omne nomē significare accidēs sm imediate uel in mēte nō inquātū est qd i se sed inquātū est signū rei τ ita uoces aliq significāt sbam ut ultimuȝ sigtū et illa dicūt' absolute significare sbam. aliqd eni pōt significare simplr licet nō imediate ut patet de dictiōe scripta aliqua illaꝝ. dicit' significare simplr sbaȝ licet oia illa imediate significēt uocē p Ari. in lra. Ad secūdā pbatōnem intelligendū φ ueritas τ falsitas non sunt in signo nisi p signatū. vitas eni signi est cōformitas eius cuȝ signato τ falsitas difformitas. ɔpō ergo spēꝝ adinuiceȝ vt ille sunt signa reruȝ nō est iudicāda vera uel falsa nisi a sigtis. i. a reb⁹. ois ergo uēitas cuiuscūqȝ ppōis referēda est ad res qa illa sunt ultio significate τ nō sunt signa aliquoꝝ alioꝝ. hoc pȝ in exēplo. hec ppō hō est aial scripta n̄ dicit' falsa licet hec uox homo non sit hec uox aial. τ hoc qa lre nō significāt voces ut sunt aliquid in se sed ut sunt signa alioꝝ τ ita in oib⁹ his sp oportet recurrere ad ultimū sigtū. Per hoc patet ad oēs ppōes de vitate τ falsitate ɔpōnū. quia vitas nō est iudicāda nisi penes ultima sigta que scȝ sunt res.

Si arguat' contra hoc hic hō est aial. pma significata notāt' esse eadeȝ. quia vox ponit in orōe suū pmū significatū. ergo nōt' hec spēs eē eadē τ ille nō sunt eedē. ergo ppō p pmo eius significato ē falsa Cōcesso φ spēs uniāt' inquātū sunt signa reꝝ τ φ nō sunt eedē nō seqtur ppōem eē falsam. qꝛ circa signū inquātū signū nō est nata esse ueritas ul' falsitas nisi referēdo ad sigtum. sed si aliqualis debeat dici illa ɔpō magis dȝ dici uera qꝛ ɔpō sigtorū est uera. Cōtra hoc spēs iquātuȝ similitudo rei nō est illa spēs inquātū est similitudo rei τ tamē notant' eē eadē p h⁹ vbū est p te igit' p oēm affirmatiuā notāt' pmo esse eadē que non sunt eadē. τ ois ppō quo ad primā cōpōnem dicit' uera uel falsa esse cū illa sit simplr cōpō τ nō est uera qꝛ nō est ita sicut illa cōpō sigt. ergo est falsa. Quāuis hec rō sit difficilis ad soluēdū nō tn̄ cōcludit necāriū. quia i aliis ubi est eadē forma arguēdi nō est

diffcile.quia in hac orõe scripta homo
ē aial p̄mo uniūť uoces . q̇a ille primo
significanť ꝭ nō ꝓpter hoc est illa orō
scripta,falsa.videť ergo dicēdū ad istō
ꝙ quātūcūq; p idē multa significētur
quoꝝ unū significať inquātū ē signuȝ
alteri⁹ si illud ꝯponať in orõe cū alio nō
est ꝯpō signoꝝ sed sigtoꝝ ultimoꝛuȝ q̄
nō sunt signa ꝛ p orõem ꝓlatā nō signi
ficať ꝯpō spēꝝ sed reꝝ sicut nec p enun
tiatiõem scriptam significať ꝯpō uocū.
sed reruȝ. Ad ꝓbatiõem de siligismo
dici pōt ꝙ supposita accipiēda sunt in
silogismo pfecto sub medio q̊ ad ultiȝ
significatū eius ꝛ sic res ut considerať
a rōe ē suppositū rei. Ad ultimā ꝓba
tōem diciť ꝙ spēs intellectiua licet nō
p̄mo sed p reflectōem.ꝛ qꝛ impō est ad
placitū pōt uox imponi ad significādū
illud imediate itellectū p reflectōnem
sicut ꝛ illud p̄mo intellectu. Ad ꝓba
tiões ꝓbātes spēs intelligibiles nō in
telligi.Ad primā negať similitudo sen
sus ei cū sit uirt⁹ māalis nō pōt se reflec
tere supra suū actuȝ neq; supra id quo
cognoscit suū obiectū ꝛ iō spēs sensibi
lis nō sentiť ꝭ itellect⁹ ꝓpter sui imāli
tatē pōt se inflectere supra suū actum ꝛ
supra spēm qua cognoscit suū obiectū
ꝛ etiā supra seip̄m. ꝛ ita omia alia a suo
p̄mo obiecto pōt cognoscē p reflectio
nē. Ad aliā ꝓbatiõem cōcedo spēm
aliud eē ab illo quod cognosciť p illaȝ
idest a p̄mo obiecto.qꝛ illi⁹ ē spēs. sed
cū hoc stat ip̄am spēm eē aliq̇ intelli
gibile aliud a p̄mo obiecto. Ad ťtiū
dico ꝙ spēs nō ꝯgnosciť p aliquā spēȝ
qꝛ soluȝ illud quod p̄mo cognosciť ab
intellectu scȝ primū obiectū intellect⁹
quod ē ꝙquidest rei māalis ꝯgnosciť p
spēm i itellectu.oīa alia cognita per re
flectionē ꝛ p discursuȝ cognoscūť sine
p̄ropa spē. Ad rōes adductas in te
nēdo partē oppositā diciť ꝙ res p̄mo
significať nō tn̄ ꝭm ꝙ existit. qꝛ nec sic
p̄se intelligiť ꝭ ꝭm ꝙ p̄se pcipiť ab itel
lectu hoc ē ip̄a eēntia rei q̄ significať p

diffinitōem que est p̄mū obiectū intel
lectus.ut uult auctoritas 4.metaphi.
p̄us adducta. nec tn̄ hoc totū ꝯpositū
significať quod ē res ut intelligiť quia
illud est ens per accidēs ꝛ oia noia que
significāt res alic⁹ gn̄is significāt ens
p̄se.solū ei ens p̄se ē in gn̄e. Ad oēs
auctoritates in cōtrariū diciť ꝙ p spēȝ
vel passionē uel cōceptū uel quodcūq;
aliud in alijs auctoritatib⁹ significatur
res ut intelligiť ad denotādū ꝙ res ut
existit nō significať. Si autē aliquis
dicat aliq̇d manifestius ꝓ hac lr̄a Arl.
negať qꝛ in hoc nō exponiť arl. Ad
idē de ꝯpōe ꝛ diuisiōe intellect⁹ dico ꝙ
cōpō ē illaꝝ reꝝ nō tn̄ ut exn̄tiū ꝭ ut in
telligūť.ꝛ iō diciť vitas ꝛ falsitas circa
cōpōem ꝛ diuisionē intellect⁹ qꝛ illa cō
positio ab intellectu cāť ꝛ ē in itellectu
vt cognitū in cognoscēte nō aūt ut ac
cidēs in sb̄o.ꝛ ita ꝯcedo de ptib⁹ ꝯpōis
ꝙ sunt in intellectu simplici ut ꝯgnitū
est in cognoscēte. ꝛ illomō sunt res in
intellc̄u nō spēs sole Ad aliō dico ꝙ
res intelligiť p̄mo ꝛ nō spēs nisi per re
flexionē. Ad illā ꝓbōnem de intellc̄u
itelligibili dictū ē quō dȝ intelligi sup
librū porphirij. Ad aliud pōt negari
ista ꝯn̄a nihil itelligiť nisi p spēȝ. ergo
nihil significať nisi p spēm.si ei p utro
biq; sumať cāliter qꝛ intelligē ꝛ signifi
care nō ordināť adinuicē sicut cā neces
saria ꝛ effect⁹. ꝭ significare p̄supponit
intelligē sicut illud sine quo nō. ꝙ aūt
ē cā sic p̄suppositi nō oȝ ꝙ sit cā sic pre
supponētis ꝭ tm̄ p̄supponiť ei sicut ad
illud cuius ē cā.sic spēs p̄suppōiť signi
ficatōi.Cōcessa aūt ꝓpōe ꝙ nihil signi
fitať nisi p spēm siue li p sumať cāliter
siue p̄suppositiue nō seq̇ť ulterius spēȝ
significari.qꝛ illa ꝓpō oē ꝓpter qō ⁊c.
intelligiť de cā efficiēte ꝛ uniuoca p̄se
ꝛ totali cuiusmodi nō est spēs respectu
significatōis.illaꝝ viaꝝ eligaťq̇ uideť
ꝓbabilior.Pro p̄ma ꝛ ꝯtra secūdā ē
p̄cipue secūda auctoritas hic in lr̄a. et
argumēta de vitate ꝛ falitate ꝓpōnis.

¶Pro secũda ꝛ cõtra primam precipue est ista rõ. q꞉ res ꝑmo intelligit꞉ ꝛ tpe ꝛ natura ꝙ intelligat꞉ spẽs p reflectõem ergo in illo ꝑori põt intellect⁹ ei nomẽ imponẽ qḋ nomẽ tm̃ rẽ significat ꝑ nõ est necesse oẽ nomẽ significare spẽm.

Cõtra utrãq꞉ magis tñ ↄtra primã est·uis de nõib꞉ ipositis ad significãdũ singularia. lꝫ ei posset saluari ꝫm uiaꝫ secũdã q꞉.s.singularia aliquomõ intel ligant꞉ licꝫ nõ ꝑmo. nõ tñ posset saluari ꝫm ꝑmã uiã q꞉ illa nullomõ faciũt spẽꝫ in itellectu.ergo noia eis imposita nullomodo significãt spẽs intelligibiles in mẽte. Cõsil'r cõuenit arguere de nõib꞉ impositis ad significãdũ figmẽta quia tã illa ꝙ singularia licꝫ faciãt spẽs in ꝟtute imaginatiua nõ tñ in intellcũ q꞉ tãtũ nat⁹.est recipe spẽm sui obiecti qḋ est ꝙquidest rei mãlis alioꝝ auteꝫ nõ cũ una potẽtia nõ sit receptiua duarũ formaꝝ eiusdẽ gñis. Cõtra secũdã uiã est arguẽdũ q꞉ ois ꝑpõ eẽt falsa ꝟbi sbiecto aliq̇s act⁹ realis denotatur inesse. q꞉ si nomẽ significet rẽ ut intelligit꞉ tũc tale ꝑdicatũ attribueret꞉ ei ut intelligit꞉ ꝛ sic ei nõ inest ꝑ ⁊c. Q꞉ non insit ei sic ꝑbo q꞉ ei ut intelligit꞉ insunt ꝑdicata intẽtõnalia ꝛ mediũ ↄpatũ ad ꝑdicata intẽtionalia ꝛ realia sumit꞉ sub extraneis rõib꞉ q꞉ sic sumẽdo medium in silogismo si cõcludat꞉ aliqua ↄclusio fiet fallacia accñtis. ꝑma uia ꝟr ꝑbabilior ꝫm auctoritates secũda ꝫm rões.

Uerũ ꝟtꝝ facta trãsmutatõe circa rẽ que significat꞉ fiat trãsmutatio in significatõe uocis

Q꞉ sic boeci⁹ in libro diuisionũ. cũ res nõ sit sbiecta uoci erit uox nõ significatiua ꝛ ita ꝑus fuit significatiua qñ fuit res ergo ⁊c. Itẽ in tñsmutatõe sbali res amittit nomẽ ꝛ diffinitõem. ꝑ res tñsmutata nõ hꝫ nomẽ quod prius. Habuit ergo nomẽ qḋ significat ꝑus ipam nõ significat ipam nũc. Item destructo ꝟno correlatiuoꝝ destruitur aliud. ex libro ꝑntoꝝ. ꝫ signũ ꝛ signatũ sunt correlatiua ergo destructa re que est signatũ destruit꞉ uox iquãtũ ẽ signũ rei. Itẽ qḋ nõ intelligit꞉ nõ significat꞉ nõ ens nõ intelligit꞉ ergo nõ significat꞉ probõ maioris. significare ꝑsupponit intelligẽ. probõ mi. oẽ itelligibile facit spẽm in intellectu nõ ens nõ facit spẽꝫ in intellectu ergo ⁊c. ¶Probatõ mi. tũ q꞉ destructa cã destruit꞉ effect⁹ spẽs est effect⁹ res est cã spẽi ergo destructa re destruit꞉ spẽs. Tũ q꞉ destructo signato destruit꞉ signũ res ẽ sigtũ. ꝑ destructa ea spẽs destruit꞉. Ad oppositũ ẽ Ari in libro ꝑntoꝝ capl'o de sba. dicens ꝙ eadẽ oio oratio qñq꞉ est uera qñꝫ falsa igit꞉ dictiões orõis q̇ qñq꞉ ẽ uera qñq꞉ est falsa idẽ significat ꝛ tñ in re q̇ sigt꞉ ꝑ ipas dictões est trãsmutatio ut patꝫ de hac orõe sor. sedet. q꞉ qñ hec ẽ uera ꝛ falsa circa sedere est trãsmutatio ꝑ in significãdo nõ mutat꞉ facta mutatõe in re Itẽ multi sunt act⁹ ut dormire currere ⁊c. qui qñq꞉ sunt qñq꞉ nõ sunt. si ergo uox illa significans mutaret꞉ ꝑpt mutatõnem in istis uox imposita istis multotiẽs esset nõ significatiua ꝛ iteꝝ significatiua. ꝛ ꝑ ↄñs oporteret ipam multotiẽs imponi ad significãduꝫ.

Itẽ nullo currẽte hec nõ esset falsa aliquid currit. q꞉ currere nõ significaret idẽ qḋ significat qñ cursus est. Itẽ manifestũ est ex modo loquẽdi q꞉ eundẽ intellectũ ↄstituit uox ꝑlata in nob qñ res significata ẽ ꝛ qñ nõ ẽ. alioquin nõ diceremꝰ hãc eẽ falsam sor. ẽ sor. nõ existẽte. ergo cũ significare sit itellectuꝫ cõstituere ergo ꝑ uocẽ idẽ significat꞉.

Itẽ secũdo posterioꝝ. nõ entia cõtingit significare ꝛ intelligẽ ꝑ nõ entitas rerũ nõ infert non entitatẽ significati uocis. Dicẽdũ ad qõem ꝙ facta tñsmutatiõe in re ꝫm ꝙ existit nõ fit transmutatio in significatõe uocis. cuius cã ponit꞉ q꞉ res nõ significat꞉ ut existit sed ꝟt intelligit꞉ ꝑ ipam spẽm intelligibilẽ ꝫ siue sit siue nõ sit cũ tã res ut itelligit꞉ ꝙ species maneãt itransmutata facta

trāsmutatōe in re vt existit. q2 p eādem spēm cognoscim⁹ essentiā ⁊ eandē sciētiam habemus de ea quando existit et quādo nō existit. quia per Aristo. ꝑmo posteriorū. de his que frequēter sunt possumus habere demōstratōnem etiā quādo nō sunt uel fuūt ⁊ per eādē sciaꝫ sicut ⁊ quādo sunt seq̄r ꝙ res ut significanr per uocē nō trāsmutanr q̄licūq₃ trāsmutatōne facta in re ut existit. et p consequēs nec uox significās trāsmutabiliter in significādo. Ad primaꝫ auctoritatē littera boecij talis est si nulla res sit subiecta quam significat uox significatiua esse nō dicir ubi sit nō predicat secūdū sed tertiū adiacēs. si nulla res sit sic ꝙ nulla res sit subiecta quā vox significat. idest significata p uocē ꝛc. ⁊ sumir ibi res nō tantū ꝑ exn̄tibus sed etiā pro re que intelligir q̄i dicerꝫ si nihil significer per uocē uox nō dicir significatiua. Ad secūdū intellect⁹ illius accidētis pōt esse talis in trāsmutatōne sbstātiali rei singularis in qua scꝫ abicir forma sbstātialis res singularis trāsmutata amittit nomē ⁊ diffinitionē speciei quia nō manet in specie q̄ fuit ꝑus ergo nomē speciei amittit suū significatū nō sequir quia illud nomē nullū suppositū significauit nec etiam nomē indiuidui si quod esset ei ꝑpriuꝫ impositū admittit ꝑpriū significatum. sed tantū trāsmutar a forma spēi in qua fuit ꝑus. Ad primā rōem est ꝯcedēdū ꝙ destructo signato destruir signuꝫ sed licet res destruar ut existit non tm̄ res ut intelligir ⁊ ut est sig̃ta destruir.

Ad aliā maior ꝑncipalis pōt negari ad probatōem. significare sic ꝑsupponit intelligere ꝙ omne significatū ꝑus intelligebar alioq̄n ei uox non fuisset imposita sed postq̄ꝫ imposita est potest illud significare ad quod imposita est licet a nullo intelligar. Ulteri⁹ pōt dici ad minorē ꝙ est falsa q2 p Aristo. secūdo posteriorū. nō entia contingit intelligere. Ad ꝑbatōꝫ illi⁹ minoris maior minoris est falsa. de omnibꝫ alijs ꝑterq̄ꝫ de ꝑmo obiecto intellectus. ulterius etiā minor illius ꝑbōis si intelligar sermo fieri de nō exn̄te pōt negari q2 nō exn̄s pōt itelligi p spēm nō quaꝫ facit sed quā fecit in intellectu. quia illa spēs pōt manere eadē nūc que ꝑus.

Cū obicir ꝙ non q2 cā destructa ꝛc. Ista ꝑbō tm̄ intelligenda est de cā rei in esse ⁊ in fieri. res autē ꝭm ꝙ existēs tm̄ est cā spēi in fieri. Cū secūdo dr̄ destructo signato destruir signū. dico ꝙ res ꝭm ꝙ existit nō est sig̃tū p spēm intelligibilē in aīa sed res ꝭm ꝙ intelligir et in isto modo nō destruitur. Cōtra solutōem questōis si uox significet idē re exn̄te ⁊ nō exn̄te ergo qd̄ significar est ideꝫ. ꝯn̄a pꝫ quia omnis actiua vera pōt trāsmutari in passiuā ueraꝫ ⁊ ulteri⁹ ꝑus significabar res exn̄s nūc nō exn̄s. ergo exn̄s ⁊ nō exn̄s sunt idē quod est falsuꝫ. Ad illud est facilis rn̄sio ꝙ nec ꝑus significabar p uocem res exn̄s nec nō res nō exn̄s lꝫ res ut intelligir cui extraneū est existere uel non existere ꝭm ꝙ significar.

Et quēadmodum nec littere ꝛc.

Uerir de drīa quā assig̃t Arī. inter lrās ⁊ uoces ex una pte. ⁊ passiōes ⁊ res ex alia parte. hoc ē ꝙ uoces ⁊ lr̄e nō sunt eedē apud oēs. res aūt ⁊ passiōes sunt eedē apud oēs. Q2 nō sit cōueniēter data ꝑbar q2 si passiōes sunt eedē apud oēs cuꝫ ducant in cognitōem reꝝ ergo apud oēs sunt eedē res cognite ergo omēs sunt eque sciētes Itē alique sunt res apd̄ aliquos que nō sunt eedē nūero apud oēs nec specie ergo ꝛc. Itē cōpatio apud diuersos utētes nō diuersificat aliq̄d ꝭm se ergo lr̄e ⁊ uoces apd̄ quos cūq₃ utētes sunt eedē n̄alir. Itē illud qd̄ est a n̄a ē idē apud oēs ꝭ uox sig̃tiua est signū n̄ale ergo idē sig̃t apud oēs. ꝑbatio minoris cuiuslibet vtutis n̄alis ē aliquod instrumētū n̄ale. sed uirtus interꝑtatiua ē vtus n̄alis hōi cū hō sit

animal sotiale volẽs aliȷ exṗmere qȯ
apud se est. ergo uox significatiua que
est instrumẽtũ illiᵘ uirtutis est signum
nãle ergo nãliter significat. Ad op
positũ ẽ Arl. Ad. q. dicendũ ꝙ oria
ẽ cõueniẽs quia passiões inquãtũ sunt
signa ⁊ res inquãtum sunt significata
sunt eedẽ apud oẽs. naꝫ eadem passio
in anima apud quoscũqꝫ cõcipiẽtes re
presentat eandẽ rẽ qꝛ eadẽ similitudo i
anima semp est eiusdẽ repñtatia sicut
est similitudo sensibilis in sensu littere
⁊ uoces in se eedẽ nõ sunt eedeꝫ apud
omnes inquãtũ sunt signa qꝛ nec eadẽ
littera apud oẽs repñtat eandẽ uoceꝫ
ꝫ uel aliã uel nullã. nec eadẽ uox apud
oẽs significat eãdem passiõem sed uel
aliã uel nullã. Ex hoc pꝫ res ⁊ passi
ones esse signa nãliter qꝛ apud omnes
vniformiter significãt ⁊ significãť ⁊ qȯ
est a natura est idẽ apud oẽs. lr̃a aũt et
vox nõ sunt signa a natura qꝛ non sunt
eedẽ apud oẽs inquãtũ significãt aut
significãť. nec intẽdit arl hic assignare
coꝝ differẽtiã nisi inquãtũ sunt signa
⁊ sigñta. Ad ṗmã rõnem diciť ꝙ licet
oẽs eodẽ modo simplicia ꝯcipiãt non
tñ eodẽ modo cõponũt ⁊ diuidunt. vñ
tertio de anima diciť ꝙ intellectᵘ circa
qȯquidest nõ decipiť nisi ꝭm accidens
⁊ hoc est ꝭm ipsos nõ in absoluta apṗ
hẽsione sed in cõponẽdo ꝙquidest cuꝫ
altero. Cõtra saltẽ sequiť ꝙ oẽs erũt
eque sciẽtes quãtũ ad apprehẽsionem
simplicẽ ⁊ ita erũt oẽs eque sciẽtes dif
finitiue quia diffinitio ẽ uia ꝯgnoscẽdi
simplr̃ ꝫ hoc manifeste ẽ falsuꝫ. multi
eni sciũt aliqua simplicia de quibus aliȷ
nihil apprehẽdũt. Quod autẽ addiť de
tertio de aĩa nõ est ad ꝑpositũ. Est eniꝫ
iste intellectᵘ arl. ut patet in nono me
taphi. in fine ubi loquiť de eadẽ mã uľ
intellectᵘ oĩo cõcipit ꝙq̇dest ľ nihil eiᵘ
⁊ ita nõ decipiť circa ipm qꝛ deceptio ꝑ
supponit aliquã cognitõem ⁊ aliquẽ er
rorem nõ aũt in intellectu ꝙ intellectᵘ
cõcipiat eẽ ꝙq̇dest cũ cõtingat alicuiᵘ
ꝙquidest nihil cõcipe. Itẽ pꝫ rñsio
ad illud qȯ dictũ ẽ i rñsiõe ꝙ passiões
nõ sunt eedẽ apud oẽs in se. ꝫ inq̃tuꝫ
sunt signa reꝝ. oĩs eni passio eadẽ in se
apud cuiuscũqꝫ mẽteꝫ fuerit eãdẽ rẽ re
ꝑsentat. Ad aliud de rebꝫ pꝫ silr̃ q̇a
res inquãtũ significãť ꝑ passiõeꝫ sunt
eedẽ apud oẽs. Ad tertiũ cõcedo ꝙ
eedẽ lr̃e manẽt in se in ꝯpatõe ad quos
cũqꝫ utẽtes sed nõ manẽt signa earũdẽ
vocũ apud oẽs qꝛ ñ significãt eadẽ apȯ
oẽs nec etiã ẽ incõueniẽs eas sic uaria
ri apud diuersos imponẽtes cuꝫ fiant
signa ex ipõe q̇ diuersa ẽ apȯ diuersos
Ad aliud dico ꝙ uox significatiua
nõ ẽ instr̃m uocis interꝑtatiue in hoie
ꝫ guttur ⁊ pulmo q̇ cõcurrũt ad forma
tiõem uocis. sicut si nãliter hõ uelit fu
gere nociua nõ sequiť oẽ illud eẽ nãle
instr̃m quo fugit nociua puta uestimẽ
ta uel arma uel huiusmodi. ꝫ tñ nã illa
dedit ut istrumẽta nãlia q̇bᵘ hõ h̃ posset
sibi ꝑpare ut manᵘ. nã ꝑ manᵘ hõ põt
oĩa illa ꝑ artẽ ꝑpare ⁊ sic ꝑ rõnem ⁊ in
strumẽta nãlia formãdi uocẽ põt hõ ali
qua imponẽ que sint signa ad placitũ ⁊
nõ naturalia siue conceptus.

Nomẽ est uox significatiua.

Veriť circa illã ꝑticulã sñ tꝑe
Vtrũ terminᵘ cõis impositus
ad significãduꝫ uerã nãm cuiᵘ
aliqua supposita eẽnt aliqua nõ dicať
vniuoce de exñtibᵘ ⁊ nõ exñtibꝫ. Q nõ
videť qꝛ q̇ eq̇uocãť in supiori nõ uniuo
cãť in inferiori. ꝫ supposita exñtia ⁊ nõ
exñtia eq̇uocãť in ente qȯ ẽ supiᵘ. g̊ in
termino cõi q̇ significat inferiᵘ ad ens.
maior pꝫ qꝛ de q̇buscũqꝫ dr̃ inferiᵘ vni
uoce ⁊ supiᵘ. minor patꝫ qꝛ exñtia sunt
entia alia v̾o nõ entia uel solũmõ entia
in potẽtia. Itẽ ꝑ̃tio uniuoca ẽ ꝑdica
tio eẽntialis aliť nõ distiguẽť a denõia
tiua ꝑ̃tiõe. ꝫ ťminᵘ cõis nõ ꝑ̃ť eẽntialiť
de his ⁊ de illis ergo nõ uniuoce. mioꝛ
patet qꝛ ꝑ̃tio eẽntialis uerissime fit cũ
hoc v̾bo ẽ ꝫ istomõ nõ ꝑ̃tur de suppositĩ
non existẽtibus vt ostendetur post.

69

Itē enti ⁊ nō enti nihil est vniuocum
quod patet ꝑ locū a maiori q꞉ nec om
nibus entibꝫ ē aliqd cōe uniuocū ḡ ꝛc
Ad oppositū termin⁹ cōis dicit̄ de
his ⁊ de illis ſm eādē rōez ⁊ idē nomē
ergo uniuoce. an̄s patꝫ q꞉ talis ťmin⁹
cōis nō habet nisi unā diffinitōem cuꝫ
sit uniuocū in se. ergo de oībꝫ de quib⁹
dicit̄ dicit̄ ſm illā. Itē qđ significat
preter omnē driam tp̄is ad supposita
nullius tp̄is determinat̄ huiusmodi ē
termin⁹ cōis nōialis ergo ꝛc. Item
drie accidētales significato ťmini nō
faciūt terminū cōem equiuocū sed eē
fuisse uel fore. existere uel nō existere.
vel p̄ns uel p̄teritū sunt drie acciden
tales significato termini ḡ ꝛc. minor
patꝫ quia si termin⁹ significarꝫ aggre
gatū ex eēntia ⁊ ex esse uel fuisse signi
ficaret ens paccn̄s. ⁊ ita qđ significa
ret̄ ꝑ ip̄m nō esset in genere Ad istō
dicendū ꝙ termin⁹ cōis qui nō ē equi
uocus ex im pōe ad diuersas naturas
ſ tm̄ imponit̄ ad significādū unā nām
de quibuscūq꞉ dicit̄ simpliciter dicit̄ ⁊
vniuoce. quod patet Tū quia si est in
se uniuoc⁹ ergo hꝫ unā diffinitōem ex
primētē illud significatū cui imponit̄.
ergo de quibuscūq꞉ dicit̄ simpl'r dicit̄
ſm illā diffinitōem. q꞉ da oppositū cō
sequētis ꝙ dicat̄ de aliquibꝫ ſm aliam
diffinitiōem q̄꞉ de alijs cū oīs diffinitō
exp̄mat significatū nōis. q꞉ ſm aristo.
in quarto metaphi. rō quaꝫ sig̃t nomē
est diffinitio sequit̄ illud nomē habre
duo significata quod est oppositū an̄t
Tū quia nullus termin⁹ cōis imponit̄
ad significandū aliquod suppositū uel
aliqua. equiuocatio aūt est diuersitas
significatoꝝ ergo propter qualēcūq꞉
diuersitatēꝫ in suppositis nūquaꝫ erit
terminus cōmunis equiuocus. quia
nūquaꝫ fit uariatio in eius perse signi
ficato. Si autem de omnib⁹ suppositis
dicatur simplicit̄ sequit̄ ꝙ de omnibus
suppositis dicat̄ uniuoce.

Uerit̄ ergo vlterius propter
veritatē isti⁹ ⁊ ꝑpter solutōem
rationū. Utruꝫ sit aliq̄ suppō
termini cois significātis uerā naturā
p̄ter eēntiā. Q꞉ sic uidet̄ omne illud ꝓ
quo termin⁹ pōt simpl'r supponē ⁊ vifi
care ꝓpōem est simpl'r suppositū eius
huiusmodi sunt alia ab ex̄ntibꝫ ut patꝫ
in his ꝓpōnibꝫ. homo fuit. homo erit.
sumēdo fuisse ꝓut dicit actū inchoatū
⁊ terminatū. sic eiꝫ nō uerificat̄ illa pro
aliquo ex̄nte ⁊ spāliter in hac ꝓpōe scꝫ
cōtigit hoiem currere. in qua dicit ari.
subiectū stare ꝓ eo quod cōtigit esse
Itē ꝑticipare ſm aptitudinē suffic̄ ad
rōnem cois ergo ꝑticipare ſm aptitu
dinē sufficit ad rōem suppositi. an̄s pꝫ
q꞉ uniuersale est aptū natū p̄dicari de
pluribꝫ. cōsequēs patet quia nō maior
actualitas requirit̄ ad suppositū ut vr̄
in ꝑticipādo actiue q̄꞉ ad cōe passiue sꝫ
alia ab ex̄ntibꝫ sunt apta ꝑticipare for
mā cōem ergo ꝛc. Itē inter supposi
tū ⁊ cōe est ordo ſm supi⁹ ⁊ inferi⁹ talis
ordo nō est in rebꝫ ſm ꝙ existūt ſ tātū
modo inquātū cōpant̄ ad intellectum.
ergo rō cois ⁊ suppositi nō depēdet ab
esse rei ſ a cōsideratōe intellect⁹. ſ illa
pōt eē eadē circa r̄s siue ex̄ntes siue n̄
ex̄ntes. q꞉ extraneū est ei quod cōcipit̄
ab intellectu inquātū tale existere siue
nō existere ergo tam suppositū q̄꞉ cōe
eodē mō se habet ad ex̄ntiā ⁊ nō ex̄ntiā
Ad oppositū cōe est de ꝑse intellcu
cuiuscūq꞉ simpl'r suppōiti ergo de quo
cūq꞉ illoꝝ p̄dicat̄ ꝑse p̄momō p̄dicat̄
ſ nō de nō ex̄ntibꝫ ut ostēdet̄ post Itē
nō sufficit ad ꝓpositū ꝙ significet ꝑticu
lariter illud quod significat suum cōe
vniuersalit̄. q꞉ tūc cū sola uox significꝫ
vox eēt suppositū uocis quod est mani
feste falsum ergo opꝫ ꝙ suppositū sit
idē eēntialiter cū suo cōi ſ nō ens non
est idē essentialiter cū eo qđ est v̄a nā.
ergo ꝛc. Itē tūc esset falsa oīs vl'is
affirmatiua de inesse in qua p̄tū n̄ inest
suppositis nō ex̄ntibꝫ q꞉ cis denotaret̄

inesse p dici de omni. cũ sint supposita simpl'r cois distributi ꝛ precipue nulla eēt uera de inesse ut nunc nec etiã possibilis q꞉ p̃tũ e⁹ nõ possꝫ inesse nõ ex̃ntibꝫ ꝛ ita nulla v̄lis de cõtigēti eēt possibilis q꞉ pōneref̃ i aliã de inesse ĩpossibilem

Verif̃ de v̄itate taliũ ꝓpõnum
Utrũ hec ē uera cesar est hõ.
cesar est aial cesare nõ ex̃nte.

Videf̃ ꝙ sint false. q꞉ uere ens nõ põt p̄dicari de nõ ente. sed cesare nõ ex̃nte adhuc hõ est ueꝝ ens saltē in alijs suppositis q꞉ alia supposita sunt simplicif̃ entia in q̇bꝫ simpl'r ē ip̄m ens g̊ nõ p̄f̃ igif̃. ꝯsil'r arguif̃ de hoie ꝛ aiali. Itē p arl̃. secũdo piermenias. qñ nõ ē oppõ in adiecto in p̃to nec p̃f̃ eē ƀm accidēs tũc tenet ꝯñа a ꝯiũctis ad diuisa ƀ hic cesar ē hõ cesar ē aial. in hoc casu nõ ē oppõ in adiecto nec p̃tur eē ƀm accidēs cũ p̄dicef̃ eē s̄be uere entis qȯ est esse verissimũ g̊ seq̇f̃ cesar ē. ꝯñs falsum g̊ ꝛ añs. Itē in isto casu hec ē v̄a cesar ē hõ mortu⁹ ꝛ sequif̃ ergo nõ est homo quia qȯ cũ denoiatõe repugnāte predicaf̃ de aliquo uere negaf̃ ab eodē. añs probaf̃. Tũ quia hec ē uera cesar fuit homo ꝓut li fuit dic̄ actũ terminatũ. g̊ desinit eē homo g̊ est homo mortuus. Tũ quia cesar nõ est homo uiu⁹ q꞉ nõ viuit est ergo homo mortu⁹ q꞉ mortuũ ꝛ uiuũ circa hoiez sunt imediate opposita. Itē i tñsmutatõe s̄bstãtiali res amittit nomen ꝛ diffinitõnem. qȯ p̄us dictũ ē ueꝝ eē de supposito in cõpatõe ad sp̄ēm ergo suppositũ in corruptione q̇ est trãsmutatio s̄bstantial' amittit nomē ꝛ sp̄ēm. Itē si illa esset uera antixp̄us ē homo pari rõne eēt necessaria g̊ de supposito cõtigēti diceref̃ mediuz nē cũ modo necessitatis g̊ idē de eodez nõ possꝫ dici v̄e cũ modo cõtingētie. g̊ ois minor in uniformi de cõtigēti cum denotet medium dici de tali supposito ꝯñter esset ĩpossibilis Itē destructis p̄mis s̄bstãtijs ĩpossibile ē aliqȯ alioꝝ remanere q꞉ oia alia ul' sunt in eis vel dicũtur de eis. ergo in isto casu secũda s̄bstãtia q̇ significaf̃ p hoiem nõ dicif̃ de cesare. Ad oppositũ hec ꝯñtia ē necessaria cesar currit ergo hõ currit. ergo mediũ cui⁹ uirtute tenꝫ ē nccāriũ illud ē cesar ē hõ. necessitas ꝯñtie ostēditur q꞉ aliquãdo sequebaf̃ ꝛ nunc manet idē itellect⁹ añtis ꝛ ꝯñtis qui ꝛ tũc ꝛ ex eoꝝ intellectu depēdet. ꝯñа ergo nõ sequif̃. Itē q̃rto metaphi. dic̄ arl̃. hoc ē hoc. q̇a hoc significat h̄. ƀ cesare nõ ex̃nte est hõ de significato ei⁹ cũ idē significat hõ cesare nõ ex̃nte qȯ sig̃t eo ex̃nte. Dicif̃ ꝙ arl̃. intelligit idem de p̄imo significato termini ut infert de hoie ꝛ aiali bipede nõ de p̄te diffinitõis vel diffiniti. Cõtra totũ significatũ infert p̄tē ergo si sit ueꝝ totũ enũtiare de s̄bo ꝛ p̄tē. si aũt hec ꝯñа aial bipes g̊ aial nõ tenet hoie nõ ex̃nte. g̊ nõ tenet ip̄o ex̃nte. q꞉ eadē diminutio fiet utrobiq꞉ cũ diminutio sit rõe sig̃toꝝ que sꝑmanet eadē. Itē cesare nõ ex̃nte eit homo de ꝑse intellectu ei⁹ g̊ p̃tur de eo ꝑse g̊ nccārio igif̃ ꝛc. omēs ꝯñe iste patent ex p̄mo posterioꝝ. Dicif̃ ad h̄ ꝙ p̃tũ eē de intellectu nõ cõcludit ꝓpõez eē nccāriã ƀ ꝙ diffinitio l' ꝑs diffinitionis p̄dicef̃ de diffinito singularis aũt nõ ē diffinitio nec hois posito ꝙ null⁹ sit. q꞉ nõ entis nõ est diffinitio cũ eius scꝫ nõ entis nõ sint ɔ̄ric. Cõn si nõ entis nõ ē diffinitio. g̊ de nõ entibꝫ nõ sunt demõstratões. ꝯñа pꝫ q꞉ de s̄bo demõstratõis oꝫ p̄cognosci q̇d est. ꝯñs ē ꝯtra arl̃. p̊. posterioꝝ qui dicit ꝙ de frequēter ex̃ntibꝫ qñ nõ sũt põt h̄ri demõstratio. quod ē manifestũ q꞉ nullo tonitruo ex̃nte põt sciri ꝙ tonitru⁹ ē sonus terribilis. Itē nõ entiũ sũt diffinitiones saltē idicãtes q̇d df̃ p nomē nullo hoie ex̃nte def̃ talis diffinitio de hoie i illa poneref̃ aial cum sit ꝑs sig̃ti hõis g̊ adhuc p̃f̃ de ip̄o ꝑse. Itē seq̇f̃ cesar ē cesar ergo cesar ē hõ. añs ē ueꝝ ꝛ ꝯñs ꝯsequētia patet quia ꝯñs ē de intellc̄u antecedentis.

Verit̃ ꝑpter h̃ de vitate illius
hõ ẽ hõ cesar est cesar ⁊ in isto
casu uidet̃ ꝙ sint false q̃ꝛ ex eis
seq̇t̃ ğ cesar ẽ ğ hõ ẽ . quod oñdit̃ quia
nec ẽ oppositũ in adiecto nec ꝑ̃tio ẜm
accñs ut uidet̃ q̃ꝛ ꝑ̃tur eẽ ſbe. ꝯñs ẽ fal
sum ğ ⁊ añs. Jtẽ ex istis seq̇t̃ ğ cesar
ẽ hõ ğ cesar ẽ aial q̃ꝛ ꝯñe sunt de in intel
lectu illoꝝ añcedẽtiũ et hec ꝯña sũt fal
sa ğ ⁊ añcedẽtia. Jtẽ qñ affirmatiua
ẽ uera oꝫ eẽ unionẽ in re q̃l' significat̃
ꝑ ꝑpõem. ẜ hic cesar ẽ cesar nulla est
vnio in re cũ ſbm ⁊ ꝑ̃tũ nõ sint aliq̃ res
ğ ⁊c̃. Ad oppositũ nulla ꝑpõ ẽ vioꝛ
illa in qua idẽ ꝑ̃tur de se ille sunt tales
Jtẽ 4º meta. h̃ ẽ h̃. sic argutũ ẽ. s̃. Jtẽ
5º me. caº de ẜm se. hois m̃l'te sũt cãe q̃
re hõ ẽ hõ nulla ẽ cã Jtẽ 7º meta. q̃rẽ
q̃re hõ ẽ hõ nihil ẽ querẽ q̃ꝛ nihil ẽ cer
tius qõ possꝫ supponi in illa qõe i qua
illud ẽ dubiũ. Jtẽ ꝑ arl̃. in 2º pierme
nias ois negatiua ẽ paccñs uera. et hᵒ
modi reducit̃ ad aliã affirmatiuã ꝓrẽ
verã ⁊ hoc maxie ad illã in q̃ idẽ ꝑ̃t̃ de
se ğ vitas illiᵒ bonũ nõ ẽ malũ reducit̃
ad vitatẽ illiᵒ bonũ ẽ bonũ. cũ ğ hec sit
v'a cesar nõ ẽ asinᵒ ⁊ multa alia sic cõue
nit remouere a cesare seq̇t̃ ꝙ cõtingat
ip̃m uere affirmari de seipo. Jtẽ per
ratõnem si negat̃ illa soꝛ. ẽ soꝛ. ꝯcedit̃
illa soꝛ. nõ ẽ soꝛ. ⁊ ulteriᵒ sequit̃ ğ soꝛ. est
nõ soꝛ. talis ei ꝯña tenet in oibꝫ ubi ꝑ̃ta
affirmatiuaꝝ sũt opposita ꝯtradictõia
huiusmodi sunt ꝑ̃ta simplicia ut dicet̃
inferiᵒ. ⁊ ulteriᵒ soꝛ. ẽ nõ soꝛ. ğ nõ soꝛ. ẽ
soꝛ. ꝑ cõuersiõem ⁊ ulterius ex ꝯuertẽ
te ⁊ cõuersa q̇ ꝯcludũt̃ arguit̃ silogisti
ce sic. nõ soꝛ. est soꝛ. soꝛ. ẽ nõ soꝛ. ğ sortes
ẽ soꝛ. ꝑ̇misse aũt sunt uere ꝑ illuꝫ q̇ ne
gat ergo hec cõclusio simplr̃ est uera.
nec obstat huic silogismo ꝙ non sunt
nisi duo termini reales. q̃ꝛ hic sufficit
si sint tres termini ẜm rõem. ut patet
in silogismo expositorio. soꝛ. aũt in pro
posito habet rõem duoꝝ scꝫ maioris ex
tremitatis ⁊ minoris. Jteꝫ in omni
silogismo ex oppositis ꝯcluᵒ ẽ ĩpossibil'

ex secundo prioꝝ. sed siue res sit siue
nõ sit hic est silogismᵒ ex oppositis in
secũdo tertie. nullus homo est albus.
aliquis homo est albus. ⁊ sequitur ec̃
aliquis homo non est homo. ergo si
conclusio est impossibilis siue res sit si
nõ sit ergo eius opposita est necessaria
ois homo est homo siue res sit siue nõ
Jteꝫ siue res sit siue nõ hec sunt cõ
tradictoria soꝛ. currit soꝛ. nõ currit. uel
ois homo currit nõ ois homo currit.
ergo ſbiectũ in utraqꝫ est idẽ ẜ ideꝫ uẽ
põt ꝑ̇dicari de seipso cũ hoc v'bo ẽ ğ ⁊c̃
Respõdet̃ ad istud ⁊ ad q̃sdã rõnes
scꝫ boecij ⁊ alioꝝ que hic ponũt̃ ut cũ
dicit̃ soꝛ. est soꝛ. quia hic nõ ꝑ̃tur soꝛ. tm̃
ẜ illud totũ ens soꝛ. quia res huiᵒ v'bi ẽ
cũ eo quod specificat ip̃m ꝑ̃nt̃ quãdo
ꝑ̃tur tertiũ adiacẽs. sed ſbiectũ est soꝛ.
absolute nõ aũt ens soꝛ. ⁊ ideo in talibꝫ
ꝑpõibus nõ ꝑ̃tur idẽ de se ꝗuãuis hec
respõsio icludat difficultatẽ de re v'bi
quãdo ꝑ̃tur tertiuꝫ vtrũ scilꝫ sit ꝑs ꝑ̃ti
de qua forte dicet̃ post. Tñ ad ꝑpositũ
põt argui spãliter sic. esse quãdo ꝑ̃tur
tertiũ ꝑ̇dicat quod in alio est hoc ẽ eẽ
eius qõ specificat ip̃m. ergo hic soꝛ. est
soꝛ. ꝑ̃tur esse soꝛ. ⁊ illud est idẽ sorti siue
eni soꝛ. sit siue nõ sit. ergo affirmatiua
vera. Cõfirmat̃ rõ ꝑ hoc q̃ꝛ tales ꝑpo
sitões cõcedũt̃ esse uere nõ ens est nõ
ens. ⁊ chimera est chimera ꝑpter hoc
solũ q̃ꝛ esse ꝑ̇dicati est ideꝫ ſbo. Ad
ꝑ̇mã istaꝝ qõnũ dici põt ꝙ rõ cois uel
suppositi nõ attribuit̃ ei ut existit sꝫ ut
ꝯcipit̃ apud intellectũ q̃ꝛ ponere aliq̃d
existere ẜm qõ sibi attribuit̃ rõ cõis h̃
est ponere ideas sicut plato posuit igit̃
cõe ẜm ꝙ habet rõnem cõis est nã ꝑut
cõcipit̃ sub rõe dicibilis de pluribus ⁊
ita suppositũ est nã cõcepta apud intel
lectũ sub rõe nõ dicibilis de pluribus.
sed possibile est apud intellectũ eodem
modo cõcipe nãm ut dicibilis ẽ de plu
ribꝫ ⁊ eadẽ ut nõ dicibilis ẽ de pluribus
siue utraqꝫ existat siue neutra siue que
cõcipit̃ ut nõ dicibilis de pluribꝫ non

existat ⁊ illa que cõcipit̃ vt dicibilis de pluribꝫ existat in aliꝭs suppositis. sp̄ ei in natura cõcepta ut hic intelligit̃ pse natura cõcepta absolute. ergo alia ab exñtibus sunt simpl'r supposita t̃mini cõis. Assumptũ scz ꝙ res exñs eodez modo cõcipiat̃ sicut quãdo nõ ẽ exñs. patet qꝛ de his que frequẽter fiũt ⁊ qñ nõ existũt pñt fieri demõstratões p arĩ p̃mo posterioꝝ. ergo ⁊ illa possũt sciri diffinitiue quia cognitio demõstratia p̄supponit cognitõem diffinitiuã ergo pñt simul cõcipi apud itellectũ p eãdẽ spẽm. Est ergo uis rõis in hac natura humana cõcepta ut hec eodẽ modo se hz ad naturã humanã cõceptã sꝫ rõne dicibilis de pluribꝫ siue nã ꝯcepta ut h̃ existat siue nõ ergo equaliter hz rõem suppositi quãdo existit ⁊ quãdo nõ.

Qr si ista noia cesar antixp̃s ⁊ hꝰmodi imposita sint ad significãdũ supposita hois. i. nãm cõceptã ut hãc cũ sp̄ĩdem significẽt facta qualicũqꝫ trñsmutatõne in exñtia rei ut dictũ est in solõne qõis tertie sequit̃ ꝙ sp̄ significẽt suppositũ hois. si aũt sint imposita ad significandũ simul totũ de quo dicit arĩ. in capl'o ꝙ circa idem est generatio ⁊ corruptio tunc nec significãt suppositũ hominis quãdo existũt ⁊ quãdo nõ existunt. suppositũ eni pse est eadẽ natura cum suo cõi sũpta a quodã modo determiatiori nõ sic totũ simul se habet ad nãm spẽi. sed homo iste ad minꝰ significat uere suppositũ hois. Ad p̃mũ argumẽtũ patebit rñsio ex solutõe qõis sequẽtis.

Ad secũdũ patet ꝙ nõ ẽ rõ suppõiti significare p̱ticulariter quod suuz cõe vniuersalit̃. sed nã cõcepta apud intellectũ ut hec que quidẽ sigt̃ p uocez nõ est uox significãs cũ suppositũ nature cõcepte apud intellectũ ut ẽ dicibil' de pluribꝫ ⁊ hec nã ut sic ꝯcepta est idem eẽntialit̃ nẽ sic cõcepte nõ tñ ꝙ rõ cõcipiẽdi cadat in unione que fit cum hoc verbo est. cũ dicit̃ in argumẽto nõ ens nõ est idẽ nẽ uere. Dico ꝙ nõ exñs ut cõcipit̃ apud intellectũ potest esse idez alicui quod in aliꝭs suppositis est uerꝝ ens sed inquãtuz est in eo est nõ exñs sicut ⁊ ip̄m ut patebit postea. Ad aliũ patebit cum querit̃ utrũ terminꝰ cõis supponat ⁊ distribuat̃ ubicũqꝫ pro omnibus suppositis eius. Ad secundã qõem possunt tales ꝓpõnes ꝯcedi esse vere quia ad uerificatõem ꝓpositõnis affirmatiue sufficit unio extremorum hoc eni solũ significat ꝓpõ affirmatia sed talis est in ꝓposito. in intellectu ei subiecti includit̃ pse intellectꝰ p̄dicati. hoc dico si cesar ⁊ huiusmodi nomina imponãtur ad significãdum supposita hõis tũc eni patet ueritas taliũ ꝓpõnũ ex solutõe precedentiũ qõnũ ⁊ ex argumẽtis etiã factis ꝓ hac p̱te. q. ⁊ q̇busdã tacitis in solutõe sequẽtis questõnis ⁊ spãliter ex quadã auctoritate aristotil' primo posterioꝝ de omni est ⁊c. ut de homie animal. si enim uerũ est dicere hominẽ uerũ est dicere animal si tunc altrũ ⁊ alterũ. ex qua auctoritate patet ꝙ ad necessitatẽ ꝓpõis sufficit necessaria cõcomitãtia extremoꝝ ita ꝙ posito vno ponat̃ alterũ licet neutrũ necessario existat. Idẽ pz qꝛ aliter nulla ꝓpõ eẽt de inesse simpl'r in qua p̄tur cõe de supposito suo quia nõ eẽt semp̱ uera ⁊ nihil põt assumi sub medio in maiori de necessario nisi suppositũ cõis. ergo nulla maior de inesse põt sumi sꝫ maiori de nccãrio regularit̃. h̃ ẽ cõtra arĩ. p̃o p̃oꝝ. Ad p̃mã rñsionẽ dico ꝙ hic cesar ẽ hõ nõ p̄tur exñs de nõ exñte sꝫ humana nã ꝯcepta ut dicibilis de pluribꝫ de eadẽ nã ꝯcepta ut hec. Cõn hoc cesar ẽ nõ exñs hõ ẽ exñs hõ p̄dicat̃ de cesare g̊ p̄tur exñs de nõ exñte. Dicẽdũ ꝙ hic est fallacia accñt̃ qꝛ hõ sm ꝙ cõpat̃ ad p̄tũ h̃. s. p̄ri de cesare ẽ exñeũ huic p̄to exñs. ⁊ ita inquãtũ ꝯpat̃ ad h̃ p̄tũ scz eẽ illud de quo hõ p̄tur ẽ exñeũ huic predicato existens. medio autem compato sub extraneis ratõnibus ad extrema est fallacia accidentis.

71

Cōtra saltē incōueniēs est illud quod est existēs ꝑdicari de eo quod est non exn̄s quia illorū nō est unio in re. ergo falsa est oratio significās ea verificari Dico ꝙ homo ſm ꝙ unit̄ cesari est per accidēs nō exn̄s sicut cesar nō ē exn̄s. quia pro nullo supposito existēte attribuit̄ cesari. natura eni cois ut saluat̄ in aliquo supposito n̄ ē min⁹ ens illo supposito. Cōtra aliqua supposita hōis sunt exn̄tia aliqua n̄on ergo homo est equiuocū illis. quia enti ⁊ nō enti cum sint cōtradictoria nihil ē uniuocū cōe. Dico ꝙ existere ⁊ nō existere cum sint extranea nē ut significat̄ per terminuz nō faciūt equiuocatōem in termino.

Ad secūdū ꝑncipale dico ꝙ hic cesar est homo ꝑdicat̄ esse paccidēs. quod quidē intelligit̄ dupliciter uel sic idest ſm aliquid extraneuz. uel sic idest ſm aliquid cui⁹ esse de sbiecto nō ponit esse simpliciter de sbiecto. et utroq; modo erit in ꝓposito. naz esse hominis de cesare extraneū est ei quod ē esse quādo ꝑdicat̄ secundū. Tū illud esse qd̄ dicit ꝑdicatiōem hominis de supposito suo eodē modo se habet qualicūq; trāsmutatione facta circa esse quādo ꝑdicat̄ secundū. Similiter secūdo modo est secūduz accidēs. nam esse hominis ut dicit̄ de sorte nō necessario ponit esse.

Cōtra hoc sequit̄ cesar est albus ġ cesar est. ergo ꝑ locū a maiori sequitur cesar est homo ergo cesar est. si enim esse accidentis quod est minus uerum ens ponit esse simplicit̄. multomagis eē sbstātie qd̄ est uerissimuz eē ponit esse simpl'r uez. Itē esse uel est de eēntia vel necessario ꝯn̄s eēntiā cuiuslibz generis ergo ⁊ hōis cū homo significet verā essentiaz. ſ; si utroq; modo fuerit ad hominē sequit̄ esse. Itē i ꝑncipio secūdi posteriorū dicit̄ ꝙ si est est uere scibile quia est uere queribile ergo est necessariū predicari esse de quocūq; et ꝑse. ergo sequit̄ ad quodlibet. Itē in eodē secūdo. nō contigit scire quid est ignorantē si est. ſ; sciēs hoiez diffinitive vel ꝙ genus ꝑdicat̄ de ipso scit q̇d est. ergo oportet ꝑscire si est ergo sequit̄ si est animal ꝙ est. Dico ꝙ ſm neutrū intellectū ꝑdictū ꝑdicat̄ eē secūdū accidens cesar ē alb⁹. quia accidens reale siue paccidēs cuiusmodi est albū nulli sbiecto inest nisi exn̄ti ergo eius eē de sbiecto necessario ponit eē absolute Cū ꝓbat̄ cōsequētia quia eē substantie est ueri⁹. verū est eē sbstātie existentis sed esse specificū ꝑ sbstātiā nō ē uerius esse h̄ esse existere q̄; esse specificū per accidēs. esse ei qn̄ ꝑdicat̄ tertiū ꝑdicat vnionez extremorū que necessaria est sbstātie ad sbstātiā sine existētia extremorū nō aūt accidētis ad sbstātiā non exn̄tē. Ad aliud maior est uera de eē vt scilicz existit l; sic nō ponit̄ ꝑdicari de sor. sed ut intelligit̄. ⁊ sic ei existē extraneat̄ Ad aliud dico ꝙ si est ut sumit̄ secūdo posteriorū nō ꝓ existere sed ꝓ esse ens ⁊ habēs essentiā ut ens est nomē quia oportet scire aliquid essentiaz hr̄e ꝑusq; scire eēntiā. ⁊ ꝑmū ꝑtinet ad qōem si est. secūdū ad quid est. Si aūt auctoritas intelligit̄ de existere hoc nō est nisi aptitudinaliter. nihil eni habz essentiā nisi qd̄ aptū natū est existere. manifestū est autē ꝙ pōt sciri q̇d ē uox licet nesciat̄ aliquā uocē actu existere. puta cū aliquis nihil audit actu. Ad tertiū ꝑncipale dico ꝙ mortuū ⁊ uiuū pn̄t actualiter sumi uel aptitudinalit̄. ꝑmo mō sunt accn̄tia eēntie hōis signate ꝑ hoc nomē hō ⁊ sic pōt cōcedi ꝙ cesar nō est hō uiu⁹ ſ; mortu⁹. ⁊ quia mortuū illo modo nō diminuit ab hoie nec infert nō hoiez. nā diminutio alic⁹ ꝑ aliō sicut ꝯpō inter illa dz eē rōe signatoꝝ. hō aūt nō icludit i suo sigto oppositū mortui h̄ mō sumpti. ſ; si sumat̄ h̄ aptitudinalit̄ forte sic sūt drie i gn̄e sbe cedē isd aiatū ⁊ iaiatū ⁊ sic mortuū diminuit ab hoie ⁊ h̄ ē falsa cesar ē hō mortuus hec aūt uera cesar ē hō uiu⁹ nec seq̇t̄ ġ uiuit sicut nec seq̇t̄ est risibilis ergo ridet.

Cū ꝓbaṫ ꝙ cesar est homo mortuus.
quia fuit homo, put fuit dicit actuȝ cō
pletū ⁊ terminatū. ne⁹ħ si fuit ṗdicaṫ
tertiū adiacēs nō ei terminatū ē in eo
eē hominē cū adhuc sit homo, si auteȝ
fuit ṗdicet secūdū adiacēs tūc pōt ꝯce
di ꝙ ipe fuit homo quia in eo existere
est terminatū. vsus tamē cōcedit hanc
ꝓpōem cesar fuit homo ⁊ nō est quia
vsualiṫ magis ferṫ intellect⁹ ad exñtiā
ꝗ̄ ad nō exñtiā ⁊ de cesare nō est uerū
ꝙ est homo exñs ꝉ fuit cū homo de sui
significato nō importat hominē exñtē
vnde in multis significatio sermonis
repugnat usui ⁊ ecōuerso. Ad secū
dā patet ꝗ̄liṫ sequiṫ est uiu⁹ ergo uiuit
distinctio ṗdicta pȝ in simili de bipede
quo frequēter utiṫ Arī. pro differētia
essentiali hōis. cū tamē dicat in quito
topicorū. nō est omnis homo habens
duos pedes ergo ꝼm aptitudinē ē dif
ferētia hōis uel ad min⁹ nō diciṫ de oi
hōie ꝼm actū Cōtra hoc si cesar nō
viuit ⁊ uiuere uiuētib⁹ est esse secūdo
de anima. ergo nō est ⁊ si nō ē ergo nō
est ens. esse eim quādo ṗdicat secūdū
adiacēs ṗdicat qȯ in se est ⁊ si nō ē ens
ergo nō est homo p locuȝ a supiori ad
inferi⁹ negādo Ad istud cōcedenda
est hec ꝓpō cesar nō uiuit ⁊ hec similiṫ
cesar nō est de esse existere ⁊ ulterius ꝗ̊
est nō exñs quia illud ens ṗdicaṫ p eē
quādo ṗdicat secūdū sed ens sumptū
pro exñte nō est supius ad hoiem. vñ
solet antiquiṫ⁹ dici ꝙ ens pōt esse ꝑtici
piū uł nomē. ens participiū significat
idē quod exñs quia tenet significatuȝ
verbi a quo descēdit. ens nomen forte
significat habēs essentiā. id diuidiṫ in
decē genera ⁊ sic cōcedendū ē ꝙ cesar
est ens loquēdo de illo ente nō de ente
quod est participiū. Ad q̄rtū trans
mutatio nō cadit circa rē nisi ꝼm ꝙ ex
istit sic aūt nō habet rōem suppositi sȝ
vt cōcipiṫ apud intellectū p modū nō
dicibilē de plurib⁹. uult ꝗ̊ auctoritas ꝙ
res ꝼm ꝙ existit in trāsmutatiōe ſbali
nō habeat formā quā prius habuit sed
ex hoc nō sequiṫ ꝙ ṗus fuerit supposi
tū alicui⁹ cōis ⁊ nūc nō esse ei⁹ supposi
tū quia circa illud nulla facta ē trāsmu
tatio substātialis. itelligiṫ ergo aucto
ritas tantū de re que pse trāsmutatur
que est res ut exñs. Ad q̇ntū si ꝯce
daṫ oēm minorē in uniformi de contin
gēti esse impossibilē nihil ꝯtra aristo.
quia nō eo min⁹ esset forma silogistica
bona quā doceȝ arī. l'si sit aliqȯ supposi
tū in potētia ad formā termini qȯ non
est pse suppositū t̄mini tale suppositū
pōt sumi sub ⁊ esset minor uera. Ad
sextuȝ qualiṫ illud dictū i libro ṗntoꝝ
sit intelligendū dictū ibi ē. Ad aliā
qōem cocedēde sunt omnes tales sor
est sor. sor. ē homo, ꝓpṫ rōes ṗ⁹factas.
Ad istā partē qōnis q̄ꝛ una est illa
sc̄ȝ que est de silogismo ex oppositis pōt
reduci ad solutōem ṗcedētis qōis scȝ
ꝙ in secūdo ṗorū dicit aristo. ꝙ nō tm̄
est silogisimus ex oppositis ubi aliquid
affirmaṫ ⁊ negaṫ de eodē simpl'r sed et
vbi aliquid affirmaṫ de supiori vl'iter
⁊ negaṫ idem ab inferiori uł ecōuerso
⁊ exemplificat i quarto secūde sic. ois
disciplina est studiosa nō ois medicina
est studiosa. Tertio similiter in propo
sito esset hic silogismus ex oppositis.
omne animal est albū nō omis homo
est albus ⁊ sequiṫ ergo nō ois homo ē
animal ergo hec cōsequētia est impos
sibilis etiā homine nō exñte q̄ non eo
minus est silogism⁹ ex oppositis ergo
eius opposita ē necessaria. Si dica
tur nō existere talē ratiōem inferioris
ab hōie rōne animalis sequiṫ ꝙ illa rō
sibi infuit ꝼm ꝙ existebat uł ad minus
ꝙ depēdebat ab exñtia rei. ⁊ p ꝯñs nō
erat illa rō simpl'r ab opatōe itellect⁹.
intellect⁹ enī in sua opatōe nō depēdet
ab existētia rei cū ⁊ diffinitōes ⁊ demō
stratōnes fiant de nō existētibus. mul
to magis non existētibus pōt attribuē
itētōes secūdas q̇ oēs ab itellcu cāṅ
Cōsimiliter illa ratio q̇ fiebat ad ṗmā

questōem de pse p hoc q nō existētiuz sunt diffinitōes. ergo nullo hōie exnte pōt habere homo diffinitōem ꝛ in illa poneret aial ergo pse pdicat de homie ad minꝰ homo pōt hr̄e pse diffinitōez exprimētē quid dicit per nomē ꝛ in illa necessario poneret animal cum sit de significato nomis quia nomē semper significat idē. Ad primū argumētū dictū est in questōe pori qualiter hic p dicat esse ſm accidēs. Ad secundū cōcedant ppōnes que sequunt. s. cesar est homo ꝛ cōsimiles sicut pus cōcesse sunt. Ad tertiū dici pōt q sicut res se habet ad esse sic oportet ad ueritatē talis ppōnis esse unionē in re talem qualis significat in sermone. Natura autē significata p hoc q est sor. est ens p intellectuz alioqn intellectꝰ de eo nō faceret cōpositōnem ꝛ sic est cōpositio eiusdē exntis apud intellectū cū seipo ꝛ talis compō sufficit ad ueritatez ubi res nō est existēs ut patet in istis scilz chimera est chimera nō est non ens.
Ad primū argumētū illiꝰ qōnis que ē de vniuocatōe termini cōis quod ostē dit terminū esse uniuocū. patz q ens vt ens est nomē nō est equocū ad illō quod existit ꝛ ad illud quod nō existit licet forte ens ſm q est participiū sit equiuocū ad illa. ſ ens utē pticipiū nō est supius ad hominē. Ad aliud iaz cōcessum est cōe pdicari de supposito p hoc uerbū est. Ad tertiū enti ꝛ nō enti ꝛc si intelligat de istis ſm q habēt ratōnem cōtradictoriorū sic forte nihil est eis uniuocū Et si arguat ulteriꝰ sor. est exns cesar nō est exns ḡ eis nō est aliquid uniuocū est fallacia accn̄s. quia mediū est extraneū uni extremo inquātū cōpatur ad aliud. qa duobus suppositis quorū alterū exns est alteꝝ nō aliquid est eis uniuocū inquātuz includūt perse aliquid idē. sed accidit uni esse exns ꝛ alteri esse nō exns. quia ſm ista accidētia eis nō cōuenit aliqd cōe tale. Q autē forma arguendi nihil valeat patet in simili arguēdo sic albo ꝛ nō albo nihil est cōe uniuocū cū sint contradictoria iste homo est albꝰ ꝛ ille non est albꝰ ergo isti hōi ꝛ illi nihil est vniuocū nō ualet ꝯn̄a. qꝛ hoc pdicatū nō habere aliquid uniuocuz istis inest rōe affirmatōis ꝛ negatōis sicut ꝛ hoc quod est cōtradictoria eē ꝛ nō eē ratōe eoꝝ q̇ sbsunt forme ꝛ in minori sumūt illa que subsuut istis formis. Cū ostē ditur illa ppositio enti ꝛ nō enti nihil ē vniuocū p hoc q nō omnibꝰ entibꝰ est aliquid cōe uniuocū. negāda est ꝯn̄tia quia nihil idē cōceptū apud intellectū includit in conceptu omniū entiū sed aliquid idē cōceptū apud intellectum pōt esse de itellectu eiꝰ cui accidit existē ꝛ eius cui accidit nō existere. Aliter potest dici ad tertiā questōem illarum triū sustinēdo ea que dicūtur ad prece dentes questiōes duas scz q suppōita tā exn̄tia q̄ n̄ exn̄tia sint simplr̄ suppo sita t̄mini cōis ꝛ uniuoce. Adhꝰ ſm ali quos nō oportet cōcedere cōe pdicari de his ꝛ de illis v'e cū hoc uerbo est. qa simplr̄ supposita sunt ꝛ uniuoce q̇cūq includūt eandē rōem termini ſm quā cunq differētiā tpis quia significatuz termini nullā differētiā tpis sibi deter minat. pōt ergo stare cū uniuocatōne q homo pdicet de antixpo eū fore ꝛ de cesare eū fuisse. quia illa non uariant significatū termini ꝛ hoc forte itellexe rūt qui dixerunt illa esse supposita di uerse appellationis. quia non eodem modo appellātur a cōi lz forte pticipēt idē significatū cōis. Ad ratiōes que sunt cōtra uniuocatōem. Ad pmaz pōt dici q suppositū exns ꝛ non exns vniuocat in ente. qꝛ ens ſm unū sigtū dr̄ de eis ſ nō cū hoc verbo est. Ad secundū ꝯcedit q predicatio cōmunis de quocunq supposito est essentialis. nō tn̄ oz oēm ꝑtionē essentialē esse ue rā cū hoc uerbo est ſ sufficit cū q̇cūq verbo cuiuscūq drie tpis. Ad t̄tiū dicat sicut pus dictū est ad argumēta

Ad primū dicit̄ q̄ hec ꝯña nō valet
cesar currit ergo homo currit. q̄r nūc
nō appellat̄ cesar ab hoie cū uerbo de
pñti ſꝫ ſequit̄ cesar cucurrit ꝓ tpe pro q̄
appellabat̄ ab hoie ergo homo currit
ꝛ ꝓ tpe illo ꝓ quo appellabat̄ ab homie
cū uerbo de pñti ſequebat̄ cesar currit
ergo homo currit. Ad aliud dictuʒ
Arī. ē intelligēdū de cōpōe significata
ꝑ uerbū cuiuſcūq̄ drie tpis Ad aliō
negat̄ hec ꝯña. cesar eſt cesar ḡ cesar ē
homo. ſequit̄ aūt quādo cesar appella
tur ab hoie cū uerbo de pñti ꝛc.

Querit̄ iuxta ꝑdicta utꝝ ṫmin⁹
cōis ſupponēs reſpectu uerbi
de pñti ſupponat tm̄ ꝓ pñtib⁹.
Q᷑ ſic uidet̄ q̄r aliter hec eēt uera albū
ē nigrū. ꝛ iſta ſedēs pōt ambulare i ſen
ſu cōpōis q̄r poſſꝫ habere hāc cām ueri
tatis quod fuit albū eſt nigrū ſi ſubm
poſſit ſtare ꝓ preterito. ꝛ ſimilit̄ de alio
exēplo hec ē poſſibilis ſedēs ambulat q̄r
ſedēs qui fuit ambulat. modo illa ē fal
ſa albū eſt nigrū. Tū q̄r ex iſta albū eſt
nigrū ſequit̄ q̄ albū nō eſt albū. ꝛ ꝯtra
dictoria illi⁹ ſcʒ eſſe albū eſt uera q̄r idē
ꝑdicat̄ de eodē ergo duo cōtradictoria
ſunt ſil̄ uera. Tū q̄r ꝓpōes de p̄tis ꝯtra
rijs eēnt ſil̄ uere hee ſcʒ albū ē albuʒ ꝛ
albū ē nigrū. De reliq̄ dicit arī. q̄ ſen
ſus cōpōnis ē falſus. Itē p̄tū in tali
ꝓpōe reſtrigit̄ ad ſtādū tm̄ ꝓ his q̄ fūt.
ḡ ꝛ ſbm. ꝓbō ꝯñtie q̄r alit̄ nō poſſet eſſe
ꝯuerſio ſine figura dictōis. ꝓbō añtis
Tū q̄r ſic dicēdo b. ē. res uerbi ē p̄tum
appoſito a. faciet unū cū re uerbi q̄ idē
eēnt iſti b. ens a. ut p̄tū reſtrigit̄ ꝑ ens
ſpecificās ipm. Tū q̄r alit̄ nō ſequeret̄
homo eſt alb⁹ ḡ homo eſt. ꝓbō. quia ſi
albū a pte p̄ti pōt ſtare ꝓ eo qđ exiſtit ꝛ
pro eo qđ nō exiſtit indifferēt̄ ſm q̄ ꝑ
dicat̄. ergo ſm q̄ p̄t indrñter ſe hʒ ad
exiſtere ꝛ nō exiſtere. ergo ſm q̄ p̄tur
neutrū ponit. ꝛ pari rōne eēt ꝯña i oib⁹
negāda a cōiūctis ad diuiſa ut uidet̄ q̄r
vbiq̄ ꝑdicaret̄ eē ſecūdū adiacēs ergo
fruſtra doceret̄ in ſecūdo piermenias

in quo tenet ꝛ in quo nō. Itē ꝯpō nō
intelligit̄ ſine extremis ꝑ arī. in fine ca
pl'i de uerbo. ḡ ꝓ eodē tpe itelligit̄ ꝯpō
ꝛ extrema ergo utrūq̄ extremū reſtri
git̄ ad illud tps qđ ꝯpō mēſurat Itē
ꝯpō ē forma extremoꝝ forma uero eſt
ꝑncipiū intelligēdi aliq̄d ſm ei⁹ rōem.
ḡ extrema intelligūt̄ ſm rōem ꝯpōnis
Ad oppoſitū ſi in illa de pñti tm̄ ſtarʒ
pro pñtib⁹ duo cōtradictoria eēnt ſiml̄
falſa. ꝓbō ꝯñe ponat̄ nullū hominē eē
hec ē falſa ois hō ē ꝛ illa aliq̄s hō nō eſt
ſi ſbm ſtet ꝓ ente tm̄ q̄r ſigt̄ aliq̄s hō q̄
ē nō ē. Itē ſequeret̄ ſi tm̄ ſtaret ꝓ pñ
tib⁹ ḡ oēs tales eēnt falſe. dom⁹ fit. hō
gñat̄. q̄r ſequeret̄ illud fieri qđ eſt. qđ
falſum ē. q̄r fieri ē uia a nō eē ad eē ꝛ ꝑ
ꝯñs quod eſt nō fit. Si aūt oēs tales
falſe eſſent ſequeret̄ q̄ oēs ille eſſent
falſe dom⁹ ē facta. homo eſt generat⁹.
quia fieri ꝛ factū eſſe ſunt eadē. ꝛ ita hᷤ
propō eſſet uera quidq̄d ē eſt nō factū.
Itē ſequit̄ antixp̄us currit ḡ hō cur
rit. quia minor ſbintellecta v̓tute cui⁹
tenet cōſequentia eſt neceſſaria ſicut
dictū eſt. ergo homo in cōſequēte pōt
ſtare pro ceſare. ergo pro eo quod nō
exiſtit. Iteʒ termin⁹ ꝑmo ſupponit
ſuum ſignificatū in omni ꝓpoſitōne ꝛ
non pro ſuppoſito niſi quia ſuppoſituʒ
ē idē ſignificato. alioq̄n nulla uniuer-
ſalis eēt uera ergo equaliter ſupponit
pro ſuppoſitis que equaliter ſe habent
ad ſignificatū cōis ſed huiuſmodi ſunt
tam exñtia q̄ nō exñtia ſicut ꝑus oñſū
eſt. ergo ꝓ omnib⁹ fit equaliter ſuppo
ſitio. Item q̄ non artet̄ v̓tute uerbi
Probatio. tum quia illud quod diſtat
ab aliquo in oratione non innouat ali
quid reale circa aliud diſtans. quia oē
contrahens reale cadit in idem extre
mum cum contracto certo aliter hec
poſſet eſſe uera. homo eſt mortuus q̄a
ſi illud quod eſt a parte predicati poſ
ſet contrahere ſubiectū realit̄. ḡ illud
qđ ē a pte ꝑdicati poſſet diminuē ſbm
probātia hāc eſſe verā ceſar eſt homo

quo ad ꝓpositū eni nō est differētia de
determinatōe cōtrahēte ꝛ diminuente
staret ergo homo hic in sbiecto ꝓ ho
mine diminuto ꝑ mortuū ꝛ ita hec eēt
vera homo est mortuus ad quā sequit̃
per Aristo. ergo homo est nōhomo qꝛ
mortuū per ipm secundo piermenias.
includit oppositū hōis ad quā sequit̃
cōtradictio. ergo duo ꝯtradictoria ab
solute sine determinatiōe ut significāt̃
per hec noīa homo ꝛ nōhomo ꝑdicarē
tur de seinuicē. Qꝫ si hec sunt incōueni
tia sequit̃ ꝙ illud quod est illud qꝺ est
a parte uniꝰ extremi nō posset cōtrahē
illud quod est a parte alteriꝰ extremi.
sed cōpositio se tenet ex parte ꝑdicati
vt dicet̃ post. ergo tēpus qꝺ est circa
cōpositōem nō pōt restrigere subiectū.
Tū quia cōtingit intelligere actū mē
suratū tempꝰe pn̄ti inesse subiecto pro
supposito quod fuit uel pro omnibus
que fuerūt sunt ꝛ erūt ẜm intellectū lꝫ
sit falsum. ergo ꝛ cōtingit significare
hoc sed impossibile est significare hoc
si tēpus pn̄s circa ꝑdicatū faceret sub
iectū tantū stare pro suppositis q̇ sunt.
ergo illa ipotesis interimit finē sermo
nis qui est ut per cum possit omis intel
lectꝰ lꝫ ꝯceptꝰ noster significari.

Uxta hoc querit̃. Utrum in
propositōne de ꝑterito stet sub
iectū tātū pro illis que fuerūt
ꝛ de futuro tātū pro illis que erūt. Qꝫ
sic per illas duas ratōes factas ad pre
cedentē questōem de cōpositōe. Itez
sequit̃ homo qui fuit ergo homo fuit.
quia oppositum consequētis quod est
nullus homo fuit. nō pōt stare cum an
tecedēte cū repugnēt iplicatōi. Eodē
modo arguit̃ de futuro. Itē nisi sub
iectū staret in illa de ꝑterito pro illis q̇
fuerūt. hec ꝓpositio homo fuit eēt fal
sa posito ꝙ omnes nunc exn̄tes essent
in ꝑ̇istāti sui eē ꝛ multi alij ꝑcessissent
eos. et si illa esset falsa tunc hec esset
vera nullus homo fuit. ergo sequitur
nullus homo qui fuit fuit. qꝛ oppositū
cōsequētis nō potest stare cū antecedē
te. sed istud consequēs est falsū nullꝰ
homo qui fuit fuit. quia eiꝰ cōtradicto
ria est uera ergo ꝛ antecedens ex quo
sequit̃. ergo cōtradictoria uera. due ul
time ratōnes tantūmodo probāt ꝙ sb
iectū nō stet pro ꝑteritis ꝛ futuris non
ꝙ tantū pro illis. Et ad idē est secūda
ratio facta ad primā partē precedētis
questionis. Ad oppositū qꝺ nō tātū
probāt due ultime ratōes ad oppositū
ꝑcedētis questōnis. Itē si possꝫ stare
illa de ꝑterito pro ꝑteritis illa eēt uera
albū fuit nigrū. ergo ꝛ sua de presenti
aliquādo fuisset uera qꝺ falsū est cū
ꝑdicet̃ oppositū de opposito.

Uxta hoc queritur. Utrū in
omni ꝓpositōe in qua nō addit̃
termino cōi aliquod ꝯtrahēs
immediatū distribuat̃ terminus cōis ꝓ
quibuscūqꝫ eius suppositis simpliciter
Qꝫ nō uidet̃. quia tūc maiore exn̄te
de inesse ut nunc. ꝛ minori de cōtigenti
esset silogismꝰ utilis imo ut uidet̃ regu
latus. quia pro quocūqꝫ supposito acci
peret̃ mediū in minori uirtute ꝯtigētie
pro eodē distribuet̃ in maiori cōsequēs
est falsum cōtra Aristo. ꝑmo priorū.
Item in hac acceptōne quod est. aut
stat subiectū in illa pro omnibꝰ ꝑse sup
positis ꝛ tūc quelibet de cōtingēti ꝛ qli
bet de inesse in qua ponit̃ impossibile.
cum nullus actus possit idē cōtigēter
inesse suppositis cuiuscūqꝫ differētie tēpis.
aut tantū pro existētibꝰ ꝛ tūc cū in sua
de inesse stet pro omnibꝰ suis supposit̄
ꝑ ꝑositū poterit uniuersalis de contin
genti esse uera. et tamen sua de inesse
impossibilis. Item maiore existēte
de necessario et minori de contingenti
esset silogismus regulatus. quia que
cunqꝫ sumūtur sub in minori pro illis
fieret distributio immediate. Itez
ad hoc sunt omnes rationes que pro
bant. ꝙ terminus communis stet in
aliqua propositione tantum pro sup
positis vnius differētie tēpis. quia nō

distribuit͛ nisi ꝓ illis ꝓ quibꝫ suppõit.
Ad oppositū sequitur õmis hõ currit
ergo cesar currit. sil'r sic oīs homo cu
currit ergo cesar cucurrit. sil'r oīs hõ
curret ergo cesar curret. ⁊ ita de q̃cūqꝫ
supposito cuiuslibet d͛rie tp̄is. ergo cõe
respectu cuiuscūqꝫ p̄dicati distribuit͛ ꝓ
quibuscūqꝫ suppositis. omēs hee ꝯñe
patēt q̇a minores de p̄n̄ti p q̃s ille ꝯñe
reducūt͛ in silogismos sunt nccãrie ut
pꝫ ex p̄dictis. Itē uniuocū supponēs
pro multis signo sibi addito supponit
pro multis. ꝫ termin⁹ cõis uniuoc⁹ est
ad quecūqꝫ supposita ut pꝫ ex dictis.
Itē ꝓ oī eo fit distributio in v'li quod
põt sumi sub. ꝓ dici de oī hui⁹ mõi sunt
quecūqꝫ supposita ut p̄dictū ē. qꝛ omia
sunt sil'r supposita termini. Ad du
as p̄mas q̃ones dicēdū ꝙ termin⁹ cõis
in quacūqꝫ ꝓpõe siue de p̄n̄ti siue de fu
turo supponit ꝓ quibuscūqꝫ suppositis
siue exn̄tibꝫ siue nõ exn̄tibꝫ qñ nõ addi
tur sibi imediate determīatio aliq̃ con
trahēs ad supposita uni⁹ d͛rie tēp̄is.
Et iuxta hoc cõsequēter ē dicēduꝫ ad
3. q. ꝙ ꝓ oībꝫ distribuit͛ in q̃cūqꝫ ꝓpõne
in qua absolute sumit͛. quod pꝫ q̇a qȯ
cūqꝫ suppositū infert suū cõe respectu
cuiuscūqꝫ p̄dicati ⁊ infert͛ ex suo cõi di
stributiuo. qꝛ utrobiqꝫ mioꝛ intellecta
in q̃ scꝫ cõe p̄dicat͛ de suo supposito cū
hoc uerbo est ē nccãria. ergo cõe pro
q̃cūqꝫ supposito supponit ⁊ distribuit͛.
Causa aūt p̄cipue ē qꝛ cõe qñ nõ spe
cificat͛ ꝑ aliq̇d imediate additū suppõit
absolute suuꝫ significatū ergo eq̄lit͛ ꝓ
oībꝫ q̇ eq̄liter se hn̄t ad suū significatū
huiusmodi sunt tā exn̄tia q̃ꝫ nõ exn̄tia
ergo ꝓ oībꝫ supponit eq̄liter. ⁊ ꝑ ꝯñs
distribuit͛. nec aliqȯ p̄dicatū ip̄m ꝯtra
hit ut oñsuꝫ ē in opponēdo. qꝛ ꝯtrahēs
⁊ ꝯtractū tēdūt in idē extremū. ⁊ qꝛ cõ
uenit intelligē p̄dicatū sumptū sꝫ qua
cūqꝫ rõe inesse supposito ꝓ supposit͛ cu
iuscūqꝫ d͛rie tp̄is uel ꝓ oībꝫ simul ergo
⁊ significare ergo p̄dicatū nullā rõem
supponēdi tribuit sꝫo. Ad primam

ratõnem p̄me q̃onis notādū ꝙ forme
accidētalis significate in cõcreto aliȯ
est suppõsitū aliud ē subiectū qꝛ cõe est
idē eēntialit͛ suo suppõito ꝫ nõ suo sꝫo
licet ergo cõcedit͛ terminū cõem posse
stare ꝓ suppositis exn̄tibꝫ ⁊ nõ exn̄tibꝫ
nõ tm̄ hoc cõcedit͛ de sꝫo qȯ aliquādo
habuerit formā ⁊ ꝑ ꝯñs hec nõ ē vera
albū ē nigrū licꝫ eni sꝫm qȯ aliqñ fuit
albū nūc sit nigrū nõ tñ suppõitū albi
quod fuit aliqñ albū ē nigrū. qꝛ de isto
supposito etiā qñ nõ existit p̄dicat͛ suū
cõe cū hoc uerbo ē. ⁊ ꝑ ꝯñs oppositũꝫ
sui cõis ꝓ nullo tp̄e uere p̄dicat͛ de ipso
ꝑ hoc pꝫ ad aliud exēplū. qui eni dicūt
tales ꝓpões in q̇bꝫ sꝫiciūt͛ cõcreta esse
distiguēdas ꝫm ꝯpõem ⁊ diuisionē nõ
intelligūt ꝙ significata cõis uel ei⁹ ꝑse
suppositū possit accipi ꝓ eodē tp̄e ul' ꝓ
diuerso cū p̄dicato sed hoc intelligūt
de sꝫo forme accidētalis. ⁊ ita h̓ ē falsa
in sensu ꝯposito sedēs põt ambulare ꝓ
quocūqꝫ supposito ꝑse supponat sedēs
⁊ sil'r ꝓ subiecto cū intelligit͛ iformari
forma sessiõis ꝓ illo tp̄e ꝓ q̊ p̄dicatum
sibi unit͛. Cõtra hoc nigrū ⁊ album
qȯ fuit loquendo de supposito p̄terito
albi p̄n̄t dici de eodē sꝫo ꝫ unū de alte
ro põt p̄dicari. añs pꝫ qꝛ uer̄ ē dicere
de illo qȯ ē albū qȯ fuit ⁊ qȯ est nigrū
p̄mū patet qꝛ sequit͛ si fuit albū ergo ē
albū qȯ fuit. Ad illud dici põt ꝙ al
bum quod fuit loquendo de perse sup
posito albi nõ dicitur nec de illo quod
heri fuit album. sed dicitur de eo pro
preterito et ex altera de preterito et ex
altera de presenti. nõ sequitur de p̄n̄ti
ergo non sequitur hoc ꝙ album prete
ritum sit nigrum. Ad probatõnem
negatur hec consequentia. hoc fuit al
bum. ergo hoc est album quod fuit.
Non enim sequitur si suppositũꝫ albi
dicatur de subiecto cum fuisse ꝙ dicat͛
de eo cum est. illud enim preteritū sup
positum non est existens. subiectum
est existens. non existens autem non
potest predicari de xeistente.

Si etiā arguiṫ q̇ꝰ fuit albū est nigruꝫ ergo albū est nigrū. aṅs est distinguēdū. quia aut quod refert ſbiectū albi et tūc cōſequētia nō ualet quia album nō stat ꝓ ſbiecto ṗterito sed magis est figura dictōis cōmutādo q̇d in quale si quod referat suppositū alb itūc ꝯsequētia bona est aṅs autē falsuꝫ Contra saltē uideṫ ꝙ hic nō predicaṫ cōtrariuꝫ de cōtrario q̇ꝰ fuit albū ē nigrū q̄ albū quod fuit et nigrū quod est nō contrariantṫ nec pari ratōe unq̄ possibile erit ṗdicari cōtrariū de ꝯtrario. Ad hoc diciṫ ꝙ albū quod fuit loquēdo de ꝑ se supposito albi inquātū includit de ꝑ se formā sui cōis cōtrariaṫ nigro ⁊ ſb illa rōne supponiṫ ꝑ suū cōe ⁊ tāta est ibi cōtrarietas quāta inter albū quod est et nigrū. Similiter ad illā sedēs ambulat patet ꝙ nō est uera quia suppositūꝫ ṗteritū uel futurū sessiōis nūquaꝫ est ambulās. qui autē ponit talē ꝓpōnem sedēs pōt ambulare esse distiguēdam ſm ꝯpōem ⁊ diuisionē non ponit hoc a ṗte suppositi ſ ſbiecti. pro quocūq̄ ei supposito sumāṫ extrema est sensus cōpositꝰ ⁊ falsus quia suppōitū cuiuscūq̄ tpis ex una parte nō pōt uniri cuicūq̄ supposito ex alia parte. Ad secūduꝫ pōt dici ꝙ equaliter indifferēter stat ꝑdicatū in ꝓpōe sicut ⁊ ſbiectū q̄ ꝯsiṁis ratio ꝓbat utrūq̄. ꝯuenit eni intelligē predicatū ꝓ quibuscūq̄ suppositis siue omnibꝰ siue aliquibꝰ attribui subiecto pro quibuscūq̄ suppositis ſbiecti siue oibus siue pluribꝰ. ⁊ hoc mediāte quacūq̄ ꝯpōne ergo cōuenit significare. g̊ quecūq̄ ꝯpō nullā determiatōeꝫ ponit pro suppolitis circa extrema nec circa predicatū nec circa ſbiectū cuꝫ ṗdicaṫ oppositū de opposito. Dicenduꝫ ad ṗmā ꝓbatōemꝰ ꝙ res ṽbi posito ꝙ essꝫ ṗs significati q̄ñ est ꝓdicat tertiū adiacēs adhuc illa nō specificat illud quod ſbsequiṫ ipm sed ecōuerso ut hic omis homo est aial. si ens sit pars predicati illō nō specificat aial ad stādū ꝓ exn̄tibꝰ tantū sed aial specificat illud. q̇a quādo est ṗdicat tertiū adiacēs adhuc ṗdicat quod in alio ē nūc aūt ens specificatū ꝑ aial ita est indifferēs ad supposita sicut aial uel forte ut uidebiṫ post res uerbi nō est pars ṗdicati. Ad secūdā ꝓbatōnem cōcesso ꝙ nūquā ab esse ṗdicato tertio sequaṫ eē ṗdicatū secūdū saltem in aṅte specificaṫ eē ꝑ terminū nōialem nō sequiṫ ꝙ frustra determinet aristo. in secūdo piermenias a quibꝰ cōiūctis tenet cōsequētia ad diuisa ⁊ a quibꝰ nō. quia in aliȷs coniūctis ab esse quādoq̄ sequiṫ diuisim ut iste est homo currēs ergo iste est homo. in aliȷs uero nō ut iste est bonꝰ cithаredꝰ ergo est bonus. ⁊ illud est magis ad ꝓpositū Arl̄. q̄ de esse. diciṫ eni ibi in lr̄a. q̄ꝛ in quātiscūq̄ ṗdicatis nec ulla oppō inest et ſm se ṗdicanṫ ⁊ nō ſm accidēs. i. nō ſm aliq̇d extraneū sue rōni ꝓprie. In his auteꝫ simpliciter ueꝝ est dicere ubi nulla fit mētio spālis de esse ⁊ specificaṫ magis de aliȷs ṗdicatis cōpositis. Ad t̄tiuꝫ cōcedendū est ꝙ extrema intelligūtur pro eodē tpe ꝓ quo cōpō. sed ex hꝰ non sequiṫ ꝙ tm̄ ꝓ suppositis unius tpis.

Ad quartū siliter pōt concedi ꝙ est ṗncipium intelligēdi extrema quo ad aliquē modū circa extrema sed non de reali acceptōne ꝓ suppositis. q̄ impossibile est intelligere terminū pro q̇buscunq̄ suppositis ſb rōne ṗncipalitatis vel ṗteritōnis. ⁊ hoc est ꝙ solet dici ꝙ cōcedēda est restrictio modalis ⁊ non realis. Ad ṗmū argumētū in oppositū diciṫ ꝙ positū est impossibile. sciꝫ nullū hominē esse. Uel aliter ꝙ si ſbm q̇ꝰ habeat aliqua supposita entia tātuꝫ stat ꝓ illis. si nullū tūc stat ꝑ n̄ exn̄tibꝰ ⁊ tūc nec est sensus aliquis homo qui est nō est. Cōtra istā rn̄sionē illō positū si sit impossibile non est impossibile includēs incōpossibilia q̄ pōt concipi sine repugnātia intellectuū. ergo ꝓpṫ illud positū nō sequiṫ cōtradictoria esse simul uera. q̄ impossibilꝰ nō sequiṫ ex

minus impossibili. nec minus impossi
bile ex falso cõtigẽte. ex eo eni qd pot
cõcipi nõ sequit illud idẽ qd nõ pot ↄci
pi sine repugnãtia intellectuũ. ergo cõtra
dictoria esse simul uera sequit ex alio.
scʒ q subm ponit stare tm p exñtibus.
Jtẽ arguit de singulari q possibile est
nõ esse. Cõtra secũdã rñsionẽ si ho
mine nõ exñte sit hec uera homo nõ ẽ.
τ stet homo p nõ exñte in cõsequente
tũc est bona homo qui nõ est non est.
ergo homo nõ est quare cõe infert re
spectu pdicati ex illo suppõito pro quo
supponit respectu pdicati. ergo eadem
cõsequẽtia tenebit hoie exñte qꝛ idem
erit intellectꝰ añtis τ ↄñtis nec itelles
propositũ mutabit ppter mutatõeʒ rei
in exñtia. τ tũc nõ mutat eadẽ oratio a
veritate in falsitatẽ τ ecõuerso quod ẽ
cõtra Arist. in pntis caplo de substantia.
Ad qntã rõem in cõtrariũ rñdet q
pma pbatio tm pbat subm nõ restringi
p aliquid circa cõpõem quare distant.
sed nõ pbat qn pdicatũ restrigat. quia
cõpõ cadit in idẽ extremũ cũ ipo. Ad
secũdã pbatõem dicit q ↄtigit significare
pdicatũ inesse sbiecto p omnibus
suppositis cuiuscũq tpis p cõpõem de
pñti pterito τ futuro sic. omnis hõ qui
est fuit ul erit est albꝰ. τ sic intelligẽdo
in sbiecto totũ disiũctũ distribui p cir
cũlocutõem. dicit in alijs cõceptũ esse
expmẽdũ qn nõ pot p ẽminũ absolute.
Cõtra cõtingit ptũ istud inesse eius
sbiecto p eius pse suppositis qbuscũq
inquãtũ pticipãt formã cõis ex quorũ
rõem ut sic intelligũt ẽ tps τ disiũctio
τ quilibet pter intellectũ sui cõis ergo
τ significare sꝫ hic nõ significat p taleʒ
circũlocutõnem. plus eni significat in
tali disiũctõe τ a pte tẽpoꝝ q itelligat
Jtẽ i tali ppõe manet cõpõ de pñti
sicut in alia. ergo si cõpõ de pñti semp
restrigat extrema ad supponẽduʒ pro
pñtibꝰ adhuc hoc totũ homo q est ꝛc.
sumet tm p pñtibꝰ τ erit sensus omis
hõ qui est fuit uel erit est albꝰ nugatio
est τ est pcessus in infinitũ. pma ↄñtia
patet quia equaliter subm est indifferẽs
qui est uel fuit uel erit τ eqlit cõpositio
de pñti Ad aliã qõem dicẽdũ ↄñter
q terminꝰ cõis in omni ppõe qn nõ ad
dit aliquod cõtrahẽs imediatũ distri
buit pro quibuscũq pse suppositis qre
quodlibet pot sumi sb p dici de omni. τ
quodlibet sequit ad distributũ τ ppter
rões pfatas τ sequit ex solutiõe qõnis
pcedẽtis. signũ eni additũ termino de
notat ipm sumi uniuersalit pro oibus
quibꝰ est cõe ut supponit in indiffinita
illa sunt quecũq. Ad pmũ argumẽ
tũ in cõtrariũ dico q silogismꝰ ẽ inutil
quãdo maior est de inesse ut nũc. quia
tũc p aliquo tpe unit mediũ minori ex
tremitati in minori q p quo maior est
vera. minor eni de cõtingẽti pot accipi
vera p futuro p quo nõ opʒ maiorẽ eẽ
verã cũ sufficiat eã eẽ uerã p uno tpe.
Sed qn maior est de inesse simpliciter
pro quocũq tpe sit minor uera p eodẽ
est maior uera qꝛ est sp una iõ ncẽe est
extrema uniri in medio p eodẽ tpe nõ
aũt quãdo maior ẽ uera de ineẽ ut nũc
τ nõ est defectꝰ ppter uariatiõeʒ suppo
sitorũ p quibꝰ sumit mediũ in maiori τ
minori. Ad secũdũ pot dici q nullũ
pse suppositũ cõtingẽter ↄpat ad illud
cuiꝰ est pse suppositũ sꝫ necessario. ergo in
hac acceptõe que ẽ h sumit sbm p oibꝰ
pse suppositis inquãtũ sunt pse suppo
sita. Cũ dicit ergo ois vlis de cõtin
gẽti i illa acceptõe ẽ falsa τ ois de ineẽ
ei correspõdẽs est ipossibilis. Ul' h pot
cõcedi nec ppter h deficit aliqd de arte
silogisandi qꝛ silogismus non depẽdet
ex ueritate l' possibilitate ppõnuʒ sꝫ ex
necessaria hitudine pmissaꝝ ad ↄclõeʒ
Uel alit pot dici q lʒ pteritis inqtuʒ
pterita sũt impossibile sit aliqd ↄtigẽt
inesse. qꝛ respectu pteriti nõ est potẽtia
tamẽ quibuscũq suppositis cõis inqtũ
pticipãt formã cõis nõ est impossibile
aliquid ↄtingẽter inesse qꝛ extranea ẽ
eis pteritio τ cetere drie tpis inqtuʒ

sunt pse supposita cōis. in alia autē ac
ceptōe scȝ quod cōtingit esse nō sumiꝛ
pro alijs cū in illa quod est sumaꝛ pro
oibus. sed in illa quod cōtingit sumiꝛ
pro aliquibꝫ sꝫ alia rōe que ei pse sum
pta nccārio ꝯpāꝛ ad cōe ꝭm cōtingētiā
contingeter cōpanꝛ ad idē qꝛ cōtigētia
accidit pse supposito ⁊ ꝭm illā ratōem
forte sumiꝛ pro aliq̄bꝫ suppositis i hac
acceptōe qđ cōtingit eē. nō mirꝫ ē aūt
illud qđ absolute sumptū ē pse suppo
situ cōis si sumaꝛ sub rōe alicuiꝰ quod
est ei extraneū inquātū ē suppositū esse
paccn̄s ⁊ cōtingēter sꝫ cōi. ut iste hō ē
pse suppositū hois ⁊ nccāriū. iste hō al
bus cōtingēs suppositū. ita aūt accidit
existere pse supposito pse homis sicut
albū. Hāc aūt acceptōem ꝙ ē ponēda
est habē ꝓpō ex rōe termini in se q̇ de se
accipiꝛ ꝓ oibꝫ pse suppositis sic̄ sumiꝛ i
illa acceptiōe. aliā aūt acceptōnem qđ
cōtingit eē in qua sumiꝛ ꝓ eisdē tn̄ sub
alia rōe hȝ ꝓpō ex modo cōtigētie qui
modꝰ lȝ nō possit ꝯferre termino acce
ptionē ꝓ suppositis aliq̄bꝫ determiatis
tn̄ pōt cōferre ei acceptōnem ꝓ illis ꝓ
quibꝫ staret ꝭm se sumptuȝ tn̄ sub alia
rōe. qꝛ ois cōpō pōt dereliquere modū
intelligēdi circa extrema licȝ nō realē
artatōem ad supposita. Sic ponedo
pōt cōcedi ꝙ iste acceptōes sunt an̄tes
ad ꝓpōnem de cōtigēti ⁊ disiūctiue se
hn̄t ad vl'em sicut ad indiffinitā lȝ uni
co actu distribuaꝛ terminꝰ ꝓ omnibus
pse suppositis. tn̄ nō distribuiꝛ vnico
actu ꝓ oibꝫ iquātū sumūꝛ sꝫ ex̄nea rōe

Cōtra hoc in illa acceptōe quod ē.
est cōtingētia circa cōpōem que reliq̄t
modū intelligēdi cōsil'em circa extrēa
ergo si in illa acceptōe scȝ qđ cōtingit
nō sit nisi modꝰ intelligēdi talis circa
extrema sequiꝛ ꝙ nō ē differētia inter
acceptōem qꝛ in utraqꝫ sumiꝛ ꝓ oibus
pse suppositis tn̄ sꝫ rōe intelligēdi cōti
gētie. Itē modꝰ ꝯtigētie non potest
reliquere circa sꝫm acceptiōem ꝓ sibi
suppositis sumptis sub extranea rōne.
Tū qꝛ tūc ꝓ eisdē sꝫ eadē rōe sumereꝛ
in alia acceptōne. qđ est cū illa sint cō
tingētia circa cōpōem. Tū qꝛ modus
cōpōis poneret determinatōem realeȝ
circa extrema nā supposita pse nō sunt
paccn̄s supposita nisi intelligāꝛ sꝫ aliq̄
rōne reali supaddita ꝯpō aūt nihil rea
liter innouat circa extrema ut p̄dictuȝ
est iō pōt dici ꝙ hec ꝯpō oē qđ ē in qua
stat terminꝰ ꝓ q̄buscūqꝫ suppositis pse
q̄uis talis rō sit circa ipa ꝙ eē itelligā
tur eē pn̄tia ꝯpōi. Itē ex v'tute ꝭmōis
in ꝓpositōne de cōtingēti alia nā omne
qđ cōtingit eē nec ex significatiōe nec
vt accidēs licet ex p̄fixiōe nostra iō dꝛ
accepta hoc ē cōtingit accipe itellectū
ꝓpōis nisi ꝙ hꝰ cōformior ē mō ꝯpōnis
q̄ alijs ꝓpōibꝫ tn̄ sumpta ꝓpōne in isto
intellectu tenet formaliꝛ silogismꝰ.
Ad tertiū p̄ncipale pōt dici ꝙ ad per
fectionē silogismi nō sufficit illō sumi
sub in minori ꝓ q̊ fit distributio in ma
iori sed oȝ sꝫ illa rōe illud sumi sꝫ q̄ fit
pro eo disiūctio sic iste silogismꝰ nō est
pfectꝰ ois hō nccījo est aial. iste homo
albꝫ ē hō ergo ⁊c. q̄uis ꝓ illo hoie fiat
distributio in maiore ꝭ hoc ē qꝛ ꝓ ipso
fit distributio inquātū pticipat formā
hois ⁊ sumiꝛ sub rōe albi ita in ꝓposito
si suppositū qđ ē pse sit idē cū eo qđ est
cōtigēs ꝓ eo inquātū ē pse suppositūȝ
fit distributio in maiore de nccārio et
nō sumiꝛ sub. sic in minori de cōtingēti
ꝭ sꝫ extranea rōe. uel pōt dici ꝙ suppo
situ cōtingēs nō ē pse suppositū. qꝛ qđ
libet pse suppositū necessario cōpatur
ad cōe.

Veriꝛ vtruȝ hec sit vera cesar
est hō cesare nō ex̄nte supposi
to ꝙ ideȝ terminꝰ significet re
ex̄nte ⁊ nō ex̄n te uniuoce ut. s. dictū ē.
Et uideꝛ ꝙ sic. qꝛ dicit philosophꝰ in
meta. ꝙ terminꝰ significat hoc est sed
cesar significat hoieȝ g̊ ⁊c. Itē q̄dq̄d
includiꝛ in p̄to ē verꝫ de eodē de q̊ ipm
p̄tū ꝭ hō icludiꝛ in cesare ⁊ ē de itellc̄u
eius g̊ si hec est uera cesar est cesar hec

erit vera cesar est hō. ꝯ hec sit vera cesar est cesar, pbo quia hec ē uera chimera est chimera. similiter nō ens est nō ens cesar aūt est nō ens ergo ꝛc. Preterea nulla ꝑtio est uerior illa in qua idē ꝑtur de se ꝯ hic ꝑtur idē de se ꝗ. Itē in silogismo ex oppositis seqͥt ipossibile sed ex his cesar est hō cesar nō ē homo sequit cesar nō est cesar ꝯ hoc ē impossibile ergo oppositū uerū. Ad aliā partē pncipalit ubi est ponit p copula significat ut nūc ꝯm philosophū ergo si cesar est hō est nūc hō. Itē cū hoiem necārio cōcomitet uiuere intelligere sentire. si cesar est hō uiuit intelligit ꝛ sentit sed hec omia sunt falsa et impossibilia cū cesar est corruptus.

Rūdeo dicit ꝙ pma ꝑpō est falsa ꝑpt rōes positas. nullus ei est hō nisi nē sit hō. hoc nō cōpetit cesari. Ad argumētū pmū dicit ꝙ quādo dic philosophus ꝙ terminus significat hoc est nō ē intē° sua dicere ꝙ quidqd significat p aliqd hoc ꝑtur de eo in pnti cū esse. ꝯ uolens pbare pncipiū loquit ibi de cōtradictorijs dicēs ꝙ si illud quod significat p vnū cōtradictoriū est reliquū nō est cū diuidāt omne quod est. vl' forte si hoc nō dicat lꝫ uerū sit pōt dici ꝙ tm uelit p illud uerbū illud qō sigt p dictiōem hoc est ei° significatū. ul' si forte itēdat de hac ꝑtiōe. s. ꝙ si significat ꝙ hoc ꝑt de illo uerꝫ est si in pnti ꝯ in ꝑterito bn ꝑtur hō de cesare. Ad secūdū quidē negat ꝯna quia cū cesar significꝫ uuū suppositū ꝛ ita est ꝙ cū suppositū nō ē requirit ꝙ ꝑtū sit nō exns ergo cesar i vtraqꝫ stat p nō exnte. hō aūt cum de se habeat supposita exntia. iō qn simpl'r ꝑfert in pnti stat p exntibꝫ. homo aūt exns nō est de intellectu cesaris ꝛ ideo nō sequit ꝯ bn sequit ꝯb tpe cōpetēti.

Alij dicūt ꝙ hec est falsa cesar ē cesar sicut ista cesar est homo. quod ostēdi pōt sic. cū eni cesar significet uerā rem quia vniuoce significat modo et pus. dicere ergo ꝙ cesar est cesar est dicere quod pus fuit vera res est modo vera res quod falsum est. Pōt etiā sili mō ostēdi sic. hic bos uiuus stati mactād° nō est uerum dicere iste bos cras erit bos quia cras erit mortuus per positū ergo cū uenerit illud futurū ꝛ sit pns nō possuꝫ uere dicere iste bos est bos Idē dicendū est ibi cesar ē cesar quia singularis est illa sicut ista. Itē alio modo sic duplex est mutatio. scilicet ꝯbstātialis ꝛ accidētalis. accidētalis ē in qualitate uel in quātitate l' loco tal' mutatio nō interimit subiectuꝫ nec fit ibi p destructōe ꝯbiecti. vnde in trāsmutatione ꝯbstātiali ꝯbm desinit eē seipm quia si de' oppositū nō corrūpet. quia si nō desinit esse nō seipm desinit esse.

Ad rōes ꝛ pmo ad pmā que adducit pro simili dicendū ꝙ nō est simile. qa illud quod significat chimera l' nō ens vniformiter se habet ad ome tps. ideo in omni tpe pnt esse uere sed ita nō est de cesare illa eni res quā cēsar sigt nūc nō est nec habet suū tēp° in omni tpe.

Ad aliud ꝙ nihil nō dicit esse idem sibi. vnde cū boeci° dicat ꝙ vior ꝑtio ē quādo idē de se ꝑtur verū est qn idem quod est aliquid pdicat de se. qa nihil nō dicit idem esse sibi. vnde quia cesar est nihil ideo nō dicit ideꝫ sibi. Ad aliud ꝙ regula philosophi de cōclōne silogismi ex oppositis ē itelligēda ubi aliquod est actu ꝯbiectū termino. quia tūc sequit ꝙ idē de se negat qō ē impossibile. Nota ꝙ signuꝫ a pte pdicati cadit in idēptitatē pdicati. quia ens in omni ꝑpositōe est simpliciter pdicatū ꝛ quod addit est rei ipius specificatio. ꝛ quidquid ipm specificat pdicatur cū ipo uerbo. a parte autē subiecti nō est aliquid sic specificatū. ideo nō cadit in idēptitatē cū subiecto. Et si obiciatur ꝙ omnis ꝑpositio una cōuertit ꝛ tunc quod est pdicatū fit subiectū. si ergo ē pars pdicati erit pars ꝯbiecti. Rndet ꝙ uerū est nō in rōe signi ꝯ ut māliter teneat. vt omnis homo est ois homo.

cõuertit aliquod ens ois homo est hõ

Itẽ nota q ul'is negatiua nõ ↄuertitur p accñs q2 ad uerã ↄuersionez requiritur q ↄuertẽs tãtũ capiat de veritate ↄuerse q̃tũ est possibile in trãsposit terminis s nõ est ita si ↄuertat ulis negatia in pticularẽ negatiuã q2 in transpositis terminis põt plus cape. tenet tñ ↄña p mediã ↄuersionẽ simplicẽ.

Ista questio est quedaz additio nõ de mente scoti.

Verit vtr terminus cõis possit restringi. r dicẽdũ q sic r rõ q̃rũdã est q2 ↄpõ qua ↄpõit res verbaliter sigta cũ subiecto tempe presenti mẽsurat r eadem mẽsa qua mensurat ↄpõ necessariũ est extrema mensurari r ideo subm qõ est alteruz extremum nõ excedit in supponẽdo supposita tpis quo mẽsat. Contra que nõ se consequũt ad itelligere non ↄsequũtur se ad sigre. nunc autez qui itelligit ↄpõem aliquor extremor psentẽ non est necesse q coitelligat extrema illius ↄpõis eẽ pñtia possu⁹ eni pncipalit conponere que sunt futura q̃ pntia alicu⁹ ↄpõis ad extrema necessario nõ refert

Item illud nõ est pncipiũ restrictionis tmini qõ nõ est pncipiuz itelligẽdi ipius. nunc autẽ tmin⁹ ↄsigtus non ẽ pncipiũ itelligẽdi subm q2 illud qõ ẽ pncipium itelligẽdi alterius in idez extremũ cadit cũ ipo qõ a pte pdicati cadit nõ restringit subm vt cũ dicit hõ ẽ albus si eni sic ista eẽt v'a ois hõ ẽ alb⁹ p eisdẽ eni suppoit tmin⁹ in idefinita r vli Item tpus est accñs absolutum vbi. ideo nõ requirit sbam a pte sbi sb cõformitate tpis. Itẽ si sic cũ dico b. põt eẽ a restrigeret b ad supponẽdũ p pñtib9 tm qõ ẽ falsum. nõ ei sic dicẽdo restrigit Alij aliter dicũt q cã restrictionis accipit a parte finis sermonis sermones ei iuẽti sunt ad hoc q nr̃os cõcept⁹ alijs expmere possum⁹. Sicut si intelligat hoc pñtialiter huic inesse hoc alij significare possum s nõ alit nisi p uerbũ pñtis tpis. ergo ẽ necesse sic restrigi. Cõtra cũ finis smõis nihil sit aliud q̃ eius significatio. dicẽ ergo q termin⁹ restrigit q2 hoc exigit eius finis ẽ dicere q termin⁹ restrigit quia hoc significat sed non h significat nisi q2 termin⁹ restrigit nec restrigit nisi q2 hoc significat ergo termin⁹ restrigit q2 restrigit r ita petit q manifestari debet

Itẽ licet smones inuẽti sint ut alijs ↄcept⁹ nrõs exprimam⁹ nõ tñ quẽcũq cõceptũ indrñter p quẽcũq sermonẽ expmere possim⁹ s determiatũ ↄceptũ p determinatũ sermonẽ. sicut lz securis sit inuẽta ad scidẽdũ tñ nõ dr frustrari licet hoc scidere nõ possit. similiter licz termin⁹ sbiect⁹ uerbo de pñti nõ significet pteritũ ineẽ sbiecto p his q pñtialiter sunt a fine suo nõ frustrat. q2 hoc p aliũ sermonẽ significari põt. Itẽ si ppter hãc cãm dicit distingui ut alijs significem⁹ ↄcept⁹ nrõs frustrat finis. quia possum intelligẽ sbz ut abstractũ ab omni tpe r ut sic itellẽm uolo significare aliquid sibi pñtialiter ineẽ. sed si restrigit ad supposita pñtia q itellectũ alijs significare nõ possum. q2 in significãdo ali⁹ ↄstituit intellect⁹ Itẽ finis sermonis ẽ rei significate intellectuz cõstituere sed res significata p tminũ noialẽ nullã driam tpis ↄcernit ergo talẽ intellectũ cõstituit. Ideo dr alit q ideo termin⁹ restrigit q2 alia supposita q̃ pñtia nõ sunt sb termio q2 tminus in supponẽdo non supponit nisi p suis suppositis. Cõtra nõ plus exigit ad suppositũ q̃ ad illud cui⁹ ẽ suppositum nũc aũt illud cuius ẽ suppositũ nõ icludit eẽ cũ abstrahat ab eẽ. ergo de rõne suppositi nõ erit eẽ q2 tunc plus includeret suppositũ q̃ illud cuius eẽt suppositũ. Itẽ illud quod ẽ r illud quod nõ ẽ sb eadẽ rõe ad intellectũ ueniunt. q̃a intellect⁹ ab eo quod nomie sortes significat põt abstrahere rõem homis sicut ab eo quod significat noie cesaris. ratio ergo sic abstracta ab utroq cum

abstrahiť apud intellectū est indiuisa. ergo termin⁹ significās hāc rōez̄ significat aliqđ cōe vniuoce illis duobus. ergo p eādē rōem qua unū erit suppositū ꝛ reliquū. Jdeo adhuc dicēdū ꝙ tmin⁹ supponēs uerbo de pn̄ti restrigiť. ꝛ cā est actualis inherētia p̄ti ad subiectuz nā actualitas inherētie exigit terminū supponere ꝓ his ꝓ quib⁊ hāc actualitatē pōt determinare. nūc aūt terminus supponēs ꝓ suppositis actualē iherētiā eorū terminare nō pōt nisi ꝓ his q̄ sūt. verbi grā calefactibile ut ad calefactionē referť termin⁹ calefactōis est soluz ꝓ his in quib⁊ derelinquiť dispō que p talē factōem generať. ideo calefactibile ut ad calefactōem referť solū ꝓ calefactis supponit. ideo calefactibile ƀm se ad calefacientē nō diciť sicut uult cōmētator ƀ actualiter ad calefaciētez in actu diciť ꝓ calefactis ꝛ ꝓ alijs solū potētialiter eodēmodo ex pte ista si cōsiderem⁹ ſbm ut est termin⁹ alicui⁹ inherētie ꝛ ut hec actualis inherētia sibi adiacēt ita ꝙ ſb rōe ei⁹ cōsideť nō suppōit ꝓ alijs nisi ꝓ quib⁊ actualē inherentiā determinare pōt. ꝛ hoc est satis possibile sic ꝯsiderare. qꝛ actualis inherētia a p̄to incipit ꝛ ad ſbiectū terminať. et qꝛ possibile est cōsiderare terminū ſb rōe illi⁹ quod terminať ad ip̄m qui si sic cōsidereť ſb rōne illius accipieť ꝛ ideo ſb termino sic supponēte nō cōuenit accipere aliquid nisi illud de quo pōt terminus actualiter p̄ri. ꝛ talis sumptio ſbi ꝯgnosciť p suppōnem ſbi ex quo sumi nō pōt sub respectu talis inherētie nisi illud de quo termin⁹ p̄ť actualiť euidēs signū est ꝙ termin⁹ respectu talis inherētie ꝓ alijs non supponit. ideo ab hec respiciēs Aristo. in libro ꝓorū dicit ꝙ maiore existēte de inesse nō posset sumi sub minor de cōtingēti ꝛ hoc regulariť nā cū sumo minorē de cōtingēti sumo aliquid ꝓ quo nō supponit termin⁹ in actuali inherētia illius de inesse ꝛ illud pōt aliter patere. naz sicut significatur pōliť aliquid inherē ſbiecto nō exigiť ſbiectū supponere respectu talis iherētie ꝓ his que actu sunt ꝛ hoc qꝛ istā inherentiā terminare potest indifferenť vel ꝓ his que actu sunt uel ꝓ his que cōtingūt. ꝛ sic dico ꝙ b pōt esse a. quia hec est potētialis inherentia alicui⁹ ad aliquid ꝛ nō actualis ꝛ ideo ſbm hanc inherētiā terminās pōt equaliť supponere pro his que sunt ꝛ que erūt. iō b. pōt esse a. illa est multiplex ƀm ꝯpōem ꝛ diuisionem. Sed cōtra h̄ actualis inherētia depēdet ex eo ꝙ actu inherz ƀ actus inherēs nō pōt terminū restringere igiť nec eius actualis inherentia

Jtē si dicať animal loquiť. inherentia huius act⁹ ad animal restrigēt aial pro animali loquēte ꝛ sic hec eiz̄ uera omne animal loquiť. Jtez actualis cōpositio extremorū nō restrigit extrema ergo per eādem rōem nec actualis inherētia Ad primū dicendū ꝙ act⁹ actualis cū potentiali siue actuali inherētia restrigere nō potest ſbiectuz nec actualis inherētia cū illo actu immediatius tñ restringiť subiectū p actualez inherentiā q̄ȝ p actū cuius est qꝛ actus cuius est nō est ita immediate ſbiecto adherēs sicut actualis inherētia. quia actualis inherētia est in ſbiecto sicut paternitas in filio ꝛ etiā sic ignis sine calore calefacere nō potest sicut actus actualis alicui⁹ sine actuali inherentia restrigere non potest ꝛ calor sine igne nō calefacit sicut actualis inherētia in termino supponēte sine actu nō restrigit. Ad aliud dicendum ꝙ actualis inherētia alicuius actus inherētis nō requirit in termino supponēte alia necessaria nisi supposita actu existentia. ꝛ quia ſb animali sunt multa supposita quātū est ex pte actualis inherētie nō restrigit animal nisi ad animal in actu ꝛ qꝛ aial in actu pōt esse indifferēter loquens ꝛ nō loquēs ideo nō magis restrigeť ad loquēs q̄ȝ ad nō loquēs ideo sic dicēdo oē aial loq̄ť est oꝛo falsa.

Ad tertiū dicēdū ꝙ actualitas ꝯpōis
poteſt eſſe ſine acualitate extremorū. ⁊
hoc qꝛ pn̄tialitas cōpōnis ad cōpōnem
refert nō ad extrema. pōt eni cōpō eſſe
pn̄s cuius extrema ſunt futura ſ3 actu
alis inherētia non pōt eſſe ſine actuali
tate inherentis qꝛ ab eius eſſe denoiat̄
inherētia actualis uel potētialis. iō nō
eſt ſil̄e hinc inde. Si obicit̄ ad pnci
pale ꝙ termin⁹ ſupponat ꝑ nō exn̄tib9.
qꝛ terminus ꝑ illo ſupponit ad qȯ ſeq̇t̄
ſ3 ad nō exn̄s ſequit̄ qꝛ ſequit̄ antixp̄us
currit ergo homo currit. antixp̄us eſt
nō exn̄s. Dicendū ꝙ non ſequit̄ ut po
ſito ꝙ antixp̄s ſit homo qȯ p3 reducē
do illā cōſequētiā ad formā ſilogiſmi ⁊
tūc p oppoſitū antixp̄s eſt ens. ⁊ iō hō
ſupponit ꝑ eo qꝛ nō ſequit̄ niſi ſit ens.
Uel pōt dici ꝙ ſi aliq̇d ſequit̄ ad aliud
rōe illi⁹ in ſ3 ut homo ad hominē hunc
qui eſt ſic eſt maior uera. ſi aūt ratōe ad
iūcti qȯ tn̄ adiūctū exigat ꝙ ſit cum tn̄
in ueritate nō ſit nō ſequit̄ ꝙ terminus
ſb eodē pto ſupponat ꝑ illo. Itē cū
dicit̄ ſi terminus reſtrigētur a pte ſub
iecti. hec eēt bona cōſequētia homer⁹
eſt aliquis ut poeta ergo homerus eſt
hāc cōſequentiā negat philoſophus.
dico ꝙ ad actualē inherētiā eē alicui⁹
ad aliquid quod de ſe eſſe habeat ſeq̇t̄
actualis inherētia ei⁹ cui inheret tale
eſſe ut cū dicit̄ ſor. eſt. hic copulat̄ eſſe
ſortis. qꝛ quidq̇d eſt ſor. de ſe habet ⁊ nō
habet ab alio ideo requirit̄ ſor. eſſe ut
ꝓpō ſit uera. ſ3 quādo copulat̄ eſſe ali
cui ineſſe quod quidē eſſe nō h3 de ſe.
ſed in alio actualis inherētia talis eſſe
nō exigit ꝙ illud cui copulat̄ principa
liter ſit ſed ꝙ illud ſit pncipalit̄ in quo
habet tale eſſe. ut ſequit̄ pater uiuit in
filio nō eſt neceſſe ꝙ pat̄ ſit ſiue uiuat
ſed fili⁹. adhuc ꝙ rō ſit uēa ſic cū dicit̄
homer⁹ eſt poeta non intelligit̄ ſignifi
cari niſi ꝙ homer⁹ ſit in ſua poeſi. et iō
ſufficit ad ueritatē ꝓpōis ꝙ poeſis eius
ſit. ⁊ hoc quia eſſe nō copulat̄ homero
ipſe ſed ꝑ alio qȯ tn̄ derelinq̇tur ab ipo
⁊ ideo illud aliud p actualē inherentiā
huius uerbi eſt exigit̄ eſſe. Itē cu3
dicit̄ ꝙ ſignificare aliquid alicui ineſſe
pncipaliter nō eſt ſignificare illud cui
hoc ineſſe ſignificat̄ eſſe pſens. quia ſi
dicat̄. homo eſt curſurus. hic unit̄ pre
dicatū cu3 ſubiecto potētialiter ⁊ tamē
nō eſt neceſſe ꝙ illud cui unit̄ pſens ſit
qꝛ poteſt eſſe uera ꝑ antixp̄o qui nō eſt
Dicit̄ ꝙ eſt differētia iter actualē inhe
rentiā alicuius actus ⁊ actualē ꝯpōe3
extremorū. quia aliquid poteſt actuali
ter cōponi cū aliquo ⁊ tamē actualiter
nō inheret ſibi ſed tm̄ per ꝓpōitōem de
pn̄ti nō plus ſignificat̄ niſi extremum
ineſſe quod etiā poteſt dubitari per q̇d
ſignificatur actualis inherētia que eſt
cauſa reſtrictionis.

Expliciunt queſtiones Scoti
ſuper libro peryermenias.

Incipiũt.q.clarissimi doctoris anto
nij andree sup sex pncipijs gilberti.

Umens reliquias
dedit eis.luc.xxiiij°
Liber iste agit ₇ tra
ctat de illis sex prin
cipijs que in libro
pdicamẽtoꝝ Arl.
dimisit ₇ breuiter de
terminauit ₇ hoc ꝑpter causaꝫ que ibi
fuit assignata. Idcirco de autore hui⁹
libri qui de illis sex hic ꝓlixius tractat
potest accipi uerbũ pñs ₇ ad ondẽdũꝫ
pfectõem hui⁹ libri describit autoritas
in gñali.in psonã q fecit.q̃litas v̓tualis.
in mã que sufficit.modalitas ordinata
in forma que allicit.cõmoditas fructu
alis.in fine in quẽ dirigit.pmũ probat
opatio generosa.sumpsit eni tãtũ op⁹
ut doctor autẽtic⁹ ut scriptor ueridicus
vt doctor autẽticus quod intelligi põt
Ysaie viij.sume tibi librũ grãdẽ ₇ scribe
in eo stilo homis. Sume tibi librum
grãdẽ in excellẽtia in sentẽtia.stilo ho
minis in eloquẽtia. Scripsit eni non
stilo nimis sbtili ut angelico. nec stilo
nimis rudi ut asinino.ꝫ stilo mediocri
cõi rudib⁹ ₇ ꝓuectis ut humano. Se
cundũ probat recollectio copiosa reli
quias.i.sex pdicamẽta ab Arl. relicta
ex breuitate ab hoc autore descripta cũ
veracitate ab autore recepta.cũ seduli
tate scꝫ in mẽte ₇ armario intellectus
vt autor iste possit dicere id Judith p°
lxx reges colligebãt sub mẽsa mea ci
borũ reliq̃s. Quid p lxx.collectores
nisi auditorũ designatur vniuersitas.
Tertiuꝫ ꝓbat traditio gloriosa dedit
tradidit ordine debito huato ut ꝓuecti
erigantur altius.ut infimi attrahãtur
dulcius.ut uterq; istruat̃ citius. vnde
ps.declaratio sermonũ tuorũ illumiat
₇ intellectũ dat puulis. Quartũ ꝓbat
directio gaudiosa eis .i. auditorib⁹ ut
scilicet dirigant̃ in sciam logicalẽ ₇ hic
est finis ꝓpiquus. in sapiẽtiã spũalem
scilicet theologicã ad quã sicut ad per
fectiorẽ cetere oẽs scie ordinãt̃. ₇ hic
finis remotus.in letitiã eternalẽ.₇ hic
est finis ultimus beatitudo scꝫ celestis
Dicat ergo iste autor illud idẽ. verba
que dedisti mihi da eis. tu da a q̊ ꝯcta
bona ꝓcedũt ₇ da scꝫ ordinare directe
vitam eternã Amen.

q Uia notitia sbiecti psupponit̃
in sciẽtia. iõ de sbiecto oportet
pcognoscẽ quidest ₇ quia est.
ex pmo posteriorũ.ideo ante expositio
nẽ questõis hui⁹ libri vnã moueo qõeꝫ
scilicet utrũ iste liber sit de sex pncipijs
.i.sex pdicamẽtis ut de sbiecto Uidet̃
ꝙ nõ.nã idẽ nõ est subiectũ diuersorũ
librorũ.sed de istis sex designat̃ in libro
pdicamẽtorũ quia de oibus.x.agit̃ ibi.
igit̃. Maiorẽ probo q: aliter sbiectuꝫ
non esset adequatũ sciẽtie illius libri.
Preterea vnius sciẽtie vnũ ẽ sbiectũ
pmo posteriorũ. ꝫ ista sex nõ sunt unũ
sbiectũ quia nec unuꝫ diffinibile q̊ cũ
hec sciẽtia sit una nõ ẽ de istis sex. Pro
ista etiã parte sunt argumẽta facta in
pncipio pdicamẽtorũ scilcꝫ de sbiecto
illius libri q̃re ₇ similiter solutiões.
Ad oppositũ est autor iste determinãs
hic de istis sex. Unde iste liber intitula
tur sex pncipioꝝ. Respõdeo ꝙ ea que
dicta sunt in libro pdicamẽtorũ de sbo
faciũt etiã omnia fere pro ista questõe
ideo illa supponẽdo hic breuiter ptran
sibo hoc modo. Primo tangã vnam
opinionẽ.secũdo aliter dicã ad qõem
tertio remouebo triplicẽ dubitatõem
Quantũ ad primũ est una opinio q̃
dicit ꝙ subiectũ hui⁹ libri est forma ac
cidẽtalis extrisecus adueniẽs. Cõ
tra uel hic accipit̃ forma pro re prime
intentõnis uel secũde.non pmo modo
quia sic cõsiderare de forma spectat ad
philosophũ realẽ ₇ nõ ad logicũ. nec
secũdo modo. quia tunc esset nugatio
addẽdo extrisec⁹ adueniẽs maxie cum
sit respect⁹ rõnis. Preterea quero
quid intelligit̃ per extrisec⁹ aduenien s

78

vel esse extra quidditatē substantie et hoc nō. cū nouē predicamēta sint extri secus aduenientia de quibꝫ omnibꝰ non agit̄ in hoc libro. vel quia est respectus diuisus cōtra absolutū. Secūdo non tantū ista sex sed etiā relatio de genere relatōis est forma extrīsecꝰ adueniens de qua nō agitur in hoc libro Quātū ad secundū notandū ꝙ ista sex sicut et omnia p̄dicamēta possunt dupliciter cōsiderari. vnomodo pro re substrata intentōi ⁊ inquātū sunt entia. Aliomō inquātū cōsiderātur a ratōe siue inquā tum aliqua p̄p̄etas causata ab intel lectu eis attribuit̄. p̄momodo conside rat de eis metaphisicꝰ cuius subiectuꝫ est ens inquātuꝫ ens. secūdomodo cō siderat̄ de eis hic ⁊ in p̄dicamētis. ōn dūtur eni de eis passiones sibi inherē tes inquātū sunt generalissima. puta inquātū in suas species diuidūt̄ et ille vlterius in alias ⁊ nihil est supra ea qȯ descendat in illa p̱ differētias que oia competūt eis inquātū generalissima. vnde si de aliquibꝫ alijs que istis gene ralissimis insunt inquantū sunt entia hic determinat̄ puta suscipe magis et minus ⁊ cōtrarietateꝫ habere uel non ⁊ huiusmodi hoc nō est p̄ncipaliter ad propositū sed ad maiorē cognitōnem istorū quantū ad predicata intētōnalia sed cū ista sex uel omnia decē non sint subiectū unius sciētie realis uel meta phisice nisi inquātū reducūt̄ ad unum quod est subiectū scilicet ens. ⁊ sic opꝫ dicere in ꝓposito ꝙ scilicet maior est vnitas eorū in aliqua ꝓp̄etate causata ab intellectu ꝙ̄ forte inquātuꝫ sunt en tia. aut nō minor. ⁊ cū hec sciētia nō sit una unitate analogie. oportꝫ ergo assi gnare aliquod intētionale quod sit cō mune istis ⁊ uniuocū et subiectum pri mum hic. quia de solo tali perse cōside rat logicus ⁊ id pōt denōiari p̄dicamē tū uel generalissimū uel p̄ncipiū quod idem est. quia oēs ꝓprietates que p̱se demōstrātur hic de istis determinātur inquātū habēt ratiōem p̄dicamēti vel generalissimi uel p̄ncipij Ex p̄dcis cōcludo correlarie p̄mo ꝙ ideꝫ est sub iectū hic ⁊ in libro p̄dicamentorū. nec differūt nisi sicut pars ⁊ totū. quia ibi agit̄ de omnibꝰ mō p̄mo exposito hic aūt de sex illoꝝ tm̄. secūdo ꝙ de sb̄stan tia quātitate qualitate actiōe passione quādo situs vbi habitꝰ hic nō determi nat̄ ⁊ ibi nisi p̱accidēs. qꝛ tm̄modo ƀm aliquid quod est in eis ƀm accidēs. s. aliquid intētionale. nō est autē incōue niens illa tm̄ cōsiderari p̱accidēs a lo gico que metaphisicꝰ ꝯsiderat p̱se. Ad maiorē euidētiā aūt q̄siti notāduꝫ ꝙ p̄ncipiorū quedā sunt sb̄stātia q̄daꝫ accn̄tia. sb̄a aūt est p̄dicamētū. accn̄tia aūt quedam sunt absoluta ut quātitas qualitas. quedam sunt respectus ut relatiua ⁊c. ¶ Respectꝰ aūt quidā ē extri secus aduenīēs quidā uero intrīsecus Dicit̄ aūt respectꝰ intrīsecꝰ adueniens ille qui necessario seq̇t̄ ambo extrema posita in actu uel ꝙ idē ē nccārio ꝯseq̇t̄ suū fundamentū posito termino ita ꝙ positis extremis stati innascit̄ nccārio talis respectꝰ ex nā rei. Exēplū posito hͦ albo ⁊ illo nccārio seq̇t̄ silitudo ⁊ oēs isti respectꝰ p̱tinēt ad genꝰ relatōis qȯ ē unū de. x. p̄ntis de quo nō agit̄ in hoc liͦ. Dicit̄ aūt respectꝰ extrīsecꝰ aduenīēs q̇ nō nccārio cōseq̇t̄ extrema ⁊ āmbo po sita in actu. exemplū posito actio ⁊ pas siuo puta igne ⁊ ꝯbustibili nō nccārio seq̇t̄ actio ꝯbustiua nec paꝰ. qꝛ impediri possꝫ ꝓpt̄ distantiā extremorū uel alio mō. Sil'r ē de ubi ⁊ qn̄ positōne ⁊ hitu quāuis spālis difficultas sit de qn̄. nā positis extremis. s. tp̱e ⁊ motu vr̄ ꝯseq̇ nccārio ip̄m qn̄ ƀ de hoc dicet̄ ifra caͦ. de qn̄. ¶ Rō aūt istiꝰ diuisiōis. s. ȯ respcū pōt eē ista. qꝛ nullꝰ respectꝰ pōt eē magꝭ itimꝰ alicui extremo uel fundamēto ꝙ̄ ꝙ nccārio ip̄m seq̇t̄ posito t̄mino q̇ddi tatiue eni ⁊ formalit̄ nullꝰ respectꝰ ē idē fundamēto. sil'r nꝰ respectꝰ pōt eē magꝭ extrīsecꝰ fūdamēto ꝙ̄ q̇ nō ꝯseq̇t̄ ipsuꝫ

neccãrio eẽ posito termio. Ex p̃dictis
igit̃ p3 ꝙ illa sex p̃ncipia de quibꝫ agit
autor ꝑ tãto nõ sũt spẽs relõis q꞉ relõ
dicit respectũ intrīsec⁹ aduenientẽ. ista
aũt sex dicũt respect⁹ extrīsec⁹ aduenie͂
tes ipi fũdamẽto. Quãtũ ad tertiũ
est primũ dubiũ q̃liter iste liber se hẽat
ad librꝝ p̃ntoꝝ. Rñ̃. h3 se sic͂ ps ad totũ
q꞉ ibi tractat̃ de oibus p̃ntis hic aũt de
sex tm̃ nec ꝓpter hoc sup̃fluit iste. q̇a
hic de istis sex magis explicite ⁊ disti
cte agit̃ q̃ ibi ꝛc. Secũdũ dubiũ quia
liber iste ītitulat̃ sex p̃ncipiorũ ⁊ nõ p̃n
toꝝ cũ hic tractet̃ de sex p̃ntis. Rñ̃. idẽ
est hic ⁊ ibi sbiectũ. gen⁹ ei gñalissimũ
est p̃ntũ ⁊ est p̃ncipiũ suaꝝ spẽꝝ ut ait
porphiri⁹ ca° de gñe. Ad distiguẽdũ g̊
aliquomõ hũc librũ a libro p̃ntoꝝ ⁊ ne
eẽt cõfusio aliqualis in nomie si uterq̃
diceret̃ liber p̃ntoꝝ uocat⁹ est liber iste
sex p̃ncipioꝝ l3 oia sint p̃ncipia ⁊ p̃nta
nã. x. p̃nta sunt decẽ reꝝ p̃ncipia. Ter
tiũ dubiũ est quis fuit autor hui⁹ libri.
Rñ̃. diuersimode dicit̃. quidã dicũt ꝙ
fuit arl. qͦ uidet̃ ex mõ ꝓcedẽdi hoc ñ
credo. Alij dicũt ꝙ fuit alfarabi⁹ cõpo
sitor libri de causis hoc potuit eẽ sed nõ
assero. Alij dicũt ꝙ fuit gilbert⁹ pore
tan⁹ sed hoc nõ cõstat mihi tamẽ repu
to magis esse uerũ. ideo de cã efficiẽte
nõ est multũ curãdũ Ad argumẽtũ
ad primu3 dico sicut sbm differt a sbo
sic liber a libro uel scia a scia ⁊ ecõuerso
q꞉ secãtur scie queãdmodũ res. sicut g̊
sbm huius libri se habet ad sbm p̃dica
mẽtorũ ut ps ad totũ sic liber ad librũ.
⁊ scia ad sciam. subiectũ ergo hic et ibi
nõ est oio idem nec oio diuersũ Ad
secũdũ p3 ex p̃dictis ꝙ p̃mũ sbiectũ h̊
est aliquid unũ ⁊ uniuocũ istis puta ge
neralissimũ uel p̃ntũ uel p̃ncipium ad
quod ista reducũtur.

Querit̃ vtrũ ois forma sit sim
plex in essentia. Arguit̃ ꝙ nõ.
nullum diffinibile est simplex
forma diffinit̃ hic g̊ ꝛc. maior p3 q꞉ ois
diffinitio h3 ꝑtes correñdentes ꝑtibus
diffiniti. 7°. metaphi. iõ ꝯcept⁹ diffiniti
est resolubilis in duos cõcept⁹ quorũ
vnus est q̃litatiu⁹ alter quidditatiuus
ex 8°. metaphi. cõceptus ergo diffiniti
est ꝯposit⁹ ex duobꝫ. Preterea aliqua
forma recipit magis ⁊ min⁹ ergo nõ ẽ
simplex. antecedẽs patet de qualitate
⁊ agere ⁊ pati ex libro p̃ntorum. ꝯñtia
probat̃ quia omne tale est diffinibile ⁊
habet ꝑtes intẽsiue. nullũ igit̃ tale est
simplex. Preterea omis quãtitas est
diuisibilis ex quito metaphi. caplõ de
quãtitate. sed ois quãtitas est forma g̊
aliqua forma est diuisibilis ⁊ ꝑ ꝯñs nõ
simplex. Cõtra est autor in littera.
Rñ̃deo ⁊ p̃mo p̃mittã unã diuisiõem
que est ꝙ cõpõ est multiplex quedã est
ex ꝑtibꝫ eẽntialibꝫ puta ex mã ⁊ forma
quedã ex ꝑtibꝫ quãtitatiuis uel integra
libꝫ. quedã ex sbo ⁊ accñte. q̇dã ex gradi
bus eiusdẽ forme. exẽplũ p̃mi ut homo
ignis. exẽplũ secũdi aia corp⁹. exẽplu3
tertij lignũ album. exẽplũ q̃rti albedo
intẽsa. ⁊ quia quot modis dicit̃ unum
oppositoꝝ tot ⁊ reliquũ ex p̃°. topicoꝝ
ideo silr̃ põt accipi oppositũ ad p̃dcõs
modos. Secũdo dico ad qõe3 s̃m
q̃tuor breues ꝯcl'ones. Prima est ꝙ
ois forma ẽ simplex simplicitate q̃ op
ponit̃ ꝯpõi eẽntiali. hãc oñdo sic q꞉ si ñ
g̊ forma ꝯpõita eẽt ex aliq̃ forma ⁊ mã
⁊ seq̃rẽt̃ duo incõueniẽtia. p̃°. ꝙ illa for
ma informabit mã3 ꝑ ꝑtẽ nõ se totã q꞉
mã q̃ ponit̃ ps ei⁹ nihil põt informare
secũdo q̇a q̃rat̃ de illa forma forme an
sit simplex lꝫ ꝯpõita si ꝯpõita eẽt ꝓcess⁹
in infinitũ i ꝯpõiõ. si simplex g̊ pari rõe
stãdũ ẽ i p̃ma forma ꝙ ipa eẽt simplex
Preteã illud qͦ formalit̃ ẽ accñs nõ
ẽ formalit̃ p̃ncipiũ mãle s̃ ois forma ẽ
formalit̃ ⁊ eẽntialit̃ accidẽs. mã autem
est p̃ncipiũ materiale ergo ꝛc. Se
cunda cõclusio nõ ois forma ẽ simplex
simplicitate opposita cõpositõni quãti
tatiue sed aliqua est sic simplex. prima
ps patet de quãtitate ut arguit̃ i oppo
sitũ. secũda patet de omni qualitate

Tertia cõclusio ꝙ omnis forma est simplex simplicitate opposita cõpositõi ex subiecto ⁊ accidẽte. hoc satis ẽ ꝓba bile. Tũ q̃a omne sic cõpositũ ẽ resolu bile in subiectũ ⁊ formã accidẽtalem. Tũ quero de illa forma in quã resolui tur. uel est simplex istomodo uel non. si sic ergo pari ratõne ⁊ ṗma forma. et habet̃ ꝓpositũ: uel si nõ ergo ꝓcessus in infinitũ sicut ṗus. Tũ quia omne tale ꝯpositũ est pse terminꝰ motꝰ aut muta tiõis sed nulla forma est huiusmodi q2 nulla forma gñatur pse sed paccñs ex septio metaphi. sed cõpositũ solum est huiusmodi in omni gñe mutatõnis ut ibidẽ dicit̃. nõ eni generat̃ asinum sed lignũ asinũ. ergo nulla forma est tale cõpositũ. Quarta cõclusio est ꝙ nõ oĩs forma ẽ simplex simplicitate oppo sita cõpõi ex gradibꝫ quod pꝫ q2 multe forme intẽdunt̃ ⁊ remittuntur quod fit ẜm g̃dũ eiusdẽ forme. Ex ṗdictis ꝯclu do ꝙ itẽ autoris est formã eẽ simplicẽ simplicitate tm̃ opposita cõpõi eẽntiali ex sbiecto ⁊ accidẽte. in aliq̃ eni forma sunt partes quãtitatiue. in aliqua etiã eadẽ forma sunt diuersi gradus pfecti onis ⁊ uirtutis que cõpositõ non repu gnat simplicitati in eẽntia forme.

Ad primũ in oppositũ dicendũ ꝙ ꝯpõ requisita ad diffinitũ est illa que est ex genere ⁊ dr̃ia sed illa nõ repugnat sim plicitati forme. vna ei res simplex põt cõstare ex realitate generis ⁊ realitate dr̃ie que pñt esse in tertio una simplex res. Ad secũdũ ⁊ tertiũ pꝫ ex ṗdictã in corpe q̃õis ex secũda ⁊ t̃tia ꝯclusiõe.

Deinde cum dicit quoniã autẽ for tasse cõtingit in alijs. exponit aliã par ticulã ostendẽs a quo distiguat̃ forma hic diffinita per hoc quod est esse inua riabile. quia ab anima humana q̃ utiq3 simplex est ideo ad dr̃iam illiꝰ additũ ẽ inuariabili eẽntia cõsistens. nã anima humana variat̃ ⁊ alterat̃ a cõtrario in cõtrariũ ut a tristitia in gaudiũ ⁊ ecõ.

Circa illã litterã occurrunt dubia. Primũ de supposito an scilicet anima ratiõalis sit simplex uel cõposita ex mã ⁊ forma. Secũduz de exẽplo an scꝫ aia alteret̃ a gaudio in tristitiã. quod Ari ṗmo de aia uidet̃ derisorie excludẽ qui inquit dicẽs animã gaudere aut trista ri dicit eã texere uel edificare. Tertiũ de quesito ⁊ ꝓposito. nã omne illud qȯ recipit intẽtiõem ⁊ remissiõem uariat̃ ẜm magis ⁊ minus. sed plures forme sunt huiusmõi ergo uariabiles. Quar tum quia cũ aia humana sit forma cor poris mirũ uidet̃ quõ separ̃a diffinitõe forme dubiũ est. ergo de qua intẽdit.

Respõdeo ad primũ ꝙ licet de mat̃ia ista sint dicta multa a diuersis. unde in littera dicit̃ fortasse. teneo tamẽ ꝙ aia rationalis sit simplex in eẽntia simpli citate opposita cõpositiõi ex materia et forma. Quod ꝓbo sic q2 si nõ ergo aia nõ posset informare corpus. cõsequẽs est falsum. cõsequẽtia ꝓbat̃ sic. sint ille partes essentiales ex quibꝫ cõponitur a. b. ita ꝙ a sit actuale. b uero pↄtẽtiale vel ecõuerso. una ergo erit pfectibilis ab alia puta a a b. uel ecõuerso. Tunc sic ista potẽtia receptiua ⁊ pfectibilis a b a alia nõ põt esse magis depẽdens q̃ materia ignis uel alterius corpis. sed quia materia ignis nõ potest inesse alicui ipm informãdo. ideo totꝰ ignis nõ põt inesse alicui ipm informando. g̊ similiter nec anima põt esse forma uel actus ṗmus alicuiꝰ. quia sue pti essen tiali. i. potẽtie ⁊ materie repugnat ifor mare. Ad secũdũ dicendũ ꝙ aristo. vult ṗmo de anima ꝙ ille passiões sint totius cõpositi puta hominis ⁊ nõ ptis scilicet anime. quod utiq3 uerũ est de anima coniũcta corpori tamẽ anima se parata potest gaudere ⁊ tristari. ut dic autor. Aliter potest dici ꝙ Aristotiles loquit̃ ibi cuꝫ precisiõe. ⁊ tunc uerũ est ꝙ anima non gaudet aut tristat̃ quin ⁊ totus homo. gaudere ergo et tristari cõuenit anime ut subiecto immediato toti autem homini cõuenit per animã

Sicut colo: aliter ꝛ aliter ↄuenit sup
ficiei ꝛ corpori. dico toti hõi accipiẽdo
totũ chategoreumatice ñ sinchatego.
Ad tertiũ aliq̃d põt itelligi uariari
dupl'r uel ut sꝫm ul' sicut termin⁹ p̃mo
modo nulla forma uariat̃ ꝛ sic itelligit
autor sed secũdo mõ põt nã terminus
formalis quo omis gñatõis est forma
ꝛ hoc modo ꝓcedit Arĩ. forma enĩ nõ
alterat̃ ut quod sed est illud quo et ꝫm
qð sꝫm alterat̃. Ad q̃rtũ oꝫ dicere
ꝙ hic tm̃ diffinit̃ forma acc̃ntali intẽsi
bili ꝛ remissibili ut dicit quedã opinio
vl' ꝙ hic diffinit̃ sola forma nãlis redu
cibilis de potẽtia materie sꝫalis l' acc̃n
talis q̃lis nõ est aĩa humana. ꝛ de h⁰ di
cet̃ aliquid ampli⁹ paꝝ post. Deinde
cũ dicit. Sed qm̃ ut aiunt quidã.
Exponit tertiã ꝑticulã diffinitiõis ostñ
dens q̃re additũ sit ↄpõi ↄtigẽs uolẽs
ꝙ ꝑ hoc distiguat̃ forma hic diffinita
ab aĩa mundi. i. intelligẽtia que mouet
celũ. quia licet illa sit simplex in eẽntia
non tñ est ↄpõi cõtingẽs q: nul' i alteri
cõponit̃. dicit ergo ꝙ q: ut quidã aiũt
ea aĩa mũdi est subiecta simplicitati. i.
simplex eẽntia. nulli aũt uariatiõi. i. est
variabilis sicut ꝛ forma. iõ disociãs. i.
distingẽs hãc. s. formã que intẽdit̃ ab
oĩbus. s. tã aĩa mũdi q̃ꝫ sĩlibus si q̃ sint.
addit̃. s. in diffinitõe ↄpõi cõtingẽs. q:
aĩa mũdi nec in se est ↄposita nec adue
nit ↄposito. s. celo ut forma materie. q:
nõ est forma mãm informãs. Circa
istã lrãm occurrũt dubia. Primũ de
supposito an. s. intelligẽtia sit simplex i
eẽntia. uidet̃ enĩ ꝙ nõ. quia in omni eo
quod mouet̃ oꝫ imaginari mãm 2⁰ me
taphisice. Intelligẽtia autẽ l' angelus
põt moueri ꝛ mouetur sepe ꝛ localit̃ ut
nũc suppono. Secũdum iuxta hoc an
sit uariabilis. videt̃ ꝙ sic quia sicut aĩa
alterat̃ a gaudio in tristitiã ita uidetur
ꝙ possit angel⁹. saltẽ manifestũ est ꝙ ẽ
variabilis circa act⁹ ꝛ habit⁹ itellectus
ꝛ uolũtatis puta ab vna intellectõe ul'
volitiõe ad aliã ꝛ ab ignorãtia ad sciam

Suppono enĩ hic ꝛ veruꝫ ꝙ angelus
põt ꝓficere in sciã accipiendo notitiã a
rebus. Tertiũ est an intelligẽtia sit cõ
põni cõtingẽs. uidet̃ nãq ꝫm Aristo.
secũdo celi ꝛ mũdi. ꝛ cõmẽtatorẽ ibideꝫ
et 12⁰ metaphisice. ꝛ auicẽnã nono me
taphisice. ꝙ celi sunt aĩati ꝛ nõ alia aĩa
q̃ꝫ intellectiua ergo aduenit cõpõni cũ
sit forma ꝛ actus corporis ergo ꝛc.
Rñdeo ad p̃mũ dico ꝙ intelligẽtia ẽ
simplex in eẽntia simplicitate de q̃ nũc
est sermo. quod ꝓbo sic. q̃a si esseꝫ cõpo
sita ex materia ꝛ forma uel illa mateia
est eiusdẽ ratõis cũ mã corruptibiliũ ul'
alteri⁹. nõ p̃mũ q̃a sic intelligẽtia esset
corruptibilis ꝛ uariabilis. quecũq eĩm
habẽt materiã unigeneã sunt adiuicẽ
trãsmutabilia. materia eĩ est illud quo
res põt esse ꝛ nõ esse. Nec secũdũ quia
tũc ponũt̃ due materie p̃me qð nullus
philosoph⁹ diceret. Idẽ argumẽtum
cõcludit de anima rationali ꝙ nõ sit cõ
posita ex materia ꝛ forma. Ad argu
mẽta dico ꝙ equiuocatio ẽ de materia
prout est altera pars cõpositi l' ut dicit
sꝫiectũ generaliter. in omni ergo qð
mouet̃ oportet imaginari materiã. i. sꝫ
iectũ quod subicit̃ motui ꝛ hoc modo
cõcedo materiã in intelligẽtia. est eĩm
sꝫiectũ multorũ actuũ. Ad secũdũ
cõcedo ꝙ intelligẽtia uariat̃ ꝛ sꝫiectie
sicut arguitur. ꝛ ideo per hoc etiã disti
guitur a forma que hic diffinit̃. autor
autẽ iste loquitur more antiquorũ phi
losophorum qui posuerũt intelligen
tias quosdã deos simplices in essentia
inuariabiles omnino. ideo signanter
dicit ut aiunt quidã. Ad tertiũ dico
ꝙ celi nõ sunt animati nec intelligen
tia est anima eorũ. Aristotiles cõmen
tator et auicẽna uel sunt negãdi uel ex
ponendi hoc modo ꝙ loquit̃ de anima
ꝫm ↄditiõem qua anima est motrix nõ
qua est forma. ꝛ illa est intelligẽtia pro
pria respectu huius orbis ↄiũcta huic
vt ꝓp̃a motrix ꝛ talis nõ est nisi vniuo
ca vnius.

Uerit̃ vtrũ diffinitio de forma
hic data sit bene assignata.
Arguit̃ q̄ nõ forma nõ est dif
finibilis ergo nec ista est cõueniẽs ei⁹
diffinitio. patet cõsequẽtia. antecedẽs
probat̃. Tũ quia forma est trãscẽdens
nã est cõmune omnib⁹ p̄dicamẽtis acci
dentiũ. nihil aũt est cõmune generalis
simis nisi extra genus ꝛ per cõsequens
trãscendẽs sed nullũ trãscendens po
test diffiniri quia nec habet differẽtiã
sola aũt species diffinit̃ ergo ꝛc. Tuz
qꝛ forma que hic intendit̃ est cõmunis
substãtiali ꝛ accidẽtali. sbstãtie autez et
accidẽti nihil est cõmune vniuocum ꝛ
solum vniuocũ est diffinibile ex libro
p̄dicamẽtorũ qꝛ vniuoca eãdem habẽt
rõem equiuoca solũ nomẽ ergo ꝛc.
Preterea ista diffinitio dat̃ p copulã
omnis aũt talis diffinitõ ẽ increpãda
ex sexto topicorũ. Preterea hic nõ
ponit̃ genus nec differẽtia forme ergo
diffinitio nulla. antecedẽs quo ad dif
ferentiã ꝓbat̃ quia differẽtia ẽ quedã
forma ꝛ forme nõ est forma ergo ꝛc.
Preterea argui t̃ etiã ꝯtra diffinitõis
pticulas sicut prius in sentẽtiãdo.
Ad oppositũ est autor qui uocat eam
diffinitõem. Rñdeo iuxta dubia que
tãgit p̄ma ratio. primo uidendũ est an
forma sit ꝓprie diffinibilis. secũdo an
forma sbstãtialis aut accidẽtalis ul' cõ
munis ad utrãq3 diffinit̃. tertio de ꝓpo
sito an ista nocificatio cõueniẽter assi
gnet̃. Quãtũ ad p̄mũ uidet̃ dubiuz
ꝓpter argumentũ factũ q̄ forma cois
istis gñalissimis nõ sit ꝓp̄e diffinibilis
qꝛ cũ sit trãscẽdẽs nõ h3 gen⁹ nec driam
nec p ꝯñs ẽ spẽs q̃ sola ꝓp̄e diffinitur.
autor aũt uocat hãc diffinitõem tñ nõ
a ꝓp̄etate diffinitõis s3 a ꝯuertibilitate
qꝛ ꝯuertibilis ẽ cũ forma. S3 occurrit
dubiũ q̃d de forma alic⁹ p se exñs i gñe
dico q̄ põt diffiniri qꝛ l3 nõ sit in genẽ
nisi indirecte ƀm coordinatõem spẽrũ
illi⁹ gñis tñ in suo ordie põt hr̃e genus
ꝛ driam p que diffinit̃. vbi gr̃a sicut aĩa
diffinit̃ ꝛ de aĩa est diffinitio q̄ ẽ actus
corpis organici phisici vitã habẽtis in
potẽtia. hoc aũt forte nõ est ueꝝ de om
nibus formis ut de ultimis drñtijs de
q̃b3 nihil p̄tur in q̃d nec ut gen⁹ de quo
al's. Quãtũ ad secũdũ p ordinẽ dico
tria. p̄mũ dictũ ẽ q̄ hic p̄cise nõ diffini
tur forma accñtalis. ꝓbat̃ ois diffinit⁹
est adequata suo diffinito qꝛ ꝯuertibil'
cũ illo. s3 illa diffinitio nõ inest adeq̃te
forme accñtali. p3 qꝛ etiã cõpetit forme
sbali. forma ei ignis sit a. est ꝯpõi cõtin
gens simplici ꝛ inuariabili eẽntia con
sistẽs. p3 ergo ꝛc. Secundũ dictũ ẽ q̄
non diffinit̃ hic forma sbalis p̄cise. qd
ꝓbat̃ p eãdẽ rõem qꝛ ꝯuenit eẽ forme
accñtali puta albedini. Tertiũ dictũ ẽ
q̄ diffinit̃ forma cois sbali ꝛ accidẽtali
quod sequit̃ ex p̄dictis. Cõtra quia
aĩa humana excludit̃ ab hac diffinitiõe
in lr̃a q̃ tñ est forma sbalis. Rñdeo ut
iã dictũ ẽ. s. q̄ forma hic diffinita ẽ ois
forma nãlis educta de potẽtia materie
q̃ nõ est nata existere p se qualis nõ est
aĩa humana iõ excludit̃. forma g̃ cois
forme sbali ꝛ accñtali nãli hic diffinit̃.
vt uidet̃ ƀm intẽtõem autoris. Quã
tũ ad tertiũ dico q̄ cõueniẽt põit̃. nã hic
ponit̃ aliq̃d q̃si gen⁹. s. ꝯtiges. i. act⁹ ad
ueniẽs. qꝛ etiã forma ẽ ps ꝯpositi et re
fert̃ aliquomõ ad ip̄m iõ põit̃ terminus
hui⁹ relatiõis ꝯpõi. i. cõposito q̃ seq̃t̃
simplici iuariabili eẽntia ẽ loco driarũ
ꝛ sepat formã hic intẽtã ab oi alio ut p
dictũ ẽ. Ad p̄mũ in oppositũ pat3 ex
p̄mo articulo s3 nego secũdã ꝓbatõe3
cũ dr̃ q̄ sbe ꝛ accñti nihil est cõe uniuo
cũ. nã ens ẽ uniuocum istis. ꝛ. p̄ntis ut
dixi sup̄ porphiriũ. Silr̃ forma sbalis
ꝛ accñtalis hñt p cõi uniuoco h' qd est
act⁹ nã q̃lib3 q̃dditatie ꝛ formalit̃ ẽ act⁹
Ad secũdũ dico q̄ p illa copulata sim
plici ꝛ iuariabili eẽntia d3 itelligi unũ
circũlocutũ ꝛ nõ ẽ icõueniẽs poni copu
latõem ad circũloquẽdũ aliq̃d in diffi
nitiõe. drie eni ultime sunt nobis ig̃te.
iõ o3 eas circũloq̃ p mlt̃a copulatis

Ad tertiũ cõcludit ꝙ nõ est ꝓpria diffinitio qꝺ cõcessum ē ꝫ illud qꝺ addit ꝙ forma nõ ē forma falsuꝫ ē. una eniꝫ forma differt ab ab alia ꝑ aliquã dr̃iam q̃ dr̃ia ē forma ei⁹ nec ē ꝓcessus in ĩfinitũ ꝫ deuenit ad dr̃ias ultimas ꝛ formas q̃ seipis tõlr distiguũt ꝛ se totis dr̃nt.

Ota solutiõem qõis ꝺm autoris intẽtõem ut cõuenicter exponit in hꝫ stare ꝙ figura icisionis ꝯphẽdit duo. s. mãm ꝛ formã q̃ apparet ꝛ sentit. quãtũ ad mãm ē a nã q̃a mã illa puta lapis uel lignũ a natura ē ꝫ quãtũ ad formã que apparet ꝛ sentit ē ab arte q꞉ ꝑ artẽ ꝓducitur ad actũ

Verit vtrũ figura incisiõis sit a nã uel ab arte. Videt ꝙ non ab arte ꝑ rõem autoris. naꝫ oẽ illud qꝺ fit ab arte fit ꝑ appõem ꝛ additiõem ptis ad partẽ ꝫ talis figura non fit, sic ꝫ magis ꝑ amotõem ꝛ sepatõem ptis a pte ergo nõ ē ab arte ex q̃ sequitur ꝙ sit a nã. q꞉ illud cui⁹ ꝑmũ efficiẽs ē uolũtas ꝛ agẽs a ꝓposito nõ fit a nã. quia sũt oppositi modi agẽdi hic ꝛ ille ex secũdo phisicorũ. sed talis figura ē huiusmodi ut patet ergo non est a nã sed ab arte. Rñdeo ꝑmo inquirã qualiter illa figura ꝓcedit in materia añq̃ ad appnciã sensibilẽ reducat. secundo dicã ad illud quod querit ꝓncipaliter. Quãtũ ad ꝑmuꝫ ē una opinio q̃ dicit ꝙ talis figura ꝓcedit iam in mã actualiter sed coopta alijs ptibus eiusdẽ materie puta lapidis aut ligni que partes remouent ꝑ actũ artificis ꝛ figura apparet ita ꝙ ꝺm hoc artifex nihil aliud facit nisi remouere partes ꝓhibẽtes appentiã figure iã ꝓexñtis in materia ꝑiacẽte forte hui⁹ opinionis est autor nam dicit ꝙ figura est a natura sed sentire actualiter ꝛ apparere est ab actu.

Cõtra istã opinionẽ arguit. Tum quia omnis actio noua positiua producta habet aliquod positiuum ꝑ termio nouiter producto illud non est sola separatio partiũ quia sepatio nõ est nisi quedam priuatio ergo est ipsa figura nihil aliud põt dari. figura ergo nouiter producit ꝛ ꝑ cõsequẽs nõ iam ꝑexistit. Tum q꞉ in eadẽ parte materie nõ possunt eẽ actu figure incõpossibiles nisi ponas figmentũ ꝛ chimericuꝫ in natura sed in eadẽ pte materie possunt esse quecũq̃ figure in sensu diuisiõis puta hominis bouis serpẽtis ꝛc̃. que sunt omnino incõpossibiles ergo nõ sunt simul ibi ꝛ tamẽ essent ꝺm te. Tum q꞉ figure extẽse habẽt ptem extra partẽ ꝛ impossibile est omnes partes simul actu esse sed talis figura de qua querit est sic extensa ergo ꝛc̃. sed in quacunq̃ pte materie sit caput põt fieri pes uel manus ꝛ sic de alijs q̃ tales ptes nõ ꝑexistunt in actu. Dicit ergo quãtũ ad hũc articulũ ꝙ talis figura precedit in materia tm̃ i potẽtia passia ꝛ ſbiectiua sicut oẽs alie forme ꝛ nullomodo i actu. Quãtum ad secundũ ꝑmo premittã unam distinctõnem. secũdo triplicẽ cõclusionem. De ꝑmo sciẽdũ ꝙ naturale põt capi dupliciter actiue scilicet ꝛ passiue potentia enim receptiua forme potest comperari ad formam quã recipit uel ad agẽs a quo recipit. ꝑmomodo ipa est potẽtia naturalis uel uiolẽta lꝫ neutra. dicit naturalis cum ad formã nãlr inclinat. uiolẽta si sit cõtra inclinatõeꝫ ei⁹ nãlẽ. neutra si neq̃ inclinat nãliter ad formã nec ad oppositã. Exemplum primi ignis ad moueri sursum. Exemplũ secũdi ignis ad moueri deorsum. Exemplũ tertij sicut supficies se habꝫ ad albedinẽ ꝛ nigredinẽ ulꝫ ad mediuꝫ colorẽ quẽcũq̃ habet. Secũdomodo ꝯpãdo receptiuũ. s. ad agẽs a q̃ forma recipit tũc ē nãlitas qñ receptiuũ ꝯpatur ad tale agẽs quod natũ ē nãlit imꝑmere talẽ formã in tali passo sicut nõ est naturalitas quãdo cõpatur ad tale agens qꝺ nõ ē nãliter impssiuũ illius forme in illud passum quale est agens uoluntariũ ꝛ a proposito siue creatum siue increatum et supnaturale.

81

Ex predictis ꝯcludo ꝙ nãliter accipit
equiuoce nam diuersis opponit᷑. ⁊ illa
est una causa cognoscẽdi multiplex ex
ꝑmo topicoꝝ. nãliter eni opponit᷑ uno
modo supnãliter aliomodo libero et
volũtario aliomodo uiolẽto. ut patet
ex ꝑdictis. nã ut nãlitas attẽdit᷑ a pte
ꝑncipij actiui tũc opponit᷑ sibi liberum
vnomodo. ⁊ aliomodo supnãle sed ut
attẽditur a parte ꝑncipij passiui tunc
opponit᷑ sibi uiolentũ. Quãtum ad
secũdũ sit ista ꝑma cõclusio figura inci
sionis nõ est a natura ꝑmomodo. pro
bat᷑ illa forma est a natura ꝑmomodo
ad quã passum nõ inclinat᷑ nãliter sed
figura incisionis est huiusmodi ğ ꝛc.
probatio minoris. quia si sic ğ passum
violẽter essꝫ sub forma sibi incõpossibi
li quod est falsum quia lapis uľ lignũ
sic recipit figurã asini sicut figurã ho
minis. Ex eadẽ rõe cõcludit᷑ ꝙ talis
figura nõ sit uiolẽta quia hoc est uerũ
gñaliter ꝙ quecunqꝫ forma nãlit᷑ est in
mã ei⁹ opposita ⁊ incõpossibilis est ibi
nãliter. cõpando ergo formã incisiõis
ad mãꝫ ꝑcise ipa nõ est ibi naturaliter
nec uiolent᷑ ꝗ ꝗm potẽtiã neutraꝫ quia
materia nõ magis ad unam figuram ꝗ̃
ad aliam oppositã sibi inclinat᷑. Se
cunda cõclusio est ista figura icisionis
nõ est a natura accipiẽdo nãle secũdo
modo. qd̃ ꝓbat᷑ sic illa forma nõ ẽ a nã
secũdo mõ que nõ ꝓducit᷑ ab agẽte nã
liter talẽ formã in ꝑmẽte. ꝗ figura inci
sionis ẽ huiusmodi. qd̃ pꝫ qꝛ artifex a
q̃ inducit᷑ ẽ agẽs liberꝝ ⁊ a ꝓposito ğ ꝛc
Ex ꝑdictis seq̃t᷑ ꝙ figura nullomõ sit
a nã. vñ autor uidet᷑ hic simplr̃ negãd⁹
siue itelligat ꝙ sit a nã qꝛ ꝑexistit actu
in mã siue ex h̃ ꝙ mã eius est ens a nã
vt cõiter exponit᷑. qꝛ pari rõe dom⁹ eẽt
a nã qd̃ tñ certũ est esse ab arte etiã per
ipm in lr̃a. Tertia cõclusio ẽ ista ꝙ
figura incisiõis ẽ simplr̃ ab arte. ꝓbo
illa forma cui⁹ ꝑncipiũ efficiẽs ẽ agẽs
a ꝓposito ⁊ ꝑ artẽ ẽ simplr̃ ab arte sed
figura incisionis est huiusmodi ğ ꝛc.

vtraqꝫ ꝑmissarũ patet ex ꝑdictis Ad
ꝑmũ in oppositũ dico ꝙ maior ẽ falsa
vlr̃ accepta qꝛ artifex nõ tm̃ agit in ap
ponẽdo ꝗ qñqꝫ in remouẽdo.

Querit᷑ vtrũ vľe sit a nã uel ab
actu nr̃o. videt᷑ ꝙ ab actu nr̃o
vñ ꝯmẽtator ꝑmo de aĩa. intel
lectus agẽs ẽ qui facit vľitatẽ in rebus
ꝗ ꝓductio ꝑ itellectũ ẽ ab actu nostro.
ergo ꝛc. Preterea nõ a nã ğ ab actu
nr̃o. ꝯña pꝫ añs etiã pꝫ qꝛ sic eẽt ponẽ
vľia sepata ⁊ ideas Cõtra ẽ autor in
lr̃a. R̃o. ꝑmo pc nã unã distictõem. 2º
dicã ad qõem. Quãtũ ad ꝑmũ sciẽ
dũ ꝙ vľe ẽ nomẽ ꝯcretũ. nã sicut ab al
bedie dicit᷑ albũ sic ab vľitate vľe. Po
test ergo vľe sicut cetera cõcreta sumi
triplr̃. vnomõ ꝓ sbo. i. ꝓ re ꝑme inten
tiõis cui applicat᷑ intẽtio vľis ⁊ hocmõ
vľe ẽ ꝑmũ obiectũ intellect⁹ ⁊ ois scia
ẽ vliũ. Alio. ꝓ re secũde intẽtõis cãta
ab itellectu ⁊ applicabili reb⁹ ꝑme intẽ
tionis ⁊ sic loquitur ꝓꝑe logic⁹ de vľi.
Tertiomõ sumit᷑ ꝓ aggregato ex sbo
⁊ forma ⁊ illud ẽ ens paccñs. ꝯgregat
ci res diuersas ex q̇bꝫ nõ fit unũ per se
⁊ de tali nõ ẽ ars qꝛ de ente paccñs nõ
ẽ scia qꝛ nec ẽ diffinibile ex sexto meta
Quãtũ ad secũdũ sit ista ꝑma ꝯclu.
vľe ꝑmomõ ẽ a nã. hec ꝓbat᷑ sic oẽ ꝑce
dẽs nãliter actũ rõis ẽ ens reale. ꝗ vľe
ꝑmomõ ẽ huiusmõi ğ ꝛc. ꝓbõ mioris
qꝛ obiectũ nãliter ꝑcedit actũ potentie
sicut cã cãtũ. ꝗ vľe ꝑmomõ ẽ obm act⁹
intellect⁹ ğ ꝛc. de isto vľi põt itelligi rõ
autoꝝ qꝛ ꝓductõe siglarꝫ ꝑ nãꝫ ꝓducit᷑
nã i singľi q̃ ẽ vľe. isto° i nã occľte opat᷑
Scða ꝯ. vľe 2° acceptũ ẽ ab actu nr̃o
h̃ pꝫ qꝛ ꝓducit᷑ ꝑ actũ intellc̃s. Tertia
ꝯ. ẽ ista vľe ẽ ens ꝑti a nã ⁊ ꝑti ab actu
nr̃o pꝫ ex ꝑdict̃. ľ possꝫ dici aliť ꝙ vľe
3° ẽ ab actu nr̃o. ꝓbõ ab codẽ ꝓducit᷑
totũ ꝯpõitũ a q̃ iducit᷑ tmin⁹ formaľ qꝛ
totũ categreumatice dr̃ gñari sic tot⁹
ignis dr̃ gñari ab iuicẽ ex forma ignis
ꝗ forma uniuersalis ꝓducit᷑ ab actu itel
lect⁹ ex secũda ꝯclõe. ergo totũ vľe.

Cōfirmatᷣ ratio quia totū vniuersale dicitᷣ ens ratōnis ex hoc ꝙ forma vniuersālitatis est a rōne ergo pari ratiōe dicitᷣ esse ab actu rōis uł intellectꝰ utrꝫ aūt vniuersalia sint a re abstracta dcm est in ꝓlogo porphirij in quadā qōne.

Ad primū in oppositū dico ꝙ facit pro secūda cōclusiōe ideo nūc cōcedo ipm licet sit dubiū an faciat hꝰ itellectꝰ agens ut dicit cōmētator an intellectꝰ possibilis Ad secūdū nego aňs nec pono ideas aut vniuersalia sepata nisi ₰m ꝯsideratōem ut patet ex ṗdictis cōcordit ad ṗmaꝫ ⁊ secūdam cōclusiōes questionis.

Veritᷣ vtrū imago in speculo apparens sit uere in speculo sicut accidēs in subiecto. Et vr̄ ꝙ nō per autorē hic in littera qui declinat ad partē illā negatiuā. imago ista que uidetᷣ aut est in speculo aut in aere nō in aere quia ut ibi non uidetᷣ. quod patet quia amoto speculo ł imago illa desinit esse uel si in aere medio multiplicatᷣ ⁊ est ibi sicut ṗus tamē rō dicitᷣ. ergo imago que uidetᷣ habet eē in speculo. Contra quia obiectū quod uidetur per mediū nō est in medio. quia tūc mediū nō esset mediū sed extremū sed aer interpositꝰ usqꝫ ad speculuꝫ est mediuꝫ huius uisionis. quod patet qa in ipm speculum uidetur eodē actu uidendi ergo imago non est in toto illo aere medio ergo oꝫ ꝙ sit in speculo alᷣ poneretᷣ accidēs sine subiecto. i oculo eni nō est quia sensibile positum supra sensum impedit sensatōem ex secundo de anima. Rn̄deo uidendū est quo modo talis imago generetᷣ et a quo. secūdo de quesito ubi sit uel in quo

Quantū ad primū dico ꝙ imago ista generatᷣ ad modū quo lux generatur i medio a corpe luminoso qd fit ₰m triplicē radiū rectū. reflexū. ⁊ fractum. Radiꝰ rectꝰ est ille q̇ diffunditᷣ a corpe luminoso in medio eiusdē dyaphaneitatis quātū durat virtꝰ luminosi ꝛc.

Radius reflexus est ille q̇ occurrēte opaco anteqꝫ terminetᷣ virtus actiua luminosi diffunditᷣ in partē obiectā et hoc necessitate naturali. q̇a agēs nāle cuius uirtus actiua nō est totaliter exhausta in directo agit quātū pōt et qd nō pōt in directū agit in obliquū. Exemplū in radio solis terminato ad pariētē hoc modo generatᷣ imago specłi ꝑ reflectionē ṗdicto modo. Radiꝰ fractus est ille q̇ occurrēte meꝰ alteriꝰ diaphaneitatis nō tamē omio opaco. multiplicatᷣ in illo medio nō ₰m lineā rectā sed incidit ibi angulꝰ. Exēplū de baculo cuiꝰ pars est in aqua ⁊ alia ꝑs i aere apparet fractꝰ licet nō sit. Dico ġ ad ꝓpositū ꝙ imago hois uel alterius multiplicatᷣ ₰m illos tres radios ⁊ sigtᷣ imediate ab ipo hoie obiecto cuius est immediate spēs sensibilis. illa aūt que apparet in speculo de qua queritᷣ significatᷣ ₰m radiū reflexū ut dictuꝫ est. Notādū uō ꝙ lux aut lumē nō termiatum ad opacū nō uidetur. quod patet Tū quia radij solares de nocte nō apparēt qui tamē intercipiūtur intᷣ nos et celum. Tum quia existēs in carcere opaco ⁊ tenebroso ubi per opposita foramina trāsiret radius solaris non videret illum radiū si corpuscula illa que dicuntur athomi nō frāgantur. Silr̄ est de imagine ⁊ de omni colore. qꝛ species nō suntᷣ uisibiles nisi quādo terminātur ad opaca ita ꝙ nō ꝯtiguate opacis nō possunt causare speciē per quaꝫ videantur sicut species coloris duꝫ est in medio non uidetur sed quādo contiguatur opaco tūc potest uideri sicut illud patet de radio transeūte ꝑ uitruꝫ coloratuꝫ apparet color in pariete vbi terminatur radius ille et uidetur coloratus similiter sicut uitrum et tamen in medio non erat uisibilis iste radius coloratus. et tamen species apparens in pariete est species coloris et ꝑ illam videtur. Similiter imago nō uidetᷣ in vitro sed videtur vbi terminatᷣ.

82

Quantum ad secundū posset dici quod imago est realiter in speculo propter ratōes positas in pede questiōnis nō sequitur nō corpus moueri in corpore. quia ad motū obiecti significatur noua imago in speculo semp esse. quia accidēs nō migrat de subiecto in subiectū sicut in medio nouus radius cōtinue innouatur licet enim unus uideatur. Aliomodo dicitur cōiter quod imago illa nō est in speculo sed in aere propiquo qui speculo cōtiguatur et ibi terminatur uel reflectitur

Ad oppositā partē eo quod uirtus naturalis obiecti nōdū ē exhausta. sic quod ista species uel imago nullū habet subiectū extra obiectum nisi aerē et sic redacta ad obiecū per reflectionē est ratio uidēdi obiectū cuius est imago tenendo primā uiam ad illa in oppositū oportet negare autorem in hoc loco. tenendo secundā dicendū ad primā quod ē in aere nec ibi uidetur imago illa eni nō uidetur sed est species et ratō uidēdi eius obiectū

Ad aliud p idem. et dato quod imago esset uisa diceretur quod pars aeris que cōtiguatur speculo ubi est imago ut in subiecto habet tunc ratōem extremi et totus alius aer interpositus usque ad obiectū habet rōem medij.

Consequēter quero. Utrum descriptio data de actiōe sit cōuenienter assignata. Arguitur quod nō nullus respectus est pncipiū agēdi sicut nec quātitas secundum cōclusiōem. sed actio est formaliter respectus ut supius dictū est. ergo male ponitur secundum quā. quia illud secundum notat pncipiū agēdi. Preterea illud quo agēs formaliter agit est in eo formaliter. sed actio nō est formaliter in agēte sed in passo ergo actio nō est quo uel secundum quā agēs agit. Probatio minoris. Aristoteles tertio phisicorum uult quod actio et passio fundētur in motu ita quod nō distiguantur formaliter nisi p esse ab et in hoc sed motus est in passo quia est actus mobilis ergo actio et passio sūt i passo

Preterea deus creādo et pducēdo de nihilo dicitur agere sed agendo nihil subicitur sue actioni ergo incōgrue ponitur in id quod subicitur. Preterea actio est gnalissimū ergo nō pōt diffiniri. patet cōsequētia. ois diffinitio est per genus et differentiā sed gnalissimū nō habet diam nec genus ergo etc. Ad oppositū est autor in littera. Respondeo in ista qōne pmo uidendū est de actōne quid sit. et hanc difficultatē tāgit pmū argumētū. secūdo in quo sit quod tāgit secundū argumentū. tertio quot modis dicitur quod hoc includit tertiū argumētū. quarto de q sito an cōueniēter assignetur quod hoc tangitur in quarto argumēto. Quantum ad pmū dico tres cōclōnes. Quarum pma est quod illa actio que ponitur unū de decem pntis. nō est aliquid absolutū. hāc pbo quia si sic ergo ad actōem est actio et sic in infinitū. cōsequēs est falsum ut patet ex tertio phisicorum. Probo cōsequētiā ad omnē formā absolutā nouā potest esse aliqua actio. quia illa forma est ab aliquo agente. sed p te actio est forma absoluta et est noua. patet quia agēs nō semp agit ergo etc. et pari rōe ad illam actionē erit actio et sic in infinitū.

Preterea si actio esset forma absoluta uel poneretur in agēte uel in passo. nō in agēte quia sic omne agēs mutaretur secundum formā absolutā nūquā passum mutaretur ab ipo nisi iā habēte actionē ergo oportet quod agēs mutetur ad hoc quod habeat actōem cū sit forma absoluta sed illud cōsequēs est falsum quia motus est actus entis in potētia passiua. actiuū aūt nō est in potētia passiua sed actiua. nec pōt poni in passo. quia si sic sequeretur incōueniēs. scilicet quod aliquod passum nō posset pati secundum formā de gnē quātitatis uel qlitatis qn simul duratōe et forte prius duratōe uel natura patiatur secundum formam alterius generis posterioris. s. secundum actionē que ponitur alia forma absoluta. ē aūt incōueniēs maximū quod subiectū nō possit pati secundum formā absolutā priorem nisi patiatur secundum formā posteriorē que nō est ppria

passio prioris. patet enim quia albedo potest manere in sbiecto post actõnem transeūtē. Secunda cõclusio sit ista actio que est gen⁹ est forma vł respect⁹ hec sequit̃ ex p̄ma. quia omne ens uel est ad se ꝛ absolutū vł ad aliud ꝛ respectus sed actio nō est ad se uel absolutū ergo est respect⁹. Tertia cõclusio sit ista actio que est gen⁹ est respect⁹ extrisecus adueniēs. ꝓbatio omis respect⁹ qui nō sequit̃ necessario extrema etiā ambo simul posita in actu est respect⁹ extrisecus adueniēs. ut p̄us dictū est. sed actio est huiusmodi. nā posito actiuo ꝛ passiuo nō necessario sequit̃ actio quia potest impediri uel per distantiaȝ vel per cõtrariū agēs impediēs etiā si sint approximata ergo ꞇc. Ad maiorē euidētiā articuli ut appareat quis respectus extrisecus adueniēs est actio. Est notandū ꝙ agēs creatū producēs aliquid habet unū respectū ad t̃minuȝ p̄mū siue totalē qui dicit̃ ꝓductū et habet aliū respectū ad terminū formaleȝ qui dicit̃ forma educta uel inducta. et habet aliuȝ respectū ad subiectum istius forme quod est ipsum passum uel trāsmutatū. Q̄ autē isti respectus sint distincti patet. Tū quia sunt ad alios ꝛ alios t̃minos ergo ipsi sunt alij. Tū quia respectus correspōdentes eis sunt omnino alij. Primus eni respect⁹ scȝ producti ad producēs est sicut depēdētis ad illud a quo depēdet ƀm suū esse simplicit̃. Secūdus est depēdētis ad illud a quo depēdet secūdario sic p̄mo accipit esse cōpōni. forma autē secūdario ꝛ peraccidēs sexto metaphisice. Tertius trāsmutabilis ad trāsmutās a quo accipit formā tantū ꝛ nō suū esse simpliciter. Istorū auteȝ respectuū ex parte agētis duo sunt intrisec⁹ aduenientes quia necessario ponūt̃ extremis positis. sed respectus tertius qui est ad passum est extrisecus adueniēs. quia possibile est actiuū ꝛ passiuū eē ꝛ tamē non habere respectū q̄ illud trāsmutet ꝛ illud ab ipso trāsmutet̃ ꝛ potest impediri ut dictū est. Actio ergo cum sit respectus extrisecus abueniēs est formaliter. iste ergo respectus scilicȝ habitudo agentis t̃nsmutās idipsum scilicet passum transmutatū. duo uero primi sunt respectus de genere relatõnis

Quantū ad secundū dico illā conclusionem ꝙ actio est in agēte ut in subiecto et nō in passo. probo in eodem est respectus ꝛ fundamentū. nō eni probabile est ꝙ fundamentū sit in uno subiecto ꝛ respectus fundatus sit in alio sed potētia actiua est fundamentū actõnis ꝛ potētia actiua ē in agente ergo actio est in agēte. Preterea respectus oppositi nō sunt vniuersaliter simul in eodem saltē ut idem licet actio et passio sunt respectus oppositi. passio aūt vniuersaliter ꝛ necessario est i passo ergo nō in eodem erit actio. ꝛ patet qꝛ si esset in passo esset in eo inquātū passum q̄a passum non est agens. Preterea in quocunq; est formaliter aliqua forma illud est simpliciter tale ƀm illā formā omnino eni irrationabile est ꝙ forma in aliquo sit formaliter ꝛ nō denominȝ ip̄m uel ꝙ nō cōstituat ip̄m informatū ƀm ip̄aȝ ſ; p te actio ē formalit̃ in passo ergo passum est formaliter agens qd̄ est impossibile quia oppositū de opposito. Dico igit̃ ꝙ actio est in agente ut in subiecto remoto. in forma autē scilȝ potētia actiua ut in fundamēto ꝓximo Similiter passio que dicit respectum oppositū est in passo ut in subiecto ꝛ in potētia passiua ut fundamēto Quātum ad tertiū dico ꝙ actio est nomen multiplex ꝛ equiuocū. Unomodo dicitur de opatiōe immanēte prout intellectio ꝛ uolitio dicit̃ actio nono metaphisice ꝛ tamē in rei ueritate est qualitas ꝛ forma absoluta. Aliomodo actio dicit respectū ꝓducētis ad productū quomodo pater dicit̃ causa agēs filij. Tertiomodo actio dicit respectum inducētis ad inductū uel educētis ad

l

83

eductũ quomodo calor dicit̃ causa ca
loris in ligno. ⁊ istis duobus modis ẽ
respectus intrĩsecus adueniẽs ⁊ de ge
nere relatõnis. Quartomodo dicit re
spectũ trãsmutãtis ad trãsmutatũ sicut
ĩ p̃senti descriptiõe sumit̃ actio ſm quã
in id quod ſbicitur agere dicimur. ⁊ sic
actio est genus distinctũ ⁊ unũ de decẽ
p̃dicamẽtis. Quitomodo actio sumit̃
pro re acta includẽdo illum respectuz
quẽ exprimit hoc qd̃ est ab alio ut dici
tur tertio phisicoꝝ. vnde actio istomõ
ptinet quãtũ ad illud cõnotatũ ad ali
quod genus absolutũ ſm qd̃ passum
trãsmutat̃ puta ſm qualitatẽ uel quãti
tatẽ uel huiusmodi. Sed ille termin⁹
ab alio qui formalit̃ importat̃ p nomen
actiõis in ista quita significatõe adhuc
potest accipi equiuoce uel scilicz ab: ut
a p̃ducẽte: aut inducẽte: ul' ab: ut a trã
smutante. primomodo ⁊ secũdo perti
net ad gen⁹ relatõis ut dictũ est tertio
modo ad genus passiõis sicut ⁊ trãsmu
tatio passiua. Quãtuz ad quartũ cõ
cedo q̃ nõ est diffinitio p̃p̃ria sed dicit̃
descriptio aut notificatio q̃ sic itellecta
vt patet ex p̃dictis est cõuenienter assi
gnata. Actio est ſm quã ut p actum et
formã actiuã in id quod ſbicit̃ scilicz in
ſbiectũ uel passuz trãsmutabile agere
dicimur nos scz agẽtes. in qua descri
ptione ponit̃ subiectũ quod est agens
⁊ termin⁹ qui est passum. ⁊ ponit̃ aliq̃d
loco generis ſm quã. s. formã. q: actio
quidditatiue ⁊ formaliter ẽ in forma.

Ad p̃mũ argumẽtũ in oppositũ dr̃
q̃ esse p̃ncipiũ p̃ductiuũ cõtigit dupli
citer vel ut quod' uel ut quo. ⁊ hoc zo.
adhuc dupliciter l' ut p̃ncipiũ formale
p̃ductiuũ. aliomodo ut act⁹ p̃ductiu⁹
exemplũ p̃mi ignis calefaciẽs respc̃u
caloris geniti in ligno. exẽplũ secundi
calor in igne respectu termini eiusdez.
exẽplũ tertij calefactio respc̃u eiusdez
termini. dico igit̃ q̃ licet respect⁹ nõ sit
p̃ncipiũ p̃ductiuũ duob⁹ modis est tñ
tertiomodo ut actus p̃ductiu⁹. ⁊ talis
est respectus de genere actiõis. Ad
secũdũ cõcedo q̃ actio est in agente.
Ad aristo. tertio phisicorũ dico q̃ loq̃
tur de actiõe hocmodo scilicz p re acta
que est ipa forma que inducit̃ in passũ
p motũ de illa cõcedo q̃ repit̃ in passo

Ad tertiũ dico q̃ quãdo deus p̃du
cit de nihilo nõ agit actiue de gñe acti
onis sed de genere relatiõis que est p̃
ducẽtis ad p̃ductũ Ad quartũ patz
ex dictis q̃ nõ est diffinitio p̃p̃ria ſ de
scriptio quedã aut notificatio.

Querit̃ vtrũ mot⁹ sit in genere
qualitatis. Videt̃ q̃ non quia
motus est in genere quãtitat̃
ergo nõ in genere qualitatis. patz cõ
sequẽtia quia idem nõ potest esse in di
uersis p̃dicamẽtis. p̃batio añcedẽtis
p aristo. quito metaphisice. capitl'o de
quãto. tẽpus ẽ quãtitas p motũ ergo
motus magis. ⁊ tẽpus est quãtitas p̃se
quia species quãtitatis cõtinue p Ari.
ergo motus est magis spẽs quãtitatis
Preterea motus est in genere actio
nis uel passiõis ergo nõ est in genere
qualitatis. cõsequẽtia p̃bat̃ ut p̃us. p°
añcedẽtis illud quod de alio p̃dicat̃ in
abstracto est idẽ illi eẽntialiter sed ista
est uera passio est motus ⁊ ista actio ẽ
motus ergo sunt essentialiter idẽ et p
cõsequẽs eiusdẽ generis. p° minoris
hec p̃se est uera patiẽs mouetur ergo
passio est motus. ⁊ ista similiter agẽs
mouet ergo actio est mot⁹. utraq; cõse
quẽtia tenet p locũ a cõiugat̃. Pre
terea mot⁹ accipit formã specificam a
termino ad quẽ quito phisicoꝝ. ergo
similiter gen⁹ ſ p̃se termin⁹ motus est
in trib⁹ generib⁹ scz quãtitate qualita
te ⁊ ubi ex quito phisicoꝝ. ergo motus
est p̃se in illis trib⁹ generib⁹ non ergo
tm̃ in genere quãtitatis. vnde quinto
phisicoꝝ dicit̃ q̃ tot sunt species mot⁹
quot entis acquisiti scz p motũ Ad
oppositũ est autor hic in l'ra. Rñdeo
ſm cõclusionẽ tertio phisicoꝝ de q̃ddi
tate motus sunt due famose opiniões

Una ꝙ motus est fluxus forme. alia ꝙ est forma fluens. ⁊ dicit ꝙ prima est conuenientior sed secũda uerior. si ergo teneat̃ p̃ma opinio ꝙ motus sit flux⁹ forme nõ ipsa forma certuȝ est ꝙ ẽ ꝑ se species quãtitatis cõtinue. ut dicit arĩ. quĩto metaphisice ⁊ hec etiã eodẽ mõ potest poni in tertia specie qualitat̃ nõ ꝑ se ⁊ essentialiter. quia sic nihil idẽ est in diuersis generibꝫ sed pro quãto est sensibile cõe sicut ⁊ quies ut dicitur 2º de anima. Qualitas autẽ sensibilis facit tertiã specieȝ qualitatis. hoc autem modo uidet̃ autor cõsiderasse motum cũ dicit motus est quale sic ⁊ quietẽ. Et per hec patet solutio ad p̃mũ argumentũ. Si autẽ teneat̃ secũda opinio quã credo ueriorẽ scilicet ꝙ motus nõ est aliquid realiter nisi ipa forma fluẽs sic nõ potest poni in uno genere tãtuȝ sed est in diuersis ut mot⁹ in quãtitate est in genere quãtitatis. Similiter ẽ de motu in qualitate ⁊ ubi. hoc modo uidet̃ cõsiderasse motũ aristotiles t̃tio ⁊ quĩto phisicorũ. ⁊ sic patet solutio ad tertiũ argumentũ. de quiete aũt opposita motui dicendũ est cõsequẽter ꝙ in eodẽ genere ponẽda est in quo motus

Ad primũ in oppositũ ⁊ tertiũ pat3 solutio ex p̃dictis. Ad secũdũ nego antecedẽs. ad ꝓbatiõem nego minorẽ hec eni est falsa passio est motus. similiter ista actio est motus. ⁊ quãdo ꝓbatur ꝑ locũ a cõiugatis a ꝯcretis ad abstracta. dico ꝙ talis ꝯsequẽtia nõ ten3 in cõcretis dictis ꝑ accidẽs. nõ eni ual3 homo est albus ergo humanitas est albedo. ita hic nõ sequit̃ patiẽs mouet̃ ergo passio est motus. quia prima est ꝑ accidẽs. tenet autẽ cõsequẽtia in predicatis ꝑ se. ut albũ est coloratuȝ ergo albedo est color. quia in p̃ma est predicatio ꝑ se in p̃momõ. Sic ergo dicendũ ad hãc questiõem sequit̃. passio aũt est effect⁹ illatioqꝫ actiõis. Notãdũ ꝙ ut dicebat̃ supra ꝓpriũ est actiõis ex se inferre passiõem. eo ergo modo quo actio efficit ⁊ infert ex se passioneȝ eo modo passio est quid effectũ ⁊ illatuȝ ab actiõe. quomodo aũt actio inferat passionẽ dictũ est supius. in hac descriptiõe ponit̃ aliquid quasi loco generis scilicet effectus illatioqꝫ. exponẽdo li qꝫ. i. ut sit sensus effect⁹ ⁊ illatio. Iteȝ sumẽdo abstractuȝ pro cõcreto illatio idest illatũ ponit̃ ut suũ correlatiuũ uel ut relatio opposita actõnis. passio aũt ⁊ actio sunt respectus oppositi ideo debẽt se mutuo notificare quia oportet in utrorũqꝫ ratõibus utrisqꝫ uti. si ergo in descriptõne actiõis posita est passio implicite dicendo in id quod s̃bicit̃. i. patit̃. i. trãsmutat̃ trãsmutatõe passiua sic in descriptione passiõis ponit̃ actio sed explicite ut dictũ est. Cõtra hãc descriptõem arguit̃ sic. Tũ quia nõ est cõuertibilis cũ diffinito. nã qualitas immo omnis forma terminãs motuȝ est effectus illatioqꝫ actiõis. agẽs eni uł mouẽs efficit formã ad quã ẽ mot⁹ ipsa actione ut actu ꝓductiuo ergo ⁊c. Tum quia dat̃ per copulã et oĩs talis diffinitio est increpãda ẜm Aristotilẽ tertio thopicorũ. Tum quia ide3 non ponit̃ sibi copula quia copula est inter diuersa sed effectus ⁊ illatio actionis sunt idem ergo male ponit̃ li qꝫ pro et.

Ad primũ dicit̃ ꝙ sic intelligẽdum est ꝙ passio est effect⁹ uł illatio actõis p̃mo ⁊ immediate. sed nõ est sic de forma que terminat motũ quia illa mediante passiõe causat̃. uerbi gratia calor in corpe nõ causat̃ p̃mo ⁊ immediate sed mediãte passiõe. ipsa autem passio causat̃ p̃mo ⁊ immediate ⁊ hocmodo est intelligẽda descriptio Sed cõn passum nõ patit̃ nisi quia recipit nouã formã. ergo prius ex natura rei habet formã q̃ patiat̃ ⁊ ꝑ cõseqñẽs q̃ habeat passionẽ quia causa prior est causato. ergo forma ista p̃us est effectus actionis q̃ passio. Cõfirmat̃ quia quicquid est p̃us priore est p̃us posteriore ẜ passu3 est p̃us passione sicut fundamentũ est

84

ꝑrius respcu et vniuersalit ois respcs est posterior extremis. Similit forma que inducit est ꝑor passo ut actu pati ens quia ut dictū est nō ē actu passum nisi p formā ad quam trāsmutat ergo forma ista est ꝑor passiōe ꝛ p cōsequēs ꝑus inest ut effectus actōnis ergo. Dicendū est ut ꝑus caplo de actōe. qꝛ passio est effectus actōnis sic ꝙ actio efficit ipaꝫ nō ut quod nec ut ꝑncipiū formale quo sed sicut actꝰ ꝓductiuus agens trāsmutat passum ꝛ trāsmutatio passiua ē ipa passio illata. passio ergo est illatio ꝛ effectꝰ actōis sicut respectꝰ oppositꝰ ꝯsequēs formā ad quā passuꝫ trāsmutat. vnde in tali trāsmutatiōe oꝫ imaginari tria instātia l' signa nature licet totū possit esse simul tpe ꝛ durati one. in ꝑmo signo est agens ꝛ passum vt duo absoluta ante omnē actū puta ignis ꝛ aqua. In secūdo signo forma caloris inducit in aqua ab igne. In 3o signo cōsurgit respectꝰ passiōis i passo ꝛ respectꝰ actōis in agēte qꝛ sūt respcs oppositi et nō sunt forte in eodē signo ꝛ innascunt respectꝰ ꝓducēti et ꝓducti inducēti ꝛ inducti qui sunt de genere relatiōis. Ad ꝑmū secūdū et tertiū pōt dici ꝙ ista nō est uera diffinitio. qa nullū gn̄alissimū pōt uere diffiniri cū supra se nō habeat aliud genꝰ nec diffe rentiā nec est ꝓꝑe copulatio nec ideꝫ sibi copulat. qꝛ li ꝙ. nō debet intelligi copulatiue ꝫ expositiue ꝙ ꝓ. i. nō ꝓ et

Ad maiorē euidētiā hꝰ capituli de passiōe Querit vtrū passio sit genus distinctū ab actōne

Et uidet ꝙ nō sit genus. qꝛ id quod est spēs alicuiꝰ generis nō est genꝰ gn̄alissimū ꝫ passio est huiusmodi. nā speciei q̄litatis ponit passio ꝛ passibilis q̄litas

Pretera ꝑncipiȷ nō est ꝑncipiū sed est ꝑncipiū passiōis ut patꝫ ex ꝑdictis ergo passio nō est ꝑncipium ergo nec gn̄alissimū

Preterea actio ꝛ passio sunt respectus oppositi ergo ꝑtinētes ad genꝰ relatōis nō g̊ sunt gn̄alissima.

Secūdo arguit ꝙ nō est distinctuꝫ genus. quia actiuū ꝛ passiuū silia sunt in gn̄e ex ꝑmo de gn̄atōe ergo et actio ꝛ passio. ꝯn̄a pꝫ ꝑ locū a cōiugatis.

Preterea cōtraria sunt in eodē genē ꝫm aristo. 10. metaphi. ꝫ actio ꝛ passio sunt cōtrario ergo

Ad oppositū est autor hic in lr̄a ꝛ ar̄. qui ponit decē gn̄a qꝛ tūc nō eēnt decē.

Rn̄deo ꝙ de passi one plura dicta sunt ca.o de actōe. ideo breuiter trāseūdo ꝑmo uidendū si pas sio est gn̄alissimuꝫ 2.o si sit distictum ab actiōe.

Quātū ad ꝑmū sit ista ꝑma cōclusio passio est genꝰ gn̄alissimū. ꝓ.o id qd nō hꝫ aliud suꝑueniēs genꝰ ē ge nus gn̄alissimū ex diffinitōe gn̄is gn̄a lissimi data a porphirio. ꝫ passio ē huiꝰ modi g̊ ꝛc. mior pꝫ qꝛ nō hꝫ suꝑueniēs qꝛ nō est g̊ ꝛc.

Cōtra si forma ē quid cōe supiꝰ ꝑtuꝫ de actiōe ꝛ passiōe quali tate ꝛc. ergo omnia habēt suꝑ genus ꝓbat qꝛ forma nō ꝑtur de eis ut accn̄s nec ut ꝓꝑū. pꝫ nec ut spēs nec ut dria. qꝛ ꝑtur in q̊d de eis ergo ꝑtur ut genꝰ

Rn̄deo forma est equocuꝫ ut ē cōe istis ꝛ ē trāscēdēs nullū aūt tale ē genꝰ

Secūda cōclusio ē ista passio ē unū genꝰ ꝓ.o illud genꝰ qd ꝫm unā rōem de oibꝫ suis inferioribꝫ ꝑtur ē unū genꝰ ꝫ passio ē huiusmodi. Sꝫ q̄ ē ista una rō

Rn̄deo ꝙ est rō trāsmutabilis passiue qꝛ ois respectꝰ trāsmutati ad trāsmutās ē huiusmodi. Ex his patꝫ ad argumēta ꝯtra hūc articulū.

Ad ꝑmū patꝫ in lr̄a ꝙ equocat de passiōe. passio eiꝫ que est genꝰ nulliꝰ alteriꝰ gn̄is ē spēs.

Ad secūdū dico ꝙ maior sic absolute sum pta est falsa. substātia ei ē ꝑncipiū oiuꝫ alioꝝ nouē ꝑntoꝝ. ꝫ si sic intelligat ꝙ ꝑncipiȷ nō ē ꝑncipiū in eodem genere maior ē uera ꝫ minor ē falsa. passio eni nō habꝫ ꝑncipiū in eodē gn̄e

Ad ter tiū dico ꝙ nō oēs respectꝰ oppositi sūt de gn̄e relatōnis ꝫ illi tm̄ qui sunt intri secus aduenietes. actio autē et passio sunt extrīseci aduenietes ut sepe dcꝫ ē

Quātū ad secūdū dico istā ꝯclōeꝫ

ꝙ passio est distinctū genus ab actiōe
quod patet ex precedētibus. Tū quia
est in alio subiecto ⁊ nūquā simul sunt
respectu eiusdē. Tum quia habēt disti
ctas descriptōnes. Tum quia habent
alias ratōnes predicādi de suis inferio
ribus. Ad primū in oppositū dicen
dū ꝙ aristotiles ibi loquit̄ de genē phi
sico ⁊ subicili. actiuū eni ⁊ passiuū com
municāt in materia ⁊ subiecto sed non
sunt idem genere logico ꝑdicabili de
quo querit̄ in ꝓposito. Ad secundū
dico ꝙ actio ⁊ passio nō sunt respectus
oppositi ꝯtrarie sed relatiue. ⁊ dato ꝙ
essent cōtrarij largomodo nō tamē se
quit̄ ꝙ sint in eodez genere quia cōtra
ria possunt esse genera aliorū ut ibidē
in predicamētis ⁊c.

Circa capitulum de quando.

Querit̄ utrū quādo possit cō
parari Videt̄ ꝙ nō quia nulla
relatio potest esse fundamētū relatōis
quia tūc procederet̄ in infinitu ſ; qndo
est relatio quia respect⁹ ꝯpatio etiā est
relatio patet. ergo nō potest fundari in
quādo nec per cōsequēs quādo potest
cōpari. cōpatiuū eni cōpatiōe cōpatur
Cōtra est ipse autor in littera. Rñ
deo ꝙ questio ista tāgit difficultatē an
relatio possit fundari i relatōe iō ꝑmo
videnduz est in quo relatio potest fun
dari. secūdo ex his ad questōnem.
Quantū ad primū prima ꝯclu° est ista
relatio potest fundari imediate in sub
stantia. ꝓ° materia ⁊ forma sunt causa
immediata omniū accidentiū. sed oīs
causa fundat immediate respectuz cau
salitatis ergo respectu causalitatis fun
datur immediate in substātia materie
⁊ forme. Similiter pōt argui de causa
litate passiua. quia aliqua sbstantia ge
nerat̄ ⁊ producit̄ ergo fundat immedi
ate respectū producti ad producēs uel
generās. Preterea calor immediate
depēdet a materia ⁊ forma ⁊ substantia
a ꝑmo ente sed dependētia est relatio.
ergo relatio fundat̄ imediate i sbstātia
aliter esset processus in infinitum.
Secūda ꝯclusio est ista. relatio potest
immediate fundari in qualitate et quā
titate. hec eni ab omnib; cōcessa est et
patet quinto metaphisice. capitulo de
adaliquid ut simile ⁊ equale ⁊c. Ter
tia cōclusio est ista relatio pōt fundari
imediate in relatōe. ꝓbo sic pr̄nitas hec
⁊ ista filiatio sunt eiusdez generis ꝗuel
ratōis ⁊ fundāt reletōem ꝯformitatis
nec ista cōformitas est idē ꝙ pr̄nitas.
quia cōformitas est de ꝑmomodo rela
tionis. paternitas de secūdo. Cōfir
mat̄ quia paternitas ⁊ paternitas sunt
idē specie idēptitas est relatio ergo re
latio fundat̄ in relaiōe sed nec ista rela
tio idēptitatis sicut nec difformitas cū
sint de ꝑmomodo sunt idē ꝙ pr̄nitas
⁊ filiatio que sunt de secūdomodo.
Preterea certū est ꝙ inter relatōnes
est ordo ⁊ distinctio. ſ; ordo ⁊ distictio
sunt relatōes ergo ⁊c. Cōtra arguit̄
paternitas et paternitas fundāt cōfor
mitatē que est relatio ꝑ te. ita cōformi
tas hec ⁊ illa cū sint eiusdē ratōnis fun
dabūt aliā cōformitatē ⁊ sic in infinitū.
Similiter pōt argui de difformitate
ordine ⁊ distinctōe. Rñdeo ꝙ standū
est in secūdo. nā aliqua relatio sic ē rō
referēdi ꝙ non refertur. et sic est quo
ꝙ non est quod. vna ergo ꝯformitas
nō est cōformis alteri sicut nec albedo
est alba nec tristitia tristat̄. Quarta
cōclusio que sequit̄ ex ꝑdictis est ista.
relatio pōt fundari immediate in ente
probo omne ens omni enti cōpatū est
idē uel diuersum ex qrto metaphisice
ſ; idēptitas uel diuersitas sunt relōes
ergo fundātur in omni ente. Cōfir
matur. q: omne ens uel est cā uel cātū
ꝑus uel posteri⁹ uel simul que oīa sunt
noīa relatiua ⁊ dn̄t formalit̄ respectus
Quantū ad secūdū patz ex ꝑdictis
ꝙ nō repugt̄ ipi ul'alicui cōpari ꝙ pōt
fundare relatōem. Ad secūdum in
oppositū dico ꝙ maior est falsa. qa ſm
euclidē. ꝓportionabilitas ē similitudo

duaꝝ ꝓportionū ergo sup ꝓportōnem que dicit formalit̃ relatōnem uel super vnitatē eius fundat̃ silitudo que etiaꝫ formalit̃ ē relatio. maiorē ergo habet falsam illud argumētū ⁊ nō sequit̃ processus in infinitū q꜠ stat̃ in 2º. vl' tertio ⁊ tandē uenit̃ ad absolutū sicut accn̄s fundat̃ i accn̄te puta qualitas in quātitate nec ꝓcedit̃ in infinitū sed tandem deuenit̃ ad sbam.

Querit̃ vtꝝ hec ꝓprietas ualet ꝙ ꝓpriū est ipi qn̄ esse in oi eo qd incipit eē. Videt̃ ꝙ nō. q̇a angelꝰ ul' intelligētia incipit eē ⁊ tn̄ nō est in qn̄. pᵒ. mobile ē ꝑus nā motu q̇a nō mēsurat̃ tpe ſ; euo. Silr̄ arguit̃ de aia q꜠ uidet̃ se hr̄e sicut angelꝰ. et tn̄ ibi dr̄ ꝙ ē in tpe ⁊ in qn̄. Preterea ꝑmū mobile incipit eē ⁊ tn̄ nō ē in qn̄. pᵒ. mobile est ꝑus nā motu motꝰ ē ꝑor tpe tēpꝰ est ꝑꝰ qn̄. q̇libet istaꝝ ꝓbat̃. q꜠ sbm ⁊ cā ꝑus ē accn̄te motꝰ autē ē i mobili ⁊ tēpus in motu q꜠ passio. tēpꝰ ē cā qn̄. ꝗ a ꝑmo ad ultimū totū mobile ē ꝑus qn̄ ſ; ꝑus nō est in posteriori ꝗ.

Cōtra ē hic autor in lr̄a. Rn̄deo hic ꝑmittēdo unā ꝓpōem. s. ꝙ eomodo q̊ aliq̇d est in tpe eodēmō sit in qn̄. h̄ est ꝓbabile de se. Sed ad uidendū qn̄ aliq̇d ē in tpe. Notādū ꝙ ista q̇nq; se hn̄t ſm quēdā ordinē in entibꝫ. Primuꝫ ē fluxus forme. s. ipe motꝰ quicūq; puta dealbatio ⁊ illud eēntialit̃ mēsurat̃ tpe q꜠ nihil eiꝰ manet idē ſ; rō eiꝰ req̇rit ptē eiꝰ succedere pti eiꝰ. Secūdū ē forma ſm quā pōt actualiter esse fluxus ptis post ptē puta ipa albedo. Tertiū ē forma ſm quā actualit̃ est fluxꝰ puta ipsa albedo in fieri. secūdū ⁊ tertiū est eadē forma licet ſm dispōem diuersaꝫ acceptā ⁊ ſm illaꝫ unomō acceptā est actu motꝰ ⁊ aliomō acceptā ē actu q̇es. ꝑmo mō mēsurat̃ tpe rōe fluxꝰ annexi q̇daꝫ dicūt ꝙ euo. Quartuꝫ ē ꝑmanēs in q̊ nō est natꝰ esse fluxꝰ puta celū ⁊ q̇cūꝫ mobile ⁊ etiā angelꝰ si sit localr̄ mobil' ⁊ illud quartū nō mēsurat̃ tpe ꝑ se nec ſm ipm est ꝓprie quies sicut nec motꝰ. q꜠ nō natuꝫ moueri nisi ꝑ accn̄s. iō nec quiescit. sed motꝰ ⁊ quies ē ſm aliquaꝫ formā necāria cōsequētē ipm ⁊ sic per accn̄s tpe mēsurat̃. Quītū est illud in quo nō potest eē fluxus nec in aliquo ꝯn̄te ipm nālit̃er ut est deꝰ. qd ei manꝫ inuariatū oio idē duꝫ manet nullomō mēsuratū tpe nec ſm se totuꝫ nec ſm ptē eiꝰ nec etiā ꝑ accn̄s tale nullomō ē i qn̄. Ex his pꝫ ad q̇ōeꝫ ꝙ qn̄ aliq̇mō ē in omni eo qd incipit sicut tēpꝰ. Ad argumēta pꝫ ex ꝑdictis ꝙ tā angelꝰ q̄ꝫ aia ⁊ q̄ꝫ celū aliq̇ mō sūt in tpe ⁊ in qn̄. licet ſm suū eē formale ⁊ quidditatiuū mēsuret̃ euo. Aliter pōt dici ꝙ autor loquit̃ ſm opiōem arl̄. qui ponit intelligētias ⁊ celū eē ab eterno ⁊ n̄ icepisse. Ad illud aūt de aia soluit̃ ꝙ nō est silr̄ de aia ⁊ de angelo. Tū q꜠ etiā ſm Arl̄. 16º. de aialibꝫ. intellectꝰ. i. aia est ab ex̄. i. creata ⁊ ꝓducta de nouo nec sic ē angelus ſm eū cū angelꝰ nō sit forma corporis sicut aia iō magis est uariabilis ſm tēpus q̄ꝫ sit angelꝰ.

Querit̃ vtrū aia ul' intelligētia occupat locum. Videt̃ ꝙ sic. nā qd determinat sibi locū est in loco ſ; aia ⁊ intelligētia sunt hꝰ mōi ergo. maior patet quia sunt ubiq;. ꝗ in aliquo loco determiate. Contra est autor hic in lr̄a. Rn̄deo ꝑmo uidēdū ē de loco corpis. 2º. de loco angeli siue aie. Quātuꝫ ad ꝑmū notādū ē ꝙ oi corpi ꝑter ultimū celū qd nō hꝫ extra cōtinēs ꝯueniūt sex. Primū est esse in loco actuali nō ꝙ necāria sit in loco q꜠ deꝰ possꝫ facere lapidē nō exn̄te alio corpe uel facere illuꝫ ex̄ uniuersum et vtroq; mō eēt in loco. nō ergo req̇rit esse necāria in loco ſ; tm̄ hr̄ēt potentiā passiuā qua possꝫ eē in loco tn̄ de facto oē corpꝰ ꝑter ultimū ē in loco. Secūdū ē eē in loco determiato nō ei pōt eē in loco q̇n aliud ultimū ꝯtinētis quod est ꝓximū cōtinēs faciat illud actu. q̇a facit distare latera cōtinētis. secus est

ꝺe parte in toto que nõ facit ſupficiem
in potẽtia cõtinentẽ ipam in actu. et iõ
pars in toto nõ eſt ſicut locatũ in loco
ex ſecũdo phiſicoꝝ. Tertiũ eſt eſſe i
loco equali. nã ꝓpter eandẽ quãtitatẽ
qua facit locuꝫ in actu modo predicto
neceſſario exigit locũ ſibi equalem.
Quartũ eſt eſſe in loco ꝯmẽſuratiue et
hoc ꝓpter eandẽ quãtitatẽ ita ꝙ pars
ſupficiei ꝯtẽti coreſpõdet pti ſupficiei
cõtinẽtis ⁊ totũ toti. Quintũ eſt eẽ in
hoc loco ꝺeterminate hoc uel illo ⁊ hꝰ
cõpetit corpi ex ꝺeĩminato loco ipſum
locãte. Sextũ eſt eſſe in loco natura
liter uel uiolẽter. ⁊ hoc cõpetit corpori
inquãtũ corpus naturale. ⁊ hoc ſcilicꝫ
inquãtũ hꝫ formã ſbalẽ ꝺeterminatã ⁊
ꝗlitates ꝺeĩminataſ natũ eſt ab aliquo
locãte cõſeruari ⁊ ab aliquo corrũpi. ⁊
qñ cõtinet̃ ab ultimo illiꝰ qꝺ eſt natuꝫ
ipm cõſeruare ꝺicit̃ eẽ in loco nãli. qñ
vero ab illo qꝺ natũ eſt ipm corrũpere
ꝺicit̃ eẽ in loco uiolẽter. Quãtũ ad
ſecũdũ coreſpõdent̃ ꝺicã ſex. Primũ
ꝺictũ eſt ꝙ angelus nõ neceſſario ẽ in
loco. quia multomagis ꝙ corpꝰ poſſet
fieri ſine creatõe creature corpalis uľ
ea facta poſſet fieri ⁊ eſſe extra omneꝫ
creaturã corpalẽ tamẽ in angelo ẽ po
tẽtia paſſiua qua poſſet eſſe in loco.
Secũdũ ꝺictũ eſt ꝙ nõ oportꝫ angelũ
eſſe in loco actuali quia nõ oportet euꝫ
eſſe in aliquo cõtinẽte indiuiſibili actu
exñte. nõ ei facit latera cõtinẽtis ꝺiſta
re ⁊ ideo nõ facit ſupficiẽ cõtinẽtẽ eſſe
in actu. Tertiũ ꝺictũ eſt ꝙ nõ poteſt
angelꝰ eſſe in loco quãtũcũq; magno.
quia hoc eſt ꝓpriũ ꝺei nec ut credo põt
eſſe in loco quãtũcũq; paruo in infini
tũ poteſt tamẽ eſſe in pũcto hoc ꝑ nũc
ſupponat̃ quia ꝓbare illud eſt ꝺifficile
⁊ magis alteriꝰ ſpeculatõis. Eſt ergo
angelus in loco ſic quia habet locum
ꝺeterminatũ. in loco tamẽ ꝺetermiato
hocmodo eſt aliquis locus quo maio
rẽ non poſſet habere ⁊ aliquis quo mi
norẽ nõ poſſet habere loquẽdo ꝺe loco
cõtinuo. licet forte poſſet in puncto.
Quartũ ꝺictũ eſt ꝙ angelus non eſt
in loco cõmẽſuratiue quia cũ ſit indiui
ſibilis nõ habet partẽ ⁊ partẽ cũ ptibuſ
loci. Quintũ ꝺictũ eſt ꝙ angeluſ eſt
in hoc loco uel in illo qꝛ non eſt ubiq;.
Nam angelus cũ ſit in potẽtia ad ubi
in cõi ⁊ nõ ex ſe ꝺeterminatus ad hoc
vbi uel illud. tamẽ ab eodem agẽte re
ducitur ad hoc ꝙ ſit actualiter in loco
⁊ in hoc loco uel in illo. illud uero eſt
creans ⁊ producẽs. Sextũ ꝺictum
eſt ꝙ angelus nõ eſt in alquo loco na
turaliter. quia tũc eſſet in aliquo loco
violẽter quãdo ſcilicet eſſet extra locũ
naturalẽ. ⁊ ſic etiã aliquod corpus ha
beret naturalẽ habitudinẽ ad ipſuꝫ cõ
ſeruandũ. ⁊ aliquod corpus ad ipſum
corrũpendũ. quod ſimplicit̃ eſt falſum
Ex illo ſexto ꝺicto patet ꝙ illa potẽ
tia que eſt in angelo ad eſſendũ i loco
nõ eſt naturalis nec uiolẽta ſꝫ ẽ neutra
quia iſtud paſſum ſcilicet angelꝰ non
inclinatur ex ſe nãliter ad hunc locuꝫ
nec ad oppoſitũ ſed neutro habꝫ ſe ad
iſta ſicut ſupficieſ que ſe habet ad albe
dinẽ ⁊ nigredinẽ. Sic ergo patꝫ quo
modo angelus eſt in loco ſcilicet ꝺiffĩ
nitiue. Et per hoc ad queſtõem rñdeo
per illud quomodo eſt qꝛ ꝺiffinitiue ⁊
quomodo nõ ſcilicet commẽſuratiue
quomodo autor iſte negat angelum ⁊
animã eſſe in loco. Sed tũc occurrit
ꝺubiũ illud ubi ꝺiffinitiuuꝫ aut eſſe in
loco ꝺiffinitiue qꝺ eſt ⁊ in quo genere
collocetur. Secundo per illud vbi
nihil aliud intelligo niſi aſſiſtentiã uel
preſentiã angeli ad locũ a quo utiq; cõ
tinetur. ſed nec circũſcribit̃ ſed nec cõ
menſurat̃. eſt aũt in gñe ubi ꝑ reducti
onẽ qꝛ cũ iſto hꝫ maiorẽ cõuenientiã et
ſimilitudinẽ ꝙ cũ aliquo alio pñtorum
Ad argumentũ in oppoſituꝫ patet
ꝙ cõcludit ꝑ eſſe in loco ꝺiffinitiue et
ꝺeterminatiue. Ad aliud in cõrio
loquit̃ ꝺe eſſe in loco cõmẽſuratiue.

Ubseq̄ter q̄rit̄ ꝟtrum ſit
poſſibile idē corꝑ⁹ eſſe ſimul in
diuerſis locis. Uidetur ꝙ ſic
nā in eodē loco pn̄t eſſe duo corꝑa ſil̄
ergo ⁊ idē corꝑ⁹ in diuerſis locis. an̄s
pʒ de ferro ignito ubi ſunt ſimul ferrū
⁊ ignis. ꝯn̄a pʒ qꝛ ſimilis poſſibilitas l̄
ip̄oſſibilitas uidet̄ eē hic ⁊ inde Cōn
eſt autoꝛ hic in lr̄a ⁊ ar̄. q̄rto phiſicoꝝ
Rn̄deo hic ſunt due ꝯcluſiōes ſm
fidei ueritatē. Prima ꝯcluſio ē ꝙ de
potētia dei poſſibile eſt duo corꝑa eſſe
ſimul in eodē loco. qꝺ pʒ ſ Tū qꝛ xp̄us
fuit natuſ de ꝟgine matre ergo clauſo
clauſtro qꝺ eē nō potuit niſi duo corꝑa
ſimul eēnt. Tū qꝛ xp̄s reſurrexit clau
ſo ſepulchro. ꝟnde mulieres dixerunt
quis reuoluet nobis lapidē ab hoſtio
monumēti quē tn̄ lapidē āgel⁹ poſtea
reuoluit. ꝯſtat ergo in reſurrectione
corꝑ⁹ xp̄i ſimul fuiſſe cū corꝑe lapidis.
Tuʒ qꝛ poſt reſurrectōem intrauit ad
diſcipulos ianuis clauſis ergo qꝺ ꝑ⁹.
Tū qꝛ celū ē corꝑ⁹ indiuiſibile qꝛ incoꝛ
ruptibile diuiſio aūt ē q̄dā corruptio ſʒ
corꝑa beatoꝝ in celo empireo erūt ſil̄
cū celo ⁊ ecōuerſo ſine diuiſiōe ⁊ ceſſio
ne alicui⁹ illoꝝ Secūda ꝯcluſio eſt
ꝙ de potētia dei idē corꝑ⁹ pōt eē ſimul i
diuerſis. p⁹ qꝛ corꝑ⁹ xp̄i ſimul ē in celo
⁊ in ſacramēto altaris imo in pluribuſ
altaribꝫ ſil̄ ſub ſacramēto. Preteā
legit̄ ꝙ beat⁹ ābroſi⁹ exn̄s ſil̄ iterfuit
ſepulture beati martini turonis ꝗ ſiml̄
fuit i diuerſ locis. Itē ſunt alie due
ꝯclōes oppōite ſm phi autoritatē. ꝟna
ꝙ de potētia nāli ip̄oſſibile ē ſil̄ duo coꝛ
pora ſil̄ eē. alia de potētia nāli ip̄oſſibile
ē idē corꝑ⁹ eē in diuerſ locis. Rō p̄me
ꝯclōis aſſignat̄ duplex. ꝟna repugnā
tia q̄ntitatū l̄ dimſionū. ꝟn̄ ar̄. q̄rto phi
ſicoꝝ dicit ꝙ dimēſiōes ſole ſn̄ q̄litati
bus ⁊ paſſiōibꝫ faciūt diſtare. nā corꝑ⁹
cubicū facit diſtare ſm qꝺ dr̄ ibi. quia
ille dimēſiōes r̄pugnāt adiuicē una ex
ꝑllit aliā nec pn̄t ſil̄ eē. Intelligendū
eni ꝙ dupl̄r pn̄t aliq̄ repugnare ſciliʒ
formalit̄ ꝟl̄ ꝟtualit̄. p̄mo mō repugnāt
duo cōn̄ria puta calidu ʒ ⁊ frigidū. 2⁰
cā nālis repugt̄ effectui oppōito ſui ef
fect⁹ ut igniſ frigiditati. due ꝗ dimēſio
nes repugnāt nō p̄⁰ ſ 2⁰ qꝛ repugnā
tia duaꝝ dimēſionū nō ē niſi ꝓpt̄ ſiml̄
tatē loci quē replet unū corꝑ⁹ q̄ntū pōt
replere. 2⁰ ſi aliqꝺ corꝑ⁹ repleat cū eo
eūdē locū erit r̄pugnātia q̄ntitati p̄mo
nō formalit̄ ſ ꝟtualit̄ rōe illi⁹ effect⁹ q̄ ē
in loco repletio Alia rō ꝯclōis aſſigt̄
ordo uniuerſi. ubi notādū ꝙ i uniuerſo
ē ordo ꝯueniētie. ordo depēdētie. ordo
duratōis ꝛc. ſit⁹ ꝟo uniuerſi ſūt ꝯtigui
⁊ un⁹ ex aliū. ex q̄ ſeq̄t̄ ꝙ nec uacuū poſ
ſit eē nec duo corꝑa ſil̄ ita ꝙ utriuſqꝫ ē
eadē cā rōalis. ſ p̄mā puto ꝟiorē. Rō
ſecūde ꝯclōis aſſignat̄ illa. qꝛ nālr̄ mu
tatio poſitiua q̄. ſ. acq̄rit̄ nō pōt eſſe ſine
deꝑditia q̄ aliq̄d deꝑdit̄ ⁊ h̄ ubi nate ſūt
eē iſte due mutatiōes. qꝺ iō dico qꝛ ali
cubi n̄ ſūt nate eē ābe puta i illūinatiōe
aeris ubi ſic ē mutatio poſitia qꝛ nulla
ē deꝑditia. nullū ꝗ corꝑ⁹ pōt eē i diuerſ
locis. qꝛ nō pōt moueri ad unū ubi nō
deꝑdat aliꝺ. quia igit̄ natura nō poſſʒ
ſeꝑare has duas mutatōnes ubi nate
ſunt eſſe ut in ꝓpoſito ideo nō pōt facē
idem corpus eē in diuerſis locis. bene
ergo dicit autoꝛ in littera ꝙ idē corꝑ⁹
non poteſt eſſe ſimul in diuerſis locis
nec plura corpora in eodē loco. Ad
argumentū in oppoſitū nego an̄cedēs
ad ꝓbatōem de ferro ignito iaʒ dictū ē
in p̄ncipio hui⁹ libri ꝙ nō imaginādu ʒ
eſt ignē ⁊ ferrū eſſe ſimul ſed ꝙ ferruʒ
eſt poroſum multis poris i quib⁹ ignis
capitur. et ſic duo corpora non ſunt ſi
mul.
Uerit̄ ꝟtrū ꝟltimū celuʒ ſit in
loco. diuerſi philoſophi ⁊ cō
mētatores diuerſa dixerūt uo
lētes ſaluare illꝺ celū ⁊ ſi nō ꝓp̄e tn̄ ali
q̄mō eē in loco. Quidā eī ut auerrois
dic̄ ip̄m eē in loco ſm cētrū. ali⁹. ſ. the
miſti⁹ ꝑ ꝑtes. aliꝫ ꝑ ultimā ſui ſuꝑficiē.
de quo magiſ ſpectat ad q̄rtū phiſicoꝝ

quicquid sit de dictis eoꝝ certū habeo
ꝙ illō celū nō ē in loco ꝓprie loquēdo
p ratōem autoritatis. nā oē quod est i
loco circūscribit̃ ab aliquo corpe qd̓ ē
extra ipm ꝛ ab eo disiūctū ꝛ diuisuꝫ ut
patet q̄rto phisicoꝝ. sed celū ultimuꝫ
nō habet aliquod corp⁹ extra se. q: non
iā esset ultimū ergo ꝛc̃ Unde hic ē
aduertendū ꝙ corpa uniuersi sunt int̄
se ordinata ut cōtinētia localiter et cō
tēta. terra eni ꝯtinet̃ ab aqua. aqua ab
aere. aer ab igne. ignis a spa lune. spa
lune ab alia spera. ꝛ sic usq3 ad ultimaꝫ
sicut ergo non est incōueniēs dare in
vniuerso aliqd̓ corp⁹ ita ꝯtētū ꝙ nullo
modo ē locus ꝯtinēs alteri⁹ puta t̃ra.
ita nec ē incōueniēs dare aliqd̓ corp⁹
ꝙ ī ē loc⁹ ꝯtinēs alteri⁹ qd̓ nullomō ē
in loco nec ab aliquo ꝯtētū ꝛ ī est ulti
ma spera siue celū ultimū qd̓ dr̃ p̄muꝫ
mobile sup̄ quod ē empireū ut tradūt
theologi ꝛ uerꝫ est ꝛ ibi ē loc⁹ beatoruꝫ
vltra qd̓ nō ē neq3 loc⁹ neq3 mot⁹ neq3
tēpus. ut dicit arl̃. 2⁰. de celo ꝛ mūdo.

D euidentiā capituli positōis
Querit̃ vtrū sit vnū p̄ntum.
Arguit̃ p̄mo ꝙ nō sit p̄ntum
nec unū gn̄alissimū. nā ois relatio ē de
gn̄e relationis ẜ positio ē relatio q: for
malit̃ respect⁹ g̊ ē de gn̄e relatōis et p
ꝯn̄s nō ē gn̄alissimū Preterea illd̓
qd̓ ē differētia gn̄is nō ē gn̄alissimū ẜ
positio ē dr̃ia gn̄is quātitatis ut dicit̃ i
p̄ntis g̊ positio non est gn̄alissimū.
Secūdo arguit̃ sic ꝙ nō sit unū gen⁹.
nā positio ē respect⁹ mutu⁹ sicut ꝛ ordo
ergo qua rōe ordo ptiū locati ad ptes
loci facit unū gen⁹ ergo eadē rōne ecō
uerso ordo partiuꝫ loci ad ptes locati
facit aliud gen⁹. Cōfirmat̃ q: actio
ꝛ passio faciūt duo gn̄a que sunt duo
respect⁹ oppositi ergo pari rōe in ꝓpo
sito ordo ꝛ ordo qui sunt respect⁹ oppo
siti in ꝓposito. Idē argumētū ualet
ad ꝓbādū de ubi ꝛ qn̄ ꝛ de habitu ꝙ sint
duo genera. q: in his oib⁹ sūt respect⁹
oppositi ad instar actōnis ꝛ passionis

vt vbi actiuū ex pte loci ꝛ vbi passiuuꝫ
ex parte corpis locati. Silr̃ qn̄ actiue
ex pte tpis ꝛ qn̄ passiue ex pte rei tpal̃
Itē hr̃e actiuū ex pte adiacētiū corpi.
ꝛ habere passiue ex pte corpis cui adia
cēt. Ad oppositū est autor ꝛ arl̃. alit̃
eēnt plura gn̄alissima aut pauciora q̄3
decē. Rn̄deo hic sunt due ꝯclusiōes
Prima ꝯclusio est ista positio est gen⁹
gn̄alissimū. p̄⁹ illud gen⁹ qd̓ nō habet
sup̄ueniēs est gn̄alissimū p diffinitōeꝫ
datā a porphirio ẜ positio est h⁹ modi.
igit̃. nā nihil habet supra uniuocū nisi
ens qd̓ nō est gen⁹ ꝛc̃. Et sicut dictū ē
in porphirio hoc ē de rōe gn̄alissimi nō
habere sup̄ se aliud gen⁹ esto ꝙ paucas
vl̃ nullas habeat species sb̄ se sicut est
de quādo ubi positōe ꝛ habitu q̄ paucas
aut nullas hn̄t sb̄ se species. Secū
da cōclusio est ista ꝙ positio est unum
gen⁹ p̄⁹ q: p̄tur de oib⁹ suis inferiorib⁹
ẜm unā ratōnem ergo est unū genus.
vnitas eni generis est ex unitate rōis
p̄dicādi. Si querat̃ que sit illa rō una.
dico ꝙ uel est ignota nobis l̓ sic descri
bi pōt ut autor describit. scilꝫ ordo ẜm
quē aliqua ordināt̃ in loco q: positio ē
formalit̃ ordo ptiū in loco. Ad p̄mū
in oppposituꝫ dico ꝙ maior est falsa sic
accepta vniuersaliter. nā sola relatio ꝛ
respect⁹ intrīsec⁹ adueniēs est de genē
relatōnis. positio aūt nō est respect⁹ in
trīsec⁹ adueniēs. Ad secūdū patet
ex precedētibus ꝙ positio p̄dicamētuꝫ
nō est dr̃ia. vnde equiuocat̃ in argumē
to de positōe Ad tertiū tāgit difficul
tatē an ens diuidat̃ sufficiēter p deceꝫ
genera. quod nō planū est. Rn̄deo ꝙ
in omnibus respectiue oppōitis si unū
constituit̃ predicamentū oportet fieri
multas reductōnes ut scilꝫ respectus
oppositus reducatur ad gen⁹ oppositi
Sed quare actio et passio non redu
cuntur ad unū genus et aly respectus
sic. respōsionem quere si potes ꝛc̃.

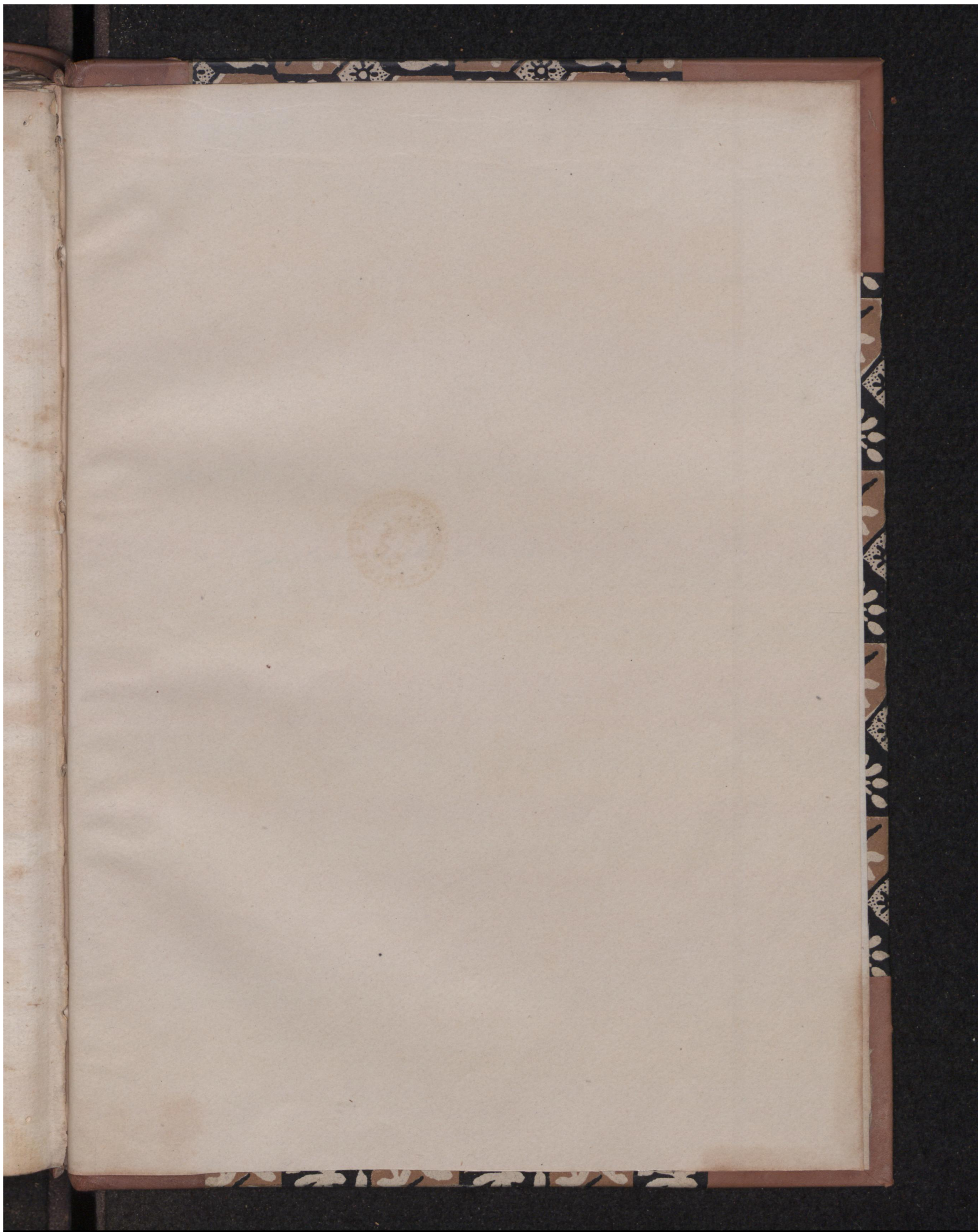
D euidētiā totius capituli de
habitu. Querit̄ utrū habitus
sit generalissimuz aut predica
mentū. Videt̄ ꝙ nō nam omne p̄dica
mentū est ens naturale. ens eni reale
naturale diuidit̄ in decē p̄dicamēta 5°
metaphisice. sed habit⁹ nō est ens na
turale sed ab actu nostro. Ex hoc eim
ꝙ uestis aut quodcūq; ornamētū addi
tur corpori quod fit p actū nostrū dici
tur aliquis habituat⁹. Preterea du
plex est habitus anime scz ⁊ corporis.
sed habit⁹ anime nō est p̄dicamētū sed
ptinet ad primā speciē qualitatis ergo
nec habit⁹ corpis. Ad oppositū est
autor hic ⁊ aristo. in p̄dicamētis. R̄n°
hic sunt due cōclusiōēs. Prima ꝯclu
sio est ista habit⁹ est generalissimū. p°
oē gen⁹ qd nō habet supueniēs genus
est gn̄alissimū ꝫm diffinitōnem datā a
porphirio ca° de gn̄e. ſ habit⁹ ē h⁹mōi
ergo ⁊c̄. nō eni hʒ supra se nisi ens qd
nō est gen⁹ ⁊c̄. Secūda ꝯclusio est ista
habit⁹ ē unū gen⁹ p° illud ē unū genus
qd ꝫm unā rōeʒ de oīb⁹ suis inferiorib⁹
p̄tur q2 unitas gn̄is ē ab unitate rōis.
ſ habit⁹ ē huiusmodi g° ⁊c̄. Sed que ē
ista una rō. R̄ ñdeo difficile ē h̄ ⁊ pl'a
alia de istis itelligē ppter eoꝝ modicā
entitatē. illa ergo una rō gn̄is notet̄ q2
formalit̄ habit⁹ q̇ ē p̄ntū ē q̇dā respect⁹
habituatōnis quo corp⁹ ⁊ ptes corpis
hn̄t ea que adiacēt. Ad p̄mū in op
positū dico ꝙ res cuiuslibet p̄nti ē ens
reale ad sui eē tn̄ p̄nt aliqua p̄nta p̄exi
gere actū nostrū. uerbi gratia actio et
passio sunt respect⁹ reales tn̄ ad sui eē
p̄exigūt applicatōem actiui ⁊ passiui q̄
applicatio pōt fieri ab actu nr̄o. Silr
ubi pōt eē termin⁹ mot⁹ causat⁹ a nobis
Itē sessio ⁊ ois positio que ē a ꝯsueto
mō nature ē huiusmōi. applicatio g° ex
tremoꝝ pōt eē ab actu nr̄o. ipe tamen
respect⁹ ꝯn̄s ē a nā rei. idē dico de hitu
in pposito. Ad secūdū dico ꝙ equo
cat̄ de habitu. q2 habit⁹ aie nō ē p̄ntū sʒ
ē forma absoluta de p̄ma specie q̄litat̄.

habitus aūt corpis qui est p̄dicamētū
est respectus extrisecus aduenies ⁊c̄.
Querit̄ utꝝ habitui i eēntia for
me accn̄talis sit dare grad⁹ in
trisecos eēntiales ꝫm q̄s pos
sit suscipe magis ⁊ min⁹. Videt̄ ꝙ nō
q2 forma ē simplex ⁊ inuariabili eēntia
ꝯsistēs. ſ illud qd hʒ g̃d⁹ nō ē h⁹modi
g° ⁊c̄. Preterea 8° meta. forme sunt
sicut numeri. ⁊ sicut numer⁹ stat in idi
uisibili ita ꝙ nl' pōt addi l' diminui q̇n
mutuet spēm sic ē de forma g° forma nō
hʒ g̃d⁹ g° ⁊c̄. Preterea si sic g° una al
bedo ē mag̃ albedo q̄ alia. ꝯn̄s ē falsuz
g° ⁊ an̄s. p° ꝯn̄e q2 tūc albedo intēsa ha
bebit aliquē g̃dū quē nō hēbit remissa.
g° mag̃ albedo ut r̄r. Cōn ipossibile ē
aliquā formā cōicare se alicui ꝫm mag̃
⁊ min⁹ nisi i sua eēntia hēat g̃d⁹ alioq̇n
ꝫm eūdē gradū pticiparet̄ i q̊cūq; sbo.
ſ forma accn̄talis cōicat se. g° i sua eēn
tia hʒ g̃d⁹ g° ⁊c̄. R̄e° ꝙ de hac qōe iam
aliq̇d dixi i p̄ntis ca° de q̄litate. ⁊ multo
plixi⁹ determiaui in q̄dā qōe ordinaria iō
breuit̄ ptn̄sibo aliq̇mō replicādo q̇ iaʒ
dixi. ubi p̄mo cōn aliq̄s opiōes q̄sdaʒ
ꝯclōes declarabo. 2° ad qōeʒ alit̄ rn̄de
bo. Quātū ad p̄mū ex pbōe p̄dictoꝝ
suppono q̄tuor ꝯclōes. tres cōtra tres
opiōes p autorē reprobatas. quia nec
augmētū nec decremētū sbi l' accn̄tis
ul' utriusq; ē cā suscipiēdi mag̃ ⁊ min⁹.
q̄rtā u° cōn opiōem autoris. s. ꝙ acces
sus l' recessus aut impō uocis ē cā. hee
q̄tuor ꝯclōes patēt ex p̄dicti. Quita ꝯ°
ē ista forma accn̄talis nō suscipit mag̃
⁊ min⁹ ꝫm dispōem in sbo aut ꝫm eē in
sbo remanēte ei⁹ eēntia imutata. hāc p
bo sic. illud. s. dispō aut eē in sbo. aut ē
idē cuʒ essentia uel nō. si idem habetur
propposituʒ. quia cum ista dispositio sit
maior uel minor ergo essentia forme
cui ponit̄ esse idē si nō est idē q̄ro de illo
alio utrum ꝫm suam essentiā suscipiat
magis ⁊ minus uel non. si sic habetur
propositum. si non ergo est processus
in infinitum.

Preterea habito termino ꝺm rōem
qua terminꝰ cessat motꝰ quia habitibus
pn̄tibus in materia cessat motus ⁊ ge
neratio ex ꝓmo de gn̄atōne sed p te in
ꝓncipio calefactōis habeẗ calor ꝺm ra
tionem qua est terminus calefactōnis
ergo in ꝓncipio cessat motus iste. qȯ
est manifeste falsum. probo omne qȯ
moueẗ habꝫ aliquid de termino a quo
⁊ aliquid de termino ad quē ex 6º phi
sicorū. ergo in ꝓncipio calefactiōis in
ip̄o calefactibili est aliquid de essentia
caloris. si ergo essentia caloris nō susci
pit magis ⁊ minus sequiẗ ꝙ in ꝓnº est
calor pfectus ꝺm quē modū est termi
nus motus. Sexta cōclusio est ista
radicatio forme in materia nō ē ratio
suscipiēdi magis ⁊ minus. hāc ostēdo
sic ista radicatio uel est aliq̄d distinctū
ab ip̄a forma radicata uel nō. si non ha
betur ꝓpositū. quia cū ista radicatio sit
maior ⁊ minor. ergo ip̄a forma si est ali
quid distinctuꝫ uel est forma absoluta
vel relatiua. si absoluta similiter habeẗ
ꝓpositū. si relatiua similiẗ hr̄ ꝓpositū.
quia forma aliqua ꝺm suā essentiā reci
pit magis ⁊ minus. Preterea si sic
ergo ubi forma est magis radicata ibi
subiectū est magis tale. consequēs est
falsum. naꝫ ꝺm medicos febris ethica
est magis radicata q̄ꝫ tertiana tamen
tertiana est intēsior. ⁊ ideo tertionariꝰ
est magis febricitās. similiter uerecū
dus est quādoq̄ꝫ rubicūdior ⁊ tamē ru
bor est minus in eo radicatus q̄ꝫ i alio
minus rubeo. ut est sanguineꝰ natura
liter. Quantū ad secundū dico ad
questōem ⁊ ptē affirmatiuā scilicet ꝙ
forma accidētalis de qua quæriẗ habet
tales gradus. Dico etiā ꝙ ratio ꝓcisa
suscipiēdi magis ⁊ minus est latitudo
g̃duū in forma siue ꝙ idē ē illimitatio
forme que participaẗ. probatio huius
impossibile est formā pticipari ꝺm ma
gis ⁊ minus nisi in se sit aliqualiẗ illimi
tata quoniā oppposituꝫ predicati infert
oppositū sbi. da enī ꝙ nō sit illimitata
quomodo pticipabiẗ ꝺm aliū et alium
gradū. Si ergo queriẗ qui sunt isti
gradus forme. assigno talem ratiōem
gradus formarū de quibus loquimur
nūc est portio pfectionalis forme speci
fice extra eius cōceptū quidditatiuuꝫ
formā specificā infra suū cōceptuꝫ eēn
tialiter includēs inclusa realiter intra
cōceptū indiuidui uagi uage ⁊ signati
signate portio quia nō tota forma ꝺm
omnes gradus extra cōceptū quiddi
tatiuū quia species abstrahit ab omni
tali gradu ⁊ tamē de omnibꝰ ꝓdicatur
sicut supius de inferiori iclusi realiter
quia omne indiuiduū talis forme iclu
dit aliquē gradū illius forme eomodo
quo accipit indiuiduū uagū uel deter
minatū Ad primū in oppositū dictū
est in ꝓncipio huius libri quia dicitur
esse forma simplex p oppositū ad cōpo
sitū ex materia ⁊ forma. tamē habere
dictos gradus sue simplicitati non re
pugnat. Ad aliud dico ꝙ loquiẗ de
forma ꝺm suū eē specificū q̇ abstrahit
ab omni gradu et de quidditate forme
ꝺm qȯ exprimiẗ per diffinitōem ⁊c
Ad secundū nego ꝯsequētiā. ad ꝓmā
probatiōem dico ꝙ bene sequiẗ ꝙ erit
albedo maior non magis. quia magis
diciẗ de participātibus ip̄m non autē
de ipsa forma que participaẗ. Amen.

Finis questionū libri sex ꝓncipioꝝ
Antonij Andree doctoris subtilis di
scipuli foeliciter adest.

88

Esemplare completo di cc. 88.
Ottobre 1916 G. S.